

Cumhuriyet Halk Partisi

CHP PARTİ MECLİSİ

TOPLANTISINA SUNULAN

MERKEZ YÖNETİM KURULU RAPORU

(Ankara, 7 Ekim 2009)

İÇİNDEKİLER

CHP PARTİ MECLİSİNE SUNULAN MYK RAPORU

(7 Ekim 2009)

İÇİNDEKİLER

I.- GİRİŞ

II.- DIŞ VE İÇ SİYASİ GELİŞMELER

A.- DIŞ SİYASAL GELİŞMELER

A.1.- KIBRIS

- A.1.1.- Sorunun Ekonomik Ayağı İhmal Ediliyor
- A.1.2.- Müzakereler Aksıyor, Hristofyas Ayak Sürtüyor
- A.1.3.- Kıbrıs'ın İki Kesim Liderleri Arasındaki Müzakerelerde Gelişmeler
- A.1.4.- Kıbrıs'ta Adil Ve Kalıcı Çözümün Dayanacağı İlkeler

A.2.- AB İLE İLİŞKİLER

- A.2.1.- AB İle İlişkiler Tıkandı, Yoruldu. İlişkiler Reset Edilmelidir.
- A.2.2.- AB Müzakere Sürecimizin İşleyişi ve Mevcut Durum
- A.2.3.- Hükümet AB Müzakere Sürecini Muhalefetten ve Meclisten Kaçırmaktadır
- A.2.4.- Fasılların Müzakeresi Tıkanmıştır
- A.2.5.- Başmüzakereci Bağış, Müzakere Yapmıyor, AB'ye Övgü Yağdırırken, Türkiye'yi Yeriyor.

A.3.- HÜKÜMETİN "ERMENİ AÇILIMI" KARGAŞASI

- A.3.1.- İşgal Bitmeden Anlaşma Olamaz
- A.3.2.- Cumhurbaşkanı, Başkan Obama İle Görüşmesini Açıklamalıdır:
- A.3.3.- Ermenistan İle Paraf Edilen Protokoller
- A.3.4.- Protokoller Sorun Çözmüyor. Sadece "Sınırların Açılmasının" Düzenlenmesini Öngörüyor.
- A.3.5.- Bu Tuzak Geçmişte de Yaşanmıştır.
- A.3.6.- İşgal Bitmeden Onay Vermeyiz
- A.3.7.- Türkiye, Afganistan'a Fıili Müdahaleye Zorlanıyor

A.4.- ENERJİDE ARZ GÜVENLİĞİ

A.4.1.- Ancak, "Siyasi, Stratejik Ve Teknik Unsurların Birlikte Değerlendirildiği Bir Enerji Arz Güvenliği Siyaseti" Başarılı Olabilir.

A.4.2.- Stratejik Enerji Koridoru Konusunda Bir Ülke Olmamızın Koşullarını Gereğince Değerlendiremiyoruz

A.5.- "G-20" ZİRVE TOPLANTISI

A.5.1.- Kasım 2008 "Mali Piyasalar ve Dünya Ekonomisi Zirvesi"

A.5.2.- Nisan 2009 Washington Zirvesi

A.5.3.- Eylül 2009 Pittsburgh G-20 Zirvesi

B.- İÇ SİYASAL GELİŞMELER

B.1.- AKP'İN AÇILIM YUTTURMACASI

B.1.1.- AKP Terörle İçine Girdiği Müzakere Sürecinin Kafa ve Kavram Karışıklığı İçindedir.

- a.-) Hükümet, Bir Müzakere Süreci İçindedir.
- b.-) "PKK'nın Projesi" Başlangıçta Neyse, Şimdi de Odur.
- c.-) Devleti Ayrıştırmak Daha Sonraki Aşamadır. Şimdi Milleti Ayrıştırma Noktasındadırlar.
- d.-) Bu Amaçla "Anayasadaki Millet Tarifi Değişsin" Diyorlar. **Onlara Sormak Gerekıyor;**
- e.-) Sen Kimsin? Kimin Sözcüsün Sen?

B.1.2.- İktidar Bu Tuzağa Düşmüştür

- a.-) İktidar Bu Tuzağın İçine Bilerek Girmişdir.
- b.-) İktidarın Tercihi ise; "Elinde Silah Olanlarla Müzakere Ederek, Onları Tatmin Ederek Acaba Bir İlerleme Sağlayabilir miyim" Olmuştur.
- c.-) Bu Dürüstçe ve Açık Götürülmeyen Bir Süreçtir. Halktan Kaçırılmak İstenen Şeyler Vardır.
- d.-) Hükümetin Müzakere Ettiği Terörün Hedefi Bu Değildir. Kaynaşma Değildir, Ayrışmadır.
- e.-) Hükümetin Sürdürmekte Olduğu Müzakere Sürecinin Gerçek Amacı Bir Etnik Kimliğe Siyasi, Milli Bir Kimlik Kazandırmaktır.
- f.-) YÖK: Kürtçe Eğitim Anayasa'ya Aykırı
- g.-) Yugoslavya'nın, Bir İç Savaşa Sürüklenme ve Dağılma Nedeni, Üniter Olmayan, Etnik Temelli Federal Yapısından Kaynaklanmıştır.

B.1.3.-) Şimdi "Etnik Kimliği" Bir Siyasi, Milli Ayrışma Noktasına, Bir Anayasal, Hukuksal Ayrışma Noktasına Çekmek İstiyorlar.

- a.-) PKK'ya Bu Hedefi Verenler de Çoğu Kere Yurtdışındaki Merkezlerdir.
- b.-) AKP Açılımının Arkasındaki Dış Odaklar

B.1.4.- Biz Bu Gerçekleri Anlatmaya Devam Ediyoruz, Anlatacağız.

- a.-) "Belki Girdikleri Yoldan Pişmandırlar. Ama Artık Kolay Dönüşleri Yoktur, Sakalı Kaptırmışlardır"
- b.-) Bu Tartışmanın Temel Zafiyeti Dürüstlük, Açıklık, Netlik Konusundadır.
- c.-) Bu Samimiyetsizliğe, Bu "Milleti Aldatma Sürecine" Artık Bir Son Vermek Lazım
- d.-) Demokratik Hak ve Özgürlükler Milli Birlik ve Bütünlük İçinde Olur.
- e.-) Biz CHP Olarak, Rotasını ve Hangi Limana Demirleyeceğini Bilmediğimiz Gemiye Binmeyiz.
- f.-) Amaçları "Bireysel Kültürel Haklar" Değildir. Bu, Çok Büyük Ölçüde Partimizin Mücadelesiyle Yürümesine Oturmuştur.

- g.-) Cumhuriyet Halk Partisi 20 Yıl Öncesinden Beri Bu Konuda Çok Açık, Tutarlı ve Kararlı Bir Mücadele Vermiştir.
- h.-) "Etnik Kimlik Şereftir. Herkes Kendi Etnik Kimliğini Özgürce Yaşar". Bu Aşama Artık Geride Kaldı.
- j.-) Bizim Milletten Bu Sürecin Saklanması Yardımcı Olmamız Sözkonusu Olamaz.
- k.-) Başbakan Yanlış Yoldadır. Çok Tehlikeli Bir İstikamete Girmiştir. Bu Türkiye'ye Çok Ciddi Zarar Vermeye Başlamıştır.
- l.-) Biz Cumhuriyet Halk Partisi Olarak Bu Yıkıcı Gidişata Hiçbir Şekilde Bulaşmayacağız.
- m.-) Başbakan Risk Alırım Diyor. Ancak Bilmelidir ki, "Aldığı Risk Ülkenin, Milletin Riskidir"
- n.-) Hükümet Kafa Karışıklığından Kurtulmalı
- o.-) AKP'nin Beyni Karışık
- p.-) AKP Hükümeti, Sık Sık "CHP'yi Çözümü İstememekle, Önerilerini Ortaya Koymamakla" Suçludur. AKP'nin Bu Tavrı Bir Aldatmacadır, Gündemi Saptırma Gayretidir.

B.2.- ETNİK SORUNLARI, KAYNAŞARAK, ULUS DEVLET OLARAK ÇÖZMELİYİZ

B.2.1.-) Genel Başkan Deniz Baykal'ın Söylemlerinden Alıntı

B.2.2.-) Kimliklerimize Saygı Talep Ederek Kaynaşacağız. Kimliklerimizi Özgürce Yaşayarak, Hepimiz Bütünleşeceğiz.

- a.-) Türkiye'de "Türk Millî Kültürü", Bir "Etnik Kimlik Değildir". Bunu "Başbakanın" Öğrenmesi Gerekir".
- b.-) Bölgede Ülkenin Bütünüyle Yabancılaşmanın Tohumları Ekilmektedir. Hızla Önü Alınmalıdır.
- c.-) Keşke Başbakan Dudağını Uçuklattığını Söylediği "1989 Raporumuzu" Okumuş Olsaydı

B.2.3.-) Hükümeti Bir Kez Daha Uyarıyoruz

B.2.4.-) CHP'nin "Açılım" İle İlgili "2008 Parti Program İlkeleri"

- a.-) Bizim "Milliyetçilik" Anlayışımız
- b.-) Bizim "Çağdaş Demokrasi" Anlayışımız
- c.-) Bizim "Etnik Kimliğe Saygı" Anlayışımız
- d.-) Bizim "Kalkınma, Sosyal Devlet, Eşitlik" Anlayışımız
- e.-) Bizim "Katılımcı, Demokratik Yerinden Yönetim" Anlayışımız
- f.-) Bizim "Bölgede Barış" Anlayışımız

B.3.- TERÖR İLE TÜRKİYE'YE HİÇBİR İDDİA DAYATILAMAZ; TERÖR İLE HİÇBİR AMACA ULAŞILAMAZ

B.3.1.- Terör İle Kanayan Yara, Ulusumuzun En Büyük Acısıdır. Ancak Bu Konuda Hiçbir Siyasi Dayatma Kabul Edilemez

- a.-) Bu Tür Söylemleri Hayretle Karşılıyoruz.
- b.-) Bölücü Terör İle Mücadelenin 25'inci Yılına Doldurduk
- c.-) 48 Bini Geçici, 23 Bini Gönüllü 71 Bin Köy Korucusu Var

B.3.2.- Bizim "Terörle Mücadele" Anlayışımız

- a.-) Türkiye'nin Kuzey Irak'tan PKK'yı Tamamen Tasfiye Etmek Hem Hakkı, Hem de Görevidir.
- b.-) Terör Hiçbir Şekilde Bir Siyasi Mücadele Yöntemi Olarak Görülemez, Af Terörle Mücadelenin Yöntemi Olamaz.
- c.-) "Terörü Sürdürme İddiası Mevcut Olduğu Sürece", Terörle Mücadele Ulusal Kararlılıkla Sürdürülmelidir

B.4.- ÜLKEDE KEYFİLİK VE HUKUKSUZLUKLAR DEVAM EDİYOR

B.4.1.- “Dedikodu Kanıt Değildir. İddianamenin Dayanakları Arasında Yer Alamaz”

- a.-) Ergenekon’u Bitiren Sözler
- b.-) Yasa Gereği Devlet Tarafından Yapılan Dinlemeler, Ancak Suçun Önlenmesi veya Adli Amaçlı Olabilir

B.4.2.- Telekulakta İpin Ucu Kaçtı

- a.-) Oysa Adalet Bakanı Ergin, Son 3 Yılda 12 Bin 988 Suçsuz Vatandaşı Dinlediklerini Açıkladı.
- b.-) Basın Özgürlüğü Gasp Ediliyor
- c.-) K. Kılıçdaroğlu, Ergenekon Soruşturmasını Yürüten Savcılarını, HSYK’ye Şikâyet Etti.

B.4.3.- Ergenekon Savcılarını, Bakan Kalkandı

B.4.4.- AİHM 50. Yıl Raporu: “Türk Yargısı Sınıfta Kaldı”

B.5.- AKP’NİN YARGI REFORMU, ÖZÜNDE BİR “KARŞI REFORMDUR”.

B.5.1.- AKP’nin Yargı Reformunun Hedefi YHSK Ve Anayasa Mahkemesini Teslim Almak

- a.-) AKP’nin Yargı Reformu Kapsamlı Bir Yargı Reformu Olarak Planlanmış Değildir.
- b.-) Bu Yandaş Yargı Yaratma Doğrultusunda Hazırlanmış Olan Bir Tasarıdır.
- c.-) Örtülü Değil, Açık Faşizm
- d.-) İktidar, HSYK’yi Kilitlemeyi Dahi Göze Alır Hale Gelmiştir.
- e.-) Hedef; “Yandaş Yargıyı Değil, Tam Bağımsız ve Tarafsız Yargıyı Oluşturmak” Olmalıdır. (Yargıtay Başkanı Hasan Gerçekler)

B.6.- İKTİDARIN MEDYAYI SİNDİRME, DEMOKRASİYİ ÇÖKERTME GİRİŞİMİ

- a.-) Bu Uygulamanın Muhatabı Demokrasidir:
- b.-) Medyada Tam Bir Linç Politikası Uygulanıyor.

B.7.- DENİZ FENERİ VURGUNUNU SOĞUTMA ÇABASI

B.7.1.- Frankfurt Savcılığı’nın Yolsuzluğun Türkiye Ayağına İlişkin İstedikleri Belgeler 2 Aydır Gönderilmiyor

B.8.- CUMHURBAŞKANI GÜL, ADETA AKP HÜKÜMET ÜYESİ GİBİ

B.9.- SEL AFETİ, BİR BELEDİYECİLİK, KENTLEŞME VE İMAR REZALETİDİR”

- a.-) Deniz Baykal ve CHP Heyeti Sel Felaketine Uğrayan Bölgelerde İncelemeler Yaptı.
- b.-) Biz Bu Afeti Çok Ciddi Bir Konu Olarak Her Platformda Takip Edeceğiz.
- c.-) “Planlı ve Ruhsatlı” Felaket
- d.-) Kadir Topbaş CHP’li Başkanların İstanbul’u 44 Yıl Süre İle Yönettiklerini Açıklamış.

III.- EKONOMİDE GELİŞMELER

3.1.- “HANİ KRİZ TEĞET GEÇMİŞTİ!!!”

- 3.1.1.- Hani Ekonomi 2009’da Yüzde 4,0 Büyüyecekti!!! Kim, Kimi Kandırıyor!!! Krizde En Çok Küçülen Ülke “Türkiye”
- 3.1.2.-Türkiye Ekonomisi İkinci Çeyrekte de Küçülmeyi Sürdü
- 3.1.3.- Tüketimimiz, Yerli Üretimi Değil Yabancıların Üretimini Artırıyor
- 3.1.4.- Kapasite Kullanımı Yüzde 69.7’ye İndi
- 3.1.5.- Kriz Sanayinin İkinci Ligini Daha Çok Vurdu
- 3.1.6.- Son Beş Aydır Kımıldanan Sanayi Üretimi, Temmuz Ayında Hız Kesti
- 3.1.7.- Kurulan Şirket Sayısı 2009’un 8 Ayında Yüzde 19,2 Geriledi

3.2.- MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ

- 3.2.1.- Bütçe İlk Sekiz Ayda Hedefin 3 Katı Açık Verdi
- 3.2.2.- Maliye, 2009 Bütçe Hedeflerini Revize Etti
- 3.2.3.- Bütçe Ödenek Teklif Tavanları
- 3.2.4.- Memur Yine Maaşına Zam Yerine Nasihat Aldı
- 3.2.5.- Sağlıkta Fatura Hastaya Kesildi
- 3.2.6.- Kamu 2.1 Milyar TL’lik Taşınmaz Sattı

3.3.- AKP, DEVLETİ BORÇ BATAĞINA TAŞIDI

- 3.3.1.- Temmuz Sonu İtibariyle Merkezi Yönetim Borcu 414,5 Milyar Dolara Tırmandı
- 3.3.2.- Devlete 850 Bin Liranın Üzerinde Vergi Borcu Olan Belediye Sayısı 213’e Ulaşıyor

3.4.- ÜLKEDE YOKSULLAŞMA DERİNLEŞİYOR

- 3.4.1.- Orta Direk Yoksullaşıyor
- 3.4.2.- 2009 Yılı Kişi Başına Milli Gelir, 2008’e Göre Yüzde 20 Gerileyerek, 8.456 Dolara İnecek
- 3.4.3.- Karşılıksız Çek Sayısı, 2009 Yılıının İlk Sekiz Ayında Yüzde 43,7 Arttı
- 3.4.4.- Takibe Düşen Tüketici Kredileri İkinci Çeyrekte Yüzde 95 Arttı
- 3.4.5.- Temmuzda Kart Borçlusu Sayısı Yüzde 19,5 Arttı
- 3.4.6.- Temmuz Ayında “Açlık Sınırı” 780 TL., “Yoksulluk Sınırı” İse 2.539 TL.
- 3.4.7.- Çiftçinin TEDAŞ’a Elektrik Borcu Yaklaşık 2,5 Milyon TL.

3.5.- DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLERDE OLUMSUZLUKLAR DEVAM EDİYOR

- 3.5.1.- Yılın İlk Yedi Ayında İhracat Yüzde 30.2, İthalat Yüzde 40.9 Azaldı
- 3.5.2.- Hükümetin Orta Vadeli Program Dış Denge Tahmin Ve Hedefleri
- 3.5.3.- Uluslararası Doğrudan Yatırımlar 7 Ayda Yüzde 57.6 Azaldı
- 3.5.4.- Yabancı Yatırımcı, Cebine 34.8 Milyar Doları Koyup Gitti
- 3.5.5.- Dünya Bankası’nın “İş Yapma Kolaylığı” İndeksinde Türkiye Bir Yılda 10 Sıra Geriledi.
- 3.5.6.- Büyümeye Geçince Cari Açık Yükselinecek

3.6.- KÜRESEL EKONOMİ DİPTEN DÖNERKEN İSTİHDAM SORUN OLMAYA DEVAM EDİYOR

3.7.- EKONOMİDE ENFLASYON BASKISI DEVAM EDİYOR

- 3.7.1.- Tüketici Fiyatları (Tüfe)
- 3.7.2.- Üretici Fiyatları (Üfe)
- 3.7.3.- Orta Vadeli Programın Enflasyon Hedefleri
- 3.7.4.- Elektrik Zammı

3.8.- TARIMA AKP DARBESİ DEVAM EDİYOR

- 3.8.1.- Üretim Arttı, Ancak Üretici Daha da Yoksullaştı
- 3.8.2.- Arpa Üreticisi Zararda
- 3.8.3.- Mısır Üreticisi de Zorda
- 3.8.4.- Limon Üreticileri de Fiyattan Şikayetçi
- 3.8.5.- Hükümetin Fındık Politikası Tam Bir Fiyasko
- 3.8.6.- Sel Afetinden Zarar Gören Çiftçilerin Borçları Faizsiz Ertelensin'

3.9.- HÜKÜMETİN AÇIKLADIĞI “ORTA VADELİ MALİ PROGRAM” ÇARE DEĞİL, KENDİ ZAAFLARININ İKRARI

- 3.9.1.- Maliye Bakanlığı, 2010-2012 Dönemini Kapsayan Orta Vadeli Mali Plan'ı Sonuçta Gecikmeli Olarak Açıkladı.
- 3.9.2.- Orta Vadeli Programda Vatandaş Yok
- 3.9.3.- Ekonominin Kendine Gelmesi İçin "Olağandışı" Tedbirler Gerekiyor.

IV.-SOSYAL GELİŞMELER

4.1.- İŞSİZLİK ÜLKEMİZİN TEMEL SORUNU

- 4.1.1.- TÜİK'in Dar Kapsamlı İşsizlik Rakamları Dahı Rekorlar Kırıyor
- 4.1.2.- Gerçek İşsiz Sayısı 5 Milyon 147 Bin Kişi, Gerçek İşsizlik Oranı İse Yüzde 19
- 4.1.3.- Her Dört Kadından Üçü Ne Çalışıyor, Ne de İş Arıyor
- 4.1.4.- Çalışanların Yüzde 47'si Herhangi Bir Sosyal Güvenlik Kuruluşuna Kayıtlı Değil

4.2.- ÇOCUKLARIMIZ VE GENÇLERİMİZİN HALİ İÇLER ACISI

- 4.2.1.- Çocuklarımızın Koşulları OECD Ülkeleri Arasında En Dipte Yer Alıyor
- 4.2.2.- Öğrenci Harcamalarında OECD'ye Üye Ülkeler Arasında Sonda Yer Alıyoruz
- 4.2.3.- Öğrenciler Tarikat Yurtlarına Teslim

4.3.- KENTLERİMİZ “SELE VE RANT VURGUNCULARINA” TESLİM

4.3.1.- Sel Afetinin Sorumlusu Son Onbeş Yıldır İstanbul'u Yönetmekte Olan Rantçı Yerel Yönetim Zihniyetidir

4.3.2.- AKP'den Dere Yatağında Tarikat Cemaatına İmar İzni

4.3.3.- Hem Suçlular Hem de Konuşuyorlar: “Dereler Sonunda İntikamını Alıyor.”

V.- PARTİ FAALİYETLERİ

5.1.- PARTİ ÇALIŞMALARI

5.1.1.- Halk Gazetesi

5.1.2.- Gençlik Kolları MYK Faaliyet Raporu

5.2.- PARTİ ETKİNLİKLERİ

5.2.1.- Genel Başkan Deniz Baykal'ın Kayseri ve Hatay Gezileri (9 Ağustos 2009)

5.2.2.- Genel Başkan Deniz Baykal'ın İstanbul Gezisi (15 Ağustos 2009)

5.2.3.- Genel Başkan Deniz Baykal'ın Isparta Gezisi (16 Ağustos 2009)

5.2.4.- Şehit Yakınlarından Oluşan Bir Grup, CHP'yi Ziyaret Etti (17 Ağustos 2009)

5.2.5.- CHP Gençlik Kolları Kocatepe'ye Yürüdü (25 – 26 Ağustos 2009)

5.2.6.- Genel Başkan Deniz Baykal İzmir Enternasyonal Fuarınının 78. Açılış Törenine Katıldı (28-29 Ağustos 2009)

5.2.7.- Genel Başkan Baykal İzmir'de (5 Eylül 2009)

5.2.8.- Genel Başkan Deniz Baykal'ın Aydın Gezisi (5 Eylül 2009)

5.2.9.- Gn Sek. Önder Sav İl Başkanlarını CHP'nin Kuruluş Yıldönümü Etkinliklerine Davet Etti (5 Eylül 2009)

5.2.10.- Genel Sekreter Önder Sav Hüseyin Gazi Kültür Şenliği'ne Katıldı (6 Eylül 2009)

5.2.11.- CHP'nin 86. Yıldönümü Genel Başkan Deniz Baykal'ın Önderliğinde Ankara'da ve Bütün İllerde Etkinliklerle Kutlandı (9 Eylül 2009)

5.2.12.- Genel Başkan Deniz Baykal Şehit Astsubay İçin Düzenlenen Törene Katıldı (10 Eylül 2009)

5.2.13.- Genel Sekreter Önder Sav Başkanlığındaki Heyet Şehit Başçavuş İçin Ankara'da Düzenlenen Törene Katıldı (10 Eylül 2009)

5.2.14.- Genel Başkan Deniz Baykal İstanbul'da Sel Felaketine Uğrayan Bölgelerde İncelemeler Yaptı (10 Eylül 2009)

5.2.15.- Genel Başkan Deniz Baykal Dışişleri Başkanını Genel Merkezde Kabul Etti (15 Eylül 2009)

5.2.16.- CHP'de Siyasi Partilerle Bayramın İkinci Günü Bayramlaştı (21 Eylül 2009)

5.2.17.- Genel Başkan Deniz Baykal Bayramın İkinci Günü Genel Merkezde Örgütlerle Bayramlaştı (21 Eylül 2009)

5.2.18.- Genel Başkan Baykal AB Büyükelçileri İle Yemekte Buluştu (24 Eylül 2009)

5.2.19.- Genel Başkan Deniz Baykal'ın Denizli Gezisi (25 Eylül 2009)

5.2.20.- Genel Başkan Deniz Baykal'ın Ankara-Kalecik Gezisi (26 Eylül 2009)

5.2.21.- Genel Başkanı Baykal Beşiktaş Belediye Başkanı İsmail Ünal İle Sarıyer Belediye Başkanı Şükrü Genç'i Ziyaret Etti. (27 Eylül 2009)

5.2.22.- Genel Başkan ve CHP Heyeti Yemekli Toplantıda İş Dünyası İle Buluştu (28 Eylül 2009)

5.2.23.- Gn Bşk. Baykal, Yönetmen Halit Refiğ'i Tedavi Gördüğü Memorial Hastanesinde Ziyaret Etti (28 Eylül 2009)

5.2.24.- Deniz Baykal, Askerlikte Komutanı Olan Emekli Albay Selçuk Kulen'in Cenaze Törenine Katıldı (29 Eylül 2009)

5.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KATILDIĞI ETKİNLİKLER

5.4.- ÖRGÜT VE ÜYELİKLE İLGİLİ GELİŞMELER

5.4.1.- 06 Ağustos 2009 Tarihinden Sonra Örgütte Meydana Gelen Değişiklikler

5.4.2.- Üyelikle İlgili Konular

5.5.- İL VE İLÇE KONGRELERİ HAZIRLIKLARI

5.5.1.- Köy Ve Mahalle Muhtarlık Bölgeleri Temsilcileri (Delege) Seçimleri

5.5.2.- "Muhtarlık Bölgesi İlçe Kongresi Temsilcileri (Köy Ve Mahalle Delegeleri) Ve Parti İçi Önseçmen" Seçimleri İle İlçe Ve İl Kongreleri Takvimi

5.6.- YEREL YÖNETİM BİRİMİ ÇALIŞMALARI

5.6.1.- Genel

5.6.2.- Yayın Çalışmaları

5.6.3.- Yurttaş Başvuruları

5.6.4.- Yerel Yöneticilerimize Hukuki ve Teknik Yardım

5.6.5.- Partli Belediyelerimiz Arasında İşbirliğini Artırmaya Dönük Çalışmalar

5.6.6.- Komisyon Çalışmaları

VI.- EKLER

- 86. YILINDA CHP VE KUVAYI MİLLİYE
- CHP 86 YAŞINDA
- SOSYAL DEMOKRAT HALKÇI PARTİNİN DOĞU VE GÜNEYDOĞU SORUNUNA BAKIŞI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ RAPORU (Temmuz 1989)
- SN. BAŞBAKAN, CHP PROGRAMINI OKUYUN
- "AKP'NİN AÇILIM SAFSATASI" MİLLETİMİZE ve ÜLKEMİZE ZARAR VERİYOR
- CHP GENEL BAŞKANI DENİZ BAYKAL UĞUR DÜNDAR'IN "ARENA" PROGRAMINDA (7 EYLÜL 2009)
- DENİZ BAYKAL'DAN BAŞBAKAN'A "AÇILIM" UYARILARI
- TERÖR İLE TÜRKİYE'YE HİÇBİR İDDİA DAYATILAMAZ; TERÖR İLE HİÇBİR AMACA ULAŞILAMAZ

- 'AÇILIM' MİLLİYETÇİLİKLE OLMAZ: BAYKAL'A KULAK VERİN
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN BAYRAMLAŞMA ÖNCESİ YAPTIĞI KONUŞMA (21 EYLÜL 2009)
- İSTANBUL SEL AFETİ HK.DA MUSTAFA ÖZYÜREK'İN BASIN TOPLANTISI (13.09.2009)
- (CHP'NİN 86.YILDÖNÜMÜ ETKİNLİĞİ PANELİ) YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE DEMOKRASİ PANELİ (9 EYLÜL 2009)
- İSTANBUL BAROSU KAMUOYU BİLDİRGESİ
- FINDIK ÜRETİCİLERİ İLE İLGİLİ BROŞÜR
- CHP AVRUPA TEMSİLCİLİĞİ RAPORU
- NABUCCO PROJESİ HAKKINDA
- İMAM HATİP LİSELERİ VE YÖK KARARI
- **GENELGE-2009/15** (il ve ilçe kongreleri seçim takvimi, köy ve mahalle muhtarlık bölgeleri temsilcileri (delege) seçimlerine esas olacak üye çizelgelerin askıya çıkarılması hk.)
- **GENELGE-2009/14** (6 aylık bekleme süresini tamamlayan aday üyelerin askıya çıkartılması hk.)

CHP PARTİ MECLİSİ

GENEL BAŞKAN
DENİZ BAYKAL

GENEL BAŞKAN YARDIMCILARI
ONUR BAŞARAN ÖYMEN - CEVDET SELVİ - BİHLUN TAMAYLIGİL - YILMAZ ATEŞ

GENEL SEKRETER
ÖNDER SAV

GENEL SAYMAN
MUSTAFA ÖZYÜREK

GENEL SEKRETER YARDIMCILARI
ALGAN HACALOĞLU - MESUT DEĞER - MEHMET ALİ ÖZPOLAT

MYK ÜYELERİ
SUAT BİNİCİ - ALİ KILIÇ - AHMET SIRRI ÖZBEK - FAİK ÖZTRAK - SAVCI SAYAN
FATMA NUR SERTER - MEHMET ALİ SUSAM - FEVZİ TOPUZ-M.RIZA YALÇINKAYA

PM ÜYELERİ

AVNİ AKSU
ZEHRA ÖNAY ALPAGO
OYA ARASLI
NECLA ARAT
CANAN ARITMAN
YÜCEL ARTANTAŞ
İSMET ATALAY
DENİZ PINAR ATILGAN
E.AYDAN BARAN
BÜLENT BARATALI
NESRİN BAYTOK
TEKİN BİNGÖL
MEVLÜT COŞKUNER
İSMET ÇANAĞÇI
FARUK DEMİR
YUSUF KENAN DOĞAN
MAHMUT DUYAN
NEVİN GAYE ERBATUR
GÜROL ERGİN
ABDURREZZAK ERTEN
ŞERİF ERTUĞRUL

NERİMAN GENÇ
LEVENT GÖK
GÖKHAN GÜNAYDIN
DERVİŞ GÜNDAY
ABDULLAH EMRE İLERİ
MUHARREM İNCE
ALİ NİHAT İRKÖRÜCÜ
OSMAN KAPTAN
HÜSEYİN KARAKOÇ
İLKER KARAOĞULLARI
HÜSNİYE KAYA
BİRGEN KELEŞ
AYÇA BETÜL KINİMETE
ESFENDER KORKMAZ
F.GÜLSEREN KÖKSAL
ALİ İHSAN KÖKTÜRK
ŞAHİN MENGÜ
BUKET MÜFTÜOĞLU
ALİ OKSAL
ENSAR ÖĞÜT
CELALETTİN ÖZDEMİR

MALİK ECDER ÖZDEMİR
RAMAZAN KERİM ÖZKAN
UFUK ÖZKAN
TÜLAY ÖZÜERMAN
ATILA SAV
TACİDAR SEYHAN
ÇETİN SOYSAL
HAYRİ SİNAN SUNAY
BERHAN ŞİMŞEK
EROL TINASTEPE
ERDOĞAN TOPRAK
CAHİDE TUNÇ
ENİS TÜTÜNCÜ
BEDİR UÇAR
HÜSEYİN ÜNSAL
İNAYET BEGÜM YAVUZ
ABDÜLAZİZ YAZAR
SİNAN YERLİKAYA
EMİNE YURDATAP
ALİ RIZA YÜCEL

CHP YÜKSEK DİSİPLİN KURULU

YDK ÜYELERİ

YDK BAŞKANI
ORHAN ERASLAN

YDK BAŞK. YARD.
ORHAN AKBULUT

YDK SEKRETERİ
SELAHATTİN ÖCAL

ERGÜN AYDOĞAN
MEHMET BOZTAŞ
KEMAL CENGİZÖĞLU
AVNİ ÇELEBİ

MERAL ÇİL
GÖKSEL DEMİRTAŞ
TUFAN DOĞU
SALİHA ÖĞÜTÇÜ

TÜRKAN GÜLDEREN ÖZTEKİN
NAZMIYE NÜKET TUĞCU
ALİ MUSTAFA UZUN
İBRAHİM YILMAZ

GİRİŞ

I.- GİRİŞ

TRAKYA VE İSTANBUL'DA YAŞANAN SEL FELAKETİ DOLAYISIYLA MİLLETÇE ÇOK BÜYÜK BİR ÜZÜNTÜ İÇİNDEYİZ.

-“Bu hiç kuşku yok ki bir doğal afet olarak anlaşılamaz. Bu bir belediyecilik, kentleşme ve imar rezaletidir”

-“Bunun bir sorumlusu yok mu? Kim bunun sorumlusu? 16 yıldır burayı bir anlayış yönetiyor. 16 yıl burayı yönetenlerin bu faciada bir sorumluluğu yok mu? Bir yönetim niye var, belediye niye var, hükümet niye var? Bu tip olayları önlemek için var”

Trakya ve İstanbul çok uzun bir zaman dilimi içinde karşılaşılmamış olan bir sel felaketiyle karşı karşıya kalmıştır. Çok ağır bir acı yaşıyoruz. Evler, çiftlikler, hayvan varlığı çok büyük ölçüde tahrip olmuştur, can kaybı vardır. Çok sayıda vatandaşımızı kaybettiğimiz anlaşılmaktadır. Milletçe büyük bir acı yaşıyoruz. Bütün vatandaşlarıma özellikle bu acıyı yaşayan Trakya'daki, İstanbul'daki vatandaşlarıma içten geçmiş olsun dileklerimi, başsağlığı dileklerimi sunuyorum.

Tabi buradan çıkarılması gereken ciddi sonuçlar vardır. Maalesef tabiat pek çok medeni ülkede örneği görülmemiş tahribatı sık sık Türkiye'de gerçekleştiriyor. Heyelanlar, sel felaketleri birbiri ardından gerçekleştiriliyor. Bunların altında tabi çarpık bir kentleşme politikasının yattığını, yanlış yapılaşmanın yanlış bir kent imar düzeninin yattığını hepimiz çok iyi biliyoruz. Bu konuları bir uyarı olarak alıp bu konuların üzerinde ciddi bir şekilde düşünme ihtiyacı vardır. Türkiye yerleşme sorununu bütün boyutlarıyla değerlendirmek durumundadır.

HÜKÜMETİN YOLU YOL DEĞİLDİR, GİDİŞİ GİDİŞ DEĞİLDİR. HERKESİ SİNDİRME, HERKESİ TUKSAK ALMA, HERKESİ YILDIRMA, EMİR VE KUMANDA ZİNCİRİ İÇİNE SOKMA ÇABASI İÇİNDEDİR.

Bir medya grubuna 3 katrilyon 755 trilyon eski parayla bir ceza tahakkuk ettirildiği haberi Türkiye'de hepimizi ciddi şekilde bir kere daha düşündürdü.

Bu uygulamanın muhatabı sadece bu cezanın, mali cezanın, vergi cezasının hedefi olarak seçilen insanlar ve grup değildir. Bu uygulamanın hedefi demokrasimizin bizatihi kendisidir. Hukuk devletinin bizatihi kendisidir.

Türkiye'deki iktidar yetkisinin her türlü hukuk, demokrasi, insan hakları kaygısından kopuk bir biçimde nasıl kullanıldığını uzun süreden beri hepimiz gözlemliyoruz. Ama yaşanan olayların, o yaşanan olaylar karşısında toplumun gösterdiği tepkinin iktidarı bu konularda yeni bir anlayışa yönlendiremediğine tanık oluyoruz.

İktidar bugüne kadar gerçekleştirdiği haksızlıkların, yanlışlıkların, baskının, zulmün toplumda yarattığı tepki karşısında umursamazlığını, vurdumduymazlığını sürdürmektedir. Umurunda değildir, bildiği yoldan şaşmamaktadır. Bildiği yol demokrasi yolu değildir. Hukuk devleti yolu değildir. İnsan hakları yolu değildir. Kendi hegemonyasını, kendi vesayetini, kendi tartışılmaz iktidarını toplumun bütün bağımsız odaklarına kabul ettirmektir.

AKP iktidarı bu mücadeleyi uzun süreden beri götürüyordu. Bunun alanlarını hepimiz çok iyi biliyoruz.

- Silahlı kuvvetler bu mücadele alanı olarak bir süre önce çeşitli olaylara sahne olmuştu.
- Yargı bu mücadelenin hedefidir, hedefi olmaya devam ediyor. Onun hazırlıkları ifade edilmiştir.
- Medya uzun süreden beri zaten bu baskının hedefidir, yıldırılmıştır, sindirilmiş, susturulmuştur, sesi çıkmaz hale getirilmiştir, yapısı değiştirilmiştir, satın alınmıştır, susturulmuştur.

Ama öyle anlaşılıyor ki hala fevkalade mütevazî ölçülerde bağımsız anlayışını sürdürme çabasını sürdürme niyetinde olan medya kuruluşlarına karşı kararlı bir sindirme politikası uygulanacaktır, uygulanmaktadır.

Bu uygulamanın hukuki bir temelden yoksun olduğu konusunda hiçbir tereddüt yoktur. Türkiye'de en çok vergi veren bir medya kuruluşuna Türkiye tarihinin tanımadığı, görmediği, dünyada da örneği, benzeri kolayca gözükmeyen milyarlarca dolarlık bir ceza uygulaması gerçekten hiçbir teknik anlayışla, hukuki vergi mülazasıyla izah edilemez. Bunun altında sindirme çabasının yattığı çok açıktır, çok nettir.

Demokrasi sözünün bu kadar sık telaffuz edildiği bir ortamda, demokrasi sözünü bu kadar çok telaffuz edenlerin bu uygulamaları onların içinde buldukları çelişkiyi, tutarsızlığı açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Bu bir zulümdür, bu bir baskı rejimi arayışının ifadesidir. Türkiye'de hiçbir tarafsız, bağımsız muhalefet odağına müsamaha etmek niyetinde olmadıklarını ortaya koymaktadır.

Bu bir korkunun sonucudur Kendine güvenen insanlar bu yollara başvurmazlar. Ancak gelecekte korkanlar, kendine güvenemeyenler, ancak bu iş benim aleyhime çok ciddi suçlamalara döner, bunu nasıl ortadan kaldırıyorum arayışı içine girenler

iktidardan uzaklaşmayı aklına yatıramayanlar böyle yöntemlere başvururlar. Bunu üzüntüyle görüyorum.

Bu çerçevede işaret etmek istediğim bir nokta; artık bu konuyu Türkiye'nin onun meselesi, bunun meselesi gibi anlama noktasını aşmasıdır. Artık bu konunun falan grubun meselesi, filan gazetenin meselesi gibi anlaşılması fevkalade yanlıştır.

Olay kimsenin meselesi değildir, Türkiye'nin meselesidir. Türkiye'de bu uygulamaya göz yumulamaz. Demokraside göz yumulamaz, hukuk devletinde göz yumulamaz.

O nedenle buna karşı tepkiyi herkesin, hepimizin elbirliğiyle göstermesi lazımdır.

Önce, medya kuruluşları kendi aralarında tartışmalarını, çatışmalarını bir kenara bırakarak bu uygulamanın ortaya koyduğu tehdidi doğru algılamaları ve buna karşı kararlı bir şekilde tepkilerini, uyarılarını ortaya koymalıdır. Buna şiddetle ihtiyaç vardır. Küçük çatışmaların, aradaki çıkar mücadelelerinin hiçbir anlamı yoktur. Olay bunu aşan bir nitelik taşımaktadır.

Yani insanın aklına meşhur papazın hikayesi geliyor. "**Önce komünistleri aldılar, ben komünist değilim dedik. Sonra sosyalistleri aldılar, ben sosyalist değilim dedik. Daha sonra Yahudileri aldılar, ben Yahudi değilim dedik. Bir süre sonra beni aldılar, baktım etrafımda kimse kalmamış.**"

Türkiye buraya doğru gidiyor. Bunu uzun süreden beri anlatıyoruz. 2005 yılından beri ben bu uyarıyı bütün Türkiye'ye yapıyorum. Kadınları, erkekleri, bütün vatandaşları devlete, cumhuriyete, hukuka sahip çıkmak üzere göreve çağırdığım tarih 2005 tarihidir. Şimdi 2009'dayız. Tablo ortada. Teker teker toplumun bütün kesimleri bir siyasi hegemonyanın kontrolü altına sokulmak isteniyor ve Türkiye'de bunu seyrediyor. Çok acı bir tablodur. Yargı hedefte, medya zaten gitmiş, bu son çırpınışlar bunlar. Askerler bir süre önce hangi mücadelenin muhatabı haline gelmişlerdi hepimiz görüyoruz.

Bu acı bir tablodur. Bu konuda uyarılarımı bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bu herkesin ortak sorunudur. Elbirliğiyle buna hayır dememiz lazımdır ve bunun iktidarın dışında sadece bir grup vergi denetmeninin kendi iradesiyle, kendi kararıyla uyguladığı bir durum olduğunu kimse düşünmemelidir.

O vergi denetmenleri kimlerdir? Kim seçmiştir onları? Böyle bir olayın sorumluluğunu almak kolay iş değildir. Bu talimatı verenlerinde, o sorumluluğu üstlenenlerinde ayrıca irdelenmesi lazımdır. Bu çok temel bir olaydır. **Bir rejim sorunudur, bir demokrasi sorunudur, bir hukuk devleti sorunudur.**

KİMSENİN ELİNİ ÖPMESİNLER

-“İki başbakan yardımcısı arka arkaya elini öperiz falan lafları ettiler. Laubali bir üslup bu. Üzülüyorum, rahatsız oluyorum. Bizim devletimiz kimsenin elini öpmez. Onlara da tavsiyem kimsenin elini öpmesinler. El öpmeye çok alıştıkları anlaşılıyor. Yeterince el öptükleri için zaten Türkiye’yi buraya getirdiler”

-“CHP’nin önemini yeni kavradılar. CHP’siz bu iş olmaz. Evet CHP olmadan olmaz. Bu sorunları da ancak biz çözeriz ”

-“Kimsenin elini öpmesinler. Benim elimi de öpmeye kalkmasınlar. İşlerini yapsınlar. Onun bunun elini öpe öpe buraya getirdiler. Atmayın kullanın diye diye, sifonu çekmeyin kullanın diye diye buraya getirdiler”

-“İktidarın açılım dediği konuda mutlaka beraber olmalıyız diye bir ihtiyaç içinde olduğunu görüyorum iktidarın. Bunun altında ne yatıyor? Anayasa değişikliği yapılırken, Cumhurbaşkanı seçilirken gelmediler. Şimdi niye geliyorlar? Burada bir suçluluk telaşı var. Yanlışta, suça ortak istiyorlar. Ortak arıyorlar”

-“Meclis’te gizli oturumla bu konuları konuşalım diyorlar. Sen kimden gizleyeceksin? İmralı’dan mı gizli olacak bu oturum. Meclis’te konuşacağız İmralı mı duymayacak, PKK’mı duymayacak, dağdaki teröristler mi duymayacak? Hayır millet duymayacak, halk duymayacak. Halktan gizlediğini böylece itiraf ediyorsun”

-“Terörle hiçbir zaman müzakere yapılamaz, terör muhatap olarak alınamaz. Bir ülkede, bir grup, silahlı eylem yaparak, güç göstererek, devletin ortak kurallarını ihlal etme konumunda bulunuyor ise, bunu anlayışla karşılamak, buna bir meşruiyet izafe etmek söz konusu olamaz. Önce terör örgütü silahlı mücadeleyi sona erdirmeli, silahlarını kalıcı olarak bırakmalıdır”

ONLARIN AMAÇLARI “BİREYSEL KÜLTÜREL HAKLAR” DEĞİLDİR. BU ÇOK BÜYÜK ÖLÇÜDE PARTİMİZİN MÜCADELESİYLE AŞILMIŞTIR.

Cumhuriyet Halk Partisi 20 yıl öncesinden beri bu konuda çok açık, tutarlı ve kararlı bir mücadele vermiştir.

Etnik kimlikler farklı olabilir. Ama etnik kimliklerin farklı olması devlete bir tehdit oluşturmaz.

“Etnik kimlik şereftir. Herkesin etnik kimliği farklı olabilir. Herkes kendi etnik kimliğini özgürce yaşar”. Bu aşama artık geride kaldı.

Birileri şimdi “etnik kimliği” bir siyasi ayrışma, bir milli ayrışma noktasına, bir anayasal ayrışma, bir hukuksal ayrışma noktasına çekmek istiyorlar.

TÜRKİYE'DE “TÜRK MİLLİ KÜLTÜRÜ”, BİR “ETNİK KİMLİK DEĞİLDİR”. BUNU “BAŞBAKANIN” ÖĞRENMESİ GEREKİR”.

“Etnik kimlik” ile “milli kimlik” birbirine hasım değildir... Hem ortak “milli kimliğimizi” yaşatacağız; hem de, “etnik kimliğimize” ve “kültürümüze” sahip çıkacağız, onu koruyup, geliştireceğiz... Etnik kimliğimize devletin tüm kurumları ile saygı duymasını sağlayacağız...

“Etnik kökenimiz veya ana dilimiz” ne olursa olsun, Türkiye Cumhuriyeti devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes “Türk milletinin” eşit haklara ve hukuka sahip parçasıyız. “Türk milleti” bizim ortak “milli kimliğimizdir”.

Ancak, “Türk milletinin” bir ferdi olmamız, bizim “farklı etnik kökene, farklı ana dil ve kültüre” sahip olmamıza hiçbir şekilde engel oluşturamaz. Aksine, toplumsal yaşamımıza, ulusal kültürümüze, demokrasimize zenginlik katar.

Bizim bireyler olarak Kürt, Arnavut, Arap, Çerkez, Gürcü, Rum, Makedon, Süryani, Azeri veya diğer etnik kökenlerden gelmemiz, farklı etnik kimliklere ve ana dillere sahip olmamız, ulus olarak gücümüzdür, zenginliğimizdir.

Bu farklılıklar her zaman olacaktır; buna herkes, başta devlet saygı duyacaktır.

İrki, soyu, etnik kökeni, ana dili ne olursa olsun tüm yurttaşlar, bu milletin eşit ve asli unsurlarıdır. Tümü, toplumumuz içinde her zaman, her koşulda eşit hukuk ile evrensel hak ve özgürlüklere sahip olacaklardır. Herbiri, kimliklerine devlet tarafından koşulsuz olarak saygı duyulan vatandaşlar olarak varlıklarını hukuk devleti normları içinde özgürce sürdürecektir.

“Biz Başbakanın yol arkadaşı olmayacağız. Onun yanında yeterince yol arkadaşı var. Başbakan, İmralı’dan gelen yol haritasını değil, Anadolu’daki Kürtlerin yol haritasını benimsemeli”

“-Başbakan’ın bir süredir içine girdiği propaganda telaşının altında halkı aldatma, halkı yanıltma, halkı yanlış sevk etme gayreti vardır. Gerçekleri kamufle edip farklı ve güzel şeyler söyleyip anaların gözyaşı dinsin edebiyatıyla Türkiye’yi bambaşka sıkıntıların içine doğru sürükleyecek bir yolculuğa çıkmıştır. Şimdi o yolculuğun Washington durağına doğru gitmektedir”

PKK’YA BU HEDEFİ VERENLER DE ÇOĞU KERE YURTDIŞINDAKİ MERKEZLERDİR.

Çünkü onların hedefi de, Ortadoğu coğrafyasını yeniden şekillendirmektir. Boşuna mı o haritalar dolaşmıştır, orada burada. Oraya giden yol nasıl açılacaktır zannediyorsunuz? Şimdi geldiğimiz noktada Türkiye ayrıştırılmak isteniyor. Etnik temelde ayrıştırılmak isteniyor.

Başbakan yanlış yoldadır. Çok tehlikeli bir istikamete girmiştir. Bu Türkiye’ye çok ciddi zarar vermeye başlamıştır.

BİZ CUMHURİYET HALK PARTİSİ OLARAK BU YIKICI GİDİŞATA HIÇBİR ŞEKİLDE BULAŞMAYACAĞIZ.

Terör artık siyasallaşmıştır. Terör muhatap haline gelmeye başlamıştır. Terör, olayın bir parçası olarak görülmektedir. Terör bir mücadele hedefi olmaktan çıkıp bir müzakere hedefi haline dönüşmeye başlamıştır.

Kimse Türkiye'yle oynamamalıdır. Türkiye'nin huzuruyla, milli kimliğiyle, milli siyasi kimliğiyle iktidar kesinlikle oynamamalıdır.

CHP olarak biz hiçbir şekilde bir ayrışma sürecinin parçası olmayız. Hiçbir şekilde bizi birbirimizden farklılaştıracak, birbirimize karşı bir noktaya çekecek bir gelişmenin sorumluluğunu üstlenmeyiz.

HÜKÜMETE UYARILARIMIZ

HÜKÜMETE UYARIMIZ I: KÜRT SORUNUNA ÇÖZÜM, "AYRIŞTIRICI" DEĞİL, "KAYNAŞTIRICI" NİTELİKTE OLMALIDIR

**** Etnisiteyi milli eğitime sokmayınız...**

**** Anayasanın milli kimlik kavramıyla oynamayınız...**

****"Bireysel kültürel haklara" saygılı "Ulus Devlet" yapımıza dokunmayınız...**

**** "Katılımcı, demokratik yerinden yönetime" saygılı "Üniter Devlet" yapımızda zaaf yaratmayınız.**

HÜKÜMETE UYARIMIZ II: DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU, BÖLGESİNE VE BÖLGE İNSANLARIMIZA “POZİTİF AYRIMCILIK” UYGULAYINIZ

**** EĞİTİMDE “Pozitif Ayrımcılık” uygulayınız...**

**** KAMU YATIRIMLARINDA “Pozitif Ayrımcılık” uygulayınız...**

****İŞ VE İSTİHDAM YARATMADA “Pozitif Ayrımcılık” uygulayınız...**

****KAMU İDARESİ VE HİZMETLERİNDE “Pozitif Ayrımcılık” uygulayınız...**

****KIZLARIMIZA, KADINLARIMIZA “Pozitif Ayrımcılık” uygulayınız...**

HÜKÜMETE UYARIMIZ II: BÖLGE GENÇLERİMİZDEKİ İSTEĞİ, ENERJİYİ, BAŞKALDIRI POTANSİYELİNİ AYRIŞMAK İÇİN DEĞİL, DİNCİ ÖRGÜTLENMELER İÇİN DEĞİL, TERÖR ÖRGÜTLERİ İÇİN DEĞİL, TÜRKİYE’NİN KALKINMASI İÇİN DEĞERLENDİRİNİZ.

BİZ BU GERÇEĞİ ANLATMAYA DEVAM EDİYORUZ, ANLATACAĞIZ.

BU SAMİMİYETSİZLİĞE, BU “MİLLETİ ALDATMA SÜRECİNE” ARTIK BİR SON VERMEK LAZIM

DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLER MİLLİ BİRLİK VE BÜTÜNLÜK İÇİNDE OLUR.

KEŞKE BAŞBAKAN DUDAĞINI UÇUKLATTIĞINI SÖYLEDİĞİ “1989 RAPORUMUZU” OKUMUŞ OLSAYDI...

MESAJLAR

M.K. ATATÜRK'ÜN, 1935 CHP KURULTAYI'NI AÇIŞ KONUŞMASI

“Kurultayın sayın üyeleri, karşılarında bulunmakla haz duyduğum delege arkadaşlarımı selamlarken yüce ulusumuzu saygıyla anarım.

Bu anda, bundan önceki kurultayları ve partimizi doğurmuş olan ilk Sivas kurultayını ki, iç ve dış düşmanların süngüleri altında toplanmıştır. Bunu hatırlamak geçen 16 yılın bütün hadiselerini göz önüne getirmeyi kolaylaştırır.

Uçurumun kenarında yıkık bir ülke, türlü düşmanlarla kanlı dövüşmeler, yıllarca süren savaş. Ondan sonra içerde ve dışarıda saygıyla tanınan yeni vatan, yeni sosyete, yeni devlet. İşte bunları başarmak için parasız bir millet. İşte bu başardığımız devriminin bir kısa bir özeti

Bayanlar, baylar,

Partimizin her kurultayı bir dönüm başında toplanmıştır. 1927 kurultayı; doğuda kopan azmi yenerek cumhuriyetin sarsılmaz temelde olduğunun anlaşılmasına.

1931 kurultayı; güvenlik ve sükunun kesin olarak kurulmasına rast gelir.

Bu kurultayımız ise; geniş ölçüde gelişim değişim içinde bulunduğumuz günlerde toplanmış oluyor.

Kurultayın, yeniden alacağı ilerleme ve yükselme tedbirleriyle vatanın yönetimini, erdemini ellerinde tutan partimizin şerefli tarihini zenginleştireceğine şüphe yoktur.

Geçen kurultaydan bugüne kadar kültürel ve sosyal alanda başardığımız işler Türkiye Cumhuriyetinin ulusal çehresini keskin çizgileriyle ortaya çıkarmıştır. Yeni harflerin, ulusal tarihi, öz dili, bilimsel müzik ve teknik kurumları ile, kadını erkeği her hakta eşit modern Türk sosyetesini bu son yılların eseridir.

Arkadaşlar,

Türkiye Cumhuriyeti arısı ulusal ailenin ancak faydalı, çalışkan ve iyi geçimli bir ulusunu olmak amacındadır.

Uluslar sosyetesinde ciddi barış ve elbirliği isteğiyle çalışıyoruz. Uluslar sosyetesinin arısı ulusal güveni artıracak, geçmişten kalan hastalıkları iyileştirecek insani sonuçlara varabilmesi başlıca dileklerimizdir.

Arkadaşlar,

Arsı ulusal durum nazik bir buhran geçirmektedir.

Eski ve büyük anlaşmazlık son çatışmalarla heyecanlı bir noktaya gelmiştir. Bugünkü yüksek insanlığın ulusları birbirine yaklaştırma çaresini bularak genel güvensizliği ortadan kaldırmasını ummak isteriz.

Bununla beraber bütün dünya gidişini göz önünde tutarak dikkatli, hazırlıklı, uyanık bulunmak lüzumuna kaniyiz. Gene bu kanaattir ki dostluklarımıza bağlı ve bütün ilgilerimizde, eyicil bir siyasa ile elimizden geldiği kadar genel barışı korumak istiyoruz.

Bayanlar, baylar;

Size biraz da partimizin son yıllardaki öz hayat ve sınavından bahsedeyim.

Son kurultayın parti örgütlerine vermiş olduğu çalışma, yöneti, çok faydalı ve verimli oldu. Parti üyeleri prensiplerimizi anlamak ve yaymakta ve bütün yurttaşların sevgilerini, güvenlerini kazanmakta kendilerinden beklendiği gibi hareket etmişlerdir.

Karşı tutumlarının canlı ve özenli bir payda oluşu siyasal hayatımızda önemli bir ilerleyiştir.

Ulusa hizmet, ulusa hizmet yolunda bütün varlığımızla çalışmak parti üyelerinin bozulmaz andıdır.

BAYKAL: “MİLLİ MÜCADELENİN SİYASİ ÖZÜ, SİYASİ TEMELİ SİVAS KONGRESİYLE ATILDI”

Sivas Kongresinin 90. yıldönümü nedeniyle bir mesaj yayınlayan Genel Başkan Baykal şunları söyledi;

“Milli Mücadelenin siyasi temeli Sivas Kongresinde atılmıştır. Sivas Kongresi Türkiye Cumhuriyeti’ni sonsuza dek bağımsız bir devlet olarak yaşatma kararlıdır.

O nedenle Sivas Kongresi’nde alınan kararlar, ortaya konulmuş ilke ve değerler, bugün de çok büyük önem taşımaktadır.

Toplumumuzun gündemindeki konular Sivas Kongresi’nde alınan kararlarla, benimsenen ilkelere daha büyük bir özenle sahip çıkılmasını, Cumhuriyet projesinin ilk günü heyecanla benimsenmesini gerektirmektedir.

O nedenle, Türkiye Cumhuriyeti’ni sonsuza dek bağımsız bir devlet olarak yaşatma kararlığımızı tekrarlıyor, Sivas kongresi anlayışından uzağa düşmüş olanlara da kongrenin, “Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, ayrılamaz” hükmünü bir kez daha hatırlatıyor, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, Sivas Kongresi üyelerini saygıyla, minnetle anıyorum”

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL, ZAFER BAYRAMI VE TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ GÜNÜ NEDENİYLE BİR MESAJ YAYINLADI.

Genel Başkan Deniz Baykal, 30 Ağustos Zafer Bayramı ve Türk Silahlı Kuvvetleri Günü nedeniyle bir mesaj yayınladı.

“Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün önderliğinde ulusal kurtuluş savaşımızın zaferle taçlandığı günün 87’nci yıl dönümünü gururla, onurla ve coşkuyla kutluyoruz.

Özgürlüğün, Laik Cumhuriyetin, Demokrasi ile sosyal hukuk devletinin müjdecisi olan 30 Ağustos, ümmetten millete giden uzun ve sorunlarla dolu yolun inançla, kararlılıkla aşıldığı gündür. 30 Ağustos zafer bayramı tam bağımsızlıktır, toprak bütünlüğüdür, birliktir, kardeşliktir.

Geçmişte olduğu gibi günümüz koşullarında da herkes çok iyi bilmelidir ki, biz bağımsızlığımızı, özgürlüğümüzü en güç koşullarda bile omuz omuza vererek kazandık. Sevr’i parçalayıp tarihin çöplüğüne attı.

Herkes bu tarihi gerçeği göz önünde bulundursun ve kimse toprak bütünlüğümüzle, ulusal birliğimizle ve laik cumhuriyetimizle oynamaya kalkmasın.

Bu inanç ve kararlılıkla, yalnız bizim değil, mazlum milletlerin gönüllerinde de çok özel bir yeri bulunan Kurtuluş Savaşımızın Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, Silah arkadaşlarını minnetle, şükranla anıyor, şehitlerimize rahmet diliyor, tarihin her döneminde canı ve kanı pahasına eşi görülmemiş kahramanlık destanları yazan Silahlı Kuvvetlerimizin gününü kutluyor, gazilerimizle, TSK mensuplarına sevgi ve saygılarımızı sunuyorum.”

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL GAZİLER GÜNÜ MESAJI

Genel Başkan Deniz Baykal'ın mesajı şöyle ;

“Bugün, Mustafa Kemal ATATÜRK'e Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından "Gazi"lik unvanının verildiği gün.

Bugün Gazilerimizin günü...

Bugün onların gözüyle Türkiye'ye bakma, Gazilerimizle birlikte Türkiyemize sahip çıkma günü.

Dün topraklarımız işgal altındaydı, ülkemizi bölüp parçalamak isteyenler işgalciler dışardan gelmişti, işbirlikçileri, maşaları içerdeydi.

Bugün ülkemizin birliğinde, halkımızın dirliğinde gözü olanlar da, yandaşları da içerde, işbirlikçileri dışarda.

Niyet aynı niyet, tablo aynı tablo, senaryo aynı senaryo ama unutmasınlar ki, gazilerimizde aynı gaziler.

Dün Gazi Mustafa Kemal ve arkadaşları nasıl oynanan oyunları bozdularsa, bugün de Mustafa Kemal'in izinden giden gazilerimiz çirkin oyunları bozdular, bozmaya da devam edecekler

Dün nasıl sevr parçalanıp, çöp tenekesine atıldıysa, günümüzde de sevr özlemcilerinin niyetleri şehitlerimizin ve gazilerimizin canı, kanı pahasına tarihin çöplüğüne atılacak.

Bu kararlılık, bu fedakarlık ve bu kahramanlıkla ulusal birliğimiz de, toprak bütünlüğümüz de, kardeşliğimiz de yeniden sağlanacak, pekiştirilecek ve ilelebet korunacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle Gaziler Gününü kutluyor, Gazi Mustafa Kemal Atatürk ile arkadaşlarına, şehit ve gazilerimize minnet ve şükranlarımızı sunuyorum”

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL, RAMAZAN BAYRAMI MESAJI

Genel Başkan Baykal'ın mesajı şöyle;

“Bayramlar dostluktur, dayanışmadır,

Bayramlar paylaşmadır. yardımlaşmadır.

Bayramlar dürüstlüktür, kul hakkına el uzatmamak, yetim hakkı yememektir.

Bayramlar birliktir, kardeşliktir.

Üzülerek belirtmek istiyorum ki günümüzde bu değerler siyasi ve bireysel çıkar hesaplarına alet edilmektedir.

Bu nedenle, kutsal değerlerimizin istismar edilmediği bayramlarda buluşmak dileğiyle Milletimizin ve İslam dünyasının Ramazan Bayramını kutlar, sağlık, huzur ve mutluluk dileklerle, sevgilerimi saygılarımı sunarım”

GN BŞK. BAYKAL'IN YÜCEL ÇAKMAKLI'YA RAHMET, AİLESİ İLE SANAT VE SİNEMA DÜNYASINA BAŞSAĞLIĞI DİLEDİ (25/08/ 2009)

Genel Başkan Deniz Baykal'ın mesajı şöyle ;

“İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitiren ve bugün toprağa verilen yönetmen, yapımcı ve senarist Yücel Çakmaklı, Türk sinemasında kendine özgü duruşu ve film dünyasında olduğu gibi, özel yaşamında da ilkeli yaklaşımı ile saygın ve seçkin bir yere sahiptir.

Dizi ve diğer çalışmalarının yanısıra, başta Tarık Dursun K'nın 'Denizin Kanı', Tarık Buğra'nın 'Küçük Ağa' ve 'Kuruluş'u, Turan Oflazoğlu'nun '4. Murat'ı olmak üzere, Hacı Arif Bey'in hayat hikayesini ve bir Rumeli türküsünden yola çıkarak çektiği 'Aliş'le Zeynep'i sinema dünyamıza armağan ederek aramızdan ayrılan senarist, yapımcı ve usta yönetmen Yücel Çakmaklı'ya rahmet, ailesi ile sanat ve sinema dünyasına başsağlığı diliyorum”

GN. BŞK BAYKAL TAKIMLARIMIZA UEFA AVRUPA LİGİ MAÇLARINDA BAŞARILAR DİLEDİ (20 AĞUSTOS 2009)

Genel Başkan Deniz Baykal'ın mesajı şöyle ;

“Ali Sami Yen’de Galatasaray’lı, Avni Aker’de Trabzonspor’lu, 4 Eylül’de Sivasspor’lu, Avrupa’da Fenerbahçeliyiz.

Çünkü, Kazakistan’ın Tobol, İsrail’in Maccabi Netanya takımlarını eleyen Galatasaray Estonya’nın Levadia Tallin takımıyla İstanbul Ali Sami Yen’de, Macaristan’ın Honved takımını eleyen Fenerbahçe İsviçre’nin FC Sion takımıyla Stade de Geneve’de, Trabzonspor Fransa’nın Toulouse takımıyla Trabzon Avni Aker’de, Sivasspor ise geçen yılın UEFA şampiyonu Shakhtar Donetsk ile Sivas 4 Eylül stadyumunda karşılaşacak.

Kuşkusuz Aslan Cimbom’un, Sarı Kanaryaların, Yiğidolar’ın ve Karadeniz Fırtınası Trabzonspor’un yeri Şampiyonlar Ligidir. Takımlarımızın bu anlayış, inanç ve mücadele ruhuyla sahaya çıkmaları ve play-off maçlarını kazanarak UEFA Avrupa Ligi grup maçlarında da başarılarına başarılar katmaları hepimizin ortak dileğidir

Bu nedenle futbolcusu, teknik direktörü, yöneticileri ve taraftarlarıyla UEFA Avrupa Liginin renklendiren Galatasaray’a, Fenerbahçe’ye, Trabzonspor’a ve Sivasspor’a hem bu karşılaşmalarında, hem de rövanş karşılaşmalarında başarılar diliyorum”.

GN BŞK BAYKAL AYKUT ORAY’A RAHMET, AİLESİNE, SANAT DÜNYASI İLE CHP’LİLERE BAŞSAĞLIĞI VE SABIR DİLEDİ (11 AĞUSTOS 2009)

Genel Başkan Baykal'ın mesajı şöyle;

“Tiyatro ve sinema sanatçısı, partimizin üyesi, siyasetteki yol arkadaşımız, ülkemizdeki demokrasi mücadelesinin, insan haklarının kararlı savunucusu Aykut Oray’ın yaşamını yitirmiş olmasından çok büyük üzüntü duydum Muğla’nın Köyceğiz ilçesinde düzenlenen "4. Kaunos Altın Aslan Türk filmleri Festivali”nin açılışına katılan ve organizasyon komitesinden Türk sinemasına katkıları nedeniyle plaket aldıktan sonra yaşamını yitiren Aykut Oray 13 Ekim 1942’de doğduğu İstanbul’da, sinema ve tiyatro çalışmalarının yanı sıra, CHP üyesi olarak da demokrasi mücadelesini sürdürdü. Hem kişiliğiyle hem de insan sevgisiyle örnek oldu.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Ön Asya Dilleri ve Kùltürleri bölümünden mezun oldu. Sonra Hititoloji üzerine Yüksek lisans yapan Aykut Oray tiyatro ile 1961 yılında İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği Gençlik Tiyatrosu'nda tanıştı. Askerliđi hariç o günden bugüne kadar yaşamını kendi işini kurarak, tiyatroyla, sinemayla, insan hak ve özgürlüklerini savunmakla sürdüren Aykut Oray, CHP'ye de üye olup, hem örgütlü topluma inancını göstermiş, hem de elini taşın altına sokma, sorumluluk üstlenme kararlılığını göstermiştir.

CHP'li siyasi kimliğine yaraşır, "Vatandaşa cart curt yok" ve "Kaldır şu pislikleri" , replikleriyle hafızalara yerleşen Aykut Oray'ın kaybı, sinema ve tiyatro dünyamız için olduğu kadar, ÷lkemizin demokrasi mücadelesi ve siyaset dünyası içinde büyük bir kayıptır. Sinema ve tiyatro sanatçısı, siyasette yol arkadaşımız Aykut Oray'a rahmet, Oray ailesine, sinema ve tiyatro dünyası ile CHP'lilere başsağlığı ve sabır diliyorum”

**DIŞ VE İÇ
SİYASAL
GELİŞMELER**

II.- DIŞ VE İÇ SİYASİ GELİŞMELER

A.- DIŞ SİYASAL GELİŞMELER

A.1.- KIBRIS

A.1.1.- SORUNUN EKONOMİK AYAĞI İHMAL EDİLİYOR

Kıbrıs sorununa çözüm bulmak için yapılan çalışmalarda, hazırlanan planlarda sorunun ekonomik ayağı ısrarla ihmal ediliyor.

Resmi kaynaklara göre Kuzey Kıbrıs'ta 2008 sonunda kişi başi gelir 12 bin doların üzerinde. Resmi nüfusu 264 bin olan adada toplam cep telefonu sayısı 450 bin düzeyinde. 1000 kişiye 700 araç düşüyor. Bu ABD'den yüksek bir oran. Ancak bu gelir adada adil bir şekilde dağılmıő değil. Batıdaki Sadrazamköy AB standartlarına yakın bir gelir düzeyindeyken Güneydeki Akıncılar köyünde kişi başi düşen gelir bin 500 dolar seviyesinde.

Türkiye'nin KKTC ile ekonomik ilişkileri büyük çeliőkiler gösteriyor. Türkiye 2009'da 600 milyon dolar dış yardımı yaptı. AB çekincesi nedeniyle buna yardım değil 'kredi' adını veriyor. Diğer taraftan AB müktesebatı gerekçe gösterilerek dış ticarete KKTC'ye 3. ülke işlemi uygulanıyor.

Yine Türkiye ile KKTC arasında bir Gümrük Birliği Anlaşması imzalamasına rağmen AB'yi rahatsız etmemek için bu anlaşmayı TBMM'den geçirmiyor. Sonuçta adanın ürettiği bir patates dahi Türkiye'ye gümrüksüz ihraç edilmiyor ama İran ve Ukrayna'ya gümrüksüz gönderiliyor.

A.1.2.- MÜZAKERELER AKSIYOR, HRİSTOFYAS AYAK SÜRTÜYOR

BM Genel Sekreteri'nin son özel temsilcisi Alexander Downer, görüşme sürecinin başlangıcında yaptığı açıklamada bu görüşmelerin artık son şans olduğunu, eğer 2009 sonuna kadar çözüm bulunmazsa adanın kalıcı olarak ikiye bölüneceğini açıklamıőtı.

Türkiye, 2003 yılı ulusal programı hazırlandığı zaman tarafların egemen eşitliği kavramını programa yerleştirmişti. Kıbrıs'ta çözüm aranırken tarafların egemen eşitliği esas alınacak demiş idik.

Ama 2008 yılındaki ulusal programda bu egemen eşitlik kavramı gündemden düştü. Ona paralel olarak da Kıbrıs müzakerelerinden bize olumsuz sinyaller gelmeye başladı. **Tek egemenlik, tek vatandaşlık** kavramları **iki halkın bulunduğu, iki ayrı toplumun** bulunduğu bir çözümden uzaklaşmakta olduğumuz izlenimini bize yarattı.

Şimdi Hristofyas, "Annan planını kesinlikle kabul etmeyeceğini" ifade ediyor. Onun gerisinde bir çözüme eğer Türkiye sürüklenecek olursa bunun çok vahim sonuçları ortaya çıkar.

Mehmet Ali Talat, Kıbrıs Rum yönetimi lideri **Dimitris Hristofyas**'ın, "**hakemlik ve takvimleri kabul etmiyoruz**" açıklamasına, "(Zaman takvimini, hakemliği, uluslararası toplumun katılımını kabul etmeyeceğiz) **diyen Hristofyas sonunu da getirsin, 'Kıbrıs sorununun çözümünü de kabul etmeyeceğiz' desin, olsun bitsin**" diyerek tepki gösterdi. Talat, takvim olmayan bir sürecin sonuç vermeyeceğini, Hristofyas'ın bu açıklamasının da negatif ve isteksizlik göstergesi olduğunu vurguladı.

Müzakerelerin hızlandırılması yönünde aldıkları kararı aktardığını ve **Kıbrıs Türk tarafının BM parametreleri çerçevesinde** öneriler yaptığını kaydeden Talat, özellikle Rum tarafının BM parametreleri dışına çıktığı noktalarda anlaşmazlıkların da ortaya çıktığını ve bunun mutlaka önlenmesi gerektiğini vurguladı.

Cumhurbaşkanı Talat, ABD'nin Kıbrıs'ta çözüm sürecine olumlu katkıda bulunması için, **Kıbrıs Türk halkına uygulanan izolasyonların kaldırılması ve özel temsilci atamasını** istediklerini belirterek, özel temsilcinin gerek dışişleri gerekse başkanlık nezdinde atanabileceğini, en ciddi tıkanıklığın yaşandığı mülkiyet konusundaki sorunun, **Rum tarafının iki kesimliliğe bağlı olmamasından** kaynaklandığını kaydetti.

A.1.3.- KIBRIŞ'IN İKİ KESİM LİDERLERİ ARASINDAKİ MÜZAKERELERDE GELİŞMELER

KKTC Cumhurbaşkanı **Talat** ile GKRY'nin lideri **Hristofyas**, 21 Mart 2008 tarihinde gerçekleştirdikleri görüşmede Teknik Komiteler ve Çalışma Grupları kurulması ve üç ay sonra biraraya gelerek BMGS'nin İyi Niyet Misyonu çerçevesinde kapsamlı müzakerelerin başlatılması hususlarında mutabakata varmışlardı.

23 Mayıs tarihindeki görüşmede siyasi eşitliğe dayalı iki bölgeyi, iki toplumlu federasyona bağlılıklarını teyit etmişler ve ortaklığın eşit statüdeki Türk ve Rum Kurucu Devletlerinden oluşan, tek uluslararası kimlikli, federal bir hükümete sahip olması konusunda vardıkları mutabakatı, Ortak Açıklama'ya dercetmişlerdir.

25 Temmuz tarihinde gerçekleşen toplantı sonrasında yapılan açıklamada varılacak kapsamlı çözümün her iki tarafta ayrı ayrı gerçekleştirilecek eşzamanlı referandumlara sunulmasına ve kapsamlı müzakerelerin 3 Eylül tarihinde başlatılmasına karar vermişlerdi.

KKTC Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat ile GKRY lideri Hristofyas 3 Eylül 2008 günü bir araya gelerek, Kıbrıs'ta BM Genel Sekreteri'nin iyiniyet misyonu çerçevesinde kapsamlı çözüm müzakerelerini başlatmışlardı.

Kıbrıs'ta halen devam etmekte olan kapsamlı müzakereler çerçevesinde, 3 Eylül 2008 tarihinden bu yana iki lider 42 kez bir araya gelmiştir. Müzakere sürecinde liderler, önce "**yönetim ve yetki paylaşımı**" başlığı altındaki konulan ele almışlar ve görüşmeler sırasıyla "**Mülkiyet**", "**AB Konulan**", "**Ekonomi**", "**Toprak**" ve son olarak da "**Güvenlik ve Garantiler**" başlıkları altında sürdürülmüştür.

Son olarak 6 Ağustos 2009 tarihinde yapılan liderler görüşmesiyle müzakerelerin ilk turu tamamlanmış, kapsamlı müzakerelerin ikinci aşamasının ilk görüşmeleri 10 ve 17 Eylül 2009 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

Müzakereler sürecindeki gelişmeler kurulacak Yeni Ortaklığın doğasına ilişkin temel noktalarda taraflar arasında esaslı görüş ayrılıkları bulunduğu görülmektedir. KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Talat, Arınan Planı'na da temel teşkil eden yerleşik BM parametrelerinin, mevcut çözümün çerçevesini oluşturması yönündeki pozisyonu korumakta Rum tarafı ise zaman zaman Papadopoulos çizgisinin de ötesine geçen katı bir tutum benimsemekte ve BM parametrelerini aşındırmayı hedeflemektedir.

Rum tarafı müzakere masasındaki uzlaşmazlıklarını, BMGK Daimi Üyeleri başta olmak üzere üçüncü taraflar nezdinde KKTC ve Türkiye'ye ihale etme ve böylece uluslararası toplumun baskısını Türk tarafına yöneltme yolunda yoğun çaba sarf etmektedir. Bu çerçevede, GKRY'nin İngiltere ile imzalamış olduğu Mutabakat Muhtırası ve Rusya Federasyonu ile imzaladığı Ortak Deklarasyon dikkat çekmektedir. Öte yandan, Rum tarafı Doğu Akdeniz'deki deniz yetki alanları konusunda tek taraflı ve tahrikkar eylemlerde bulunarak, ülkemizin reaksiyonunu saldırgan bir tutum olarak nitelendirmektedir. Rum yönetimi silahlanma çabalarını da arttırmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan, GKRY lideri Hristofyas, 22 Mart 2009 tarihinde katıldığı Rum Çevreciler ve Ekologlar Hareketi VIII. Kongresi'nde yaptığı konuşmada, **müzakere sürecinin çözümlerle sonuçlanamayabileceğini, bu durumda önemli olanın, "Türkiye'nin uzlaşmaz tavnını ortaya çıkarmak" olduğunu açıkça ifade etmiştir.**

GKRY lideri Hristofyas, "Qatar Times" isimli gazeteye verdiği ve 14 Mayıs'ta yayınlanan mülakatta ise "**AB bağlamında da işgal altındaki bölgenin statüsüyle ilgili bazı sorunlar olduğunu**", "**AB'ye üyelik çerçevesinde imzaladıkları Özel Protokol'de (10. Protokol) çözüm sonrasında Birleşik Cumhuriyet ve AB'nin işgal altındaki bölgeyi adım adım asimile etmek yönünde gerekli tedbirlerin mevcut bulunduğunu**" ifade etmiş, bu şekilde Papadopoulos'un "**osmosis**"

söylemini, "**asimilasyon**" terimini doğrudan doğruya kullanmak suretiyle tekrarlamıştır.

A.1.4.- KIBRIS'TA ADİL VE KALICI ÇÖZÜMÜN DAYANACAĞI İLKELER

Kıbrıs sorunun kalıcı çözümünün temel stratejisi, “hem adada yaşayan Kıbrıslı Türklerin çıkarlarını hem de Türkiye'nin bölgedeki jeo-politik ve jeo-stratejik pozisyonunu riske atmadan ve Akdeniz'i Egeleştirmeden en ideal çözümü sonuna kadar aramak ve sonuçlandırmak”, olmalıdır. Bu bağlamda;

- Kurulacak yeni ortaklığın, temel BM parametreleri olan **iki kesimlilik, siyasi eşitlik, eşit statüde iki kurucu devlet** ilkeleri üzerine bina edilmesi ve **1960 Garanti sisteminin korunması** esastır.
- Kıbrıs'ta vanılacak kapsamlı çözümün AB içinde **birincil hukuk kaynağına** dönüştürülerek hukuki güvenlik ve kesinliğinin teminat altına alınması zaruridir. Bir başka deyişle, iki kesimlilik gibi çözümün temel unsurlarının, AB müktesebatından uzun vadeli ve/veya kalıcı sapmalar (derogasyon) sağlamak suretiyle korunması ve **Katılım Anlaşması'na Ek 10 No.lu Protokolün yeni bir Protokolle değiştirilmesi** gerekecektir.
- **Rumlar, Kıbrıs Türklerini veya Kıbrıs'ın tamamını temsil etmeye yetkili olmadıkları gibi, eşit statüye sahip Kıbrıs Türkleri veya Kıbrıs Adası'nın tamamı üzerinde yetki veya egemenlikleri de bulunmamaktadır.**
- Kıbrıs Türkleri, kendi ülke sınırları ve anayasal düzenleri içerisinde örgütlenmiş bir; halk olarak demokratik bir çerçevede kendilerini yönetmektedirler. **Kıbrıs Rum yönetiminin tek taraflı AB üyeliği, Ada'nın tümü üzerinde, Kıbrıs Türklerine de yönelik biçimde, hükümet ve yargı yetkisi iddiasına dayanak oluşturamaz.**
- **Kurulacak yeni ortaklık Kurucu Devletlerin siyasi eşitliğine dayanacak, federal devlete bırakılmayan artık yetkiler Kurucu Devletlerde kalacaktır.**
- **Müzakere sürecinin Rum tarafının uzlaşmazlığı nedeniyle bir defa daha akamete uğraması halinde, 2004 referandumları sonrasında yaşandığı gibi Kıbrıs Türklerinin uluslararası toplumun marjında tutulmaya devam edilemeyeceği aşikardır.**

A.2.- AB İLE İLİŞKİLER:

A.2.1.- AB İLE İLİŞKİLER TIKANDI, YORULDU. İLİŞKİLER RESET EDİLMELİDİR.

AB ile ilişkilerimizde sıçrama şansı görünmüyor. AB ile ilgili hem gerçekçi hem iyimser olmak çok zor. Türkiye-AB ilişkileri reset etme noktasına gelmeli.

Yeni bir ihtiyati iradeye ihtiyaç var AB'de. AB hem Müslüman hem demokrat hem laik Türkiye'nin ne kadar önemli olduğunu anlama noktasına gelince bu ilişkiler reset edilebilir.

Türkiye'nin AB'ye eşit koşullu tam üyeliğine öteden beri ideoloji ve dini nedenlerden dolayı karşı çıkanlar, tutumlarını sürdürüyor. Son Avrupa Parlamentosu (AP) seçimleri sonrası ortaya çıkan tablo, AP'de Türkiye'ye yönelik desteğin azalacağını gösteriyor.

Bunun dışında birlik'te "taktik" açıdan Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyen ülkelerin (Rumlar ve Yunanistan) bulunmaktadır. Bu ülkelerin de, Türkiye'ye üyelik umudu vererek başta Kıbrıs olmak üzere, bazı konularda taviz almayı amaçladıkları görülüyor.:

Bu arada, Türkiye'nin üyeliğini destekleyenlerin de sesinin daha zayıf çıktığını görüyoruz. Ancak tüm bu olumsuz görüntüler Türkiye'nin üyelik çabalarını bir kenara bıraktırmasını gerektirmez. Türkiye'nin başta reform süreci olmak üzere, üzerine düşen görevleri yapmayarak, karşıt çevrelere koz vermemesi gerekiyor. Aynı şekilde Türkiye'nin üyeliğini engellemek isteyen çevreleri de görmezden gelmek hata olur.

Türkiye'nin üyeliğine öteden beri karşı çıkan Sarkozy'ye ilaveten Fransa Dışişleri Bakanı Bernard Kouchner ve Fransa'nın Avrupa İşleri Bakanı Pierre Lelouche'da Türkiye'den desteğini çekmesini "dikkat çekici" bir durumdur. Zira bunların gerekçeleri arasında, Türkiye'nin laiklikten uzaklaşıp, din devletine gittiği kaygıları bulunuyor.

Türkiye'nin aynı zamanda hem Avrupa Birliği üyesi, hem de din devleti olma ihtimali yoktur. İktidarın, laiklikten Türkiye'yi uzaklaştırması, ülkemizi AB üyeliğinden de uzaklaştıracaktır.

A.2.2.- AB MÜZAKERE SÜRECİMİZİN İŞLEYİŞİ VE MEVCUT DURUM

Ülkemizin AB katılım müzakereleri **3 Ekim 2005** tarihinde Lüksemburg'da düzenlenen **Türkiye-AB Hükümetlerarası Konferansı** ile başlatılmıştır.

Katılım müzakereleri **35 müzakere faslı** üzerinden yürütülmektedir.

Katılım müzakerelerimizin ilk aşamasını oluşturan tarama sürecinde 35 fasıldan 33'üne ilişkin olarak Brüksel'de 66 tarama toplantısı gerçekleştirilmiştir. Her bir fasıl için önce AB Komisyonunun o fasla dair AB müktesebatını anlattığı "açıklayıcı" ve bilahare ülkemizden giden heyetlerin o fasla dair mevzuatımızı anlattığı "ayrıntılı" tarama toplantıları yapılmıştır.

Tarama süreci 20 Ekim 2005 tarihinde başlamış ve 13 Ekim 2006 tarihinde tamamlanmıştır. Tarama süreci sonunda AB müktesebatı ile ülkemiz mevzuatının karşılaştırılması mümkün olmuştur.

AB Komisyonu, tarama toplantıları biten müzakere fasıllarında "tarama raporlarını" hazırlayarak AB Konseyine sunmakta, sözkonusu "tarama raporu" AB Konseyinde 27 üye tarafından ele alındıktan sonra, varsa "açılış kriterlerini bildiren", açılış kriteri yoksa "ülkemizi müzakerelere başlamaya davet eden" Dönem Başkanlığı mektubu ülkemize gönderilmektedir.

Ülkemizi müzakerelere başlamaya davet eden mektubunun alınmasını müteakip, ülkemizce ilgili fasıla ilişkin "**Müzakere Pozisyon Belgesi**" hazırlanmakta ve Türkiye-AB Hükümetlerarası Katılım Konferansına sunulmaktadır.

Bunu müteakip, AB Komisyonu AB'nin "Ortak Müzakere Pozisyonunu" hazırlayarak onay için AB Konseyine sunmaktadır. AB Ortak Müzakere Pozisyonunun 27 üyenin onayını almasının ardından Türkiye-AB Hükümetlerarası Katılım Konferansı toplanmakta ve ilgili faslı müzakerelere açmaktadır.

AB Konseyi bugüne kadar 23 fasılda "açılış kriterlerini bildiren" veya ülkemizi "Müzakere Pozisyonunu" sunmaya davet eden Dönem Başkanlığı mektupları Türkiye tarafına iletilmiştir.

A.2.3.- HÜKÜMET AB MÜZAKERE SÜRECİNİ MUHALEFETTEN VE MECLİSTEN KAÇIRMAKTADIR

Hükümet **Müzakere Pozisyon Belgesinin** hazırlanması sürecini, resmi belgelerinde, "*ilgili tüm kamu kurumlarının katkıları ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmak suretiyle*" şeklinde açıklamaktadır. Bu açıklamadan da görüldüğü gibi bu temel stratejik belgelerin hazırlanmasında muhalefet partileri yer almamaktadır. Hükümet bu belgeleri tüm diğer kesimlerden

görüş olarak hazırlarken siyasi partilerden kaçırılmaktadır. Böyle bir partizan dar görüşlü, AB ile eşit koşullu tam üyelik hedefine dönük olması gereken hayati süreci parlamentonondenetiminden kaçırılması, muhalefet partilerinin bu sürece katkıda bulunabilmelerinin önünü kesilmesi asla kabul edilemez. O dönemin Başmüzakerecisi, DevletBakanı Babacan, Brüksel’de bu konu herkesin yanında (*AB Uyum Komisyonu üyesi Algan Hacaloğlu tarafından*) kendisine sorulduğu zaman, “**AB müsaade etmiyor**” demişti.

Bu koca bir yalandır, bu hükümetin büyük ayıbıdır. Zira görüşülerek tesbit edilmişirki, geçmişte tüm aday ülkeler, şimdi de Hirvatistan, müzakere süreçlerini muhalefet partileri ile, kendi komisyonları ve meclisleri ile paylaşmışlardır.

A.2.4.- FASILLARIN MÜZAKERESİ TIKANMIŞTIR

Türkiye’nin AB üyeliği müzakereleri kapsamında olan **35 fasıl** arasında sadece bir tanesi tamamen bitmiştir. 2006 Haziran ayında "Bilim ve Araştırma" faslında müzakereler açılmış ve **geçici** olarak kapatılmıştır.

Bunun dışında bugüne kadar 11 fasıl açıldı, ancak hiçbiri kapatılmadı.

18 fasıl teknik olmayan nedenlerle, daha çok siyasi nedenlerle bloke edildi. Enerji (Fasılı ise Kıbrıs tarafından bloke edildi.) **5 fasılın** açılması ise **Sarkozy** tarafından bloke edildi.

AB ülkelerinin 11 Aralık 2006 tarihinde yapılan Genel İşler ve Dış İlişkiler Konseyi’nde (GİDİK) aldıkları karara göre, ülkemiz Ankara Anlaşması’na Ek Protokol’den kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirene dek, "**Malların Serbest Dolaşımı**", "**İş Kurma ve Hizmet Sunumu Serbestisi**", "**Mali Hizmetler**", "**Tarım ve Kırsal Kalkınma**", "**Balıkçılık**", "**Ulaştırma Politikası**", "**Gümrük Birliği**" ve "**Dış İlişkiler**" fasıllarında **müzakereler açılmayacak; ayrıca diğer fasıllar da geçici olarak kapatılmayacaktır.**

Bu fasılların önüne başta “Kıbrıs konusu ve Gümrük Birliğinin tüm üye ülkelere uygulanması talepleri” olmak üzere Kopenhag Kriterleri ve fasılların teknik içeriği ile ilgili olmayan, siyasi dayatmalardan kaynaklanan engeller çıkarılmaktadır. **Kısaca fasılların müzakeresi fiilen tıkanmış durumdadır..**

Bu çerçevede, Katılım müzakereleri çerçevesinde; ancak;

- Mart ayında "İşletme ve Sanayi Politikası" faslı, 2007 Haziran ayında da "**İstatistik**" ve "**Mali Kontrol**" fasılları müzakerelere açılmıştır.
- Aralık ayında "**Tüketicinin ve Sağlığın Korunması**" ve "**Trans-Avrupa Şebekeleri**" fasılları müzakerelere açılmıştır.
- Haziran ayında "**Şirketler Hukuku**" ve "**Fikri Mülkiyet Hukuku**" fasılları müzakerelere açılmıştır.

- Keza açılış kriteri bulunan, "**Sermayenin Serbest Dolaşımı**" ve "**Bilgi Toplumu ve Medya**" fasılları ise 2008 Aralık ayında müzakerelere açılmıştır.
- Son olarak Çek Dönem Başkanlığında, "**Vergilendirme-16**" faslı da yine açılış kriteri karşılanmak suretiyle müzakerelere açılmıştır.

A.2.5.- BAŞMÜZAKERECİ BAĞIŞ, MÜZAKERE YAPMIYOR, AB'YE ÖVGÜ YAĞDIRIRKEN, TÜRKİYE'Yİ YERİYOR.

Bilindiği gibi, Almanya Başbakanı Angela Merkel ile Fransa Cumhurbaşkanı **Sarkozy** Türkiye'nin AB üyeliği karşıtlığının başını çekiyorlar.

AB içinde çok etkili olan Almanya ve Fransa'da bu ikili iktidar oldukları sürece Türkiye'nin AB'ye üye olmasının imkânsız olduğu biliniyor. Bilmediğimiz ise AB içinde adaylığımıza ters bakmayanların bulunmasına karşın, çoğunluğun Merkel ile Sarkozy'den farklı düşünmedikleridir.

Bu yetmiyormuş gibi, AKP'liler yurt dışında Türkiye'yi şikayet etme geleneğini devam ettiriyor. Başbakan Yardımcısı Ali Babacan ve AKP eski Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat'ın ardından, Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış da benzer söylemlere imza attı. ABD'deki Harvard Üniversitesi John F. Kennedy Yönetim Okulunda konferans veren Bağış, önce Avrupa birliğini övdü, ardından da Türkiye'yi yerin dibine soktu.

Devlet bakanı Egemen BAĞIŞ; demokratik açılım konusundaki bir soru üzerine, AKP'li bakan ve milletvekillerin geçmişte yaptıkları sorumsuz konuşmaların bir benzerini tekrarlayarak, "**Türkiye'de biliyoruz ki demokratik haklardan kaynaklanan sorunlar yaşayan bazı grup ya da bireyler var. Türkiye'de geçmişte maalesef çocuklarına istedikleri ismi koyamayan, kendi ailelerinde istedikleri dili konuşamayan, istedikleri kitapları okuyamayan insanlar oldu**" dedi.

AKP'DE, "TÜRKİYE'Yİ DIŞARIDA ŞİKAYET" GELENEK OLDU

Ali Babacan da Dışişleri Bakanlığı görevini yürüttüğü dönemde Türkiye'yi AB'ye şikayet etmişti. Avrupa Parlamentosu (AP) Dış İlişkiler Komitesi üyelerine hitaben yaptığı konuşmada "**Türkiye'de Müslüman çoğunluğun sorunlar yaşadığını**" iddia etmişti. Babacan şunları kaydetmişti: "**Türkiye'de sadece gayrimüslim azınlıklar değil, Müslüman çoğunluk da dini özgürlüklerle ilgili sorunlar yaşıyor.**" demişti.

AKP Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat ise New York Times gazetesinden Sabrine Traverne'e yaptığı açıklamalarla tartışma yaratmıştı. Büyük Önder Atatürk'ü ve devrimlerini eleştiren Fırat özetle şunları kaydetmişti: "**Her**

devrim gibi Atatürk devrimleri de toplumda bir travma yaratmıştır. Çünkü bir gece önce eski Türkçe yazı TBMM'de lağvedilerek Latin alfabesi getirilmiştir. Bu devrimdir. Toplumda okuma-yazma oranı sıfıra düşmüştür. Latin alfabesi, bilmeyenler için öyledir. Bu bir sosyal, tarihsel tespittir. Bunu değerlendirirken devrimin iyi veya kötü oluşu konusunda herhangi bir söylem yoktur orada... Türk toplumuna travma yaşatıldı. Bir gecede kıyafetlerini ve dillerini değiştirmeleri söylendi. Dinsel yolları dağıtıldı".diyebilmişti.

Gayet çelişkili bir durumdayız. Dünyada bizim kadar, hükümetin tüm aczine, süreci kendi siyasi çıkarlarına bulaştırma alışkanlığına rağmen AB'yi isteyen ve AB tarafından da bizim kadar istenmeyen bir başka ülke yoktur. Gerçekten haysiyet kırıcı bir durum..

A.3.- HÜKÜMETİN “ERMENİ AÇILIMI” KARGAŞASI

A.3.1.- İŞGAL BİTMEYEN ANLAŞMA OLAMAZ

Bilindiği gibi Ermeni açılımı esas itibariyle Türkiye Ermenistan sınırının açılmasını öngören ve ona bağlı olarak da bir ilişkilerin normalleştirilmesi amacıyla kurulacak komisyonlar marifetiyle bir ortak çalışma yapılmasını öngören protokollerin imzalanmasıyla ve kamuoyuna açıklanmasıyla ortaya atılmıştır.

Bu protokoller aslında 2 Nisan 2009’da imzalanmıştır, ancak yeni açıklanmıştır.. Bu protokoller özü itibariyle Ermenistan sınırımızın açılmasını amaçlamaktadır. Yanında başka hedeflerde var. Fakat asıl temel nokta budur.

1991 yılında Ermenistan bağımsızlığını ilan edince onun bağımsızlığını ilk tanıyan ülkelerden birisi Türkiye olmuştur. O noktada sınırlar açıktır. O noktada Ermenistan soykırım suçlamasına sahip çıkmaya devam etmektedir. O noktada Ermenistan, Kars Anlaşmasını tanımayan bir ülke konumundadır. Ağrı Dağını Anayasasının başlangıç bölümünde sahiplenmeye devam ediyordu.

Ne zaman ki, Ermenistan Azerbaycan’ın topraklarının beşte birini işgal etti, bu işgal karşısında Türkiye bunu kabul edemeyiz, Azerbaycan’a yönelik bu işgal hareketi karşısında Türkiye’nin Ermenistan’la ilişkilerini hiçbir olağanüstü durum yokmuş gibi sürdürmesi kabul edilemez. Bu işgale göz yummak anlamına gelir dedi ve o zaman sınırı kapattı.

Bu işgali sadece Azerbaycan ve biz söylemiyoruz. Bu konuda Birleşmiş Milletlerin kararı vardır, Avrupa Birliğinin kararları vardır. AGİT Parlamentosu’nun kararları vardır, Minsk sürecinin tesbitleri vardır.

İşgal olayından bu yana Türkiye Ermenistan sınırı kapalıdır. Bu sadece Ermenistan’la Türkiye arasında kardeşlik ve dostluk bağlarının sonucu olarak ortaya çıkan bir durum değildir. Bu Kafkas’larda toprak bütünlüğüne saygı, ulusal egemenliğe saygı, barış ve istikrar anlayışları açısından da gözetilmesi gereken bir duyarlılığı yansıtmaktadır. Kafkasya’da böyle olup bittilere Türkiye’nin göz yumması düşünülemez. Azerbaycan bizim kardeş ülkemizdir. Yakın ilişkilerimiz var. Onun ötesinde çok ciddi çıkar bağlantılarımız var. Birlikte çok önemli projeleri götürüyoruz. Gelecekte bu konuda çok daha ileri işbirliği yapmamız gerekiyor. Azerbaycan’ı bu işgal karşısında yalnız bırakmak Türk dış politikası açısından kesinlikle kabul edilebilir değildir. Çok vahim bir hata olur. O nedenle biz bu dikkati şu ana kadar götürdük.

Şimdi bir protokol imzalandı. Bu protokolün metnine baktığınız zaman işgalle ilgili tek söz yok. Yani protokol metninde işgalin kaldırılacağıyla ilgili bir taahhüt yok.

Karabağ sorunu ayrıca müzakere edilir, zaman içinde halledilir. Ama işgal kabul edilemez.

A.3.2.- CUMHURBAŞKANI, BAŞKAN OBAMA İLE GÖRÜŞMESİNİ AÇIKLAMALIDIR:

Başbakan Bakü'de Azerbaycan meclisinde açıkça ifade etti."İşgal son ermeden (hatta o her zamanki gibi konuyu anlamadan konuşuyor, yanlış söylüyor Karabağ sorunu çözülmeyen diyor). bunu yürürlüğe koymacağımız" dedi.

Ancak bilindiği gibi bu protokol 2 Nisan 2009'da imzalandı. 7 Nisan 2009'da ise Amerikan Başkanı Obama Türkiye'ye geldi.. 24 Nisandan da Amerikan Kongresinde soykırımla ilgili bir oylama söz konusuydu. Sayın Cumhurbaşkanı acaba ziyaretten 5 gün önce imzalanmış olan bu protokolü herhangi bir şarta bağlı olmadan yani Azerbaycan'ın topraklarının işgaline son verilmesi şartına bağlı olmadan uygulanacağı konusunda Obama'ya bir değerlendirme yapmış mıdır yapmamış mıdır?

Sayın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Başkan Obama'ya buradaki ziyareti sırasında imzalanmış olan bu protokolün herhangi bir şarta bağlı olmadan uygulanma kararlığı içinde olduğumuzu söylemiş midir söylememiş midir?

Türkiye ciddi bir ülkedir. Bir söz verdi mi arkasında durur ve verdiği sözü de kamuoyu önünde savunacak kadar tutarlığa ve cesarete sahiptir, sahip olmalıdır.

A.3.3.- ERMENİSTAN İLE PARAF EDİLEN PROTOKOLLAR

"Bu protokol 2 Nisan 2009'da imzalandı. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, acaba Türkiye ziyaretinde Obama'ya bu protokolün herhangi bir şarta bağlı olmadan uygulanacağı konusunda bir değerlendirme yapmış mıdır? Sayın Başbakan, Meclis Başkanı'yla konuyu paylaştı ve biz de Türk kamuoyu olarak protokolü eylül ayında öğrendik. Başbakan bunu ilan ederken, Azerbaycan Meclisi'ndeki taahhüdünü de ifade etti. Başbakan'ın böyle bir anlayışı var. Cumhurbaşkanı'nın anlayışı nedir? Başkan Obama'ya ne söylemiştir? Türk kamuoyu avutulmak, oyalanmak ve yanıltılmak istendiği için mi acaba hiçbir belgede yer almayan taahhüt, resmiyet kazanmayan taahhüt sanki varmış gibi ifade ediliyor."

Türkiye ve Ermenistan'ın ilişkilerin normalleşmesi için İsviçre yardımıyla bir yol haritası sağlayacak protokoller üzerine çalışmaya başladıkları 22 Nisan'da açıklandığında , aslında iş tamamlanmıştı. İsviçre Devlet Sekreteri Michael Ambihl 1-3 Nisan tarihleri arasında (yani ABD Başkanı Barack Obama, 4-6 Nisan'daki Türkiye ziyaretine başlamadan hemen önce Ankara ve Erivan arasında protokollerin parafların atılmıştı.

Türkiye ile Ermenistan arasında paraflanarak 6 haftalık iç danışma sürecinin ardından imzalanması ve parlamento onayına sunulması kararlaştırılan iki protokol, Ankara ile Erivan arasında diplomatik ilişki kurulması ile sınırların açılması ve ortak tarih komisyonu kurulmasını takvime bağladı.

Paraflanan belgelerden birincisi, **“Türkiye Cumhuriyeti ve Ermenistan Cumhuriyeti Arasında Diplomatik İlişki Kurulmasına İlişkin Protokol”** başlığını, ikinci belge ise **“Türkiye Cumhuriyeti ve Ermenistan Cumhuriyeti Arasında İlişkilerin Geliştirilmesi Hakkındaki Protokol”** başlığını taşıyor.

Protokollerin ekinde bir de takvim yer aldı. Bu takvim, Türkiye ile Ermenistan arasında atılacak adımların zamanlamasını kesin bir sürece bağladı. Buna göre protokolün yürürlüğe girmesinden 2 ay sonra sınırların açılması ve soykırım iddialarını araştıracak tarih komisyonunun çalışmasına ilişkin ayrıntıların belirlenmesi öngörüldü.

Ermenistan, SSCB'nin dağılmasından sonra iki ülke arasındaki sınırı belirleyen 1921 tarihli Kars Antlaşması'nı bugüne kadar tanımamış olmasına karşın protokolde **“İki ülke, eşitlik, egemenlik, üçüncü ülkelerin içişlerine karışmama, toprak bütünlüğü ve sınırların dokunulmazlığı prensiplerine hem ikili ilişkilerinde, hem de uluslar arası ilişkilerinde uymayı yeniden taahhüt ederler”** maddesini kabul etti. Protokolün son paragrafında ise **“(İki taraf) bu protokolün imzalandığı gün diplomatik ilişkileri düzenleyen 1961 tarihli Viyana protokolü çerçevesinde diplomatik ilişki kurmaya ve karşılıklı diplomatik misyonlar oluşturmaya anlaşmışlardır...”** ifadesi yer aldı.

Bu protokollerle, Ermenistan'ın istediği gibi sınırların açılması, diplomatik ilişki kurulması, kara, hava ve demiryolu ulaşım bağlantılarının sağlanması Türkiye'nin Ermenistan'a uluslararası kuruluşlarda uyguladığı tüm vetoları kaldırması öngörüldü. Türkiye enerji işbirliği konusunda da Ermenistan'ın önünü açtı. Sınırların açılması ile birlikte, Ermenistan'ın üzerindeki izolasyon baskısı kalkmış olacak.

Protokolle Türkiye diplomatik ilişki kurmayı taahhüt etti. Bu çerçevede protokolde karşılıklı diplomatik misyon kurulacağı belirtildi ancak diplomatik misyonun düzeyi dile getirilmedi.

Protokole, Ermenistan'a yönelik karayolu ve demiryolu ulaşımının sağlanması öngörülürken Doğu-Batı koridoruna ilişkin ulaşım projelerinde Ermenistan'ın önü açıldı.

Ulaşımın yanı sıra Ermenistan'ın Orta Asya'dan Batı'ya uzanan enerji koridorunda transit ülke olarak yer almasına zemin hazırlandı.

Karabağ konusunda da sorunların silah yoluyla değil, diplomatik yollardan çözme taahhüdünde bulundu.

Bunun yanı sıra söz konusu protokolle Ermenistan, soykırım iddialarına ilişkin üçüncü ülkelerin parlamento kararlarını desteklememe taahhüdünde bulundu. Ancak bu taahhüt Ermeni diasporasını bağlamıyor.

Birinci Protokol

“Türkiye Cumhuriyeti ve Ermenistan Cumhuriyeti arasında diplomatik ilişki kurulmasına ilişkin protokol” başlığını taşıyan ilk belgede özetle şöyle denildi:

“...İki ülke arasındaki mevcut sınırın uluslararası hukukun ilgili antlaşmalarında tarif edildiği şekliyle karşılıklı olarak tanındığını teyit ederek, ortak sınırın açılması hususunda aldıkları kararı vurgulayarak iyi komşuluk ilişkileri anlayışıyla bağdaşmayacak herhangi bir siyaset izlemeyeceklerine dair taahhütlerini yineleyerek hangi nedenle olursa olsun terörizmin tüm biçimlerini kınayarak, bu tür eylemlerin teşvikinden veya müsamaha görmesinden kaçınılacağı hususunda anlaşmışlardır.”

Metinde, protokolün ve imzalanan diğer protokolün aynı gün ve esasen onay belgelerinin değişimini takip eden ilk ayın ilk günü yürürlüğe gireceği belirtildi.

İkinci Protokol

“Türkiye Cumhuriyeti ve Ermenistan Cumhuriyeti arasında ilişkilerin geliştirilmesi hakkındaki protokol” başlığını taşıyan belgeyle iki ülke arasındaki diplomatik ilişkilerin yanı sıra, ekonomik, kültürel, bilimsel alanların yanı sıra, enerji, ulaşım, teknik alanlarda da karşılıklı çıkarlar çerçevesinde ilişkilerin geliştirilmesi öngörüldü.

Bu belgede de özetle şöyle denildi:

“...Bu protokolün yürürlüğe girmesinden itibaren 2 ay içerisinde ortak sınırın açılması hususunda anlaşmışlardır Her iki ülkenin dışişleri bakanlıkları arasında düzenli siyasi istişare gerçekleştirilmesi, iki halk arasında karşılıklı güven tesis edilmesi amacıyla, mevcut sorunların tanımlanmasına ve tavsiyelerde bulunulmasına yönelik olarak, tarihsel kaynak ve arşivlerin tarafsız bilimsel incelemesini de içerecek şekilde bir diyalogun uygulamaya konulması hususlarında anlaşmışlardır...”

A.3.4.- PROTOKOLLER SORUN ÇÖZMÜYOR. SADECE “SINIRLARIN AÇILMASININ” DÜZENLENMESİNİ ÖNGÖRÜYOR.

OYSA KAFKASYADA TÜRKİYE-ERMENİSTAN İLİŞKİLERİNİN NORMALLEŞMESİNİ ENGELLEYEN DÖRT SORUN VAR.

Kafkasya’da bir istikrarsızlık manzarası var, bir gerilim tablosu var. Bunun altında ne yatıyor, bunu nasıl aşarız, Kafkasya’da istikrarı nasıl gerçekleştiririz diye düşününce, bir arayışa kalkınca şu 4 dört konuda ilerleme kaydedilmesi ihtiyacı ortaya çıkıyor.

KAFKASYA’DA BİR HUKUKİ ZEMİN BELİRSİZLİĞİ VAR:

Kafkasya’da. ülkeler arasındaki ilişkinin temel hukuki dayanakları maalesef net ve açık bir biçimde karşılıklı olarak kabul edilmiş değil. Bir hukuki zemin belirsizliği var. Kafkasya’da bizim açımızdan temel hukuki belge Kars anlaşmasıdır. Bu Ermenistan ve Türkiye arasındaki ilişkileri tayin eder, tarif eder. Ermeni devleti bağımsızlığını kazandıktan sonra 1991 yılında Kars anlaşmasının geçerliliğini reddetmiştir. Kars anlaşması hem Türkiye’yle Ermenistan arasındaki sınırı çizer, hem Türkiye’nin egemenliğini, toprak bütünlüğünü, Ermenistan’ın toprak bütünlüğünü güvence altına alır. Hem de Türkiye’nin Nahçıvan üzerinde, Nahçıvan özerk bölgesi üzerindeki garantörlük hakkının dayanaklarını ihtiva eder. O bakımdan Türkiye Nahçıvan ilişkileri bakımlarından önemli, Nahçıvan’ın konumu bakımından önemli ve Ermenistan-Türkiye ilişkileri bakımından önemli. Tabi Nahçıvan olunca Azerbaycan’la bizim ilişkilerimiz bakımından önemli.

Şimdi Ermenistan.bunu reddediyor. Bu anlaşmayı kabul etmiyor. Bu hukuki zemin kaybıdır. Bu Ermenistan’ın Türkiye’ye, bir egemen devlet olarak sınırlarını kabul ettiği, egemenliğini kabul ettiği ve daha önce anlaşmayla kendisine tanınmış olan çeşitli hakları kabul ettiği bir ülke gözüyle bakmadığını ortaya koyuyor. Bunun aşılması lazım. **Birinci temel konu budur. Bunun çözülmesi lazımdır.**

KAFKASYA’DA İŞGAL VAR:

İşgal, yani hukuk dışı işgal uygulaması Kafkasya’nın 1991 yılından buyana yaşanan gerçeğidir. Bu Kafkasya’daki istikrarsızlığın ana nedenidir, temel nedenidir. Kafkasya’da Ermenistan Azerbaycan topraklarının beş’te birini işgal etmiştir. Bu kabul edilebilir bir tablo değildir. Kafkasya’da bir barış ve istikrar arıyorsak bunu da temel bir sorun olarak düşünmek ve buna bir çözüm getirmek zorundayız.

İşgal bir siyasi suçlama değil, bir hukuki tespittir. Birleşmiş Milletlerin tespitidir, AB'nin tespitidir. İşgal konusunda bir tereddüt yoktur. Ama ne yazık ki orada bir işgalin sürmekte olduğunun görülmüş olması onun ortadan kaldırılmasını sağlamaya maalesef yetmiyor. **İkinci temel konu budur. Bunun çözülmesi lazımdır.**

SOYKIRIM İDDİALARI “TÜRKİYE – ERMENİSTAN” İLİŞKİLERİNİ ÇIKMAZA SOKAN BİR DİĞER TEMEL KONUDUR.

Türkiye'ye karşı uluslararası düzeyde bir husumet kampanyasının, Ermenistan tarafından sürdürülüyor olması, iki ülke arasındaki ilişkileri çıkmaza sokan temel konudur. Bu husus, iki komşu ve bağımsız devletin iyi niyetli işbirliği içinde bulunmalarını engelleyen ana konulardan birisidir. Bununda çözülmesi lazımdır. Bunu çözecek bir ortak zeminin tarif edilmesi lazımdır.

TÜRKİYE İLE ERMENİSTAN ARASINDA SINIR KAPALIDIR, DİPLOMATİK İLİŞKİLER YOKTUR:

İki komşu ülke arasındaki ilişkilerin normalleşmesi için bunun konularında çözümlenerek ortadan kaldırılması lazımdır. Türkiye ile Ermenistan'ın birbirlerine yönelik diplomatik ilişkilerini tesis etmesi ve sınırın açılması bir ihtiyaçtır.

Bu dört temel konuda dengeli, inandırıcı bir yaklaşımın iki ülke arasında geliştirilmesi elbette herkes memnuniyetle karşılar. Ancak şimdi bizim önümüze iki tane protokol sunulmuştur. İki protokol hazırlanmış ve taraf ülkeler arasında parafe edilmiştir.

Bu protokoller ile söz konusu dört husustan sadece bir tanesi, yani sınırın açılması konusu kapsamlı, ayrıntılı, somut bir biçimde takvime bağlanmış olarak ortaya konulmuştur. Yani sınırın nasıl açılacağı konusu hiçbir tereddüt taşımayan, ayrıntılı, zaman belirlemeleri yapılarak, aşamaları birbiri ardından iyi tarif edilerek ortaya konmuştur. Hangi tarihte, ne zaman, nasıl sınırın açılacağı belli edilmiştir.

Ama diğer üç konuyla ilgili olarak böyle bir somut, takvime bağlanmış kararlı, net yaklaşımın bulunmadığı açıkça görülmektedir. Yani hukuki zemin; Türkiye Ermenistan arasındaki mesela 1921 tarihli Kars anlaşmasının yürürlüğü söylenememiştir. Tam tersine artık sınırları hiç olmazsa kabul etmek zorunlu olacağı için Türkiye ile Ermenistan arasındaki sınırların uluslararası anlaşmalara dayalı olarak belirleneceği dolaylı olarak ima yoluyla ifade edilmiştir. Sadece sınırın belirleneceğini, belirlenmiş olduğunu ifade etmektedir. Bu yeterli değildir. Çünkü Kars anlaşmasında öngörüldüğü şekilde Türkiye'nin Nahçıvan üzerindeki garantörlük hakkının kullanılması bu ifadeyle güvence altına alınmış değildir. O tarafı yok sayıyor. Yarın olayların gelişmesine bağlı olarak bir noktada

pekala “biz kesinlikle Kars anlaşmasını tanımıyoruz” deme imkanını ellerinde tutma gayreti içinde oldukları görülüyor. Güven veren, dengeli, tıpkı kapının nasıl açılacağını öngören düzenlemede olduğu gibi bir net tablonun bulunmadığı açıkça görülüyor.

Gene aynı şekilde soykırım iddiası konusunda güven veren bir süreç kararlaştırılmış değildir. Bir tarih komisyonu kurulması ve o komisyonun çalışma yapması dile getirilmiştir. Ama tarih komisyonunun yapısı, kimlerin katılacağı ve hangi yetkilerle ne gibi kararlar alacağı konusunda hiçbir belirleme yoktur. Bu durum, soykırım karşısında bize güven veren bir düzenleme olarak kesinlikle gözükmemiştir.

İşgalin ortadan kalkacağına dair tek bir kelime dahi yoktur. Yani Azerbaycan topraklarındaki Ermenistan işgalinin kaldırılmasını öngören hiçbir ifade burada yer almamıştır. Sadece Minsk grubunun çalışmaları çerçevesinde içinde bu konuda olumlu gelişmelerin olacağı, iyi niyetli bir takım adımların atılmakta olduğu, umudun yükselmekte olduğu ifade edilmektedir.

A.3.5.- BU TUZAK GEÇMİŞTE DE YAŞANMIŞTIR.

2004 yılında AB ile yapılan o görüşmelerde ek protokolün Güney Kıbrıs içinde uygulanması şartı dayatılmıştı ve bizim tüm itirazlarımıza rağmen hükümet AB’ye tam üyeliğimizin giderek temel engeline dönüşen belgeye imzayı atmıştı. Şimdi burada da bu tabloyu görüyoruz bir kez daha.

Bir kez daha burada da Türkiye kendisini hukuken angaje ediyor, somut bir metni kabul ediyor. Böylece sınırın açılmasına, diplomatik ilişkilerin kurulmasına yönelik olarak taahhüt altına giriyor.. Ama diğer alanlardaki bekleyişimizi karşılayacak güvenilir bir hukuki dayanak noktasının ortada olmadığı çok açıktır.

Bu protokollerin uygulamaya geçirilmesi ile Türkiye, Ermenistan’ı bu konularda arayışlara yönlendiren temel sorunu, yani sınırın kapalı olması sorununu sağlam güvenceler almadan onlar adına çözerek uluslararası baskılara direnemeyip onların arzu ettikleri doğrultuda biran önce harekete geçerek, kapıyı açarak Ermenistan’ı rahatlatacaktır.

Ama Ermenistan kapı açıldıktan sonra soykırım konusundaki iddiasından büyük ihtimalle vazgeçmeyecektir.korkarım vazgeçmeyecektir. Kurulacağı söylenen tarih komisyonu anlamlı, bunu engelleyici bir çalışmayı yapamayacaktır. Protokolde bunu güvence altına alan hiçbir dayanak noktası yoktur. Soykırım iddiaları devam edecektir. İşgalde ayak sürüme sözkonusu olabilecektir. İşgalin tümüyle net bir şekilde gerçekleşmesi belki sözkonusu olamayacaktır ve Kars anlaşmasını tanımadığını Ermenistan bir aşamada tekrar ifade etme imkanını bulabilecektir.

Biz bu protokolün bu kesinlik, netlik ortaya çıkmadan imzalanmasını uygun görmüyoruz. Ama hükümetin bunu karar altına aldığına da

tanık olduk. Biz böyle bir protokol yaklaşımının kesinlikle uygun düşmediği kanısındayız.

A.3.6.- İŞGAL BİTMEDEN ONAY VERMEYİZ

Türkiye ile Ermenistan arasında imzalanması öngörülen protokollerin TBMM'ye sunulması lutuf değil, Anayasa'ya göre bir zorunluluktur. **'Protokole gerek yok, hükümet isterse sınırı açabilir. Azerbaycan'daki işgal sona ermeden protokole kabul oyu vermeyiz'**

ABD BASKISI: Uluslararası anlaşmalar, Anayasa'nın 90. maddesine göre zaten TBMM'ye sunulmak zorunda. Yani Başbakan 'Meclis'e sunacağız' diyerek bir lutufta bulunmuş değil. Meclis'te bu protokoller oylansa bile ABD, 24 Nisan öncesinde *'onaylayın yoksa soykırım kararını alırsız'* diyerek, baskı yapacaktır.

HÜKÜMET İSTERSE AÇABİLİR: Sınırın açılması için ikili anlaşma yapmaya gerek yok. Sınırı, 1993'te hükümet kapatmıştır bugün isterse sınırı açabilir. Ermenistan taviz verdi deniliyor, Ermenistan bizim sınırları tanısa ne olacak tanımasa ne olacak. Pratikte bunların hiçbir değeri yok. Önemli olan bizim verdiğimiz tavizlerdir. Bunları neyin karşılığında verdiğimiz belli değil.

ÖNCE İŞGAL BİTSİN: Eğer bu protokol Meclis'e gelirse biz Ermenistan'ın işgal ettiği Azerbaycan topraklarından çekilmediği müddetçe olumlu oy vermemiz mümkün değil. Ama önümüzdeki 6 haftalık dönem içinde de bu koşulların oluşmasının hep takipçisi olacağız. Yani Başbakan'ın Azerbaycan'da verdiği sözün gereğinin yapılmasını hep isteyeceğiz.

AKP KABUL EDECEKTİR: Başbakan, 13 Mayıs'ta, sadece Ermenistan'ın işgal etmiş olduğu Azeri topraklarını değil, **"Azerbaycan'da 'Dağlık Karabağ işgali sona ermedikçe Ermenistan sınırını açmayız'** dedi. Ama şimdi 2 protokolle sınırı açmayı kabul ediyoruz. Ermenistan ise işgal ettiği topraklardan çekileceğine dair hiçbir beyanda bulunmuyor. Protokoller, içtüzük uyarınca Meclis'te madde madde görüşülemiyor. Büyük olasılıkla da AKP çoğunluğu tarafından kabul edilecektir.

A.3.7.- TÜRKİYE, AFGANİSTAN'A FİİLİ MÜDAHALEYE ZORLANIYOR

Adaylığı Türkiye'de tartışmalara neden olan Rasmussen, “Türkiye'nin Afganistan'a muharip güç sağlaması, bunun dinle değil, terörizmle mücadele olduğu gerçeğinin altını çizerek laik Türkiye Cumhuriyeti'ni, onun kuruluş değerlerini yeterince tanımadığını bir kez daha ortaya koydu.

“Türkiye'nin hem siyasi, hem de askeri açıdan Afganistan'da yaşanan sorunların çözülmesinde kilit bir rol oynayabileceğini düşünüyorum. Siyasi açıdan bakıldığında, Türkiye'nin hem Afganistan, hem de Pakistan hükümetleriyle iyi ilişkiler var. Türk hükümetinin, bu iki ülke arasındaki ilişkilerin düzeltilmesi için çok önemli katkıları olabileceğine inanıyorum.

Askeri açıdan baktığımızda, bütün müttefiklerin daha fazla katkıda bulunmaları gerektiğini düşünüyorum. Bu çerçevede bir NATO eğitim misyonunun oluşturulmasının önemini vurgulamak isterim. Asıl amacımız güvenlikle ilgili sorumlulukların büyük ölçüde NATO'dan Afganistan'a transfer edilmesi olmalıdır.

Bunun için Afganistan güvenlik güçlerinin kapasitesini arttırmamız gerekiyor. Burada hem ordudan hem de polisten söz ediyorum. Bunun için de daha fazla eğitime ihtiyacımız var. İşte Türkiye'nin bu konudaki katkılarını görmek istiyorum.

NATO ile AB arasında güvenlik alanındaki ilişkiler giderek derinleşiyor. Bu ilişkinin en sorunlu boyutunu ise Türkiye'nin, Rum Kesimi'nin NATO imkân ve olanaklarından yararlanmasına izin vermemesi oluşturuyor. Türkiye konuya üzerinde anlaşmaya varılan belgeler temelinde yaklaşırken, Rum Kesimi, AB üyesi olmasının avantajını kullanmak istiyor. Rum kesiminin de yer almak istediği NATO -AB kurumsal işbirliğinde, Türkiye'nin vetosu nedeniyle bazı sorunlar yaşanıyor. NATO'da tüm kararlar oybirliğiyle alındığı için son dönemde Türkiye'nin vetosu yüzünden NATO ve AB askerlerinin hayatlarının tehlikeye atıldığı tezi işleniyor. .” Rasmussen

A.4.- ENERJİDE ARZ GÜVENLİĞİ

A.4.1.- ANCAK, “SİYASİ, STRATEJİK VE TEKNİK UNSURLARIN BİRLİKTE DEĞERLENDİRİLDİĞİ BİR ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ SİYASASI” BAŞARILI OLABİLİR.

Ekonomilerin temel girdisini oluşturan enerjiye bağlı "enerji arz güvenliği", özellikle son yıllarda bölgemizde meydana gelen olaylar neticesinde giderek önemi artan, uluslararası gündemin üst sıralarına yerleşen ve küresel istikrar, dış politika, ulusal güvenlik, ekonomik bağımsızlık, sürdürülebilir kalkınma, toplumsal huzur ile birlikte anılmaya başlanan bir kavram haline dönüşmüştür.

Enerji arz güvenliğinin sağlanmasına yönelik olarak izlenen stratejilerde, teknik verilerin ortaya koyduğu enerji ihtiyaçlarının yanısıra, sürdürülen dış politikanın temel hedeflerinin de dikkate alınması önem arz etmektedir.

Ülkemiz de, çok boyutlu enerji stratejisi çerçevesinde, diğer hususların yanısıra, kaynak ve güzergâh çeşitliliğine gidilmesi suretiyle, kendi enerji güvenliğini sağlamayı ve Avrupa'nın enerji güvenliğine katkıda bulunmayı hedeflemelidir.. Kaynak çeşitlendirmesi, hidrokarbon kaynaklarının temin edildiği ülkelerin sayısının artırılarak bir dengenin sağlanmasının yanısıra, ülkemizin enerji sepetine yenilenebilir enerji kaynaklarının ve nükleer enerjinin eklenmesi ile doğal gazla olan bağımlılığın azaltılması olarak da anlaşılmalıdır.

Türkiye, bölgesel enerji stratejisini geliştirirken, tabiatıyla Doğu ile Batı, Kuzey ile Güney veya enerji üreticisi ile tüketicisi ülkeler arasındaki jeo-stratejik coğrafi konumundan doğan köprü rolünü de pekiştirecek projelere önem vermelidir.

Giderek artan bir öneme sahip olan "enerji arzı güvenliği" günümüzde, dış politika, ulusal güvenlik, ekonomik refah ve küresel istikrar ile birlikte anılan bir kavram haline dönüşmüştür.

Enerji arzı güvenliği en başta, gerek enerji kaynaklarının, gerek enerji güzergahlarının çeşitlendirilmesini gerektirmektedir. Ancak enerji güvenliği aynı zamanda, enerji üreten ve tüketen ülkeler arasında işbirliğine dayalı bir anlayışın geliştirilmesini de zorunlu kılmaktadır. Tüketiciler, makul bir fiyata, düzenli ve kesintisiz bir enerji ithaline çaba gösterirlerken, üreticiler de güvenilir piyasaların teminine çalışmaktadırlar. Dolayısıyla, bir karşılıklı bağımlılık sözkonusudur.

Enerji alanında %70 dolayında dışa bağımlı bir ülke olan Türkiye'nin enerji talebi %6 ila 8 arasında bir artış sergilemektedir. Bu çerçevede doğal gazla yönelik mevcut talebin 2030 yılında ikiye katlanması öngörülmektedir.

DOĞU-BATI ENERJİ KORİDORU

2006 yılında faaliyete geçen Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı ile 2007 yılında işlerlik kazanan Bakü-Tiflis-Erzurum Doğal Gaz Boru Hattı projeleri bu çerçevede hayata geçirilmiştir. 2008 Kasım ayı başı itibariyle Kazak petrolünün bir bölümü de BTC güzergâhı üzerinden dünya piyasalarına sevk edilmeye başlanmış, diğer bir deyişle, Aktau-BTC hayata geçirilmiştir.

NABUCCO PROJESİ

Doğu Batı Enerji Koridoru'nun olduğu kadar Güney Gaz Koridoru'nun en önemli bileşenini teşkil eden Nabucco Boru hattının yaklaşık uzunluğunun 3.300 km, Türkiye bölümünün 2.000 km., kapasitesinin ise 2020 yılında 31 milyar m³'e ulaşması öngörülmektedir

NABUCCO Company Pipeline Study GmbH, Uluslararası NABUCCO Şirketi (NIC) ve ulusal NABUCCO şirketlerinin kuruluş çalışmaları 2004 yılında başlamıştır. BOTAŞ, Transgaz, Bulgargaz, MOL ve OMV Erdgas şirketlerinin katılımıyla Şubat 2004 tarihinde "NABUCCO Boru Hattı İş Geliştirme Şirketi" kurulmuştur. Merkezi Viyana'da bulunan anılan şirkette, projeye taraf ülkeler olan Türkiye, Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve Avusturya'nın gaz şirketleri eşit paylarla yer almışlardır.

Nabucco Hükümetlerarası Anlaşması, 13 Temmuz 2009 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır. Söz konusu anlaşmanın imzalanmasının ardından, NIC'in tek tek Taraf Devletlerle Proje Destek Anlaşması (PSA) müzakere sürecini tamamlaması gerekmektedir.

KUZEY-GÜNEY ENERJİ KORİDORU

Kuzey-Güney ekseninde Rus doğal gazının ülkemize doğrudan naklini sağlayan Mavi Akım projesi 2003 yılında hayata geçirilmiştir. Bu eksen çerçevesinde üzerinde çalışılmakta olan bir diğer proje de Samsun-Ceyhan by-pass petrol boru hattıdır. RF Başbakanı Putin'in 6 Ağustos 2009 tarihinde ülkemizi ziyareti sırasında imzalanan Gaz Alanında İşbirliği Protokolü ile RF söz konusu projeye katılacağını ve petrol temin edeceğini taahhüt etmiştir.

A.4.2.- STRATEJİK ENERJİ KORİDORU KONUMUNDA BİR ÜLKE OLMAMIZIN KOŞULLARINI GEREĞİNCE DEĞERLENDİREMİYORUZ

Hükümet önce **Nabucco** projesine öncülük yaptı, o konuda ciddi adımlar atılmasına destek verdi. Burada toplantılar gerçekleştirildi. Arkasından kısa bir süre sonra **Güney Akım** projesiyle ilgili olarak Rusya'nın taleplerini bir işbirliği içine girerek kabul etti. Bu iki proje aynı zamanda birlikte gerçekleştirilebilir projeler olmaktan uzaktır. Ne bölgedeki doğalgaz kaynakları, ne Avrupa'nın bu konudaki tüketim talebi görülebilir bir gelecek için, makul bir gelecek için iki ayrı projenin birlikte yürütülmesine imkan tanımıyor.

O nedenle bunlardan ya biri olacaktır ya öbürü olacaktır. Şimdi biz her iki projeye de destek veren bir ülke konumundayız. Bunun çok ciddi sorunlar, Türk dış politikasının güvenilirliği bakımından ciddi tereddütler yaratması olasılığı vardır.

NABUCCO projesinin özelliği Hazar havzasındaki, Azerbaycan'daki, Türkmenistan'daki ve belki Irak'taki doğalgaz kaynaklarının Rusya'nın aracılığına gerek kalmadan doğrudan Türkiye üzerinden Avrupa ülkelerine taşınmasına yöneliktir. Böyle bir proje uygulandığı zaman doğalgaz ihraç eden ülkeler bağımsızlıklarının güvence altına alındığına tanık olacaklardır. Kendi doğalgazlarını kendileri satacaktır. Bir başkasına emanet etmek, bir başkasının aracılığıyla satmak durumunda olmaktan çıkacaklardır. Doğrudan Türkiye

coğrafyası üzerinden Avrupa'ya götüreceklerdir. Avrupa, Rusya'nın vanasını kontrol etmediği bir doğalgaz kaynağına sahip olacaktır.

Eğer **GÜNEY AKIM** olursa bu bölgedeki bütün doğalgaz kaynaklarının Azerbaycan-Türkmenistan dahil Rusya'ya devredilmesini, Rusya'nın kontrolünde, vanasını Rusya'nın tuttuğu bir doğalgaz bağlantısının Avrupa'ya yönelik olarak Türkiye'nin de dışında gerçekleşmesini mümkün kılacaktır.

Şimdi Türkiye hem ona, hem buna evet demiştir. Bu ciddi bir tereddüt konusudur. Ama bu konuda da Türkiye'nin bu konudaki tutumunun güven verici olmadığı açıktır.

A.5.- "G-20" ZİRVE TOPLANTISI

A.5.1.- KASIM 2008 "MALİ PİYASALAR VE DÜNYA EKONOMİSİ ZİRVESİ"

ABD'de başlayarak diğer ülkelere yayılan ve finans piyasaları ile dünya ekonomisini ciddi şekilde etkileyen krize karşı uluslararası camiada uzun süredir devam eden çözüm arayışları çerçevesinde, 14-15 Kasım 2008 tarihlerinde G-20 üyesi ülkelerin devlet ve hükümet başkanları Vaşington'da "**Mali Piyasalar ve Dünya Ekonomisi Zirvesi**" adı altında gerçekleştirilen toplantıda biraraya gelmişlerdi.

Bu bağlamda, bundan sonra alınacak önlemlerin aşağıdaki ilkeler çerçevesinde oluşturulması konusunda mutabakata varılmıştı;

- 1) Mali piyasalarda şeffaflığın ve hesap verilebilirliğin artırılması,
- 2) Düzenleyici rejimleri güçlendirmek için gerekli mekanizmaların geliştirilmesi,
- 3) Yatırımcıların ve mudilerin korunmalarını sağlamak amacıyla dünya finans piyasalarının bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi,
- 4) Mali piyasaların tüm alanlarında uluslararası işbirliğinin ve eşgüdümün güçlendirilmesi,
- 5) Uluslararası finans kuruluşlarının reforma tabi tutulması

A.5.2.- NİSAN 2009 VAŞİNGTON ZİRVESİ

Vaşington Zirvesinde mutabık kalınan kararların ve ilkelerin uygulamasını gözden geçirmek üzere 2 Nisan 2009 tarihinde Londra'da yeni bir zirve toplantısı düzenlenmiştir.

Londra Zirvesinde, mali destek paketlerinin gecikmeksizin uygulamaya konulması ve bu desteğin 2010 yılında da devam ettirilmesi hususunda mutabakata varılmış, para politikasının ekonomik iyileşmeyi destekleyecek biçimde uygulanmasına devam edilmesi üzerinde durulmuş ve tüm G-20 ülkelerinin uyguladıkları ekonomi politikalarının diğer ülkelere karşı haksız rekabet oluşturmaması konusunda taahhütte bulunulmuştur.

Tüm önemli finansal piyasaların, araçların ve kurumların denetime tabi tutulmalarına, "hedge" fonların kayıt altına alınarak denetimlerinin sağlanmasına yönelik eylemler üzerinde uzlaşmaya varılmış, ayrıca, Finansal İstikrar Forumu'nun Finansal İstikrar Kurulu'na dönüştürülmesine ve G-20 ülkelerinin tamamının bu kurulda temsil

edilmelerine, uluslararası standartlara uymayan vergi cennetleri ile finansal merkezlere yönelik yaptırımların arttırılmasına karar verilmiştir.

Öte yandan, kredi derecelendirme kuruluşlarının kayıt altına alınarak, uluslararası standartlara uyumlarının temin edilmesi, finansal kuruluşlardaki maaş ve diğer ödemelerin, Finansal İstikrar Kurulu tarafından belirlenecek ilkelerle uyumlu olmasının sağlanması ve IMF'nin yalnız gelişmekte olan ülkelerin değil, gelişmiş ekonomilerin finansal sektörlerini de yakından izlemesi konularında mutabakata varılmıştır.

- IMF'nin kaynaklarının üç katma çıkarılarak, gelişmekte olan ekonomilere destek sağlanması hususunda mutabakata varılmıştır. Bu hususun, ilk aşamada üye ülkelerden 250 milyar dolarlık kaynak sağlanması ve daha sonra IMF'nin borçlanma kapasitesinin 500 milyar dolar düzeyine yükseltilmesi yoluyla gerçekleştirilmesi, ihtiyaç duyulması halinde IMF piyasalardan da borçlanabilecek ve bu kaynakları etkin ve esnek bir şekilde kullanılmak suretiyle üyelerine destek olunması kararlaştırılmıştır..
- IMF ayrıca, üye ülkelerin rezervlerini desteklemek amacıyla 250 milyar dolar tutannda Özel Çekme Hakkı tahsis edilmesi öngörülmüştür.
- Dünya Bankası ve diğer çok taraflı kalkınma bankalarının önümüzdeki üç yıl içerisinde kalkınmakta olan ülkelere 100 milyar dolardan üzerinde ilave kredi vermeleri yolunda çağrıda bulunulmuştur.
- Gelişmekte olan ülkelere IMF'de daha fazla söz hakkı tanınması amacıyla, kotaların gözden geçirilmesi sürecinin Ocak 2011'e kadar tamamlanmasına karar verilmiş, benzer şekilde Dünya Bankası yönetim ve temsil reformunun 2010 baharına kadar tamamlanması yönünde bir hedef ortaya konulmuştur.
- Uluslararası finans kuruluşlarının üst düzey yöneticilerinin açık, şeffaf ve liyakate dayalı bir süreçle seçilmesi hususunda da mutabık kalınmıştır.

Söz konusu toplantıda ayrıca, krizin olumsuz etkilerinin en fazla hissedildiği alanlardan birini teşkil eden uluslararası ticarete yaşanan daralmanın aşılması amacıyla, gelecek iki yıllık dönemde toplam 250 milyar dolar tutannda kaynağın harekete geçirilmesi yönünde görüş birliğine varılmış ve 2010 yılı sonuna kadar DTÖ kurallarına aykırı yeni ticari engel veya rekabeti bozucu sübvansiyon uygulanmaması konusunda taahhütte bulunulmuştur.

Öte yandan, krizin olumsuz sosyal etkilerinin azaltılması için, düşük gelirli ülkelerde sosyal korumanın desteklenmesi, ticaretin canlandırılması ve kalkınma sürecinin sektöre uğratılmaması amacıyla 50 milyar dolar tutannda destek sağlanması hususunda anlaşmaya varılmıştır.

A.5.3.- EYLÜL 2009 PITTSBURGH G-20 ZİRVESİ

24*25 Eylül 2009 tarihlerinde Amerika'nın Pittsburgh şehrinde gerçekleştirilen G-20 toplantısının somut sonuçlarından biri, G-7 veya Rusya dahil G-8 zirvesi olarak bilinen küresel eşgüdüm toplantılarının bundan böyle G-20 zirvesine dönüştürülmesi oldu.

G-20 içinde üç grup ülke var:

- Birinci grup, G-7 ülkeleri artı AB tüzel kişiliğini toplayan "gelişmiş" ülkeler;
- İkinci grup, Brezilya, Rusya Hindistan ve Çin'i toplayan BRIC ülkeleri -ki bunlar dünya sahnesinin eski/yeni büyük oyuncularını.
- Türkiye'nin de içinde yer aldığı sekiz ülkelik üçüncü grup ise daha az türdeş; kıtaları temsil edenler (Güney Afrika, Avustralya) ile bir enerji devi/ ihracatçısı (Suudi Arabistan) kimliğinde olanlar var; bunlara aynı zamanda Kara Afrika'yı ve Arap dünyasını temsil etmek gibi çifte roller verilmiş durumda.

Dolayısıyla G-20 en büyük 20 dünya ekonomisini bir araya getirmiyor; öyle olsaydı İspanya, Hollanda gibi ülkeler de kapsanmış olurdu.

BM'ye üye ülke sayısının yüzde 10'luk bölümünü oluşturan söz konusu 20 ülke dünya ekonomisinin yüzde 85'ini temsil ediyor.

Nüfus büyüklükleri olarak bakıldığında, dünya nüfusunun yedide birini oluşturan, Çin ve Hindistan gibi iki demografi devini barındıran G-20 ülkeleri, G-7 ülkeleriyle kıyaslanmayacak ölçüde kalabalık. G-20'ler dünya nüfusunun dörtte üçünü temsil ediyor.

Sistemin lider ülkesi olan ABD'nin ekonomik hegemonyasını sürdürmekte artık zorlanmakta oluşu, 2008-09 krizini hazırlayan koşulların öncelikle kendi bünyesinden ateşlenmesi, sıcak bölgesel çatışmalara müdahale kapasitesinin beşeri ve mali sınırlarına dayanması G20 platformunun oluşturulmasının nedenleri arasında sayılabilir.

Krizden çıkışın yeni ittifaklar arayışına yönlendirmesini sadece ABD açısından değil, AB'nin büyük ekonomileri ve Japonya başta olmak üzere diğer gelişmiş kapitalist ülkeler açısından da değerlendirmek gerekir.

Sistemik krizin baş sorumluları olan G-7'lerin neoliberal birikim modelinin tökezlemesinin sorumluluğunu paylaşacak ve üzerlerindeki kriz yükünü kısmen aktaracak yeni ülkelere ihtiyaç duymuşlardır.. Krizin derinleşmesinin engellenmesi ve toparlanmanın hızlandırılması (özellikle korumacılık eğilimlerinin engellenmesi, finansal sermayenin aşırılıklarının frenlenmesi, büyük dış fazlalar veren ve tasarruf oranları çok yüksek olan ekonomilerin iç tüketimlerinin/ ithalatlarının arttırılması) için, G-7 ülkelerinden çok daha geniş bir ekonomik ve demografik alana hitap edebilmek, bunun için de yeni ülkeleri kapsamak gerekiyordu.

Diğer yandan, başta BRIC ekonomileri olmak üzere dünyada etki çaplarını hızla genişleten ülkelerin bir süredir G-7'nin sınırlarını zaten zorlamaya başladıkları

bilinmektedir. Krizden görece daha az etkilenen bu ülkeler, sistemin ekonomik karar alma mekanizmalarındaki etkilerinin büyüyen ekonomik güçleriyle orantılı olmasını daha fazla dile getirir olmuşlardır. Böylece, krizin de hızlandırmasıyla, G-20 formülünde birleşildi.

G-20'nin, krizden en çok etkilenen ülkesi konumundaki Türkiye, aynı zamanda bir IMF müzakeresini sürdüren tek ülke. Uzakdoğu'nun yükselen ekonomilerinden farklı olarak düşük tasarruf oranına sahip ve yüksek iç tüketimini tıpkı ABD gibi dış kaynaklarla sağlıyor; bu nedenle de yüksek dış açık verip artan bir borçluluk sarmalına giriyor. Bu döngüyü kırabilecek bir gelecek anlayışına da sahip değil.

Buna rağmen Türkiye'nin G-20'de yer alması içeride kof böbürlenmelere yol açıyor. Bir de buna Goldman Sachs'ın Türkiye'nin 2050'de Japonya, Almanya ve Fransa'nın önüne geçerek dünyanın dokuzuncu, Avrupa'nın üçüncü büyük ekonomisi olabileceği kehaneti de eklenince, sanayi devrimini tamamlayamamış, bilim ve teknoloji özürlü bir Türkiye ile nasıl oynandığı daha iyi anlaşılıyor.

B.- İÇ SİYASAL GELİŞMELER

B.1.- AKP'NİN AÇILIM YUTTURMACASI

“Bizim devletimiz kimsenin elini öpmez. Onlara da tavsiyem, kimsenin elini öpmesinler. Benim elimi de öpmeye kalkmasınlar, işlerini yapsınlar El öpmeye alıştıkları anlaşılıyor. Yeterince çok el öptükleri için zaten Türkiye’yi bu noktaya getirdiler.” Deniz BAYKAL

B.1.1.- AKP TERÖRLE İÇİNE GİRDİĞİ MÜZAKERE SÜRECİNİN KAFA VE KAVRAM KARIŞIKLIĞI İÇİNDEDİR.

Türkiye’de iki aya yaklaşan bir süreden beri hükümetin açılım tartışmalarını yaşıyoruz. Önce sürecin isminde bir sorun yaşandı. “**Kürt açılımı**” diye başladılar, daha sonra “**demokrasi açılımına**” dönüştürmek istediler. Daha sonra da “**milli birlik açılımı**” diye nitelendirdiler.

Bütün bu arayışlar iktidarın açılım konusundaki samimiyetsizliğini ve kafa karışıklığını açıkça ortaya koymaktadır.

AKP iktidarı son iki aydır ulusal güvenliğimizi çok yakından ilgilendiren bir müzakere sürecinin girdabına kapılmıştır. Müzakere sürecinin taraflarından birisi “**silahı, terörü kullananlar ile onun siyasi yandaşları**”, diğer tarafı ise, “**hükümettir, AKP iktidarındır**”.

AKP iktidarı bu müzakereden ne beklediğini, “**Silahların bırakılması, anaların gözyaşının dinmesi, Türk bayrağına sarılmış tabutların köylerimize, kasabalarımıza artık gelmesine son verilmesi.**” olarak açıkladı. Hükümet bu iddialı hedefe ulaşabilmek için, “**Elinde silah bulunduran. teröre karar verebilen ve uygulayabilen merkezlerle.**” çok yönlü müzakere yürütüyor.

Ancak ortada çok ciddi bir sorun var. “**Silahı, terörü kullananlar ile onun siyasi yandaşlarının**” bu müzakere sürecinden beklentileri AKP iktidarının beklentileri ile örtüşüyor mu? Bu sorunun aydınlığa kavuşturulması lazım. Ancak görünen bir gerçek var. **Başta Başbakan olmak üzere Hükümet ne olayların**

gelişmesine hakim, ne de sürecin Türkiye'yi nereye taşıyabileceğinin bilincinde. Ancak, başta dış odaklar olmak üzere müzakere sürecinde yer alan tüm hükümet dışı kesimler "projelerini" hayata geçirme kararlılığını sürdürüyorlar.

Hükümet bir şey yapmak istiyor ama ne yapmak istediğinin adını koyamıyor. **Koymayı uygun görmüyor.** Yapmak istediği şeyin adını başkalarının koymasını tercih eder gibi bir bekleyiş içindedir. Yapmak istediğini söylemeye cesaret edemiyor, söyleyemediğini birilerinin ağzından topluma duyurmak istiyor ve bu haklı olarak bir gerilim ve tepki çekiyor.

AKP'nin açılım sürecinin ne takvimi belli, ne yöntemi belli, ne hedefi belli, ne de çerçevesi belli... Bu arayışın içinde halk yok. Toplum yok. Sadece iktidarın uygun gördüğü muhataplar var. Bir kısmı mecburen sivil toplum örgütüdür diye görüştüğü unsurlar. Bir kısmı düşünceni dile getirmeye yardımcı olur diye seçip harekete geçirdiği unsurlar.

a.-) HÜKÜMET, BİR MÜZAKERE SÜRECİ İÇİNDEDİR.

Hükümet bu meseleyi herkesten görüş alıyorum yaklaşımı içinde birbirleriyle müzakere etmeye çalışmaktadır. Müzakereyi herkesten görüş istiyoruz diye kamufle etmeye çalışmaktadır. Bu ortaya çıkmıştır.

Hükümet bu müzakere süreci içinde bir muhatap tartışması yaşamaktadır. Ancak bu tartışmanın da gerçekte hiçbir anlam taşımadığı ortadadır.

Biz bu sürecin daha başlangıcında, bu konuda DTP'nin, İmralı'nın ya da Kandil'in birbirinden farklı, birbiriyle çelişen, değişik öneriler, yaklaşımlar, talepler ortaya koyabilecek durumda olmadığını söylemiştik. Bunların hepsinin aynı kapıya çıktığını, bunlardan herhangi birisiyle başlatılacak olan müzakerenin aslında bunların tümüyle müzakere etmek anlamına geleceğinin unutulmaması gerektiğini ta başlangıçta söylemiştik.

O zaman bize bunun haksız bir değerlendirme olduğu ifade edilmek istenmişti. Ama bugün geldiğimiz noktada bunlar arasında bir ayrım gerçekleştirilmenin söz konusu olmadığı açıkça ortaya çıkmıştır.

DTP yetkilileri ısrarla İmralı'nın muhatap alınması gerektiğini ifade etmektedirler. "İmralı'yı dışlayarak bizimle müzakere etmeyi düşünüyorsanız biz bu oyuna gelmeyiz" demektedirler. İmralı-DTP ve Kandil arasında bu süreçte bir anlayış beraberliğinin bulunduğu ortadadır.

DTP`nin, "Kürt açılımı" konusunda, adeta kendi varlığını inkâr edercesine, PKK'yı adres göstermesi ve PKK'nın muhatap alınmasını

istememesi, kendi parlamenter varlığıyla çelişmektedir. Kürt sorununda çözümün muhatabı PKK ise, DTP'nin varlık nedeni nasıl açıklanabilir? Sayın Ahmet Türk'ün, parlamentoda temsil edilen bir partinin başkanı olarak, Roj TV'ye verdiği demeçte **"bu aşamada silahların bırakılmasını istemenin anlamsız olduğunu,..."** söylemesi (eğer bu haber gerçekse), asla kabûl edilebilir bir politika değildir.

b.-) "PKK'NIN PROJESİ" BAŞLANGIÇTA NEYSE, ŞİMDİ DE ODUR.

İmralı'dan yapılan açıklamalar öngörülen hedefin milleti ayrıştırmak olduğunu, bir ayrı millet örgütlemek olduğunu ve bu örgütlenecek olan milletin Silahlı Kuvvetler dahil, güvenlik dahil, eğitim dahil her alanda kendi kararını kendisi alarak kendisini yönetme arayışı içinde olduğunu bize göstermiştir.

Bu çok temel bir noktadır. Yani **hükümetin müzakere etmeye çalıştığı hangi muhatap olursa olsun ortaya çıkacak olan proje milleti ayrıştırma projesidir.** Bu görülmüştür. Zaten yaşanan terörün altında yatan gerçekte budur, terörün hedefi de budur.

1984 yılında bu yana gelmiş geçmiş bütün hükümetler terör karşısında kararlı bir mücadeleyi sürdürmüşlerdir. Bu mücadele dolayısıyla Türkiye çok büyük kayıplar yaşamıştır, şehitler vermiştir, acılar yaşamıştır ama milletimiz hiçbir zaman **"terörle mücadeleyi bırakalım terörün taleplerini gerçekleştirelim"** duygusu, düşüncesi içine girmemiştir.

Ama şimdi hükümetin ve onun etkisi altındaki ortamların, çevrelerin terörle mücadele yerine terörle müzakere platformuna geçmeye başladıklarını görüyoruz ve bu terörle müzakereyi de çerçevesi belirsiz, herkesle görüşürüz anlayışı içinde yaygın temaslara yürütmeye çalışmaktadırlar.

Eğer terörün sona ereceğinden eminseniz, eğer terörün tamamen bitme noktasına geldiğini görüyorsanız, bir araya gelip konuştuktan sonra artık terörün tamamen gündemden kalkacağı konusunda tam bir güven anlayışı içindeyseniz, o zaman ben konuştum ve çözdüm diyebilirsiniz.

Şimdi Türkiye'de hem anaların gözyaşına son vermek için terörle müzakere ediliyor, hem de terörle müzakerecinin amacının silahların bırakılması gerekmediği bize söylenmeye çalışılıyor. Oysa, teröre, şiddete ve silahlı çatışmaya son vermek, silahların bırakılmasını sağlamak demektir.

c.-) DEVLETİ AYRIŞTIRMAK DAHA SONRAKİ AŞAMADIR. ŞİMDİ MİLLETİ AYRIŞTIRMA NOKTASINDADIRLAR.

Vatandaşlarımızı etnik kimliklerine göre farklı hukuk kategorilerine ayırırsak, mesela TBMM üyeliklerini ve yargı dahil yüksek kamu kurumlarını etnik kimliklere göre paylaşırsak “ulus devlet”ten ve “üniter devlet”ten çıkmış, “çok uluslu devlet”e geçmiş oluruz.

Bunu coğrafi bölgelere göre yaparsanız “etnik federasyon” olur!

Bu fikirleri savunmada elbette özgürsünüz, ama uluslararasılaşma süreciyle bunların hiçbir ilgisi yoktur.

Bakın, hem Federal Almanya hem üniter Fransa pek çok ulus üstü kurumlara üyedirler.

Ben Türkiye için federalizme şiddetle karşıyım; çünkü: Ayrı devletleri birleştirmek için federalizme gidildiği zaman “birleşme dinamiği” güçlü oluyor; işte ABD ve Almanya...

Ama köklü bir üniter devleti etnik kategorilere ve etnik federe bölgelere ayırmak “ayırılma dinamiğini” ve çatışmayı güçlendiriyor. Michael O’Neill’in deyimiyile “rakip etnik kimlikler” bir de ayrı ayrı kamu kurumları oluşturduğunda daha şiddetli çatışıyor. Onun için, John McGarry’nin belirttiği gibi, “Çok etnili toplumlarda federalizm kötü bir sicile sahiptir.

Yaşadığımız son 60 günlük süre içinde bu konuda da ipuçları çıktı. Bu ipuçlarından açıkça görülmektedir ki, **terör merkezinin bekleyişi ve hedefi, Türk milletini ayırmaktır, milleti etnik temelde ayırmaktır.**

Onların amaçladıkları, ulaşmak istedikleri, uğruna gayret ettikleri hedef “ **Hepimiz bir bütün değiliz, bizim ayrı bir etnik ve ırk kökümüz var. Bu etnik ve ırk kökü temelinde biz milli bütünlüğün dışındayız**” demek, bunu haklı göstermek, bunu temellendirmek ve bunu toplumumuza, ülkemize kabul ettirmektir.

d.-) BU AMAÇLA “ANAYASADAKİ MİLLET TARİFİ DEĞİŞSİN” DİYORLAR. Onlara sormak gerekiyor;

- **“Eğer sizin ayrışma niyetiniz yoksa, hepimizin anayasada tarif edilen şekliyle bir milletin parçası olduğumuzun ifade edilmesi size niye rahatsız ediyor?”**

- “Niye Arnavutları rahatsız etmiyor? Niye Gürcüleri rahatsız etmiyor? Niye Çerkezleri rahatsız etmiyor? Niye Arapları rahatsız etmiyor?” “
- **“Niye Anadolu’da yerleşmiş, kökleşmiş milyonlarca Kürt kökenli insanımızı rahatsız etmiyor?”**

Kürt kökenli yurttaşlarımızın çok büyük bölümü bu devletin, bu milletin bir parçası olarak, bu ülkede huzur içinde yaşamayı memnuniyetle kabul ediyorlar da, sen niye bunu reddediyorsun?

e.-) SEN KİMSİN? KİMİN SÖZCÜSÜSÜN SEN?

Hükümetin muhatap aldığı unsurlara sormak gerekiyor. Sen kimsin? Türkiye’de Kürt kökenli milyonlarca insanın sözcüsü müsün? Onlar senin; **“Türkiye’de bu millet tarifi kaldırılсын, millet ayrıştırılсын, etnik temelde, ırk temelinde biz ayrı bir millet olarak kabul edilelim, bunu sağlamak içinde silaha, teröre, şiddete başvuralım, kavga edelim”** görüşünün arkasında yer alıyorlar mı?

Var mı böyle bir tablo? Herkes biliyor ki ortada böyle bir tablo yok. Ama Türkiye’nin içinde ve dışında birileri ülkemizin, milletimizin beraberliğini sarsmak için büyük gayret gösteriyor.

Bu kesimlerin amacı kesinlikle, **“Kürt kökenli insanlarımız başta olmak üzere Türkiye’de yaşayan insanların, demokratik hak ve özgürlüklerini daha da geliştirmek, onların bireysel hak ve özgürlüklerini, bütün diğer vatandaşlarımızla birlikte daha ileri götürmek, onları bütün Türkiye’de saygın, etkin bir konuma taşımak”** değildir.

Onlar uyum istemiyorlar, onlar kaynaşma istemiyorlar, onlar ayrışma istiyorlar. Bunu herkesin çok iyi anlaması lazımdır.

B.1.2.- İKTİDAR BU TUZAĞA DÜŞMÜŞTÜR.

“Türkiye’nin, Kürt halkının varlığını resmen kabul etmesi ve bir federasyon gerçekleştirmesi halinde, İran, Irak ve Suriye Kürdistan halkının Türkiye’ye sempati ile bakacağını, Özal güçlü ve istikrarlı bir Türkiye yaratmak istiyorsa, ‘demokratik ve federal’ bir Türkiye yönünde adımlar atması gerekiyor,” Talabani (Cumhuriyet, 2 Şubat 1991)

a.-) İKTİDAR BU TUZAĞIN İÇİNE BİLEREK GİRMİŞTİR.

İktidar bu konularda atacağı adımın hangi amaca hizmet edeceği noktasında bilinçsizdir, duyarsızdır, dikkatsizdir. Bu söylediklerim en hafif değerlendirmedir. Yani iyi niyet varsayımı ile yapılan değerlendirmedir. Eğer böylesine bir iyi niyet sözkonusu değilse o zaman tablo çok farklıdır. Şu bir gerçektir ki **iktidar Türkiye’yi etnik ayrışmaya götürmek isteyenlere alet olmaktadır. Bu net açık gerçektir.**

Şimdi Başbakan yürütülen müzakere sürecinin bir tarafı olarak kendi iyi niyetini söylüyor. **Anaların gözyaşı dinsin, tabutlar gelmesin, şehitler olmasın. Bu bir politika değil. Bu bir temenni. Herkesin temennisi.**

Ancak, bunu söyleyerek bir yere varmak mümkün değil. **Bunun için ne yapacaksınız, ne vereceksiniz, kime vereceksiniz? Bunu nasıl sağlayacaksınız?**

Bunu sağlama konusundaki muhtemel iki yaklaşım şudur;

- *Ya, anaların gözyaşını akıtan, şehitlerin verilmesine neden olan insanlara, **“gelin vazgeçin şu işten anlaşalım”** dersiniz. Onlarla anlaşma yoluna girersiniz. Anlaşabilirsiniz, hangi şartlarla anlaştıysanız onu çıkar millete söylersiniz. **Bakarız, görürüz, değerlendiririz, böyle bir şey varsa.**
- Ya da, bugüne kadar olanın ötesinde Kürt kökenli insanlarımızı toplumla daha bir kaynaştıracak, bütünleştirecek, **“kendi kimliğine sahip çıkarak, kendi özgürlüğünü kullanarak, ama tüm toplumla giderek daha çok el ele vermiş hale gelmesini sağlayacak”** ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel açılımları yaparsınız. Onları yaparsanız, toplumdaki insanlar giderek büyük toplumla kaynaşırsa, bütünleşirse, **“burada bir Kürt kökenli insan olarak özgürce yaşabildiğini, bu milletin parçası olmanın rahatsız eden hiçbir yönü olmadığını, saygın bir vatandaş olarak Kürt kökeniyle bu toplumun, bu milletin bir parçası olabileceğini”** ona somut şekilde gösterirseniz işte o da uzun vadede aynı amaca hizmet eder.

b.- İKTİDARIN TERCİHİ İSE; “ELİNDE SİLAH OLANLARLA MÜZAKERE EDEREK, ONLARI TATMİN EDEREK ACABA BİR İLER LEME SAĞLAYABİLİR MİYİM” OLMUŞTUR.

Bunun içinde, AKP iktidarı “**milleti ayrıştırarak, milleti birbirinden koparacak etnik temelde Türkiye’nin siyasal bölünmesine doğru gidecek**” adımları atmayı içine sindirebilmektedir.

Şimdi bu açmazı kullanıyorlar. Bu hükümetin çok temel bir zafiyetidir. Bu kafa ile bizden, toplumdaki atacağı adımların ayrıştırıcı etkisi olacağı gerçeğini saklamak için her türlü çabayı sergilemektedir.

Şimdi mesela Öcalan bu konudaki düşüncelerini, taleplerini ortaya koyan bir metin hazırladı. Yol haritası çıkarıyor diye günlerce söylendi. Bütün Türkiye’de kıyamet koptu. Geldiğimiz noktada şimdi o metin hükümete teslim edildi. Haftalardır o metin hükümetin elinde. Ne oldu? Niye ilan etmiyorsunuz?

Muhatap alıyorsunuz, müzakere ediyorsunuz doğrudan, dolaylı. Niye söylemiyorsunuz? Milletten neyi gizliyorsunuz?

“*Canım ne istediğini siz bilmeyin*”. **Sen kiminle, neyi müzakere ediyorsun? Bunu görmemiz gerekmiyor mu? Ne istiyor?** Onun ne istediği bölük pörçük yansıdı da, biz kendi adına, en son taleplerini bir görmek istiyoruz. **O iki defteri, iki defter dolusu değerlendirmeyi görmek istiyoruz.** Bilelim gerçek ortaya çıksın.

Bir süreç götürüyorsunuz, açılım süreci diyorsunuz, toplumla birlikte diyorsunuz. Her kapıyı çalyorsunuz, herkese soruyorsunuz. Niye bu konudaki düşünceleri milletten saklıyorsunuz?

Niye bu konudaki talepleri milletten gizleme ihtiyacını hissediyorsunuz?

“Millet bunu bilmesin öyle götürelim”. Sen müzakere götürüyorsun. Şimdi senin götürdüğün müzakarenin tarafı ne istiyor, ben bilmiyorum. **Ana Muhalefet Partisinin Genel Başkanı olarak ben bilmiyorum.**

Başbakan diyor ki, “*mutlaka Baykal’la görüşeceğim. Mutlaka CHP’yle görüşeceğim. CHP’yle görüşmeden olmaz*”. Peki sen Öcalan’ın ne istediğini milletten saklıyorsun, bizden saklıyorsun. Ben senin **kafanda hangi tilkiler dolaşiyor, hangi hesabın içindesin, kiminle hangi pazarlığı yaptın, senin muhatapın senden ne istedi? Bunu dahi bilmeden seninle nasıl konuşacağım?**

Senin derdin, kendi kafandaki modele herkesi angaje edebilmektir.

Onunla da görüştün, bununla da görüştün. Görüştün, ne görüştün? O görüştüğün insanlar biliyor mu PKK'nın ne istediğini? Söyledin mi onlara? Hayır söylemedin. E sen biliyorsun. Sen onlarla görüşüyorsun.

c.- BU DÜRÜSTÇE VE AÇIK GÖTÜRÜLMİYEN BİR SÜREÇTİR. HALKTAN KAÇIRILMAK İSTENEN ŞEYLER VARDIR.

Halktan kaçırılmak istenen şeyde çok açıktır. Milleti bölmeye yönelik, etnik temelde milleti bölmeye yönelik adımları atmak istiyorlar. Ama bunu, onun için değil de, **milli birlik için atıyoruz diye milleti uyutmaya çalışıyorlar.**

Bu inandırıcı bir yaklaşım değildir, gerçek çok açıktır, nettir, bunu herkes görmektedir, bilmektedir. Bizde bu gerçeği Türkiye'ye anlatmakla yükümlüüz, görevimiz budur, bunu anlatıyoruz.

Kürt kökenli insanlarımızın Türkiye'de daha güvenli, daha özgür, daha kaynaşmış, çoluk çocuklarını okutan, işsizliği yenmiş, Türkiye'nin her yerinde hakkı olan hedeflerine ulaşabilmiş vatandaşlar olarak yaşamasını sağlamak için ne gerekiyorsa herkesten çok daha fazla yapmaya hazırız.

Bunun için kafa yoran partiyiz. Bunun çözümlerini arayan partiyiz. Yıllardan beri bunun mücadelesini veriyoruz. Önce etnik kimliklerine özgürlük mücadelesini verdik. Şimdi o etnik kimlikleriyle hak ettikleri biçimde Türkiye'nin bütünlüğü içinde yaşayabilmelerini sağlayacak adımları, çözümleri atmak için her türlü çabayı, gayreti sergiliyoruz.

d.-) HÜKÜMETİN MÜZAKERE ETTİĞİ TERÖRÜN HEDEFİ BU DEĞİLDİR. KAYNAŞMA DEĞİLDİR, AYRIŞMADIR.

O ayrıştırmak istiyor. Onun amacı bölmek, parçalamak, bu çok açık. Söylemiş, hedeflerini ilan etmiş.

Dinimizi ayrı örgütleyeceğiz diyor. Yani ortak önemli bir temelimizi, bir din temelimizi dahi, İslamiyeti dahi ben ayrı örgütleyeceğim diyor. Dini dahi ben milli birliğin, bütünlüğün dışında kullanacağım diyor. Kendi savunma gücümü yapacağım diyor. Sporumu ayrı örgütleyeceğim diyor. Bunların insan haklarıyla bir ilgisi var mı? Bunun demokrasiyle bir ilgisi var mı?

Bu bir tuzak. Bu parçalama tuzağı, bölme tuzağı, ayrıştırma tuzağı. Ve ne yazık ki iktidar buna alet oluyor.

e.-) HÜKÜMETİN SÜRDÜRMEKTE OLDUĞU MÜZAKERE SÜRECİNİN GERÇEK AMACI BİR ETNİK KİMLİĞE SİYASİ, MİLLİ BİR KİMLİK KAZANDIRMAKTIR.

Bu temasların getireceği nokta “teröre son verilmesi” değildir. Müzakere başka amaçla yürütülmektedir. Müzakerenin amacı Türkiye’de etnik kimliklere bir siyasal, milli kimlik kazandırma sürecini harekete geçirmektir.

Şimdi yapılmak istenen Türk milli kimliğini yok sayarak Türklüğü de bir etnik kimliğe indirgeyerek sadece bir etnik kimlikmiş gibi kabul ederek diğer etnik kimliklerle aynı çerçeveye çekerek **birilerinin milli kimlik arayışının önünü açmak isteniyor. Bu fevkalade yanlıştır.**

Kendisini Kürt kökenli fakat Türk milletinin bir parçası sayan insanları bu milli birlik anlayışının dışına çekmeye yönelik çabalara kimse destek olmamalıdır.

İktidarın bu açılımda önümüze gelecek temel konulardan birisi bu ayrıştırmaya yönelik bazı projelerdir. Bu projelerin en iddialı olanı Türk milli kimliğini Anayasa’dan çıkarma düşüncesidir. Anayasamızın “Türk vatandaşlığıyla” ilgili 66. maddesinin “**Türkiye Cumhuriyeti devletine vatandaşlık bağıyla bağlı olan herkese Türk denilir**” sözünü ortadan kaldırmaya yönelik bir proje vardır, ortada.

Bir diğer ayrıştırıcı nitelikli proje ise, etnik kimliği bir milli kimlik haline dönüştürmek için devleti belli bir etnik dili öğreten, yaygınlaştıran bir konuma çekme arayışlarıdır.

Bunu bir demokrasi projesi diye kabul ettirmek mümkün değildir. Çünkü ne Avrupa Birliği ilkelerinde ne demokrasi ilkelerinde etnik kimliklerin böyle bir eğitim süreciyle ayrıştırmayı öngören düzenlemelere yer yoktur. Demokrasi etnik parçalanmayı öngörmez.

Batı demokrasilerinde herkes etnik dilinde eğitim yapsın diye bir kural yoktur. Avrupa Birliğiyle ilgili anlaşmalarda, Avrupa Birliğinin müktesebatında ülkeler anadillerini okullarda öğretir, o dillerde eğitim yapar diye bir kural yoktur.. Sadece anadillerin öğrenilmesine yardımcı olmak, fırsat vermek, onu engellemek, onu yasaklamamak vardır. Herkesin kendi anadilini kendi özel olanaklarıyla, derneğiyle, vakfıyla, kuruluşuyla, konuşması, öğrenmesi bir temel haktır. O hak eksiksiz sağlanmalıdır.

Türkiye’yi birleştiren, bütünleştiren en temel kurumların başında Milli Eğitim gelir. Milli Eğitim bizim birbirinden farklı geleneksel özelliklere sahip olan insanlar olarak aynı

eđitim dūzeni içinde ulusal kimliđimizi, birliđimizi ortaya koymamıza yardımcı olan bir sūretir. Bunun būyūk deđeri vardır. Onun içindir ki, eđitimin bařına milli sıfatı eklenmiřtir. Milli Eđitim o nedenle millidir.

Ancak devletin gōrevi kendi resmi dilin dışında, ũlkede yaygın bir etnik dili eğitmek, ōđretmek değildir. Anayasamız bu konuda 42.maddesinde çok açık, çok net şekilde dūzenleme yapmıştır ve bunu çok net ifadelerle yasaklaşmıştır.

Elbette herkes anadilini bilecek, ōđrenebilecektir. Elbette herkes anadilini konuşacaktır. Elbette herkes anadilini kullanacaktır. Televizyonda kullanacaktır ōzgūrce, radyoda kullanacaktır, basında, kitapta kullanacaktır, konuşmada kullanacaktır. Anadile tam bir ōzgūrlūk tanınacaktır. **Ama, bũtũn bunların amacı bugũn Tũrk toplumunun bir parçası olan insanlarımızı, gençlerimizi gelecekte bu toplumun parçası olmaktan çıkarmak, onları başka bir siyasi kimliğe doğru bilinçli olarak yōnlendirmek olmamalıdır.**

f.-) YŐK: KŪRTE EđİTİM ANAYASA'YA AYKIRI

Yũsekŋđretim Kurulu (YÖK) Başkanvekili Prof. Dr. İzzet Őzgen, YÖK Başkanı Prof. Yusuf Ziya Őzcan'ın aksine Mardin Artuklu Őniversitesi'nde açılan ve Kũrte bŧlũmũn de yer alacağı enstitũye henũz ōđrenci alınmayacağını belirtirken **“Tũrke dışında ōđretim yapmak Anayasa'ya aykırı. İlk aşamada sadece araştırma yapılacak bir enstitũ”** diye konuştu. **Mardin Artuklu Őniversitesi'nde ‘Yaşayan Diller Enstitũsũ’ açılması kararı hakkında şu bilgileri verdi:**

“Anayasa 42'nci madde Tũrk vatandaşlarına Tũrke'den başka hiçbir dil ana dil olarak okutulamaz ve ōđretilemez hũkmũnũ taşımaktadır. Bu hũkũm karşısında Tũrk vatandaşı olan bir kimseye başka bir anadili olduğunu iddia etse bile başka bir dili andili olarak okutamayız. Biz ne yapabiliriz diye baktık. Tũrkeden başka diğer dillerin yaşayan diller olarak araştırılmasına izin verilmesi gerekir. Bilimsel araştırma yapmaya herhangi bir sınırlama getirmeksizin bu yŧnde gelen taleplere ‘evet’ demek durumundayız. Bakanlar Kurulu'nun onayının ardından kurulan enstitũ yaşayan dilleri araştırmaya yŧnelik olacak.”
“Bŧlũm ya da anabilim dalının açılmasının ortaya çıkaracağı bazı sonuçlar var” diyen Őzgen, řŧyle devam etti: “Bŧlũm bir ōđretim faaliyetini ortaya koyuyor çelişki ortaya çıkarıyor. Dil ve edebiyat anabilim dallarının hepsi yabancı dillere ōzgũ anabilim dalları. Kũrt dili dediğimizde bu bir yabancı dil mi olacaktır? Eğer biz bunu yabancı dil olarak kabul edeceksek hangi ũlkenin dili olacaktır. Yabancı dil olarak kullanılacaksa doçentlik başvurularında kişi Tũrkeden başka bir dil bildiğini belgeleyebilecek.Bu enstitũlere kim ōđrenci gelecek? Toplumun hangi kesimlerinden ōđrenci gelecek? Bŧyle bir uygulamaya kapının aralanması ũniversitelerde bir kaynaşmaya değil ayrışmaya sebebiyet verir. Enstitũ kurulması o bŧlũmde illa eğitim-ŋđretim faaliyeti yapılacağı anlamı taşımaz. Lisans ũstũ ŋđretim yapılabilir. Aldığımız karar yũsek lisans ve doktoraya izin mahiyeti taşımıyor.”

g.-) YUGOSLAVYA'NIN, BİR İÇ SAVAŞA SÜRÜKLENME VE DAĞILMA NEDENİ, ÜNİTER OLMAYAN, ETNİK TEMELLİ FEDERAL YAPISINDAN KAYNAKLANMIŞTIR.

ABD'li diplomat Holbrooke, "*Eski Yugoslavya ve Türkiye arasında hiçbir benzerlik yok*" diyor. Holbrooke bu sözü Genel Başkan Baykal'ın "**Yugoslavya gibi oluruz**" şeklindeki çok doğru uyarısına yanıt olarak söylüyor.

Türkiye'nin kuruluş felsefesi ve şu andaki devlet yapısının eski Yugoslavya'ya benzemediği doğrudur. Ancak eski Yugoslavya'nın, bir iç savaşa sürüklenme ve dağılma nedeni, üniter olmayan, etnik temelli federal yapısından kaynaklanmıştır.

Etnik ayrımlara göre oluşturulan federal devlet yapıları, zamanla dağılmak zorundadır. Bu, dünyanın ikinci Süpergücü Sovyetler Birliği'nde bile önlenememiştir. Tüm gelişmeler ve göstergeler, AB'nin başkentinin bulunduğu Belçika'nın da yakın bir gelecekte dağılma ile karşı karşıya kalacağını göstermektedir.

Geçmişte ve günümüzde, farklı etnik kesimlerden geniş halk kitlelerini bünyesinde barındırmayan ülke sayısı yok denecek kadar azdır. **Ancak hepsinin de ülke isimleri, o ülkedeki en büyük halkın ismiyle anılır. Bu ülkelerin vatandaşlarının ulusal kimliği, pek tabii ki bu isimleri taşırlar: Çin, Rus, Fransız, İtalyan. Alman gibi...**

Farklı etnik kökenlerden 20 milyon insanın yaşadığı Almanya'yı örnek alırsak, Alman Anayasası'nda "Alman" veya "Almanlar" kavramı belirgin olarak kullanılmakta ve hatta, bazı temel hak ve özgürlüklerden yalnızca Almanların yararlanabileceği belirtilmektedir. **116. maddede de "Alman vatandaşı olan kişi Almandır" denilmektedir.**

B.1.3.-) ŞİMDİ “ETNİK KİMLİĞİ” BİR SİYASİ, MİLLİ AYRIŞMA NOKTASINA, BİR ANAYASAL, HUKUKSAL AYRIŞMA NOKTASINA ÇEKMEK İSTİYORLAR.

Kimdir bunu çekmek isteyenler? Eline silah alanların amacı bu. Eline silah alanların amacı hiçbir zaman insanların demokratik hak ve özgürlüklerini tanımak olmadı. Onlar günü geldi en büyük zulmü Kürt kökenli insanlara karşı yaptılar. En büyük zulmü onlara karşı yaptılar. Niçin? **Çünkü ulusal kaynaşmanın içinde yer alan Kürt kökenli insanlar onların hasmıdır. Onu bozmak istiyorlar. Bu PKK'nın hedefidir.**

a.-) PKK'YA BU HEDEFİ VERENLER DE ÇOĞU KERE YURTDIŞINDAKİ MERKEZLERDİR.

Çünkü onların hedefi de, Ortadoğu coğrafyasını yeniden şekillendirmektir. Boşuna mı o haritalar dolaşmıştır, orada burada. Oraya giden yol nasıl açılacaktır zannediyorsunuz? Şimdi geldiğimiz noktada Türkiye ayrıştırılmak isteniyor. Etnik temelde ayrıştırılmak isteniyor.

b.-) AKP AÇILIMININ ARKASINDAKİ DIŞ ODAKLAR

“Başbakan'ın bir süredir içine girdiği propaganda telaşının altında halkı aldatma, halkı yanıltma, halkı yanıltma sevk etme gayreti vardır. Gerçekleri kamufle edip farklı ve güzel şeyler söyleyip anaların gözyaşı dinsin edebiyatıyla Türkiye'yi bambaşka sıkıntıların içine doğru sürükleyecek bir yolculuğa çıkmıştır. Şimdi o yolculuğun Washington durağına doğru gitmektedir”

Türkiye'de birden bire iki ay önce bu konuda bir düğmeye basılmışçasına harekete geçilmesi ve bu dönem içinde İçişleri Bakanının işini gücünü bırakıp gece gündüz bu işle uğraşmaya yönelmesi bir tesadüf değildir. **Bunun altında hiç kuşku yok Türkiye'ye yönelik bir yol haritasının uygulanması beklentisi vardır.**

Bu yol haritasının arkasında ise dış talep, baskı ve lobi faaliyetlerinin çok güçlü bir şekilde yer aldıkları bilinmektedir. Bu kapsamda bir ABD kuruluşu olan Atlantik Konseyi'nin çalışmaları ve yazdığı raporlar önem taşımaktadır..

En son 13-15 Nisan 2009'da Washington'da bir toplantı yapıldı. Buna 14 Türk ve Irak'lı bazı siyasetçiler de katıldı. Toplantıya katılanlar arasında Norveç'in Washington büyükelçisi de vardı. Yani sadece sivil toplum kuruluşları değil. Amerika ve İngiltere'nin eski Ankara büyükelçileri bu toplantıda yer aldılar.

Bu kişiler Türkiye'ye geldiler. Bunları Dışişleri Bakanlığı ağırladı. Onlara yardımcı oldu. Yönlendirdi. Randevular aldı. Temaslar gerçekleştirdi ve Türkiye'den giden kişiler o konularda ciddi katkılar yaptılar. Bu kapsamda, özellikle;

- Anayasa'da Türklükle ilgili maddenin değiştirilmesi
- Anayasa'daki Türk kelimesinin çıkarılması

- PKK üyelerine kademeli af çıkarılması,
 - DTP'li tutukluların serbest bırakılması,
 - Türk Ceza Kanununun çeşitli maddelerinin kaldırılması,
- konularında öneriler geliştirdiler.

Cumhurbaşkanının iki ay evvel eğer biz şimdi kendimiz harekete geçmezsek başımıza başka işler açılır derken kastettiği herhalde budur. Başbakan ağır hakaretler, küfürler söyleyerek bu gerçeğin konuşulmasını engelleyemez.

Türkiye bu konuyu başkalarının yönlendirmesinde ele alırsa, bunun ne ülkemize, ne de bölgeye yarar gelir.

Türkiye her türlü telkini, baskıyı göğüsleyerek bir yandan terörle mücadelesini en ciddi şekilde götürmelidir. Öte yandan da toplum içindeki ayrışmaları ileri götürmek için değil ortadan kaldırmak için, ayrışmaları bütünleşmeye, kaynaşmaya dönüştürmek için üzerine düşenleri yapmalıdır.

Herkes aklını başın alsın ve Türkiye ile oynamasın, üç günlük iktidarları kaldı, giderayak şimdi iç-dış baskıları ve o çevrelerin bekleyişlerini karşılayacağız diye kendilerine emanet edilmiş Türkiye'yi perişan etmesinler.

B.1.4.- BİZ BU GERÇEKLERİ ANLATMAYA DEVAM EDİYORUZ, ANLATACAĞIZ.

a.-) "BELKİ GİRDİKLERİ YOLDAN PIŞMANDIRLAR. AMA ARTIK KOLAY DÖNÜŞLERİ YOKTUR, SAKALI KAPTIRMIŞLARDIR"

"Kürt açılımı, son 2 ay içinde toplumumuzda kamplaşma, ayrışma çağrışımlarını yaptıran, ne olduğu belirsiz bir açılmıdır. Utançlarından buna 'demokratik açılım' demek istediler, o da tutmadı. Ülkemizin insanlarını kamplara ayırmaya, sen 'Şu etnik yapıdan, sen bu etnik yapıdansın' diyerek ülke insanlarının içine nifak sokmaya başlamışlardır.

Kendileri de belki girdikleri yoldan pişmandır. Ama artık kolay dönüşleri yoktur, sakalı kaptırmışlardır. Nitekim bundan tam 10 yıl önce 'bebek katili' diye niteledikleri terörist başı ve onun artçılarıyla bir masaya oturmaya hazırlanıyorlar.

Ayrıca bu masaya oturmak isteyen insanların, masaya oturma talepleri oldukça ilginçtir. Cumhuriyetin yapısı, devletin nitelikleri bakımından ilginçtir. Ne diyorlar? 'Biz ayrı bir savunma gücü kurmak, kendi dilimizde eğitim yapmak, ayrı bir resmi dil kullanmak, ayrı bir bayrak taşımak istiyoruz'. Bütün bunlar Türkiye'de bir ayrışmanın bir çözülmenin satır başlarını oluşturuyor."

Anayasa'da Türkiye Cumhuriyeti'nin niteliklerinin yer aldığını anımsatan Sav, "Siz bütün bunlardan taviz vererek Türkiye Cumhuriyeti'ni oluşturan, adına ulus dediğimiz bir yapıyı köşesinden, kenarından kemirtmeye çalışacaksınız. İmralı'dan gelecek yol haritasına bakacaksınız. PKK'nın, Kandil'in ne düşündüğünü soracaksınız. Yol haritası bir türlü gelmiyor. Evlerde fal bakarlar, 'Ey ruh geldin ise üç defa vur' derler. Bunlar da 'Ey ruh, geldin ise haber ver' diyorlar. Artık ruhlardan medet umar hale gelmişler" diye konuştu.

Bazı basın yayın organları ile aydınların da bu açılımı desteklediğini dile getiren Sav, bir televizyon programında bir gencin "Atatürk, sizin için ne ise, Apo da benim için odur" dediğini anlatarak, "Böyle bir gencin içinde yaşadığı ortamı yaratan siyasal iktidarı ayıplıyorum, nefretle kınıyorum" dedi.

Genel Sekreteri Sav, bir gazetecinin "Özel televizyon kanallarında da farklı dil ve lehçelerde yayın yapılabileceğine" ilişkin iddialar bulunduğunu anımsatarak, "Özel televizyonlardan Kürtçe yayın yapılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?" sorusuna, "Zaten biz 'resmi kanallardan bu tür yayınların yapılmasını uygun olmadığını' zamanında da söylemiştik, 'isteyen özel kanal bunları yapabilir' diye de değerlendirmiştik'. Tabii, nedir ne değildir, değerlendirme yaparız" yanıtını verdi.

b.-) BU TARTIŞMANIN TEMEL ZAFİYETİ DÜRÜSTLÜK, AÇIKLIK, NETLİK KONUSUNDADIR.

Bunun derhal ortadan kaldırılması lazım. Gerçeklerin ortaya çıkması lazım, sorunların paylaşılması lazım. **Açılım diye milleti aldatma kampanyasına artık bir son vermek lazım.**

Anaların gözyaşı dinsic söylemiyle bir yere varılmayacağı anlaşılmıştır. Bir yandan Türkiye'yi bölmeye yönelik bir sürecin içinde iktidara bilinçsiz bir şekilde, sorumsuzca yer alıyor: diğer yandan şehitler vermeye devam ediyoruz. Böyle bir şey olabilir mi? Siz nasıl bunu sürdürebilirsiniz? Nasıl bunu taşıyabilirsiniz?

Karşı taraf **"ben silahı bırakmam"** diyor. Amacını söylüyor. Milleti ayrıştırarak. **"Peki vazgeç silahtan, gel demokratik mücadeleyle bunu yap. Gel o zaman af dahil her şeyi de düşünelim"** denildiği halde dahi, **"hayır"** diyor **"ben bunu bırakır mıyım? Şimdi bana vereceğiniz tavizleri bu silahla almış oluyorum. Bakın diz çöktünüz benimle müzakere noktasına geldiniz"** diyor. **"Neyle geldiğinizi zannediyorsunuz? Silah tehdidiyle geldiniz"** diyor. **"Bundan sonra gideceğiniz yere de sizi o silah tehdidiyle götüreceğim"** diyor. **"Şimdi verebileceğiniz azamisini alacağım sizden"** diyor. **"Vereceksiniz onları"** diyor. **"Gideceğim yer daha bitmedi. Ben ayrıştırmanın ilk adımlarını atıyorum size"** diyor. **"İlk adımlarını atıyorsunuz, gerisini daha sonra atacaksınız"** diyor. **"Ben mecbur edeceğim sizi"** diyor.

Hükümet ise, doğrudan veya dolaylı olarak, **"Peki peki sen bize biraz zaman ver, bizi idare et. Ne istiyorsun milleti ayrıştırma doğrultusunda? Senin işine yarayacak ne var verelim onları bir iki tane. Ama onu da isteme onu veremem. Görmüyor musun muhalefet itiraz ediyor. bilmem şu kabul etmiyor. Şimdilik bununla idare et"** diyerek. Silahla çözüm datmak isteyenlerle müzakere inadını sürdürüyor.

- İçişleri Bakanı çıkıyor konuşuyor **"anayasa değişmez"** diyor. **"Eğitim birliği değişmez"** diyor.
- DTP, **"Dağ fare bile doğurmadı"** diyor.
- Arkasından özel haberler gidiyor. Bugün o çevrelerin çok içinde yaşayan bir gazetecinin yazısından öğreniyoruz. **"Aman siz kulak asmayın biz durumu idare etmek için bunları söylüyoruz. Merak etmeyin gerekeni yapacağız"** deniliyor.

c.-) BU SAMİMİYETSİZLİĞE, BU "MİLLETİ ALDATMA SÜRECİNE" ARTIK BİR SON VERMEK LAZIM

Yaşanan açılım süreci değil, milleti aldatma sürecidir. Gerçekler

ortadadır. Millet aldatılmaz, milleti aldatamazsınız. Bizde izin vermeyeceğiz, millette aldatılmayı kabul etmeyecektir.

Başlangıçta, “*Elinde silah var, silahı bıraksın diye oturuyoruz*” diyorlardı müzakereye. Şimdi ise, “*canım silahı bırakmasa da olur*” demeye başladılar.

Bu atılan adımların demokratikleşmeyle bir ilgisi yoktur. Dünyada bütün demokratik ülkeler ortada. Demokratikleşme ayrı bir iş. **Demokratikleşme milleti bölme işi değildir. Milleti bölme ayrı bir siyasi mücadele konusudur.**

d.-) DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLER MİLLİ BİRLİK VE BÜTÜNLÜK İÇİNDE OLUR.

Bugün Avrupa Birliğindeki anlayışa baktığınız zamanda etnik temelde milleti ayrıştırmayı teşvik edecek adımların atılması bir iktidar sorumluluğu olarak ortaya konmuş değildir, böyle bir şey yoktur.

E bazı ülkeler bunu istiyor. İster tabi. O ister. Onun istemesi doğaldır. Bunun istiyor olması ayrı bir iştir. **Ama demokrasinin gereği değildir, AB'nin gereği değildir. O nedenle bunun demokratikleşmeyle falan ilgisi yoktur. Milleti bölme demokratikleşme işi değildir.**

e.-) BİZ CHP OLARAK, ROTASINI VE HANGİ LİMANA DEMİRLEYECEĞİNİ BİLMEDİĞİMİZ GEMİYE BİNMEYİZ.

Bu tablonun içine muhalefet partisi olarak bizi de sokmak istediler. Ancak biz bu tablonun içine girmeyi reddettik. Bu çok açık, çok net ve sağlam gerekçelere dayanıyor. Hükümet bu belirsizlikleri aydınlatmadan ne yapacağını, neyle yapacağını, nasıl yapacağını kendi kafasında netleştirmeden o konu etrafında sanki bir destek varmış gibi bir izlenim vermek üzere muhalefet partileriyle de işbirliği içine girmesi mümkün değildir.

Biz CHP olarak “ne istediğine karar ver öyle gel, öyle konuşalım” dedik. Hükümet ise bunu cevabını veremedi.

Hükümetin izlemekte olduğu, kendisinden başka kimsenin ne anlama geldiğini tam olarak kestiremediği açılım politikası, tarihi bir ayırım noktasına geldiğimizi bize göstermektedir. Nitekim İmralı'dan yapılan açıklamalarda, “*yapmakta olduğumuz iş Atatürk'ün devlet kurmasına eşit değerde bir iştir*” denilmektedir.

Böyle bir tarihi ayrışma içindeyiz. Bu ayrışmanın sonunda güzellikler çıkar, kardeşlik çıkar, barış çıkar, demokrasi çıkar, insan hakları çıkar diye

düşünenler vahim bir yanılığın içindedirler. Bu sürecin sonucunda çatışma çıkar. Gerginlik çıkar. Irak'ta ne çıktıysa Türkiye'de de o çıkar. Yugoslavya'da ne çıktıysa Türkiye'de de o çıkar.

f.-) AMAÇLARI “BİREYSEL KÜLTÜREL HAKLAR” DEĞİLDİR. BU, çok BÜYÜK ÖLÇÜDE PARTİMİZİN MÜCADELESİYLE YÖRÜNGESİNE OTURMUŞTUR.

Türkiye'de önümüzdeki dönemde gideceğimiz yer, artık; “İnsanlarımızın etnik kimliğine saygı gösterilmesi, etnik kimliğinin gereği olarak ana dillerini öğrenmeleri, özgürce konuşabilmeleri, ana dillerinde özgürce yazılı, sözlü veya görsel yayında bulunabilmeleri, etnik gelenek ve kültürlerini özgürce yaşayabilmeleri, yani bireysel kültürel haklarına eksiksiz olarak sahip çıkabilmeleri” nlardeğildir. Artık bu aşılıştır. **Bu çok büyük ölçüde Cumhuriyet Halk Partisinin mücadelesiyle aşılıştır.**

g.-) CUMHURİYET HALK PARTİSİ 20 YIL ÖNCESİNDEN BERİ BU KONUDA ÇOK AÇIK, TUTARLI VE KARARLI BİR MÜCADELE VERMİŞTİR.

Etnik kimlikler farklı olabilir. Ama etnik kimliklerin farklı olması devlete bir tehdit oluşturmaz. Devlet kimsenin etnik kimliğine bakmak, ona karışmak durumunda değildir. Herkes kendi anadilini öğrenir, öğretir, konuşur, yazar, çizer, televizyon kurar. Bunların hepsi “temel özgürlüktür” demişiz. Bunlar “temel bireysel kültürel haklar” demişiz.

Ne zaman? 20 yıl öncesinden demişiz. Bunu dediğimiz için suçlanmışız, DGM'ye verilmişiz. Ama bütün bunlar aşılıştır. Bugün geldiğimiz noktada artık **bütün Türkiye Cumhuriyet Halk Partisinin öncülüğünü yaptığı bu mücadeleyi haklı buluyor.**

h.-) “ETNİK KİMLİK ŞEREFTİR. HERKES KENDİ ETNİK KİMLİĞİNİ ÖZGÜRCE YAŞAR”. BU AŞAMA ARTIK GERİDE KALDI.

Şimdi geldiğimiz noktada ayrışma şudur: **Etnik kimliği, özgürce yaşanan etnik kimliği, “kurumsallaştırarak, temellendirerek, hukuksal, anayasal temellere oturarak, milleti parçalayarak ayrı bir millet inşası için ve giderek o milletin üstüne ayrı bir siyasi yapılanma inşası için bir çıkış noktası olarak” kullanalım mı, kullanmayalım mı?**

Soru budur. Türkiye'nin geldiği noktada şimdi kimse etnik kimliği tartışmıyor. Etnik kimliğin bir demokratik hak olduğunu, bir temel insan hakkı olduğu, onun gereğinin özgürce yerine getirilmesinin zorunlu olduğunu kimse artık tartışmaz, tartışmıyor. **Bu aşama artık geride kaldı.**

O nedenle kimse bize çıkıp Kürtçe konuşma şovlarıyla bu konuyu anlatmaya kalkmasın. Onlar geride kaldı. 20 yıl önce biz onun mücadelesini verdik. O iş bitti. Şimdi mesele şu; **etnik kimliği bir siyasal ayrışmaya dayanak yapacak mıyız, yapmayacak mıyız?** Türkiye'nin önündeki soru budur.

j.-) BİZİM MİLLETEN BU SÜRECİN SAKLANMASINA YARDIMCI OLMAMIZ SÖZKONUSU OLAMAZ.

Mecliste bir gizli oturum yapacaktık. Kimden gizli olacak? Yani PKK'dan mı gizli olacak? İmralı'dan mı gizli olacak? Kandil'den mi gizli olacak? Nereden gizli olacak? Milletten gizli olacak. Çünkü aldatmanın hedefi millet. Milleti nasıl aldatacağın? Bilgi verme işini yönlendirerek, tutarak. Bazen birini, bazen öbürünü vererek, bazen saklayarak yapacaksın.

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak biz bu gizli oturumu kabul etmiyoruz. Hükümet bu konuda ne biliyorsa, ne yapacaksa açıkça çıksın söylesin. Millete söylesin. Millete tuzak kurulmasına biz alet olmayız.

k.-) BAŞBAKAN YANLIŞ YOLDADIR. ÇOK TEHLİKELİ BİR İSTİKAMETE GİRMIŞTİR. BU TÜRKİYE'YE ÇOK CİDDİ ZARAR VERMEYE BAŞLAMIŞTIR.

Terör artık siyasallaşmıştır. Terör muhatap haline gelmeye başlamıştır. Terör, olayın bir parçası olarak görülmektedir. Terör bir mücadele hedefi olmaktan çıkıp bir müzakere hedefi haline dönüşmeye başlamıştır.

Bir yandan terör can almaya devam edecek, diğer yandan hükümet terörün sorumlularıyla, terörü gerçekleştirenlerle bir uzlaşma sağlamak için çalışma yürütülecek. Bu da gizli kapaklı bir süreç olacak. Ne olduğunu bilmeyeceğiz.

Böyle bir maskaralık olamaz. Hükümet çok tehlikeli bir sürecin içindedir. Biran önce kendisini o sürecin dışına çıkarmalıdır. Yaptığı iş hiçbir biçimde kabul edilemez.

I.-) BİZ CUMHURİYET HALK PARTİSİ OLARAK BU YIKICI GİDİŞATA HİÇBİR ŞEKİLDE BULAŞMAYACAĞIZ.

Bunu önlemek için gerçekleri milletimize anlatacağız, görevimizi yapacağız. **Hiçbir zaman bu Türkiye'ye zarar veren yolculuğunda Başbakanla yol arkadaşı olmayacağız.** Bunu herkesin çok iyi bilmesi lazımdır. Ve hiçbir zaman Cumhuriyet Halk Partisinin lekesiz siyasi kimliğinin bu karışık sürece bulaştırılmasına fırsat vermeyeceğiz. **Başbakan biran önce bu gidişi değerlendirmelidir, yaptığı yanlışları görmelidir ve bu sürece biran önce son vermelidir.**

m.-) BAŞBAKAN RİSK ALIRIM DİYOR. ANCAK BİLMELİDİR Kİ, “ALDIĞI RİSK ÜLKENİN, MİLLETİN RİSKİDİR”

Başbakan sık sık her türlü riski almaya hazırım diyor. Bir defa Başbakanın kendisi için alacağı riskler bizi ilgilendirmez. Ama Başbakan sadece kendisi için risk almıyor, millet için risk alıyor. Ve buna hakkı yok.

Yani milletin riske girmesine yol açıyor. Milli birliğimizin riske girmesine yol açıyor ve bundan da en büyük zararı görecektir olan Türkiye'de toplumun bir parçası olarak hayatını güvenceye almış olan Kürt kökenli insanlarımız.

Milyonlarca Kürt kökenli insanımız Türkiye'de bu tartışma olduğu zaman tedirginliğe girmiştir, sıkıntı başlamıştır. Herkes rahatsızlanmaya başlamıştır. Böyle bir derdi yok Türkiye'nin. Kürt kökenli insanlarımızın ezici çoğunluğunda yok, Kürt kökenli olmayan vatandaşlarımızın da böyle bir sorunu yok. Kardeşçe yaşıyoruz, yaşamaya devam edeceğiz.

Şimdi nifak sokuldu araya. Nifak sokuldu, fitne sokuldu. Ne yapacak? Acaba elinde silahı olan Kürt kökenli insanların dayattığı istikamete mi gideyim, yoksa burada mı kalayım. Ne hakkınız var insanları bu acıya sürüklemeye, bu ızdırabı yaşatmaya? Onları bölmeye ne ihtiyacı var Türkiye'nin? Ne kadar yanlış.

Gencecik çocuk çıkıyor diyor ki “benim liderim Apo”. Sizin lideriniz de Atatürk. Milli eğitimin içinde yetişmiş bir çocuk. Bu süreç, kendisini ne yazık ki buraya getirdi. Türkiye'yi buraya getirdi. Bunlar, televizyonda konuşulur hale geldi. Konuşulan her söz Türkiye'yi çok ciddi bir şekilde sarsıyor, yaralıyor. Kürt kökenli insanlarımızı da yaralıyor. O da kendini sorguluyor. “Ya, o çocuk mu haklı ben mi haklıyım. Ben Atatürk'ü liderim diye kabul ediyorum, Kürt kökenliyim. Ama ne olmuş ben burada huzur içinde yaşıyorum. O çocuk böyle diyor eyvah. O mu doğru, bu mu doğru?”

Buna ülkemizin hiç ihtiyacı var mı? Kim açtı bunları? Bunları Başbakan açtı Bu süreci o açtı. Çok yanlış, çok tehlikeli.

n.-) HÜKÜMET KAFA KARIŞIKLIĞINDAN KURTULMALI

CHP Grup Başkanvekili Okay, Başbakan Erdoğan'ın Kürt açılımının açık oturumda konuşulacağı sözlerine ilişkin 'Hükümet kafa karışıklığından kurtulmalı' yorumunu yaptı

“Başbakan'ın önce 'onlar gelmezse biz gideriz' dediğini daha sonra 'Baykal'a mektup göndermek'ten bahsettiğini hatırlatan Okay, yine hükümetin önce 'Kürt açılımının Meclis'te kapalı oturumda konuşulması'nı istediğini ancak şimdi açık oturumda konuşulacağını söylediğini ifade etti. Okay 'Bir karar verin gizli mi açık mı olacak. CHP açık oturumdan yana. Milletten neyi saklıyorsunuz. Gizli oturumda sunmak istediklerinizle açık oturumda sunacaklarınız farklı mı olacak? Açık oturuma dönmüş olmaları önemli bir mesafe. Ama neyi söyleyecekleri çok önemli' dedi.

“Hükümetin tezkere konusunda da farklı açıklamalar yaptığını ancak Başbakan'ın tezkerenin Meclis'e sunulacağını söylediğini belirten Okay 'Niçin mahcup tavır içindeniz, niye kamuoyunu yanıltıyorsunuz. Hükümet artık kafa karışıklığından kurtulmalı' diye konuştu. Okay bir soru üzerine Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un bayramda yaptığı açıklamaları da değerlendirdi. Okay 'Siyasetçilerin TSK'nın bu tür açıklamalarıyla ilgili onları bir siyasi platforma çekip tartışmasını doğru görmüyorum. TSK'nın da bu kadar güncel siyasetin içinde yer almasını doğru görmüyorum' dedi.

o.-) AKP'NİN BEYİNİ KARIŞIK

Kürt sorununun çözümü için bütün siyasi partilerin katkı vermesi gerekir, ancak ne yazık ki, Erdoğan hükümetinin bu konuda yeterli birikim ve önderlikten yoksundur.

- AKP hükümeti temsilcileri, MGK bildirisinin ardından sürecin devlet projesi olduğunu belirttiler. Size göre işletilen süreç bir devlet projesi mi, yoksa hükümet mi böyle lanse etmeye çalışıyor?

İlk önce sorun nedir, onun tartışılması lazım. Sorun, demokratikleşme çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olan Kürt köken ağırlıklı yurttaşlara, Doğu ve Güneydoğu'ya ekonomik ve demokratik talepleri içeren bir konu. Burada eksiklikler var mı, çok ciddi eksiklikler var, bu bir sorundur. Konuya terör girdiği zaman devlet işin içine giriyor. Sosyal, ekonomik, demokratik, kültürel ve bireysel haklar boyutu bir siyasal pakettir. TBMM'nin ve hükümetin yükümlülüğünde çözümlenmesi gereken bir konudur.

İşin içine güvenlik girdiği zaman TSK, MİT ve vesaire istihbarat işin içine giriyor. O zaman konu güvenlik boyutuyla MGK'nin kapsam alanındadır. Asker çok net ortaya koydu. **'Olayın güvenlik boyutu ile sorumluluğumuzun gereğini yapıyoruz'** diyor.

Biz CHP olarak konunun ikiye ayrılması, başından beri böyle yaklaştık. Ekonomik siyasal bir proje vardır.. bir de terörle mücadele vardır. Terörle mücadele, siyasal ekonomik hakların elde edilmesi için bir meşruiyet alanı, yaptırım alanı olamaz. Terörün bir güvenlik sorunu olarak çözümlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bildiriyi değerlendirdiğimizde olayın iki ayağında da devlet projesi şöyle işliyor, güvenlik boyutuyla MGK'yi ilgilendiriyor.

Ortada bir kargaşa var. Siyasi boyutun ilgilisi Meclis'tir, siyasetçilerdir. Çözmekle sorumlu olan yükümlü kesim de hükümettir. Burada siyaset derken bu alanın dışarıya tecrit edilmemesi gerekir. Siyaset, sivil toplum örgütlerinin özellikle sorunu yaşayanların taleplerini TBMM'ye aktarabilmesi lazım. Bu kanallar halktan kopuk olarak tartışılıyor. Aydınların ve medyanın bir bölümü vardır. Hangi bölümleri vardır, yandaş bölümleri vardır. Dolayısıyla bu alanda bütün tartışmalar tek ayakta yürütülüyor, yere basmıyor. Bu konu güvenliği de kattığımız zaman bir devlet projesi olarak ele alınmalıdır.

p.-) AKP HÜKÜMETİ, SIK SIK “CHP'Yİ ÇÖZÜMÜ İSTEMEMEKLE, ÖNERİLERİNİ ORTAYA KOYMAMAKLA” SUÇLUYOR. AKP'NİN BU TAVRI BİR ALDATMACADIR, GÜNDEMİ SAPTIRMA GAYRETİDİR.

“Hükümet, önce sorunu tanımlasın. Kimse terörün Türkiye’de ‘Dilimizi konuşamıyoruz, bireysel kültürel haklarımız verilmiyor’ eksikliği içinde başladığına bizi ikna edemez. Terörün bir siyasi projesi vardı, dün de vardı bugün de var. Bunun doğru tanımlanması lazım; doğru tanımlamazsanız beyinler karışıyor, AKP’nin de beyni karışık. Bir cehalet ve kafa karışıklığı içinde. Hazırlıksız ve birikimsiz. Bir siyasi prim konusu yaparak Güneydoğu’da kaybettiği oylara yönelik olduğunu düşünüyorum. Bir diyalogsuzluk var. Mesela bize gelmediler. Gelseler ‘hayır’ mı diyecektik, ne diyeceğinizi bilerek gelin. Çünkü biz hazırlıklıyız. Parti programımızda sorunun çözümüne yönelik her şey var. AKP sözcüleri yoğun bir şekilde ‘CHP olaya köstek oluyor, destek vermiyor’ kampanyası yürüttüler. Bizim diyeceğimiz açık, yıllardır raporlar hazırlıyoruz.

‘Türkiye’nin bu konuda açılım ve çözüme ihtiyacı var. Birincisi, demokratikleşme ve bölgesel dengesizliklerin giderilmesi, bireysel kültürel hakların her etnik kökenden yurttaşlara sağlanması. İkincisi terör bitmeli, çatışma bitmeli, akan kan durmalı. ABD, Vietnam’da 80 bin askerini kaybetti, bu ölümler ABD toplumu tarafından taşınamaz hale gelince apar topar her şeyi bırakarak oradan çekildi. Türkiye’nin kaderi bu olamaz. İki boyutu var; ne o kadar şehit verebiliriz ne de konuyu yarım yamalak bırakarak, apar topar her şeyi bırakıp konuyu kendi kaderine terk edebiliriz.. TSK, Atatürk’ün kurduğu Cumhuriyetin varlığına, bütünlüğüne yönelik bir tehdit unsuru olarak algıladığı için bu mücadeleyi veriyor. O da bitmeli.. nasıl biter? Bu konuda bildikleri varsa, MİT Müsteşarı ‘herkesle görüşüyoruz’ demişti. Başka kanallardan ilişkiler var. Bir çözüm için bir yere yaklaştılarsa, bu siyasal, ekonomik, kültürel haklara yönelik pakete doğrudan ilgilendirmeden bu konuda çözüm sağlansın. Eğer o çözüm sağlanırsa Türkiye halkı da gerekli vicdani görevini yapar. Normalleşme ve bir hoşgörü dönemi yaşanır. Bunun sınırları o zaman tartışılır, mutlaka sınırları olacaktır. Varsa böyle bir fırsat, ABD de katkı yapacaksa gereğini yapsınlar, biz de bilelim.”

B.2.- ETNİK SORUNLARI, KAYNAŞARAK, ULUS DEVLET OLARAK ÇÖZMELİYİZ

B.2.1.-) GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN SÖYLEMLERİNDEN ALINTI

-“Etnik bir bakış açısını Türkiye'nin anayasasına, hukukuna, siyasetine, eğitimine taşımaya yönelik bir çabanın ortaya çıktığı anlaşılmıştır. Bu fevkalade yanlıştır, fevkalade tehlikelidir”

-“Belli bir etnik kimliğe sahip olmanın doğal sonucu, o etnik kimliğin dilini ana dili olarak konuşmaktır. Herkesin bu temel bir insanlık hakkıdır”

-“Elbette herkes kendi etnik dilini, ana dilini özgürce konuşacaktır. Çocuklarına, isteyen herkese öğretecektir. Toplumsal yaşamda bunu özgürce kullanacaktır”

-“Biz 89 raporunda, insanlar dillerinde konuşacak, yazacak, her türlü yayın aracını o dilde kullanacak, müziğini yapacak. Haber yapacak, televizyon kuracak gazete çıkaracak, kitap çıkaracak, öğrenecek, öğretecek. Ama bir şeye dikkat edin diyorduk bu raporda. Devlet karşısındaki vatandaşın etnik kimliğini görmeyecek, etnik kimliğine bakmayacak, etnik kimliğini aramayacak. Ve şu formülle ifade ediyorduk. Devlet etnik kör olacak”

-“Raporla da kalmadık, hemen arkasından benim imzama Türkçeden farklı dillerin kullanılması hakkında kanun teklifi verdik. Deniz Baykal diye başlar. O kanun teklifinde dedik ki, bırakın herkes istediği gibi konuşsun”

-“Ben Kürtçe yayınını, her toplum kesiminin kendi sorumluluğu altında, yasalara uygun olarak, RTÜK düzeni içinde, hukuk düzeni içinde yapmasının hakkı olduğuna inanıyorum”

-“O bölgede öyle bir eğitim politikası uygulamalı ve olanak sağlamalıyız ki, orada yaşayan çocuk, ya ben bir işe yaramak, kendi içimdeki coşkuyu, heyecanı, hırsı, gençliğin o coşkusu hayata geçirmek için terör örgütünde kahramanlık taslamak, Ya da dini örgütlenmelerde yer tutmak, mafyalarda onu bunu tehdit edip para pul toplamak zorunda değilim demeli, kendine güvenmeli, geleceğe güvenmeli”

-“Oradaki çocuklar diyecekler ki, ya ben ülkenin en iyi doktoru, en iyi mühendisi, en iyi siyasetçisi, en iyi askeri, en iyi sanatçısı olabilirim”

-“Kadın. Güneydoğuda kadın fevkalade önemli, en ağır yükü de taşıyan o. Aile içinden tut da toplumsal şiddete kadar, şiddetin hedefi o. Törenin hedefi o. Törenin mağduru o. Töre ona işliyor. Öbürüne işlemiyor. Türkçesi yok. Eğitimi yok. Bir sosyal yaşamı yok. Bir kendine gelme imkanı yok. Ekonomik bakımdan mağdur. Ne mülkiyeti var, ne bilmem neyi var. Oraya çok esaslı bir kadın projesi getireceksin.”

-“Üçüncü bir temel nokta. İstihdam projesi. Güneydoğuda aile anlamı kaybediyor. Çocuk dağa çıkıyor. Babanın konuşacak bir şeyi yok. Çocuklara kahvaltı veremiyorsun, otur, kalk falan babalık yapamıyorsun. Çocuk sokakta. Ya gidiyor ondan bundan görerek kağıt mendil satıyor veya arabaların önünü bilmem ne yapıyor, sokaklara gittiğiniz zaman görüyorsunuz çocukları. Bu bir hastalığı gösteriyor. Orada sosyal yapı çözülmüş, o sosyal yapıyı yeniden inşa etmek lazım. Onun için ne yapacağız? Aileye sahip çıkacaksınız. Babaya sahip çıkacaksınız. Babayı işe alacaksınız kardeşim”

-“Orada fabrika açacaksınız kardeşim. Açtığınız fabrika orada yüzlerce binlerce insana iş verecek. O insanların her birisi bordrodan hakkı olan parayı alacak, sonra da evine gidecek baba olarak çocuğuna al harçlığın budur diyecek. Otur diyecek, kalk diyecek. Bunu inşa etmek lazım. Babayı saygın hale getirmek lazım. İşsiz baba çözülür. Aile çözülür. Toplum çözülür, oradan tutmak lazım. Bunun için oraya istihdam olanağı yaratmak lazım”

-“Zarar edeceğinizi bilerek ama, ciddi, dört başı mamur fabrika kurun. Tesis kurun, işyeri yapın. Devlet olsun, zarar etsin. Yani biz zarar etmiyor muyuz bütün bu terör belasıyla uğraşırken. Başka yerlerde zarar etmiyor muyuz Allah aşkına? Götürün her bir ilde üçer beşer tane böyle tesis kuralım. ”

B.2.2.-) KİMLİKLERİMİZE SAYGI TALEP EDEREK KAYNAŞACAĞIZ. KİMLİKLERİMİZİ ÖZGÜRCE YAŞAYARAK, HEPİMİZ BÜTÜNLEŞECEĞİZ.

Ülkemizde bu acıları, bu ızdırapları yaşayan bir sürü kesimi var Türkiye'nin. Türkiye'nin Alevileri az mı acı çekti? Az mı şikayetleri var? Ama hiçbir zaman kendilerini bu milli bütünlüğün dışında algılamadılar. Aleviler çıktılar, “*kesinlikle bunu reddediyoruz. Biz azınlık değiliz, bu milletin bir parçasıyız*” dediler.

Kürt kökenli insanlarımızın ezici çoğunluğu da kendini büyük milli birliğin parçası olarak düşünüyorlar. Bunu biliyoruz, bu çok net.

Onların huzurunu niye bozuyorsun, Sayın Başbakan? Niye bozuyorsun onların huzurunu?

Niye onları bir etnik kimlik temelinde ayrışma konusunda baskı altına alan adımları atıyorsun? Çok yazık, çok acı. Risk alıyormuş. Kendin için istediğin riski al. Ama milleti riske sokuyorsun.

Milleti riske sokmasına izin vermemek lazımdır. Bu konuda da görev hepimizindir.

a.-) TÜRKİYE'DE “TÜRK MILLİ KÜLTÜRÜ”, BİR “ETNİK KİMLİK DEĞİLDİR”. BUNU “BAŞBAKANIN” ÖĞRENMESİ GEREKİR”.

“Etnik kimlik” ile “milli kimlik” birbirine hasım değildir... Hem ortak “milli kimliğimizi” yaşatacağız; hem de, “etnik kimliğimize” ve “kültürümüze” sahip çıkacağız, onu koruyup, geliştireceğiz... Etnik kimliğimize devletin tüm kurumları ile saygı duymasını sağlayacağız...

“Etnik kökenimiz veya ana dilimiz” ne olursa olsun, Türkiye Cumhuriyeti devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes “Türk milletinin” eşit haklara ve hukuka sahip parçasıyız. “Türk milleti” bizim ortak “milli kimliğimizdir”.

Ancak, “Türk milletinin” bir ferdi olmamız, bizim “farklı etnik kökene, farklı ana dil ve kültüre” sahip olmamıza hiçbir şekilde engel oluşturamaz. Aksine, toplumsal yaşamımıza, ulusal kültürümüze, demokrasimize zenginlik katar.

Bizim bireyler olarak Kürt, Arnavut, Arap, Çerkez, Gürcü, Rum, Makedon, Süryani, Azeri veya diğer etnik kökenlerden gelmemiz, farklı etnik kimliklere ve ana dillere sahip olmamız, ulus olarak gücümüzdür, zenginliğimizdir.

Bu farklılıklar her zaman olacaktır; buna herkes, başta devlet saygı duyacaktır.

Irkı, soyu, etnik kökeni, ana dili ne olursa olsun tüm yurttaşlar, bu milletin eşit ve asli unsurlarıdır. Tümü, toplumumuz içinde her zaman, her koşulda eşit hukuk ile evrensel hak ve özgürlüklere sahip olacaklardır. Herbiri, kimliklerine devlet tarafından koşulsuz olarak saygı duyulan vatandaşlar olarak varlıklarını hukuk devleti normları içinde özgürce sürdürecektir.

Kimse Türkiye’yle oynamamalıdır. Türkiye’nin huzuruyla, milli kimliğiyle, milli siyasi kimliğiyle iktidar kesinlikle oynamamalıdır.

b.-) BÖLGEDE ÜLKENİN BÜTÜNÜYLE YABANCILAŞMANIN TOHUMLARI EKİLMEKTEDİR. HIZLA ÖNÜ ALINMALIDIR.

CHP olarak biz hiçbir şekilde bir ayrışma sürecinin parçası olmayız. Hiçbir şekilde bizi birbirimizden farklılaştıracak, birbirimize karşı bir noktaya çekecek bir gelişmenin sorumluluğunu üstlenmeyiz. Ancak;

- **Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşamakta olan Kürt kökenli yurttaşlarımızın önemli bir bölümü kendilerini büyük Türkiye'den dışlanmış gibi hissediyorlar.**
- **Kendilerinin büyük Türkiye'nin bir parçası oldukları duygusunu, aidiyet duygusunu, büyük Türkiye aidiyet duygusunu yeterince yaşayamıyorlar.**
- **Özellikle gençlerin, yeni gelen kuşakların giderek kendilerini o büyük Türkiye'de söz sahibi olamaz gibi hissetmeye başladıklarını görüyoruz.**
- **Bundan büyük üzüntü duyuyoruz ve bunu çok önemli bir sorun olarak kabul ediyoruz.**
- **Bunun değiştirilmesini en önemli meselemiz olarak kabul ediyoruz.**

Oradaki bütün insanlarımız, özellikle bütün çocuklarımız, hepsi kendilerini tüm Türkiye'nin, her kesim gibi, sahibi hissedebilmelidir.

Bu bir boş söz olmamalıdır, bir hamaset olmamalıdır, bir temenni olmamalıdır, bir gerçek olmalıdır.

Ülkeyi yönetenler bu sorumluluğu eksiksiz taşımaları, halkımızı boş sözlerle oyalamamalıdır. Çünkü kaybedecek zamanımız kalmamıştır.

c.-) KEŞKE BAŞBAKAN DUDAĞINI UÇUKLATTIĞINI SÖYLEDİĞİ "1989 RAPORUMUZU" OKUMUŞ OLSAYDI...

Bizim 1989 yılında hazırlamış olduğumuz rapor günümüzde çok ilgi çekti. Daha evvel bu konuda kafa yormayanlar, çaba sarfetmeyenler, ortaya emek koymayanlar şimdi

nedense 1989 Raporumuzu hatırlamaya başladılar. Rapor, sayın Başbakan'ında dudaklarını uçuklatıyormuş. Sn. Başbakan'ın Raporumuzu okuduğunu zannetmiyorum, dudakları maşallah hiç öyle uçuklamış gibi gözüküyor. Sayın Başbakan keşke bu maceraya girmeden evvel bu Raporumuzu okuma zahmetine katlansaydı.

O Raporun birinci hedefi, etnik kimliğe sahip olmayı Türkiye'nin hukuk devlet düzeni içinde meşrulaştırmaya yönelikti. Bunu başardık.

Bu amaçla Raporda;

- “Herkesin etnik kimliğe sahip olması bir temel insanlık hakkıdır; bu, hiçbir şekilde devlete bir tehdit değildir.”
- “Devlet kimsenin etnik kimliğine bakmaz, görmez.” diyorduk.

Ama o raporda söylediğimiz başka bir şey var. **Devleti sakın ha etnik kimlikle ilgili görevlerle yüklemeyin, sorumluluklarla yüklemeyin, yükümlü kılmayın. Devlet sakın ha o işe karışmasın** diyorduk. Nasıl devlet dine karışmasın deniliyorsa devlet etnik kimlikler işine de karışmasın diyorduk orada.

Çok temel bir olay. Şimdi o ihlal noktasına geldiler. **Şimdi yapmaya çalıştıkları devleti etnik kimlik konusuna bulaştırmak. Ders verdirerek bulaştırmak.**

Her isteyen kendi ana dilini öğrenmek için kurslar açabilsin, dershaneler açabilsin, hükümette, yerel yönetimler de buna maddi destek ve imkanlar sağlasın, ama bu kesinlikle devletin görevi haline getirilmesin.

Devletin görevi ana dili öğretmektir. Sen daha ana dili öğretmeyi başaramamışsın. Şimdi sana birde etnik dil öğretme görevi vereceğiz. Bunun sonu hüsrandır. Bu milleti ayrıştırmak doğrultusunda en tehlikeli adımın atılmasıdır. Bunlar yanlış işler, bunlar ortada. Ama oraya götürmeye çalışıyorlar.

B.2.3.-) HÜKÜMETİ BİR KEZ DAHA UYARIYORUZ

İçinde bulunduğumuz noktada durumun kontrolden çıkmaya başladığını, çok tehlikeli bir aşamaya doğru Türkiye'nin sürüklenmekte olduğunu görüyoruz. Bu nedenle bazı temel uyarıları Hükümete duyurmakta yarar görmekteyiz.

BİR: bu ucu açık süreç bir an önce netleştirilmelidir. Hükümet ne yapacağını artık utanmadan, korkmadan açıkça çıkıp ilan etmelidir. Bu belirsizlik Türkiye'yi büyük sıkıntıya sokuyor. Ne istediğine hükümet karar vermelidir ve bunu da açıkça ifade edebilmelidir. .

İKİ: hükümet bu süreç içinde Türkiye'deki milli bütünlüğü, milli siyasi kimliği zaafa uğratacak, zaman içinde çözülmesini öngören, milli birliği dağıtmaya yönelik projeleri kesinlikle uygun görmeyeceğini kamuoyuna ifade etmelidir.

Şimdi sessizce bunu geçiştiririz, dilleri ayrıştırmaya başlarız, kimlikleri ayrıştırmaya başlarız diye çıkılacak yolun sonu hüsrandır. Bu Türkiye'yi ilk kez resmi dil dışında bir eğitim ve öğretim sürecine zaman içinde çekmeye ve milleti ayrıştırmaya, milleti bölmeye, milleti parçalamaya yönelik işleyeceği çok açık olan bu sürece göz yumanlar kim olurlarda olsunlar hiç kuşku duymuyoruz tarihi bir ayıbı üstlenmiş olacaktırlar.

HÜKÜMETE UYARIMIZ I: KÜRT SORUNUNA ÇÖZÜM, "AYRIŞTIRICI" DEĞİL, "KAYNAŞTIRICI" NİTELİKTE OLMALIDIR

**** Etnisiteyi milli eğitime sokmayınız...**

**** Anayasanın milli kimlik kavramıyla oynamayınız...**

****"Bireysel kültürel haklara" saygılı "Ulus Devlet" yapımıza dokunmayınız...**

**** "Katılımcı, demokratik yerinden yönetime" saygılı "Üniter Devlet" yapımızda zaaf yaratmayınız.**

HÜKÜMETE UYARIMIZ II: DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU, BÖLGESİNE VE BÖLGE İNSANLARIMIZA “POZİTİF AYRIMCILIK” UYGULAYINIZ

**** EĞİTİMDE “Pozitif Ayrımcılık” uygulayınız...**

**** KAMU YATIRIMLARINDA “Pozitif Ayrımcılık” uygulayınız...**

****İŞ VE İSTİHDAM YARATMADA “Pozitif Ayrımcılık” uygulayınız...**

****KAMU İDARESİ VE HİZMETLERİNDE “Pozitif Ayrımcılık” uygulayınız...**

****KIZLARIMIZA, KADINLARIMIZA “Pozitif Ayrımcılık” uygulayınız...**

HÜKÜMETE UYARIMIZ II: BÖLGE GENÇLERİMİZDEKİ İSTEĞİ, ENERJİYİ, BAŞKALDIRI POTANSİYELİNİ AYRIŞMAK İÇİN DEĞİL, DİNCİ ÖRGÜTLENMELER İÇİN DEĞİL, TERÖR ÖRGÜTLERİ İÇİN DEĞİL, TÜRKİYE’NİN KALKINMASI İÇİN DEĞERLENDİRİNİZ.

Sn. Başbakan; eğer bu politikalarımızla uyumlu, “ayrıştırıcı değil, bütünleştirici olan” açılım yaparsanız, katkı sağlamayı görev biliriz

B.2.4.-) CHP’NİN “AÇILIM” İLE İLGİLİ “2008 PARTİ PROGRAM İLKELERİ”

CHP daha 1989 da, (o günün SHP yapısı içinde), Kürt kökenli yurttaşlarımızın karşılaştıkları sorunları açık yüreklilikle ortaya koymuş; etnik köken farklılıklarına, kültürel çoğulculuğa, bireysel kültürel haklara olan saygımız, demokratik değerlere, eşitlik ve hoşgörüyeye olan bağlılığımız çerçevesinde toplumumuza, üniter devlet ve ulus devlet temeli dikkate alınarak kısıtlamaların kaldırılması ve çağdaş, kalıcı çözümlerin bulunması için politikalarını sunmuştur. (CHP Prog. Sf. 46)

a.-) BİZİM “MİLLİYETÇİLİK” ANLAYIŞIMIZ

Ülkemizde farklı etnik yapıların, farklı kültür ve kimliklerin var olması, bunların varlıklarını sürdürmesi ulusal zenginliğimizdir. (CHP Prog. Sf. 46)

“Atatürk Milliyetçiliğini” benimsiyoruz. Türkiye Cumhuriyeti din, dil, ırk ve etnik köken temelleri üzerinde değil, **siyasal bilinç** ve **ideal beraberliği** zemininde kurulmuştur. Milliyetçilik, “ırk, köken, din, mezhep, bölgecilik, kavimcilik” anlayışlarının, ulusal düzeyde aşılmasıdır. **(CHP Prog. Sf. 13)**

“Her kökenden bütün vatandaşlarımız” ülkenin sahibidir. Hangi kökenden gelirse gelsin, hangi dili konuşursa konuşsun ve hangi inancı paylaşırsa paylaşsın, **tüm yurttaşların hakları ve hukukları eşittir. (CHP Prog. Sf. 13)**

Bizim milliyetçilik anlayışımız kesinlikle; “farklı etnik kökenler arasında bir tercih ve ayırım ölçüsü” değildir. “Tüm etnik ve inanç ayrışmalarını kapsayan, bu farklılıkların Türkiye'nin ulusal bütünlüğü çerçevesinde bir zenginlik olduğunu benimseyen, **bireysel haklara çağdaş anlayışla sahip çıkan, demokratik farklılaşma özgürlüğünü tanıyan, farklılık içinde bütünleşmeyi öngören, ulusal birliği korumayı hedefleyen bütünlük idealini tanımlayan**” kapsayıcı bir değerdir. **(CHP Prog. Sf. 14)**

b.-) BİZİM “ÇAĞDAŞ DEMOKRASİ” ANLAYIŞIMIZ

CHP, çağdaş “özgürlükçü ve çoğulcu demokrasiyi”, ülkemiz ve insanlarımız için vazgeçilmez bir yaşam biçimi olarak görmektedir. Demokrasiyi, tüm özellikleri ve güzellikleriyle gerçekleştirmek, demokrasinin kesintilere uğramasını önlemek, CHP’nin öncelikli amacıdır. (CHP Prog. Sf.31)

Çağdaş demokrasilerin özünü; ulusal irade ve hukukun üstünlüğü ilkeleri eşliğinde, bireylerin evrensel nitelikli temel hak ve özgürlüklerini, yaşamları boyunca eksiksiz olarak ve engellenmeden kullanabilmeleri oluşturur. (CHP Prog. Sf.42)

Anayasanın, Evrensel Hukuk Devleti Normları İle Uyuşmayan Maddeleri Değiştirilecek: (CHP Prog. Sf.33)

Devlet yönetiminde katılımcı ve çoğulcu yapılanma esas alınacak: CHP, özgür bireylerin ve özgürce kurulan sivil toplum örgütlerinin, kendilerini doğrudan ilgilendiren konularda idarenin her kademesinde kararlara katılım süreçlerine katkıda bulunmalarına önem ve öncelik verecektir. **(CHP Prog. Sf.33)**

Yasa Önünde Eşitlik” İlkesi Korunacak: Kişilerin devlet tarafından eşit olarak korunması esastır. Demokrasi, çoğunluktakiler kadar azınlıktaki düşüncelerin ve inançların da korunmasını öngörür. **(CHP Prog. Sf.33)**

CHP’nin temel amacı; bireyi özgürleştirmektir. Bireyin kendisini geliştirmesinin önündeki ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel engelleri kaldırmak, bireyin özgürlüklerini bilinçli olarak kullanmasını sağlamaktır. **(CHP Prog. Sf.42)**

Evrensel İnsan Hakları Normlarının Uygulanması Sağlanacaktır: CHP; başta “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi” olmak üzere, insan hakları alanında ülkemizin taraf olduğu tüm uluslararası sözleşme hüküm ve ilkelerinin eksiksiz olarak uygulanmasını öncelikli hedef olarak görmektedir. **(CHP Prog. Sf.42)**

Yurttaşların Temel Hak Ve Özgürlüklerinin En İleri Düzeye Getirilmesi Hedef Alınacaktır: Yurttaşların yaşam hakkı kutsaldır. İşkence ve orantısız güç kullanımına hiçbir şekilde izin verilmeyecektir. **(CHP Prog. Sf.43)**

c.-) BİZİM “ETNİK KİMLİĞE SAYGI” ANLAYIŞIMIZ

“ÇAĞDAŞ DEVLET” ETNİK KÖRDÜR: Devlet insanımızın etnik kimliğini hiçbir şekilde devlete yönelik bir tehdit gibi algılamamalıdır. Devlet, karşıdaki vatandaşının etnik kökenini değil,

** Onun içindeki **insanlığı,**

** Onun **demokratik, sosyal ve ekonomik taleplerini,**

** Onun **hak ve hukundaki eksikliklerini,**

** Onun **bireysel kültürel haklarına ulaşabilme ve kullanabilmedeki yetersizliklerini,**

görmeli, çağdaş sosyal hukuk devleti yapısı ve sorumluluğu içinde eksiklik ve yetersizlikleri gidermeli, ülkede eksiksiz bir hoşgörü, barış ve huzur ortamı sağlamalıdır.

“ETNİK KİMLİK BİR ŞEREFTİR” (CHP Prog. Sf.46-47)

“Farklılıklar**” **ulus olarak zenginliğimizdir, güç kaynağımızdır.** Yurttaşlarımızın farklı etnik kökenden gelmeleri, farklı kültürel, mezhepsel, dinsel özellikler taşımaları, birlikteliklerinin ve ortak bir ulus oluşturmalarının engeli olamaz.

****Devletin ırkı olmaz, devlet tüm etnik kimliklere eşit mesafede durur.**

****Devlet, “Kültürel Çoğulculuğun” güvencesinin oluşturur.**

“Bireysel Kültürel Haklara Saygı**” **vazgeçilmez ilkemizdir.** Kişisel kültürel haklara saygı, kişinin kimliğine saygıdır; insana, insan haklarına ve çoğulcu demokrasiye saygının gereğidir.

“Demokratik Farklılaşma Özgürlüğü**”ne **koşulsuz sahip çıkıyoruz.** Farklı etnik kökene mensup yurttaşlarımızın “**Sosyal Hukuk Devleti Önünde Eşitliği**” temel değerimizdir.

“Asimilasyon Değil, Entegrasyon Öngörüyoruz**”: Kimsenin ırkı ve kökeni diğerinden üstün değildir. Bu nedenle ırk temelinde çözüm arayışlarının veya asimilasyon uygulamalarının tuzaklarından demokrasimiz kendini her zaman korumalıdır.

CHP, BİREYSEL KÜLTÜREL HAKLARI, KÜLTÜREL ÇOĞULCULUĞU, ÖZGÜRLÜĞÜ, DEMOKRATİKLEŞMEYİ TEMEL ALIR: (CHP Prog. Sf. 306)

**** Özgürlüğü evrensel bir değer** olarak gören ve korumasını bilen; **kişilik haklarına saygılı**, yapıcı ve yaratıcı, **barışçıl ufka** sahip insanı öne çıkaran,

**** Kültürde asimilasyonu değil, bireysel kültürel haklara saygı içinde entegrasyonu** benimseyen, **ileri bir demokratik toplum ve kültür ortamını** amaçlar.

TÜRKİYE; BİR IRK, BİR KAN DEVLETİ DEĞİLDİR, BİR SİYASİ BİLİNÇ CUMHURİYETİDİR...

“Anadil”, kültürel diyalogun; “resmi dil” ise, siyasal birliğin aracıdır.

**** Demokrasilerde, ne devletin “kültürel kimlikleri yok sayma”, ne de herhangi bir kültür kümesinin “siyasal kimlik arama” hakkı vardır.**

**** Ülkemizde farklı etnik yapıların, farklı etnik ve kültürel kimliklerinin var olması, varlıklarını sürdürmesi çoğulcu demokrasinin zenginliğidir.**

**** Cumhuriyet Halk Partisi, ulusal kültürümüzün bu zenginliklerinin her boyutuyla korunması ve geliştirilmesini çoğulculuk anlayışının, bireysel kültürel haklara saygısının vazgeçilemez koşulu saymaktadır.**

Her etnik kökenden yurttaşımız, kendi özgür irade ve talepleri içinde; (CHP Prog. Sf.48)

****Kendi ana dilini özgürce kullanabilmeli, özel dersaneler veya kurslar gibi kurumlar kurarak özgürce öğrenebilmeli ve öğretebilmelidir.**

****Kendi ana dillerinde, “gazete, dergi, kitap yayınlatabilmeli, ve diğer her türlü yazılı ve sözlü yayında bulunabilmeli, müzik ve sanatın diğer dallarında faaliyette bulunabilmelidir.**

****Türkiye sınırları içinde yayın yapan “radyo ve televizyon” kurum veya kuruluşları üzerinden, RTÜK’ün genel kuralları çerçevesinde, kendi anadillerinde yayın yapabilmelidir.**

****Değişik kültürel etkinliklerde bulunabilmeli, kendi folklorlarını yaşatabilmeli ve geliştirebilmelidir.**

**** Tüm bu ve benzeri “bireysel kültürel haklara” özgürce ve dilediğince ulaşabilmelidir.**

“Kürt kökenli yurttaşlarımızın” sorunlarını da bu anlayışla çözeceğiz: (CHP Prog. Sf.48)

****Kürt dili ve kültürü üzerinde bilimsel çalışmalar yapmak üzere üniversitelerde Kürt Dili Enstitüsü kurulmasını sağlayacağız.**

****Resmi dili bilmeyen vatandaşa, kendi ana dilinde devlete şikayetini söyleme, talep yapma hakkı ve kolaylığını sağlayacağız.**

d.-) BİZİM “KALKINMA, SOSYAL DEVLET, EŞİTLİK” ANLAYIŞIMIZ

BÖLGENİN SOSYO-EKONOMİK KALKINMASI DEVLET ÖNCÜLÜĞÜNDE SAĞLANACAKTIR (CHP Prog. Sf.287)

CHP iktidarında; geri kalmış yörelerin geliştirilmesi, iş ve istihdam yaratılması, sosyal adaletin sağlanması, sosyal devletin ayağa kaldırılması, insan onurunun korunması devletin öncelikli görevi olacaktır.

CHP uygulamaya koyacağı, “hoşgörü, demokrasi, kültürel çoğulculuk, eşitlik ve bölgesel gelişme” politikaları ile; ülkemizin her yöresinde, her kökenden insanlarımız arasında “toplumsal uyumun, dayanışmanın, bütünlüğün ve refahın” güvencesini oluşturacaktır. (CHP Prog. Sf.49)

Bu kapsamda;

a.- Devlet bölgede kalkınmanın sorumluluğunu üstlenecek; kalkınma için yeterince kamu kaynağı bölgeye aktarılacak. (CHP Prog. Sf.287)

b.- Özelleştirme sonrası duran tesisler ekonomiye kazandırılacak. (CHP Prog. Sf.287)

c.- Bölgede özel girişimcilik desteklenecek. (CHP Prog. Sf.288)
d.- Bölgede sosyal devlet ayağa kaldırılacak. (CHP Prog. Sf.289)

e.- Mayın alanları temizlenerek, organik tarım amacıyla çevrede yaşayan topraksız veya az topraklı köylüye tahsis edilecek. (CHP Prog. Sf.289)

f.- Çatışma döneminin bölgede yarattığı sosyo-ekonomik yaralar hızla sarılacak, mağduriyetler giderilecek. (CHP Prog. Sf.290)

g.- Boşaltılmış köylere, devlet desteği altında “güvenli ve gönüllü geri dönüş” sağlanacak. (CHP Prog. Sf. 290)

h.- Farklı etnik kökenden yurttaşlarımıza ayrımcı muamele yapılmayacak. Hiçbirinin, hiçbir alanda haklarının kısıtlanmaması, devlet hizmetinen yararlanmada güçlükle karşılaşılması için gerekli önlemler alınacaktır. **(CHP Prog. Sf. 49)**

BÖLGEDE, KALKINMADA ÖNCELİKLİ YÖRELERDE, İSTİHDAMA ÖNCELİK VERECEĞİZ: (CHP Prog. Sf.283)

Ülke genelinde özel sektör yatırımlarının teşviğinde, sektör önceliğine ve istihdam yaratma özelliğine öncelik verilirken, kalkınmada öncelikli yörelerde istihdamı **özendirici seçici teşvik politikalarına** ağırlık verilecektir. Bu doğrultuda vergi politikalarında özendirici önlemler alınacaktır.

Bu amaçla bölgede, “Kırsal Kesim Süreli İstihdam Projesi” uygulayacağız: Kamu kesimi, başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesi olmak üzere kalkınmada geri bölgelerde, **istihdam yaratıcı, üretken ve verimli yatırımlar yapacak kapasite ve kararlılığa kavuşturulacak;** bölgede geçici rahatlama yaratabilmek amacıyla kırsal altyapıya yönelik kapsamlı bir **“Süreli İstihdam Projesi”** uygulamasına geçilecektir.

BÖLGEDE, KIRSAL KESİMDE YOKSUL VE İŞSİZ AİLELERE YÖNELİK “VATANDAŞLIK HAKKI ÖDEMESİ” YAPACAĞIZ: (CHP Prog. Sf.276)

“**Vatandaşlık Hakkı Ödemesi**”nin temel amacı, uygulaması büyük kentlerde başlatılacak olan **Aile Sigortası**’nın on yıl içinde tüm Türkiye’de yaygınlaştırılmasına kadar, kırsal kesimdeki gerçek yoksulların koruma altına alınarak kimsenin yatağa aç girmemesini sağlamak, ülke genelinde **Sıfır Açlık** koşullarına ulaşmaktır.

Yoksul ailelere, durumlarında iyileşme sağlanıncaya değin her ay asgari ücret düzeyinde ödeme yapacağız.

“**Vatandaşlık Hakkı Ödemesi**” öncelikle doğrudan **ailenin annesinin banka hesabına** yatırılarak yapılacak, uygulama objektif kriterlerle **Sosyal Refah Devletinin** temel bir sorumluluğu olarak sürdüreceğiz. Projeyi, muhtarların, sosyal hizmetler kurumunun ve bağlı sosyal hizmetler uzmanlarının yakın gözetiminde uygulayacağız.

GAP'I ve DİĞER BÖLGESEL KALKINMA PROJELERİNİ ÖNCELİKLE TAMAMLAYACAĞIZ (CHP Prog. Sf.290-293)

CHP iktidarında; bölgesel kalkınma projelerinin hızla tamamlanarak uygulanmalarına geçilmesi, sosyo-ekonomik kalkınmanın hızlandırılması, gelişmenin sektörel ve bölgesel dengeleri gözetilerek, bölgesel eşitsizliklerin azaltılması ön planda tutulacaktır. (CHP Prog. Sf.159)

Bölgesel kalkınmada, insani gelişme ve adaletli gelir dağılımını hedef alacağız:

Bu amaçla, başta **GAP** olmak üzere, Bölgesel Kalkınma Plan ve Projeleri, “toplumsal kalkınmanın bütünlüğü” anlayışı içinde, “sulama kanalları ve şebekesi göz ardı edilmeden” hızla uygulanmaya alınıp tamamlayacağız. **(CHP Prog. Sf. 286)**

Bu kapsamda; (CHP Prog. Sf. 286)

****Doğu Anadolu** (Kars-Ardahan-Iğdır Alt Bölge Projesi dahil) Bölgesi Kalkınma Projesi,

****Çoruh Havzası ve Doğu Karadeniz** Bölgesi Kalkınma Projesi,

****İç Anadolu** Bölgesi Kalkınma Projesi,

****Filyos Havzası ve Kastamonu Merkezli Orta Karadeniz** Bölgesi Kalkınma Projesi,

****Kelkit-Yeşilirmak-Kızılırmak** Havzaları Bölgesel Kalkınma Projesi,

****GAP** dışında kalan **Dicle ve Fırat Havzaları** Bölgesi Kalkınma Projesi,

kademeler halinde uygulamaya geçireceğiz.

CHP, GÜNEYDOĞU'NUN CAN DAMARI OLAN "GAP'A" SAHİP ÇIKACAK, HIZLA TAMAMLAYACAKTIR (CHP Prog. Sf.290)

CHP, Güneydoğu Anadolu toprağına gerekli suyu temin edecek, tarımına gerekli girdi ve teknolojiyi kazandıracak, çiftçisine ihtiyaç duyduğu desteğı verecek, sosyo-ekonomik kalkınması için gerekli kaynağı yaratacak ve **toplumsal barışına gerekli duyarlılığın gösterilmesini sağlayacaktır.**

Sulamaya yönelik yatırımlar hızla bitirilerek, kısa sürede 1.5 milyon hektar toprak suya kavuşturulacak, **GAP "bir refah ve barış projesi"** olarak tamamlanarak, projenin çiftçiye ve tarımsal kalkınmaya azami katkısı sağlanacak, **bugüne kadar gerçekleşmiş olan gecikme hızla telafi edilecektir.**

e.-) BİZİM "KATILIMCI, DEMOKRATİK YERİNDEN YÖNETİM" ANLAYIŞIMIZ

HEM ÜNİTER DEVLET, HEM YERİNDEN YÖNETİM, HEM KATILIMCI ÇAĞDAŞ YEREL YÖNETİM (CHP Prog. Sf.81-86)

**** "Çağdaş yerel yönetim reformu"** yapılacak; **"Katılımcı, çoğulcu, etkin, demokratik, hesap veren, şeffaf, bilgi edinme hakkına saygılı"**, çağdaş yerel yönetimler oluşturulması hedef alınacaktır.

**** CHP iktidarında** yerel yönetim düzeni; **"ülke bütünlüğünün, çoğulcu demokrasinin, örgütlü toplumun, bireyin"** gelişmesinin, **"insan haklarının"** boyutlanmasının, **"bireysel kültürel haklara"** duyarlılığın güvencesini oluşturacaktır.

**** "Yerellik kavramı"** çağdaş boyutta yeniden tanımlanacak, **yerel nitelikli hizmetlerin yetki ve sorumluluğı yerel yönetimlere devredilecektir.**

****Belediye meclisleri, halk adına karar alıp politika üreten, halkın eğilimleriyle isteklerini yansıtan kurumlar** olarak yeniden yapılandırılacaktır.

f.-) BİZİM “BÖLGEDE BARIŞ” ANLAYIŞIMIZ

KUZEY IRAK, TÜRKİYE'YE DOST BİR BÖLGE HALİNE DÖNÜŞTÜRÜLECEKTİR (CHP Prog. Sf.202)

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da bölgesel kalkınmayı sağlamak ve bölgede kalıcı barışın zeminini güçlendirmek için başta **Kuzey Irak** olmak üzere, komşu ülkelere **Yeni Bir Pencere açılacaktır.** Bu anlamda;

- Irak'la ticari ilişkilerimiz geliştirilerek, ilişkimiz **HABUR**'un tekelinden çıkarılacak, çok yönlü ticari bağlantıların önü açılarak, **OVAKÖY** Kapısı ve benzeri önlemler alınacaktır.
- Kuzey Irak'lı gençlere Türkiye'de **eğitim** ve **staj** olanağı sağlanacaktır.
- Bölge ile iletişimde açılım yapılarak, kültürlerin buluşturulması sağlanacaktır. Kuzey Irak Bölgesi'ne yönelik **Kürtçe, Arapça** yayın yapılması karşılıklı uyum içinde yürütülecektir.

B.3.- TERÖR İLE TÜRKİYE'YE HİÇBİR İDDİA DAYATILAMAZ; TERÖR İLE HİÇBİR AMACA ULAŞILAMAZ...

B.3.1.- TERÖR İLE KANAYAN YARA, ULUSUMUZUN EN BÜYÜK ACISIDIR. ANCAK BU KONUDA HİÇBİR SİYASİ DAYATMA KABUL EDİLEMEZ

a.-) BU TÜR SÖYLEMLERİ HAYRETLE KARŞILIYORUZ.

SÜREÇ TIKANIRSA AYRILIĞI KONUŞABİLİRİZ

“Mutlaka İmralı ve dağ, çözümün bir parçası haline getirilmeli. Eğer bu süreç de tıkanır, o zaman Kürtler de ayrılığı tartışmaya başlayabilir.

Silahsızlanma, ancak çözümle birlikte varılabilecek bir hedeftir. Bunu en başa alırsanız süreci ve çözümün önünü tıkarsınız. Kürtler ‘Ya teslimiyet ya inkâr’ dayatmasını kabul etmez. İmralı ‘Kürtlerin savunma gücü’nden söz etti, herkes yanlış anladı. Bence bu bir ilkesel açıklamadır. Dünya artık yerele yetki devrine doğru gidiyor. Bu yetki devri bir bölünme değildir. Bunu, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na benzetiyorum. İmralı 1999’dan beri bunları söylüyor. Tek devlet, tek bayrak, bunlarla bir sorunumuz yok. Ama, içindeki halkların barıştırılması ve onların haklarının güven altına alınması gerekir. Eğer bu süreç de tıkanır, o zaman başka seçenekler de tartışılır. Kürtler de ayrılığı tartışmaya başlayabilir.

Birincisi, vatandaşlık tanımının Türklük üzerine olmaması, tanımlamanın etnik unsurlardan arındırılması gerekir. Anadilde eğitim hakkı güvenceye alınmalıdır. Bizce resmi dilin Türkçe olmasında da hiçbir problem yoktur. Ancak, Kürtçe kullanımının da önü açılmalıdır. Katı bir ulus devlet anlayışında diretmek çılgınlıktır. Hele hele, bunu Mezopotamya gibi çok kültürlü ve çok kimlikli bir bölgede yapmak adeta bir intihardır.”

DTP Diyarbakır Milletvekili Aysel Tuğluk,

Çözüm için önce milletvekili yemini yapmış olan tüm mevcut TBMM üyelerinin sorumluluklarının, yükümlülüklerinin bilinci ve duyarlılığı içinde olmaları gereklidir.

b.-) BÖLÜCÜ TERÖR İLE MÜCADELENİN 25'İNCİ YILINI DOLDURDUK..

Bu dönemde,

- 1985-2000 döneminde 5 bin 853 asker olmak üzere, bugüne kadar toplam **10 bine** yakın asker, korucu ve polisimizi şehit verdik.
- Keza, 5 bin 405'i 1985-2000 döneminde olmak üzere toplam **8 bine** yakın sivil vatandaşımız ve kamu görevlisi terör nedeniyle yaşamını yitirdi.
- Bu arada asker, diğer güvenlik görevlileri ve sivil kişiler olarak toplam yaralı sayımız 20 bini çok aştı.

1999'da bir süre suskunluğa giren terör, sonra tekrar azdı ve can almaya devam etti.

Silahlı bölücü terör örgütüne karşı bugüne kadar kahramanca mücadele eden **Silahlı Kuvvetlerimiz**, bu mücadelelerini kararlılıkla sürdürmelerinden gurur duyuyoruz.

Ancak son zamanlarda Hükümet kanadı ile onu destekleyen bir bölüm medya ve kesimlerde "**Terörle Mücadeleden**", "**Terörle Müzakere**" sürecine geçiş arayışları görmekteyiz.

Terörle hiçbir zaman müzakere yapılamaz, terör örgütü muhattap olarak alınamaz. Bu nitelikteki arayışları kesinlikle reddediyoruz.

Terör hiçbir şekilde bir siyasi mücadele yöntemi olarak görülemez, af terörle mücadelenin yöntemi olamaz.

Terörü sürdürme iddiası mevcut olduğu sürece, terörle mücadele ulusal kararlılıkla sürdürülmelidir

Karşılıklı olarak silahların bırakılması gibi bir söylem geliştiriliyor. Bu her türlü geçerlilikten uzaktır. Bir ülkede bir grup silahlı eylem yaparak, güç göstererek, devletin ortak kurallarını ihlal etme konumunda bulunuyor ise, bunu anlayışla karşılamak, buna bir meşruiyet izafe etmek söz konusu olamaz. **Devlet güç kullanma tekeline sahip olan tek taraftır.**

Önce terör örgütü, silahlı mücadeleyi sona erdirmeli, silahlarını kalıcı olarak bırakmalıdır. Bunun koşulu yoktur, olamaz.

İşte o aşamada hepimize görev düşer. Medyaya da, sivil toplum örgütlerine de, siyasi partilere de, hükümete de görev düşer. Her kesime sağduyu hakim olur. **Ülkede kalıcı barış ve uzlaşma ortamının koşulları hep beraber yaratılır.**

PKK terörü şimdiye değin asker, polis, korucu, sivil ve çoğu Türk vatandaşı olan PKK'lı terörist olmak üzere 41 bin insanın hayatına mal olmuştur. Türkiye açısından sorunun en ağır boyutunu bu üçüncü boyut teşkil etmektedir. PKK siyasal Kürtçü bir örgüt olarak nihai amacını bağımsız-birleşik Kürdistan şeklinde tanımlamıştır. Ancak

Ortadoğu ve Türkiye konjonktüründeki gelişmelere göre bu stratejik hedeften ayrılmadan, kendisini bu hedefe ulaştıracak taktik adımlar çerçevesinde bu hedefi ertelemiştir.

PKK, kendisi ile doğrudan ilintili bu boyutun çözülmesi, yani terörü sona erdirmek için iki olmaz ise olmaz koşul ortaya koymuştur. Bunlar,

- a) Abdullah Öcalan'ın en kısa zamanda serbest bırakılmasının koşullarının yaratılması,**
- b) Kürt kimliğinin siyasal bir kimlik olarak Anayasa'ya girmesi.**

Bu iki koşul yerine getirilmedikçe AKP Hükümetinin Kürt açılımı çerçevesinde alacağı diğer bütün politik, kültürel ve ekonomik önlemler, PKK terörünün durmasına yol açmayacaktır.

AKP hükümeti ilk genel seçimlerden sonra orta ve uzun vadeli Kürt Açılımı çerçevesinde PKK'nın taleplerini kabul etmeyi göze almış görünmektedir.

c.-) 48 BİNİ GEÇİCİ, 23 BİNİ GÖNÜLLÜ 71 BİN KÖY KORUCUSU VAR

İçişleri Bakanlığı'nın verdiği bilgilere göre, 2009 Mart ayında 48 bini kadrolu, 23 bini gönüllü toplam 71 bin köy korucusu var. 1985-2009 yılları arasında 123 bin köy korucusu görev yapmış.

Köy koruculuğunun geçmişi 1924 yılına gidiyor. 442 Sayılı Köy Kanunu ile "Köy sınırları içinde, herkesin ırzını, canını ve malını korumak için muhtarın emrinde, silahlı ve jandarma gibi görev yapacak köy korucularının görevlendirilmesi" öngörülmüştü. Silahlandırılacak gönüllü köy korucularının sorumluluğu köylüyü, eşkiyadan ve mahsul zamanında çapulculardan korumak olarak belirlenmişti.

Doğu ve Güneydoğu'da terör olayları ciddileşince 1985 yılında bu eski kanuna bir madde eklendi. Köy koruculuğu "kurumsallaştırıldı". 3175 Sayılı Kanun'la 442 sayılı kanuna eklenen bu maddede "... şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin köyde veya çevrede ortaya çıkması veya herhangi bir sebep ile köylünün canına ve malına tecavüz olaylarının artması halinde valinin teklifi ve içişleri bakanının onayı ile yeteri kadar geçici köy korucusu görevlendirilebileceği" belirtiliyor.

1985 yılında 22 ilde geçici köy koruculuğu uygulaması başlatıldı. 1987 yılında OHAL yürürlüğe girdi. Çatışmalar arttıkça korucu sayısı da arttı. 1988 yılında 14 bin olan korucu sayısı, 1992 yılında koruculara maaş bağlanmasından sonra hızla arttı. 1993 yılında 13 ilde daha koruculuk uygulaması başlatıldı. Böylece korucuların bulunduğu il sayısı 35'e çıktı. Korucu sayısı 1995'lerde 62 bine, 2000 yılına doğru 90 bine yükseldi. 2000 yılında korucu alımı durduruldu. PKK'nın da ateş kesmesi nedeniyle sayı 57 bine indi. 2005 yılında koruculara ve ailelerine yeşil kart verilmesi

kararlaştırıldı. 2008 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla 10 bin korucu daha alındı. 2007 yılında 5673 Sayılı Kanun ile korucuların kadroları ve maaşları düzenlendi. Korucular bir anlamda “devlet memuru” statüsüne alındı.

Bu kanuna göre, korucuların maaşları devlet memurlarınıninki gibi göstergeye bağlı olarak her yıl değişiyor. En az 15 yıl hizmeti olan ve 55 yaşına gelen korucu emekliye ayrılıyor. Emekli maaşı alıyor. Korucu ölürse, dul eşine, maaşının yüzde 75’i emekli maaşı olarak bağlanıyor.

Korucuların maaşları ve diğer giderleri İçişleri Bakanlığı bütçesinden karşılanıyor. Korucuların aldıkları aylıklardan vergi ve diğer adlar altında hiçbir kesinti yapılamıyor. Korucuların aylıkları 700 TL dolayında. Korucuların maaşları yanında tazminatları ve operasyona katılanların ek ödenekleri var. Korucubaşlarına yüzde 10 daha fazla ödeme yapılıyor.

B.3.2.- BİZİM “TERÖRLE MÜCADELE” ANLAYIŞIMIZ

a.-) TÜRKİYE’NİN KUZEY IRAK’TAN PKK’YI TAMAMEN TASFİYE ETMEK HEM HAKKI, HEM DE GÖREVIDİR.

(CHP Prog. Sf.113)

Kuzey Irak’ta üstlenmiş olan terör, ülkemizin en önemli sorunlarından biridir. Ne Irak hükümeti, ne de ABD, Kuzey Irak’ta üstlenen PKK terör örgütüne karşı yasalardan ve uluslar arası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmemişlerdir.

CHP, terörle mücadeleyi bölgede yaşayan **vatandaşlarımızı teröristlerden ayırarak**, vatandaşlarımızın **insan haklarına saygı göstererek** gerçekleştirecektir.

CHP, terörü **olağan dışı yöntemlere sığınmadan**, güvenlik güçlerini yasalara uygun ve etkili biçimde kullanarak ve gerekli sosyo-ekonomik tedbirleri alarak önleyecektir.

Koruculuk uygulamasına son verilecektir: Terör örgütlerinin etkisiz kılınmasıyla eş zamanlı olarak koruculuk uygulamasına son verilecek; görevlerinden ayrılacak korucular için **istihdam olanakları** yaratılacak, **sosyal güvenlik haklarından** yararlandırılacaktır. **(CHP Prog. Sf.115)**

b.-) TERÖR HIÇBİR ŞEKİLDE BİR SİYASİ MÜCADELE YÖNTEMİ OLARAK GÖRÜLEMEZ, AF TERÖRLE MÜCADELENİN YÖNTEMİ OLAMAZ.

AF ancak, terörün artık bir siyasi yöntem olmaktan çıktığı, terörün artık fiilen sona erdiği, artık teröre başvurulmayacağı konusunda güven verici bir gözlemin yapıldığı bir ortamda bir **toplumsal barış, kaynaşma ve kardeşlik projesi** olarak düşünülmelidir.

c.-) “TERÖRÜ SÜRDÜRME İDDİASI MEVCUT OLDUĞU SÜRECE”, TERÖRLE MÜCADELE ULUSAL KARARLILIKLA SÜRDÜRÜLMELİDİR

Terör ülkenin varlığı ve bütünlüğüne yönelik bir tehdit oluşturduğu sürece, ülkemizde barışı kanattığı sürece, terörle mücadele, genelde Kürt sorunu olarak tanımladığımız toplumsal (siyasal, ekonomik, sosyal) soruna çözüm çabalarını aksatmadan kararlılıkla sürdürülmelidir.

B.4.- ÜLKEDE KEYFİLİK VE HUKUKSUZLUKLAR DEVAM EDİYOR

B.4.1.- “DEDİKODU KANIT DEĞİLDİR. İDDİANAMENİN DAYANAKLARI ARASINDA YER ALAMAZ”

“ERGENEKON davası sürecinde adalet mekanizmasının iyi işlememesi, her gün kamuoyuna yansıyan ve kafalarda, vicdanlarda soru işaretleri oluşturan yanlış uygulamalar, usule aykırılıklar, özellikle de iletişimin dinlenilmesindeki yasaya aykırı işlemler, davaların ve tutukluluk sürelerinin makul süreyi aşacak derecede uzaması, toplumda kuşku ve endişe yaratmakta, yargıya olan güven duygusunu azaltmaktadır.

*Yargıya güveni sarsacak, tarafsızlığına gölge düşürecek birtakım yanlışlıkların yapıldığı da yadsınamaz bir gerçektir. Bir ülkede hukuka, adalete güven kalmazsa, düzen de kalmaz. Adil, bağımsız ve etkin bir yargı sistemi kurulmadan bu eleştirilerden kurtulmak da mümkün değildir. Gerek soruşturma gerekse kovuşturma evrelerinde yapılacak usule aykırılıklar gerçek adaletin sağlanmasını engelleyecek, suçluların kurtulmasına neden olacaktır.” (Yargıtay Başkanı **Hasan Gerçeker**)*

“Bir tutamcık siyaset yargıya karışırsa, virüse dönüşür. Yargı hastalanır, kirli adalet salgılar. Soruşturmanın gizliliği gerekçesi çok insancadır, çok güçlüdür, çok tutarlıdır. Kuşkulunun öz saygısı, şerefi örselenmemeli. Suç işledikleri sanılan insanlar incitilmemeli, lekelenmemeli. Ön soruşturma asla bir güç gösterisine dönüştürülmemeli.

*Özel yaşam ve konut dokunulmazlığını çiğneyen arama, mülkiyet hakkını örseleyen el koyma, birey özgürlüğünü ortadan kaldıran gözaltı, tutuklama gibi işlemler birer önlemdir. Kural gereği istisnadır. Zorunlu olduğunda başvurulması gereken son çaredir, sıra dışıdır. Öyleyse özenle kullanmak gerekir. Bunlar asla bir cezaya, yaptırıma, kurala dönüşmemeli. Gözaltı, tutukluluk süresi gereksiz yere uzatılmamalıdır. Dedikodu kanıt değildir. İddianamenin dayanakları arasında yer alamaz. Anayasal düzene karşı suçları bizzat savcı soruşturmak zorundadır. Kolluk ifade alamaz.” Yargıtay Onursal Başkanı Sami **SELÇUK***

a.-) ERGENEKON’U BİTİREN SÖZLER

Emniyet Genel Müdür Yardımcısı **Emin Arslan**’ın uyuşturucu operasyonunda tutuklanmasına ilişkin Eskişehir Emniyet Müdürü **Hanefi Avcı**’nın **“Ben kendime kefil olamam ama ona kefil olurum. Herhalde bu Ergenekon davasındaki insanları tanıyor diye bunu aldılar. Tanır, ama o tarafsız bir insandır. Bu işlerin dışındadır”** sözlerine işaret ederek **“Bu ne biçim bir düzen. Neye güveneceğiz, neye inanacağız? ‘Ergenekon davasına sanık olanlarla yakınlık bir tutuklama nedeni olabilir’ diyor. Diyen kim bir emniyet müdürü. Ergenekon davasını bitiriyor bu değerlendirme”** diye konuştu.

b.-) YASA GEREĞİ DEVLET TARAFINDAN YAPILAN DİNLEMELER, ANCAK SUÇUN ÖNLENMESİ VEYA ADLİ AMAÇLI OLABİLİR

HER ÖNÜNE GELEN KURUM DİNLEME YAPABİLİR Mİ? DİNLEME YAPILABİLMESİ İÇİN HANGİ MERCIİLERİN KARARINA İHTİYAÇ VARDIR?

Önüne gelen kurumun dinleme yapması gibi bir durum söz konusu olamaz.. Kural olarak dinleme kararı hakim tarafından verilir. Ancak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Emniyet Genel Müdürü, İstihbarat Dairesi Başkanı, Jandarma Genel Komutanı, İstihbarat Başkanı, MİT Müsteşarı veya yardımcısının yazılı emriyle önleme amaçlı olarak telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişim tespit edilebilir, dinlenebilir, sinyal bilgileri değerlendirilir ve kayda alınabilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde verilen bu kararların en geç 24 saat içerisinde yetkili hakimin onayına sunulması gereklidir.

TELEKOMÜNİKASYON YOLUYLA YAPILAN İLETİŞİMİN TESPİT EDİLEBİLMESİ, DİNLENEBİLMESİ, SİNYAL BİLGİLERİNİN DEĞERLENDİRİLEBİLMESİ VE KAYDA ALINABİLMESİNE İLİŞKİN KARARI VERMEKLE YETKİLİ KILINAN HAKİM KİMDİR?

3 Haziran 2005 tarih ve 5397 sayılı kanunun 3. maddesine göre yetkili ve görevli hakim, talepte bulunan birimin bulunduğu yer itibarıyla yetkili olan ve 5271 sayılı Kanunun 250/1 maddesine göre kurulan ağır ceza mahkemesi üyesidir.

PEKİ, ŞÜPHELİ VEYA SANIĞA UYGULANACAK TEDBİR KARARINDA BULUNMASI GEREKEN HUSUSLAR NELERDİR?

Şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespit edilebilmesi, dinlenebilmesi, kayda alınabilmesi ve sinyal bilgilerinin değerlendirilebilmesine yönelik olarak verilen kararda; yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresi yer alır.

İLETİŞİMİN DİNLENMESİ SONUCU ELDE EDİLEN DELİLLER TEK BAŞINA YETERLİ MİDİR? TEDBİR KARARLARININ SÜRESİ İÇERİSİNDE VERİLMEMESİ HALİNDE, YAPILAN DİNLEMENİN İÇERİĞİNE İLİŞKİN KAYITLAR DELİL OLARAK KULLANILMASI MÜMKÜN MÜDÜR?

İletişimin dinlenmesi sonucu elde edilen delillerin başka delillerle desteklenmesi gerektiğinden, elde edilen delillerin tek başına ikrar olarak kabul edilmemesi gerekmektedir. En geç yirmi dört saat içerisinde verilmesi gereken hakim kararının süresinde verilmemesi veya hakimin aksine karar vermesi halinde tedbir derhal kaldırılır ve bu halde dinlemenin içeriğine ilişkin kayıtlar en geç on gün içerisinde yok edilir. Durum bir tutanakla tespit olunur ve tutanak denetimde ibraz edilmek üzere muhafaza edilir.

NE KADAR SÜRE İLE DİNLEME YAPILIR?

Dinlemeye ilişkin kararlar en fazla üç ay için verilebilir. Bu süre aynı usulle üçer ayı geçmeyecek şekilde önleme amaçlı dinlemede en fazla üç defa, adli amaçlı dinlemede ise bir

defa daha uzatılabilir. Ancak terör örgütlerinin faaliyetleri çerçevesinde devam eden tehlikelere ilişkin olarak gerekli görülmesi halinde, hakim tarafından üç aydan fazla olmamak üzere sürenin müteaddit defalar uzatılmasına karar verilebilir.

YENİ DÜZENLEMEDE BAHSEDİLEN AİDİYET NUMARASI NEDİR?

Aidiyet numarası, iletişimin dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi ile salt mobil telefonunun yerinin tespitine ilişkin kararların yerine getirilmesine yönelik olarak Cumhuriyet Savcısı tarafından görevlendirilen adli kolluk personeline, kimliğinin belirlenmesini sağlamak amacıyla sicil numaralarından farklı olarak kurumlarınca verilen numarayı tanımlamaktadır.

ŞÜPHELİ VEYA SANIĞIN TELEKOMÜNİKASYON YOLUYLA YAPTIĞI HER TÜRLÜ İLETİŞİM KAYDA ALINABİLİR Mİ?

Şüpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimi kayda alınamaz. Kayda alma gerçekleşikten sonra bu durumun anlaşılması hâlinde ise alınan kayıtlar derhâl yok edilir.

Yukarıda özetlenmiş olan “iletişimin izlenebilmesine” ilişkin yasal kuralların AKP iktidarında sürekli olarak ihlal edilmekte oluşu, hem insan hakları ihlalidir, hem adil yargılanma hakkının ihlalidir, dolayısıyla, hem de hukuk devleti kurallarının ayaklar altına alınmasıdır.

Bu koşullar altında sürdürülmekte olan Ergenekon Davasında doğal olarak adaletin sağlanması beklenemez.

B.4.2.- TELEKULAKTA İPİN UCU KAÇTI

Kişilerin dinlenebilmesi için hâkimden karar alınması gerekiyor. Eğer hâkimden yasal karar almadan önce bir dinleme var ise bu hukuka aykırı delil özelliği taşıyor demektir.

Yasaya göre, iddianın ispatı ancak hukuka uygun delille olur. Hâkim kararı verirken hukuka aykırı delillerin neler olduğunu kararında göstermek zorundadır.

Hukuka aykırı delil tespit edildiği zaman Yargıtay tarafından mutlak bozma sebebidir. Bütün bunlara rağmen bu delil kullanılırsa hükmün

kesinleşmesinden itibaren 6 ay içerisinde AİHM'ye müracaat ederek, özel hayatın gizliliğine saldırı nedeniyle başvuru yapmak gerekir.

a.-) OYSA ADALET BAKANI ERGİN, SON 3 YILDA 12 BİN 988 SUÇSUZ VATANDAŞI DİNLEDİKLERİNİ AÇIKLADI.

Veriler, kayıtları imha edilen kişi sayısı ile “sizi dinledik” bildiriminde bulunan kişi sayısı arasında “çelişki” olduğunu ortaya koydu. Bu durum, “dinlenen çok, imha edilen az” olması, gelecekte kaydı silinmeyen vatandaşların bilgilerinin deşifre edilebileceği kaygısını ortaya çıkardı.

Konya Milletvekili Atilla Kart, "*Hükümet, birçok konuda olduğu gibi yasa dışı telefon dinleme konusunda da kendi teşkilatına hakim değil. Hükümeti de aşan bir yasadışı illegal yapılanma var şu anda Türkiye'de. Yargı kararı olmadan fiilen dinlemeler yapılıyor, bunlar arşivleniyor ve gündeme göre de servis ediliyor. Bu bir hukuk devletinde olmaz. Bu tam anlamıyla bir başıbozuk, kaotik bir ortamdır*" değerlendirmesini yaptı.

"Türkiye'de dinlemeler ilk kez örgütlü suçlarla ilgili yasa kapsamında mevzuata girdi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de kabul ediyor. Ancak çok sınırlı, ölçülü, yakalanamayan örgüt için yani güçlü bir örgüt için dinlemeler yapılabileceği ilkesi ortaya konuluyor" dedi.

Çok sınırlı dinlemenin kamu yararı için yapılması gerektiğini anlatan Özok, "**Ama Türkiye'de istisna yok. Yol geçen hanı oldu. Keyfi dinleme, yasadışı dinlemelere başvuruluyor.** Türkiye çok kötü bir noktaya girdi. Türkiye'de hukukçu olmaktan sıkıntı yaşıyoruz. Bunları değerlendirirken hukuk dışı uygulamaları yaşayan ülke olduğu konusunda kaygı duyuyoruz" değerlendirmesini yaptı. (Türkiye Barolar Birliği (TBB) Başkanı Özdemir Özok)

"Dinlemenin nasıl yapılacağı yasalarda yazılıdır. Tüm Türkiye'nin dinlenmesi veya insanların telefonlarının dinlenmesi nedeniyle endişeye kapılmaları, tedirgin olmaları ve güvensizlik ortamına itilmeleri temel insan haklarına aykırıdır. Bu aykırılığı Türkiye'de olağanlaştıran ve normal sayan sistem açıkça insan haklarının ihlalidir. Bu ihlal hukuk yoluyla açıklanamaz.

Herkesin gerçekleri öğrenme hakkı ve bilgi edinme hakkını ihlal eden 'gazete dinlenmesi' aslında Türkiye'de yaşayan herkesin ifade özgürlüğü hakkının gaspıdır. Hiç kimsenin bu tür bir hukuka aykırılığı hukuk yoluyla veya suç soruşturması bahanesiyle açıklaması beklenemez.

Özgürlüklerin hiçe sayıldığı son nokta basın özgürlüğünün yok edildiği ve hiçe sayıldığı noktadır. Basın özgürlüğü ve herkesin ifade özgürlüğü hukuk yoluyla korunur. Bu yüzden basın özgürlüğünü gizli dinleme ile ortadan kaldıran zihniyetin hakim olduğu bir toplumda hiç kimse güvende sayılamaz." Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Başkanı **Orhan Erinç**,

b.-) BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ GASP EDİLİYOR

Ergenekon soruşturmasını yürüten savcılarının, ikinci dava dosyasına eklenmek üzere gönderdiği belgeler arasında Cumhuriyet Gazetesi Ankara Büro muhabirlerinin telefon görüşmelerinin de delil olarak yer alması **hukuk devleti normlarının ve basın özgürlüğünün tam anlamı ile ihlali niteliğindedir.**

Dinlemenin yapılabilmesi için CMK'nin 135. maddesinin açık hükümler taşımaktadır. Dinleme kararı alınabilmesi için başka türlü delil elde edilmesine olanak bulunmaması gerekli. Önemli olan bir diğer nokta da dinleme, tek başına delil olmaz. Başka türlü delil elde etme imkânı olup olmadığı araştırılmadan, doğrudan mahkeme tarafından dinleme kararı verilemez. Dinleme kararları bunlara uygun verilmemişse, hukuka aykırıdır.

CMK'nin 170. maddesi bir iddianamenin nasıl hazırlanması gerektiğini açıkça gösteriyor. Ama Ergenekon soruşturmasının iddianamesi bu maddede yer alan duyarlılıkla hazırlanmamıştır. Eski İstanbul Barosu Başkanı Avukat Turgut Kazan'ın dediği gibi, 'iddianame savcının hatıra defteri değildir'

Bu dinleme olayı, Türkiye'de haberleşme özgürlüğünün ne boyutta olduğunu somut bir göstergesidir. Daha önce çeşitli gazete yönetimlerine, bazı yazarlarına yazı yazdırmaması, işlerine son verilmesi yönündeki uyarılar sonucu bazı yazarlar görevlerinden ayrılmak zorunda kalmışlardır. Kamuoyu siyasi iktidarın basına yaklaşımını son uygulamalarıyla yakından izlemekte, bunların basın özgürlüğüne yönelik ciddi temel insan hak ve özgürlüklerine yönelik olduğunu görmektedir

c.-) K. KILIÇDAROĞLU, ERGENEKON SORUŞTURMASINI YÜRÜTEN SAVCILARI, HSYK'YE ŞİKÂYET ETTİ.

Şikâyet dilekçesinde, "**Hakkında adli tahkikat olmayan İlhan Taşcı ile yaptığım telefon konuşmasının dinlenerek tespit tutanağı düzenlenip, kamuoyunda Ergenekon olarak bilinen soruşturma kapsamında açılan ceza davasının dosyasına iddianame ekinde suç kanıtı olarak ibraz eden, cumhuriyet savcılarını Ercan Şafak, Mehmet Ali Pekgüzel, Fik-ret Seçen, Mehmet Murat Yönder, Zekeriya**

Öz ve Nihat Taşkın haklarında disiplin soruşturulması yapılması gerekmektedir” denildi.

İletişimin tespitinin tesadüfen elde edildiği ileri sürülse bile yasadışı olduğunun Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararıyla sabit görüldüğü anımsatılan dilekçede, savcılarca yapılan bu işlemin disiplin cezası gerektiren bir durum olduğunu kaydedildi. Dilekçede şöyle denildi: **“Ana muhalefet partisi grup başkanvekili olan şahsımla ilgili iletişim tespitinin suç kanıtı olarak dava dosyasına ibraz edilmesi, demokratik toplum gerekleri ile bağdaşmayan hukuk devleti ilkesini zedeleyen ve Ergenekon soruşturmasında görev yapan adı geçen savcıların görevlerini doğru ve tarafsız yapmayacakları kanısını uyandıran bir durumdur.”**

Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü ise Kılıçdaroğlu'nun savcılar hakkındaki şikâyetini işleme koymadı. Bakanlık Kılıçdaroğlu'na yanıt verirken, ilginç bir savunma geliştirdi: **“Hakkında dinleme kararı bulunan telefonda müşteki ve İlhan Taşcı'nın da görüştükleri, bu görüşme nedeniyle şikâyetçi ve İlhan Taşcı'ya herhangi bir suçlama yapılmadığı, iddianamede de bahsi geçen telefon görüşmesine yer verilmediği, esasen öne sürülen hususun savcının delil toplama ve değerlendirme yetkisi kapsamında kaldığı, şikâyet olunan savcıların bu yetkilerini herhangi bir şekilde kötüye kullandıklarına dair delil gösterilmediği anlaşıldığından, şikâyetinizin işleme konulmadığını, dilediğinizde bu işleme karşı yazımızın tebliğinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesi'nde dava açma hakkınızın bulunduğu hususlarında bilgi edinilmesini rica ederim.”**

Bakanlık görüşme içeriğinin iddianameye konulmadığını savunmasına karşın ikinci Ergenekon iddianamesinin 70 numaralı deliller klasöründe görüşmenin tam metni yer aldı. Bakanlığın, haklarında hiçbir adli soruşturma bulunmayan muhabirimiz ve Kılıçdaroğlu'na, deşifre edilen telefon görüşmesi nedeniyle suçlama yapılmamasını, savcıların suçsuzluğu şeklinde yorumlaması dikkat çekti.

Kılıçdaroğlu, yasadışı bir dinleme olduğunu belirterek, **“Daha da vahimi dinlemenin kamuoyuna açık hale getirilmesidir. Hukuk sadece sırtı kalınlar için hukuk olmaz ki. Bunu yapan eğer bir hukuk adamı kimliği taşıyorsa o olayın daha da vahim olduğunu gösterir. Hukuka uyması gereken, hukuka uymayanları soruşturan kişinin kendisi hukuka uymazsa kaos ortamına toplumu davet eder. O zaman da herkes kendi hukukunu oluşturur”** diye konuştu.

Kılıçdaroğlu, Adalet Bakanlığı'nın savcılar hakkındaki şikâyetini işleme koymamasının bakanın koltuğunu tartışmalı hale getirdiğini söyledi. Kılıçdaroğlu, deşifre edilen görüşmeye ilişkin **“Görüşmede biraz espri ve bir gazetecinin titizliğini görmek mümkün. Sayıştay'ın yapmış olduğu bir faaliyetin ne kadar önemli olduğu sorgulanıyor. Bundan daha doğal ne olabilir. Gazetecinin haber yaparken gösterdiği, haberi doğru aktarırım çabası”** değerlendirmesini yaptı.

B.4.3.- ERGENEKON SAVCILARINA, BAKAN KALKANI

Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD), Ergenekon soruşturmasını yürüten İstanbul cumhuriyet savcıları **Zekeriya Öz, Ercan Şafak, Mehmet Ali Pekküzel, Nihat Taşkın, Fikret Seçen, Mehmet Murat Yönder ve Turan Çolakkadı** hakkında Atatürk'e hakaret ile görevde yetkiyi kötüye kullanmak suçlarını işledikleri gerekçesiyle Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunmuştu. Şikâyet dilekçesinde, birinci Ergenekon iddianamesinde itham için bulunması zorunlu olmamasına karşın, **"...Atatürk'ün dahi Ergenekon'un tarikatvari yapısı içerisinde olduğu, ancak bunun henüz açıklanma zamanı gelmediği..."** ibarelerine yer verildiği anımsatılarak şöyle denilmişti: **"Atatürk'ün terörist olarak nitelenmesi sonucunu doğuracak iş ve işlemler asla kabul edilemez."**

Savcılık, şikâyet dilekçesini işleme koyarak, Ergenekon savcıları hakkında soruşturma yapmak için Adalet Bakanlığı'ndan izin istedi. Adalet Bakanlığı, ilginç bir uygulamaya giderek, savcıların soruşturulması konusunda izin verme ya da vermeme yönünde bir karar almayıp, bunun yerine savcılardan şikâyetçi olduğuna ilişkin dilekçeyi işleme koymadı.

Böylece savcılığın işleme koyduğu bir dilekçeyi, bakanlığın işleminden kaldırması sonucu çıktı. ADD de Ankara 7. İdare Mahkemesi'ne dava açarak savcılığın işleme koymasına karşın, bakanlığın işleminden kaldırması kararının iptalini istedi. Mahkemeye sunulan dilekçede şöyle denildi: **"Cumhuriyet Başsavcısı tarafından işleme konulmuş olan bir dilekçeyi, siyasi bir olur ile işleme koymamak hukuki ve yasal olmayan bir uygulamadır. Atatürk'e yönelik hakaret ve Atatürk düşmanlığı sonucu doğuran uygulamalar, Ergenekon diye adlandırılan iddianameyi hazırlayıp düzenleyen Zekeriya Öz, Turan Çolakkadı ve diğerlerinin ilk eylemleri değildir. Şikâyet olunanların 'Aydınlanma, Atatürk ve Atatürkçülük düşmanlığı yaptıkları ideolojik önyargı ile hareket etmekte oldukları, Atatürkçülüğe düşmanlıklarını iddianamenin metnine kayıt ederek açıkça dillendirmiş oldukları' daha önceleri de birkaç kez kanıtlarıyla kamuoyuna yansıtılmıştır. Adalet Bakanlığı'nın dilekçemizi işleme dahi koymaması anlaşılabilir bir uygulama değildir."**

B.4.4.- AİHM 50. YIL RAPORU: "TÜRK YARGISI SINIFTA KALDI"

50. kuruluş yıldönümünü kutlayan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM), 50 yılda verdiği kararlara ilişkin yayımladığı rapor, Türk yargısına ilişkin çarpıcı sonuçlar ortaya koydu.

AIHM’de bekleyen dosyaların yüzde 11.4’ünü, **“Türkiye’de hakları gasp edilenlerin”** yaptığı başvurular oluşturuyor. Avrupa Konseyi’ne üye olan 800 milyon nüfuslu 47 ülke arasında Türkiye ile ilgili 11 bin 100 şikâyet dosyası bulunuyor.

1954 yılında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne taraf olan Türkiye hakkında bugüne dek verilen 1939 kararın 1676’sında ihlal tespit edilirken ihlal olmadığına karar verilen dosyaların sayısı ise yalnızca 37’yle sınırlı kaldı.

İlkini **“Lawless-İrlanda”** kararıyla 14 Kasım 1960’ta, son kararını ise 18 Eylül 2008’de veren Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 50. kuruluş yılında yayımladığı raporda Türk yargı sistemindeki çarpıklıkları da gözler önüne serdi.

1 Ocak 2009’dan itibaren 97 bin 300 başvuru dosyası bulunan AIHM’de bulunan dosyaların yarısı Türkiye, Rusya ve Romanya ile ilgili şikâyetleri kapsıyor.

AIHM’nin Türkiye’ye ilişkin verdiği kararlar ise yargı sistemine ciddi bir uyarı niteliğinde;

- AIHM’nin **“İfade özgürlüğünün ihlal edildiğini”** tespit ettiği toplam 348 karardan 170’i Türkiye ile ilgili,
- **“adil yargılama yapılmadığı”** yönünde verdiği 2 bin 725 karardan ise 531’i Türkiye aleyhinde.
- AIHM’nin **“Gözaltında, cezaevinde ve alıkonma mekânlarında işkence”**ye yönelik verdiği toplam 48 kararın 22’si Türkiye ile ilgili,
- **“İnsanlık dışı muamele”** ile ilgili, değerlendirme yapılan 417 karardan 147’si Türkiye ile ilgili,
- **“yaşam hakkının ihlali”** tespitine ilişkin, verilen 146 karardan ise 66’sı yine Türkiye’ye ilişkin,.
- **“Yaşam hakkının hiçe sayıldığı durumların soruşturulmadığının tespit edildiği”** toplam 223 karardan 120’sinin de Türkiye’ye ilişkin,

olması, soruşturma sisteminin sağlıklı yürümediğinin en açık göstergelerinden biri olarak değerlendiriliyor.

B.5.- AKP'NİN YARGI REFORMU, ÖZÜNDE BİR “KARŞI REFORMDUR”.

B.5.1.- AKP'NİN YARGI REFORMUNUN HEDEFİ YHSK VE ANAYASA MAHKEMESİNİ TESLİM ALMAK

a.-) AKP'NİN YARGI REFORMU KAPSAMLI BİR YARGI REFORMU OLARAK PLANLANMIŞ DEĞİLDİR.

Yargı reformu çok kapsamlı bir konu. Hukuk eğitiminden başlayarak, avukat mesleğinin düzenlenmesine, savcılık kurumunun düzenlenmesine, adli kolluk konusunun ele alınmasına, yani güvenlik ve savcılık ilişkilerinin yeniden ele alınmasına ve hakimlerin güvencelerinin belirlenmesine, atanma konularına, mesleğe giriş konularına, yükselme konularına, Hakimler Savcılar Yüksek Kurulunun yapısına, çeşitli yargı organları arasındaki ilişkilere kadar giden çok kapsamlı bir büyük konu.

AKP'nin Yargı Reformu, özünde bir karşı reformdur. Örneğin, Hakimler Savcılar Yüksek Kurulunun şuanda görev alanı içinde mutlak yetkisi kaldırılıyor. İşin özü budur.

Hakimler Savcılar Yüksek Kurulunu tıkanıklığa götüren olaylar aynen duruyor. Yani blokaj yetkisi duruyor. Bakanın ve müsteşarın kurulda mevcudiyeti devam ediyor. Hakimler Savcılar Yüksek Kurulunun sekretaryası devam ediyor.

Avrupa Yargıçlar Kurulu, Hakimler Savcılar Yüksek Kurulunda hakim dışı hukukçularında bulunmasını, ancak bunları kesinlikle siyasi organların seçmemesini öngörüyor.

Bu fevkalade önemli bir nokta. Buradaki bütün mesele hakimlerin ve hakim olmayanların siyasi organ eliyle seçilip seçilmeyeceğidir. Şimdi ilk kez AKP tasarısında, Hakimler Savcılar Yüksek Kuruluna siyasi organların atayacağı ya da seçeceği unsurlarında yerleştirilmesi öngörülüyor. Bu Hakimler Savcılar Yüksek Kurulunun siyasi manipülasyona açık hale getirilmesi demektir.

AKP'nin örtülü amacı da budur. Bütün dünyanın Hakimler Savcılar Yüksek Kuruluya ilgili temel duyarlılığı da siyasi manipülasyondan olabildiğince onu uzak tutmaktır. Çünkü hakim güvencesi kime karşı güvencedir? Siyasetçiye karşı güvencedir, parlamentoya karşı güvencedir, hükümete karşı güvencedir. Siz parlamentoyu ve hükümeti yargı üzerinde etkin kılacak olursanız onun yönlendirmesinin kapısını açacak olursanız bu yargıya bağımsızlık ve güvence getirmek anlamını taşımaz.

b.-) BU YANDAŞ YARGI YARATMA DOĞRULTUSUNDA HAZIRLANMIŞ OLAN BİR TASARIDIR.

Bu tasarı ile siyasetin yargıya yön vermesinin yolları açılmaktadır. Tehlikeli olan budur.

Avrupa'da da Hakimler Savcılar Yüksek Kuruluna siyasetçiler üye seçiyor, bizde ne diye olmasın? diye soranlar var. Bir defa batıda olmayan bir temel olay, Türkiye'deki dokunulmazlık konusudur. Yani siyasetçi-yargı ilişkisi batıda dengesini bulmuştur. "Siyasetçi yargıyla hesabını nerede görür, nasıl görür, yargı siyasetçi üzerinde hangi yetkiye sahiptir", bunlar halledilmiştir. Oysa Türkiye'de, dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde olmayan kapsamda, etkinlikte, sürede ve uygulamada bir milletvekili dokunulmazlığı gerçeği var. Yani milletvekili parlamento tatilde olduğu zamanda, olmadığı zamanda dokunulmazlığa sahip. Hem hukuk davalarında, hem de ceza davalarında var. Adi suçlara kalkan görevi gören milletvekili dokunulmazlığı aynen devam ediyor.

AKP grubunun 200'den fazlasının arkasında yolsuzluk dosyasının olduğu düşünülürse, Bakanların, Başbakanın, Cumhurbaşkanı hakkında dosyaların bulunduğu dikkate alınır, bu heyete mahkemelerin oluşumuna yön verecek, hakimlerin meslekteki konumlarını kararlaştıracak, yargının subaşı konumunda olan, pınarın gözü olan Hakimler Savcılar Yüksek Kurulunu böyle bir kadroya emanet etmek kediye ciğeri emanet etmekten farklı değildir.

Eğer niyet yargı bağımsızlığını güvence altına almaksa anayasa değişikliğine gerek yok. "Parlamentodan seçilecek üyelerin bulunmasının yargı organının muhtaç olduğu meşruiyeti ona sağlamaya yardımcı olacağı" açıkça tasarıda ifade ediliyor. İşte bu çok yanlış bir anayasal zihniyeti ortaya koyuyor.

Meşruiyetin kaynağı anayasadır. Anayasa halk oyuyla kabul edilmiştir. Yani millet iradesiyle kabul edilmiştir. Millet iradesi, halk oylaması anayasa meşruiyetinin temelidir. O meşruiyet içinde anayasa yargı organını, yasama organını, yürütme organını oluşturmuştur. Üniversiteler hakkında, çeşitli kurumlar hakkında değerlendirmelerini yapmıştır. Onların birbirleriyle ilişkisini düzenlemiştir.

Yani yargının anayasadan aldığı meşruiyetin ötesinde, birde ona ek olarak şuanda 4 yıllık bir süre için seçilmiş olan parlamentodaki iktidar çoğunluğunun desteğiyle kendisine meşruiyet üretmesine ihtiyaç yoktur. Bu işin temelidir.

Yargı organının şundaki parlamento ekseriyetinden himaye alarak meşruiyet üretme ihtiyacı yoktur. Meşruiyeti ona veren anayasanın bizatihi kendisidir. Orada yargı düzenlenmiştir, yetkileri belirlenmiştir. O çerçeve içinde yargı işler.

Bunlar tabi hükümete anlatılması çok güç konular. Ama bunu elbirliğiyle anlatmamız lazım. Bu işin temelidir. **Yargı konusu Türkiye'de demokrasinin, cumhuriyetin, iç barışımızın, düzenimizin, istikrarımızın, güvenliğimizin özüdür. Bunu ne kadar önemle sahiplenip değerlendirsek yeri vardır.**

c.-) ÖRTÜLÜ DEĞİL, AÇIK FAŞİZM

Manisa milletvekili Şahin **MENGÜ**, AKP'nin yargıya da kendisine uygun insanları Meclis'ten seçtirmeyi hedeflediğini vurguladı. Daha önce de iki kez yargıda değişikliğe gidilmek istendiğini, Yargıtay'a üye seçiminin kilitlendiğini anımsatan Mengü, "**Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun (HSYK) yargı kökenli üyelerinin baskısıyla bu seçim yapılabilirdi. Adli yıl kararnamesinde de istedikleri gibi hâkim ve savcı atayamadılar. Bunu aşmak istiyorlar ama bunun adı reform değildir. Söylenen şeyler yeni değildir**" dedi. AB'nin ilerleme raporlarında yıllardır Adalet Bakanı ve müsteşarının HSYK'den çıkarılması gerektiğinin söylendiğini belirten Mengü, şunları kaydetti: "**Şimdi, raporda söylenmiyor bu diyorlar. İyi de yıllardır söyleniyor. Amaç AKP'nin yargıyı ele geçirmesidir. Açık ve net faşizme gidiyoruz. Hitler de Mussolini de her şeyi mahkeme kararıyla yapıyordu. Örtülü falan değil.. açıkça faşizm süreci. Yargıya el atmaya çalışıyorlar. Türkiye'de maalesef yargı ve üniversitelerle oynanmaktadır. Rahmetli Menderes de oynadı.**"

Anayasa Mahkemesi'nin görevlerinin yeniden tanımlanmasına da çalışıldığını anlatan Mengü, "**Anayasayı doğrudan değiştiremiyorlar. Değiştirilmesi teklif dahi edilemeyen maddeleri dolanarak da yapamıyorlar. Bunlar bunu delmeye çalışıyorlar. Mahkemeyi kendilerine engel gördükleri için yapıyı ortadan kaldırmak istiyorlar**" değerlendirmesini yaptı.

d.-) İKTİDAR, HSYK'Yİ KİLİTLEMİYİ DAHİ GÖZE ALIR HALE GELMİŞTİR.

"TBMM'nin çıkardığı yasa ve kararları denetleyen yüksek mahkeme üyelerinin, yine Meclis tarafından seçilmesi hukukla bağdaşmaz. Hâkim ve savcıların yasal ve demokratik sesi olan YARSAV'ı kapatmak için uğraş veren anlayış, YARSAV Başkanı hakkındaki asılsız iddiaları dikkate alarak soruşturma açarken hakkında yüzlerce yakınma olan savcı ve hâkimler için hiçbir işlem yapmıyor. Birkaç savcı ve yargıcın yerlerinin değişmemesi için siyasi iktidar, HSYK'yi kilitlemeyi dahi göze alır hale gelmiştir.

Birçok savcı ve yargıç kendine özgü usuller, yöntemler oluşturarak kovuşturmalar yapıyor. CMK'ye göre duruşma salonunda her türlü görüntü ve ses kaydı yapan aletler kullanılamaz. Bu hüküm mahkeme heyetini de bağlar. Ancak Silivri'de duruşma salonunda hâkimler, savcılar ve avukatların önlerindeki her tür evrakı kayıt altına alan bir sistem kuruldu. Kayıtlar ise 3 haftadan önce tutanaklara işlenmeyerek, şüpheli ve sanıkların savunma hakları kısıtlanıyor. Silivri'de görev yapan meslektaşlarımızın cep telefonlarına duruşma günlerinde el konularak, aileleri, müvekkilleri ve bürolarıyla tüm iletişimleri kesiliyor. Avukatların ofisleri, konutları yasadışı dinlenerek, dinleme kayıtları iddianamelere konuldu. Hâkim ve savcılarımız bu yolla, baskı, sindirme, korku ve yıldırmaya maruz bırakılmaktadır."

Muammer AYDIN (İstanbul Barosu Başkanı)

e.-) HEDEF; “YANDAŞ YARGIYI DEĞİL, TAM BAĞIMSIZ VE TARAFSIZ YARGIYI OLUŞTURMAK” OLMALIDIR. (Yargıtay Başkanı Hasan Gerçekler)

YARGI DAHA DA GERİYE GÖTÜRÜLECEK:

- HSYK’ye, Adalet Bakanı’nın başkanlık etmesi yargı bağımsızlığını zedeleyen bir olgudur.
- Adalet Bakanlığı Müsteşarı’nın üye olması da yargı bağımsızlığı ilkesi ile bağdaşmamaktadır.
- Yargı Reformu Stratejisi taslağında bu yönde bir ilerlemeye rastlanmadığı gibi aksine, kurulun oluşumunda yasama ve yürütme organı (cumhurbaşkanı) tarafından üye seçimi planlandığı belirtilmiş olmakla yargı bağımsızlığı noktasında mevcut durumun dahi gerisine düşülmesi olasılığı söz konusudur.
- Yasama ve yürütme organları tarafından HSYK’ye üye seçilmesi, hâkimlerin sıradan memur haline getirildiği, yargı bağımsızlığını daha da geriye götürecek bir sistemi doğuracaktır.

HSYK SİYASALLAŞIR: Anayasal düzenlemeye göre egemenlik yetkisi yasama organında toplanmış değildir. Parlamentonun oluşum ve işleyişinde etkin biçimde söz sahibi olanlar, siyasi parti genel başkanlarıdır. Bu tabloda yasama organı tarafından seçilecek HSYK üyeleri yönünden daha seçim aşamasında ve işin başında siyasallaşma söz konusu olacak, bazen tek partinin çoğunluk sağlayamadığı hallerde, uygulamada Sayıştay üyeleri seçimlerinde olduğu gibi uzun süre seçim dahi yapılamayacaktır. O nedenlerle Parlamentonun HSYK’ye üye seçmesi isabetli olmayacaktır.

YARGIYI İKTİDARIN KONTROLÜNE SOKAR:

Yasama ve yürütme organına, HSYK’ye üye seçimi görev ve yetkisinin verilmesi, kurumsal olarak yargıyı ve birey olarak yargıcı, siyasi iktidarın etkisi ve kontrolü altına sokacaktır. Bu da yargının siyasallaşması, yasama ve yürütme organı karşısındaki bağımsızlığını ve tarafsızlığını kaybetmesi demektir.

Böyle bir yapılanma, siyasal gücün hukuka egemen olması sonucunu doğurur.

Parlamentoda çoğunluğu elde eden siyasi parti ve bunun içinden çıkacak siyasi iktidar, pratikte kurumsal olarak yargı denetimi dışında kalacaktır.

Avrupa’nın ve dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Yargıtay ve Danıştay başkanlarının kurulda doğal üye olarak yer almaları da yargı bağımsızlığı ve bütünlüğünün sağlanması bakımından büyük yarar sağlayacaktır.

TEFTİŞ HSYK'YE BAĞLANMALI:

HSYK'nin ayrı bir sekretaryasının olması, teftiş kurulunun HSYK'ye bağlanması ve onun kontrol ve denetimi altında bulunması, kurulu daha özerk bir yapıya kavuŐturacaĐı gibi, hâkim ve savcılardan gelecek Őikâyetlerin önemli ölçüde azalmasını da sağlayacaktır.

Hâkim ve savcılar hakkında inceleme ve soruşturmanın Adalet Bakanlığı'nın izni ile yapılacağına dair anayasal düzenleme yargı bağımsızlığı ile bağdaşmamaktadır. Bir yandan yargı daha bağımsız hale getirilecek denilirken, diğer yandan hâkim ve savcıların yargısal faaliyetlerine ilişkin olarak siyasi otoriteyi etkin kılmak çelişki yaratmaktadır.

B.6.- İKTİDARIN MEDYAYI SİNDİRME, DEMOKRASİYİ ÇÖKERTME GİRİŞİMİ

“Son zamanlarda vergi denetiminin siyasallaştığı ve verilen cezaların mükellefi yok edercesine ölçüsüz bir anlayış ile uygulandığı şeklindeki görüş ve kaygılar yaygınlaşmıştır.

Mükelleflerin, vergi idaresinin tarafsızlığına ve tüm mükelleflere eşitlik ve hakkaniyet ölçülerinde yaklaştığına olan inancının güçlendirilmesi şarttır.

Kamu maliyesi politikalarının son derecede önem kazandığı bu günlerde, siyasi iradeden tam olarak bağımsız, özerk bir gelir idaresi ve denetim uygulamalarının tesisi, iş dünyasında yaygınlaşan kaygıların ortadan kaldırılması açısından önem arz ediyor.”

a.-) BU UYGULAMANIN MUHATABI DEMOKRASİDİR:

Genel Başkanı Deniz Baykal, Doğan Yayın Holding şirketlerine toplam 4.8 milyar TL vergi cezası kesilmesine sert tepki gösterirken, “Hükümetin zulüm ve baskı rejimi arayışı, sindirme ve korkutma çabası” dedi.

“Çok önemli bir gelişmeyle karşı karşıya kaldı Türkiye. Bir medya grubuna 3 katrilyon 755 trilyon eski parayla bir ceza tahakkuk ettirildiği haberi Türkiye’de hepimizi ciddi şekilde bir kere daha düşündürdü. Bu uygulamanın muhatabı sadece bu cezanın hedefi olarak seçilen insanlar değildir. **Bu uygulamanın hedefi Türkiye’de demokrasi, hukuk devletinin bizatihi kendisidir. İktidar yetkisinin her türlü hukuk dışılığı nasıl kullanıldığını hepimiz gözlüyoruz.”**

GİTTİĞİ YOL HUKUK DEVLETİ YOLU DEĞİL: “Yaşanan olaylar, toplumun tepkisi iktidarı yeni bir anlayışa yönlendiremediğini görüyoruz. ***İktidar bugüne kadar gerçekleştirdiği baskı zulmün, toplumda yarattığı tepki karşısında umursamazlığını vurdumduymazlığını sürdürüyor.***

Umrunda değil. Gittiği yol hukuk devleti yolu değildir. İnsan hakları yolu değildir. Kendi hegemonyasını vesayetini tartışılmaz iktidarını toplumun tüm bağımsız odaklarına kabul ettirmektedir. “

MEDYAYI SİNDİRME POLİTİKASI: “*Bu mücadeleyi uzun süredir götürüyordu. Bunun alanlarını biliyoruz. Silahlı kuvvetler çeşitli olaylara sahne oldu. Yargı bu mücadelenin hedefi olmaya devam ediyor. Medya uzun süredir bu baskının hedefidir.* Yıldırıldı, sindirildi. Sesi çıkamaz hale getirildi. Yapısı değiştirildi, satın alındı, susturuldu. Öyle anlaşılıyor ki hâlâ mütevazı ölçülerde bağımsızlığını sürdürme niyetinde olan kuruluşlara karşı kararlı bir sindirme politikası uygulanmaktadır. Çok acı bir tablo.”

DÜNYADA ÖRNEĞİ YOK: “*Hukuki temelden yoksun, dünyada benzeri kolay gözükmeyen milyarlarca dolarlık bir ceza uygulaması gerçekten hiçbir teknik anlayışla hukuki vergi mülahazasıyla izah edilemez. Altında sindirme çabası yattığı çok nettir.*”

BİR ZULÜM, BASKI REJİMİ ARAYIŞININ İFADESİ: “*Hükümetin yolu yol değil, gidişi gidiş değildir. Herkesi yıldırma, tutsak alma, emir kumanda içine sokma çabasıdır. Demokrasi sözünün bu kadar sık telaffuz edildiği ortamda bunu telaffuz edenlerin içinde bulunduğu çelişkiyi ortaya koyuyor. Bu bir zulüm baskı rejimi arayışının ifadesidir.*”

İKTİDARDAN AYRILMAYI İÇLERİNE SİNDİREMİYORLAR: “*Tarafsız, bağımsız muhalefet odağına müsamaha etme niyetinde olmadıklarını ortaya koyuyor. Korku göstergesi. Kendine güvenemeyen, bu iş benim aleyhime çok ciddi suçlamalara döner nasıl ortadan kaldırım arayışına girenler iktidardan uzaklaşmayı aklına yatıramayanlar bu yollara başvurur.*”

TÜRKİYE’NİN MESELESİ: “*Artık bu konunun doğan grubu falan gazete meselesi olarak anlaşılabilir. Olay Türkiye’nin meselesi. Türkiye’de bu olaya göz yumulamaz. Buna karşı tepkiyi herkesin elbirliğiyle göstermesi lazım. Önce medya kuruluşları kendi aralarında çatışmalarını bırakıp bu uygulamanın ortaya koyduğu tehdidi doğru algılamalı tepkilerini ortaya koymalı. Buna şiddetle ihtiyaç var.*”

REJİM VE DEMOKRASİ SORUNU: “*Bu talimatı verenlerin de, o sorumluluğu üstlenenlerin de ayrıca irdelenmesi lazım. Bir rejim sorunu, demokrasi sorunu, hukuk devleti sorunu. Bu tabloyu üzüntüyle gördüm.*”

b.-) MEDYADA TAM BİR LİNÇ POLİTİKASI UYGULANIYOR.

Günümüzde iktidar kendi yandaş medyasını oluşturabilmek için bir linç politikası uyguluyor. Bunun en önde gelen örneği Doğan Medya Grubu'na yönelik insafsız, haksız, hukuksuz ve fahiş vergi cezası uygulamasıdır.

Cumhuriyet tarihinde eşi görülmemiş tutarda vergi cezaları bunlar. Yandaş medyanın at koşturduğu bir ortamda, hükümete aykırı haber yaptı diye bir medya grubuna uygulanan bu baskılar tam bir linç politikasıdır.

Bu inceleme ve denetimlerin ilginç yanı incelemelerin Gelir İdaresi'ne bağlı Gelirler Kontrolörleri'ne yaptırılması. Vergi denetiminin amacı, mükellefi batırmak değil, vergisini ödeyebilecek şekilde yaşatmaktır. Vergi denetiminin hedefi ve amacı budur. Ama vergi denetimi yapan, denetim elemanları iktidar tetikçisi haline gelmişse durum vahim demektir.

Gelirler Kontrolörlüğü saygın bir denetim mesleğidir. Ancak tetikçiliğe dönüşmüşse üstatlar devreye girmeli, mesleğin böyle yıpranmasına engel olmalıdır.

Bir de vergi denetimi eşitlik olması için sektörel bazda yapılır. Bir medya grubunun tüm şirketlerini incelemeye alıyorsanız, medya sektörünü incelemeye almanız gerekir. Ya da tekstil sektörü, imalat sektörü gibi sektörel inceleme yapılır. O zaman yandaş medya neden incelenmiyor? Kapılarında vergi denetim elemanı girmiyor.

İşadamları korkuyor konuşmıyor. Hepsi sindirilmiş, vergi denetimi tehdit olarak kullanılıyor. Krediler öyle. Bazı medya patronları Ergenekon davasından hapse atıldı. Yani medyaya bu baskı bu linç politikası ile vatandaşın haber alma, bilgilenme özgürlüğü baskıyla kısıtlanıyor.

AKP iktidarı bunu yapıyor. Diğer medya patronları, bugün Doğan Grubu'nun başına gelenlerin, yakında kendi başlarına da geleceğini unutmamalı. Sıra mutlaka onlara da gelecektir. Onun için iç çatışmaları, medya savaşlarını, çekişmeleri bir kenara bırakılmalı.

Anayasa'da "basın hürdür sansür edilemez" diyor ama anayasayı bile dinlemiyorlar. Bu örtülü faşizmdir. Oysa medyanın özgürlüğü siyasetçinin kendisine çeki düzen vermesidir. Yolsuzlukların yazılabilmesi, hür eleştirilerin yapılabilmesi siyasetçinin, ülkenin, yurttaşın yararınadır.

B.7.- DENİZ FENERİ VURGUNUNU SOĞUTMA ÇABASI

B.7.1.- FRANKFURT SAVCILIĞI'NIN YOLSUZLUĞUN TÜRKİYE AYAĞINA İLİŞKİN İSTEDİKLERİ BELGELER 2 AYDIR GÖNDERİLMİYOR

Almanya'da tarihe yüzyılın başış skandalı olarak geçen Deniz Feneri e.V davasının sonuçlanmasının üzerinden tam "365 gün" geçti. 17 Ağustos 2008 tarihinde Almanya'daki Deniz Feneri davasında yöneticilere hapis cezaları yağmış; Alman hâkim Dr. Müller "Asıl failler Türkiye'de" demişti. Aradan geçen sürede ise 'o' isimlere dokunulamadı

Alman hâkim Dr. Johann Müller, "*Toplanan paraların ne yapılacağı Türkiye'de belirleniyordu. Hiyerarşinin üst kademeleri, talimatı verenler ve asıl suçu işleyenler Türkiye'de*" sözleriyle başış yolsuzluğu davasını özetleyerek "adresi" göstermişti.

Mahkeme Başkanı hâkim Dr. Johann Müller... "*Deniz Feneri e.V Almanya'da yaşayan Türkleri dolandırmak için kurulmuş bir organizasyondur. Baştan beri insanlara yardım etmek gibi bir niyetleri yoktur. Toplanan paraların ne yapılacağı Türkiye'den belirleniyordu. Hiyerarşinin üst kademeleri, talimatı verenler ve asıl suçu işleyenler Türkiye'de. Arka planda Zekeriya Karaman, İsmail Karahan, Mustafa Çelik, Harun Kapıyoldaş ve Zahid Akman var. Türkiye'deki Deniz Feneri ile Almanya'daki Deniz Feneri e.V aynı sistemle kurulmuştur. Asıl suçlular Türkiye'de olduğu için Almanya Deniz Feneri davasındaki cezalar düşük tutulmuştur. Burada dolandırıcıların basit bir eylemi söz konusu değildir. Siyasi ve İslami bir ideoloji vardır...*"

Almanya vurgunda "ikinci soruşturma" için start verirken; Türkiye'de aylarca Frankfurt'tan gelecek yolsuzluk dosyası beklendi. Dosya "169 günlük" uzun ve zahmetli bir yolculuktan sonra 24 Şubat 2009 sabahı Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na ulaştı. Aylarca süren heyecanlı bekleyiş (!) sona ermişti ancak bu kez de dosyanın Almancadan Türkçeye tercümesi için beklendi. Tartışmalar eşliğinde bu bekleyişte aylarca sürdü. 21 Mayıs 2009 günü biten tercüme sonrası 5 klasörden oluşan 1750 sayfalık evrak 3 bin 500 sayfa olarak Türkçeye çevrilmişti.

Dosya Türkçeye çevrilmesine çevrilmişti ama Ankara bu kez de soruşturma için "eksik belge var" açıklamasını yaptı; eksik belgeleri Frankfurt'tan isteme kararı aldı.

Almanya'da Türkiye'ye ikinci bir dosya göndererek Ankara'dan adli yardım talep etti. Berlin 2009 yılı sonuna kadar bitirmeyi amaçladığı İkinci Deniz Feneri soruşturması için 16 kişinin isim listesini Ankara'ya gönderdi.

Frankfurt Savcılık Sözcüsü **Müller Scheu**, Deniz Feneri soruşturmasıyla ilgili Ankara tarafından talep edilen dosyayı temmuz ayında Türkiye'ye yolladıklarını, ancak Ankara'dan talep ettikleri bilgilerle ilgili henüz bir yanıt alamadıklarını açıkladı.

Müller Scheu, "**Bilgi veya yeterli bilgi gelmezse dosyayı kapatır mısınız?**" şeklindeki soruya ise "**Hayır. Daha 2014 ve hatta 2024'e kadar vakit var. Almanya'da zamanaşımı uzatmalarla birlikte normal bir dava için 10, ağır suçlarda ise 20 sene. Deniz Feneri davasından Frankfurt Mahkemesi'nde ceza alan üç kişinin suçu ağır dolandırıcılık kapsamındaydı ve zamanaşımı bu dava için 20 seneydi. Karaman ve Akman'ın da suçları sabit görülürse, zamanaşımı süresi onlar için de bu üç kişi için olduğu gibi 20 sene olacaktır**" yanıtını verdi.

B.8.- CUMHURBAŞKANI GÜL, ADETA AKP HÜKÜMET ÜYESİ GİBİ

Cumhurbaşkanı daha önceki konuşmalarının pek çoğu gibi bu sonucunda da bazı konulara "Ne şiş yansın ne kebab" düşüncesiyle yaklaşmıştır. O kadar ki kendisinin geride kalan mart ayında verdiği "Yakında güzel şeyler olacak" mealindeki müjdesinin bugün ne halde olduğuna bile değinmekten kaçınmış. Onun yerine 14 sayfalık konuşmanın üçte birinden fazlasını "farklılıkların uyumu ve bundan doğan zenginlik" edebiyatına ayırmıştır.

Genel Başkanı **Deniz Baykal** Gül'ün konuşmasının "**içini kararttığını**" söyledi. Baykal, Gül'ün konuşmasının bazı bölümlerinin, Türkiye'de çok tartışılan, büyük gerginliklere yol açan, toplumu çok ciddi şekilde tedirgin eden bir politikayı, hükümet adına savunma, sahiplenme anlayışı içinde hazırlanmış olduğuna dikkat çekti. Türkiye'de, bu bölümleri dinleyen milyonlarca kişinin, kendisini Cumhurbaşkanı'nın konuşmasının dışında hissettiğine işaret eden Baykal, "**Konuşmasının temeli, insanların ezici çoğunluğunu dışlayan, yaklaşımlarını, kaygılarını hiçbir şekilde paylaşmayan, geçersiz, anlam taşımayan, Türkiye'nin dinamiklerinden, ihtiyaçlarından ortaya çıkmamış, Türkiye'ye dayatılan bir yaklaşımın savunması söz konusu**" dedi.

"**Eğer bu konuları çözemsek gelirler bizim adımıza çözerler**" anlamına gelen sözlerin bir cumhurbaşkanına yakışmadığını, "**kabul edilemez**" olduğunu belirten Baykal, "**Böyle bir yaklaşımı Gül'ün ağzından dinlerken yüreğim karardı**" dedi.

Gül'ün, TBMM Genel Kurulu'na gelişi sırasında ayağa kalkmamalarını, pek çok kişinin yadırgadığını ifade eden Baykal, Gül'ün konuşmasının bitmesinden sonra, ayağa kalkmamalarının ne kadar doğru olduğunun bir kez daha ortaya çıktığını söyledi.

B.9.- SEL AFETİ, BİR BELEDİYECİLİK, KENTLEŞME VE İMAR REZALETİDİR”

a.-) DENİZ BAYKAL VE CHP HEYETİ SEL FELAKETİNE UĞRAYAN BÖLGELERDE İNCELEMELER YAPTI.

-“Bu hiç kuşku yok ki bir doğal afet olarak anlaşılabilir. Bu bir belediyecilik, kentleşme ve imar rezaletidir”

-“Bunun bir sorumlusu yok mu? Kim bunun sorumlusu? 16 yıldır burayı bir anlayış yönetiyor. 16 yıl burayı yönetenlerin bu faciada bir sorumluluğu yok mu? Bir yönetim niye var, belediye niye var, hükümet niye var? Bu tip olayları önlemek için var”

-“Takdiri ilahi diyor ve geçiyorlar. Böyle bir şey olur mu? Elbette takdiri ilahi ama sen niye varsın? Yönetim niye var, belediye niye var, hükümet niye var? 16 yıldır sen götürüyorsun burayı”

b.-) BİZ BU AFETİ ÇOK CİDDİ BİR KONU OLARAK HER PLATFORMDA TAKİP EDECEĞİZ.

Sel felaketine yataklık yapan Ayazma deresinin hemen yanında bir tır parkı olarak kullanılan bir yer. Burada onlarca can kaybedildi, yüzlerce tır tahrip oldu. Bu kadar büyük bir facianın yaşandığı bir yerdeyiz. İstanbul’un hemen yanında, havaalanına çok yakın, havaalanı İstanbul bağlantısını oluşturan bir otoyolun hemen yanı başındayız. Ayamama deresi burayı bir kez daha yuttu.

Yıllardan beri taşan ve sel felaketine yol açan bir dere bu biliniyor. Bir süre önce gene böyle bir felaket yaşanmıştı. Ondan sonra bir ıslah çalışması yapıldı. Derenin ıslahı ihale edildi, ihale gerçekleştirildi. Şimdi o ıslah edilmiş olan derede ortaya çıkan tablo bu. Bu hiç kuşku yok ki bir doğal afet olarak anlaşılabilir. Bu bir belediyecilik, kentleşme ve imar rezaletidir.

Burada bir tır parkı kurulmasına kim izin verdi? Belediye verdi. Kime verdi o izni? Kimindir? Burada tır parkı kuran kimlerdir? Bunun ortaya çıkması lazım. Bu ıslah işini

hangi müteahhit yapmıştır? Burada bu işin proje zafiyeti vardır, muhtemelen uygulama zafiyeti vardır.

İşin ötesinde böyle bir yere, böyle bir dere yatağına trilyonlarca lirayı gözden çıkararak tır parkı olarak kullanma ruhsatının, izninin verilmesinde büyük hata vardır. Bunların hepsi yanlıştır. Masum insanlar belediyenin verdiği izinle burada tırlarını park ediyorlar, içinde şoförler yatıyorlar ve sabahleyin sel felaketi sonucu canlarını kaybediyorlar. Bunun bir sorumlusu yok mu? Kim bunun sorumlusu?

16 yıldır burayı bir anlayış yönetiyor. 16 yıldır. 16 yıl burayı yönetenlerin bu faciada bir sorumluluğu yok mu Allah aşkına? Yani onları bu konuyla ilgisiz saymak mümkün mü? Bir yönetim niye var, belediye niye var, hükümet niye var? Bu tip olayları önlemek için var.

Takdiri ilahi diyor ve geçiyorlar. Böyle bir şey olur mu? Elbette takdiri ilahi ama sen niye varsın? Yönetim niye var, belediye niye var, hükümet niye var? 16 yıldır sen götürüyorsun burayı. Böyle bir manzara olur mu? Dünyanın hangi medeni metropolünde böyle bir tablo olur?

Yıllarca belediyeciliği çiçek yapmak, çiçek dikmek falan diye anlayacaksın, lale devri yaşatacaksın. Göz boyama, makyaj onunla uğraşacaksın. Temeli, altyapısı öyle. Ve durup durup kaderin sillesini buradaki insanlar yiyecekler, canlarını kaybedecekler, mallarını kaybedecekler. Onu bir geçiştireceğiz. Tekrar yola çıkacağız. Kabul edilebilir gibi değil. Bunu biz çok ciddi bir konu olarak takip edeceğiz.

c.-) “PLANLI VE RUHSATLI” FELAKET

Aşırı yağmurların felakete dönüştüğü yerleşimlerimiz bu kez ya “kıyı”da ya da kıyıya yakın konumdalar... Sel felaketini yaşayan yapılarımız arasında ise bu kez “planlı ve ruhsatlı” olanlar da oldukça fazlalar...

Yani, yağmur suyunu denize bile akıtamayan, dahası resmen “izin” verilmiş “yasal” yapıların da sular altında kaldığı bir sözde “kentleşme”nin ağır faturasını ödüyoruz.

O kadar ki aynı yerleşmelerimizin hemen tümünde “pis su”lar, yani “lağım”lar ve her türlü kirlilik, akıl almaz bir beceri ve kararlılıkla yıllardır “deniz”e veriliyor. Pisliğini denize gönderen toplumun, aynı hünerini yağmur suyu için de gösteremeyip, “temiz su altında boğulması”na ne denirse, yaşadığımız dramın adı da o olmalı...

1980'lere kadar imar hukukumuzda “temel” madde olan ancak 1990'lardan sonra “vazgeçilen” en yaşamsal kurallar arasındaki “Önce altyapı, sonra üstyapı”

ilkesinin de yeniden egemen kılınmasını öngören tasarılar, yıllardır TBMM gündemine gelemiyor!

İşte böylesine bir büyük aymazlığın başlıca nedeni olan “imar kazançlarına sevdalı rant ekonomisi siyaseti”ne son verilmeden, yağmurunu denize bile akıtamayan; su baskınlarında ise planlı yapılarının dahi boğulduğu bir ülke olmaktan kurtulamayacağız...

d.-) KADİR TOPBAŞ CHP’Lİ BAŞKANLARIN İSTANBUL’U 44 YIL SÜRE İLE YÖNETTİKLERİNİ AÇIKLAMISIZ.

Topbaş’ın sadece İstanbul’u değil, İstanbul’u yönetenleri de bilmediği anlaşılıyor. CHP’li belediye başkanları, çok partili döneme geçildikten sonra yani son son 59 yılda sadece 17 yıl yönettiler.

Bu 17 yılda görev yapanlar ise; İnönü hükümetleri tarafından atanmış **Turan Ertuğ**, **Kadri İlkay**, **Kamuran Görgün**, **Niyazi Akı**, **Necdet Uğur** (27 Şubat 1962-9 Aralık 1963) ile CHP’den seçilmiş **Haşim İşcan** (10 Aralık 1963-11 Mart 1968), **Ahmet İsvan** (14 Aralık 1973-11 Aralık 1977), **Aytekin Kotil** (14 Aralık 1977-12 Eylül 1980) ve **Nurettin Sözen**’dir. (28 Mart 1989-27 Mart 1994)

27 Mart 1994 tarihinden bugüne kadar İstanbul’u AKP zihniyeti yönetti. Bugün yaşananların sorumlusu bu kent rantlarına endeksli zihniyetin temsilcileridir. Geçmişini sorumlu tutmak sorumluluktan kurtulmanın en çıkmaz yoludur.

EKONOMİDE GELİŞMELER

III.- EKONOMİDE GELİŞMELER

3.1.- “HANİ KRİZ TEĞET GEÇMİŞTİ!!!”

3.1.1.- HANİ EKONOMİ 2009’DA YÜZDE 4,0 BÜYÜYECEKTİ!!! KİM, KİMİ KANDIRIYOR!!! KRİZDE EN ÇOK KÜÇÜLEN ÜLKE “TÜRKİYE”

ÜLKELER	Dönem	3 aylık dönemlerde Küçülme gerçekleşmesi	2009 yılı Küçülme tahmini
Türkiye	1 ve 2. Çeyrekler	- 14,3 / - 7,0 (*)	- 6,0 (*)
ABD	2.Çeyrek	- 3,9	+ 2,0
İngiltere	2.Çeyrek	- 5,5	+ 1,0
EURO Bölgesi	2.Çeyrek	- 4,7	- 4,4
Almanya	2.Çeyrek	- 5,9	+ 0,8
Fransa	2.Çeyrek	- 2,6	+ 0,8
Yunanistan	2.Çeyrek	- 6,0	- 0,8
İtalya	2.Çeyrek	- 6,0	+ 0,4
İspanya	2.Çeyrek	- 4,2	- 0,6
Rusya	2.Çeyrek	- 10,9	+ 2,5
Arjantin	1.Çeyrek	+ 2,0	+ 0,5
Brezilya	1.Çeyrek	- 1,8	- 1,0

Kaynak: The Economist (5 Eylül 2009)

(*) Kaynakta ilk Çeyrek küçülmesi % -13,7 olarak verilmiştir. Tabloda Hükümetin son açıklanan değerleri verilmiştir.

3.1.2.-TÜRKİYE EKONOMİSİ İKİNCİ ÇEYREKTE DE KÜÇÜLMİYİ SÜRDÜRDÜ

Türkiye ekonomisi, 2009'un ikinci çeyreğinde yüzde 7 daraldı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Türkiye ekonomisi üç çeyrektir küçülmesini sürdürdü. Üretim yöntemine dayanılarak yapılan hesaplama göre;

- Yılın ikinci çeyreğinde, geçen yılın aynı dönemine kıyasla **sabit fiyatlarla GSYH (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla) yüzde 7'lik azalmayla 23 milyar 513 milyon lira oldu.**
- GSYH **Cari fiyatlarla** ise, yüzde 4,4 azalışla 228 milyar 817 milyon lira düzeyinde gerçekleşti.
- **Dolar bazında da cari fiyatlarla** yüzde 22,9 küçülerek 145 milyar 630 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- Geçen yılın ikinci çeyreğinde, GSYH cari fiyatlarla yüzde 17,8, sabit fiyatlarla yüzde 2,8 büyümüştü.

İkinci çeyrekte 23 milyar 513 milyon liraya ulaşan ekonomide yüzde 7'lik küçülme oranının yakalanması, imalat sanayiindeki sürpriz daralmayla gerçekleşti. İmalat Sanayi üretimi, normal aylık endekslerdeki düşüşe göre milli gelir verilerine daha az yansdı ve **ikinci çeyrekte sadece yüzde 8,7 daraldı.**

İmalat sanayiinde daralmanın yüzde 8,7 ile tek haneye, hanehalklarının tüketimindeki daralmanın hız keserek yüzde 1,2'ye inmesi, toparlanma döneminin başladığını işaret etse de üçüncü çeyreğe ilişkin öncü göstergeler **ikinci çeyrekte kazanılan ivmenin sürmesinin zor olduğu gösteriyor.**

Stoktan Satış Büyüme 3.56 Puan Gerilettiler

Krizin etkisiyle sanayicinin üretimden vazgeçip stoktan satış yapması, ilk çeyrek büyüme rakamlarına damgasını vurmuştu. İkinci çeyrekte de stoktan satış sürdü.

İlk çeyreğe nazaran daha düşük bir oran olsa da bu durum Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın 3.56 puan gerilemesine neden oldu. Stok eritme süresinin 6 aydır devam etmesi halen daha üretim açığı yaşandığını gösterdi.

İlk çeyrekte ekonomi yüzde 13,8 değil, 14,3 küçüldü

Türkiye İstatistik Kurumu ikinci çeyrek büyüme rakamlarıyla birlikte 2008 yılının tüm çeyreklerini ve 2009 yılı ilk çeyrek büyüme rakamlarını da revize etti. **İlk olarak 30 Haziran'da yüzde 13,8 olarak açıklanan ilk çeyrek daralması, yüzde 14,3'e çıktı.**

Bu artışa en büyük etki ise 1.7 puan revize edilen imalat sanayiinden geldi. İlk açıklandığında yüzde 18,5 küçülme yaşandığı belirtilen imalat sanayiinde revizyon sonrası küçülme oranı yüzde 20,2'ye çıktı.

CUMHURİYET TARİHİNİN İKİNCİ EN BÜYÜK KÜÇÜLMESİ

Yüzde 14.3 ile Türkiye 1945'te gördüğü yüzde 15.3 küçülmeden sonraki en büyük küçülmeyi yaşadı.

- 2009 ilk çeyrekte yaşanan yüzde 14.3'lük küçülme oranına yakın en yüksek küçülmelerden bir diğeri ise yüzde 12.8 ile 1927 yılında görülmüştü. Böylece Birinci Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı ve 1929 dünya ekonomik krizini atlatan Türkiye bu kirzde çok daha ağır bir küçülme yaşadı.
- Yılın ilk çeyreğinde görülen çift haneli bu küçülme 1932 yılında yaşanan yüzde 10.7'lik, 1941 yılında yaşanan yüzde 10.3'lük küçülmelerle birlikte Cumhuriyet tarihinin beş kez yaşanan çift haneli küçülmesinden biri oldu.
- 2001 yılında Türkiye ekonomisi yüzde 7.7 küçülmüştü.

3.1.3.- TÜKETİMİMİZ, YERLİ ÜRETİMİ DEĞİL YABANCILARIN ÜRETİMİNİ ARTIRIYOR

Döviz kuru hâlâ ithalatı teşvik ediyor. Yılın ilk 6 ayında halkımızın tüketimindeki gerileme yüzde 5.7 oranında. İmalat sanayiindeki küçülme yüzde 14.4 oranında. Ekonomideki küçülme yüzde 10.7 oranında.

Demek ki, ekonomideki küçülme halkın tüketimindeki küçülmenin neredeyse 2 katı. İmalat sanayiindeki küçülme 3 katına yakın. Demek ki, halkın tüketimi bizim üretimimizi artıramıyor.

- Ekonomimizin bu yılın birinci 3 aylık döneminde yüzde 13.8 küçüldüğü açıklanmıştı. Bu oran yüzde 14.3'e yükseltildi. İkinci 3 aylık dönemde beklenen

yüzde 8 küçülme idi. Küçülmenin yüzde 7 olduğu açıklandı. **Altı aylık dönemde küçülme yüzde 10.6 oldu.**

- İmalat sanayii ilk çeyrekte yüzde 20.2 küçülmüştü, ikinci çeyrekte küçülme oranı yüzde 8.7'ye geriledi. **Yani imalat sanayiinde kötüye gidişte nisbi bir iyileşme var..**
- İnşaat sektöründe ise, kötüleşme artarak devam ediyor. İnşaat sektörü İlk çeyrekte yüzde 18.9 küçülmüştü, **ikinci çeyrekte küçülme yüzde 21'e tırmandı.**
- Toplam yatırımlarda da **gerileme devam ediyor.**

Özetle; yılın ilk 2 çeyreğine ait bu veriler ülkemizin, dünyada krizden en fazla zarar gören bir ekonomi olma özelliğimizi koruduğunu ortaya koyuyor.

3.1.4.- KAPASİTE KULLANIMI YÜZDE 69.7'YE İNDİ

TÜRKİYE İstatistik Kurumu (TÜİK), İmalat Sanayiinde Eğilimler Ağustos 2009 verilerini de açıkladı.

İmalat sanayiinde kapasite kullanım oranı Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre 6.5 puan, bir önceki aya göre de 2.6 puan azalarak yüzde 69.7 seviyesinde gerçekleşti.

Haziran ayında kamu üretimindeki artışla 7 ayın zirvesine taşınan kapasite kullanımı Ağustos ayında iç pazardaki talep yetersizliği hem kamuda hem de özel sektörde gerilemeye neden oldu. Aylık bazda kapasite kullanımı geçen yıla göre devlette 4.6 puan azalarak yüzde 88.9 olurken, özel sektör ise 4.3 puanlık bir gerilemeyle yüzde 69.5'e indi. 2008 Ağustos ayında kapasite kullanım oranı yüzde 76.2 idi.

3.1.5.- KRİZ SANAYİNİN İKİNCİ LİGİNİ DAHA ÇOK VURDU

Küresel ekonomik kriz, 2007'de faaliyet dışı karlar sayesinde büyüyen Türkiye'nin ikinci 500 büyük sanayi kuruluşunu, en büyük 500 firmadan daha çok vurdu.

2007'de büyük çoğunluğu kur farkına dayanan yüzde 61'lik rekor kar artışı yapan ve karlılıkta ilk 500 firmayı yakalayan ikinci 500 firmanın dönem zararı 2008'de yüzde

320 arttı. Firmaların sanal kârları krizle adeta uçtu gitti. İlk 500 listesindeki firmalar ile ikinci 500 listesindeki firmalar arasındaki satış karlılığı farkı da yüzde 140'a yükseldi. **2007'de yüzde 30 düzeyinde olan bu oran, küçüklerin krizden aldıkları ağır darbenin de bir göstergesi oldu.**

İkinci 500 raporunun sonuçları ise tıpkı ilk 500 raporundaki gibi krizin sadece ilk üç ayının bile Türk sanayisine vurduğu darbenin ne kadar şiddetli olduğunu gösterdi.

Ancak sonuçlar, ikinci 500 listesindeki firmaların krizden ilk 500 listesindekilerden daha fazla etkilendiğini de ortaya koydu. 2007'de sırtını yüzde 61 artış gösteren kambiyo karlarına dayayan ve bu sayede karlılıkta neredeyse en büyük 500 firmayı yakalayan **küçüklerin dönem zararı 2008'de yüzde 319,2 gibi rekor bir artış gösterdi.**

2008'de ilk 500 listesindeki firmalar ile ikinci 500 listesindeki firmalar arasındaki satış karlılığı farkı da yüzde 140'a çıktı. Bu oran 2007'de sadece yüzde 30'du.

KOBİLER ZOR DURUMDA

KOBİ'ler ülke ekonomisinde üretim, istihdam hatta ihracat içindeki paylarına oranla finansa erişimde çok daha az pay alabiliyorlar. Son yıllardaki bazı düzenlemelerle bankacılık sektöründe yüzde 4'ler seviyesinde olan toplam kredi içindeki payları yüzde 10'lar seviyesinin üzerine çıktı. Ama yine de ekonomi içindeki güçlerine oranla çok dar imkan içerisindedir. **Son kriz sonrasındaki gelişmeler sığ sularda birçok KOBİ'nin boğulmakta olduğunu, taahhütlerini yerine getiremediğini gösteriyor.**

Bankacılık dışı finans sektöründe krizin etkisiyle batıkların yüzde 100'ün üzerine çıktığı belirtiliyor. Keza, son bir yılda finansal kiralama yüzde 4.9 seviyesindeki batık oranı yüzde 9.2'ye, faktoring sektöründe yüzde 4.2'den yüzde 6.2'ye, tüketici finansman şirketlerinde de yüzde 4.8'den yüzde 8.8'e yükseldiği ortaya konuluyor.

Oysa hem bir yıl içerisinde batık oranının yüzde 101 arttığı bankacılık sektöründe, hem de banka dışı finansın bu üç alanında KOBİ'ler tarafından erişilebilir toplam kredi ve kaynak miktarı tam anlamıyla sığ durumda.

KOBİ'lerin mali tabloları ve bilançoları genellikle yeterince şeffaf değil, uluslararası normlarla yeterince örtüşmüyor. Bu da krediye daha rahat ulaşabilmelerinin önünde engel oluşturuyor. KOBİ'lerin sığ finansman ortamından kurtulmaları atak yapmalarına, ölçek büyütmelerine, üretim, istihdam ve ihracat artırmalarına yol açacaktır. Bu da ekonomimizin büyümesinin en önemli motorlarından birinin güçlenmesi demektir.

3.1.6.- SON BEŞ AYDIR KIMILDANAN SANAYİ ÜRETİMİ, TEMMUZ AYINDA HIZ KESTİ

Türkiye krizden hızlı çıkacak tahminleri tutmadı... Krizden çıkışın önemli göstergelerinden biri olan sanayi üretiminde az da olsa bir gelişme yaşanmaktadır. Ancak bu gelişme Nisan, Mayıs ve Haziran aylarındaki hız kadar bile değildir

Temmuz ayı sanayi üretimi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9.2 oranında geriledi. Son beş aydır sanayi üretiminde gerçekleşen kimildamanın frene bastığı görülüyor. Sanayi üretimi, bu yılın Temmuz ayında, Haziran ayına göre ancak yüzde 0.9 oranında büyüyebildi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), temmuz ayında Sanayi Üretim Endeksi'nin Temmuz ayında gerçekleşen 110.3'lik rakamla Kasım 2008'deki düzeyini yeniden yakalamakla birlikte 2008 yılının Temmuz ayına göre yüzde 9.2 oranında geriledi. 2008 Temmuz ayında Aylık Sanayi Üretim Endeksi 121.4 idi.

Vergi indiriminin bitmesi sanayi üretimine olumsuz yansıdı... Beyaz eşya ve otomotivde vergi indiriminin bitmesi Temmuz ayında etkilerini gösterdi. Temmuzda dayanıklı tüketim malı üretimi yüzde 5.9 oranında azalırken, düşüş diğer ulaşım araçları imalatında yüzde 7.3 oldu. Motorlu kara taşıtları imalatında ise çok küçük bir gerileme yaşandı.

SANAYİ ÜRETİMİNDE GELİŞMELER:

AYLAR	Değişim % Geçen yıla göre	Değişim % Bir önceki aya göre
Ağustos 2008	-3,5	10,3
Eylül 2008	-4,2	-8,3
Ekim 2008	-7,2	2,4
Kasım 2008	-13,3	-3,1
Aralık 2008	-17,8	0
Ocak 2009	-21,3	-15,2
Şubat 2009	-23,7	-5,3
Mart 2009	-20,8	13,2
Nisan 2009	-18,5	1,4
Mayıs 2009	-17,3	5,1
Haziran 2009	-10,3	6,6
Temmuz 2009	-9,2	0,9

3.1.7.- KURULAN ŞİRKET SAYISI 2009'UN 8 AYINDA YÜZDE 19,2 GERİLEDİ

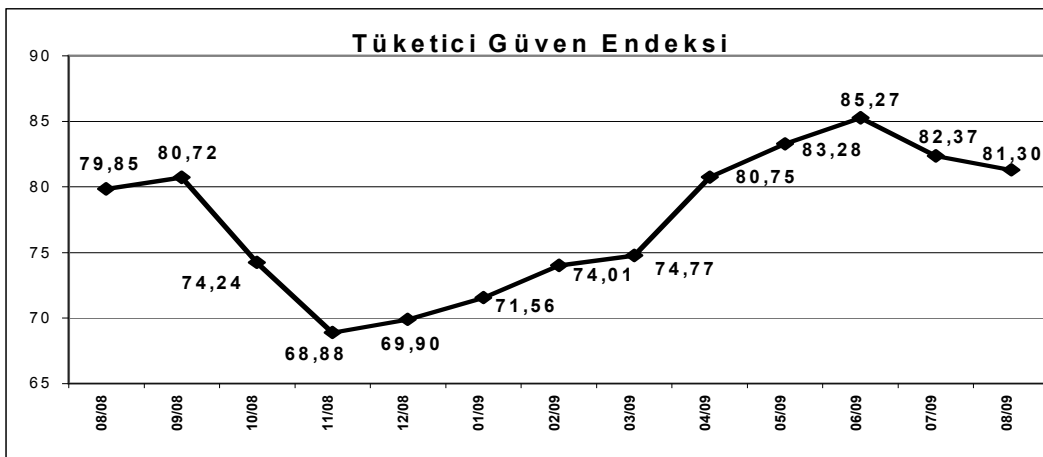
2009 yılının Ocak-Ağustos döneminde kurulan Şirketlerin ve kooperatiflerin sayısı yüzde 19,2 azalarak, 36.604'den 29.580'e gerilerken; 2009 yılının Ocak-Ağustos döneminde kapanan Şirketlerin ve kooperatiflerin sayısı yüzde 3,1 artarak, 6.545 den 6.748'e yükseldi.

Şirket kooperatif ve ticaret ünvanlı işyerlerinin bir önceki yıl aynı dönemine göre değişimi:

Şirket, kooperatif ve ticaret ünvanları	Ağustos			Ocak-Ağustos		
	2008	2009	Değişim (%)	2008	2009	Değişim (%)
Şirketler ve kooperatifler						
Kurulan	3 462	3416	-1.3	36 604	29 580	-19.2
Kapanan	604	661	9.4	6 545	6 748	3.1
Ticaret Ünvanlı İşyerleri						
Kurulan	3 173	3019	-4.9	34 225	29 807	-12.9
Kapanan (*)	2 040	1769	-13.3	29 332	25 323	-13.7

TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ 2009 YILININ AĞUSTOS AYINDA %1,29 ORANINDA AZALDI

Endeksin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durum, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötümser durum, 100 olması ise tüketici güveninde ne iyimser ne de kötümser durum olduğunu göstermektedir. 2009 yılı Temmuz ayında 82,37 olan Tüketici Güven Endeksi, 2009 yılının Ağustos ayında Temmuz ayına göre %1,29 oranında azalarak 81,30 değerine düşmüştür.

3.2.- MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ

3.2.1.- BÜTÇE İLK SEKİZ AYDA HEDEFİN 3 KATI AÇIK VERDİ

Ocak-ağustos arası bütçe 31.3 milyar TL açık verdi. Ağustosta vergi gelirlerinde artış, faiz giderlerinde ise düşüş olmasına karşın, hükümet sekiz ayda yılsonu için koyduğu hedefin üç katı büyüklüğünde bir açıklarla karşı karşıya kaldı

Bütçe açığına ilişkin başlangıçta 10 milyar lira olan hedef, daha sonra AB'ye sunulan Katılım Öncesi Ekonomik Program'da yıl sonu bütçe açığı 48 milyar TL olarak >revize edildi. Ancak, ilk sekiz ayda 31 milyar liralık açığa ulaşıncaya, 48 milyarın da anlamsız kaldığı anlaşıldı ve geçtiğimiz günlerde açıklanan **orta vadeli program kapsamında bütçe açığında yeni revize hedef 63 milyar lira olarak belirlendi.**

Bu yılın ilk 8 aylık döneminde **bütçe gelirleri 140 milyar 404,87 milyon TL** olarak gerçekleşti.. Bütçe **giderleri ise 171 milyar 741,29 milyon TL'ye** ulaştı. Sonuçta, Ocak-Ağustos döneminde 31 milyar 336 milyon TL açık verdi. **Böylece ilk sekiz ayda yıl sonu için hedeflenen bütçe açığının üç katına ulaşıldı.**

Bu yılın başında 2009 bütçesinin 10,5 milyar lira açık vereceği tahmin edilmişti. Bu hedefin gerçekçi olmadığı kısa sürede ortaya çıktı. Açıklanan Orta Vadeli Programda bütçenin bu yıl 62.8 milyar lira açık vereceğini öngörülüyor.

Yılın ilk sekiz ayındaki bütçe açığının 31 milyar lira civarında olduğu dikkate alınırsa kalan dört ayda bu açığın ikiye katlanacağı görülüyor. Programa göre **2008'de yüzde 1.8 olan bütçe açığının GSYH'ya oranı bu yıl yüzde 6.6, 2010'da yüzde 4.9, 2011'de yüzde 4, 2012'de ise yüzde 3.2 olacak.**

Sene sonunda 47 milyar 102,37 milyon TL fazla vermesi hedeflenen **faiz dışı dengesi 9 milyar 189,49 milyon TL** olarak gerçekleşti. Geçtiğimiz yılın aynı döneminde 40,92 milyar lira faiz dışı fazla verilmişti. Faiz dışı denge özellikle ağustosta 6 milyar 532,99 milyon TL olarak gerçekleşirken, Temmuzda 1 milyar 381 milyon 147 bin TL açık verdi.

3.2.2.- MALİYE, 2009 BÜTÇE HEDEFLERİNİ REVİZE ETTİ

Orta Vadeli Mali Programın ardından Maliye Bakanlığı 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesinin hedeflerini revize etti.

	Hedef	Yeni Tahmin
Giderler	259.156	266.752
Faiz Hariç Giderler	201.656	211.252
Faiz Giderleri	57.500	55.500
Gelirler	248.758	203.928
Vergi Gelirleri	202.090	163.561
Bütçe Açığı	-10.398	-62.824
Faiz Dışı Fazla	47.102	-7.324

3.2.3.- BÜTÇE ÖDENEK TEKLİF TAVANLARI

Yüksek Planlama Kurulu, 2010-2012 dönemini kapsayan orta vadeli mali planı hazırladı. Kurul, 24 Aralık 2003 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun öngördüğü çok yıllık mali plan çerçevesinde genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin önümüzdeki üç yıla ilişkin bütçe ödenek teklif tavanlarını belirledi. Bu idareler tarafından eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığı'na iletilmesi gereken teklif tavanları da idare bazında ilan edildi.

Genel bütçe kapsamındaki idareler, gelecek yıl için en fazla 268.3 milyar liralık ödenek talebinde bulunabilecekler. Bu rakam, 2009'un 254.7 milyarına göre yüzde 5.4'lük bir artış anlamına geliyor.

**Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinin
Bütçe Ödenek Teklif Tavanları (Bin TL)**

	2010	2011	2012
Cumhurbaşkanlığı	75,690	78,538	81,474
TBMM	463,663	473,465	508,647
Anayasa Mahkemesi	16,018	16,557	17,616
Yargıtay	68,246	86,531	95,231
Danıştay	83,625	86,598	89,662
Sayıştay	108,265	114,307	124,643
Başbakanlık	524,379	525,833	487,515
MİT Müsteşarlığı	523,479	556,075	589,646
MGK Gn Sekreter	12,423	13,232	14,164
Basın-Yayın ve Enf. Genel Müdürlüğü	67,175	69,800	73,340
Devlet Personel Başkanlığı	12,201	12,945	13,712
Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu	14,816	16,198	17,264
DPT Müsteşarlığı	869,540	915,350	959,965
Hazine Müsteşarlığı	68,816,627	67,461,151	67,853,087
Dış Ticaret Müsteşarlığı	115,100	119,060	126,422
Gümrük Müsteşarlığı	293,587	308,297	323,527
TÜİK Başkanlığı	112,813	115,806	123,018
Diyanet İşleri Başkanlığı	2,647,930	2,829,076	3,018,195
Özürhüner İdaresi Başkanlığı	5,603	5,769	6,147
Aile ve Sosyal Araş. Gn. Md.	5,879	6,274	6,735
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü	4,625	4,833	5,190
Sosyal Yardım. ve Dayanışma Gn.Md.	11,603	15,888	16,682
Sosyal Hiz. ve Çocuk Esir. K. .Md.	2,374,302	2,791,277	3,126,013
AB Genel Sekreterliği	15,456	14,758	15,448
Adalet Bakanlığı	3,374,726	3,503,531	3,632,538
Milli Savunma Bakanlığı	15,098,266	15,964,691	16,783,545
İçişleri Bakanlığı	2,459,606	2,554,294	2,669,919
Jandarma Genel Komutanlığı	3,898,531	4,136,959	4,387,069

Emniyet Gen. Md.	8,578,395	9,140,524	9,741,763
Sahil Güvenlik Komutanlığı	275,982	289,050	307,495
Dışişleri Bakanlığı	910,137	941,753	990,556
Maliye Bakanlığı	51,717,301	55,134,037	59,743,553
Gelir İdaresi Başkanlığı	1,548,924	1,645,707	1,760,782
Milli Eğitim Bakanlığı	28,237,381	30,093,998	32,141,371
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	758,446	799,501	864,220
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü	475,709	495,935	526,343
Sağlık Bakanlığı	13,942,196	15,227,362	16,182,736
Ulaştırma Bakanlığı	1,292,952	1,528,112	2,129,710
Denizcilik Müsteşarlığı	83,509	85,405	93,997
Karayolları Genel Müdürlüğü	5,489,051	5,167,472	5,271,959
Tarım ve Köyişleri Bakan	7,620,067	8,025,525	8,413,744
Tarım Reformu Genel Müdürlüğü	226,223	227,202	215,940
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	36,205,599	38,487,626	40,657,507
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	439,948	454,649	479,464
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bak.	122,162	99,849	103,500
Petrol İşleri Genel Müdürlüğü	5,456	5,778	6,109
Kültür ve Turizm Bakanlığı	838,028	862,851	937,966
Çevre ve Orman Bakanlığı	701,369	716,763	778,200
Devlet Meteoroloji İşleri Genel Md.	119,696	126,282	135,554
DSİ Genel Müdürlüğü	6,615,054	6,557,277	7,386,943
TOPLAM	268,277,759	278,909,751	294,035,826

3.2.4.- MEMUR YİNE MAAŞINA ZAM YERİNE NASİHAT ALDI

AKP iktidarı bir kez daha memuru gözden çıkardı. 2010 yılında memur zammı YÜZDE 2 ARTI YÜZDE 2 olacak. Buna göre;

1000 LİRA ALAN BİR MEMURUN 2010 MAAŞ TABLOSU

İlk altı ay maaşı.....1020 .00 lira
İkinci altı ay maaşı 1040.40 lira
2010 ortalama aylık maaşı1030.20 lira
Ortalama yıllık zam oranı.....Yüzde 3.02

Merkez Bankası 2010 enflasyon hedefi ortalama yüzde 5.3'tür. Merkez Bankası TÜFE bazlı 2010 yılı, yıl sonu enflasyon hedefi ise yüzde 6.5'tir. Yüzde 3.02 ortalama memur zammı bu oranın altında kalıyor. 2009 sonunda 1000 lira maaş alan bir memurun 2010 yılı Aralık ayında eline 1040 lira 40 kuruş geçecek. Yani 2009 Aralık ayına göre yüzde 4.04 zamlı maaş alacak. Oysaki aynı ay için MB enflasyon hedefi yüzde 6.5'tir.

AKP hükümeti, yandaş işadamlarına, kepçe ile dağıtıyor... Memura gelince çay kaşığı ile veriyor. Memur, emekli, esnaf, çiftçi refahtan pay almayı bırakın, mevcut durumunu koruyamıyor.

Kamu Kurumlarında 1 milyon 900 bin kişi çalışıyor. Avrupa Birliği Uyum Yasaları çerçevesinde memurların durumu sık sık gündeme geliyor. 2005 yılında yasalaşan "5227 sayılı Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması" hakkındaki kanun, kamu kurumlarında çalışanlar için birçok sorunun çözülmesini ve değişmesini şart koşuyor...

Performansa dayalı ücret sistemi bunlardan birisidir. Ne var ki AKP iktidarı, performansa değil, memurun eşinin türbanlı olup olmamasına, AKP'ye yakın olup olmamasına bakıyor.

3.2.5.- SAĞLIKTA FATURA HASTAYA KESİLDİ

Sağlık harcamalarında 3 milyar lira tasarruf hedefleyen hükümet elini hastaların cebine attı. Hasta katılım payı, resmi sağlık kurumlarında 2 ile 8 lira arasında, özel hastanede ise 15 lira olacak.

Hükümet, muayene ve tedavi için vatandaşın ödediği katılım paylarına 7.5 kata varan oranlarda artış yaptı. Resmi Gazete'de yayımlanan "Maliye Bakanlığı'nın Tedavi Katılım Payının Uygulanması Hakkındaki Tebliğ" ile halen tüm kurumlarda 2 TL olarak uygulanan hasta katılım payı, devlet hastanesinde 8 TL'ye, özel hastanelerde de 15 TL'ye çıkarıldı. Böylece özel hastanelerde tıp ve dal merkezlerinde muayenenin vatandaşa faturası, yıllık 900 milyon TL'ye yükseldi.

Ayda ortalama 5 milyon, yılda 60 milyon muayene için başvuru alan özel hastanelerde, eskiden olduğu gibi 2 TL katılım payı alınsaydı bu rakam 120 milyon TL olacaktı. **Yani hükümetin sağlıkta önlem için katılım paylarında yaptığı artış, özelde tedavi olan sigortalı hastaların cebinden yılda toplam 780 milyon TL fazla para çıkmasına neden olacak.**

3.2.6.- KAMU 2.1 MİLYAR TL'LİK TAŞINMAZ SATTI

Zonguldak Milletvekili Ali İhsan Köktürk'ün, 'satışı yapılan Hazine taşınmazlarına ilişkin' soru önergesine Hükümetin verdiği yanıtta; **18 Kasım 2002-5 Ağustos 2009** tarihleri arasında geçen sürede Hazine'nin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan, **Türkiye genelinde 628 milyon 231 bin 785 metrekare yüzölçümünde toplam 94 bin 714 adet taşınmaz satıldığını, bu satış işlemlerinden 2 milyar 136 milyon 772 bin 774 TL'lik gelir elde edildiğini kaydetti.**

Hazine ayrıca söz konusu dönemde **88 bin 127 metrekare yüzölçümlü maden ve ocak alanı sattı ve bu satış işlemlerinden de 115 bin 965 TL'lik gelir elde etti.**

3.3.- AKP, DEVLETİ BORÇ BATAĞINA TAŞIDI

3.3.1.- TEMMUZ SONU İTİBARI İLE MERKEZİ YÖNETİM BORCU 414,5 MİLYAR DOLARA TIRMANDI

AKP iktidarında Kamu borçları hızla kabarıyor. 2008 yılı sonunda Merkezi Yönetimin Borç Stoku 348,2 milyar TL. idi. 2009 yılının Temmuz ayı sonunda ise 424,7 milyar TL.'ye tırmandı. Bu borcun yaklaşık dörtte üçü iç borç, dörtte biri dış borçtan oluşmaktadır. İç borçta ulaşılan 308 milyar TL, tarihi bir rekor düzeyidir.

Türkiye'nin küresel krizin etkisine girdiği Ekim 2008 öncesi, yani eylül ayında toplam kamu borç yükü 354 milyar TL dolayındaydı. Temmuz sonuna gelindiğinde bu yükün yüzde 18 arttığını görüyoruz. Yani AKP iktidarı, **11 ayda 61 milyar TL daha borçlanmak** zorunda kaldı. Böylece ulaşılan borç yükü 414.5 milyar TL'yi bulurken bu borç yükünün çevrilmesi her yıl ortalama 45-50 milyar TL'nin bankalara, rantiyelere borç faizi olarak ödenmesine bağlı. **Bu, tek başına 3 milyona yakın kamu çalışanına ödenen maaşlara denk bir faiz yükü...**

Bu kriz döneminde AKP iktidarı, ayda ortalama 5.5 milyar TL borçlanmış... Bu borçlanma ağırlıklı içeriden borçlanarak yapılmış. Yani bankalardan ve sıcak para olarak gelen yabancılara önemli ölçüde faiz ödenerek borçlanılmış ve borçlanma sürecek. Çünkü bütçede devasa açıklar oluşuyor.

Temmuz Ayı Sonu İtibariyle Merkezi Yönetim Borcu

MERKEZİ YÖNETİM BORCU	Miktar (Milyar TL.)	Miktar (Milyar Dolar)	Yüzde (%)
İÇ BORÇ STOKU	315,4	211,7	74,3
Piyasa	246,9	165,7	158,1
Kamu	68,5	46,0	16,1
DIŞ BORÇ STOKU	109,3	73,3	25,7
Kredi	47,1	31,4	11,1
Tahvil	62,2	41,8	14,7
TOPLAM BORÇ	424,7	285,0	100,0

3.3.2.- DEVLETE 850 BİN LİRANIN ÜZERİNDE VERGİ BORCU OLAN BELEDİYE SAYISI 213'E ULAŞIYOR

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın verilerine göre, 30 Haziran itibariyle Türkiye'de 5 bin 889 kişi ve kuruluşun teşhir limiti olarak belirlenen 850 bin liranın üzerinde vergi borcu bulunuyor. Veriler, vergi borçlularının sayısının son 1 yılda yüzde 39.8 arttığını ortaya koyuyor.

Devlete en yüksek düzeyde borçlu olan yerel birim, 156.051 TL. ile İETT. Borçlu belediyeler arasında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Kocaeli-Gebze Belediyesi ile İstanbul'un Şişli ve Sarıyer Belediyeleri başı çekiyor.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 121 milyon liralık vergi borcuyla 18'inci, Gebze Belediyesi 47.3 milyon liralık borçla 68'inci, Şişli Belediyesi 45.7 milyon liralık borçla 73'üncü, Sarıyer Belediyesi ise 44.2 milyon liralık borçla 75'inci sırada bulunuyor.

3.4.- ÜLKEDE YOKSULLAŞMA DERİNLEŞİYOR

3.4.1.- ORTA DİREK YOKSULLAŞIYOR

TÜİK, yüzde 20'lik gruplara göre 2008 yılının gelir dağılımı verilerini açıkladı. Buna göre,

- Gelirden en az pay alan ilk yüzde 20'lik grubun ya da diğer bir ifadeyle en yoksul yüzde 20'lik grubun toplam gelirden aldığı pay 2007'ye göre değişmedi ve **yüzde 9.1** oldu. İkinci yüzde 20'lik grubun 2007 yılında yüzde 13.5 olan payı, geçen yıl **yüzde 13.8'e** çıktı.
- Bir anlamda toplumda orta direk diye de nitelenebilecek üçüncü ve dördüncü yüzde 20'lik grupların toplam gelirden aldığı pay ise azaldı. Üçüncü yüzde 20'nin payı yüzde 17.9'dan **yüzde 17.7'ye**, dördüncü yüzde 20'nin payı ise yüzde 23.3'te yüzde **22.8'e** indi.
- Toplumun en zengin kesimini oluşturan beşinci yüzde 20'nin toplam gelirden aldığı pay ise arttı. Bu kesim, 2007'de toplam gelirin yüzde 36.3'ünü, geçen yıl ise yüzde **36.7'sini** aldı.

Gelir dağılımının bir yıl içinde iyileşmesi zor, ama bozulma yaşanması çok daha kolay. Küresel krizin yarattığı olumsuz tablo, gelir dağılımını daha da bozacak, bu kesin. Üstelik bu bozulmanın etkisi 2009'la da sınırlı kalmayacak.

3.4.2.- 2009 YILI KİŞİ BAŞINA MİLLİ GELİR, 2008'E GÖRE YÜZDE 20 GERİLEYEREK, 8.456 DOLARA İNECEK

Programa göre kişi başına gelir bu yıl 8 bin 456 dolar olacak. İkinci çeyrek GSYH'sına göre kişi başına gelir 9 bin 50 dolardı. Yani yıl sonuna kadar yaklaşık 600 dolar daha düşeceği tahmin ediliyor. Hükümetin Programına göre, kişi başına milli gelirin 2010'da 8 bin 821, 2011'de 9 bin 96, 2012'de 9 bin 732 dolar olması hedefleniyor. **2008'de kişi başına milli gelir 10 bin 436 dolar idi.**

3.4.3.- KARŞILIKSIZ ÇEK SAYISI, 2009 YILININ İLK SEKİZ AYINDA YÜZDE 43,7 ARTTI

Merkez Bankası tarafından bankalara duyurulan TOPLAM KARŞILIKSIZ ÇEK SAYISI, yılın ilk sekiz ayı sonunda, geçen yılın eş dönemine göre yüzde 43,7 oranında 1 milyon 366 bin'e çıktı. Karşılıksız toplam çek sayısı 2008 yılının ilk sekiz ayında 970 bin 573 adet idi.

Diğer yandan, mahkemeler tarafından yapılan bildirimlere göre, Merkez Bankasınca duyurulan **YASAKLANAN ÇEK SAYISI** ise, yılın ilk sekiz ayında, 2008 yılının aynı ayına göre yüzde 5,0 azalarak 50 bin 532'den 48 bin 16'ya geriledi.

3.4.4.- TAKİBE DÜŞEN TÜKETİCİ KREDİLERİ İKİNCİ ÇEYREKTE YÜZDE 95 ARTTI

Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB) verilerine göre **Tüketici kredilerinde KANUNİ TAKİPTEKİ KREDİLER yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 95 artarak 791 milyon TL'ye ulaştı.** Dönem içinde kanuni takibe geçilen kredilerin yüzde 17'sini taşıt, yüzde 24'ünü konut ve yüzde 58'ini ihtiyaç kredileri oluşturdu.

Nisan-Haziran döneminde 3 milyar 42 milyon TL olan idari ve kanuni takipteki krediler, toplam tüketici kredileri bakiyesinin yüzde 3.76'sını oluşturdu.

Nisan-Haziran döneminde 1 milyon 641 bin 68 kişiye, 15 milyar 411 milyon TL tutarında tüketici kredisi kullandırıldı. Kredi kullanan kişi sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 9 oranında, bir önceki üç aylık döneme göre ise yüzde 26 oranında arttı.

Aynı dönemde kullanılan kredi miktarı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1 oranında gerilerken, bir önceki üç aylık döneme göre ise yüzde 43 oranında büyüdü.

3.4.5.- TEMMUZDA KART BORÇLUSU SAYISI YÜZDE 19,5 ARTTI

Kredi kartı borcunu ödemeyenlerin sayısı Temmuz ayında, yüzde 19,5 artarak 106 bin 225'e çıktı. Aynı ay ferdi kredi borcunu ödemeyenlerin sayısı ise yüzde 22,5 yükselerek, 50 bin 424'den 61 bin 770'e yükseldi.

Kredi kartı borcunu ödemeyenler ile gecikmeli ödeyenleri gösteren negatif nitelikli ferdi kredi ve kredi kartları sisteminde yer alan kişi sayısı, Temmuz'da, bir önceki aya göre yüzde 20,6 oranında arttı. Yılın ilk yedi ayında ise bu kapsamda olan kişi sayısı 894 bin 187'i buldu.

3.4.6.- TEMMUZ AYINDA "AÇLIK SINIRI" 780 TL., "YOKSULLUK SINIRI" İSE 2.539 TL.

Memur-Sen Konfederasyonu;

- **Açlık Sınırının** (4 kişilik bir ailenin tüketmesi gereken zorunlu gıda harcaması) 779,53 TL'ye,
- **Yoksulluk Sınırının** ise (4 kişilik bir ailenin asgari şartlarda geçinebilmesi için harcaması gereken asgari tutar), Haziran ayında 2 bin 391 TL iken, Temmuz ayında 148 TL'lik bir artışla **2 bin 539,34 TL** yükseldiği açıkladı..

3.4.7.- ÇİFTÇİNİN TEDAŞ'A ELEKTRİK BORCU YAKLAŞIK 2,5 MİLYON TL

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Mart 2009 itibariyle, çiftçinin TEDAŞ'a borcunun 2 milyar 400 milyon TL olduğunu bildirdi.

TEDAŞ genelinde borçlu tarımsal sulama abone sayısının 113 bin olduğunu belirtirken, 2 milyar 400 milyon TL'lik elektrik borcunun da 1 milyar 500 milyon TL'sinin anapara, 900 milyon TL'sinin de gecikme faizi olduğunu kaydetti.

3.5.- DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLERDE OLUMSUZLUKLAR DEVAM EDİYOR

3.5.1.- YILIN İLK YEDİ AYINDA İHRACAT YÜZDE 30.2, İTHALAT YÜZDE 40.9 AZALDI

Ülkemizin TOPLAM İHRACATI, Ocak-Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 30.2 azalarak, 81 milyar 347 milyon dolardan 56 milyar 770 milyon dolara geriledi.

Yılın ilk yedi aylık döneminde TOPLAM İTHALAT ise, yüzde 40.9 azalarak 126 milyar 407 milyon dolardan 74 milyar 769 milyon dolara düştü.

Bunun sonucunda yılın Ocak-Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre DIŞ TİCARET AÇIĞI yüzde 60.1 gerileyerek, 17milyar 999milyon dolara inerken, İHRACATIN İTHALATI KARŐILAMA ORANI yüzde 64.4'ten yüzde 75.9'a çıktı.

Temmuz ayında ise ihracat geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 28.3 azalarak 12 milyar 595 milyon dolardan 9 milyar 34 milyon dolara indi.

Aynı dönemde ithalat yüzde 39.5 azalarak 20 milyar 557 milyon dolardan 12 milyar 431 milyon dolara geriledi.

Yatırım malları ithalatı Ocak-Temmuz döneminde 16 milyar 922 milyon dolardan 11milyar 416 milyon dolara, indi. Hammadde ithalatı ise, yılın ilk yedi aylık döneminde yüzde 44.7 azalışla 95 milyar 869 milyon dolardan 53 milyar 36 milyon dolara indi.

2008 Ocak-Temmuz döneminde yüzde 50.3 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı 2009 Ocak-Temmuz döneminde yüzde 44,3'e geriledi. AB'ye yapılan ihracat, 2008 yılının aynı dönemine göre yüzde 38.4 azalarak 25 milyar 166 milyon dolar olarak gerçekteŐti.

3.5.2.- HÜKÜMETİN ORTA VADELİ PROGRAM DIŞ DENGELERİNİN TAHMİN VE HEDEFLERİ

	2008 Gerçek.	2009 Tahmin	2010 Hedef	2011 Hedef	2012 Hedef
İHRACAT (FOB) Milyar dolar	132	98.5	107.5	118.0	130.0
İTHALAT (CiF) Milyar dolar	202	134.0	153.0	168.0	187.0
Dış Ticaret Dengesi (Milyar dolar)	-69,9	-35.5	-45.5	-50.0	-57.0
İhracat/İthalat (%)	65.3	73.5	70.3	70.2	69.5
Dış Ticaret Hacmi/ GSMH (%)	45.6	38.2	40.6	42.8	43.9
Turizm Gelirleri Milyar dolar	22.0	21.0	22.5	23.5	24.5
Cari İşlemler Dengesi Milyar Dolar	-41.5	-11,0	-18.0	-22.0	-28.0
C.İ.D./GSMH (%)	-5.7	-1,8	-2.8	-3.3	-3.9

3.5.3.- ULUSLAR ARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR 7 AYDA YÜZDE 57.6 AZALDI

Kriz uluslararası doğrudan yatırımları ve uluslar arası doğrudan sermaye girişini vurdu.

- Hazine Müsteşarlığı, Temmuz sonu verilerine göre; yılın 7 aylık döneminde Uluslararası Doğrudan Yatırımlar Ocak-Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre, yüzde 57.6 azalarak 11 milyar 654 milyon dolardan, 4 milyar 938 milyon dolara geriledi.
- Uluslar arası doğrudan sermaye girişi ise yüzde 60.4'lük bir gerilemeyle, 9 milyar 964 milyon dolardan, 3 milyar 946 milyon dolar düzeyinde kaldı.

2008 yılında Türkiye'nin dünya genelindeki uluslararası doğrudan yatırımlardan aldığı pay yüzde 1.1 olurken, 153 gelişmekte olan ülke toplamında ise payı yüzde 2.9 oldu.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Örgütü (UNCTAD) tarafından hazırlanan 2009 genel yatırım raporuna göre, Türkiye 2008 yılında çektiği 18 milyar dolarlık Uluslararası Doğrudan Yatırım (UDY) ile dünya sıralamasında 20'nci oldu. Türkiye,

gelişmekte olan ülkeler arasındaki sıralamada ise 9'unculüğünü korudu. Rapora göre, en fazla uluslararası doğrudan yatırım çeken ilk 5 ülke ise ABD, Fransa, Çin, İngiltere ve Rusya olarak sıralandı.

Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED) tarafından düzenlenen bir toplantıyla açıklanan 2009 dünya yatırım raporuna göre, global trende paralel olarak 2009 yılında Türkiye'ye UDY girişleri "keskin" bir düşüş ile 10 milyar doların altında kalması bekleniyor.

Yılın 7 ayı itibarıyla UDY girişleri 4.9 milyar dolara ulaşırken, bu rakam 2008 yılının aynı dönemine oranla yüzde 58'lik düşüşü ifade ediyor.

3.5.4.- YABANCI YATIRIMCI, CEBİNE 34.8 MİLYAR DOLARI KOYUP GİTTİ

Yabancı yatırımcılar, 2002 yılı başından 2009 yılının Temmuz sonuna kadar Türkiye'deki doğrudan yatırımlarından elde ettiği kârın 10 milyar 866 milyon dolarını, portföy yatırımlarından sağladığı getirilerin de 23 milyar 912 milyon dolarını ülkelere transfer etti

Yabancı yatırımcıların, 2002 başından 2009'un Temmuz sonuna kadar olan 8.5 yıllık dönemde Türkiye'deki doğrudan yatırımlarından yaptıkları kâr transferleri ile 'sıcak para' olarak gelen dış sermayenin portföy yatırımlarından elde ettiği getirilerden ülkelere aktardığı tutarın toplamı 34 milyar 778 milyon dolara ulaştı.

Kriz nedeniyle doğrudan yabancı sermaye girişleri azalırken, 'doğrudan' yatırımlardan elde edilen kârlardan yapılan transferlerin de son bir yılda azaldığı gözlemlendi. Geçen yıl 7 aylık dönemde doğrudan yatırımlarda 2 milyar 98 milyon dolar kâr transferi yaşanırken, 2009 yılının aynı döneminde bu rakam yüzde 23.7 oranında azalarak, 1 milyar 600 milyon dolara geriledi.

Doğrudan yatırımlarda kâr transferleri 2000 yılında 300 milyon dolar düzeyinde gerçekleşirken, 2002'de 401 milyon dolara, 2003 yılında 643 milyon dolara yükselmişti. 2004 yılıyla birlikte belirgin bir şekilde artan kâr transferleri, doğrudan yatırımlarda 1 milyar 43 milyon dolara ulaşmıştı. Doğrudan yatırımlarda kâr transferi 2005'te 1 milyar 51 milyon, 2006'da 1 milyar 182 milyon ve 2007 yılında 2 milyar 208 milyon dolara çıktı. 2008 yılı sonunda ise 2 milyar 738 milyon dolarlık bir kâr transferi yaşandı. Bu gelişmelerle doğrudan yatırımlarda 2003 başından bu yana gerçekleşen toplam kâr transferi 10 milyar 866 milyon dolar düzeyine yükseldi.

'Sıcak para' olarak gelen ve Türkiye'de borsa ve devlet iç borçlanma senetleri (DİBS) başta olmak üzere çeşitli finansal yatırım araçlarına yatırım yapan yabancı sermayenin bu yolla elde ettiği kazançlardan yurtdışına transfer edilen tutar da 2009

yılının Ocak -Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 17.6 oranında düşüş gösterdi.

Bu yılın Ocak-Temmuz döneminde ise yurtdışı yerleşikler Türkiye'deki portföy yatırımlarından elde ettikleri 2 milyar 100 milyon doları yurtdışına aktardı. Portföy yatırımlarından yapılan kâr transferi geçen yılın 7 aylık döneminde 2 milyar 548 milyon dolar düzeyindeydi.

3.5.5.- DÜNYA BANKASI'NIN "İŞ YAPMA KOLAYLIĞI" İNDEKSİNDE TÜRKİYE BİR YILDA 10 SIRA GERİLEDİ.

UNCTAD'ın 'en cazip yabancı sermaye lokasyonları' değerlendirmesinde gerileyerek 15'inci sıraya düştü. Dünya genelinde UDY girişleri 2008 yılında 1.7 trilyon dolar oldu. 2009 yılında girişlerin yüzde 40 civarında "daha keskin bir düşüşle" 1.2 trilyon doların altında kalması öngörülüyor. Türkiye, 2008 yılında 2.6 milyar dolarlık dış yatırımla 40. sırada yer aldı.

3.5.6.- BÜYÜMEYE GEÇİNCE CARİ AÇIK YÜKSELECEK

Geçen yılı 41.5 milyar dolarla kapatan, bu yılın ilk yedi ayında 16.2 milyar dolar olan cari açık, programa göre, bu yılın sonunda 11 milyar dolara inecek. Ancak 2010'dan itibaren yeniden hızla tırmanacak.

2010 yılında 18, 2011 yılında 22, 2012 yılında ise 28 milyar doları bulacak. Bu öngörülere göre Türkiye ekonomisinin büyümeye başlamasıyla birlikte cari açık da yükselecek. Ancak hükümetin tahminine göre 2012 yılında bile kriz öncesi yüksek seviyelere ulaşmayacak.

Orta Vadeli Programın CARİ AÇIK Öngörülleri

2009 yılı için 11 milyar dolar,

2010 yılı için 18 milyar dolar;

2011 yılında 22 milyar dolar

2012 yılı için de 28 milyar dolar cari açık bekleniyor

3.6.- KÜRESEL EKONOMİ DIPTEN DÖNERKEN İSTİHDAM SORUN OLMAYA DEVAM EDİYOR

ABD finansal sisteminde, 2007 yılının ağustos ayında başlayan, geçen yıl eylül ayında yatırım bankası Lehman Brothers'ın batışıyla dünyaya yayılan ekonomik krizin şiddeti azalmaya başladı. Artık dünyanın çeşitli bölgelerinden toparlanma işaretleri geliyor. ABD ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde yüzde 1 ile sınırlı ölçüde daralırken, aynı dönemde Almanya ve Fransa büyümeyi başardı. Asya kıtasının yükselen yıldızı Çin'de ise büyüme yüzde 7.9 olarak gerçekleşti.

Global ölçekte gelen olumlu bazı gelişmelere rağmen, dünya genelinde istihdam piyasasına ilişkin sorunlar ise devam ediyor. Ekonomisti Joseph Stiglitz, dünyanın küresel mali krizden ancak dört yılda çıkacağını, konjonktürdeki hafif düzelmeyinse bir 'illüzyondan' ibaret olduğunu belirtiyor. Stiglitz, "Aslında normal resesyona şimdi geri döndük" ifadesi ile görüşlerini özetliyor.

Ekonomiye yönelik kısa vadeye ilişkin tahminler daha olumlu bir tablo çiziyor. ABD'nin krizin derinleştiği dönemde uygulamaya koyduğu 787 milyar dolarlık teşvik paketi ve şirketlerin stok artışlarının etkisiyle bu yılın ikinci yarısında yüzde 2 büyüyebileceği belirtiliyor. Kısa vadeli olumlu beklentilere karşın, gelecek yıla ilişkin tahminlerse net değil.

ABD'de temel sorun istihdam piyasasındaki problemlerin sürmesi. Teknik anlamda resesyondan çıkmış olabileceği belirtilen ABD'de, problemlerin asıl çözümünün ise ancak istihdam piyasasının güçlenmesi halinde gerçekleşeceği ifade ediliyor. İstihdam kaybının yaşandığı, kredi akışlarının zayıf seyrettiği bir ortamda tüketici harcamalarının sınırlı kalmasından endişe ediliyor.

ABD'de kriz öncesinde yüzde 0'a kadar inmiş olan kişisel tasarruf oranı, yüzde 5'e kadar yükselmiş durumda. Tasarruf oranının artması uzun vadede olumlu olmakla beraber krizden çıkışın başladığı bu dönemde tüketici harcamaları üzerine sınırlayıcı bir etki yapabilir. Bazı ekonomistler ABD'de iş dünyasının yatırımlarda ciddi anlamda artışa gitmeyeceğini ve buna paralel olarak da ülkenin ekonomik faaliyetlerinde ancak sınırlı bir yükselişin gerçekleşebileceğini ifade ediyorlar.

Asya ekonomileri ise, genel anlamda kriz döneminde Batı ekonomilerinden daha iyi performans gösterdi. Yılın ikinci çeyreğinde dünyanın önde gelen ekonomileri daralırken, Çin, Endonezya, Güney Kore ve Singapur ekonomileri ortalama olarak yüzde 10'un üzerinde büyüdü. Beklentiler önümüzdeki dönemde de, Asya'nın dünyanın önde gelen ekonomilerine göre daha iyi performans göstereceği yolunda. **Gelişen Asya ülkelerinin, bu yıl yüzde 5 büyümesi beklenirken, G7 ülkelerinin ise yüzde 3.5 daralması tahmin ediliyor.**

IMF tarafından temmuz ayında güncellenen 'Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'na göre, **Çin 2010 yılında yüzde 8.5 büyüyecek. Çin hükümetinin, geçen yıl krizin derinleŖtiđi dönemde açıkladığı Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'sının(GSYİH) yüzde 13'ne denk gelen 586 milyar dolarlık teŖvik paketinin ekonomik toparlanmada ciddi anlamda katkı yaptığı belirtiliyor.** Çin'in teŖvik paketi oransal olarak bakıldığında, ABD'nin paketinden daha büyük boyutlarda bulunuyor.

Avrupa'nın önde gelen ekonomileri Almanya ve Fransa'nın yılın ikinci çeyreğinde sınırlı ölçüde büyümesinin, tüketiciler harcamaları ve ihracattan kaynaklandığı ifade ediliyor. ABD dıŖında Avrupa'da da uygulamaya konan hurda araçlarının uygun fiyatla satın alma politikasının özellikle Almanya'da tüketiciler harcamaları üzerinde olumlu katkı yaptığı belirtiliyor.

Buna karŖın, Avrupa'da krizin sona erdiğini ilan etmek için henüz erken olduğunu belirtiyor. Avrupa'da iŖsizliđin artmaya devam etmesi ve zayıf kredi akıŖının büyümeyi riske ettiği bildiriliyor.

3.7.- EKONOMİDE ENFLASYON BASKISI DEVAM EDİYOR

3.7.1.- TÜKETİCİ FİYATLARI (TÜFE)

2009 yılı Ağustos ayında 2003=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksi'nde;

- Bir önceki aya göre yüzde **-0,30 düşüş**,
- Bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde **1,78 artış**,
- Bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde **5,33 artış**,
- On iki aylık ortalamalara göre yüzde **7,99 artış**,

gerçekleşmiştir.

Bir önceki yılın aynı ayına göre TÜFE'de en yüksek artış **%20,80** ile alkollü içecekler ve tütün grubunda gerçekleşmiştir. Çeşitli mal ve hizmetler (%14,60), eğlence ve kültür (%10,27), lokanta ve oteller (%7,52), gıda ve alkolsüz içecekler (%6,83) artışın yüksek olduğu diğer harcama gruplarıdır.

3.7.2.- ÜRETİCİ FİYATLARI (ÜFE)

2009 yılı Ağustos ayında 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Endeksi'nde;

- Bir önceki aya göre %0,42,
- Bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 2,97 artış,
- Bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde -1,04 düşüş,
- On iki aylık ortalamalara göre yüzde 4,19 artış,

gerçekleşmiştir.

Aylık değişim tarım sektöründe %0,02, sanayi sektöründe %0,50 olarak gerçekleşti.

Tarım sektörü endeksinde, bir önceki yılın Aralık ayına göre %8,01, bir önceki yılın aynı ayına göre %2,03 ve on iki aylık ortalamalara göre %0,90 artış gerçekleşmiştir. Sanayi sektörü endeksinde ise bir önceki yılın Aralık ayına göre %1,88 artış, bir önceki yılın aynı ayına göre %-1,70 düşüş ve on iki aylık ortalamalara göre %5,00 artış gerçekleşmiştir.

3.7.3.- ORTA VADELİ PROGRAMIN ENFLASYON HEDEFLERİ

Hükümet, açıkladığı Orta Vadeli Programda enflasyon hedeflerini;

- 2009 yılı çim yüzde 5,9;
- 2010 yılı için yüzde 5,3
- 2011 yılı için yüzde 4,9
- 2012 için yüzde 4,8

olarak açıkladı.

3.7.4.- ELEKTRİK ZAMMI

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (**EPDK**) Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ'nin (**TETAŞ**) **toptan elektrik fiyatının kilovat saat fiyatının**, 1 Ekim 2009 tarihinden geçerli olmak üzere, **yüzde 21.08 oranında arttırılarak, 12.62 kuruştan 15.28 kuruşa** çıkmasına dönük başvurusunu onayladı. **Elektrik zammının yurttışa yüzde 10 olarak yansması bekleniyor.**

Bu karara göre, 20 dağıtım şirketi, önümüzdeki haftalarda 1 Ekim'den itibaren geçerli olacak yeni tarife taleplerini EPDK'ye bildirecek. EPDK de bu çerçevede nihai olarak konut ve sanayi elektriğinin tarifelerini onaylayacak.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu tarafından yapılan yazılı açıklamada, **"AKP'nin, memurlara yüzde 2 zam teklif etmesinin ertesi haftasında elektriğe yüzde 20 zam yaparak, durmak yok zamlara devam sloganından vazgeçmeyeceğini bir kez daha göstermektedir. Elektrik fiyatlandırması ve zamları konusunda OECD ülkeleri arasındaki liderliğini kimselere kaptırmayan AKP hükümeti, kWh saatini ortalama 4 sente ürettiği elektriği vatandaşı 16 sent gibi fahiş bir bedelle satıyor. Temel bir insan hakkı olarak kabul edilen enerji; güvenilir, kesintisiz, kaliteli ve ucuz olarak sunulması gereken bir kamu hizmetidir. Elektrik, halka şu an olduğundan çok daha ucuz ve makul bir bedelle sağlanmalıdır."** denildi.

3.8.- TARIMA AKP DARBESİ DEVAM EDİYOR

3.8.1.- ÜRETİM ARTTI, ANCAK ÜRETİCİ DAHA DA YOKSULLAŞTI

“2009 yılı ikinci çeyreğinde tarımda görülen üretim artışının gerisinde, hava koşullarının bu yıl iyi gitmesinden daha çok 2007 ve 2008 yılları ikinci çeyreğinde yaşanan üretim düşüşleri etkili olmuştur. Dolayısıyla tarımdaki üretim artışında baz etkisi önemli role sahiptir. Nitekim, 2007 ve 2008 yıllarının ikinci çeyreğinde tarımsal üretim sırasıyla yüzde 3.2 ve yüzde 3.5 oranında gerilemişti. Bu yılın ikinci çeyreğinde yaşanan yüzde 6.6'lık artışla henüz daha 2006 yılı ikinci çeyreğindeki üretim düzeyi bile yakalanamadı.

Bu yıl yağışların iyi olmasına karşın başta gübre, mazot ve tohum olmak üzere girdi fiyatlarının ürün fiyatlarının çok üzerinde artması sonucu, çiftçinin yeterince girdi kullanamamıştır.

Girdi fiyatlarının ürün fiyatlarının üzerinde artması uzun yıllardır devam etmektedir. Çiftçi bu olumsuz gelişmeden kendisini ancak daha az girdi kullanarak korumaya çalışmıştır. Sonuçta 1999-2008 döneminde tarımsal üretim ancak binde 8 oranında artabilmiştir. Aynı dönemde nüfus artışının yüzde 1.5 düzeyinde olması ise kaçınılmaz olarak tarım ürünleri ithalatını artırmıştır. Öyle ki 1999 yılında 1.6 milyar dolar olan tarım ürünleri ithalatı, 2008 yılında 6.4 milyar dolara ulaşmıştır. Tarımdaki olumsuz gidişata karşı önlem almak için ilgililer daha neyi beklemektedir?

2009 yılının ilk yarısında tarımdaki büyüme yüzde 4, enflasyon yüzde 2.5 düzeyinde gerçekleşirken tüm sektörlerdeki enflasyon yüzde 8.2 oldu. Bunun anlamı şudur; yılın ilk yarısında tarımda üretim artarken, tarım ürünleri fiyatları diğer sektörlerle oranla düşük oranda artmış ve çiftçinin diğer sektörlerin ürünlerini satın alma gücü azalmıştır. Sonuçta üretim artışına rağmen çiftçilerin gelir ve refahında artış olmamış, buna karşın üretimi gerilediği halde birçok sektörün tarım ürünlerini satın alma gücü artmıştır. Dolayısıyla büyüyen tarım adeta cezalandırılmış ve fakirleşmiştir.”

3.8.2.- ARPA ÜRETİCİSİ ZARARDA

2008-2009 üretim döneminde 1 kg arpa maliyeti 55 krş olmasına karşın, TMO arpaya 37,5 krş fiyat verdi. Oysa geçen yıl TMO'nun emanet alım fiyatı 40 krş idi. Yani bu yıldan yüksekti. Hükümet 5 kuruş da prim desteği veriyor. Bu durumda ürettiği arpayı TMO'ya verebilen çiftçinin eline kg başına 42,5

krş geçiyor. Ancak, çiftçi bu parayı tam alamıyor. Çiftçiden kg başına yaklaşık 4 krş kesinti yapılıyor. Çiftçi ürettiği arpadan kesinlikle zarar ediyor. Kaldı ki, her çiftçi de ürettiği arpayı TMO'ya veremiyor. Borsa fiyatları TMO'nun altında. Arpa, Van'da 23–28, Kaman'da 28, Kayseri'de 29, Diyarbakır'da 30, Çorum'da 30-33, Şanlıurfa ve Polatlı'da 33, Konya'da 34, Yozgat'ta 38 krş. Geçen yıl ise çeşitli borsalardaki fiyatlar 48 – 55 krş arasında değişmekte idi.

Arpa üreten çiftçi bu yıl ürününü geçen yıldan ortalama %35 daha düşük fiyata veriyor. Gübre fiyatlarındaki astronomik artışlara karşın fiyatın düşmesi arpa üreticisini perişan etti. Ülkemizde yetiştirilen arpanın yaklaşık %90'ı yem sanayiinde ya da doğrudan yemlik olarak tüketilmektedir. Arpa fiyatlarının düşük kalışında önemli ölçüde etkili olan, yem sanayiinin % 4 gümrük vergisi ile ithal ettiği, karma yem üretiminde arpa yerine ikame edilen, kısaca DDGS denilen üründür. Bu ürün mısır, arpa, buğday, çavdar gibi tahıllardan biyoetanol üretiminde elde edilen artıktır. Bu ürünün ithalatı 2004 yılına dek yok denecek düzeyde iken 2008 yılında 522 bin ton ithalat yapılmış; bu durum arpa fiyatını olumsuz etkilemiştir.

DDGS yanında mısır nişastası üretiminde yan ürün olarak elde edilen mısır grizi de % 4 gümrük vergisi ile ithal edilmekte ve yem sanayiinde kullanılmaktadır. Bu ürünün 2005 yılından itibaren giderek artan ve 2008 yılında 530 bin tona ulaşan ithalatı da, üretiminin % 75-80' i yem sanayiinde kullanılan mısır fiyatını düşürmekte; ayrıca yerli küspede pazar sıkıntısına, dolayısıyla yerli küspelerde fiyat düşmesine neden olmaktadır.

Sözü edilen ürünlerin ithalatında önlem alınmazsa ülkemizde üretilen arpa, mısır ve yağlı tohumlar fiyat bakımından bu ürünlerle rekabet edemeyecektir. Yerli üretici haksız rekabete uğramaya devam edecek, üretici zarara uğrayacaktır. Üretim - tıpkı pamukta olduğu gibi - azalacak ve ithalat giderek artacaktır. Bu ürünlerin ithalatı, yağlı tohum küspelerinin fiyatını düşürdüğünden bitkisel ham yağ maliyeti ve dolayısıyla bitkisel yağ fiyatları artacaktır. Tüm bu nedenlerden ötürü hükümet, DDGS ve mısır grizi ürünlerinin ithalatını kısıtlayıcı önlemler almalıdır.

3.8.3.- MISIR ÜRETİCİSİ DE ZORDA

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehdi EKER mısır alım fiyatını 10 Eylül 2009 tarihinde 45 krş/kg olarak açıkladı. Oysa mısırın maliyeti 45 krş. Geçen yılki fiyat 43 krş tu. Geçen yıl 3,6 krş olan prim ise bu yıl 4 krş olarak açıklandı. Çiftçinin eline 1 kg mısır için prim ile birlikte geçen yıl 46,6 krş geçerken bu yıl 49 krş geçiyor. Artış % 5. Özellikle gübre fiyatlarındaki fahiş artışlar göz önüne alındığında mısır fiyatındaki % 5 artışın çok düşük kaldığı görülmektedir. Çukurova'da tüccar %15 rutubetli mısırı 40,5 krş tan almakta; verim geçen yıldan % 30 dolayında düşük olduğundan çiftçi çift yönlü darbe yemektedir. Bu nedenle primin mutlaka 10 krş a yükseltilmesi gerekir.

3.8.4.- LİMON ÜRETİCİLERİ DE FİYATTAN ŞİKAYETÇİ

Muğla'da limon fiyatı geçen yılın çok altında. Geçen yıl 80 ile 120 krş arasında alıcı bulan limon bu yıl 40 krş tan, yani geçen yılki fiyatın yarısı kadar fiyattan alıcı bulabiliyor. Fiyatın bu kadar düşük olmasında TİGEM Dalaman İşletmesi'nin geçen yıl 120 krş tan satılan limonu bu yıl 55 krş tan ihaleye çıkarması en büyük etken. Bir yıl içerisinde ilaç ve gübre gibi girdilerin hepsinin fiyatı artarken, limon fiyatının düşmesi üreticilerin haklı şikayetine yol açıyor.

3.8.5.- HÜKÜMETİN FINDIK POLİTİKASI TAM BİR FİYASKO

Hükümetin uygulamaya çalıştığı politika, eğer cehaletten kaynaklanmıyorsa, kesinlikle fındık tüccarlarına, alivrecilere ucuz fındık sağlamayı hedefleyen bir politikadır.

Hükümet açıkladığı fındık politikası ile fındık bahçelerini yaklaşık 406 bin hektara indireceğini, böylece fındık fazlasını ortadan kaldırarak fındık piyasasında istikrarı sağlayacağını belirtmiştir. Hükümet bu açıklamayı yaparken Türkiye'nin yıllık fındık üretimini 800 bin ton olarak değerlendirmiştir. Halbuki, Türkiye'nin ortalama yıllık fındık üretimi 600 bin ton dolayındadır. Bu miktar üretim, yılda yaklaşık 450 bin ton kabuklu fındığa eşdeğer ihracat ve 120 bin ton kadar iç tüketim dikkate alındığında, üretimin çok fazla olduğu yıllar dışında sorun yaratacak miktar da değildir. Hükümet 2008 yılındaki yaklaşık 800 bin ton üretimi, sanki her yıl bu miktarda üretim olacakmış gibi düşünüp stratejisini belirledi. 2009 yılında üretimin 400 bin tonda kalacağı anlaşılınca hükümetin ne kadar yanlış bir politikayı yaşama geçirmeye çalıştığı ortaya çıktı.

Üretimin, yıllık gereksinim olan 550-600 bin tonun çok altında, 400 bin tonlarda kalmasına karşın fiyatların 4 ile 4,8 lirada kalması tamamen hükümetin uyguladığı politikadan kaynaklanmaktadır.

Ramazan ayının ağustosa denk gelmesi, okulların geç açılacak olması ve özellikle ziraat odalarının üreticiye ürünlerini piyasaya çıkarmamaları yönündeki telkinleri fiyatın alivrecilerin beklediği fiyattan biraz daha yüksek olmasını sağladı. Eğer, hükümetin alivreciyi kollayan politikası olmasaydı, FİSKOBİRLİK alıcı olarak devreye girebilseydi üretici fındığını rahatlıkla en az 7 liraya satabilirdi. Nitekim üretimin tıpkı 2009 yılında olduğu gibi 400 bin tonun altında gerçekleştiği 2004 yılında kabuklu fındık 7,5 liradan satıldı. İç fındık ise kilosu 12 dolara ihraç edildi. Üstelik fiyatın yüksekliği kesinlikle ihracatta azalmaya neden olmadı. 2009 da fındığın hak ettiği

fiyatı bulamaması yalnızca fındık üreticisine zarar ettirmeyecek, ülkeye girecek ihracat gelirini de azaltacak.

Bu durumdan karlı çıkan bir avuç fındık tüccarı yanında yabancı çikolata üreticileri olacak. Uygulanan yeni politikanın bir başka zararlı etkisi de TMO üzerinde olacak. Çünkü eğer fındık fiyatı bu düzeyde kalmasaydı ve 2004 de olduğu gibi 7 liranın üzerine çıksaydı TMO depolarında 535 bin ton fındığın önemli bir kısmı da 7 liradan satılacak ve TMO görev zararından büyük ölçüde kurtulacaktı.

Hükümetin yaptığı, yerli-yabancı sermaye grupları ile alivreci tüccarın isteğini karşılamak, fındık üreticisini ve topyekun Karadenizli'yi yok saymak olmuştur. AKP hükümeti, önce 2006 yılında FİSKOBİRLİK'i zora sokmuş, fındık alamaz, aldığı fındığın parasını üreticiye ödeyemez duruma düşürmüştü; sonra, FİSKOBİRLİK'i devreden çıkarıp, TMO'yu fındık alımı ile görevlendirmiştir.

FİSKOBİRLİK'i bitirdikten sonra, TMO'nun da fındık alımına son vererek düşündüğü planı tamamlayan AKP, üreticiyi, tüccar karşısında tamamen savunmasız bırakmıştır.

Hükümetin yaptığı, Karadenizli'ye ihanet olduğu kadar, hazinenin ihracat gelirini tırpanlamak, yani devleti de zarara sokmak olmuştur. AKP, bu yeni düzenlemeyle her zaman olduğu gibi çiftçiden değil, çiftçinin kanını sülük gibi emenlerden yana olduğunu göstermiştir.

Fındıkta çözüm, üretimi azaltmakta değil, ihracatı artırmakta aranmalıdır.

Yeni fındık stratejisinde, asıl sorun olan ihracatın ve iç tüketimin artırılmasına yönelik hiçbir önlem yer almıyor. Oysa ki, Uzakdoğu, İskandinavya, Güney Amerika ve Afrika ülkelerinde tanıtım çalışmaları yapılarak pazarın çeşitlendirilmesi sağlanmalı, böylece ihracat artırılmalıdır.

Yapılması gereken bugüne kadar fındık üretiminde bulunanları desteklemek; ancak bundan sonra taban arazisinde fındık dikilmesine kesinlikle izin vermemek olmalıydı. Hele, FİSKOBİRLİK'i fındık alabilecek duruma getirmeden, TMO'nun fındık alımından çekilmesi, fındık üreticisine yapılabilecek en büyük kötülük olmuştur.

Eğer, 2005-2006 yıllarında fındık üreticisinin öz malı olan FİSKOBİRLİK AKP iktidarı tarafından gaddarca çökertilmese; FİSKOBİRLİK'i AKP'ileştirmek için, üreticiyi mağdur etme pahasına siyasi müdahale yapılmıyorsa; hiç ilgisi yokken TMO fındık alımı ile görevlendirilmeseydi, ne Karadenizli mağdur olurdu, ne de fındık Kamuya yük olurdu.

Hükümetin uygulamayı kararlaştırdığı fındık politikası, bugün dünyanın rakipsiz en büyük fındık üretici ve ihracatçısı olan Türkiye'yi –özellikle düşük verim yıllarında– ithalatçı konumuna getirecek, Türkiye'nin fındıktaki dünya egemenliğine son verecek bir politikadır.

FINDIK SÖKÜLEMEZ:

Hükümet fındık dikim alanlarının **406 bin hektar alanla sınırlandırılmasını, 176 bin hektar alandaki fındığın sökülmesini öngörüyor.**

Bu son derece yanlıştır. Türkiye'nin her yıl ortalama **650 bin ton** fındık üretebilmesi gerekir. Aksi halde **dış pazarları kontrol gücümüzü kaybederiz.**

Fındık üretimine sınırlama, ancak bundan sonra dikilecek yeni alanlara getirilmelidir.

Sökülen her fındık kökü, sel afetine davetiye çıkarmaktır.

HÜKÜMETİN HEDEFİ, FINDIK ÜRETİCİSİNİ TOPRAĞINDA “SÖZLEŞMELİ IRGAT” YAPMAK.

Önce **FİSKOBİRLİK**'i üreticiden koparttılar, birliğin kredi kaynaklarını kuruttular, fındık politikasında devre dışı bıraktılar.

Sonra bir kandırmaca olarak **TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ**'ni alımdan sorumlu kıldılar. Şimdi onu da devreden çıkardılar.

Fındıkta piyasayı düzenleyen, üreticiyi koruyan hiçbir devlet mekanizması bırakmadılar. **Fındık üreticisini başıboş piyasaya devrettiler.**

Artık devlet adına kimse fındık alımı veya fındık stoklaması yapmayacak. Artık devlet fındık fiyatı açıklamayacak...

Yani, gerçek fındık üreticisi hükümetin bu politikası ile, yabancıların sözcüleri ile tüccarın belirleyeceği **düşük alım fiyatlarına, kısaca, açlığa ve yoksulluğa mahkum edilmiştir.**

CHP İKTİDARINDA, HEM FINDIK ÜRETİCİSİNE, HEM FİSKOBİRLİK'E, HEM DE EKONOMİMİZE SAHİP ÇIKACAĞIZ

Hükümetin fındık stratejisi üreticiye yönelik bir dayatmadır. Üreticinin desteğini almayan hiçbir karar kabul edilemez. Hükümetin bu çarpık politikasını mutlaka değiştireceğiz.

Fındık Stratejisini, üreticiye en yüksek getiri, ülkeye en yüksek ihracat geliri sağlayacak şekilde yeniden belirleyeceğiz. Bu amaçla etkin bir **DEVLET FINDIK STOK ve DESTEK POLİTİKASI** izleyeceğiz...

- **FİSKOBİRLİK**'in, elinin kolunun bağlanmasına, siyasi hırs ve emellere alet edilmesine **SON VERECEĞİZ...**
- Bu amaçla, **FİSKOBİRLİK**'e yeterli **KREDİ** ve **STOKLAMA** olanağı ve yetkisi sağlayacağız.
- Üreticinin hak ettiği **FINDIK TABAN FİYATINI** her yıl hasat başlamadan önce mutlaka açıklayacağız...
- **Lisanslı Depoculuk** ile **Fındık İhtisas Borsası** ve **Bölgesel Fenni Fındık Depolarını** geliştireceğiz.
- “**Uluslararası Fındık Alım Satım BORSASI**’nı” Doğu Karadeniz bölgemizde kuracağız.
- Türkiye’yi; dünya piyasalarında, **YÖNLENDİRİCİSİ** ve **PIYASA YAPICISI** ülkeye dönüştüreceğiz.
- **Fındık ihracatının geliştirilmesini**, kaliteli fındığın **İç Pazarda** tüketimini destekleyeceğiz.
- **Fındıklıkların gençleştirilmesine** destek sağlayacağız, bu amaçla **sertifikalı fidanlık** geliştireceğiz.

3.8.6.- SEL AFETİNDEN ZARAR GÖREN ÇİFTÇİLERİN BORÇLARI FAİZSİZ ERTELENSİN'

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, aşırı yağışlar nedeniyle ayçiçeği ve çeltik tarlalarının sular altında kaldığını belirterek, “**Zarar gören çiftçilerin kredi borçları, Bağkur prim borçları faizsiz ertelenerek, ödenmesinde kolaylık sağlanmalı**” dedi. Hasar tespit çalışmalarının tam olarak başlatılmadığını belirten Bayraktar, aşırı yağışların şu zararlara neden olduğunu söyledi:

* Tekirdağ-Saray’da tarlalar sular altında kaldı. Ayçiçeği hasadı başlamış olmasına rağmen ürünün önemli kısmı henüz hasat edilmedi.

* İstanbul-Silivri’de tarlada hasadı bekleyen ayçiçeği, domates, bostan ve az miktarda sebze sular altında kaldı.

* İstanbul-Çatalca’da ayçiçeği sular altında kaldı, ayrıca depolardaki buğday, arpa, saman zarar gördü. 11 inek telef oldu.

* İstanbul-Büyükçekmece’de 2 bin dekar ayçiçeği ve 500 dekar sebze su altında.

* Edirne-İpsala'da devam eden yağışlar, hasadı henüz gerçekleşmeyen çeltik ürününde yatmalara neden oldu.

* Balıkesir-Gönen'de aşırı yağışlar sonucu 15 bin dekar çeltik alanı sel suları altında kaldı ve ürünlerde yattı.

* Balıkesir-Bandırma'da ayçiçeği, domates ve cevizler zarar gördü, 50 küçükbaş hayvan, kümeslerdeki 50 bin tavuk boğularak telef oldu. Depolarda bulunan 50- 55 bin yumurta su altında kaldı.

* Manisa-Saruhanlı'da yağışlar, kurutulmak üzere sergide bulunan üzümlere zarar verdi.

* Mersin-Erdemli'de şiddetli rüzgar ve hortum nedeniyle 4 yerleşim biriminde toplam 87 ailenin 110,5 dekar domates, salatalık ve muz serası yüzde 100 zarar gördü ve 1 milyon 363 bin liralık maddi zarar meydana geldi.

* Suların çekilmesini takiben tarım arazilerinde oluşan zararların tespiti için ziraat odalarımızın da içinde yer aldığı hasar tespit komisyonları işe başlamalı.

* Ürün bazında görülen zararlar dikkate alınmalı, zararların kısa sürede ödenebilmesi için gerekli bütçe oluşturulmalı.

* Zarar gören çiftçilerin kredi borçları, Bağ-Kur prim borçları faizsiz ertelenerek, kolay ödeme sağlanmalı.

3.9.- HÜKÜMETİN AÇIKLADIĞI “ORTA VADELİ MALİ PROGRAM” ÇARE DEĞİL, KENDİ ZAAFLARININ İKRARI

3.9.1.- MALİYEBAKANLIĞI, 2010-2012 DÖNEMİNİ KAPSAYAN ORTA VADELİ MALİ PLAN’I SONUÇTA GECİKMELİ OLARAK AÇIKLADI.

Orta Vadeli Mali Plan’da (OVMP);

- **2010'da bütçe gelirleri (net) 236 milyar 794 milyonTL, Merkezi yönetim bütçe gelirlerinin GSYH'ye oranının yüzde 22.4 olması,**
- **Merkezi yönetim bütçesi vergi gelirlerinin 2010'da 193 milyar 324 milyon TL olması,**
- **Vergi gelirlerinin GSYH'ye oranının ise 2010 ve 2011'de yüzde 18.8, 2012'de yüzde 18.7 olarak gerçekleşmesi,**
- **Merkezi yönetim bütçe dengesinin 2010'da 50 milyar 34 milyon TL, 2011'de açığın 45 milyar 123milyonTL'ye, 2012'de 39 milyar 83 milyon TL açık vermesi,**
- **Merkezi yönetim bütçe dengesinin GSYH'ye oranının 2010'da yüzde 4.9, 2011'de yüzde 4, 2012'de yüzde 3.2 olması**
- **Faiz dışı fazlanın 2010'da 6 milyar 716 milyon TL olması,**
- **Faiz dışı fazlanın GSYH'ye oranının ise 2010'da yüzde 0.7, 2011'de 0.9, 2012'de 1.3 olması,**

öngörülüyor

2009 yılının revize edilmiş gerçekleşme tahminleri ile önümüzdeki üç yılın ekonomik büyüklüklerine ilişkin program tahminlerinin ilk haykırdığı gerçek, iktidarın nihayet krizi kabullendiğidir.

HÜKÜMETİN BÜYÜME VE İSTİHDAM HEDEFLERİ

	2008	2009	2010	2011	2012
GSMH Milyar TL., Cari	950.1	947	1.029	1.118	1.227
GSMH Milyar Dolar, Cari	741.7	608	641	669	723
Kişi Başına Milli Gelir (GSMH, Dolar)	10.436	8.456	8.821	9.096	9.732
GSMH Büyümesi	0.9	- 6.0	3.5	4.0	5.0
Nüfus (Yıl Ortası) Milyon kişi	71.1	71.9	72.7	73.5	74.3
İşsizlik Oranı (%)	10.8	14.8	14.6	14.2	13.3

- **Yeni OVEP, 2009’da yüksek oranda (-6,0) küçülmesi öngörülen ekonominin 2010’da yüzde 3,5’luk bir büyümeye geçeceğini tahmin ediyor.** 2009’daki daralmanın imkan vereceği baz etkisiyle bu mümkün olabilir. 2001 krizinden daha güçlü bir çıkış bile yakalanabilmişti. Ama özel kesimin sabit sermaye yatırımlarının çok güçlü gerilediği, kamu yatırımlarının buna takviye getirmesinin de öngörülmediği, en önemli ticari ortaklarımız olan gelişmiş dünyada 2010’un sıfır büyüme düzeylerinde kalacağını varsayıldığı bir ortamda bu büyüme oranı bile iyimser kalabilir.
- **Aslında programa üç veya dört yıllık bütününden bakıldığında, iyimserlikten ziyade karamsarlığın hakim olduğu görülüyor.** Bu program, 2012 sonunda bile 2008’in ulusal gelir, kişi başına gelir, dış ticaret, kamu borç stoku, bütçe açığı ve işsizlik verilerinden daha kötüsünü vaat ediyor.
- **2008’e göre tek “olumlu” gelişme, cari işlemler açığının ve fiyat enflasyonunun gerilemesi olarak görülüyor; ancak bu gelişme bir ekonomik politika başarısı olarak değil, daralan ekonominin bir sonucu olarak ortaya çıktığı için iktidarın övünebileceği şeyler değil.** Kaldı ki, cari açığın 2008’de yüzde 5,7’den, bu yıl yüzde 1,8’e düşüp, sonra tekrar tedricen artması ve 2012’de yüzde 3,9’a ulaşması pek de hayırlı sayılamayacak bir gelişme. İktidarın aklının, 2003-2008 döneminin yüksek dış kaynak girişine dayalı bağımlı ama günü kurtaran modelinde kaldığını gösteriyor. Bunun anlamı, **iktidarın IMF patentli dışa bağımlı modelden başka bir ekonomik politika tasavvurunun olmamasıdır; gelişmiş dünya ve Türkiye’nin krizde olduğu bir dönemde “eski güzel yılların” daha mütevazî bir kopyasıyla yetinilmekten başka birşeyin akıllarına gelmemesidir.**

- **Programda vergi artışı yok deniliyor, ama sosyal güvenlik hariç toplam vergi yükünde GSYH'ya oranla 2,2 puanlık bir artış öngörülüyor.** Ama bu yetmeyeceği için, özelleştirmelere daha fazla yüklenecek, kamu borçlanmasını 2008 düzeyinin çok üzerine çıkaracak bir yol tercih ediliyor. Bu arada programın dış finansmanı için özel kesim üzerinden dış kaynak girişlerine hala önemli bir rol atfedilebiliyor ve uluslararası doğrudan yatırımların yeniden toparlanacağı varsayılıyor.
- **Üretimi ve istihdamı destekleyen araçları yetersiz olan bu program, iktidarın 2003-2008 döneminde sağladığı ortalama yüzde 5,8'lik büyümenin 2009-2012 döneminde yarısının bile elde edilemeyeceğini gösteriyor.**
- Kaldı ki gelişmekte olan ülkeler IMF'nin Dünya Ekonomik Raporu'na (Nisan 2009) göre 2003-2008 döneminde ortalama yüzde 7,2 büyümüşken, önümüzdeki dönemde de buna yakın bir performans göstermeleri bekleniyor.. **Bu, Türkiye'nin dünya sıralamasındaki yerini korumakta zorlanacağını gösteriyor.**

3.9.2.- ORTA VADELİ PROGRAMDA VATANDAŞ YOK

Programın giriş kısmında, “güçlü ve sürdürülebilir bir büyüme” öngörüldüğü yazılıdır. Büyüme önce işsizliğin azalması demektir. Ne var ki beklenen büyüme oranları ve uygulanacak iktisat ve maliye politikaları işsizlik konusunda ümit vermiyor.

Zaten programda da, işsizlik oranları tahminlerinden, yüksek oranlı işsizliğin devam edeceği ve yapışkan olacağı açıkça belirtiliyor. 2009 yılında yüzde 14.8 olarak tahmin edilen işsizlik oranının, 3 yıl sonra program sonunda yüzde 13.3 olması öngörülüyor.

Küreselleşme en fazla çalışanı vurdu. Bütün dünyada işsizlik arttı. Ancak Türkiye de işsiz sayısı daha çok arttı. TÜİK, işsizlik oranını düşük tutmak için ne gerekirse yapıyor. Hesaplama yöntemini değiştirdi. **Örneğin bir yere başvuramayanları, iş aramaktan bıktığı için umudu kaybolan iki milyon dolayında işsizi “iş aramayıp, çalışmaya hazır olanlar” şeklinde, işsizlerin dışında tutuyor. Bunları da katarsak, işsizlik oranı yüzde 20 dolayında bir orana yükseliyor ki, bu şartlarda Türkiye G-20 ülkeleri içinde en fazla işsizi olan ülkedir.**

Öte yandan, orta vadeli mali programda, her yıl nüfusun 800 bin artacağı tahmin ediliyor. **Yüzde 4 dolayında bir büyüme ile artan aktif nüfusa iş**

sağlamak imkanı da yoktur. Zaten, program istihdam öncelikli bir program değil. İşsizliğin kalıcı olması da aynı sonucu veriyor.

Büyümenin istihdam yaratması için, istihdam yaratan bir büyüme modelinin öngörülmesi gerekiyor. Bunun yolu da ithalata dayalı olmayan bir büyümedir.

Uygulanmakta olan dalgalı kur sisteminde, yine eskisi gibi eğer kısa vadeli sermaye hareketleri kontrol edilmezse, döviz girişi yine kurların düşük kalmasına ve ithalatın ucuz kalmasına neden olacaktır. **Ucuz ithalat varken, kimse içeride aramalı üretmiyor. İşsizlik artıyor. Yani ithalata dayalı büyüme istihdam yaratamıyor.**

MB reel efektif döviz kur endekslerine göre TÜFE bazlı olarak, TL halen yüzde 69 oranında değerlidir. Bu değerli para devam ettiği sürece, Türkiye ithalata bağımlı, cari açık veren ve istihdam yaratamayan bir ekonomiye sahip olacaktır.

İşsizliğin azalması için, yatırımların artması gerekiyor. Programa göre 2009 yılında özel sektör yatırımları yüzde 22 oranında geriledi. Yatırımların 2010'da yüzde 8, 2011'de yüzde 10 ve 2012'de ise yüzde 12 oranında artacağı öngörülüyor. Yatırımların büyüme üstünde artacağına öngörülmesi, istihdam artışına yardımcı olur.

Ancak, Türkiye'de AKP iktidarı ile birlikte yatırım hacmi daraldı. Bu nedenle istihdam yaratacak yatırım artışının daha yüksek olması gerekiyor. Her şey bir tarafa, **işsizliği azaltmayan, çalışanlarda gelir artışı yaratmayan bir program, resesyondan çıkış programı olamaz.**

3.9.3.- EKONOMİNİN KENDİNE GELMESİ İÇİN "OLAĞANDIŞI" TEDBİRLER GEREKİYOR.

Ekonomi kendiliğinden düzelemez. Bunun için devletin ekonomiyeye müdahalesi şarttır.

“İç talebi artırıcı, üretimi ve ihracatı teşvik edici” yönde “Sosyal Demokrat” özde iktisat politikalarına ihtiyaç vardır

2010 yılını kurtarmaya ve 2010 yılında toparlanmayı başlatmaya mecburuz. Açıklanan programa göre hükümetin üretimin artırılması için reel ekonomiyeye olağandışı bir destek vermeye niyeti yok. 2010 yılı üretiminin, dolar değerinin 2007 yılının altında kalacağı görülüyor.

Bütçe açığının ana nedeni vergi gelirlerinin yetersizliğidir. Ekonomi canlanmadan üretim artmadan vergi geliri artmaz. Ekonomi küçülürken ek vergiler getirmek, üretimi daha da kısar. Bütçe harcamalarını sınırlamak iç talebi daraltır.

- 2010 yılında ekonomiyeye can verebilmek için bilinçli bütçe açığına ve bunu desteklemek için kontrollü iç borçlanmaya gidilmelidir.
- **Sosyal güvenlik harcamaları, doğrudan yardım ödenekleri artırılmalıdır.** Krizden etkilenen alt gelir gruplarına böylece destek verilir. Böylece bu grupların harcamalarıyla talepte canlanma sağlanabilir.
- **Kamu yatırımlarına kaynak tahsisi artırılmalıdır.** Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da ekonomiyeye can katacak kamu yatırımlarıyla ekonomiyeye can suyu sağlanmalıdır.
- **Türkiye mevcut koşullarda faizi düşük tutmaya, döviz fiyatını artırmaya mecburdur.** İthalatı sınırlamak ihracatı sürdürmek, üretimi harekete getirmek için bu gereklidir.
- **İç borçlanma ile elde edilecek ek kaynaklar** bakanlara, kumandanlara, valilere lüks makam otomobili satın almak için değil, lojman, sosyal yapmak için değil, **halkı rahatlatmak için kullanılmalıdır.**
- **İhracatın artırılması için ihracatçıların teşvik edilmesi ve yeni dış pazarlar bulunmasına yönelik eylemlere ağırlık verilmesi gerekmektedir.** Eximbank kaynaklarının daha da artırılması ve kredi

kullanımına yönelik şartların ve bürokrasinin azaltılması, ihracatta geçici bir süre için KDV iade sisteminin basitleştirilmesi, ihracattan kaynaklanan iadelerin zamanında ödenmesinde titizlik gösterilmesi, iade için gerekli şartların hafifletilmesi önem taşımaktadır.

- **İşsizlikte artışın önlenmesi gerekir:** Kritik seviyeye ulaşan işsizlik oranının düşürülebilmesi amacıyla teşvik paketlerinde istihdamı arttırıcı önlemlere ağırlık verilmesi; eğitim ve sağlık gibi acil ihtiyaç duyulan ve dolaylı yatırım niteliğindeki alanlarda ilave kamu personeli teminine gidilmesi zorunlu görülmektedir.
 - **Likidite akışının güçlendirilmesi gerekir:** Olası bir talep canlanmasında, artan talebin karşılanabilmesi için üreticilerin ilave finansman ihtiyacının bankacılık kesiminden gelecek likidite ile desteklenmesi gerekmektedir. Bankalar halen reel sektöre yeni kredi verilmesi yönünde çekingen davranmakta, sektörün elindeki kaynaklar daha çok Hazine borçlanmasının finansmanına aktarılmaktadır. Hazinenin dış finansman bulamaması ve oluşacak ilave bütçe açıklarının iç piyasadan karşılanmasına devam edilmesi halinde finans kesiminin elinde reel sektöre aktarabilecekleri yeterli kaynak bulunamayabilir ya da finansman maliyetleri çok yüksek olabilir.
 - **"Kredi Garanti Desteği" uygulaması yerinde ve zamanında bir adım olmuştur.** KOBİ'lerin bankalardan kullanacakları kredilerin geri ödenmesinde sorun yaşanması halinde, açılan kredinin belli bir kısmı için devlet garantisi verilmesini ifade eden "Kredi Garanti Desteği" uygulamasının bürokrasiye boğulmadan titizlikle ve kararlılıkla uygulanabilmesi reel sektörün yaşadığı finansman sorununun aşılmasında faydalı olacaktır.
 - **Döviz piyasasında arz-talep dengesinin korunması gerekir:** Yabancı sermaye çıkışları ile vadesi gelen dış borçların anaparalarının ödenmesinden kaynaklanan döviz çıkışlarının döviz piyasasında arz-talep dengesini bozması engellenmelidir. Bu amaçla, piyasanın döviz talebinin dış kaynakla karşılanması gerekmektedir.
 - **İlave kaynak ihtiyacının karşılanması gerekir:** Bundan sonra krizin aşılması amacıyla devreye sokulacak her yeni vergi indirimi ve teşvik edici kamu harcaması bütçe açığının daha yukarılara gitmesine yol açacağından, alınan ve alınması düşünülen önlem paketlerinin finansmanı için ihtiyaç duyulacak ilave kaynak temininin sağlanması gerekmektedir. Bu doğrultuda, IMF ile anlaşma da dahil olmak üzere finansman sağlama kanallarının gözden geçirilmesi gerekmektedir.
-

SOSYAL GELİŞMELER

IV.- SOSYAL GELİŞMELER

4.1.- İŞSİZLİK ÜLKEMİZİN TEMEL SORUNU

4.1.1.- TÜİK'İN DAR KAPSAMLI İŞSİZLİK RAKAMLARI DAHİ REKORLAR KIRIYOR

Hükümet 2010'da, yüzde 14,6 düzeyinde “dar kapsamlı işsizlik” öngörüyor:

Hükümet, TÜİK'in (işbaşı yapmaya hazır oldukları halde iş aramaktan bıkmış olanların ve mevsimsel geçici olarak istihdam edilenlerin işsizler arasında sayılmadığı) resmi verileri esas alarak hesapladığı **DAR KAPSAMLI İŞSİZLİK** rakamları temelinde, 2008 yılında yüzde 10,8 olan yıllık **“toplam işsizlik oranının” 2009 yılında yüzde 14,8'e yükselmesini** öngörmektedir. Keza, **Hükümet 2010 yılında toplam işsizliğin yüzde 14,6 oranında gerçekleşmesini hedef almaktadır.**

Geçen yıl yüzde 9,4 olan “dar kapsamlı işsizlik” oranı 2009 Haziran döneminde yüzde 13,0'e tırmandı.

TÜİK, hanehalkı işgücü araştırması sonuçlarının ağırlıklandırılmasında Ocak 2009 dönemi sonuçlarından başlamak üzere yenilenen nüfus projeksiyonlarını kullanmaya başlamıştır. Bu kapsamda **Haziran 2009 döneminde çalışma çağındaki nüfus geçen yılın aynı dönemine göre 875 bin kişi artmıştır. Böylece 2009 yılı Haziran döneminde kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus 51 milyon 644 bin kişiye ulaşmıştır.**

2009 yılı Haziran döneminde istihdam edilenlerin sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre 164 bin kişi azalarak, 21 milyon 947 bin kişiye düşmüştür.

Bu dönemde tarım sektöründe çalışan sayısı **253 bin kişi artarken**, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı **417 bin kişi azalmıştır.**

TÜİK'in (işbaşı yapmaya hazır oldukları halde iş aramaktan bıkmış olanların ve mevsimsel geçici olarak istihdam edilenlerin işsizler arasında sayılmadığı) “dar kapsamlı resmi verilerine” göre Haziran 2009'da;

- Türkiye Genelinde İŞSİZLİK ORANI yüzde 13,0'dür. Yani geçen yılın eş dönemine göre 3,6 puan artmıştır.
- Türkiye genelinde İŞSİZ SAYISI geçen yılın aynı dönemine göre 972 bin kişi artarak 3 milyon 269 bin kişiye yükselmiştir.
- KENTSEL yerlerde İŞSİZLİK oranı 4,4 puanlık artışla % 16, kırsal yerlerde ise 1,9 puanlık artışla % 7 olmuştur.
- Türkiye genelinde TARIM DIŞI İŞSİZLİK oranı geçen yılın aynı dönemine göre 4,5 puanlık artışla % 16,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Bu oran ERKEKLERDE geçen yılın aynı dönemine göre 4,5 puanlık artışla % 15, KADINLARDA ise 4,1 puanlık artışla % 21,3 olmuştur.

TUIK'İN DAR KAPSAMLI İŞSİZLİK VERİLERİ (Haziran Ayı)

	TÜRKİYE		KENT		KIR	
	2008(*)	2009	2008(*)	2009	2008(*)	2009
Kurumsal olmayan nüfus (000)	69 686	70 505	48 330	48 728	21 356	21 776
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (000)	50 769	51 644	35 695	36 171	15 074	15 473
İşgücü (000)	24 407	25 216	16 271	16 627	8 137	8 589
İstihdam (000)	22 111	21 947	14 388	13 961	7 722	7 986
İşsiz (000)	2 297	3 269	1 882	2 666	414	603
İşgücüne katılma oranı (%)	48,1	48,8	45,6	46,0	54,0	55,5
İstihdam oranı (%)	43,6	42,5	40,3	38,6	51,2	51,6
İŞSİZLİK ORANI (%)	9,4	13,0	11,6	16,0	5,1	7,0
Tarım dışı işsizlik oranı %	11,9	16,4	11,9	16,5	11,7	16,1
GENÇ İŞSİZLİK Oranı %	18,0	23,7	20,8	28,1	11,6	14,6
(15-24 yaş grubu)						

4.1.2.- GERÇEK İŞSİZ SAYISI 5 MİLYON 147 BİN KİŞİ, GERÇEK İŞSİZLİK ORANI İSE YÜZDE 19:

TÜİK, aralarında “iş bulma umudu olmayanların da yer aldığı işsizlik oranına iş aramayıp, çalışmaya hazır olanlar ile mevsimlik çalıştığı için işsiz durumda bulunanları” dahil etmeksizin işsizlik oranını belirliyor.

Oysa bunlar işsizlik verilerine dahil edildiği zaman Haziran döneminde;

- **GERÇEK İŞSİZ SAYISININ** Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı gibi 3 milyon 269 bin değil, 1 milyon 90 bin fazlasıyla, **5 milyon 147 bin kişi** olduğu görülür.
- Keza **GERÇEK İŞSİZLİK ORANININ** resmi verilerdeki gibi yüzde 13 değil, **yüzde 19** olduğu görülür.
- **ERKEKLERDE GERÇEK İŞSİZ SAYISININ** 3 milyon 112 bin, işsizlik oranı da yüzde **16.6** olduğu görülür. (Erkeklerde işsiz sayısı 787 bin kişi, işsizlik oranı da 3.9 puanlık artış gösterdi.)
- **KADINLARDA İŞSİZ SAYISININ** 2 milyon 35 bin, işsizlik oranı da **yüzde 24.5** olduğu görülür. (Bir yıllık dönemde kadınlarda işsiz sayısı 303 bin kişi, işsizlik oranı da 2.1 puan artış gösterdi.)

4.1.3.- HER DÖRT KADINDAN ÜÇÜ NE ÇALIŞIYOR, NE DE İŞ ARIYOR

Dünya Bankası (DB) ve Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT), ortaklaşa hazırladığı **Türkiye'de kadınların işgücüne katılım raporuna** göre, kadınların işgücü piyasasına katılım oranı çok düşük. OECD ülkelerinde bu oran ortalama yüzde 62 ve benzer ekonomik kalkınma seviyesine sahip seçilen ülkeler arasında bu oran yüzde 33 olurken, Türkiye'de 2008 itibarıyla yüzde 22'nin altında.

Raporda, Türkiye iş gücü piyasasının belirgin özelliklerinden bir tanesi, iş sahibi olan veya iş arayan kadın sayısının son derece düşük olmasına vurgu yapılırken, DB yetkilileri, ortaya çıkan bu sonuca göre, **Türkiye'de yaşayan her dört kadından 3'ünün ne çalıştığına, ne de iş aradığına** dikkat çekti.

Rapora göre Türkiye'de birçok kadın çalışmak istiyor, ancak çalışmak isteyen kadınların önlerine bir dizi engel çıkıyor. Özellikle kentlerde üniversite eğitimi almamış kadınlar, genellikle daha düşük ücretli, uzun çalışma saatleri olan, zorlu koşullar içeren ve sosyal güvencesi bulunmayan işlerde çalışabiliyorlar. Çalışan

kadınların, çocuk bakımı ve ev işlerinde yardım için görevli tutmak istediğinde, yüksek maliyetle karşılaşmaları bir başka önemli engel.

Örneğin İstanbul'da, sadece çocuk bakımı için 500 – 600 lira harcama yapmak gerektiği, kadının çalışması halinde alacağı ücretin büyük bölümünün maliyetlere harcanacağını düşünüyor.

4.1.4.- ÇALIŞANLARIN YÜZDE 47'Sİ HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURULUŞUNA KAYITLI DEĞİL

Yaptığı işten ötürü herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmadan çalışanların oranı, önceki yılın aynı dönemine göre **0,8 puanlık artışla % 45,7 olarak gerçekleşmiştir.**

Bu dönemde, geçen yılın aynı dönemine göre tarım sektöründe sosyal güvenlikten yoksun çalışanların oranı % 88,5'ten % 86,7'ye düşerken, tarım dışı sektörlerde % 30,3'ten % 31'e yükselmiştir.

4.2.- ÇOCUKLARIMIZ VE GENÇLERİMİZİN HALİ İÇLER ACISI

4.2.1.- ÇOCUKLARIMIZIN KOŞULLARI OECD ÜLKELERİ ARASINDA EN DİPTE YER ALIYOR

OECD, 30 ülkeyi ele alan araştırmasında, Türk çocukları değerlendirmenin son sıralarında yer aldı

“Raporda, OECD’de çocukların refahına yönelik politika odaklı önlemler altı açıdan kıyaslanmıştır: Maddi refah, konut ve çevre, eğitim, sağlık ve güvenlik, riskli davranışlar ve okul hayatının niteliği. Hiçbir ülke bu altı boyutun tümünde iyi konumda değildir. Türkiye ve Meksika ise kıyaslandıkları altı boyutun tümünün altında yer almışlardır?”

- Örgüte üye ülkeler arasında çocukların **“maddi refahı”** sıralamasında birinci Norveç oldu. Meksika 29, **Türkiye 30’uncu** yani sonunculuğa yerleşti.

- **“Eğitim refahı”** sıralamasında birinciliği Finlandiya, ikinciliği Kore, üçüncülüğü Kanada aldı. Türkiye bu alanda **sonuncu** oldu.

- **“Sağlık ve güvenlik”** açısından yapılan sıralamada, birinciliğe Slovakya yerleşti. Türkiye bu alanda da **sonuncu** yani 30’uncu oldu.

- **“Riskli davranışlar”** incelemesinde çocukları bekleyen tehlikelere göre bir sıralama yapıldı. Burada en iyiden olumsuz doğru yapılan sıralamada birinciliği İsveç aldı. Türkiye bu sıralamada Meksika’nın üzerinde **29’uncu** olarak yer aldı.

- **“Okul hayatının kalitesi”** değerlendirmesinde **Türkiye 12’nci** olarak OECD araştırmasındaki en büyük başarısını elde etti. Sıralamada İzlanda birinci oldu.

- Lüksemburg’da çocukların ortalama geliri, Türkiye’deki çocukların ortalama gelirinden **yedi kat fazla, Çocuk yoksulluğu** Türkiye’de Danimarka’dakinin **dokuz katı fazla.**

Rapora göre, Meksika ve Türkiye’de her on çocuktan biri sekiz basamaklı eğitimin dört basamağından daha azını alıyor.

OECD çapında 15 yaşındaki çocukların eğitim başarılarının sıralandığı listede ise Finlandiya, Kore ve Kanada ilk üçü paylaştı. **Türkiye sondan ikinci, Meksika sonuncu oldu.**

Beş örgüt üyesi ülkede 15-19 yaş arası çocukların yüzde 10'u eğitim, öğretim ve istihdamda bulunmuyor. Bu ülkeler İspanya, İngiltere, İtalya ve diğer ülkelerle kıyaslanamaz bir olumsuz orana sahip olan **Meksika ve Türkiye olarak sıralandı.**

Raporda, bebek ölümleri konusunda ise “**Meksika ve Türkiye’de bebek ölümleri diğer OECD ülkelerinden oldukça yüksek bulunmaktadır**” denildi. Raporun bir bölümünde çocuk yaşta doğum yapan kızların durumları ele alınırken,

“Genç yaşta doğum özellikle Meksika, ABD ve Türkiye’de yüksektir, OECD ortalamasının üç ile dört katı fazladır. Meksika Japonya’dakinden 20 kat fazla genç yaşta doğum oranına sahiptir. Bu bölümde Türkiye’de kızların erken evlendirilebildiği kaydı da düşüldü.

Raporda okulda karşılaşılan ve fiziksel ve zihinsel olabileceği kaydedilen “şiddet ve zorbalık” incelenirken, “**Çocukların en fazla şiddetle karşılaşmaları muhtemel iki ülke Türkiye ve Yunanistan’dır**” denildi.

4.2.2.- ÖĞRENCİ HARCAMALARINDA OECD’YE ÜYE ÜLKELER ARASINDA SONDA YER ALIYORUZ

Türkiye, ilköğretimden yükseköğretime kadar öğrenci başına yapılan yıllık kamusal harcamalarda Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü’ne **(OECD) üye olan ülkeler arasında son sırada yer alıyor.**

OECD ülkelerinin ortalaması 7 bin 840 doları bulurken Türkiye’de bir öğrenciye yılda 1614 dolar tutarında kamusal harcama yapılıyor.

Türkiye’de 1 yılda öğrenci başına yapılan kamusal harcama, 35 üye ülkenin ortalamasının ancak beşte birine denk geldi. OECD ülkelerinin ortalaması 7 bin 840 olarak belirlenirken Almanya’da bir öğrenciye yıllık 7 bin 925 dolar, Danimarka’da 10 bin 395 dolar kamusal harcama yapıldığı hesaplandı.

2009 yılı verilerine göre, bir öğretmen başına düşen öğrenci sayısında ise Türkiye ilk sırada yer alıyor.

Türkiye’de okulöncesi eğitimde bir öğretmen başına 26, ilköğretimde bir öğretmen başına 26 ve ortaöğretimde ise bir öğretmen başına 17 öğrenci düşüyor. Her üç okul türünde de Türkiye OECD ülkeleri arasında birinci sırada yer alırken, 35 OECD ülkesinin ortalama verileri ise **okulöncesi eğitimde 15, ilköğretimde 16 ve ortaöğretimde ise 13 öğrenci olarak hesaplanıyor.**

4.2.3.- ÖĞRENCİLER TARİKAT YURTLARINA TESLİM

Üniversitelerin kontenjanları 90 bin artarken YURTKUR'un kapasite artışı 7 binde kaldı

Üniversitelerde okuyan öğrenci sayısının 1.7 milyonu bulmasına karşın, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun (YURTKUR) Türkiye genelindeki yurt kapasitesi ancak **217 bindir**. **Devlet yurtlarının kapasitelerinin yetersiz olması öğrencileri tarikat ve cemaat yurtlarının kucağına itiyor.**

Bu yıl üniversiteyle ilk kez tanışacak yaklaşık 500 bin öğrenciden yalnızca 90 binine devlet yurdu imkânı sağlanacak olması 100 binlerce adayın cemaat ve tarikat yurtlarına teslim edilmesi anlamına geliyor.

YÖK'ün kontenjan artışlarıyla üniversiteye yerleşecek öğrenci sayısını 90 bin arttırarak 617 bine çıkarmasına karşın YURTKUR, yeni akademik yıl için 210 bin olan kapasitesini yalnızca 7 bin arttırarak 217 bine yükseltebildi. **YURTKUR 2008-2009 akademik yılında da yurt için başvuran yaklaşık 400 bin öğrenciden yalnızca 89 bin 579'unu doğrudan devlet yurduna yerleştirebilmişti.**

Bu sorun en kısa zaman içerisinde çözülmelidir. Bütün üniversite öğrencilerinin kalabileceği yurtlar yapılmalıdır. Yurt yapımları tamamlanana kadar da öğrencilere barınma ihtiyaçlarını karşılayabileceği yeterli maddi destek verilmelidir.

4.3.- KENTLERİMİZ “SELE VE RANT VURGUNCULARINA” TESLİM

4.3.1.- SEL AFETİNİN SORUMLUSU SON ONBEŞ YILDIR İSTANBUL’U YÖNETMEKTE OLAN RANTÇI YEREL YÖNETİM ZİHNIYETİDİR

GN. BAŞKAN BAYKAL: ‘İZİN VERDİN, GÖRMEZLİKTE GELDİN’

Genel Başkanı BAYKAL sel afeti bölgesinde yaptığı açıklamada, olaylarda yaşamını yitiren 31 yurttaşın acısını yaşadıklarını belirterek **“Bu faciayı açıklamam mümkün değil. Ayamama Deresi güya ıslah edilmiş, dere kanala bağlanmış. Ancak görünen o ki burada mühendislik hatası, kentleşme hatası, mimari hata kısacası burada belediyecilik hatası var. 16 yıldır belediyeyi aynı zihniyet yönetiyor. Bunu bir kaza, afet olarak geçiştirmek mümkün değil. Bu göz göre göre belediyecilik suçudur”** dedi.

İkitelli, Silivri ve Çatalca başta olmak üzere selden zarar görenlerin mağdur olduğuna dikkat çeken Gn. Başkan BAYKAL basına özetle aşağıdaki ilk değerlendirmelerini yaptı:

“Çıkmış vatandaşı suçluyorlar. Vatandaş yaptı ise sende izin vermeseydin. Başka yer gösterseydin. Sen okulları ‘kaçak imarlı’ diye yıkacaksın, buralara çözüm bulmayacaksın. Demek ki buralarda yanlış yapılmış. Görmezlikten geldiniz, kendinizi aldattınız”

“24 bin konutun her an bir faciaya açık olduğu belediye tarafından resmen biliniyor ve seyrediliyor. Geçenlerde Makedonya’da bir deniz kazası oldu. Bakan derhal istifa etti. Bunların müeyyidesi yok. Ölen öldüğüyle kalıyor. Sorumluların hesap vermesi lazım. Burayı böyle kullandıracaksın, göz yumacaksın. Ondan sonra facia çıkınca ‘Ne yapalım Allah’ın takdiri’ diyeceksin. Böyle bir şey olur mu?”

“Buraya Başbakan, belediye başkanı, bakan geldi mi? 13 kişi resmen öldü. Gel gör şurayı. ‘Bu niye oldu?’ diye sor kendine. Kimisi diyor ki ‘Dünyada küresel ısınma var, azot bilmem ne oldu’, bize hikâye anlatıyorlar. Üzerimize düşen takip görevini yapacağız. Burada afet bölgesi düzenlemesine ihtiyaç olup olmadığı değerlendirilmelidir”

“Topbaş’ın yaptığı, tek kelimeyle, pişkinliktir. Hesap vermesi gereken kişi olduğu halde bir de üste çıkararak hesap sormaya yöneliyor. Topbaş bu felaketin mağduru değil, sorumlusudur. Ona hesap sorulması gerekir.”

“TIR ruhsatını kim verdi? TIR ruhsatı 2006 yılında verilmiştir. CHP’li Küçükçekmece Belediyesi tarafından verildiği iddiasının aslı astarı yoktur. 1994’ten önceki dönemde o bölge boş arazidir. Geçici ruhsattan söz ediliyor. Geçici ruhsat 7 ile 30 gün için veriliyor. Bunca yıl geçici ruhsatla mı orası işletilmiş? Ayrıca, o TIR parkının işletmesi kime verilmiş? Ruhsat verilen kişi kim? Topbaş buna da cevap versin. Acaba kuyumcu Kamer ailesine bu ruhsat ne zaman, kim tarafından verilmiş, bunu da açıklasın?”

-“İstanbul’daki makyaj belediyeciliğinin iç yüzünün ne olduğunu, rant peşinde koşarak insan hayatının nasıl tehlikeye atıldığını ve büyük metropole yakışmayacak bu tablonun 16 yıllık bir belediyecilik uygulaması sonucunda nasıl ortaya çıktığını görelim artık ve buna karşı tepkiyi koyalım”

-“İstanbul’da yaşanmış olan sel felaketi, 17 Ağustos günü gerçekleşen depremden sonra en büyük bir felaket oldu. Depremden bunun farkı şu; deprem felaketini kontrol edemiyorsunuz. Ama sel felaketi öyle değil. Sel felaketi sizin yüzünüzden oluyor. Yağmurun doğal akış kanallarının engellenmiş, tıkanmış, başka amaçlarla kullanılmış olması sonucunda ortaya çıkıyor”

“Topbaş insanları kandırmaya çalışmasın. Sorumluluğu başkalarına atmasın. Çıksın, İstanbul halkından özür dilesin, acılarını paylaşsın, sorumluluğunun gereğini yapsın.”

“Belediye başkanı istanbul’daki felaket nedeniyle derhal istifa etmelidir. Ciddi bir ülkede bir dakika bile duramaz”

CHP SEL AFETİ KONUSUNU MECLİSE TAŞIDI

CHP Grup Başkanvekilleri Hakkı Süha Okay ve Kemal Kılıçdaroğlu'nun imzasıyla Meclis Başkanlığı'na sunulan genel görüşme önergesinde, İstanbul'da aşırı yağışlar sonucu meydana gelen 32 vatandaşın yaşamını yitirdiği sel felaketi gündeme getirildi.

Meteorolojinin günler öncesinden yoğun yağışlar konusunda uyarmasına rağmen İstanbul'da herhangi bir önlem alınmadığının felaketin boyutları ile ortaya çıktığı dile getirilen genel görüşme önergesinde özetle aşağıdaki görüşlere yer verildi:

"16 yıldır İstanbul'u yöneten Başbakan ve ekibi aşırı yağışı, dereleri ve vatandaşı suçlayarak kendisini ve ekibini bu sorumluluktan kurtarmaya çalışmıştır. Oysa Başbakan ve ardılı belediye başkanları, CHP'nin ilgili meslek odalarının ve bilim insanlarının uyarılarını göz ardı etmişlerdir. İstanbul gibi bir kentte dere yataklarının toprak döküm ve yerleşim alanı olarak kullanılması, yaşanan felaketin nedenlerinden biridir. Dere yataklarının imara açılması, yapılaşmanın kesinlikle olmaması gereken bu alanlara binaların dikilmesine izin verilmiştir."

"İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın Ayamama Deresi yatağında ruhsat vererek yapılaşmasına izin verdiği okul, otel ve iş merkezlerinin de sular altında kaldı."

"Dünya Bankası'nın dere ıslah çalışmaları için kullanılması gereken kredilerinin bugüne kadar amacının dışında kullanıldı"

"16 yıldır İstanbul'u yöneten Başbakan Erdoğan ve ekibinin yönetim anlayışı ve tarzı, rant üzerine kurulduğu için ne su havzası ne dere yatağı tanımışlardır. Başbakan ve ekibi rant olan her yeri imara açarak bu vahim sonuca neden olmuşlardır." denildi.

Önergede, bu ve diğer gerekçelerle, İstanbul'daki sel felaketinin nedenleri ile yapılan yanlışların tespiti ve sorumluların belirlenmesi için Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 101, 102 ve 103'ncü maddeleri uyarınca genel görüşme açılması istendi.

CHP YÖNETİCİLERİ İSTANBUL İL BAŞKANLIĞINDA SEL FELAKETİNİ DEĞERLENDİRDİLER.

-“AKP uyarılar dinlenmedi de bugünkü felaketle karşı karşıya kaldık. Çünkü AKP İstanbul rantından beslenen bir partidir”

-“Hayatını kaybetmiş 33 vatandaşımızın katili bu rant peşinde koşanlardır. Bu AKP'nin İstanbul'u talan etme anlayışının sonucudur. Sayın Erdoğan belediye başkanı seçildiğinde demiştir ki İstanbul'da boş alan bırakmayacağım. Gerçekten selin akacağı alanı bile bırakmadılar ve bu felaket karşımıza geldi”

-“13 kişinin öldüğü garaj, Başbakanın çok yakını olan Cihan Kamer'in. İşletmesini o aileden birisi yapıyor”

-“Dünya Bankasından 2007 yılında bu derelerin ıslahı için çok büyük miktarda kredi tahsis edilmiştir.. Fakat dere ıslahıyla ilgili olarak bir kuruş para harcanmamıştır”

-“AKP'nin alacağı önlemi göreceksiniz yandaşlarının binası, tarikatların binası duracak belki onun dışındaki insanların binası yıkılacaktır”

-“16 yıldır İstanbul Büyükşehir Belediyesini Erdoğan ve kadrosu idare ediyor. Ama Başbakan ve Büyükşehir Belediye Başkanı muhalefeti, ozon tabakasını, o bölgede bina yapmış olanları suçlayarak kendilerini temize çıkarmaya çalışıyorlar”

4.3.2.- AKP'DEN DERE YATAĞINDA TARİKAT CEMAATINA İMAR İZİNİ

İstanbul'da yaşanan sel felaketinin faturasını CHP'ye çıkaran İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Başkanı **Kadir Topbaş**'ın, Ayamama Deresi yatağındaki 30 bin metrekarelik araziye bir tarikat cemaatine ait Çağ Öğretim İşletmeleri'nce “**özel okul**” inşa edilmesi için gerekli imar planlarını onayladığı ortaya çıktı.

Bahçelievler Belediyesi sınırları içindeki Yenibosna Köyaltı mevkisindeki söz konusu arazinin “**Ağaçlandırılacak alan**” statüsünden çıkarılarak, “**Hizmet ve Özel Eğitim Alanı**”na dönüştürülmesine ilişkin imar planı tadilatı raporu 14 Eylül 2007'de İBB Meclisi'ne sunuldu. İBB Meclisi İmar ve Bayındırlık Komisyonu'nca hazırlanan rapora göre, Maliye Bakanlığı adına kayıtlı 60 bin metrekarelik arazinin, 30 bin metrekaresinin bakanlığın 8 Mayıs 2006'daki izniyle 49 yıllığına bir tarikat cemaatine ait olduğu bilinen Çağ Öğretim İşletmeleri AŞ'ye tahsis edildiği belirtildi. Plan tadilatlarının 4 Nisan 2007'de Bahçelievler Belediyesi'nce onaylandığı da kaydedilen raporda, parselin batısında yer alan “ıslah edilmemiş Ayamama Deresi”nin yer aldığı uyarısında bulunuldu.,

Ayamama Deresi ve çevresinin düzenlenmesine ilişkin 1/5 bin ölçekli nâzım imar planı çalışmalarının henüz bitirilmediğinin de altı çizilen raporda, İSKİ Genel Müdürlüğü'nün Ayamama Deresi'ne ilişkin çekinceleriyle ilgili şu bilgilere yer verildi:

“Ayamama Deresi'nin görüş istenilen kısmı 240 hektar üzerinde su toplama havzası içinde kalmaktadır. Derenin sağında ve solunda 25'er metre olmak üzere toplam 50 metrelik bir bant imar planlarına servis yolu veya yeşil alan işlenmelidir. Bu bantların içerisinde derenin doğal akışını engelleyecek, arazi topografyasını değiştirecek herhangi bir çalışma yapılmamalıdır.”

İBB Şehir ve Planlama Müdürlüğü ise imar planı tadilatını uygun bulmadı. Planlarda yapılan değişikliğin “**donatı azaltıcı**”, “**yapı ve trafik yoğunluğunu arttırıcı**” nitelikte olduğunun altı çizilen müdürlük görüşünde, “...bu gibi ‘münferit’ tadilat talepleri bölge planlarına uygun şekilde değerlendirilmelidir” uyarısında bulunuldu.

CHP'nin ret oyu verdiği plan tadilatı AKP'li üyelerin oyçokluğu ile kabul edildi.

4.3.3.- HEM SUÇLULAR HEM DE KONUŞUYORLAR: “DERELER SONUNDA İNTİKAMINI ALIYOR.”

İSTANBUL'daki sel felaketinde “derenin intikamı” savunmasına ilk sarılan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş oldu. Sonra Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da aynı doğrultuda konuştu.

Bu bölgede selden büyük zarar gören binaların çoğu, son 15 yılda yükseldi. Peki son 15 yılda İstanbul'u kim yönetiyordu?

Recep Tayyip Erdoğan, 27 Mart 1994'te İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı oldu... 12 Kasım 1998'de görevden alınınca, vekâleten koltuğa **Ali Müfit Gürtuna** oturdu... **Gürtuna**, daha sonra seçim kazanarak İstanbul'u yönetti... Derken 2004'ten itibaren **Kadir Topbaş** dönemi başladı...

Yani, Ayamama Deresi'nin “**intikam aldığı**” noktalardaki binaların önemli bölümü son 15 yılda tırmandı...Üstelik, bu dönemin 7 yıllık bölümünde de Erdoğan Başbakan'dı ve görevi sürüyor...

Sel felaketinin ardından “**İzahı adeta mümkün olmayan büyük felaket**” yorumunu yapmakla yetinen ve sorumluluğu yurttaşlara yükleyen Başbakan Erdoğan'ın 1997'de İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Başkanı olduğu dönemde Ayamama Deresi Su Toplama Havzası'nı ilk kez imara açtığı ortaya çıktı.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi'nce Aralık 1997'de hazırlanan ve dönemin İBB Başkanı Erdoğan'a elden teslim edilen “**Mesleki Denetimde Çevresel Etki Değerlendirmesi Çekince Raporu**”, Ayamama Deresi Su Toplama Havzası'nın imara açılması durumunda yaşanacak felakete 12 yıl önce dikkat çekti. Atatürk Havalimanı'na komşu konumda olan ve Ayamama Deresi'nin geçtiği 500 bin metrekarelik alanın 190 bin 310 metrekarelik bölümüne 70 metre yükseklikte “**İstanbul Dünya Ticaret Merkezi**” (İDTM) bloklarının dikilmesine ilişkin imar planının 19 Aralık 1997'de İBB tarafından onaylandığı kaydedildi.

1980 öncesi imar planlarında “**Ağaçlandırılacak alan**” olarak tahsis edildiği kaydedilen raporda, plan değişikliği ile Ayamama Deresi çevresinin bütünlüklü niteliği yok edildiği belirtildi. Raporda, imar planı değişikliğinin yol açacağı sorulara ilişkin şu çekinceler dile getirildi:

“Mevcut ulaşım olanakları yetersiz olan böyle bir bölge İDTM'nin yapılmasının getireceği ‘altyapı’ yükü tarafımızdan çekince ile karşılanmaktadır. ‘Dere yatağı’ olarak ağaçlandırılması gereken bölgeye ilişkin jeolojik etütlerin de yapılmadığı tespit edilmiştir. Söz konusu yatırım için İSKİ tarafından hazırlanan rapor bilimsel içerikten uzaktır.” değerlendirmesi yapıldı.

Buna rağmen başta dönemin Büyükşehir Belediye Başkanı Tayyip Erdoğan olmak üzere AKP'nin rantçı zihniyetine teslim olmuş olan yönetimler bildiklerini okudular.

PARTİ

FAALİYETLERİ

V.- PARTİ FAALİYETLERİ

5.1.- PARTİ ÇALIŞMALARI

5.1.1.- HALK GAZETESİ

CHP adına sahipliğini Genel Sayman ve İstanbul Milletvekili Mustafa **ÖZYÜREK**, Yayın Kurulu Üyeliğini CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Ankara Milletvekili Yılmaz **ATEŞ**, BYKP Başkanı ve Ankara Milletvekili Nesrin **BAYTOK** ve 22. Dönem Antalya Milletvekili Feridun **BALOĞLU**, Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğünü de Turan **ÖZKAN**'ın üstlenmiş olduğu **HALK GAZETESİ**, 15 Mayıs 2005'ten bu yana, yeni düzeni içinde 15 günde bir çıkmakta ve her sayısı 125 bin adet basılmaktadır. Gazete, İl, İlçe, Belde, Belediye Başkanlıkları ile Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Örgütleri ve Sendikalara gönderilmektedir.

▪ HALK GAZETESİ'nin;

- ✓ 126. Sayısında, “Baykal, Türk milli kültürü bir etnik kimlik değildir. Bunu Başbakanın öğrenmesi gerekir. Hepimiz bu milletin parçasıyız” haberi manşet oldu.
- ✓ 127. Sayı, “CHP Genel Başkanı Deniz Baykal AKP Hükümetine seslendi: CHP Türkiye'nin menfaatlerini her şeyin üstünde tutar” manşetiyle çıktı.

5.1.2.- GENÇLİK KOLLARI MYK FAALİYET RAPORU (TEMMUZ-AĞUSTOS-EYLÜL 2009)

1- YURT GEZİLERİ

Yapılan ilk MYK toplantısından sonra illerle ilgili ön raporlar hazırlamak ve yönetim kuruluna sunmak üzere MYK üyeleri sorumlu oldukları illere tanışma ve denetleme amacıyla ziyaretlerde bulundular.

a) 28.07.2009 ile 29.07.2009 tarihleri arasında MYK üyesi Sevgi Boğa, Kilis, Adana, Gaziantep ve Osmaniye,

b) 29.07.2009 ile 08.08.2009 tarihleri arasında Genel Sayman Umut Tunç ve Genel Başkan Yardımcısı Nazım Yiğit Günay, Eskişehir, Sinop, Samsun, Trabzon, Giresun, Ordu, Bayburt, Gümüşhane ve Artvin,

c) 29.07.2009 ile 06.08.2009 tarihleri arasında Genel Başkan Yunus Emre, Genel Sekreter Yücel Arslan ve Genel Başkan Yardımcısı Umut Deniz Yeşildağ, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ve Bursa,

d) 09.08.2009 ile 12.08.2009 tarihleri arasında MYK üyesi Emre Çakır, Kırıkkale, Sivas, Malatya, Nevşehir, Kırşehir il ana kademe ve gençlik kollarını, ilçe gençlik kollarını ziyaret etmişlerdir.

e) 11.08.2009 ile 15.08.2009 tarihleri arasında Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Yurtseven, Genel Başkan Yardımcısı Mustafa Arslan ve MYK üyesi Baran Ünlüönen, Isparta, Burdur, Aydın, İzmir, Uşak, Kütahya,

f) 18.08.2009 ile 22.08.2009 tarihleri arasında Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Yurtseven, Genel Başkan Yardımcısı Mustafa Arslan ve MYK üyesi Baran Ünlüönen, Aksaray, Niğde, Malatya, Elazığ, Adıyaman, Kayseri, Nevşehir,

g) 17.08.2009 tarihinde Genel Başkan Yardımcısı İbrahim Sayan Iğdır,

i) 01.09.2009 ile 04.09.2009 tarihleri arasında Genel Sekreter Yücel Arslan ve MYK üyesi Elif Uzunşimşek Çanakkale, Edirne, Kırklareli,

j) 03.09.2009 ile 06.09.2009 tarihleri arasında Genel Başkan Yardımcısı İbrahim Sayan ve MYK Üyesi Ali Arslan, Zonguldak, Bartın, Karabük, Kastamonu, Bolu, Düzce,

k) 07.09.2009 ile 11.09.2009 tarihleri arasında Genel Başkan Yardımcısı Nazım Yiğit Günay, Sinop, Samsun, Ordu, Giresun,

l) 07.09.2009 ile 13.09.2009 tarihleri arasında Genel Sayman Umut Tunç, Balıkesir,

m) 11.09.2009 ile 15.09.2009 tarihleri arasında Genel Başkan Yardımcısı Mustafa Arslan ve Genel Başkan Yardımcısı İbrahim Sayan İzmir,

Bu geziler sonucunda elde edilen bilgi, görgü ve kanaatler rapor haline getirilerek bir sonraki MYK toplantısında gündeme alınacak, örgütlenme konusundaki yol haritası bu verilerin tartışılması sonucu ortaya çıkarılacaktır.

Genel Başkan Yunus Emre, Genel Sekreter Yücel Arslan ve Genel Başkan Yardımcısı Nazım Yiğit Günay, iki kez Afyon örgütünü ziyaret etmiş ve 26 Haziran'da gerçekleştirilen Büyük Taarruz etkinliği hazırlık çalışmalarını yönetmişlerdir.

2- YURTDIŞI GEZİLERİ

a) POLONYA GEZİSİ

2008 senesinde Polonya'nın Sovyetler Birliği'nden bağımsızlığının öncülüğünü yapan Lech Walesa'nın Nobel Barış Ödülünü almasının 25. yıldönümü sebebi ile ilki düzenlenen Dayanışma Ekspresi (Solidarity Express) programının bu sene 26

Ağustos- 2 Eylül tarihlerinde ikincisi gerçekleşti. Bu seneki program kapsamında dünyanın dört bir yanından gelen 200 genç 2. Dünya Savaşı'nın 70. yıldönümünün resmi devlet kutlamalarına ve Ağustos Etkinlikleri ile Dayanışma Ticaret Birliği'nin kurulmasının 29. yıldönümü anma törenlerine katılma şansı elde etti.

Cumhuriyet Halk Partisi Gençlik Kolları'nı temsilen MYK üyesi Firuze Balta ve Genel Sayman Umut Tunç'un katıldığı program, Avrupa Dayanışma Merkezi tarafından, Polonya Dışişleri Bakanlığı işbirliği ile düzenlenen Dayanışma Ekspresi yolculuğuna Krakov'dan başlayıp yoluna Varşova'da devam etti. Gdansk'da son bulan Dayanışma Ekspresi yolculuğu boyunca faşizm ve komünizm olmak üzere iki totaliter sisteme karşı mücadelede büyük önem taşıyan yerleri ziyaret eden katılımcılar ülkenin tarihi konusunda bilgilendirildiler.

Gezilen mekanlar arasında Nazi Almanyası'nın toplama kampları olan Auschwitz ve Birkenau, Varşova Ayaklanması Müzesi, Westerplatte yarımadası (İkinci Dünya Savaşının ilk savaşının gerçekleştiği yarımada) ve Gdansk şehrindeki "The Roads to Freedom" sergisi vardı. Tüm bunların yanı sıra düzenlenen konferanslar ve atölye çalışmaları sayesinde Solidarnosc toplumsal hareketinin anlamı ile birlikte barışçıl ve demokratik bir dünya düzeni için gerekli değerlerin analizi üzerine odaklanma ve düşünce üretme fırsatı yaratıldı.

Etkinlik sürecinde eski Polonya Cumhurbaşkanı ve Solidarnosc hareketi lideri Lech Walesa, Avrupa Parlamentosu Polonya temsilcisi Roza Thun ve Polonyalı kaşif Marek Kaminski gibi önemli isimlerle düzenlenen sohbetlerin yanı sıra, Dayanışma Ekspresi katılımcıları, 2. Dünya Savaşı'nın 70. yıldönümünün resmi devlet kutlamaları için Westerplatte'deki törene katılan Vladimir Putin, Nicolas Sarkozy, Angela Merkel ve Yulia Tymoshenko gibi Devlet Başkanlarının konuşmalarına tanıklık etme şansı yakaladı.

Bu kutlamalarda da verilen birlik ve dayanışmanın önemiyle ilgili mesajlar programın ana temasını bir kere daha vurgularken, tarihten ders almak için tarihini iyi bilmek gerektiği vurgusuyla Polonya Dışişleri Bakanlığı ve Avrupa Dayanışma Merkezi tarafından düzenlenen Dayanışma Ekspresi programı katılımcılar açısından değerli deneyimler ve gözlemlerle son buldu.

b) BULGARİSTAN GEZİSİ

MYK Üyesi Elif Uzunşimşek 12.09.2009 ve 19.09.2009 tarihleri arasında Bulgaristan Sosyalist Partisinin bu sene ikincisini düzenlemiş olduğu 'International Program for Young Leaders from South Eastern Europe'(Uluslar arası Güneydoğu Avrupa Genç Liderler Programı) programına gençlik kollarımızı temsilen katılmıştır.

Toplantının genel amacı Güney Doğu Avrupa ülkelerinin gençlerini Bulgaristan politik sistemini,kurumlarını,yerel yönetim ve ülke yönetim politikalarını tanıtmak ve geleceğin sosyal demokrat ve sosyalist politikacılarını bilgilendirmektir.

Sırbistan,Karadağ,Bosna Hersek,Arnavutluk,Makedonya,Romanya ülkelerinden gençlerin bulunduğu organizasyon Sofya ve Varna şehirlerinde yürütüldü.

İlk gün BSP(Bulgaristan Sosyalist Partisi) Gençlik Örgütünden yetkililer ve partinin gençlikten sorumlu yöneticileriyle bir araya gelindi. Gençlik kolu yapısından farklı olarak partiden özerk, bir sivil toplum kuruluşu gibi işleyen bir gençlik örgütü olduğunu gözledik.

İkinci gün, Avrupa Birliği'nin Güneydoğu Avrupa politikaları konuşuldu. Sosyalist Partinin Türkiye'nin Avrupa Birliği hedefini desteklediği anlaşılmalı; bunun Avrupa Birliği'nin de çıkarlarına uygun olduğu görüşü savunuldu. Bu tezin savunulmasında dört ana gerekçeye başvuruldu:

- 1- Türkiye'nin AB enerji politikalarında kilit öneme sahip olması.
- 2- Yetişmekte olan genç nüfusun AB ihtiyaçlarını karşılamakta önemli bir yere sahip olması.
- 3- Türkiye'nin geniş coğrafyası ve büyük nüfusuyla AB ülkeleri için önemli bir pazar olması.
- 4- Türkiye'nin güçlü ordusuyla Avrupa'nın güvenlik ihtiyacını karşılamada ön planda yer alabilecek düzeyde olması.

Üçüncü gün, Avrupa Birliği'nin Karadeniz Bölgesindeki komşularıyla ilişkileri konulu bir konuşma yapan BSP Parti Meclisi üyesi Denitza Zlateva, AB ile Karadeniz ülkelerinin ekonomik entegrasyonunun en öncelikli mesele olduğuna vurgu yaptı.

Aynı gün Rusya ile ilişkiler konulu bir konuşma yapan BSP Parti Meclisi üyesi Yavor Kuyumdzhiev ise Rusya ile Bulgaristan'ın stratejik ortak olduğunu ve özellikle enerji konusunda ciddi ortaklıklar kurmak istediklerini söyledi. Karadeniz'e kıyısı olan bütün ülkeler için aynı şeylerin geçerli olduğunu da ekledi.

Aynı gün öğleden sonra BSP Genel Başkanı Sergei Stanishev ile buluşuldu. Bay Stanishev gençlerle buluşmasında bu tür programların çok yararlı olduğunu ve her yıl devam ettirmekte kararlı olduklarını belirtti. Stanishev, Genel Başkanımız Sayın Deniz Baykal'a özel olarak selamlarını iletmeyi de ihmal etmedi.

Dördüncü gün, Varna şehrine geçildi ve Varna Belediye Başkanı gençleri makamında kabul etti. Başkan, kenti tanıtan bir konuşma yaptıktan sonra ciddi yatırım planlarından bahsetti. Gelecek yıl Varna'da yapılması öngörülen Yunanistan, Bulgaristan, Türkiye üçlü görüşmelerinde Avrupa'nın kültür başkenti üzerine tartışılacağı da öğrenildi. Varna Üniversitesi Rektörü, Belediye Meclisinin doğal üyesi olup bu yolla üniversitenin sorun ve ihtiyaçlarını kolayca Belediye karar organlarına taşıma şansına sahip olduğu da bildirildi.

Son gün Bulgaristan Parlamento Başkanı, meclisteki sandalye sayıları, genç milletvekili sayıları ve meclis grupları hakkında bilgiler içeren bir konuşma yaptı.

3- 26 HAZİRAN BÜYÜK TAARRUZ YÜRÜYÜŞÜ

a) HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Gençlik Kolları Genel Merkezi koordinasyonunda Afyon Kocatepe'de gerçekleştirilen Büyük Taarruz yürüyüşünün ön çalışmalarına başlandı. 12 ilden İl Gençlik Kolları

Başkanları'nın ve Genel Merkez Gençlik Kollarının katılımıyla bir tertip komitesi oluşturuldu ve bu komite çalışmalarına başladı. Yunus Emre, Yücel Arslan ve Mustafa Arslan, yürüyüş güzergahı, tören alanı ve gençlik örgütümüzün toplanması öngörülen alanlarda incelemelerde bulundular.

b) ETKİNLİK PROGRAMI

- 25 Haziran 2009 akşamı CHP Gençlik Örgütü, Afyon ilinde toplandı.
- Akşam 11.00 da Kocatepe yakınlarındaki ikinci toplanma alanına varıldı.
- 26 Haziran sabahı 04.30 da Kocatepe'ye varılarak ve tören düzeni alındı.
- Tören izlendikten sonra kademeli olarak 06.00 ile 08.30 arasında illere dönüş başladı.

c) ETKİNLİK ANALİZİ

Yaklaşık 4000 gençlik kolu üyesinin toplandığı bu etkinlikte olumlu ve olumsuz etkenler aşağıdaki şekilde sayılabilir.

Olumlu Etkenler:

- Afyon Milletvekilimiz sayın Halil Ünlütepe'nin, her türlü yardım talebimizi olumlu karşılaması ve etkinliği Afyon adına sahiplenmesi.
- 3 arkadaşımızın 3 gün önceden Afyon'a giderek hazırlıklara ve coğrafyaya hakim olması.
- Gençlik Örgütümüzün Büyük Taarruzun yıldönümünü önemsemeleri ve etkinliğe heyecan duyarak katılmaları.

Olumsuz Etkenler:

- Afyon'daki partililerin etkinliği sahiplenmemeleri.
- Afyon Valiliğinin parti yöneticileri üstünde baskı kurma çabaları.
- 26 Ağustos'un Ramazan ayına ve hafta içine denk gelmesi.
- Katılımcı sayısını karşılayacak kadar otobüs temin edilememesi.

Tüm bu etkenler göz önünde tutulduğunda makul sayıda genç üyemizle Kocatepe'ye yürüdük ve resmi töreni sayısal olarak domine ettik. Ancak bir haber ajansının hatalı bildirimine dayalı olarak bazı basın organlarına yansıdığı gibi bir tatsızlık yaşandığı doğru değildir. (**Ek1**) Tören alanında halkla iç içe geçen gençlik örgütümüz törenin sonuna kadar coşkulu bir şekilde programa katkı sunmuştur.

4- İL GENÇLİK KOLLARI ATAMALARI

- 04.07.2009 tarihli MYK toplantısında **İstanbul** İl Gençlik Kolları Yönetim Kurulu, **Tarkan Ellergezen** başkanlığında atanmıştır.
- 08.08.2009 tarihli MYK toplantısında **Afyon Karahisar** İl Gençlik Kolları Yönetimi, **Veli Koçak** başkanlığında atanmıştır.

- 08.08.2009 tarihli MYK toplantısında **İzmir** İl Gençlik Kolları Yönetimi, **Berk Ulusal** başkanlığında atanmıştır.
- 22.08.2009 tarihli MYK toplantısında **Denizli** İl Gençlik Kolları Yönetimi, **Mahir Şirin** başkanlığında atanmıştır.
- 26.09.2009 tarihli MYK toplantısında **Ağrı** İl Gençlik Kolları Başkanlığına **Çetin Aydın**, yönetim kurulunu oluşturmak üzere atanmıştır.
- 26.09.2009 tarihli MYK toplantısında **Iğdır** İl Gençlik Kolları Yönetimi, **Ali Kemal Ulutaş** başkanlığında atanmıştır.
- 26.09.2009 tarihli MYK toplantısında **Sinop** İl Gençlik Kolları Yönetimi, **İhsan Kerem Onur** başkanlığında atanmıştır.
- 26.09.2009 tarihli MYK toplantısında **Malatya** İl Gençlik Kolları Başkanlığına **Öner Özdemir**, yönetim kurulunu oluşturmak üzere atanmıştır.

5.1.3- YEREL YÖNETİM BİRİMİ ÇALIŞMALARI

1- GENEL

29 Mart Yerel Genel Seçimleri sonrası ilk kez göreve gelen belediye başkanlarımızın dikkat etmeleri gereken hususlar ile ivedilikle yapılması gereken zorunlu iş ve işlemlerle ilgili olarak bilgilendirilmeleri, Birimimizin öncelikli görevlerinden biri olarak ele alınmıştır.

Bu çerçevede;

Devir teslim sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar,

Bütçe ve belediye şirketleri,

İmar hizmetleri ve uygulamaları,kent konseylerinin kurulması gibi konularda dikkat edilmesi gereken hususları içeren genelgeler hazırlanarak belediye başkanlarımıza gönderilmiştir.

Yerel seçimler sonrasında yapılan Türkiye Belediyeler Birliği Genel Kurulu çalışmalarına ilişkin olarak, partili belediye başkanlarımız arasında gerekli koordinasyon sağlanmış, Türkiye Belediyeler Birliği Meclis Üyeleri ve Birlik Encümenini seçimlerinde gerekli koordinasyon İl Teşkilatlarımız ve Genel Merkezimiz ölçeğinde sağlanmıştır.

Halen Birlik Meclisinde 132, Birlik Encümeninde ise 4 Belediye Başkanı arkadaşımız görev yapmaktadır.

Belediyelerimizin sorunları ve olanakları konusunda sürekli güncellenecek bir veri tabanının oluşturulmasına ve bu yolla partili belediyelerimiz arasındaki bilgi aktarımı, iş birliği ve yardımlaşmayı artırmaya yönelik olarak partili Belediye Başkanlarımız için bir anket formu hazırlanmıştır.

Bu çalışma, Parti Programımız ve Yerel Seçim Bildirgemiz doğrultusunda sosyal demokrat belediyeciliğin öncelikleri ve uygulama biçimine ilişkin olarak partili belediye başkanlarımızın aynı ortak dil ve anlayış çerçevesinde işbirliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalarımızın altyapısını oluşturmak açısından büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca hazırlıkları tamamlanmak üzere olan CHP Yerel Yönetim web sayfası için temel oluşturacak ve yaygın kullanım imkanını sağlayacak bir çalışma olarak tamamlanacaktır.

2- YAYIN ÇALIŞMALARI

Özellikle ilk kez Belediye Başkanı, Belediye Meclis Üyesi ve İl Genel Meclisi Üyesi olarak görev yapmak üzere seçilmiş bulunan partili yerel yöneticilerimizin, seçilmiş oldukları görevlerini yürütürken, hizmete ilişkin yasa, yönetmelik ve diğer mevzuatla tanımlanmış görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin olarak derli toplu bir şekilde bilgilенmelerini sağlayacak üç adet kitapçık hazırlanarak yerel yöneticilerimizin hizmetine sunulmuştur. Seçilmiş olan her üye için isimlerine yollanan kitapçıklarımız il ve ilçe örgütlerimiz tarafından dağıtılmıştır.

3-YURTTAŞ BAŞVURULARI

Yurttaşların, yöneticisi CHP'li olan belediyelerimizden beklentileri, hoşnutlukları ve eleştirilerine yönelik olarak Genel Merkez Yöneticilerimize ve doğrudan telefonla birimiz çalışanlarına yapmış oldukları başvurular ilgili yerel yöneticilerimize aktararak hızla değerlendirilmeleri sağlanmış, alınan sonuçlar başvuru sahiplerine iletilmiştir.

4- YEREL YÖNETİCİLERİMİZE HUKUKİ VE TEKNİK YARDIM

CHP'li yerel yöneticilerimizin yapmış oldukları göreve ilişkin karşılaştıkları hukuki sorunların çözümü ve gerek duydukları uzmanlık düzeyindeki bilgilerin sağlanmasına yönelik çalışmalar ile birimiz çalışmalarına katılan uzmanların da katkısıyla aksama olmaksızın sürdürülmektedir.

Özellikle küçük ölçekli belediyelerimizin, hükümetçe uygulanan yanlış ve taraflı politikalar sonucu içine düşürüldüğü maddi imkansızlıkların hızla arttığı bu ortamda, Belediye Birliklerinin imkanlarının kullanımı, bakanlık veya valiliklerin yetkisinde kullandırılan fonların kapsam ve kullanımı ile AB Fonlarının kapsamı ve kullanımına ilişkin olarak yerel yöneticilerimizin bilgilendirilmesine ilişkin çalışmalar sürmekte Genel Merkezimize yapılan başvurular ilgili uzmanların da katkısıyla hızla sonuçlandırılmaya çalışılmaktadır..

5- PARTLİ BELEDİYELERİMİZ ARASINDA İŞBİRLİĞİNİ ARTIRMAYA DÖNÜK ÇALIŞMALAR

Bu kapsamda, ciddi mali ve teknik imkansızlık içindeki belediyelerimiz ile olanakları daha iyi olan belediyelerimizin işbirliği yapmaları özendirilmekte, bu yönde Genel Merkez Yönetimimize iletilen taleplerin karşılanmasına yönelik olarak gerekli koordinasyon sağlanması için çalışmalar yapılmaktadır. Yoğun talepler karşısında imkanlar ve yasal düzenlemelerde dikkate alınarak çözüm bulunmaya gayret edilmektedir.

6- KOMİSYON ÇALIŞMALARI

Yerel Yönetimlerin görev kapsamındaki tüm konulara ilişkin olarak ilgili MYK üyesi Yerel Yönetim Komisyonu üyeleri ve uzmanların katılımı ile ilgili Genel Başkan Yardımcısının başkanlığında toplanan komisyonumuz yaz boyunca çalışmalarını sürdürmüştür.

Bu kapsamda;

- Kentsel Altyapı ve erişilebilir temiz su temini,
- Belediyelerin maddi imkanlarının artırılma olanakları, kıt kaynakların doğru kullanımı,
- Konut Sorunu ve Kentsel Dönüşüm,
- Vatandaşa hizmeti kolaylaştıracak E-beldiye uygulamaları,
- Stratejik plan,
- Yerel yönetimlerce karşılanması gereken sağlık hizmetleri,
- Yerel yönetimler ve spor,
- AB fonlarının kapsamı ve kullanılma biçimi,
- Yerel yönetimler ve kadın sorunları,
- Uygulamada karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri

Konularında; Yerel Yönetim Komisyon Üyeleri ve uzmanlarınca yapılan bu çalışmalar, partili belediye başkanlarımızı yönlendirecek projelerin ve politika önceliklerinin oluşturulabilmesi amacıyla komisyonumuzca değerlendirilmiştir. Her konu için ayrı sunum cd'si hazırlanmaktadır. Yerel yöneticilerimize iletilecek bu çalışmalar iç eğitim ve proje çalışmalarına kaynak teşkil edecektir.

Mevzuatta yaşanan değişiklikler iletişim araçları kullanılarak yerel yöneticilerimize ulaştırılmaktadır. Detay bilgilendirmeler birim sorumluları tarafından taleplere göre yapılmaktadır.

Hükümetçe hazırlanan yerel yönetimleri ilgilendiren mevzuat çalışmaları, komisyon çalışmaları kapsamında değerlendirilmiş, bu çalışmalar kapsamında meclis gurubumuz ile komisyonumuz arasında gerekli işbirliği sağlanmıştır.

5.2.- PARTİ ETKİNLİKLERİ

5.2.1.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KAYSERİ VE HATAY GEZİLERİ (9 AĞUSTOS 2009)

Ankara'dan Kayseri'ye hareket eden Genel Başkan Deniz Baykal Kayseri Tomarza'da 21. Ulusal 11. Uluslararası Dadaloğlu Kültür ve Sanat Şenliğine katıldı.

Kayseri'den Hatay'a geçen Genel Başkan İskenderun İlçesi Üçgüllük Beldesi Belediye Başkanlığı hizmet binasının açılış törenine katılıp Ankara'ya döndü.

Genel Başkan Deniz Baykal'a Kayseri ve Hatay gezilerinde Genel Sekreter Önder Sav, Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş ile Genel Sayman Mustafa Özyürek eşlik ettiler.

5.2.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN İSTANBUL GEZİSİ (15 AĞUSTOS 2009)

Anakara'dan İstanbul'a hareket eden Genel Başkan Deniz Baykal Çatalca ve Silivri Belediye Başkanlıklarını ziyaretinin ardından 25. Geleneksel Değirmenköy Domates Festivali'ne katıldı. Genel Başkan Deniz Baykal'a bu gezisi sırasında Genel Başkan Yardımcıları Yılmaz Ateş ve Bihlun Tamaylıgil, Genel Sayman Mustafa Özyürek, Genel Sekreter Yardımcıları Algan Hacaloğlu ve Mehmet Ali Özpolat ve bazı İstanbul milletvekilleri ile il yöneticileri eşlik ettiler.

5.2.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN ISPARTA GEZİSİ (16 AĞUSTOS 2009)

İstanbul'dan Antalya'ya geçen Genel Başkan Deniz Baykal Antalya Havaalanı'ndan helikopter ile Isparta'nın Yenişarbademli İlçesi'ne hareket etti.

Şenlik alanına helikopterle gelen Deniz Baykal, coşkulu bir kalabalık tarafından karşılandı. Baykal'ın helikopterinin meydana inişiyle 21 pare top atışı yapıldı. Baykal, kurban kesilmesini istemedi. Baykal, daha sonra, dinlenmek üzere yörük çadırına geçti.

Yenişarbademli Belediye Başkanı Mustafa Erdem, CHP Genel Başkanı Baykal'a ve Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Akaydın'a şilt sundu. Baykal, şildi alırken Belediye Başkanı Erdem'in iktidar dönemi için yatırım yaptığını söyleyerek espri yaptı. Etkinlikleri CHP Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş, CHP Konya Milletvekili Atilla Kart, CHP Isparta Milletvekili Mevlüt Coşkuner ve Isparta Vali Yardımcısı Niyazi Can da izledi

Şenlik alanında kurulan yörük çadırında öğle yemeği yiyen ve vatandaşlarla fotoğraf çektiren Baykal, daha sonra yaptığı konuşmada, Türkiye'nin temelini sağlam atıldığını, vatanın mayasının sağlam karıldığını söyledi. Anadolu'da yaşayan insanların değişik kültür, tarih ve coğrafyalardan geldiğine dikkati çeken Baykal, Türkiye'nin insanların harmanlandığı bir yer olduğunu ifade etti.

Türkiye'de kimsenin diğerine yan gözle bakma, küçümseme hakkına sahip olmadığını belirten Baykal, şöyle konuştu:

"Hepimiz kardeşiz, özgürüz, hep beraberiz, ayrı değiliz, birileri gelip bizi ayıracak mı Arnavutsunuz, Çerkezsiniz diye? Bırak bunları, hepimiz Türk milletiyiz, Türk milleti. Yani insanların kökünü özünden ayırmak mümkün değil. Özümüz Türk milleti. Nereden gelirsek gelelim. Anayasamızda da yazıyor. Türk milletinin parçasıyız. Ayıracak mıyız? Şimdi birileri bu beraberliği bozmaya, ayırmaya çalışıyor. Tersini yapıyormuş gibi gözüküyor, o konuşmalarla bir şeyleri gizlemeye çalışıyor. Ayırıştırma politikasını saklamaya çalışıyor. Millet bunun farkında. Hepimiz aynı milletin parçasıyız, kimsenin bizi bölmeye mümkün değil. Etnik kimlikler adı altında kimsenin bizi ayırıştırmasına izin vermeyiz. Kafasında başka hesap yapanlar unutmasın. Terör işi ayrıdır, milli birliğimiz ayrıdır. Ülkeyi bölmeye kalkanlarla mücadele etmek boynumuzun borcudur. Yenişarbademli'den 122 şehit vermişiz. Bunlar boşuna mı öldüler değerli arkadaşlarım?"

5.2.4.- ŞEHİT YAKINLARINDAN OLUŞAN BİR GRUP, CHP'Yİ ZİYARET ETTİ (17 AĞUSTOS 2009)

AKP'nin önce Kürt açılımı, sonra demokratik açılım adını verdiği girişime karşı çıkan şehit yakınlarından bir grup, CHP'yi ziyaret etti.

Çeşitli illerden gelen ve Türk bayrakları taşıyan şehit yakınları, CHP Genel Merkezi'nde Genel Sekreter Yardımcısı Algan Hacaloğlu tarafından karşılandı ve uğurlandı. Hacaloğlu, İsmail Cem Salonu'nda yapılan görüşme öncesi şehit yakınlarının tek tek ellerini sıkarak hoşgeldiniz dedi.

Algan Hacaloğlu, Türkiye'de PKK teröründen 1985-2000 yılları arasında 10 bine yakın asker, polis ve korucu ile yaklaşık 8 bin sivil vatandaşın şehit olduğunu hatırlatarak, bu kanayan yaranın Türkiye'nin en büyük acısı olduğunu söyledi. "Terörle hiçbir zaman müzakere yapılamaz, terör muhatap olarak alınamaz" diyen Hacaloğlu, "Bir ülkede, bir grup, silahlı eylem yaparak, güç göstererek, devletin ortak kurallarını ihlal etme konumunda bulunuyor ise, bunu anlayışla karşılamak, buna bir meşruiyet izafe etmek söz konusu olamaz. Önce terör örgütü silahlı mücadeleyi sona erdirmeli, silahlarını kalıcı olarak bırakmalıdır" dedi.

Algan Hacaloğlu, CHP'nin, terör örgütünü muhatap kabul eden tüm girişimlere karşı olduğunu altını çizerek, "affın da hiçbir şekilde terörle mücadelenin bir yöntemi olmayacağını" belirtti. "Terör örgütü silahını bırakmalıdır, siyasi davasından vazgeçmelidir. Dava, demokrasi davasıdır. Demokrasi davasının muhatapları da siyasi partilerdir, yurttaşlarımızdır, elinde silahla halkımı, askerimi öldüren, şehit eden

değildir. Eğer 'silahları bırakma ve terörle mücadeleyi sona erdirme' gibi bir düşünce varsa, tabii hepimiz düşünürüz, o zaman hepimize görev düşer. Ülkede kalıcı barış ve uzlaşma koşullarının ortamı hep beraber yaratılır. Ama hiç kimse kalkıp da önce 'ayın 15'i, sonra haftanın çarşambası' diyerek bu ülkeye, insanlarımıza inanılmaz acıların örgütlenmesini yapmış kişi ve diğer kişileri, karşımıza 'Türkiye'nin geleceğinin, barışının, demokratikleşmesinin, huzurunun mimarı' olarak sunmasın. Elini kana bulamış bu kişiler, kesinlikle Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin muhatabı olamaz, hiçbir şekilde olamayacaktır." dedi.

Başta İstanbul Şehit Aileleri Dayanışma ve Sosyal Yardımlaşma Derneği Genel Başkanı Şencan Bayramoğlu, Mehmet Gençer olmak üzere şehit aileleri de söz alarak AKP'yi uyardılar. Şehit aileleri, **"terör örgütü elebaşısı Abdullah Öcalan'ın ve terör örgütünün muhatap alınmamasını, müzakere yapılmamasını"** istediler ve 15 gün öncesinden randevu istemelerine rağmen Başbakan tarafından kabul edilmediklerin hatırlatarak, **"iktidar şehit yakınlarını muhatap kabul etmedi. Öte yandan, Şehit anneleriyle AKP'nin PKK terör örgütü mensuplarının anneleri aynı kefeye konuldu"** diye tepkilerini dile getirdiler.

5.2.5.- CHP GENÇLİK KOLLARI KOCATEPE'YE YÜRÜDÜ (25-26 AĞUSTOS 2009)

25 Ağustos'u 26 Ağustos'a bağlayan gece yarısı Saat 00.00'da Kocatepe Eteklerinde Yürüyüşe Gececek Olan CHP'li gençler, Saat 04.30'da Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından Büyük Taarruz Emrinin verildiği Kocatepe'de toplandılar. Sonra etkinliğe katıldılar.

Büyük Taarruz'un 87. yıldönümü dolayısıyla her yıl düzenlenen Zafer Haftası kutlamaları, **Atatürk**'ün taarruz emrini verdiği 1874 rakımlı Kocatepe'de sabahın ilk ışıklarına kadar devam etti. Törenler sırasında mehter takımıyla CHP Gençlik Kolları arasında tartışma çıktı. Katılımcılar sık sık AKP aleyhine sloganlar attı.

5.2.6.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL İZMİR ENTERNASYONEL FUARININ 78. AÇILIŞ TÖRENİNE KATILDI (28-29 AĞUSTOS 2009)

28 Ağustos günü Ankara'dan İzmir'e hareket eden Genel Başkan Deniz Baykal, İzmir Havaalanındaki karşılamanın ardından Belediye Başkanlarıyla bir toplantı yaptı. Daha sonra 78. İzmir Enternasyonel Fuarı açılış törenine katıldı.

Genel Başkan Deniz Baykal'a bu gezisi sırasında Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş, Genel Sayman ve CHP Sözcüsü Mustafa Özyürek ve MYK Üyeleri M.Ali Susam ile Savcı Sayan eşlik ettiler.

Ertesi gün Torbalı ilçesine giden Genel Başkan burada belediyeyi ziyaret ederek belediye binası önünde halka hitaben bir konuşma yaptı. Konuşmasında, memurların, çiftçinin ve esnafın keyfinin yerinde olmadığını, ama Ankara'dakilerin, "krizin teğet geçtiği" yönünde açıklamalarda bulduklarını söyledi.

Eski Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'a, Başbakan'ın, "kriz zarar vermedi" sözleriyle ilgili yorumunun sorulduğunu anımsatan CHP Lideri, **"o da diyor ki, 'valla ona ailece zarar vermemiş olabilir ama millet yandı, kavruldu' diyor. Peki, Maliye Bakanının gerçeği görmesi için iktidardan düşmesi mi gerekiyordu."**

Son yerel seçimlerin Türkiye'de iki şeyi ortaya çıkardığını, bunlardan birinin, iktidarın gidici olduğunun ortaya çıktığını savunan Baykal, şöyle devam etti: **'2007-2009 seçimleri arasında iktidar 8 puan oy kaybetti. İnşallah bu düşüş devam edecek. Önümüzdeki ilk genel seçimde çok büyük hızla düşeceğine inanıyorum. Bu, Türkiye'yi içine sürüklenmekte olduğu olumsuzluktan çıkarma şansını bize kazandıracaktır. Bu seçimlerden ortaya çıkan ikinci gerçek de Abbas yoludur, CHP de geliyor, bu da ortaya çıktı. AKP gidiyor da maalesef, yakıp yıkarak gidiyor, Tahrip ederek gidiyor. Türkiye'nin her sorununa bakınız, hangisi hal yoluna girmiştir Allah aşkına?'**

Genel Başkanı Deniz Baykal, İzmir programı kapsamında İlçe ve belde belediye başkanlıklarını ziyaret edip açılışlar yaparken Ödemiş yolu üzerindeki bir kahvehanede durarak gazetecilerin sorularını yanıtladı.

Baykal, Anadolu'yu karış karış gezdiklerini ve gezeceklerini belirterek, iktidarı bu projeden alıkoymak için çalışma yapacaklarını söyledi.

Genel Başkanı Deniz Baykal İzmir'in Kiraz'da da "Herkes şimdi İmralı'dan gelecek raporu bekliyor. Türkiye'yi bu hale nasıl getirdiniz? İmralı'yı muhatap yaptılar" dedi.

Belediye önünde vatandaşlara seslenen Genel Başkan Baykal AKP'nin iktidarda yedi yılını tamamladığını ancak, "yolsuzluk ve hırsızlıkla mücadele edemediğini" belirtti. Deniz Feneri konusunun hesabının sorulmadığını hatırlattı.

Büyükşehir Belediyesi Bayındır Arıtma Tesisleri açılış töreninden sonra Zeytinova ve Ödemiş belediyelerini de ziyaret eden Genel Başkan Şükrü Saracoğlu heykeli, kız öğrenci yurdu, belediye ek hizmet binası açılış törenlerine katıldı. Beydağı ve Kiraz belediyelerini ziyaretle gezisini tamamlayan Genel Başkan İzmir'den Ankara'ya döndü.

5.2.7.- GENEL BAŞKAN BAYKAL İZMİR'DE (5 EYLÜL 2009)

Genel Başkanı **Deniz Baykal**, **Aydın**'ın ilçelerindeki çeşitli ziyaretlerde bulunmak ve açılışlara katılmak üzere geldiği **İzmir**'de, **"Kürt açılımı diye başlayan, sonra mahcup bir şekilde Kürt lafı unutulmuş demokratik açılıma dönüştürülen politikayla ilgili yeni şeyler söylemek gerekiyor. Biz Başbakan'ın yol arkadaşı olmayacağız. Onun yanında yeterince yol arkadaşı var. Başbakan, İmralı'dan gelen yol haritasını değil, Anadolu'daki Kürtlerin yol haritasını benimsemeli"** dedi.

Baykal, Başbakan Erdoğan'ın demokratik açılım sürecindeki temaslara ve CHP ile de görüşebileceklerine ilişkin sözlerini anımsatarak, **"Biz bu yanlış yolculuğunuzda sizin yol arkadaşınız olmayacağız. Sizin zaten yeterince yol arkadaşınız var. Size bu yolculuğunuzda en kısa zamanda durum değerlendirmesi yapıp, tekrar kendinize yeni bir yol haritası çizmenizi tavsiye ediyorum. İmralı'dan gelen yol**

haritası değil, size Anadolu'da Kürt kökenli insanların ezici çoğunluğunun da dahil olduğu, milyonlarca insanımızın arzu ettiği istikamette bir yol haritası içine kendinizi sokmanızı tavsiye ederim” diye konuştu.

Baykal, İzmir'deki açıklamasında, **“Arkasında kim var bilmediğimiz, nereye varacağını görmediğimiz, Türkiye'ye hangi zararları vereceğini şimdiden gözlemediğimiz bu sürecin hiçbir şekilde parçası olmayacağımızı Başbakan'ın bilgisine sunmak istiyorum”** vurgusunu yaptı.

5.2.8.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN AYDIN GEZİSİ (5 EYLÜL 2009)

Ankara Esenboğa Havaalanı'ndan İzmir'e hareket eden Genel Başkan Deniz Baykal, Akbük Belde Belediye Başkanlığını ziyaretinin ardından Didim Kapalı Pazaryeri ile İtfaiye ve Afet Merkezi'nin açılışını yaptı.

Didim Belediye Başkanlığını ziyaret ettikten sonra Kuşadası İlçesi'ne hareket eden Genel Başkan İsmail Cem Meydanı açılışını yaptı. Daha sonra Kuşadası Belediye Başkanlığını da ziyaret etti. Genel Başkan Deniz Baykal'a bu gezisi sırasında Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş ve MYK üyeleri M.Ali Susam ile Fevzi Topuz eşik ettiler.

Genel Başkan Deniz Baykal, Aydın'ın Didim ilçesi Akbük beldesinde belediye binası önünde vatandaşlara seslendi. Türkiye'de ekonominin kötü gittiğini ve yolsuzlukların hesabının sorulmadığını belirten Baykal, iktidarın yargıyla, askerle, üniversitelerle sürtüşme içinde olduğunu, çiftçinin, esnafın perişan edildiğini söyledi ve görüşlerini şöyle açıkladı. **“Anaların gözyaşını durdurmanın yolu, Türkiye'yi bölmek isteyenlere 'Gel arkadaş ne istiyorsun? Sana istediğini vereyim, çok da isteme, şimdilik bununla idare et, gerekirse sonra bakarız' diyerek anlaşma yapmak mıdır? Böyle şey olur mu? Bu memlekette, Türkiye'nin doğusunda, batısında, her yerinde, milyonlarca Kürt kökenli kardeşimiz, huzur barış içinde yaşıyor. Yaşamaya da devam edecek. Onlar onlar bizim öz kardeşlerimiz. Bu memleketin parçası. Bu memleketin bir tapusu var. O tapu 70 milyon insanda aynı anda var. Hepsisi kardeş, ne olursa olsun, mezhebi, inancı, kökü, kökeni ne olursa olsun.”**

5.2.9.- GN SEK. ÖNDER SAV İL BAŞKANLARINI CHP'NİN KURULUŞ YILDÖNÜMÜ ETKİNLİKLERİNE DAVET ETTİ (5 EYLÜL 2009)

Genel Sekreter Önder Sav'ın İl Başkanlarına gönderdiği genelge şöyle;

“Mustafa Kemal ATATÜRK'ün önderliğinde Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin devamı olarak 9 Eylül 1923'te kurulan partimizin 86. yıldönümünü kutlamaya hazırlanıyoruz.

Geride bıraktığımız dönemlerde Danıştay Başkanlığı yapmış olan Sayın Nuri ALAN, Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı yapmış olan Sayın Erdoğan TEZİÇ, Avrupa

İnsan Hakları Mahkemesi yargıçlığı yapmış olan Rıza TÜRMEİN'in katılacağı "YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE DEMOKRASİ" konulu bir panel düzenlenmiştir.

Panelden önce Genel Başkanımız Sayın DENİZ BAYKAL'ın başkanlığında Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri, Parti Meclisi Üyeleri, Yüksek Disiplin Kurulu Üyeleri, Milletvekillerimiz ve İl başkanlarımızın katılımıyla ANITKABİR ziyaret edilecektir.

Bu nedenle, görev başında olan İl başkanlarımızın 9 Eylül 2009 günü en geç saat 12.00'de CHP Genel Merkezi'nde hazır bulunmalarını istemekteyiz. Daha sonra Anıtkabir ziyaretinde ve panelde birlikte olacağız.

İl başkanlarımızın Ankara'ya gelecek olmaları, kuruluşumuzun 86. yılında her ilde Atatürk Anıtı'na çelenk konulmasına, saygı duruşunda bulunulmasına ve düzenlenmiş kutlama programlarının aksatılmasına asla neden olmamalıdır. 9 Eylül 2009 günü programı aşağıda yazılıdır.

Programa katılmanızı önemle belirtir, çalışmalarınızda başarılar diler, saygılar sunarım"

PROGRAM

- 1- Saat 12.00'de CHP Genel Merkezi önünden kalkacak otobüslerle Anıtkabir'e hareket (isteyen kendi olanakları ile gidebilir)
- 2- Saat 13.00'de Aslanlı Yol'un başında hazır olma. Yüce ATATÜRK ve ikinci Genel Başkanımız İsmet İNÖNÜ'yü ziyaret.
- 3- Saat 14.00'de CHP Genel Merkez binasındaki Konferans Salonu'nda Panel
- 4- Panel bitiminde 1. kattaki CHP Tarihi Sergisi de ziyaret edilebilir.

5.2.10.- GENEL SEKRETER ÖNDER SAV HÜSEYİN GAZİ KÜLTÜR ŞENLİĞİ'NE KATILDI (6 EYLÜL 2009)

Genel Sekreter Önder Sav bir konuşma yaparak katıldığı 12. Geleneksel Hüseyin Gazi Kültür Şenliği Mamak Hüseyin Gazi Türbe alanında gerçekleştirildi.

Geleneksel ödüllerin de sahiplerine verileceği şenlikte halk ozanları ve sanatçılar konserler verecek, semah ekipleri de semah döndüler.

5.2.11.- CHP'İNİN 86. YILDÖNÜMÜ GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN ÖNDERLİĞİNDE ANKARA'DA VE BÜTÜN İLLERDE ETKİNLİKLERLE KUTLANDI (9 EYLÜL 2009)

Genel Başkan Deniz Baykal'ın il başkanlarıyla Genel Merkez'de yaptığı toplantıyla başlayan etkinlikler, daha sonra MYK, PM, YDK üyeleri, il başkanları ve milletvekillerinin Genel Başkan Deniz Baykal'ın başkanlığında Anıtkabir'e giderek, CHP'nin kurucu Genel Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü'nün Anıt mezarlarını ziyaretiyle devam etti.

Genel Başkan Deniz Baykal'ın Anıtkabir'de özel defteri imzalamasından sonra CHP

yöneticileri il başkanları ve milletvekilleri CHP'nin kuruluş yıldönümü etkinlikleri çerçevesinde Genel Merkez'de düzenlenen Yargı Bağımsızlığı paneline katıldılar.

5.2.12.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL ŞEHİT ASTSUBAY İÇİN DÜZENLENEN TÖRENE KATILDI (10 EYLÜL 2009)

İstanbul'da şehit astsubay Murat Taş'ın cenaze törenine Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, Genel Başkan Yardımcıları Bihlun **TAMAYLIGİL**, Yılmaz **ATEŞ**, CHP Sözcüsü Mustafa **ÖZYÜREK**, Genel Sekreter Yardımcıları Algan **HACALOĞLU** ile M.Ali **ÖZPOLAT**, Milletvekilleri ve İl Başkanı Gürsel **TEKİN** katıldı.

5.2.13.- GENEL SEKRETER ÖNDER SAV BAŞKANLIĞINDAKİ HEYET ŞEHİT BAŞÇAVUŞ İÇİN ANKARA'DA DÜZENLENEN TÖRENE KATILDI (10 EYLÜL 2009)

Ankara'da Orhan Kılıç için yapılan cenaze töreninde ise Genel Sekreter Önder **SAV**, Genel Başkan Yardımcısı Onur **ÖYMEN**, Grup Başkanvekili Hakkı Süha **OKAY**, bazı MYK, PM Üyeleri ve milletvekilleriyle İl Başkanı Ali **YILDIZLI**'da hazır bulundu

5.2.14.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL İSTANBUL'DA SEL FELAKETİNE UĞRAYAN BÖLGELERDE İNCELEMELER YAPTI (10 EYLÜL 2009)

Genel Başkan Deniz Baykal İstanbul'da meydana gelen sel felaketi üzerine İstanbul'a gittiği ve sele maruz kalan bölgelerde incelemeler yaptı.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı **Deniz Baykal**, İstanbul milletvekilleri **Bihlun Tamaylıgil**, **Mustafa Özyürek**, **Algan Hacaloğlu**, **Çetin Sosyal**, **Mehmet Sevigen**, Ankara milletvekili **Yılmaz Ateş**, İstanbul İl Başkanı **Gürsel Tekin**'in de aralarında olduğu CHP'li heyet dün selin vurduğu İkitelli Basın Ekspres Yolu ve Ayamama Deresi'nde incelemelerde bulundu.

Bu arada konuyla ilgili olarak da bazı açıklamalar da yaptı. Genel Başkan Deniz Baykal, *“Yıllarca belediyeciliği çiçek yapmak, çiçek dikmek falan diye anlayacaksın, lale devri yaşatacaksın. Göz boyama, makyaj onunla uğraşacaksın. Temeli, altyapısı öyle. Ve durup durup kaderin sillesini buradaki insanlar yiyecekler, canlarını kaybedecekler, mallarını kaybedecekler. Onu bir geçiştireceğiz. Tekrar yola çıkacağız. Kabul edilebilir gibi değil. Büyük üzüntü içindeyim. Bunu biz çok ciddi bir konu olarak takip edeceğiz.”* değerlendirmesini takiben basına kapsamlı bir açıklama yaptı.

5.2.15.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL DIŞİŞLERİ BAŞKANINI GENEL MERKEZDE KABUL ETTİ (15 EYLÜL 2009)

Genel Başkan Deniz Baykal Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu Genel Merkezde görüştüktan sonra gazetecilere açıklamalar yaptı ve sorularını yanıtladı.

Genel Başkan Deniz Baykal, “*Bugünkü Dışişleri Bakanıyla görüşmemiz konusunda açıklanması gerektiğini düşündüğünüz noktalar olabilir. Onlara yardımcı olmak istiyorum. Önce Sayın Dışişleri Bakanı bundan önce yapmış olduğumuz görüşmenin bir anlamda uzantısı olarak bu görüşmeyi gerçekleştirdi. Birlikte değerlendirdiğimiz konular Kafkasya’daki durum ve gelişmeler. Türkiye – Ermenistan ilişkileri, Azerbaycan’ın durumu, enerji bağlantıları konusu ve Kıbrıs sorunları etrafında oluştu. Bunun dışında bir başka ele alınmış değildir. Zihninizde acaba konuşuldu mu diye değerlendirdiğinizi tahmin ettiğim konu dahil olmak üzere başka bir konu konuşulmuş değildir. Bu konuları ele aldık.*” dedikten sonra, yapılan toplantı konusunda uzun bir açıklama yaparak gazetecilerin sorularını yanıtladı.

Genel Başkan Baykal, “*Son gelişmelerle ilgili Sayın Dışişleri Bakanının açıklamalarını dinledik. Kendisine teşekkür ederim. Bu temasları bizim yapıyor olmamızın altında yatan temel anlayış şudur; dışişleri konuları bu ülkenin temel, ana devlet sorunları niteliğinde önem taşıyan konulardır. Biz ülkenin dış politika sorunlarının günlük siyasete alet edilmemesini isteriz. Bu konuda dikkatli ve duyarlı davranırız. Türkiye’nin ulusal menfaatlerinin öncelikli bir yer tuttuğunu düşünürüz. Siyasi tartışmaların ötesinde bir anlamı olduğunu biliriz ve bu dikkat, bu duyarlılık içinde bu konulara yaklaşırız. O nedenle ülkenin dış politika sorunları gündeme geldiği zaman buna özel bir ilgi ve anlayış içinde yaklaşmaya gayret ederiz.*”

Bu konulara bizim Türkiye’nin milli menfaatleri açısından yaklaşıyoruz olmamız bu konuda iktidarla farklı düşüncelere sahip olma gerçeğini örtbas etmemizi gerektirmez. Bizim bu konuda düşüncelerimiz vardır, anlayışımız vardır bunu ifade ederiz. Bugünkü görüşmede de gene kamuoyumuzun çok iyi bildiği yaklaşımımızı her konuda, Kıbrıs konusunda, Ermeni ile ilişkiler konusunda, Kafkasya’daki sorunlar konusunda, enerji bağlantıları konusunda gene bir kez daha Sayın Dışişleri Bakanına aktardık.” değerlendirmesini yaptı.

5.2.16.- CHP’DE SİYASİ PARTİLERLE BAYRAMIN İKİNCİ GÜNÜ BAYRAMLAŞTI (21 EYLÜL 2009)

Bayramın ikinci günü yapılan siyasi partilerle bayramlaşma sabah saat 09.14’de başladı ve 12.00’de bitti.

Mustafa **ÖZYÜREK** (Genel Sayman), Sinan **YERLİKAYA** (PM Üyesi), Neriman **GENÇ** (PM Üyesi)’den oluşan ziyaret heyeti SHP, DSP, AKP, BBP, SP, ANAP, DP ve MHP’yi ziyaret ettiler.

Cevdet **SELVİ** (Genel Başkan Yrd.), Nesrin **BAYTOK** (BYKP Başkanı PM Üyesi), Yücel **ARTANTAŞ** (PM Üyesi)'dan oluşan kabul heyeti SHP, DSP, AKP, BBP, SP, ANAP, DP ve MHP'yi kabul ettiler.

5.2.17.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL BAYRAMIN İKİNCİ GÜNÜ GENEL MERKEZDE ÖRGÜTLE BAYRAMLAŞTI (21 EYLÜL 2009)

Genel Merkezde Ramazan Bayramının ikinci günü örgütle yapılan bayramlaşma Genel Başkan Deniz Baykal'ın katılımı ile gerçekleşti. Genel Başkan Deniz Baykal CHP'liler ve vatandaşlarla Genel Merkez lobisinde bayramlaştı.

Genel başkan Deniz Baykal genel merkez'de bayramlaşırken, ***“Türkiye’yi ayırmak, bölmek isteyen içerdeki, dışarıdaki çevrelerin değirmenine su taşımak türkiye cumhuriyeti başbakanının görevi değildir. Hiç şüphe yok ki bu suçlamanın altında Başbakanın uzun bir süreden beri başlayan, günümüze kadar süren ve son zamanlarda daha da açıklık kazanan zihniyeti, anlayışı, yaklaşımı yatıyor. Başbakan Türkiye’yi bir bütün olarak görmektense, Türk milletini oluşturan etnik alt kesimleri ayırıştırma, ayrı ayrı vurgulamayı sanki birbirlerinden bunlar köklü bir biçimde ayırmışlar gibi o ayrılığın altını çizmeyi marifet zannediyor. Türkiye’yi buraya getiren budur. Başbakan yıllardan beri söze Türkiye’de 28 etnik grubu sayarak başlamıştır. Her konuşmasında bu farklılığı vurgulamıştır. Bu ayrılığı ortaya koymaya çalışmıştır. Ayrılığı derinleştirmeye gayret etmiştir. Bizi ayırıştırmanın, bizi tek bir kimliğe dayalı olarak birbirimizden farklıymışız gibi ortaya koymak Başbakana yakışan bir şey midir?”*** dedi.

5.2.18.- GENEL BAŞKAN BAYKAL AB BÜYÜKELÇİLERİ İLE YEMEKTE BULUŞTU (24 EYLÜL 2009)

AB dönem başkanı İsveç'in ev sahipliğinde, büyükelçilikte düzenlenen yemek 2.5 saat sürdü. Yemeğin 1.5 saatlik bölümünde Baykal sunuş yaptı. Daha sonra sohbet edildi. Yemekli toplantıya Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen'de katıldı.

Büyükelçiler ile yediği yemekte AB-Türkiye ilişkilerinin tıkanıp tıkanmadığını söyleyen Baykal, ***“AB ile ilgili hem gerçekçi hem de iyimser olmak çok zor”*** diye konuştu. CHP lideri, hükümetin Kürt açılımının hem Türkiye'yi hem de bölgeyi karıştırabileceğini vurguladı.

Baykal, AB büyükelçilerine ‘Birlik hem Müslüman hem demokratik hem laik Türkiye'nin önemini anlamalı’ dedi. Kürt açılımı konusunda ‘Ayrıştırıcı arayışlar kanlı bir süreç başlatır’ uyarısını yaptı

Genel Başkanı **Deniz Baykal**, AB büyükelçileriyle bir araya geldiği yemekte, ***“Türkiye-AB ilişkileri ‘reset’ edilmeli. AB hem Müslüman hem demokratik hem laik bir Türkiye'nin önemini anlamalı”*** mesajı verdi. Kürt açılımıyla ilgili ayrıştırıcı istikametteki arayışlara karşı olduklarını bildiren Baykal, ***“Bu arayışlar hem Türkiye’yi hem bölgeyi karıştırır. Kanlı bir süreç başlar”*** uyarısında bulundu.

Baykal, Ergenekon davasıyla ilgili olarak da, “Jenkins raporunda söylenenleri ben 1.5 yıl önce söylemişim. Elbette suç işleyenler vardır. Ama alakasız insanların bir araya getirilerek yargılanması söz konusu” dedi.

5.2.19.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN DENİZLİ GEZİSİ (25 EYLÜL 2009)

Genel Başkan Deniz Baykal’a bu gezisi sırasında Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş, Genel Sayman Mustafa Özyürek, Genel Sekreter Önder Sav ve Denizli Milletvekili Ali Rıza Ertemür eşlik ettiler.

Genel Başkan Deniz Baykal Denizli Çivril’de Elmalı Tarım ve Kültür Festivale katılarak bir konuşma yaparak güncel gelişmeleri değerlendirdi; **“Bugün Çivril’de sizlerle beraber olmayı istedik. Bu güzel gününüzü sizlerle paylaşmayı istedik. Değerli belediye başkanımız eksik olmasın bize özel bir çağrı yaptı. Çivril’de bizi mutlaka görmek istediğini ifade etti. Sayın İbrahim Hakkı Aslan’a bende, arkadaşlarımda destek vermek ve 29 Mart seçimlerinde onu seçerek onu ve Cumhuriyet Halk Partisini onurlandıran çok değerli Çivrillilere yürekten teşekkür etmek için, teşekkürlerimizi sizlerle paylaşmak için ve değerli belediye başkanımıza Sayın İbrahim Hakkı Aslan’a hayırlı olsun demek için, başarılar dilemek için Çivril’e geldik. Sayın İbrahim Hakkı Aslan’ı bir kez daha huzurunuzda kutluyorum. Seçilmesinden büyük mutluluk duyduk. Deneyimli bir arkadaşımız. Çivril’e büyük hizmetler vermiş, bir kez daha görev başında. İlk kez göreve gelmiş bir insanın heyecanı, coşkusu, çalışma hırsları içinde olduğunu memnuniyetle görüyorum. Birikimini, deneyimini en iyi şekilde bu dönemde de Çivril için değerlendireceğine yürekten inanıyorum. Kendisini tekrar kutluyorum, başarılar diliyorum, hayırlı olmasını diliyorum.**

Ayrıca bu 15. sini gerçekleştirmiş olduğumuz ve Sayın İbrahim Hakkı Aslan’ın başlattığı bu Çivril Elma Kültür Festivalinin de bu yıl açılışında bulunmaktan mutluluk duyuyorum. Bu festivalin Çivril’imize, Çivril’imizin Türkiye’ye ve dünyaya tanıtılmasına, Çivril’imizin değerlerinin, güzelliğinin, tarımının, elmasının, insanının bütün güzelliğiyle ortaya çıkarılmasına yardımcı olmasını diliyorum. Bu gezimizde zaten buna destek vermek, dayanışma duygumuzu ifade etmek, Çivril’le bir arada olduğumuzu, Çivril’le omuz omuza birlikte yürüğümüzü göstermek için gerçekleştirilmiştir.” dedi.

5.2.20.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN ANKARA- KALECİK GEZİSİ (26 EYLÜL 2009)

Genel Başkan Deniz Baykal, Ankara'nın Kalecik ilçesinde bu yıl 5'incisi düzenlenen "Uluslararası Kalecik Karası" Festivali'ne katıldı. Parti otobüsüyle geldiği ilçede yoğun bir kalabalık tarafından karşılanan Deniz Baykal, daha sonra stantları gezerek, vatandaşlarla sohbet etti.

Festivale, Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş, Genel Sekreter Önder Sav, Grup Başkanvekili Hakkı Suha Okay, Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık ve Yenimahalle Belediye Başkanı Fethi Yaşar da katıldı. Festivalin açılış konuşmasını yapan Deniz Baykal, 77 yıl önce Ulu Önder Atatürk'ün Dil Kurultayı'nı topladığını ve bu günün Dil Bayramı olarak kutlandığını söyledi.

Anadolu halkının arkasında binlerce yıllık büyük bir tarihin olduğunu ifade eden Baykal, **"1277'de Osmanlı'dan önce beylikler döneminde Karamanoğlu Mehmet Bey, divanda, mecliste, dergahta ve bergahta Türkçe konuşulmasını zorunlu kılmıştır. Bu bizim Anadolu'da birlik oluşturma, millet oluşturma çalışmamızın çıkış noktasıdır. Milletın özü dildir. Bizim dilimiz Türkçedir. Bu bizim Anadolu'daki birlik ve beraberliğimizin özüdür, köküdür"** dedi.

Bir kişinin soyunun, sopunun, aşiretinin, ırkının ve etnik kimliğinin farklı olabileceğini dile getiren Baykal, şöyle devam etti: **"Ama biz hepimiz, ortak dilin etrafında birlik ve beraberlik kurmalıyız. Onu sahiplenmek en önemli işimizdir. Bu, ülke için en büyük değerdir. Devletin görevi, resmi dilini herkese öğretmek, anlatmak ve onun gelişip, güçlenmesine yardımcı olmaktır. Devlet, bir başka dili kabul ederek, 'ana dil' diyerek devletin resmi diline rakip gösterme adına gayret gösterme konumunda değildir, olmamalıdır."**

Siyasetin uzun bir yol olduğunu, bu yolda iniş ve çıkışların bulunduğunu vurgulayan CHP Genel Başkanı Baykal görüşlerini açıklarken şunları da söyledi; **"Siyasette yenileşme ve değişim vardır. Yine öyle bir değişime gidiyoruz. Son seçimler bunu gösterdi. AKP'nin oyları ülke genelinde 8 puan düştü. Bu AKP'nin gidici olduğunu gösteriyor. AKP gidiyor, CHP geliyor. Son günlerde Başbakan'ın konuşmaları da bunu kabullendiğini gösteriyor. Önemli olan AKP'nin gittikten sonra nasıl hatırlanacağıdır. AKP işsizlikle yolsuzlukla yani Deniz Feneri ile Ermeni ve Kürt açılımlarıyla hatırlanacaktır. Biz CHP olarak sorumluluğumuzun farkındayız. Bundan 5 yıl önce bugünleri görerek, vatandaşı ezdirmeyeceğimizi, ülkeyi soydurmayacağımızı ve böldürmeyeceğimizi söylemiştik."**

5.2.21.- GENEL BAŞKANI BAYKAL BEŞİKTAŞ BELEDİYE BAŞKANI İSMAİL ÜNAL İLE SARIYER BELEDİYE BAŞKANI ŞÜKRÜ GENÇ'İ ZİYARET ETTİ. (27 EYLÜL 2009)

Genel Başkan Deniz Baykal, İstanbul il yöneticileri ve İstanbul milletvekilleri ile beraber, Beşiktaş Belediye Başkanı İsmail Ünal ile Sarıyer Belediye Başkanı Şükrü Genç'i ayrı ayrı ziyaret etti.

Genel Başkan Deniz Baykal ilk önce Sarıyer Belediye Başkanı Şükrü Genç makamında ziyaret etti. Ziyaret sırasında Genç, Baykal'a ilçede yaptığı çalışmalarla ve projeleriyle ilgili olarak, slayt gösterisi eşliğinde bilgi verdi. Genel başkan Baykal'a Sarıyer forması hediye etti.

Deniz Baykal da Sarıyer'in İstanbul'un belirli ihtiyaçlarına cevap verebilecek çok özel bir diyar olduğunu belirterek, herkesin iş birliği halinde Sarıyer'i tarihi, kültürel ve

doğal yapısını bozmadan koruması gerektiğini vurguladı. Genel başkan Deniz Baykal, basın önünde yaptığı açıklamada, **“Son seçimlerde İstanbul'da dört olan belediye sayımızı 12'ye çıkardık. Önemli bir sıçrama yaptık, bu bir gidişi ortaya koyuyor. Türkiye'nin nereye doğru yöneldiğini net bir şekilde gösteriyor. İstanbul demek, Türkiye demek. İstanbul'da ortaya çıkan değişimin Türkiye bakımından çok büyük anlamı var. Bu sonuç sadece bizim değil, bütün Türkiye'nin umudunu artırdı, bu değişimi başarılı kılmak zorundayız.”** Dedikten sonra güncel siyasi konular üzerinde değerlendirme yaptı.

Daha sonra Beşiktaş Belediyesini ziyaret eden Deniz Baykal'a, belediye başkanı İsmail Ünal üzerinde **"bağımsızlık benim karakterimdir"** yazılı Atatürk madalyası, Necdet Sakaoğlu'nun **"Atatürk'un Beşiktaş Günleri"** adlı kitabını ve İranlı bir ressamın Atatürk tablosunu hediye etti. İsmail Ünal da hizmetler ve projeler hakkında bilgi verdi. Bu arada Eskişehirspor Teknik Direktörü Rıza Çalimbay ve sanatçı Mustafa Sağyaşar da Baykal'ın başkanlıkta bulunduğu sırada Ünal'ı ziyarete geldi.

Deniz Baykal, Beşiktaş Belediyesi'nde yaptığı konuşmada, **"Türkiye sapır sapır dökülüyor. Hukuku, adaleti, demokrasisi dökülüyor. Ekonomisi çok büyük sıkıntılarla karşı karşıya. Bunu aşmamız lazım. Türkiye'nin önünü açacağız. Türkiye'yi bu bunalımdan, bu sıkıntıdan, bu karabasandan kurtaracağız. Hukuk işleyecek, hak işleyecek"** dedikten sonra şunları söyledi:

"Emniyet Genel Müdürlüğü soruşturma yapıyor, savcılık ve mahkeme karar alıyor. Bir emniyet müdürü diyor ki 'Bu yanlış bir karardır. Ben kendime kefil olamam, ama ona kefil olurum. Herhalde bu Ergenekon davasındaki insanları tanıyor diye bunu aldılar. Tanır, ama o tarafsız bir insandır. Bu işlerin dışındadır' diyor. Bu ne biçim bir düzen, ne biçim bir iş. Neye güveneceğiz, neye inanacağız? 'Ergenekon davasına sanık olanlarla yakınlık bir tutuklama nedeni olabilir' diyor. Diyen kim bir emniyet müdürü. Ergenekon davasını bitiriyor bu değerlendirme. Bu, davayla ilgili olarak çok önemli bir tespittir. Resmi hiyerarşi içinde emniyet müdürü genel müdürlüğünün bir girişimi hakkında vicdanının sesini dinleyerek kamuoyunu uyarma ihtiyacı hissediyor. Böyle bir bürokrasi olabilir mi, böyle bir tablo doğal karşılanabilir mi? Nerede hukuk, nerede adalet, kim kime güvenecek? Devlet içindeki yetkililerin birbirlerine tuzak kurdukları, birbirleriyle hesaplaşma, intikam ilişkisi içerisine girdiği değerlendirmeleri, günlük olaylar. Ne kadar üzüntü verici, ne kadar yazık. Ne kadar acı. Bunu söyleyenler de sorumsuz insanlar değil. En ciddi en yetkili olması gereken insanlar. Bu böyle gitmez, bunu söylemek istiyorum."

Son seçimlerde İstanbul'da dört olan belediye sayılarını 12'ye çıkardıklarını hatırlatan Baykal, ortaya çıkan tablonun herkesi çok mutlu ettiğini söyledi ve şöyle dedi. **"Önemli bir sıçrama yaptık, bu bir gidişi ortaya koyuyor. Türkiye'nin nereye doğru yöneldiğini net bir şekilde gösterdi. İstanbul demek, Türkiye demek. İstanbul'da ortaya çıkan değişimin Türkiye bakımından çok büyük anlamı var. Bu sonuç sadece bizim değil, bütün Türkiye'nin umudunu artırdı, bu değişimi başarılı kılmak zorundayız."**

5.2.22.- GENEL BAŞKAN VE CHP HEYETİ YEMEKLİ TOPLANTIDA İŞ DÜNYASI İLE BULUŞTU (28 EYLÜL 2009)

Koç Holding Onursal Başkanı Rahmi Koç'un ev sahipliğinde düzenlenen yemekli toplantıya iş dünyasından Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Koç, TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ, Eczacıbaşı Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Eczacıbaşı, Boyner Holding Murahhas üyesi Cem Boyner, Kibar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kibar, İstanbul Ticaret Odası Başkanı Murat Yalçıntaş, Tekfen Holding kurucu başkanı Feyyaz Berker, Hüsamettin Kavi, TİSK Başkanı Tuğrul Kutadgubilik ve TÜSİAD Genel Sekreteri Zafer Ali Yavan katıldı. Yemeğe davetli olan TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu ile İstanbul Sanayi Odası Başkanı Tanıl Küçük yurtdışında olduklarından katılmadılar.

Genel Başkan Deniz Baykal ise yemekli toplantıya Genel Başkan Yardımcıları Onur Öymen ve Bihlun Tamaylıgil, Genel Sayman Mustafa Özyürek, Genel Sekreter Yardımcısı Algan Hacaloğlu, CHP Gulp Başkan vekili Kemal Kılıçdaroğlu, MYK üyesi Faik Öztrak, İst. Milletvekili İlhan Kesici ve İst. İl Başkanı Gürsel Tekin ile beraber katıldı.

İki saat süren yemekli toplantıdan sonra Genel Başkan Baykal, "Bizim için çok yararlı bir toplantı oldu. Siyaset ve iş dünyası arasında böyle temasların yapılması çok yararlı olmuştur. Çok iyi duygularla ayrılıyoruz." Açıklamasını yaptı.

Genel Başkan Baykal, basına kapalı olan yemekte, Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasi, ekonomik ve sosyal koşullar, iç ve dış sorunlar, iktidarın medya ve yargıya yönelik uygulamakta olduğu baskı politikası, açılım adı altında sergilenen tutarsızlıklar, Türkiye'nin bütünlüğünü ve birliğini kasteden duyarsızlıklar, Ergenekon davası etrafında uygulanan hak ihlalleri, hukuksuzluklar ve diğer güncel konular etrafında kapsamlı açıklama yaptı; bu konularda CHP'nin duruşunu ve politikalarını özetledi.

Genel Başkan Baykal, "***İktidara gelseniz Vergi İdaresi'nin bağımsızlığını kabul eder misiniz?***" sorusuna "***Kesinlikle***" yanıtını verdi. Baykal işadamlarına "***Merkez Bankası'nın bağımsızlığını ilk gündeme getirenlerin kendileri olduğunu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (BDDK) kurulması önerisinin de kendilerine ait olduğunu, vergi İdaresi'nin bağımsız ve özerk olmasını istiyoruz, doğrusu da budur***" dedi.

İşsizliğin Türkiye'nin en önemli sorunu olduğunun altını çizen Genel Başkan Baykal, Türkiye'de demokrasiyi tehdit eden unsurlar arasında ilk sırada telefonların dinlenmesi, Ergenekon davası sürecinde yaşananlar ve yargı bağımsızlığını sıraladı. İşadamları da bu konudaki kaygılarını paylaştıklarını dile getirdi. Gündeme gelen bir diğer konu da basın özgürlüğü ve özel sektör üzerinde baskı kurmak amacıyla Doğan Holding'e kesilen vergi cezası oldu. İş dünyası temsilcileri de bu görüşlere katıldıklarını belirttiler.

5.2.23.- GN BŞK. BAYKAL, YÖNETMEN HALİT REFİĞ'İ TEDAVİ GÖRDÜĞÜ MEMORIAL HASTANESİNDE ZİYARET ETTİ (28 EYLÜL 2009)

Genel Başkan Deniz Baykal, Genel Başkan Yardımcısı Bihlun Tamaylıgil ve İstanbul İl Başkanı Gürsel Tekin ile beraber, yönetmen Halit Refiğ'i tedavi gördüğü Memorial Hastanesinde ziyaret ettikten sonra gazetecilere açıklama yaptı ve Halit Refiğ'e geçmiş olsun dileklerini ilettiler.

Deniz Baykal, Halit Refiğ'in Türkiye'de hak ettiği şekilde sahiplenilmesi, değerlendirilmesi, ortaya koyduğu sanat anlayışının ve eserlerinin anlaşılması gerektiğini söyledi. Halit Refiğ'in Türkiye aydın kavramının içeriğini dolduran bir kişi olduğunu belirten Baykal, *"Halit Refiğ, halkına yabancılaşan, toplumla ters düşen, topluma dudak büken, tepeden bakan aydın anlayışını bir tarafa bırakmıştır. Halkının, toplumunun, milletinin değerlerini özümseyen bir insan olarak ortaya çıkmıştır"* dedi.

Halit Refiğ'in Türkiye'de başarılı yönetmenlerin ortaya çıkmasına temel oluşturduğunu dile getiren Deniz Baykal, herkesin Halit Refiğ'i bu güç döneminde kucaklaması gerektiğini söyledi.

Deniz Baykal, bilinci açık olan ve konuşan Halit Refiğ'in kendisine "Tek Umut Türkiye" kitabını imzalayarak, hediye ettiğini kaydetti. Baykal, "Gönlümüz ve dualarımız onlarla beraber. İnşallah sağlığına kavuşur" dedi.

5.2.24.- DENİZ BAYKAL, ASKERLİKTE KOMUTANI OLAN EMEKLİ ALBAY SELÇUK KULEN'İN CENAZE TÖRENİNE KATILDI (29 EYLÜL 2009)

Genel Başkan Deniz BAYKAL, yedek subay olarak askerlik yaptığı dönemde komutanı olan emekli albay Selçuk Kule'nin cenaze törenine katıldı ve yakınlarına başsağlığı dileklerini ilettiler.

5.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KATILDIĞI ETKİNLİKLER

5 Ağustos 2009	NTV Murat Akgün İle Canlı Yayın
5 Ağustos 2009	TBMM Başkanı Köksal Toptan'ı Kabul
6 Ağustos 2009	PM Öncesi Basına Açıklamalar
6 Ağustos 2009	Türk Milli Takımını Kutlama Mesajı
9 Ağustos 2009	Kayseri Uluslararası Dadaloğlu Kültür Ve Sanat Şenliğine Katılım, Hatay İskenderun Üçgüllük Belediye Hizmet Binasının Açılışı
11 Ağustos 2009	CHP TBMM Grup Toplantısı
11 Ağustos 2009	Aykut Oray Ölümü Nedeniyle Taziye Mesajı
15 Ağustos 2009	Çatalca Belediyesi'ni Ziyaret ve Silivri 25.Geleneksel Değirmenköy Domates Şenliğine Katılım
16 Ağustos 2009	Isparta Yenişarbademli Pınargözü Kültür Şenliklerine Katılım
20 Ağustos 2009	Galatasaray Fenerbahçe, Trabzonspor ve Sivasspor'a UEFA Avrupa Ligi Maçlarında Başarılar Mesajı
25 Ağustos 2009	Yönetmen Yücel Çakmaklı İçin Taziye Mesajı
28 Ağustos 2009	İzmir'de Belediye Başkanlarıyla Toplantı, 78.İzmir Enternasyonal Fuarı Açılış Törenine Katılım
29 Ağustos 2009	Torbalı Belediye Başkanlığını Ziyaret. İzmir Büyükşehir Belediyesi Bayındır Arıtma Tesisleri Açılışı. Zeytinova Belde Belediye Başkanlığını Ziyaret, Ödemiş Belediye Başkanlığını Ziyaret Şükrü Saraçoğlu Heykeli, Kızöğrenci Yurdu Açılışı, Belediye Ek Hizmet Binası Açılışı, Beydağı Belediye Başkanlığı'nı Ziyaret, Kiraz Belediye Başkanlığını Ziyaret
30 Ağustos 2009	Zafer Bayramı Törenleri, Genelkurmay Başkanlığı Resepsiyonu
04 Eylül 2009	Sivas Kongresi Yıldönümü Nedeniyle Mesaj
05 Eylül 2009	İzmir Basın Toplantısı, Akbük Belde Belediye Başkanlığı'nı Ziyaret, Didim Kapalı Pazar Yeri İle, İtfaiye ve Afet Merkezi'nin Açılışı, Didim Belediye Başkanlığını Ziyaret, Kuşadası İsmail Cem Meydanı Açılışı, Kuşadası Belediye Başkanlığını Ziyaret

07 Eylül 2009	İzmir Gazeteciler Cemiyeti'ne Mesaj
7 Eylül 2009	Star TV Ana Haber Bülteni ve Arena Programına Katılım
9 Eylül 2009	CHP'nin 86.Yıldönümü Nedeniyle Anıtkabir'i Ziyaret İl Başkanları Toplantısı Öncesi Basına Açıklama İl Başkanları Toplantısı "Yargı Bağımsızlığı Ve Demokrasi"Paneli
10 Eylül 2009	İstanbul'da Sel Bölgelerinde İncelemeler Şehit Murat Taş'ın Cenaze Töreni
13 Eylül 2009	CNN Türk "Ankara Kulisi" Programına Katılım
15 Eylül 2009	Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nu Kabul ve Basın Toplantısı
21 Eylül 2009	Genel Merkez'de Bayramlaşma Öncesi Açıklama ve Genel Merkez'de Bayramlaşma
24 Eylül 2009	AB Büyükelçileri İle Yemek
25 Eylül 2009	Denizli Çivril Belediyesini Ziyaret Çivril 15.Elma Festivaline Katılım
26 Eylül 2009	5. Uluslararası Kalecik Karası Festivaline Katılım
27 Eylül 2009	Türkiye Gazeteciler Federasyonu Genel Kurulu'na Mesaj
28 Eylül 2009	Halit Refiğ'i Hastanede Ziyaret İstanbul Sarıyer be Beşiktaş Belediyelerini Ziyaret Rahmi Koç'un İş Dünyası Yemeği Daveti
29 Eylül 2009	Albay Kuntel'in Cenaze Törenine Katılım
01 Ekim 2009	TBMM Yeni Yasama Yılı Açılışı
03 Ekim 2009	Bursa Nilüfer İlçe Belediyesini Ziyaret Özlüce Kültür Merkezi'nin Açılışı Çalı Kapalı Yüzme Havuzu Ve Sosyal Tesis Açılışı Çağdaş Eğitim Kooperatifini Ziyaret Sosyal Yaşam Merkezinin Açılışı
03 Ekim 2009	Antalya Döşemealtı 6. Nar Festivaline Katılım
04 Ekim 2009	Malatya Doğanşehir Belediyesini Ziyaret Belediye Başkanları Toplantısı 5.Doğanşehir Elma Ve Kültür Festivaline Katılım
06 Ekim 2009	CHP TBMM Grup Toplantısı

EKLER

|

|

86. YILINDA CHP VE KUVAYI MİLLİYE

Atatürkçüler, yurtseverler, çağdaş Türkiye sevdalıları, aralarındaki farklılıkları ve küçük çelişkileri bir yana bırakmalıdırlar. Çağdaş Türkiye'yi buldozer gibi ezip geçmek planları yapan bir zihniyetle her cephede savaşmak kolay değildir. Artık CHP'nin etrafında birleşme günüdür.

CHP'nin kökleri "**Kuvayı Milliye**"ye dayanır; onun kökleri "**misakı milli**" (milli sınırlar) ve Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın içindedir.

Çünkü CHP'nin kökleri "**Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyeti**"dir (ARMHC). Bu cemiyet, ulusal bağımsızlık ve Kurtuluş Savaşı'mızın ideolojisini yürütmüş, "**Kuvayı Milli**"ye ruhunun halk arasında yaratılmasını ve örgütlenmesini sağlamıştır.

Bu nedenle CHP'nin kökleri ARMHC'nin yani Kuvayı Milliye'nin ta kendisidir, özüdür... Ulusal Savaşın baş örgütleyicisi işte bu Kuvayı Milliye derneğinin (ARMHC) 9 Eylül 1923'te Cumhuriyet Halk Fırkası'na (CHF) dönüşmesiyle CHP'nin yaşamı başlamıştır.

CHP'nin kurucusu da aslında ARMHC'nin başkanı **Gazi Mustafa Kemal**'dir. Gerçekten Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın zaferle 9 Eylül 1922'de sonuçlanmasından 3 ay sonra 6 Aralık 1922'de Atatürk Ankara'da bir siyasal parti kurmak istediğini açıkladı.

Mustafa Kemal konuşmasında özellikle ülkenin toplumsal, sosyal ve ekonomik durumunun ileriye götürülmesi için çalışmalar yapılması gerektiğini belirtiyor, bu konuları kapsayan halkçılık ideolojisinin geniş olarak ele alınmasını istiyordu.

Tüm bu konularda halkın görüşlerini öğrenmek amacıyla bir yurtiçi geziye çıkacağını da belirtiyordu. Bu konuşmada, kuracağı partinin en temel ilkesini şöyle açıklıyordu.

"Halk Fırkası'nın asıl ruhu bağımsızlık ve kayıtsız-şartsız milli egemenliktir."

Bu çalışmalar sürerken Meclis 1 Nisan 1923'te yeni seçimlere gidilmesine karar verdi. Mustafa Kemal ve arkadaşları yeni seçimlere "**Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyeti**"nin örgütlü şemsiyesi altında katıldılar. Cemiyet, seçimlere, Cemiyetin Başkanı Gazi Mustafa Kemal'in imzasını taşıyan ve 9 maddeden oluşan halkçılık programıyla katılmıştı.

Seçimlerle oluşan II. TBMM çalışmalarına başladı ve hemen sonra 9 Eylül 1923'te Cumhuriyet Halk Fırkası'nın (CHF) resmi kuruluş dilekçesi, Genel Başkan Mustafa Kemal'in imzasıyla İçişleri Bakanlığı'na verildi ve böylece CHP resmen kurulmuş oldu.

Ancak yukarıda verdiğimiz bilgiler temelinde CHP'nin asıl manevi kuruluşunun 4-11 Eylül 1919 tarihlerinde gerçekleşen Sivas Kongresi olduğu, bütün yabancı ve yerli bilim adamları tarafından vurgulanır.

Kökeni Kuvayı Milliye

CHP'nin kuruluş bildirgesi, ilk tüzük ve programı 1919-1923 tarihleri arasında gerçekleşen efsanevi Ulusal Kurtuluş Savaşı destanının ruhundan oluşuyordu. Bu destansı bağımsızlık savaşının ideolojik belgeleri başta, Amasya bağımsızlık bildirgesi, Erzurum ve Sivas kongreleri kararları, Ulusal Bağımsızlık Savaşı sürerken TBMM'nin aldığı kararlar ve Başkomutan Mustafa Kemal'in yaptığı açıklamalarla ortaya çıkan temel görüşler CHP'nin programının temel felsefesini oluşturuyordu.

Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti'nin temel felsefesini oluşturan ve anayasamızın değiştirilemez hükümündeki temel ilkeleri ile CHP'nin temel görüşleri birbiriyle örtüşür. Aslında Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesi, ARMHC'nin temel fikirlerinden oluşmuştur. CHP'nin kökleri de bu büyük ve destansı Kuvayı Milliye Cemiyeti'ne dayanır.

Daha sonra **Atatürk**'ün önderliğinde, aydınlanma devrimleri gerçekleştirildi. Kültürde, hukukta, devlet yönetiminde çağdaş, laik toplum düzeninin gerçekleşmesi sağlandı.

CHP, Atatürk'ün aydınlanma devrimlerinin Meclis içinde oluşmasında ve bu çağdaşlaşma hareketinin halk kitlelerine yayılmasında en zor ve en etkin görevleri yükledi. II. Cumhurbaşkanı **İnönü**'nün önderliğinde ülkemizin demokratik sisteme geçişi sağladı. 14 Mayıs 1950'de Türk tarihinde ilk kez yargıç yönetim ve denetiminde yapılan dürüst, eşit ve özgür seçimlerle siyasal iktidarın barış içinde el değiştirmesi sağlandı. Bu önemli demokratikleşme hareketinin gerçekleşmesi CHP'nin taçlanmış zafer anıtlarından birisi olarak tarihte yerini almıştır.

Demokratik yaşamla birlikte her türlü düşünce doğal olarak ortaya çıktı. Kuşkusuz karşıdevrimciler de örgütlendiler güçlendiler.

Tarihsel görev

İşte bu noktada CHP tarihsel olarak yeni görevler üstlendi bu görevler nelerdir?

- Öncelikle kurtuluşunda etkin bir biçimde görev aldığı Türkiye Cumhuriyeti'nin ülke bütünlüğünü ve milli sınırlarını (Misaki Milli) korumak
- Kuruluşunda da etkin bir biçimde görev aldığı laik ve çağdaş Cumhuriyetimizin temel ilkelerini ve felsefesini savunmak ve korumak.

Türkiye bugün tarihinin engüç dönemlerinden birisini yaşıyor. Siyasal iktidarı elinde tutan parti laikliğe karşı hareketlerin odak noktası olarak Anayasa Mahkemesi tarafından hüküm giymiştir. Bugün, Türk milli eğitiminde tarikatlar egemendir. Ülkedeki tüm öğrenci yurtlarının üçte ikisi tarikatların elindedir.

Laik Cumhuriyetin teklike altında olmadığını düşünmek büyük bir aymazlıktır. Çünkü Türkiye bugün adeta bir tarikatlar koalisyonu ve demokrasisine dönüşmektedir.

Bugün ülkemizin üniter yapısı, hukuk devleti, yargı bağımsızlığı tehdit altındadır.

İşte bu noktada, CHP'ye çok önemli görevler düşmektedir. Bir zamanlar CHP kadrolarında yer alıp bakanlık koltuğuna kadar yükselen kimilerinin “**CHP zamanla bitecek... CHP seçmeninin gözü laiklikten başka bir şey görmüyor**” diye yazmalarını ve 50 yıldır politikanın içinde bulunmalarına karşın gözlerinin nasıl olupta böylesi bir siyah bir bantla sarıldığını görmek çok düşündürücüdür.

AKP içeriği belli olmayan açılımlarla (demokratik açılım, Ermeni açılımı, hukuk açılımı vs.) toplumu altüst etmeye çalışıyor. Bu zihniyete karşı CHP canla başla savaş vermektedir.

Başta Genel Başkan **Baykal** olmak üzere CHP Milletvekilleri ve tüm CHP örgütleri laik cumhuriyetin, üniter yapının, ülke ve toplum bütünlüğünün korunması yönünde ciddi bir tavır ve eylem içindedir. Bugünün şartları bize yepyeni bir yaklaşımı dayatmaktadır.

Atatürkçüler, yurtseverler, çağdaş Türkiye sevdalıları, aralarında farklılıkları ve küçük çelişkileri bir yana bırakmalıdırlar. Atatürkçü aydınlar, yurtseverler ayrılıkları, eleştirileri bir süre askıya almak zorundadırlar.

Çağdaş Türkiye'yi buldozer gibi ezip geçmek planları yapan bir zihniyetle her cephede savaşmak kolay değildir. Artık CHP'nin etrafında birleşme günüdür. Artık kökenleri Kuvayı Milliye'de olan büyük CHP'yi yeniden yaratma günüdür.

Dr. Alev COŞKUN (CHP Eski Milletvekili, Gazeteci)

CHP 86 YAŞINDA

I. Büyük Millet Meclisi'ne 1919'da kurulan Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin ölküsü egemendi. Kurucu Meclis niteliğindeki I. Büyük Millet Meclisi'nin Osmanlı'nın küllerinden yeni, bağımsız ve çağdaş bir devlet yaratmak gibi zor bir işlevi vardı. **Mustafa Kemal** Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ilkelerinin kalıcı ve kurulan yeni devletin geleceğini belirleyici olabilmesi için bir siyasi parti kimliği kazanmasını istiyordu. Bu amaçla 6 Aralık 1922'de ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlarını çözmek üzere halkçılık ilkesine dayanan ve Halk Fırkası adını alacak olan bir parti kuracağını açıkladı. Mustafa Kemal, İçişleri Bakanlığı'na 9 Eylül 1923 tarihinde verdiği dilekçe ile kendi başkanlığında, aralarında **Celal Bayar**'ın da bulunduğu sekiz milletvekili tarafından Halk Fırkası'nın kurulduğunu bildirdi. 10 Kasım 1924 tarihinde partinin adı Cumhuriyet Halk Fırkası olarak değiştirildi.

Partinin 17 Mayıs 1931'de yapılan 3. kurultayında cumhuriyetçilik, milliyetçilik, halkçılık, devletçilik, laiklik ve devrimcilik partinin altı ilkesi olarak kabul edildi. Bu ilkeler zaman içinde çağın değişen ve gelişen anlayışlarına uyum sağlayacak biçimde içerikleri zenginleştirilerek, bugün bile devlet anlayışının ve toplumsal yapının varlığını sürdürmesinin temel kavramları olarak siyasetin yoluna ışık tutmaktadır.

Atatürk'ün öncülüğündeki CHP, bu altı ilke doğrultusunda ve inançlı kadroları ile kuruluş ve kurtuluş yıllarının tüm engellerini aşmıştır. Halkçılık ilkesiyle sosyal devleti kurmuştur, devletçilik ilkesiyle ekonominin verilerinden toplumu eşit olarak yararlandırmıştır, laiklik ve cumhuriyetçilik ilkeleriyle ümmeti millet yapmış ve egemenlik hakkını millete vermiştir, ulusçuluk (milliyetçilik) ilkesiyle toplumu aynı ilke ve inanç bütünlüğü içinde kaynaştırmıştır, devrimcilik anlayışıyla toplumu aydınlatmanın, çağdaşlaştırmanın kapılarını açmıştır.

Eğitimde teklik, Köy Enstitüleri, Halkevleri, okuma yazma seferberliği ile genç Türkiye'nin aydınlanma çağını başlatmıştır.

Atatürk sonrasında onun başlattığı devrimler aynen sürdürülmüş, tekstil, çimento, demir-çelik, tarım alanında ekonomik altyapının, II. Dünya Savaşı'ndan uzak durarak barışa inancının, çok partili yaşama geçişi hazırlayarak demokrasiye olan inancının temellerini atmıştır.

Kuruluşunun 86. yılında CHP için kurduğu ve yücelttiği Cumhuriyete ve onun devrimlerine yeniden sahip çıkmak gibi tarihsel bir görevi üstlenmek ve yerine getirmek çabasıyla karşı karşıya kalması Türkiye'nin geleceği açısından gerçekten düşündürücüdür. 2002 yılında iktidar olan AKP dinci siyaset anlayışı doğrultusunda, CHP'nin çağdaş bir devlet adına yarattığı tüm kurumları yok etmek çabasıdır. CHP yıllarında kurulan tüm ekonomik zenginlikler yerli-yabancı tekelere satılmış, eğitimde, yargıda, basında yandaşlık kavramı öne çıkarılmış, yaklaşık 12 milyon işçi, 3 milyon memur ve 8 milyon emekli ve bakmakla yükümlü oldukları aileleri için sosyal devlet kavramı rafa kaldırılmış, sendikalar, gazeteler, köşe yazarları iktidarın borazanı kimliğine büründürülmek istenmiş ve tüm bu girişimler karşısında

Cumhuriyeti, demokrasiyi ve aydınlanmayı savunanlar Ergenekon adı altında başlatılan hukuk dışı bir uygulamanın terörü altında ezilmek, yok edilmek istenmiştir.

Bunlar yetmezmiş gibi, AKP dinci motifli iktidarını sürdürebilmek için, emperyal politikalara yenik düşerek, ABD'ye teslimiyetini kanıtlayan Kürt ve Ermeni açılımı diye devletin geleceği açısından son derece sakıncalı iki girişim başlatmıştır. Bu iki açılım girişiminin ardında ABD'li düşünce kuruluşu Atlantic Council'in Direktörü **David Phillips**'in olduğu kanıtlanmıştır. Kendisini ABD'nin Ortadoğu'daki ileri karakolu sayan AKP, partisel çıkarını ülke çıkarlarının önüne geçirdiğinin, bunun bir "*asar-ı izmihlal (çöküşün başlangıcı)*" olduğunun ayırında mıdır acaba?.. Bu iki açılimdan Ermeni patentli olanı, eğer gerçekleşirse, enerji dayanağımız olan kardeş ve komşu bir devleti karşımıza alacak ve Türk dış politikasının iflasını ilan edecektir. Kürt açılımı ise önce özerk Kürt cumhuriyetini sonrasında federe Kürt devletini gündeme getirecektir. Bu da Türkiye'nin siyaseten ve coğrafi olarak bölünmesi demektir. Böyle bir bölünmenin Türkiye'nin değil ABD'nin yararına olduğu açıktır.

CHP ve onun Genel Başkanı **Deniz Baykal**, CHP'nin ilkelerine ve geçmişine yaraşan bir tutumla, CHP'nin temellerini attığı çağdaş ve aydınlık Türkiye'nin bölünmesine ve karartılmasına asla izin vermeyen tutarlı bir duruş ile AKP'nin ve emperyal politikaların önündeki en büyük engeldir.

Kuruluşunun 86. yılında CHP Türk toplumuna bir karabasan yaşatmamak için yeniden iktidar olmak zorundadır. Bugün tüm il başkanları ile Anıtkabir'e yürüyen CHP yarın toplum içinde yeni açılımlar sergileyerek 2011 seçimlerinde kendini iktidar yapacak uzun yürüyüşünü başlatmalıdır...

Dr. ENGİN ÜNSAL (*Eski CHP Milletvekili*)

SOSYAL DEMOKRAT HALKÇI PARTİNİN DOĞU VE GÜNEYDOĞU SORUNUNA BAKIŞI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ RAPORU (Temmuz 1989)

(O dönemde SHP Genel Sekreteri olan **Deniz BAYKAL**'ın başkanlığında oluşturulan komisyon tarafından hazırlanmış olan Raporun, **DEMOKRATİKLEŞME** ile ilgili bölümleri aşağıda aynen verilmiştir)

ÖNSÖZ

Türkiye'nin temel sorunu; Anayasal ve yasal engellerin kaldırılarak demokrasinin, yurt düzeyinde kurumsallaştırılması, sanayileşerek hızlı kalkınmanın gerçekleştirilmesi; sosyal adaletsizliğin ortadan kaldırılarak ulusal gelirin kişiler ve bölgeler arasında hakça dağılımının sağlanmasıdır.

Demokrasi de ekonomik ve toplumsal gelişmede SHP'nin temel hedefleridir. Hiçbir aşamada birinin diğerinin önüne konulması, birine ötekine göre öncelik verilmesi düşünülemez.

Ülkenin sorunları içinde doğu ve güneydoğu sorunları öncelikli bir yer tutmaktadır. İnsan hakları ihlalleri, terör ve şiddet olayları, ekonomik gerilik, yoksulluk, yoğun işsizlik, güvensizlik ve kimlik bunalımı bu sorunların başlıcalarını oluşturmaktadır.

SHP Merkez Yürütme Kurulu, ülke barışını ve demokrasiyi çok yakından ilgilendiren bu sorunları tüm boyutları ile ele alıp değerlendirmeyi, kapsamlı ve somut çözüm önerilerini kamuoyuna sunmayı, yakın geleceğin iktidarı olan bir partinin vazgeçilmez görevi saymaktadır.

Topluma ve yöre halkına güven vermenin, insanları karamsarlık ve çözümsüzlük duygusundan, yanlış arayışlardan kurtarmanın temel yöntemi, sorunları açıklıkla ortaya koymak, tartışmak ve yurttaşlarımızın güven duyacağı çözüm önerilerini ortaya koyabilmektir. Merkez Yürütme Kurulumuz, Parti yetkilileri tarafından değişik zamanlarda ve aşamalarda ortaya konulan, açıklanan görüşlerin ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal yönleri ile değerlendirilmesini ve Parti Meclisi'nin onayı alınarak konunun bütünlük içinde ve bir uygulama programı halinde topluma sunulmasını yararlı ve gerekli görmüştür.

Bu raporda, yörenin bir bölümünde yoğun olarak yaşanan sıkıntılar, güncel sorunlar, ekonomik ve toplumsal durum, sosyolojik gerçekler, temel siyasi tercihler ve tespitlere ilişkin belirlemeler ile çözüm önerileri ortaya konulmaktadır.

BÖLÜM III- TEMEL TESPİTLER İLKELER VE SİYASAL TERCİHLER

A.TEMEL TESPİTLER VE İLKELER

47. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun bazı bölümlerinde yaşayan yurttaşların ağırlıklı bir bölümü etnik açıdan kürt kökenlidir. Özellikle ekonomik ve son yıllarda siyasal nedenlerle de yöreden batı, Orta ve Güney Anadolu bölgelerine yoğun göç olayı yaşanmaktadır. Göç edilen bölgelerde yerleşen kürt kökenli yurttaşlar farklı etnik yapılarından dolayı ekonomik, toplumsal ve siyasal yaşamda hiçbir farklı uygulama ile karşılaşmamakta, buldukları yerlerde ekonomik ve toplumsal bütünleşmeye katılmaktadırlar. Buna karşılık ülkenin belli bir coğrafyasında önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlar, ayrılıkçı etnik grupların silahlı mücadelesi yanında; iktidarın yanlış tespitlerinden, politikalarından ve uygulamalarından da kaynaklanmaktadır. Sorunların giderek büyüdüğünü saptayan SHP Merkez Yürütme Kurulu, çözüm önerilerini ortaya koymadan önce sorunların çözümünde temel alınacak tespitleri, ilkeleri ve siyasal tercihleri belirlemeyi gerekli görmüştür.

48. Cumhuriyeti kuranlar laikliği ve etnik çoğulculuğu temel ilke olarak benimsemişlerdir. Türkiye Cumhuriyeti bir din, mezhep, ırk ve kafatası Cumhuriyeti değildir. Türkiye, etnik köken açısından çoğulcu bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla Cumhuriyetimizin temel özelliği onun bir siyasal bilinç Cumhuriyeti olmasıdır. Cumhuriyet, Kurtuluş Savaşı sürecinde bu anlayışla Anadolu'da yaşayan ve değişik etnik kökenden gelen herkesin ortak katkısı ve eşit ağırlığı ile kurulmuştur. Bu zengin mozaik'in unsurlarından birini ya da birkaçını yok sayan anlayış ve politikalar gerçeklere uymaz ve kabul edilemez.

49. Türkiye etnik köken açısından çoğulcu bir yapıya sahiptir. Birbirinden farklı etnik grupların, mezhep anlayışlarının, dil farklılıklarının varlığı inkar edilmeyecek bir sosyolojik gerçektir. Bunun içindir ki, Cumhuriyet özünde bir siyasal bilinç Cumhuriyeti olarak kurulmuştur.

50. Bu gerçeğin inkarına dayalı, tek bir ırkı ön plana çıkaran, çareyi ırksal anlayışta bulan, herhangi bir etnik karakterden ve mezhep anlayışından mucize bekleyen tahlil ideoloji ve politikalar çağdaş olmayacakları gibi çözüm de getiremezler.

51. Türkiye'nin kültür zenginliğini, toplumdaki çeşitliliği farklı ana dillerin varlığını ülke bütünlüğünün önünde bir siyasal engel olarak görmek ve buna göre politika oluşturmak yanlıştır. Yanlış olmanın yanında Cumhuriyetin kuruluş sürecindeki tarihi gerçeklere, Cumhuriyeti kuran siyasal kadroların sosyolojik tespitlerine ve değerlendirmelerine de aykırıdır. Bu nedendir ki özellikle 1980 askeri rejiminden sonra Cumhuriyetin temel tespitlerine ve ilkelerine ters düşen politikalar ve uygulamalar sorunların ağırlaşmasına yol açmıştır.

52. Bölgede yaşanan sorunlara demokrasi içinde çözüm arama yerine olağanüstü kurallar sürekli arttırılmış, konunun sosyolojik, kültürel, toplumsal ve ekonomik boyutları ihmal edilmiştir. Daha önce de belirtildiği gibi ana dil yasağı, oniki yıldır süren sıkıyönetim ve olağanüstü yönetimler, insan hakları sorunları ve işsizlik derin toplumsal bunalımlara yol açmıştır.

53. Bölgede önemli güvenlik sorunu bulunmaktadır. Ayrılıkçı terör örgütlerinin yol açtığı iç silahlı çatışma zaman zaman önemli boyutlara ulaşmaktadır. Bu durum yöre halkının huzur ve güvenliğini ön plana çıkarmaktadır. Silahlı eyleme karşı hukuk devleti ilkelerine uygun olarak en etkin önlemlerin alınması gerekmektedir. Ancak bu yönde önlemler alınırken halkın desteğini sağlayacak politikalar ve uygulamalar üzerinde önemle durulması, başarı için kaçınılmazdır.

54. Demokrasinin doğal gereksinimi olan düzenlemeleri bir lütuf, bir özveri, bir zamanlama şeklinde görme anlayışı yanlıştır. Belirli kesimlerde hala geçerli olan bu anlayışın aşılması gerektiğine inanıyoruz. Ana dil yasağı ile ilgili düzenlemeyi “taviz”, “zamanlama”, “teslimiyet” mantıkları ile kaldırmayı reddeden düşünceye kesinlikle karşı olduğumuzu belirtmek zorundayız.

55. Doğu ve Güneydoğu olayları ile ilgili yaşanan iki temel yanılığın giderilmesi için toplumun her kesiminde önemli görevler düşmektedir.

Bunlardan Birincisi: Demokrasinin, insan haklarına saygının, hukuk devleti ilkelerine uymanın ayak bağı değil, sorunların çözümünde en sağlam dayanak olduğudur. Demokrasi içinde hak arama kanallarının soruna kadar açılması halk desteği için önemli bir etkidir. Saniğin yakalanması uğruna suçsuz insanların baskı görmesi hiçbir şekilde kabul edilemez.

İkinci önemli Yanılgı: Yanlış politikaların ve şiddete dayalı uygulamaların yol açtığı haksızlıklara, şoven ve baskıcı yaklaşımlara tepki olarak gelişen umutsuzluk ortamıdır. Bu umutsuzluk, ülke bütünlüğü içinde sorunların çözümüne olan inançsızlıktır. Bu umutsuzluğa ve inançsızlığa dayalı politikaların bazı siyaset çevrelerinde ortaya çıkması ve bunu silahlı eyleme dönüştürme girişimleri önemli bir yanılgıdır. Bu politika ve girişimlerin yöreye, yöre halkına ve ülkeye yarar getirmeyeceği açıktır.

B. TEMEL SİYASAL TERCİHLER

56. SHP olarak temel siyasal tercihimizin başında ulusal bütünlük gelmektedir. Bütün sorunların ulusal bütünlüğü koruyarak ve üniter devlet yapısı içinde çözülebileceğine inanıyoruz. Ulusal sınırlar içinde yaşan insanların farklı etnik kökenden gelmeleri, farklı kültürel, mezhepsel, dinsel özellikleri taşımaları bir arada yaşamaya engel değildir. Yüzyıllarca da olmamıştır. Bu farklılıkları kabul etmemek – görmezlikten gelmek, hazmetmemek yalnızca gerçeklere aykırı olmakla kalmaz, aynı zamanda ulus olarak, ülke olarak çağdaş bütünlük içinde çağdaşlaşmaya ulaşmayı da engeller.

57. Sosyal demokrat Halkçı Parti olarak, ulusal bütünlüğü demokrasinin, kalkınmanın, yurtiçi barışın ve bölge barışının temel unsuru olarak görüyoruz. Ulusal sınırlar içinde yaşayan insanlarımızın dil, din, mezhep ve etnik farklılıklar taşıması ulusal bütünlüğe engel değildir. Bu farklılıkları kaldırma girişimleri bir devlet politikası olamaz. Bu farklılıkları ortadan kaldıracak zora dayalı, baskıya dayalı; bir etnik yapının, bir mezhebin, bir dinsel inancın çıkarına dayalı politikaları, uygulamaya koyma girişimleri ülke bütünlüğüne yönelik derin bunalımların ortaya çıkmasına yol açar.

58. Toplumdaki farklılıkların herhangi birisi üzerine devlet politikası oturtulamaz, yüzyıllardır insanlarımız bu ilkel yaklaşımları reddetmişler ve barış içinde bir arada yaşamışlardır. Cumhuriyetimizin kurucuları da çağda Cumhuriyeti bu farklılıklar üzerine inşa etmişlerdir. Bu amaçla:

Laikliği; değişik mezhep ve din farklılıklarının korunmasını, bir arada ve barış içinde yaşamanın güvencesi olarak görmüşlerdir.

Yurttaşlığı da; hiç kimsenin etnik kökenine, diline, kültürüne bakmadan, onları birey olarak ayırmadan bir arada görmenin siyasal yorum – toplumsal yorumu olarak değerlendirmişlerdir.

Cumhuriyetin kurucuları, farklılıklarımızla birlikte yaşamanın güvencesi, temel ön koşulu olarak Cumhuriyetimizin temel ilkesini, devletin bir etnik yapı devleti olmadığını bir din devleti olmadığını açık bir şekilde ortaya koyarak yerine getirmişlerdir. Etnik ve mezhepsel farklılıklar ayrışma neden olarak değil, kaynaşma ögesi olarak değerlendirilmiştir.

59. Bu topraklar üzerinde yaşayan hiçbir etnik grubun diğerine düşmanlığının, suçlamasının olmaması ülke birliği için önemli bir etkidir. Karşı karşıya bulunduğumuz sorunlar Anadolu insanının ırkçılığından değil, yanlış politikalarından ve uygulamalardan kaynaklanmaktadır.

Bu nedenle bu konudaki politikamızın bir kez daha ortaya konulmasında yarar görülmüştür. Sosyaldemokrat Halkçı Parti'nin politikasında devlet;

Toplumdaki etnik farklılaşma ile,

Mezhep farkları ile ilgilenmez. Öyle bir farklılaşmada taraf tutmaz.

Bütün yurttaşları Cumhuriyetin eşit haklı üyesi olarak görür.

Devlet; toplumun çağdaş değerler sistemine ulaşması için genel siyasal düzenlemeleri yapar.

Çağdaş, katılımcı, demokratik geçerli ve işleyecek bütünleşmenin gereği budur. Bunun dışındaki politikalar zorlamadır, yapaydır.

60. Ulusal bütünlüğümüzü içinde dar, sığ, geçmişin olumsuz değerlerine sahip anlayışları terk ederek, etnik ayrımcılık amacına dönük düzenlemelere, ideolojilere karşı durarak, ortak insanlığa giden yolu toplum olarak bulmalıyız.

61. Sosyaldemokrat Halkçı Parti olarak ülke sorunlarının da, bölge sorunlarının da bilincindeyiz. Bütün bu sorunları halka güven vererek ve halka güvenerek ülke bütünlüğü içinde çözeceğimize, toplumsal iç barışın, bölge barışının, ekonomik ve sosyal kalkınmanın tüm ülke düzeyinde hızla gerçekleşeceğine inanıyoruz.

62. Temel Siyasal Tercihlerimizden biride demokrasidir. Sorunlar ve sıkıntılar demokrasi kuralları tam işletilerek çözülebilecektir. Çağdaş Avrupa Toplumunun bir parçası olarak sorunlarımızın demokrasi içinde aşılabileceğine inanıyoruz. Çağımız, bütün sorunların demokrasi içinde çözüldüğü, geçmişten gelen her türlü farklılığın hoşgörülle karşılandığı, bir çağdır. SHP'nin temel tercihi de bu yönde olacaktır.

63. Doğu ve Güneydoğu Anadolu sorunu da, Kürt sorunu da Türkiye'nin demokratikleşme ve demokratik haklar sorunu ile iç içedir. Nitekim sorunların yoğunlaşarak arttığı dönem, demokrasinin askıya alındığı dönemdir. Bunun bir rastlantı olmadığı açıktır. Dünyada demokrasi yönünde önemli açılımlar olduğu bir aşamada Cumhuriyeti kuran ve demokrasiyi getiren bir partinin tarihten gelen işlevini çağdaş yorumlarla yürütmeyi üstlenen SHP geçmişte olduğu gibi gelecekte de tüm sorunların demokrasi içinde aşılabacağına inanmaktadır.

64. Diğer önemli bir siyasal tercih de “**yurttaşlık**” kavramının ön plana çıkarılmasıdır. “Yurttaş” çağımızın bir kavramı olarak, bütünleştirici, birleştirici ortak bir özelliği vurgulamaktadır. Yurttaş kavramı, Cumhuriyetin bireylerinin bir arada yaşamasını anlamlı kılan ona içerik ve zenginlik katan siyasal bir kimlik kavramıdır. “Yurttaş” kavramı, “vatan” olarak adlandırılan siyasal sınırlar içindeki toprakları eşit statüde, eşit ağırlıkta sahiplenmeyi, uğruna mücadele verilen ortak ideallerin paylaşılması kavramıdır.

65. Sosyal devlet yapısını gerçekleştirirken amacımız, insan unsurunu sürekli önde tutan, yurttaşların etnik köken ve mezhep başkılığından ötürü horlanmadığı bir toplum düzenine ulaşmaktır. Bu düzende yurttaşlar arası ilişkilerde çağdaş değerler dışındaki değerler kavramlar geçerli olamaz. Bir etnik köken, dil ya da mezhep değişikliği hiçbir yurttaş için avantaj veya dezavantaj olamaz. Genel demokratik yapılanma içinde yurttaşların etnik kimliklerini ortaya koyma gereğini duymayacağı, değişim ihtiyacının, herhangi birinin diğerine benzetilmesi olarak algılanmayacağı bir ortak amaç edinilmelidir. Yurttaşlar olarak kendimizi aşarak, ortak kültürü gelişmeye yönelmeliyiz.

66. Dünyada milliyetçi dalgaların yeniden ortaya çıktığı bu dönemde zora dayalı her türlü biçimlenmeyi reddederek çağdaşa, güzele, refaha bütünlük içinde toplumca ulaşmak amacındayız.

BÖLÜM IV-ÖNERİLER

B. SİYASAL YAKLAŞIMLAR:

Önemli sorunların bulunduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu toplumsal bölgesinde ekonomik ve toplumsal gelişmenin önemi yadsınamaz. Ekonomik gelişme güven ortamının oluşmasında önemli bir güçtür. Ancak ekonomik ve toplumsal gelişmenin sürekliliği, içinde bulunulan siyasal ortamla yakından ilgilidir.

Sosyolojik olarak değişik etnik kökenden gelen yurttaşlarımız arasında ciddi hiçbir uyumsuzluk, anlaşmazlık bulunmamaktadır. Bölge dışına çıkanların yaşayışları, davranışları insanların konuya ırkçı açıdan bakmadığını göstermektedir. Ancak ülkenin bu yöresinde uyumun, rahatlığın, hoşgörünün olmadığı da açıktır. Bu bölgenin özelliği nedir, neden bölgede bir sancı ve sıkıntı vardır. Yaşanılan sıkıntının etnik köken farklılığından kaynaklandığı söylenemez. O halde bu sancı nereden kaynaklanıyor?

Daha önce de belirtildiği gibi bölgede Türkiye ortalamasının çok üstünde bir ekonomik ve toplumsal çarpıklık bulunmaktadır. Eskiden beri varolan bu çarpıklık son yıllarda giderek artmıştır.

Yeni unsur olarak bölgede silahlı mücadele vardır. Silahlı mücadele ilerde de olabilir, bununla en etkin mücadele kendi yöntemi içinde elbette yapılacaktır. Ancak terör örgütünün silahlı mücadelesi ileri sürülerek halka yapılan baskı haklı gösterilemez. Bu, silahlı terör örgütlerinin tuzağına düşmektir. Terör tuzağının amacı, baskıdan bıkan insanların Devlete, Cumhuriyete yabancılaşmasını sağlamaktır. Bu, silahlı terör eyleminden çok daha vahimdir. Silahlı eylemle birlikte yabancılaşma sürecinin başlaması, en büyük tehlikedir. Bu süreç bir ölçüde başlamıştır.

Silahlı eylem tek başına önemli bir tehdit değildir ve etkinliği sınırlıdır. Önemli olan silahlı eyleme karşı, “en kısa zamanda sıfırlayacağız”, “kökünü kazıyacağız”, “bu Devlete meydan okumadır, imha edeceğim” iddialarının halka yönelik olarak zorunlu kıldığı olumsuz ve hatalı uygulamalardır.

Bu uygulamalarla eğer bir kısım yurttaş eylemlere sempati duymaya başlıyorsa, silahlı eylem amacına ulaşmış, devlet de tuzağa düşmüş demektir. Oysa Devlet, “terör tuzağına” düşmemenin yollarını bulmalıdır.

Teröre karşı olgun, soğukkanlı, kendine güvenen, halka güvenen, hiçbir zaman temel ilkelerden, temel ölçülerden sapmayan anlayışı ve politikayı Devlete egemen kılmak gerekir. Kısaca olaylara demokratik kuralların zorunlu kıldığı politikalarla yaklaşmak esas olmalıdır.

Terör eylemlerini etkisiz kılmada en büyük güvence, bölgede yaşayan halkın tutumudur. Halkın, etnik ayrıcalığa dayalı silahlı mücadelenin içinde yer almaması terörü önlemede en önemli dayanaktır. Bu nedenle halka sahip çıkma zorundayız. Biz SHP olarak olayların ve sorunların halkla ve halkın desteğiyle aşılabileceğine inanıyoruz.

C.DEMOKRATİKLEŞME PAKETİ

Bölgede yaşanan sıkıntıları, sorunları çözüme kavuşturmak amacıyla ekonomik ve sosyal önlemlere koşut olarak “Demokratikleşme Politikaları Demeti” saptanmıştır.

Söz konusu demokratik düzenlemenin başlıca nedeni insan unsuruna verilen önem, başlıca amacı da halkımıza kaybetmeğe başladığı güveni, sevgiyi yeniden kazandırmaktır.

Demokratikleşme düzenlemesi içerisinde yer alacak başlıca önlemler şunlardır:

Anayasadan başlayarak, bütün ilgili yasal düzenlemeler demokratik hukuk ülkelerine uygun hale getirilecektir.

Bölgede yaşayan yurttaşların haklı ve yaygın şikayetine yol açan sorgulama, yargılama ve ilgili diğer yöntemler yeni bir anlayışla ele alınarak, bu konuda Türkiye ölçüsünde yeni bir reform paketi hazırlanacaktır.

Bu çerçevede, ülke düzeyinde sorun olmaya devam eden,

- Gözaltı süresi,
 - Gözaltı ile birlikte avukat bulundurma, avukat gözetiminde sorgulama,
 - Saniğin avukatı yanında alınmayan itiraflarının kabul olarak kabul edilmemesi,
 - Ceza, tutukevi ve sorgulama koşullarının iyileştirilmesi
- ile ilgili düzenlemeler, söz konusu pakette demokratik bir anlayışla ele alınacaktır.

□ Ülke bütünlüğünden ayrı bir yönetim anlayışına gerek duyulduğu izlenimini veren Bölge Valiliği uygulamasına son verilecektir. Ekonomik ve sosyal sorunlar özel bölgesel kalkınma planlaması içinde ele alınacak, güvenlik otoritesi demokratik bir anlayışla düzenlenecektir.

□ Olağanüstü Hal Kanunundaki temel hak ve özgürlükleri kısıtlayan, demokrasiye uluslararası anlaşmalara ve evrensel hukuk ilkelerine aykırı olan bütün düzenlemeler kaldırılarak, idarenin yargıya müdahalesi, sansür, sürgün, zorla yerleşim yerlerinin boşaltılması ve yurttaşları rahatsız eden, demokratik yaşam ile bağdaşmayan uygulamalara son verilecektir.

□Yurttaşları, istekleri dışında bilgi vermeye zorlayan her türlü mekanizmalara, çeşitli gerekçelerle ortaya çıkan toplu sorgulama uygulamalarına son verilecektir. İşkence ve kötü muamele konusunda hukuk mevzuatından uygulamaya kadar her alanda köklü, caydırıcı

□Düzenlemeler en kısa süre içerisinde gerçekleştirilecektir. Görevin kötüye kullanılması olaylarında idare elemanlarının yargı görevi görmesine olanak tanıyan yasal düzenlemeler kaldırılacaktır.

6.- Anadil yasağı ve özgürlüklere ilişkin düzenlemeler:

Özgürlük anlayışımız, devletin yurttaşlarına toplumsal ve kişisel gelişmelere uygun her alanda girişim inisiyatifi hakkını varsayar.

Bu çerçevede yurttaşlar kendi özel girişimleri ile, özgür iradeleri ile istedikleri alana yatırım yapma, istedikleri alanda etkinlik gösterme hakkına sahiptirler.

Kürt kimliğini kabul ederek kendine Kürt kökenliyim diyen yurttaşlara, bu kişiliklerine hayatın her alanında istedikleri gibi ve özgürce belirtme hakkına sahip olmaları olanağı sağlanacaktır.

Bu çerçevede anadil yasağı ile ilgili her türlü yasal düzenleme yürürlükten kaldırılacak, yurttaşların anadillerinde serbestçe konuşabilmeleri, yazabilmeleri, öğretebilmeleri, bu dillerde değişik kültür etkinliğinde bulunmaları güvence altına alınacaktır. Anadil yasağının kalkması ile anadillerin yurttaşların yaşamında özgürce kullanılması ve bu dillere yayın yapılması olanağı sağlanmış olacaktır.

Hiç kuşku yok ki, Türkçe Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi dili olacak ve eğitim dili olarak kullanılacaktır. Ayrıca Türkçenin tüm yurttaşlara öğretilmesi için gerekli önlemler alınacak ve uygulanacaktır.

Toplumdaki değişik kültür ve dillerin topluma, tarihe ve kültürlere saygı anlayışı içerisinde akademik bir çalışma olarak araştırılması Devlet eliyle düzenlenecek, bu amaçla araştırma birimleri, enstitüleri kurulacaktır.

7.- Kültür ve İdeoloji

□Değişik etnik kimliklerin varlığı, değişik kültür ve diller üzerindeki yasağın kaldırılması yanında, çağdaş bir toplum olarak, ortak insani değerle sistemine ulaşılması, değişik alt kültürlerden süreç içerisinde daha yukarı düzeyde ortak bir kültür, siyasal ve sosyal bilincin geliştirilmesi esastır. Bu yapılırken farklılıklarımızı teke indirgeme hedeflenmeyecektir.

□Dünya hızlı değişmekte, halk eşitliği ilkesine dayalı yeni bütünleşmeler çağımızda toplumları yeni hedefleri olarak ortaya çıkarmaktadır. Bu noktada önemle vurgulanması gereken başka bir husus da, değişik etki yapıların kimliğinin, kültürünün tespitiyle birlikte, o kimliği değişim rüzgarlarının, yeni sentezlerinin sıçramalarının ve bütünleşmelerinin dışında tutma çabalarının, o yapıyı sonsuza taşıyan her oluşumu onun etrafında görme anlayışlarının çağa uygun olmadığının kabul edilmesidir.

□Ortaya koyduğumuz yeni anlayış çerçevesinde ulusal eğitim sistemimiz, kültür politikamız düzenlenecek, toplumda güveni, sevgiyi, hoşgörüyü, üretkenliği, bütün ortak insani değerleri ön planda tutan anlayışı, bu alandaki temel politikaları oluşturacaktır.

D.GÜVENLİK ÖNLEMLERİ

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun önemli bir kesiminde bir güvenlik sorununun olduğu, aralıkçı terör örgütlerinin varlıklarının ve eylemlerini sürdürdükleri bilinmektedir.

Bu bölgemizdeki sorunlara bütünsel olarak yaklaşılacak, diğer alandaki politikalara koşut olarak güvenlik boyutu ele alınacaktır.

Terörle savaşmada yanlış politika ve uygulamaların, bu bölgede kimlik bunalımının ortaya çıkmasında önemli etkileri olduğu dikkate alınacaktır.

Merkez Yürütme Kurulumuz, ayrıntılara girmeden güvenliğe dönük önlemleri üç boyutta ele almaktadır. Bunlar: Güvenlik örgütlenmesi, yurttaş ve uluslararası ilişkiler boyutlarıdır.

1-Güvenlik Örgütlenmesi:

□ Bölgede iç güvenlik, değişik yerleşim yerlerindeki eşgüdümü sağlayacak bir otorite eliyle yürütülecektir. Böylece Bölge Valiliğinin kaldırılması çerçevesinde bu örgütlenme, sorunun bütün boyutlarını kapsayan bir anlayışla yeniden düzenlenecektir.

□ Güvenlik örgütlerinde fiilen görev alacak kadroların esas çekirdeği profesyonel elemanlardan oluşacak, güvenlik önlemleri gerekli etnik ihtiyaçların karşılanması yoluyla düzenlenecektir.

□ Köy koruculuğu uygulamasına son verilecektir.

□ Sınır güvenliğinin sağlanmasına dönük düzenlemeler, bir plan dahilinde uygulamaya konacak, sınır güvenliğinin sağlanmasında gelişen tekniklerden yararlanılacaktır.

□ Özellikle sınıra çok yakın bölgelerde çok dağınık ve yerleşme düzeni açısından güvenliğin sağlanmasında güçlükler olan bölgelerde, yeni bir yerleşim düzenine geçiş, kırsal bölgede ekonomik gelişme alanlarının oluşturulmasına paralel olarak, hiçbir zorlama olmadan yurttaşların ekonomik gereksinimlerini karşılayacak, demokratik bir anlayışla ve gönüllülük çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

2-Yurttaş Boyutu:

□ Terörle mücadele en değerli destek halk desteğidir. Güvenlik önlemlerinin uygulamasında insan unsuru sürekli ön planda tutulacak, bölge insanının diline, kültürüne, vatandaşlık haklarına saygı anlayışı egemen kılınacaktır.

□ Bu amacı sağlayacak her türlü demokratik, hukuksal düzenleme uygulamaya konulacaktır. Demokratik anlayış ve ideoloji bütün güvenlik kadrolarınca benimsenip uygulanacaktır.

□ Temel anlayış olarak yurttaşların suçsuzluğu esas alınacak, yurttaşların her türlü temel hak ve özgürlüklerine sonuna kadar saygı gösterilecektir.

□ Zora dayalı istihbarat elemanı görevlendirmelerine son verilecektir. Dağınık yerleşim bölgelerinde uygulamaya konulacak güvenlik önlemleriyle ilgili düzenlemeler, vatandaşların ekonomik mağduriyetlerine yol açmayacak şekilde yapılacaktır.

3.- Uluslararası Boyutu:

□Ayrılıkçı terör hareketinin uluslararası planda destek görmemesine dönük her türlü düzenleme ve propaganda etkili olarak yapılacak, komşu ülke topraklarının Türkiye'ye dönük silahlı saldırılarda üs olarak kullanılmasını engelleyici her türlü diplomatik ilişki sonuç alacak şekilde sürdürülecektir.

□Bu amaçla uluslararası boyutta komşu ülkelerin bu soruna yardımcı olacak bir noktaya getirilmeleri hedeflenecektir.

B. SİYASAL YAKLAŞIMLAR:

Önemli sorunların bulunduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu toplumsal bölgesinde ekonomik ve toplumsal gelişmenin önemi yadsınamaz. Ekonomik gelişme güven ortamının oluşmasında önemli bir güçtür. Ancak ekonomik ve toplumsal gelişmenin sürekliliği, içinde bulunulan siyasal ortamla yakından ilgilidir.

Sosyolojik olarak değişik etnik kökenden gelen yurttaşlarımız arasında ciddi hiçbir uyuşmazlık, anlaşmazlık bulunmamaktadır. Bölge dışına çıkanların yaşayışları, davranışları insanların konuya ırkçı açıdan bakmadığını göstermektedir. Ancak ülkenin bu yöresinde uyumun, rahatlığın, hoşgörünün olmadığı da açıktır. Bu bölgenin özelliği nedir, neden bölgede bir sancı ve sıkıntı vardır. Yaşanılan sıkıntının etnik köken farklılığından kaynaklandığı söylenemez. O halde bu sancı nereden kaynaklanıyor?

□Daha önce de belirtildiği gibi bölgede Türkiye ortalamasının çok üstünde bir ekonomik ve toplumsal çarpıklık bulunmaktadır. Eskiden beri varolan bu çarpıklık son yıllarda giderek artmıştır.

□Yeni unsur olarak bölgede silahlı mücadele vardır. Silahlı mücadele ilerde de olabilir, bununla en etkin mücadele kendi yöntemi içinde elbette yapılacaktır. Ancak terör örgütünün silahlı mücadelesi ileri sürülerek halka yapılan baskı haklı gösterilemez. Bu, silahlı terör örgütlerinin tuzağına düşmektir. Terör tuzağının amacı, baskıdan bıkan insanların Devlete, Cumhuriyete yabancılaşmasını sağlamaktır. Bu, silahlı terör eyleminden çok daha vahimdir. Silahlı eylemle birlikte yabancılaşma sürecinin başlaması, en büyük tehlikedir. Bu süreç bir ölçüde başlamıştır.

Silahlı eylem tek başına önemli bir tehdit değildir ve etkinliği sınırlıdır. Önemli olan silahlı eyleme karşı, "en kısa zamanda sıfırlayacağız", "kökünü kazıyacağız", "bu Devlete meydan okumadır, imha edeceğim" iddialarının halka yönelik olarak zorunlu kıldığı olumsuz ve hatalı uygulamalardır. Bu uygulamalarla eğer bir kısım yurttaş eylemlere sempati duymaya başlıyorsa, silahlı eylem amacına ulaşmış, devlet de tuzağa düşmüş demektir. Oysa Devlet, "terör tuzağına" düşmemenin yollarını bulmalıdır.

Teröre karşı olgun, soğukkanlı, kendine güvenen, halka güvenen, hiçbir zaman temel ilkelerden, temel ölçülerden sapmayan anlayışı ve politikayı Devlete egemen kılmak gerekir. Kısaca olaylara demokratik kuralların zorunlu kıldığı politikalarla yaklaşmak esas olmalıdır.

Terör eylemlerini etkisiz kılmada en büyük güvence, bölgede yaşayan halkın tutumudur. Halkın, etnik ayrıcalığa dayalı silahlı mücadelenin içinde yer almaması terörü önlemede en

önemli dayanaktır. Bu nedenle halka sahip çıkma zorundayız. Biz SHP olarak olayların ve sorunların halkla ve halkın desteğiyle aşılabileceğine inanıyoruz.

C.DEMOKRATİKLEŞME PAKETİ

Bölgede yaşanan sıkıntıları, sorunları çözüme kavuşturmak amacıyla ekonomik ve sosyal önlemlere koşut olarak “**Demokratikleşme Politikaları Demeti**” saptanmıştır.

Söz konusu demokratik düzenlemenin başlıca nedeni insan unsuruna verilen önem, başlıca amacı da halkımıza kaybetmeğe başladığı güveni, sevgiyi yeniden kazandırmaktır.

Demokratikleşme düzenlemesi içerisinde yer alacak başlıca önlemler şunlardır:

□ Anayasadan başlayarak, bütün ilgili yasal düzenlemeler demokratik hukuk ülkelerine uygun hale getirilecektir.

□ Bölgede yaşayan yurttaşların haklı ve yaygın şikayetine yol açan sorgulama, yargılama ve ilgili diğer yöntemler yeni bir anlayışla ele alınarak, bu konuda Türkiye ölçüsünde yeni bir reform paketi hazırlanacaktır.

Bu çerçevede, ülke düzeyinde sorun olmaya devam eden,

-Gözaltı süresi,

-Gözaltı ile birlikte avukat bulundurma, avukat gözetiminde sorgulama,

-Sanığın avukatı yanında alınmayan itiraflarının kabul olarak kabul edilmemesi,

-Ceza, tutukevi ve sorgulama koşullarının iyileştirilmesi ile ilgili düzenlemeler, söz konusu pakette demokratik bir anlayışla ele alınacaktır.

□ Ülke bütünlüğünden ayrı bir yönetim anlayışına gerek duyulduğu izlenimini veren Bölge Valiliği uygulamasına son verilecektir. Ekonomik ve sosyal sorunlar özel bölgesel kalkınma planlaması içinde ele alınacak, güvenlik otoritesi demokratik bir anlayışla düzenlenecektir.

□ Olağanüstü Hal Kanunundaki temel hak ve özgürlükleri kısıtlayan, demokrasiye uluslararası anlaşmalara ve evrensel hukuk ilkelerine aykırı olan bütün düzenlemeler kaldırılarak, idarenin yargıya müdahalesi, sansür, sürgün, zorla yerleşim yerlerinin boşaltılması ve yurttaşları rahatsız eden, demokratik yaşam ile bağdaşmayan uygulamalara son verilecektir.

□ Yurttaşları, istekleri dışında bilgi vermeye zorlayan her türlü mekanizmalara, çeşitli gerekçelerle ortaya çıkan toplu sorgulama uygulamalarına son verilecektir. İşkence ve kötü muamele konusunda hukuk mevzuatından uygulamaya kadar her alanda köklü, caydırıcı düzenlemeler en kısa süre içerisinde gerçekleştirilecektir. Görevin kötüye kullanılması olaylarında idare elemanlarının yargı görevi görmesine olanak tanıyan yasal düzenlemeler kaldırılacaktır.

1.- Anadil yasağı ve özgürlüklere ilişkin düzenlemeler:

-Özgürlük anlayışımız, devletin yurttaşlarına toplumsal ve kişisel gelişmelere uygun her alanda girişim inisiyatifi hakkını varsayar.

-Bu çerçevede yurttaşlar kendi özel girişimleri ile, özgür iradeleri ile istedikleri alana yatırım yapma, istedikleri alanda etkinlik gösterme hakkına sahiptirler.

-Kürt kimliğini kabul ederek kendine Kürt kökenliyim diyen yurttaşlara, bu kişiliklerine hayatın her alanında istedikleri gibi ve özgürce belirtme hakkına sahip olmaları olanağı sağlanacaktır.

-Bu çerçevede anadil yasağı ile ilgili her türlü yasal düzenleme yürürlükten kaldırılacak, yurttaşların anadillerinde serbestçe konuşabilmeleri, yazabilmeleri, öğretebilmeleri, bu dillerde değişik kültür etkinliğinde bulunmaları güvence altına alınacaktır. Anadil yasağının kalkması ile anadillerin yurttaşların yaşamında özgürce kullanılması ve bu dillere yayın yapılması olanağı sağlanmış olacaktır.

-Hiç kuşku yok ki, Türkçe Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi dili olacak ve eğitim dili olarak kullanılacaktır. Ayrıca Türkçenin tüm yurttaşlara öğretilmesi için gerekli önlemler alınacak ve uygulanacaktır.

-Toplumdaki değişik kültür ve dillerin topluma, tarihe ve kültürlere saygı anlayışı içerisinde akademik bir çalışma olarak araştırılması Devlet eliyle düzenlenecek, bu amaçla araştırma birimleri, enstitüleri kurulacaktır.

2.- Kültür ve İdeoloji

-Değişik etnik kimliklerin varlığı, değişik kültür ve diller üzerindeki yasağın kaldırılması yanında, çağdaş bir toplum olarak, ortak insani değerle sistemine ulaşılması, değişik alt kültürlerden süreç içerisinde daha yukarı düzeyde ortak bir kültür, siyasal ve sosyal bilincin geliştirilmesi esastır. Bu yapılırken farklılıklarımızı teke indirgeme hedeflenmeyecektir.

-Dünya hızlı değişmekte, halk eşitliği ilkesine dayalı yeni bütünleşmeler çağımızda toplumları yeni hedefleri olarak ortaya çıkarmaktadır. Bu noktada önemle vurgulanması gereken başka bir husus da, değişik etki yapılarının kimliğinin, kültürünün tespitiyle birlikte, o kimliği değişim rüzgarlarının, yeni sentezlerinin sıçramalarının ve bütünleşmelerinin dışında tutma çabalarının, o yapıyı sonsuza taşıyan her oluşumu onun etrafında görme anlayışlarının çağda uygun olmadığının kabul edilmesidir.

-Ortaya koyduğumuz yeni anlayış çerçevesinde ulusal eğitim sistemimiz, kültür politikamız düzenlenecek, toplumda güveni, sevgiyi, hoşgörüyü, üretkenliği, bütün ortak insani değerleri ön planda tutan anlayışı, bu alandaki temel politikaları oluşturacaktır.

D.GÜVENLİK ÖNLEMLERİ

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun önemli bir kesiminde bir güvenlik sorununun olduğu, arılıkçı terör örgütlerinin varlıklarının ve eylemlerini sürdürdükleri bilinmektedir.

Bu bölgemizdeki sorunlara bütünsel olarak yaklaşılacak, diğer alandaki politikalara koşut olarak güvenlik boyutu ele alınacaktır.

Terörle savaşmada yanlış politika ve uygulamaların, bu bölgede kimlik bunalımının ortaya çıkmasında önemli etkileri olduğu dikkate alınacaktır.

Merkez Yürütme Kurulumuz, ayrıntılara girmeden güvenliğe dönük önlemleri üç boyutta ele almaktadır. Bunlar: Güvenlik örgütlenmesi, yurttaş ve uluslararası ilişkiler boyutlarıdır.

3-Güvenlik Örgütlenmesi:

□ Bölgede iç güvenlik, değişik yerleşim yerlerindeki eşgüdümü sağlayacak bir otorite eliyle yürütülecektir. Böylece Bölge Valiliğinin kaldırılması çerçevesinde bu örgütlenme, sorunun bütün boyutlarını kapsayan bir anlayışla yeniden düzenlenecektir.

□ Güvenlik örgütlerinde fiilen görev alacak kadroların esas çekirdeği profesyonel elemanlardan oluşacak, güvenlik önlemleri gerekli etnik ihtiyaçların karşılanması yoluyla düzenlenecektir.

□ Köy koruculuğu uygulamasına son verilecektir.

□ Sınır güvenliğinin sağlanmasına dönük düzenlemeler, bir plan dahilinde uygulamaya konacak, sınır güvenliğinin sağlanmasında gelişen tekniklerden yararlanılacaktır.

□ Özellikle sınıra çok yakın bölgelerde çok dağınık ve yerleşme düzeni açısından güvenliğin sağlanmasında güçlükler olan bölgelerde, yeni bir yerleşim düzenine geçiş, kırsal bölgede ekonomik gelişme alanlarının oluşturulmasına paralel olarak, hiçbir zorlama olmadan yurttaşların ekonomik gereksinimlerini karşılayacak, demokratik bir anlayışla ve gönüllülük çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

4-Yurttaş Boyutu:

Terörle mücadele en değerli destek halk desteğidir. Güvenlik önlemlerinin uygulamasında insan unsuru sürekli ön planda tutulacak, bölge insanının diline, kültürüne, vatandaşlık haklarına saygı anlayışı egemen kılınacaktır.

Bu amacı sağlayacak her türlü demokratik, hukuksal düzenleme uygulamaya konulacaktır. Demokratik anlayış ve ideoloji bütün güvenlik kadrolarınca benimsenip uygulanacaktır.

Temel anlayış olarak yurttaşların suçsuzluğu esas alınacak, yurttaşların her türlü temel hak ve özgürlüklerine sonuna kadar saygı gösterilecektir.

Zora dayalı istihbarat elemanı görevlendirmelerine son verilecektir. Dağınık yerleşim bölgelerinde uygulamaya konulacak güvenlik önlemleriyle ilgili düzenlemeler, vatandaşların ekonomik mağduriyetlerine yol açmayacak şekilde yapılacaktır.

5.- Uluslararası Boyutu:

□ Ayrılcı terör hareketinin uluslararası planda destek görmemesine dönük her türlü düzenleme ve propaganda etkili olarak yapılacak, komşu ülke topraklarının Türkiye'ye dönük silahlı saldırılarda üs olarak kullanılmasını engelleyici her türlü diplomatik ilişki sonuç alacak şekilde sürdürülecektir.

Bu amaçla uluslararası boyutta komşu ülkelerin bu soruna yardımcı olacak bir noktaya getirilmeleri hedeflenecektir.

SN. BAŞBAKAN, CHP PROGRAMINI OKUYUN

“ETNİK FARKLILIKLAR” ÜLKEMİZİN ZENGİNLİĞİDİR

(CHP Prog. Sf. 46)

TÜRKİYE'DE “TÜRK MİLLİ KÜLTÜRÜ”, BİR “ETNİK KİMLİK DEĞİLDİR”. BUNU “BAŞBAKANIN” ÖĞRENMESİ GEREKİR”.

(Parti Politikası)

“ETNİK KİMLİK” İLE “MİLLİ KİMLİK” BİRBİRİNE HASIM DEĞİLDİR... HEM ORTAK “MİLLİ KİMLİĞİMİZİ” YAŞATACAĞIZ; HEM DE, “ETNİK KİMLİĞİMİZE” VE “KÜLTÜRÜMÜZE” SAHİP ÇIKACAĞIZ, ONU KORUYUP, GELİŞTİRECEĞİZ... ETNİK KİMLİĞİMİZE DEVLETİN TÜM KURUMLARI İLE SAYGI DUYMASINI SAĞLAYACAĞIZ...

“Etnik kökenimiz veya ana dilimiz” ne olursa olsun, Türkiye Cumhuriyeti devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes “Türk milletinin” eşit haklara ve hukuka sahip parçasıyız. “Türk milleti” bizim ortak “milli kimliğimizdir”.

Ancak, “Türk milletinin” bir ferdi olmamız, bizim “farklı etnik kökene, farklı ana dil ve kültüre” sahip olmamıza hiçbir şekilde engel oluşturamaz. Aksine, toplumsal yaşamımıza, ulusal kültürümüze, demokrasimize zenginlik katar.

Bizim bireyler olarak Kürt, Arnavut, Arap, Çerkez, Gürcü, Rum, Makedon, Süryani, Azeri veya diğer etnik kökenlerden gelmemiz, farklı etnik kimliklere ve ana dillere sahip olmamız, ulus olarak gücümüzdür, zenginliğimizdir.

Bu farklılıklar her zaman olacaktır; buna herkes, başta devlet saygı duyacaktır.

Irkı, soyu, etnik kökeni, ana dili ne olursa olsun tüm yurttaşlar, bu milletin eşit ve asli unsurlarıdır. Tümü, toplumumuz içinde her zaman, her koşulda eşit hukuk ile evrensel hak ve özgürlüklere sahip olacaklardır. Herbiri, kimliklerine devlet tarafından koşulsuz olarak saygı duyulan vatandaşlar olarak varlıklarını hukuk devleti normları içinde özgürce sürdürecektir.

SAYIN BAŞBAKAN, BU KONUDA İŞTE CHP PROGRAMININ ÖZETİ

SİZ DE PROGRAMINIZI, “SÖZDE AÇILIMINIZI” HELE BİR AÇIKLAYIN DA, TARTIŞALIM, ULUS OLARAK BİR ARAYA GELELİM, DAĞILMAYALIM...

CHP daha 1989 da, (o günün SHP yapısı içinde), Kürt kökenli yurttaşlarımızın karşılaştıkları sorunları açık yüreklilikle ortaya koymuş; **etnik köken farklılıklarına, kültürel çoğulculuğa, bireysel kültürel haklara olan saygımız, demokratik değerlere, eşitlik ve hoşgörüyeye olan bağlılığımız çerçevesinde toplumumuza, üniter devlet ve ulus devlet temeli dikkate alınarak kısıtlamaların kaldırılması ve çağdaş, kalıcı çözümlerin bulunması için politikalarını sunmuştur. (CHP Prog. Sf. 46)**

İŞTE BİZİM “MİLLİYETÇİLİK” ANLAYIŞIMIZ

Ülkemizde farklı etnik yapıların, farklı kültür ve kimliklerin var olması, bunların varlıklarını sürdürmesi ulusal zenginliğimizdir. (CHP Prog. Sf. 46)

“Atatürk Milliyetçiliğini” benimsiyoruz. Türkiye Cumhuriyeti din, dil, ırk ve etnik köken temelleri üzerinde değil, **siyasal bilinç** ve **ideal beraberliği** zemininde kurulmuştur. Milliyetçilik, “ırk, köken, din, mezhep, bölgecilik, kavimcilik” anlayışlarının, ulusal düzeyde aşılmasıdır. (CHP Prog. Sf. 13)

“Her kökenden bütün vatandaşlarımız” ülkenin sahibidir. Hangi kökenden gelirse gelsin, hangi dili konuşursa konuşsun ve hangi inancı paylaşırsa paylaşsın, **tüm yurttaşların hakları ve hukukları eşittir. (CHP Prog. Sf. 13)**

Bizim milliyetçilik anlayışımız kesinlikle; “farklı etnik kökenler arasında bir tercih ve ayırım ölçüsü” değildir. “Tüm etnik ve inanç ayrışmalarını kapsayan, bu farklılıkların Türkiye'nin ulusal bütünlüğü çerçevesinde bir zenginlik olduğunu benimseyen, bireysel haklara çağdaş anlayışla sahip çıkan, demokratik farklılaşma özgürlüğünü tanıyan, farklılık içinde bütünleşmeyi öngören, ulusal birliği korumayı hedefleyen bütünlük idealini tanımlayan” kapsayıcı bir değerdir. (CHP Prog. Sf. 14)

İŞTE BİZİM “ÇAĞDAŞ DEMOKRASİ” ANLAYIŞIMIZ

CHP, çağdaş “özgürlükçü ve çoğulcu demokrasiyi”, ülkemiz ve insanlarımız için vazgeçilmez bir yaşam biçimi olarak görmektedir. Demokrasiyi, tüm özellikleri ve güzellikleriyle gerçekleştirmek, demokrasinin kesintilere uğramasını önlemek, CHP'nin öncelikli amacıdır. (CHP Prog. Sf.31)

Çağdaş demokrasilerin özünü; ulusal irade ve hukukun üstünlüğü ilkeleri eşliğinde, bireylerin evrensel nitelikli temel hak ve özgürlüklerini, yaşamları boyunca eksiksiz olarak ve engellenmeden kullanabilmeleri oluşturur. (CHP Prog. Sf.42)

Anayasanın, Evrensel Hukuk Devleti Normları İle Uyuşmayan Maddeleri Değiştirilecek: (CHP Prog. Sf.33)

Devlet yönetiminde katılımcı ve çoğulcu yapılanma esas alınacak: CHP, özgür bireylerin ve özgürce kurulan sivil toplum örgütlerinin, kendilerini doğrudan ilgilendiren konularda idarenin her kademesinde kararlara katılım süreçlerine katkıda bulunmalarına önem ve öncelik verecektir. **(CHP Prog. Sf.33)**

Yasa Önünde Eşitlik” İlkesi Korunacak: Kişilerin devlet tarafından eşit olarak korunması esastır. Demokrasi, çoğunluktakiler kadar azınlıktaki düşüncelerin ve inançların da korunmasını öngörür. **(CHP Prog. Sf.33)**

CHP'nin temel amacı; bireyi özgürleştirmektir. Bireyin kendisini geliştirmesinin önündeki ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel engelleri kaldırmak, bireyin özgürlüklerini bilinçli olarak kullanmasını sağlamaktır. **(CHP Prog. Sf.42)**

Evrensel İnsan Hakları Normlarının Uygulanması Sağlanacaktır: CHP; başta “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi” olmak üzere, insan hakları alanında ülkemizin taraf olduğu tüm uluslararası sözleşme hüküm ve ilkelerinin eksiksiz olarak uygulanmasını öncelikli hedef olarak görmektedir. **(CHP Prog. Sf.42)**

Yurttaşların Temel Hak Ve Özgürlüklerinin En İleri Düzeye Getirilmesi Hedef Alınacaktır: Yurttaşların yaşam hakkı kutsaldır. İşkence ve orantısız güç kullanımına hiçbir şekilde izin verilmeyecektir. **(CHP Prog. Sf.43)**

İŞTE BİZİM “ETNİK KİMLİĞE SAYGI” ANLAYIŞIMIZ

“ÇAĞDAŞ DEVLET” ETNİK KÖRDÜR: Devlet insanımızın etnik kimliğini hiçbir şekilde devlete yönelik bir tehdit gibi algılamamalıdır. Devlet, **karşındaki vatandaşının etnik kökenini değil,**

** Onun içindeki **insanlığı,**

** Onun **demokratik, sosyal ve ekonomik taleplerini,**

** Onun **hak ve hukundaki eksikliklerini,**

** Onun **bireysel kültürel haklarına ulaşabilme ve kullanabilmedeki yetersizliklerini,**

görmeli, çağdaş sosyal hukuk devleti yapısı ve sorumluluğu içinde eksiklik ve yetersizlikleri gidermeli, ülkede eksiksiz bir **hoşgörü, barış ve huzur** ortamı sağlamalıdır. (Parti Politikası)

“ETNİK KİMLİK BİR ŞEREFTİR” (CHP Prog. Sf.46-47)

****“Farklılıklar”** ulus olarak **zenginliğimizdir, güç kaynağımızdır.** Yurttaşlarımızın farklı etnik kökenden gelmeleri, farklı kültürel, mezhepsel, dinsel özellikler taşımaları, birlikliklerinin ve ortak bir ulus oluşturmalarının engeli olamaz.

** **Devletin ırkı olmaz, devlet tüm etnik kimliklere eşit mesafede durur.**

** **Devlet, “Kültürel Çoğulculuğun” güvencesinin oluşturur.**

****“Bireysel Kültürel Haklara Saygı”** vazgeçilmez ilkemizdir. Kişisel kültürel haklara saygı, kişinin kimliğine saygıdır; insana, insan haklarına ve çoğulcu demokrasiye saygının gereğidir.

****“Demokratik Farklılaşma Özgürlüğü”ne** koşulsuz sahip çıkıyoruz. **Farklı etnik kökene mensup yurttaşlarımızın “Sosyal Hukuk Devleti Önünde Eşitliği”** temel değerimizdir.

****“Asimilasyon Değil, Entegrasyon Öngörüyoruz”:** Kimsenin ırkı ve kökeni diğerinden üstün değildir. Bu nedenle ırk temelinde çözüm arayışlarının veya asimilasyon uygulamalarının tuzaklarından demokrasimiz kendini her zaman korumalıdır.

CHP’NİN, BİREYSEL KÜLTÜREL HAKLARI, KÜLTÜREL ÇOĞULCULUĞU, ÖZGÜRLÜĞÜ, DEMOKRATİKLEŞMEYİ TEMEL ALIR:

** **Özgürlüğü evrensel bir değer** olarak gören ve korumasını bilen; **kişilik haklarına saygılı,** yapıcı ve yaratıcı, **barışçıl ufka** sahip insanı öne çıkaran,

** Kültürde **asimilasyonu değil, bireysel kültürel haklara saygı içinde entegrasyonu** benimseyen, **ileri bir demokratik toplum ve kültür ortamını amaçlar.** (CHP Prog. Sf. 306)

TÜRKİYE; BİR IRK, BİR KAN DEVLETİ DEĞİLDİR, BİR SİYASİ BİLİNÇ CUMHURİYETİDİR...

“ANADİL”, KÜLTÜREL DİYALOĞUN; “RESMİ DİL” İSE, SİYASAL BİRLİĞİN ARACIDIR.

Bu ilkeler temelinde; her etnik kökenden yurttaşımız, bu arada KÜRT kökenli yurttaşlarımız, kendi özgür irade ve talepleri içinde; (CHP Prog. Sf.48)

****Kendi ana dilini özgürce kullanabilmeli, özel dersaneler veya kurslar gibi kurumlar kurarak özgürce öğrenebilmeli ve öğretebilmelidir.**

****Kendi ana dillerinde, “gazete, dergi, kitap yayınlatabilmeli, ve diğer her türlü yazılı ve sözlü yayında bulunabilmeli, müzik ve sanatın diğer dallarında faaliyette bulunabilmelidir.**

****Türkiye sınırları içinde yayın yapan “radyo ve televizyon” kurum veya kuruluşları üzerinden, RTÜK’ün genel kuralları çerçevesinde, kendi ana dillerinde yayın yapabilmelidir.**

****Değişik kültürel etkinliklerde bulunabilmeli, kendi folklorlarını yaşatabilmeli ve geliştirebilmelidir.**

**** Tüm bu ve benzeri “bireysel kültürel haklara” özgürce ve dilediğince ulaşabilmelidir.**

“KÜRT KÖKENLİ YURTTAŞLARIMIZIN” SORUNLARINI DA BU ANLAYIŞLA ÇÖZECEĞİZ: (CHP Prog. Sf.48)

Ülkemizin aynı “ana dili paylaşan ve etnik kökene” sahip en yaygın kesimlerinden birini oluşturan **Kürt kökenli** yurttaşlarımızın sorunlarını da, bu anlayışla çözeceğiz.

Kürt dili ve kültürü üzerinde bilimsel çalışmalar yapmak üzere üniversitelerde **Kürt Dili Enstitüsü** kurulmasını sağlayacağız. (Parti Politikası)

Resmi dili bilmeyen vatandaşa, kendi ana dilinde **devlete şikayetini söyleme, talep yapma hakkı** ve **kolaylığını** sağlayacağız.

“Bireysel kültürel haklara tam saygı” temelindeki bu çalışmalarımızı, sosyal demokrat politikalar ve “insanı esas alan” değerler çerçevesinde kararlılıkla sürdüreceğiz.

İŞTE BİZİM “KALKINMA, SOSYAL DEVLET, EŞİTLİK” ANLAYIŞIMIZ

BÖLGENİN SOSYO-EKONOMİK KALKINMASI DEVLET ÖNCÜLÜĞÜNDE SAĞLANACAKTIR

(CHP Prog. Sf.287)

CHP İKTİDARINDA; GERİ KALMIŞ YÖRELERİN GELİŞTİRİLMESİ, İŞ VE İSTİHDAM YARATILMASI, SOSYAL ADALETİN SAĞLANMASI, SOSYAL DEVLETİN AYAĞA KALDIRILMASI, İNSAN ONURUNUN KORUNMASI DEVLETİN ÖNCELİKLİ GÖREVİ OLACAKTIR.

CHP uygulamaya koyacağı, “hoşgörü, demokrasi, kültürel çoğulculuk, eşitlik ve bölgesel gelişme” politikaları ile; ülkemizin her yöresinde, her kökenden insanlarımız arasında “toplumsal uyumun, dayanışmanın, bütünlüğün ve refahın” güvencesini oluşturacaktır.
(CHP Prog. Sf.49)

Bu kapsamda;

a.- Devlet bölgede kalkınmanın sorumluluğunu üstlenecek; kalkınma için yeterince kamu kaynağı bölgeye aktarılacak. (CHP Prog. Sf.287)

b.- Özelleştirme sonrası duran tesisler ekonomiye kazandırılacak. (CHP Prog. Sf.287)

c.- Bölgede özel girişimcilik desteklenecek. (CHP Prog. Sf.288)

d.- Bölgede sosyal devlet ayağa kaldırılacak. (CHP Prog. Sf.289)

e.- Mayın alanları temizlenerek, organik tarım amacıyla çevrede yaşayan topraksız veya az topraklı köylüye tahsis edilecek. (CHP Prog. Sf.289)

f.- Çatışma döneminin bölgede yarattığı sosyo-ekonomik yaralar hızla sarılacak, mağduriyetler giderilecek. (CHP Prog. Sf.290)

g.- Boşaltılmış köylere, devlet desteği altında “güvenli ve gönüllü geri dönüş” sağlanacak. (CHP Prog. Sf. 290)

h.- Farklı etnik kökenden yurttaşlarımıza ayrımcı muamele yapılmayacak. Hiçbirinin, hiçbir alanda haklarının kısıtlanmaması, devlet hizmetinen yararlanmada güçlüklerle karşılaşılması için gerekli önlemler alınacaktır. (CHP Prog. Sf. 49)

BÖLGEDE, KALKINMADA ÖNCELİKLİ YÖRELERDE, İSTİHDAMA ÖNCELİK VERECEĞİZ:

Ülke genelinde özel sektör yatırımlarının teşviğinde, sektör önceliğine ve istihdam yaratma özelliğine öncelik verilirken, kalkınmada öncelikli yörelerde istihdamı **özendirici seçici teşvik politikalarına** ağırlık verilecektir. Bu doğrultuda vergi politikalarında özendirici önlemler alınacaktır. (CHP Prog. Sf.283)

Bu amaçla bölgede, “Kırsal Kesim Süreli İstihdam Projesi” uygulayacağız: Kamu kesimi, başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesi olmak üzere kalkınmada geri bölgelerde, **istihdam yaratıcı, üretken ve verimli yatırımlar yapacak kapasite ve kararlılığa kavuşturulacak**; bölgede geçici rahatlama yaratabilmek amacıyla kırsal altyapıya yönelik kapsamlı bir **“Süreli İstihdam Projesi”** uygulamasına geçilecektir. (CHP Prog. Sf.283)

BÖLGEDE, KIRSAL KESİMDE YOKSUL VE İŞSİZ AİLELERE YÖNELİK “VATANDAŞLIK HAKKI ÖDEMESİ” YAPACAĞIZ:

(CHP Prog. Sf.276)

“**Vatandaşlık Hakkı Ödemesi**”nin temel amacı, uygulaması büyük kentlerde başlatılacak olan **Aile Sigortası**’nın on yıl içinde tüm Türkiye’de yaygınlaştırılmasına kadar, kırsal kesimdeki gerçek yoksulların koruma altına alınarak kimsenin yatağa aç girmemesini sağlamak, ülke genelinde **Sıfır Açlık** koşullarına ulaşmaktır.

Yoksul ailelere, durumlarında iyileşme sağlanıncaya değin her ay asgari ücret düzeyinde ödeme yapacağız.

“**Vatandaşlık Hakkı Ödemesi**” öncelikle doğrudan **ailenin annesinin banka hesabına** yatırılarak yapılacak, uygulama objektif kriterlerle **Sosyal Refah Devletinin** temel bir sorumluluğu olarak sürdüreceğiz. Projeyi, muhtarların, sosyal hizmetler kurumunun ve bağlı sosyal hizmetler uzmanlarının yakın gözetiminde uygulayacağız.

GAP’I ve DİĞER BÖLGESEL KALKINMA PROJELERİNİ ÖNCELİKLE TAMAMLAYACAĞIZ (CHP Prog. Sf.290-293)

CHP iktidarında; bölgesel kalkınma projelerinin hızla tamamlanarak uygulanmalarına geçilmesi, sosyo-ekonomik **kalkınmanın hızlandırılması**, gelişmenin sektörel ve bölgesel dengeleri gözetilerek, **bölgesel eşitsizliklerin azaltılması** ön planda tutulacaktır. (CHP Prog. Sf.159)

Bölgesel kalkınmada, insani gelişme ve adaletli gelir dağılımını hedef alacağız:

Bu amaçla, başta **GAP** olmak üzere, Bölgesel Kalkınma Plan ve Projeleri, “toplumsal kalkınmanın bütünlüğü” anlayışı içinde, “sulama kanalları ve şebekesi göz ardı edilmeden” hızla uygulanmaya alınıp tamamlayacağız. (CHP Prog. Sf. 286)

Bu kapsamda; (CHP Prog. Sf. 286)

- **Doğu Anadolu (Kars-Ardahan-Iğdır Alt Bölge Projesi dahil) Bölgesi Kalkınma Projesi,
 - **Çoruh Havzası ve Doğu Karadeniz Bölgesi Kalkınma Projesi,
 - **İç Anadolu Bölgesi Kalkınma Projesi,
 - **Filyos Havzası ve Kastamonu Merkezli Orta Karadeniz Bölgesi Kalkınma Projesi,
 - **Kelkit-Yeşilirmak-Kızılırmak Havzaları Bölgesel Kalkınma Projesi,
 - **GAP dışında kalan Dicle ve Fırat Havzaları Bölgesi Kalkınma Projesi,
- kademeler halinde uygulamaya geçireceğiz.**

CHP, GÜNEYDOĞU'NUN CAN DAMARI OLAN "GAP'A" SAHİP ÇIKACAK, HIZLA TAMAMLAYACAKTIR (CHP Prog. Sf.290)

CHP, Güneydoğu Anadolu toprağına gerekli suyu temin edecek, tarımına gerekli girdi ve teknolojiyi kazandıracak, çiftçisine ihtiyaç duyduğu desteği verecek, sosyo-ekonomik kalkınması için gerekli kaynağı yaratacak ve toplumsal barışına gerekli duyarlılığın gösterilmesini sağlayacaktır.

Sulamaya yönelik yatırımlar hızla bitirilerek, kısa sürede 1.5 milyon hektar toprak suya kavuşturulacak, **GAP "bir refah ve barış projesi"** olarak tamamlanarak, projenin çiftçiye ve tarımsal kalkınmaya azami katkısı sağlanacak, **bugüne kadar gerçekleşmiş olan gecikme hızla telafi edilecektir.**

İŞTE BİZİM "KATILIMCI, DEMOKRATİK YERİNDEN YÖNETİM" ANLAYIŞIMIZ

HEM ÜNİTER DEVLET, HEM YERİNDEN YÖNETİM, HEM KATILIMCI ÇAĞDAŞ YEREL YÖNETİM (CHP Prog. Sf.81-86)

** "Çağdaş yerel yönetim reformu" yapılacak; **"Katılımcı, çoğulcu, etkin, demokratik, hesap veren, şeffaf, bilgi edinme hakkına saygılı"**, çağdaş yerel yönetimler oluşturulması hedef alınacaktır.

** **CHP iktidarında** yerel yönetim düzeni; **"ülke bütünlüğünün, çoğulcu demokrasinin, örgütlü toplumun, bireyin"** gelişmesinin, **"insan haklarının"** boyutlanmasının, **"bireysel kültürel haklara"** duyarlılığın güvencesini oluşturacaktır.

** **"Yerellik kavramı"** çağdaş boyutta yeniden tanımlanacak, **yerel nitelikli hizmetlerin yetki ve sorumluluğu yerel yönetimlere devredilecektir.**

** **Belediye meclisleri, halk adına karar alıp politika üreten, halkın eğilimleriyle isteklerini yansıtan kurumlar** olarak yeniden yapılandırılacaktır.

İŞTE BİZİM “BÖLGEDE BARIŞ” ANLAYIŞIMIZ

KUZHEY İRAK, TÜRKİYE’YE DOST BİR BÖLGE HALİNE DÖNÜŞTÜRÜLECEKTİR (CHP Prog. Sf.202)

Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da bölgesel kalkınmayı sağlamak ve bölgede kalıcı barışın zeminini güçlendirmek için başta **Kuzey Irak** olmak üzere, komşu ülkelere **Yeni Bir Pencere açılacaktır**. Bu anlamda;

- Irak’la ticari ilişkilerimiz geliştirilerek, ilişkimiz **HABUR**’un tekeline çıkarılacak, çok yönlü ticari bağlantıların önü açılarak, **OVAKÖY** Kapısı ve benzeri önlemler alınacaktır.
- Kuzey Irak’lı gençlere Türkiye’de **eğitim** ve **staj** olanağı sağlanacaktır.
- Bölge ile iletişimde açılım yapılarak, kültürlerin buluşturulması sağlanacaktır. Kuzey Irak Bölgesi’ne yönelik **Kürtçe, Arapça** yayın yapılması karşılıklı uyum içinde yürütülecektir.

İŞTE BİZİM “TERÖRLE MÜCADELE” ANLAYIŞIMIZ

TÜRKİYE’NİN KUZHEY İRAK’TAN PKK’YI TAMAMEN TASFİYE ETMEK HEM HAKKI, HEM DE GÖREVIDİR.

(CHP Prog. Sf.113)

Kuzey Irak’ta üstlenmiş olan terör, ülkemizin en önemli sorunlarından biridir. Ne Irak hükümeti, ne de ABD, Kuzey Irak’ta üstlenen PKK terör örgütüne karşı **yasalardan ve uluslar arası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmemişlerdir**.

CHP, terörle mücadeleyi bölgede yaşayan **vatandaşlarımızı teröristlerden ayırarak**, vatandaşlarımızın **insan haklarına saygı göstererek** gerçekleştirecektir.

CHP, terörü **olağan dışı yöntemlere sığınmadan**, güvenlik güçlerini yasalara uygun ve etkili biçimde kullanarak ve gerekli sosyo-ekonomik tedbirleri alarak önleyecektir.

Koruculuk uygulamasına son verilecektir: Terör örgütlerinin etkisiz kılınmasıyla eş zamanlı olarak koruculuk uygulamasına son verilecek; görevlerinden ayrılacak korucular için **istihdam olanakları** yaratılacak, **sosyal güvenlik haklarından** yararlandırılacaktır. (CHP Prog. Sf.115)

TERÖR HİÇBİR ŞEKİLDE BİR SİYASİ MÜCADELE YÖNTEMİ OLARAK GÖRÜLEMEZ, AF TERÖRLE MÜCADELENİN YÖNTEMİ OLAMAZ. (Parti Politikası)

AF ancak, terörün artık bir siyasi yöntem olmaktan çıktığı, terörün artık fiilen sona erdiği, artık teröre başvurulmayacağı konusunda güven verici bir gözlemin yapıldığı bir ortamda bir **toplumsal barış, kaynaşma ve kardeşlik projesi** olarak düşünülmelidir.

“TERÖRÜ SÜRDÜRME İDDİASI MEVCUT OLDUĞU SÜRECE”, TERÖRLE MÜCADELE ULUSAL KARARLILIKLA SÜRDÜRÜLMELİDİR (Parti Politikası)

Terör ülkenin varlığı ve bütünlüğüne yönelik bir tehdit oluşturduğu sürece, ülkemizde barışı kanattığı sürece, terörle mücadele, genelde Kürt sorunu olarak tanımladığımız toplumsal (siyasal, ekonomik, sosyal) soruna çözüm çabalarını aksatmadan kararlılıkla sürdürülmelidir.

BAŞBAKANI, BİR KEZ DAHA UYARIYORUZ:

UYARI I:

KÜRT SORUNUNA ÇÖZÜM, “AYRIŞTIRICI” DEĞİL, “KAYNAŞTIRICI” NİTELİKTE OLMALIDIR

- ** Etnisiteyi milli eğitime sokmayınız...**
- ** Anayasanın milli kimlik kavramıyla oynamayınız...**
- ** “Ulus Devlet” yapımıza dokunmayınız...**

UYARI II:

DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU, BÖLGEDEKİ İNSANLARIMIZA;

- ** EĞİTİMDE “POZİTİF AYRIMCILIK” UYGULAYINIZ...**
- ** KAMU YATIRIMLARINDA “POZİTİF AYRIMCILIK” UYGULAYINIZ...**
- **İŞ VE İSTİHDAM YARATMADA “POZİTİF AYRIMCILIK” UYGULAYINIZ...**
- **KAMU İDARESİ VE HİZMETLERİNDE “POZİTİF AYRIMCILIK” UYGULAYINIZ...**

UYARI III:

Hedefimiz; birbirimizi sevme ve sayma, birbirimizin varlığından onur duyma, birbirimizi dışlama değil, kaynaştırma ve kucaklaşma olmalıdır.

SN. BAŞBAKAN; EĞER BU POLİTİKALARIMIZLA UYUMLU, “AYRIŞTIRICI DEĞİL, BÜTÜNLEŞTİRİCİ OLAN” AÇILIM YAPARSANIZ, KATKI SAĞLAMAYI GÖREV BİLİRİZ...

“AKP’NİN AÇILIM SAFSATASI” MİLLETİMİZE ve ÜLKEMİZE ZARAR VERİYOR

(CHP Genel Başkanı Deniz BAYKAL’ın 09 Eylül 2009 tarihinde yapılan CHP İl Başkanları Toplantısı öncesi basına açık konuşmasından alıntıdır.)

Türkiye’de 1,5 aya yaklaşan bir süreden beri hükümetin açılım tartışmalarını yaşıyoruz. Bu açılım tartışmalarının geldiği bu son noktada tablonun ne olduğuna bir kez daha birlikte bakmamız gerekir.

Önce sürecin isminde bir sorun yaşandı. “**Kürt açılımı**” diye başladı, daha sonra “**demokrasi açılımına**” dönüştürülmek istendi. Daha sonra da “**milli birlik açılımı**” diye nitelendirildi. Bütün bu değişimler **iktidarın açılım konusundaki samimiyetsizliğini** ve **kafa karışıklığını** ortaya koyan bir tablodur.

AKP, TERÖRLE İÇİNE GİRDİĞİ MÜZAKERE SÜRECİNİN KAFA, KAVRAM VE HEDEF KARIŞIKLIĞI İÇİNDEDİR.

Önce herkesin bir hususu çok iyi anlaması lazım. Şimde, bir müzakere süreci yaşıyoruz. Bu müzakere sürecinin taraflarından birisi **silahı, terörü kullananlar ile onun siyasi yandaşlarıdır**. Müzakerenin diğer tarafı ise, **AKP iktidarındır**. Kısaca, AKP iktidarı terörle fiilen bir müzakereyi yürütmeye çalışmaktadır.

AKP iktidarı bu müzakereden ne beklediğini açıkladı. Nedir beklenen? “*Silahların bırakılması, anaların gözyaşının dinmesi, Türk bayrağına sarılmış tabutların köylerimize, kasabalarımıza artık gelmesine son verilmesi.*” AKP iktidarı bu bekleyişi gerçekleştirmek için kendini bir müzakere sürecine kaptırmış durumda. Kiminle bunu yapmaya çalışıyor? “*Elinde silah bulunduran. teröre karar verebilen ve uygulayabilen merkezlerle.*”

Peki o merkezlerin bekleyişi nedir? Onlar bu müzakereden ne bekliyorlar? Onlar için bu müzakerenin anlamı nedir? Onlar, bizim bekleyişlerimize, hükümetin bekleyişlerine hangi şartlar altında, nasıl, ne şekilde cevap verirler. Bu sorunun aydınlığa kavuşturulması lazım.

DEVLETİ AYRIŞTIRMAK DAHA SONRAKİ AŞAMADIR. ŞİMDİ MİLLETİ AYRIŞTIRMA NOKTASINDADIRLAR.

Yaşadığımız 45 günlük süre içinde bu konuda da ipuçları çıktı. Nedir çıkan ipuçları?

Önce şunu bir defa gördük: **Terör merkezinin bekleyişi, Türk milletini ayırmaktır. Etnik temelde milleti ayrıştırmaktır.**

Onların amaçladıkları, ulaşmak istedikleri, uğruna gayret ettikleri hedef “ **Hepimiz bir bütün değiliz, bizim ayrı bir etnik ve ırk kökümüz var. Bu etnik ve ırk kökü temelinde biz milli bütünlüğün dışındayız**” demek, bunu haklı göstermek, bunu temellendirmek ve bunu toplumumuza, ülkemize kabul ettirmektir.

BU AMAÇLA “ANAYASADAKİ MİLLET TARİFİ DEĞİŞSİN” DİYORLAR.

Eğer sizin ayrışma niyetiniz yoksa, hepimizin anayasada tarif edilen şekliyle bir milletin parçası olduğumuzun ifade edilmesi size niye rahatsız ediyor? Niye Arnavutları rahatsız etmiyor? Niye Gürcüleri rahatsız etmiyor? Niye Çerkezleri rahatsız etmiyor? Niye Arapları rahatsız etmiyor? **Niye Anadolu’da yerleşmiş, kökleşmiş milyonlarca Kürt kökenli insanımızı rahatsız etmiyor?** Niye onlar bundan rahatsız değil?

Niye onlar bu devletin, bu milletin bir parçası olarak huzur içinde yaşamayı memnuniyetle kabul ediyorlar da, sen niye bunu reddediyorsun?

SEN KİMSİN? KİMİN SÖZCÜSÜN SEN?

Hükümetin muhatap aldığı unsurlara söylüyorum. Türkiye’de Kürt kökenli milyonlarca insanın sözcüsü müsün? Onlar mı “**Türkiye’de bu millet tarifi kaldırılсын, millet ayrıştırılсын, etnik temelde, ırk temelinde biz ayrı bir millet olarak kabul edilelim, bunu sağlamak içinde silaha, teröre, şiddete başvuralım, kavga edelim**” diyorlar.

Var mı böyle bir tablo? Böyle bir tablo yok. Ama Türkiye’nin içinde ve dışında birileri bu beraberliği sarsmak için büyük gayret gösteriyor. Onların amacı “**Türkiye’de yaşayan insanların, Kürt kökenli insanlarımız başta olmak üzere demokratik hak ve özgürlüklerini daha da geliştirmek, onların insan haklarını bütün diğer vatandaşlarımızla birlikte daha ileri götürmek, onları bütün Türkiye’de saygın, etkin bir konuma taşımak**” değildir. **Bunu herkesin çok iyi anlaması lazım.**

Onların amacı, onların derdi Kürt kökenli insanların bireysel hak ve özgürlüklerinin, daha ileri götürülmesi değildir. Onunla meşgul değiller. Hatta o konuda belli bir tatmin düzeyine ulaşılmış olanlar, onların hedefidir. Onları rahatsız etmektedir. Çünkü onlar **uyum istemiyorlar, onlar kaynaşma istemiyorlar, onlar ayrışma istiyorlar.**

AMAÇLARI “BİREYSEL KÜLTÜREL HAKLAR” DEĞİLDİR. BU ÇOK BÜYÜK ÖLÇÜDE PARTİMİZİN MÜCADELESİYLE AŞILMIŞTIR.

Şimdi tablo görülmüştür. Türkiye’de önümüzdeki dönemde gideceğimiz yer, artık; “İnsanlarımızın etnik kimliğine saygı gösterilmesi, etnik kimliğinin gereği olarak ana dillerini öğrenmeleri, özgürce konuşabilmeleri, ana dillerinde özgürce yazılı, sözlü veya görsel yayında bulunabilmeleri, etnik gelenek ve kültürlerini özgürce yaşayabilmeleri, yani bireysel kültürel haklarına eksiksiz olarak sahip çıkabilmeleri” nlardeğildir. Artık bu aşılmıştır. **Bu çok büyük ölçüde Cumhuriyet Halk Partisinin mücadelesiyle aşılmıştır.**

CUMHURİYET HALK PARTİSİ 20 YIL ÖNCESİNDEN BERİ BU KONUDA ÇOK AÇIK, TUTARLI VE KARARLI BİR MÜCADELE VERMİŞTİR.

Etnik kimlikler farklı olabilir. Ama etnik kimliklerin farklı olması devlete bir tehdit oluşturmaz. Devlet kimsenin etnik kimliğine bakmak, ona karışmak durumunda değildir. Herkes kendi anadilini öğrenir, öğretir, konuşur, yazar, çizer, televizyon kurar. Bunların hepsi “temel özgürlüktür” demişiz. Bunlar “temel bireysel kültürel haklar” demişiz.

Ne zaman? 20 yıl öncesinden demişiz. Bunu dediğimiz için suçlanmışız, DGM’ye verilmişiz. Ama bütün bunlar aşılmış. Bugün geldiğimiz noktada artık **bütün Türkiye Cumhuriyet Halk Partisinin öncülüğünü yaptığı bu mücadeleyi haklı buluyor.**

“ETNİK KİMLİK ŞEREFTİR. HERKESİN ETNİK KİMLİĞİ FARKLI OLABİLİR. HERKES KENDİ ETNİK KİMLİĞİNİ ÖZGÜRCE YAŞAR”. BU AŞAMA ARTIK GERİDE KALDI.

Şimdi geldiğimiz noktada ayrışma şudur: **Etnik kimliği, özgürce yaşanan etnik kimliği, “kurumsallaştırarak, temellendirerek, hukuksal, anayasal temellere oturtarak, milleti parçalayarak ayrı bir millet inşası için ve giderek o milletin üstüne ayrı bir siyasi yapılanma inşası için bir çıkış noktası olarak” kullanalım mı, kullanmayalım mı?**

Soru budur. Türkiye’nin geldiği noktada şimdi kimse etnik kimliği tartışmıyor. Etnik kimliğin bir demokratik hak olduğunu, bir temel insan hakkı olduğu, onun gereğinin özgürce yerine getirilmesinin zorunlu olduğunu kimse artık tartışmaz, tartışmıyor. **Bu aşama artık geride kaldı.**

O nedenle kimse bize çıkıp Kürtçe konuşma şovlarıyla bu konuyu anlatmaya kalkmasın. Onlar geride kaldı. 20 yıl önce biz onun mücadelesini verdik. O iş bitti. Şimdi mesele şu; **etnik kimliği bir siyasal ayrışmaya dayanak yapacak mıyız, yapmayacak mıyız?** Türkiye'nin önündeki soru budur değerli arkadaşlarım.

BİRİLERİ ŞİMDİ “ETNİK KİMLİĞİ” BİR SİYASİ AYRIŞMA, BİR MİLLİ AYRIŞMA NOKTASINA, BİR ANAYASAL AYRIŞMA, BİR HUKUKSAL AYRIŞMA NOKTASINA ÇEKMEK İSTİYORLAR.

Kimdir bunu çekmek isteyenler? Eline silah alanların amacı bu. Eline silah alanların amacı hiçbir zaman insanların demokratik hak ve özgürlüklerini tanımak olmadı. Onlar günü geldi en büyük zulmü Kürt kökenli insanlara karşı yaptılar. En büyük zulmü onlara karşı yaptılar. Niçin? **Çünkü ulusal kaynaşmanın içinde yer alan Kürt kökenli insanlar onların hasmıdır. Onu bozmak istiyorlar. Bu PKK'nın hedefidir.**

PKK'YA BU HEDEFİ VERENLER DE ÇOĞU KERE YURTDIŞINDAKİ MERKEZLERDİR.

Çünkü onların hedefi de, Ortadoğu coğrafyasını yeniden şekillendirmektir. Boşuna mı o haritalar dolaşmıştır, orada burada. Oraya giden yol nasıl açılacaktır zannediyorsunuz? Şimdi geldiğimiz noktada **Türkiye ayrıştırılmak isteniyor. Etnik temelde ayrıştırılmak isteniyor.**

İKTİDAR BU TUZAĞA DÜŞMÜŞTÜR. İKTİDAR BU TUZAĞIN İÇİNE BİLEREK GİRMİŞTİR.

İktidar bu konularda atacağı adımın hangi amaca hizmet edeceği noktasında bilinçsizdir, duyarsızdır, dikkatsizdir. Bu söylediklerim en hafif değerlendirmedir. Yani iyi niyet varsayımı ile yapılan değerlendirmedir. Eğer böylesine bir iyi niyet sözkonusu değilse o zaman tablo çok farklıdır. Şu bir gerçektir ki **İktidar Türkiye'yi etnik ayrışmaya götürmek isteyenlere alet olmaktadır. Bu net açık gerçektir.**

Şimdi Başbakan yürütülen müzakere sürecinin bir tarafı olarak kendi iyi niyetini söylüyor. **Anaların gözyaşı dinsin, tabutlar gelmesin, şehitler olmasın. Bu bir politika değil. Bu bir temenni. Herkesin temennisi.**

Ancak, bunu söyleyerek bir yere varmak mümkün değil. **Bunun için ne yapacaksınız, ne vereceksiniz, kime vereceksiniz? Bunu nasıl sağlayacaksınız? Bunu sağlama konusundaki muhtemel iki yaklaşım şudur;**

- *Ya, anaların gözyaşını akıtan, şehitlerin verilmesine neden olan insanlara, “**gelin vazgeçin şu işten anlaşalım**” dersiniz. Onlarla anlaşma yoluna girersiniz. Anlaşabilirsiniz, hangi şartlarla anlaştıysanız onu çıkar millete söylersiniz. **Bakarız, görürüz, değerlendiririz, böyle bir şey varsa.**
- Ya da, bugüne kadar olanın ötesinde Kürt kökenli insanlarımızı toplumla daha bir kaynaştıracak, bütünleştirecek, “**kendi kimliğine sahip çıkararak, kendi özgürlüğünü kullanarak, ama tüm toplumla giderek daha çok el ele vermiş hale gelmesini sağlayacak**” ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel açılımları yaparsınız. Onları yaparsanız, toplumdaki insanlar giderek büyük toplumla kaynaşırsa, bütünleşirse, “**burada bir Kürt kökenli insan olarak özgürce yaşabildiğini, bu milletin parçası olmanın rahatsız eden hiçbir yönü olmadığını, saygın bir vatandaş olarak Kürt kökeniyle bu toplumun, bu milletin bir parçası olabileceğini**” ona somut şekilde gösterirseniz **işte o da uzun vadede aynı amaca hizmet eder.**

İKTİDARIN TERCİHİ İSE; “ELİNDE SİLAH OLANLARLA MÜZAKERE EDEREK, ONLARI TATMİN EDEREK ACABA BİR İLER LEME SAĞLAYABİLİR MİYİM” OLMUŞTUR.

Bunun içinde, AKP iktidarı “**milleti ayrıştıracak, milleti birbirinden koparacak etnik temelde Türkiye’nin siyasal bölünmesine doğru gidecek**” adımları atmayı içine sindirebilmektedir.

Şimdi bu açmazı kullanıyorlar. Bu hükümetin çok temel bir zafiyetidir. Bu kafa ile bizden, toplumdan atacağı adımların ayrıştırmacı etkisi olacağı gerçeğini saklamak için her türlü çabayı sergilemektedir.

Şimdi mesela Öcalan bu konudaki düşüncelerini, taleplerini ortaya koyan bir metin hazırladı. Yol haritası çıkarıyor diye günlerce söylendi. Bütün Türkiye’de kıyamet koptu. Geldiğimiz noktada şimdi o metin hükümete teslim edildi. Haftalardır o metin hükümetin elinde. Ne oldu? Niye ilan etmiyorsunuz?

Muhatap alıyorsunuz, müzakere ediyorsunuz doğrudan, dolaylı. Niye söylemiyorsunuz? Milletten neyi gizliyorsunuz?

“**Canım ne istediğini siz bilmeyin**”. **Sen kiminle, neyi müzakere ediyorsun? Bunu görmemiz gerekmiyor mu? Ne istiyor?** Onun ne istediği bölük pörçük yansıdı da, biz kendi adına, en son taleplerini bir görmek istiyoruz. **O iki defteri, iki defter dolusu değerlendirmeyi görmek istiyoruz.** Bilelim gerçek ortaya çıksın.

Bir süreç götürüyorsunuz, açılım süreci diyorsunuz, toplumla birlikte diyorsunuz. Her kapıyı çalyorsunuz, herkese soruyorsunuz. Niye bu konudaki düşüncelyi milletten saklıyorsunuz?

Niye bu konudaki talepleri milletten gizleme ihtiyacını hissediyorsunuz?

“Millet bunu bilmesin öyle götürelim”. Sen müzakere götürüyorsun. Şimdi senin götürdüğün müzakerenin tarafı ne istiyor, ben bilmiyorum. **Ana Muhalefet Partisinin Genel Başkanı olarak ben bilmiyorum.**

Başbakan diyor ki, “**mutlaka Baykal’la görüşeceğim. Mutlaka CHP’yle görüşeceğim. CHP’yle görüşmeden olmaz**”. Peki, sen Öcalan’ın ne istediğini milletten saklıyorsun, bizden saklıyorsun. Ben senin **kafanda hangi tilkiler dolaşiyor, hangi hesabın içindesin, kiminle hangi pazarlığı yaptın, senin muhatabın senden ne istedi? Bunu dahi bilmeden seninle nasıl konuşacağım?**

Senin derdin, kendi kafandaki modele herkesi angaje edebilmektir.

Onunla da görüştün, bununla da görüştün. Görüştün, ne görüştün? O görüştüğün insanlar biliyor mu PKK’nın ne istediğini? Söyledin mi onlara? Hayır söylemedin. E sen biliyorsun. Sen onlarla görüşüyorsun.

BU DÜRÜSTÇE VE AÇIK GÖTÜRÜLMİYEN BİR SÜREÇTİR. HALKTAN KAÇIRILMAK İSTENEN ŞEYLER VARDIR.

Halktan kaçırılmak istenen şeyde çok açıktır. Milleti bölmeye yönelik, etnik temelde milleti bölmeye yönelik adımları atmak istiyorlar. Ama bunu, onun için değil de, **milli birlik için atıyoruz diye milleti uyutmaya çalışıyorlar.**

Bu inandırıcı bir yaklaşım değildir, gerçek çok açıktır, nettir, bunu herkes görmektedir, bilmektedir. Bizde bu gerçeği Türkiye’ye anlatmakla yükümlüüz, görevimiz budur, bunu anlatıyoruz.

Kürt kökenli insanlarımızın Türkiye’de daha güvenli, daha özgür, daha kaynaşmış, çoluk çocuklarını okutan, işsizliği yenmiş, Türkiye’nin her yerinde hakkı olan hedeflerine ulaşabilmiş vatandaşlar olarak yaşamasını sağlamak için ne gerekiyorsa herkesten çok daha fazla yapmaya hazırız.

Bunun için kafa yoran partiyiz. Bunun çözümlerini arayan partiyiz. Yıllardan beri bunun mücadelesini veriyoruz. Önce etnik kimliklerine özgürlük mücadelesini verdik. Şimdi o etnik kimlikleriyle hak ettikleri biçimde Türkiye’nin bütünlüğü içinde yaşayabilmelerini sağlayacak adımları, çözümleri atmak için her türlü çabayı, gayreti sergiliyoruz.

HÜKÜMETİN MÜZAKERE ETTİĞİ TERÖRÜN HEDEFİ BU DEĞİLDİR. KAYNAŞMA DEĞİLDİR, AYRIŞMADIR.

O ayrıştırmak istiyor. Onun amacı bölmek, parçalamak, bu çok açık. Söylemiş, hedeflerini ilan etmiş.

Dinimizi ayrı örgütleyeceğiz diyor. Yani ortak önemli bir temelimizi, bir din temelimizi dahi, İslamiyeti dahi ben ayrı örgütleyeceğim diyor. Dini dahi ben milli birliğin, bütünlüğün dışında kullanacağım diyor. Kendi savunma gücümü yapacağım diyor. Sporumu ayrı örgütleyeceğim diyor. Bunların insan haklarıyla bir ilgisi var mı? Bunun demokrasiyle bir ilgisi var mı?

Bu bir tuzak. Bu parçalama tuzağı, bölme tuzağı, ayrıştırma tuzağı. Ve ne yazık ki iktidar buna alet oluyor.

BİZ BU GERÇEĞİ ANLATMAYA DEVAM EDİYORUZ, ANLATACAĞIZ.

Bu tartışmanın temel zafiyeti dürüstlük, açıklık, netlik konusundadır. Bunun derhal ortadan kaldırılması lazım. Gerçeklerin ortaya çıkması lazım, sorunların paylaşılması lazım. **Açılım diye milleti aldatma kampanyasına artık bir son vermek lazım.**

Anaların gözyaşı dinsic söylemiyle bir yere varılmayacağı anlaşılmıştır. Bir yandan Türkiye'yi bölmeye yönelik bir sürecin içinde iktidara bilinçsiz bir şekilde, sorumsuzca yer alıyor: diğer yandan şehitler vermeye devam ediyoruz. Böyle bir şey olabilir mi? Siz nasıl bunu sürdürebilirsiniz? Nasıl bunu taşıyabilirsiniz?

Karşı taraf "**ben silahı bırakmam**" diyor. Amacını söylüyor. Milleti ayrıştıracak. "**Peki vazgeç silahtan, gel demokratik mücadeleyle bunu yap. Gel o zaman af dahil her şeyi de düşünelim**" denildiği halde dahi, "**hayır**" diyor "**ben bunu bırakır mıyım? Şimdi bana vereceğiniz tavizleri bu silahla almış oluyorum. Bakın diz çöktünüz benimle müzakere noktasına geldiniz**" diyor. "**Neyle geldiğinizi zannediyorsunuz? Silah tehdidiyle geldiniz**" diyor. "**Bundan sonra gideceğiniz yere de sizi o silah tehdidiyle götüreceğim**" diyor. "**Şimdi verebileceğinizin azamisini alacağım sizden**" diyor. "**Vereceksiniz onları**" diyor. "**Gideceğim yer daha bitmedi. Ben ayrıştırmanın ilk adımlarını atıyorum size**" diyor. "**İlk adımlarını atıyorsunuz, gerisini daha sonra atacaksınız**" diyor. "**Ben mecbur edeceğim sizi**" diyor.

Hükümet ise, doğrudan veya dolaylı olarak, "**Peki peki sen bize biraz zaman ver, bizi idare et. Ne istiyorsun milleti ayrıştırma doğrultusunda? Senin işine yarayacak ne var verelim onları bir iki tane. Ama onu da isteme onu veremem. Görmüyor musun muhalefet itiraz ediyor. Bilmem şu kabul etmiyor. Şimdilik**

bununla idare et” diyerek. Silahla çözüm datmak isteyenlerle müzakere inadını sürdürüyor.

- İçişleri Bakanı çıkıyor konuşuyor “**anayasa değişmez**” diyor. “**Eğitim birliği değişmez**” diyor.
- DTP, “**Dağ fare bile doğurmadı**” diyor.
- Arkasından özel haberler gidiyor. Bugün o çevrelerin çok içinde yaşayan bir gazetecinin yazısından öğreniyoruz. “**Aman siz kulak asmayın biz durumu idare etmek için bunları söylüyoruz. Merak etmeyin gerekeni yapacağız**” deniliyor.

BU SAMİMİYETSİZLİĞE, BU “MİLLETİ ALDATMA SÜRECİNE” ARTIK BİR SON VERMEK LAZIM

Yaşanan açılım süreci değil, milleti aldatma sürecidir. Gerçekler ortadadır. Millet aldatılmaz, milleti aldatamazsınız. Bizde izin vermeyeceğiz, millette aldatılmayı kabul etmeyecektir.

Başlangıçta, “**Elinde silah var, silahı bıraksın diye oturuyoruz**” diyorlardı müzakereye. Şimdi ise, “**canım silahı bırakmasa da olur**” demeye başladılar.

Bu atılan adımların demokratikleşmeyle bir ilgisi yoktur. Dünyada bütün demokratik ülkeler ortada. Demokratikleşme ayrı bir iş. **Demokratikleşme milleti bölme işi değildir. Milleti bölme ayrı bir siyasi mücadele konusudur.**

DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLER MİLLİ BİRLİK VE BÜTÜNLÜK İÇİNDE OLUR.

Bugün Avrupa Birliğindeki anlayışa baktığınız zamanda etnik temelde milleti ayırtırmayı teşvik edecek adımların atılması bir iktidar sorumluluğu olarak ortaya konmuş değildir, böyle bir şey yoktur.

E bazı ülkeler bunu istiyor. İster tabi. O ister. Onun istemesi doğaldır. Bunun istiyor olması ayrı bir iştir. **Ama demokrasinin gereği değildir, AB'nin gereği değildir. O nedenle bunun demokratikleşmeyle falan ilgisi yoktur. Milleti bölme demokratikleşme işi değildir.**

KEŞKE BAŞBAKAN DUDAĞINI UÇUKLATTIĞINI SÖYLEDİĞİ “1989 RAPORUMUZU” OKUMUŞ OLSAYDI...

Bizim 1989 yılında hazırlamış olduğumuz rapor günümüzde çok ilgi çekti. Daha evvel bu konuda kafa yormayanlar, çaba sarfetmeyenler, ortaya emek koymayanlar şimdi nedense 1989 Raporumuzu hatırlamaya başladılar. Rapor, Sayın Başbakan'ında

dudaklarını uçuklatıyormuş. Sn. Başbakan'ın Raporumuzu okuduğunu zannetmiyorum, dudakları maşallah hiç öyle uçuklamış gibi gözüküyor. Sayın Başbakan keşke bu maceraya girmeden evvel bu Raporumuzu okuma zahmetine katlansaydı.

O Raporun birinci hedefi, etnik kimliğe sahip olmayı Türkiye'nin hukuk devlet düzeni içinde meşrulaştırmaya yönelikti. Bunu başardık. Bu amaçla Raporda;

- “Herkesin etnik kimliğe sahip olması bir temel insanlık hakkıdır; bu, hiçbir şekilde devlete bir tehdit değildir.”
- “Devlet kimsenin etnik kimliğine bakmaz, görmez.” diyorduk.

Ama o raporda söylediğimiz başka bir şey var. **Devleti sakın ha etnik kimlikle ilgili görevlerle yüklemeyin, sorumluluklarla yüklemeyin, yükümlü kılmayın. Devlet sakın ha o işe karışmasın** diyorduk. Nasıl devlet dine karışmasın deniliyorsa devlet etnik kimlikler işine de karışmasın diyorduk orada.

Çok temel bir olay. Şimdi o ihlal noktasına geldiler. **Şimdi yapmaya çalıştıkları devleti etnik kimlik konusuna bulaştırmak. Ders verdirerek bulaştırmak.**

Her isteyen kendi ana dilini öğrenmek için kurslar açabilsin, dershaneler açabilsin, hükümette, yerel yönetimler de buna maddi destek ve imkanlar sağlasın, ama bu kesinlikle devletin görevi haline getirilmesin.

Devletin görevi ana dili öğretmektir. Sen daha ana dili öğretmeyi başaramamışsın. Şimdi sana birde etnik dil öğretme görevi vereceğiz. Bunun sonu hüsrandır. Bu milleti ayrıştırmak doğrultusunda en tehlikeli adımın atılmasıdır. Bunlar yanlış işler, bunlar ortada. Ama oraya götürmeye çalışıyorlar.

BİZİM MİLLETEN BU SÜRECİN SAKLANMASINA YARDIMCI OLMAMIZ SÖZKONUSU OLAMAZ.

Mecliste bir gizli oturum yapacakmışız. Kimden gizli olacak? Yani PKK'dan mı gizli olacak? İmralı'dan mı gizli olacak? Kandil'den mi gizli olacak? Nereden gizli olacak? Milletten gizli olacak. Çünkü aldatmanın hedefi millet. Milleti nasıl aldatacağsın? Bilgi verme işini yönlendirerek, tutarak. Bazen birini, bazen öbürünü vererek, bazen saklayarak yapacaksın.

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak biz bu gizli oturumu kabul etmiyoruz.

Hükümet bu konuda ne biliyorsa, ne yapacaksa açıkça çıksın söylesin. Millete söylesin. **Millete tuzak kurulmasına biz alet olmayız.**

BAŞBAKAN YANLIŞ YOLDADIR. ÇOK TEHLİKELİ BİR İSTİKAMETE GİRMİŞTİR. BU TÜRKİYE'YE ÇOK CİDDİ ZARAR VERMEYE BAŞLAMIŞTIR.

Terör artık siyasallaşmıştır. Terör muhatap haline gelmeye başlamıştır. Terör, olayın bir parçası olarak görülmektedir. Terör bir mücadele hedefi olmaktan çıkıp bir müzakere hedefi haline dönüşmeye başlamıştır.

Bir yandan terör can almaya devam edecek, diğer yandan hükümet terörün sorumlularıyla, terörü gerçekleştirenlerle bir uzlaşma sağlamak için çalışma yürütülecek. Bu da gizli kapaklı bir süreç olacak. Ne olduğunu bilmeyeceğiz.

Böyle bir maskaralık olamaz. Hükümet çok tehlikeli bir sürecin içindedir. Biran önce kendisini o sürecin dışına çıkarmalıdır. Yaptığı iş hiçbir biçimde kabul edilemez.

BİZ CUMHURİYET HALK PARTİSİ OLARAK BU YIKICI GİDİŞATA HIÇBİR ŞEKİLDE BULAŞMAYACAĞIZ.

Bunu önlemek için gerçekleri milletimize anlatacağız, görevimizi yapacağız. **Hiçbir zaman bu Türkiye'ye zarar veren yolculuğunda Başbakanla yol arkadaşı olmayacağız.** Bunu herkesin çok iyi bilmesi lazımdır. Ve hiçbir zaman Cumhuriyet Halk Partisinin lekesiz siyasi kimliğinin bu karışık sürece bulaştırılmasına fırsat vermeyeceğiz. **Başbakan biran önce bu gidişi değerlendirmelidir, yaptığı yanlışları görmelidir ve bu sürece biran önce son vermelidir.**

BAŞBAKAN RİSK ALIRIM DİYOR. ANCAK BİLMELİDİR Kİ, "ALDIĞI RİSK ÜLKENİN, MİLLETİN RİSKİDİR"

Başbakan sık sık her türlü riski almaya hazırım diyor. Bir defa Başbakanın kendisi için alacağı riskler bizi ilgilendirmez. Ama Başbakan sadece kendisi için risk almıyor, millet için risk alıyor. Ve buna hakkı yok.

Yani milletin riske girmesine yol açıyor. Milli birliğimizin riske girmesine yol açıyor ve bundan da en büyük zararı görececek olan Türkiye'de toplumun bir parçası olarak hayatını güvenceye almış olan Kürt kökenli insanlarımız.

Milyonlarca Kürt kökenli insanımız Türkiye'de bu tartışma olduğu zaman tedirginliğe girmiştir, sıkıntı başlamıştır. Herkes rahatsızlanmaya başlamıştır. Böyle bir derdi yok Türkiye'nin. Kürt kökenli insanlarımızın ezici çoğunluğunda yok, Kürt kökenli olmayan

vatandaşlarımızın da böyle bir sorunu yok. Kardeşçe yaşıyoruz, yaşamaya devam edeceğiz.

Şimdi nifak sokuldu araya. Nifak sokuldu, fitne sokuldu. Ne yapacak? Acaba elinde silahı olan Kürt kökenli insanların dayattığı istikamete mi gideyim, yoksa burada mı kalayım. Ne hakkınız var insanları bu acıya sürüklemeye, bu ızdırabı yaşatmaya? Onları bölmeye ne ihtiyacı var Türkiye'nin? Ne kadar yanlış.

Gencecik çocuk çıkıyor diyor ki "benim liderim Apo". Sizin lideriniz de Atatürk. Milli eğitimin içinde yetişmiş bir çocuk. Bu süreç, kendisini ne yazık ki buraya getirdi. Türkiye'yi buraya getirdi. Bunlar, televizyonda konuşulur hale geldi. Konuşulan her söz Türkiye'yi çok ciddi bir şekilde sarsıyor, yaralıyor. Kürt kökenli insanlarımızı da yaralıyor. O da kendini sorguluyor. "Ya, o çocuk mu haklı ben mi haklıyım. Ben Atatürk'ü liderim diye kabul ediyorum, Kürt kökenliyim. Ama ne olmuş ben burada huzur içinde yaşıyorum. O çocuk böyle diyor eyvah. O mu doğru, bu mu doğru?"

Buna ülkemizin hiç ihtiyacı var mı? Kim açtı bunları? Bunları Başbakan açtı Bu süreci o açtı. Çok yanlış, çok tehlikeli.

ÇIKIŞ YOLU BİZİM SÖYLEDİĞİMİZDİR. KİMLİKLERİMİZE SAYGI TALEP EDEREK KAYNAŞACAĞIZ. KİMLİKLERİMİZİ ÖZGÜRCE YAŞAYARAK, HEPİMİZ BÜTÜNLEŞECEĞİZ.

Ülkemizde bu acıları, bu ızdırapları yaşayan bir sürü kesimi var Türkiye'nin. Türkiye'nin Alevileri az mı acı çekti? Az mı şikayetleri var? Ama hiçbir zaman kendilerini bu milli bütünlüğün dışında algılamadılar. Aleviler çıktılar, "*kesinlikle bunu reddediyoruz. Biz azınlık değiliz, bu milletin bir parçasıyız*" dediler.

Kürt kökenli insanlarımızın ezici çoğunluğu da kendini büyük milli birliğin parçası olarak düşünüyorlar. Bunu biliyoruz, bu çok net.

Onların huzurunu niye bozuyorsun Sayın Başbakan? Niye bozuyorsun onların huzurunu?

Niye onları bir etnik kimlik temelinde ayrışma konusunda baskı altına alan adımları atıyorsun? Çok yazık, çok acı. Risk alıyormuş. Kendin için istediğin riski al. Ama milleti riske sokuyorsun.

Milleti riske sokmasına izin vermemek lazımdır. Bu konuda da görev hepimizindir.

CHP GENEL BAŞKANI DENİZ BAYKAL UĞUR DÜNDAR'IN "ARENA" PROGRAMINDA (7 EYLÜL 2009)

HÜKÜMET DEMOKRATİKLEŞME, MAĞDURİYETLERİN GİDERİLMESİ VE TERÖRÜN SONA ERDİRİLMESİ İÇİN BİR SOMUT PROJE VEYA HEDEF ORTAYA KOYMAMIŐTIR.

Açılım konusu 40 gündür ülke gündeminin temel maddesi olmaya devam ediyor. Bu dönem içinde bugün bu açılımdan ne elde ettik, ne elde edebiliriz, açılım Türkiye'ye ne kazandırdı?

Bu açılım maalesef hiçbir somut sonuç ortaya koymadığı gibi sonuçtan vazgeçtik bir hedefi tarif etmeyi dahi başaramamıştır. Yani Türkiye'nin önüne ne yapılması gerektiğiyle ilgili bir temel hedef de ortaya konulamamıştır.

Tam tersine hedefler allak bullak olmuştur konulmuş olan, konulduğu izlenimi verilen hedefler allak bullak olmuştur. Muhataplar değişmiştir. Yola çıkılan muhataplar bir süre sonra muhataplıktan düşmüştür, bir kısmı muhataplıkta ısrar etmektedir. Yani ortada hiçbir şey yok.

Önce adına "Kürt Açılımı", sonra "Demokratik Açılım" dediler. Onunda gerçeği maskeleyemeye yetmeyeceğini görerek bu defa "Milli Birlik Açılımı" dediler.

Bütün bunlar boş çabalar. Gerçek açıktır, gerçek nettir. Bu açılım denilen olay Türkiye'yi bir etnik ayrışma zorlamasına yönlendirmiştir. Yani etnik bir bakış açısını Türkiye'nin anayasasına, hukukuna, siyasetine, eğitimine taşımaya yönelik bir çabanın ortaya çıktığı anlaşılmıştır.

Bu fevkalade yanıltır, fevkalade tehlikelidir. Ucu bucağı belli değildir. İçeriği, prensipleri, ilkeleri belli değildir. Bir süreç başlamıştır. Sürece herkes kendine göre bekleşilerle sahip çıkmıştır. Herkesin talebi var. İmralı dahil. Onunla ilişkisi olan çevreler, onun dışındaki çevreler, Avrupa Birliği herkes kendine göre hedef koymaktadır.

HÜKÜMET, “SÖZDE AÇILIM SÜRECİNİ” BÜYÜK BEKLEYİŞ YARATARAK YÜRÜTMEK VE SÜRDÜRMEK İSTİYOR.

Nitekim bugün Türkiye’de Kürt kökenli olan insanlarımızın ezici çoğunluğu Türkiye’nin ulusal bütünlüğü içinde yer tutuyor olmaktan mutludurlar, sosyo-ekonomik sorunlar ile giderilmeyen bazı mağduriyetler, bireysel kültürel haklarla ilgili yeterince kullanılmayan bazı haklar dışında hiçbir şikâyetleri yoktur.

Hem kendi kimliklerinden,, hem de Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak Türk Milletinin ayrılmaz bir parçası olmaktan onur duymaktadırlar.

İran’daki nüfusun en büyük kesimini Azeriler oluşturmaktadır. Azeriler etnik köken olarak İranlı değildir. Ama tümü İran milletinin ayrılmaz bir parçasıdır. İran’da Azerilerin İran’ın ulusal bütünlüğünü bozmaya yönelik bir çabası, bir gayreti yoktur. Ne böyle bir talepleri vardır, ne de böyle bir ihtiyaçları var. İran toplumu içinde, ekonomisinde, siyasetinde, sosyal yaşamında, dini hiyerarşisinde çok önemli yerler tutmuşlar. Hayatın bir parçası, devam ediyorlar. Zaman zaman İran’ı karıştırmak isteyen çevrelerin önüne gelen en önde projelerden birisi budur. İşlemez, işlememiştir.

Türk Milletini oluşturan Kürt kökenli vatandaşlarla, diğer çok sayıda etnik kökenden vatandaşlar arasında, ulusal bütünlük içinde, hep beraber yaşamalarını engelleyecek, İran’dakinden, ya da çok etnisiteli bir başka ülkeden daha farklı bir tablo yoktur.

“1989 RAPORUMUZLA” İFTİHAR EDİYORUZ

20 yıl önce bu rapor yazıldığı zaman toplumda sadece belli siyasi çevrelerde ilgi çektik, kızdılar, tepki gösterdiler ve bizi DGM’ye vermeye kalktılar. DGM’den yasaklama kararı çıkarmaya çalıştılar. Ama bunların hepsiyle gerekli mücadele verildi. Şimdi aradan 20 yıl geçti. Bugün bu rapor adeta bir efsane haline gelmiştir. Ne zaman Kürt konusu gündeme gelse derler ki işte CHP’nin raporu. Bu gerçekten güzel, doğru bir rapordur ve bizim nasıl tutarlı bir siyaset çizgisi ortaya koyduğumuzun bir kanıtıdır. BU RAPOR DİYOR Kİ:

*****Vatandaşların birbirinden farklı etnik kimliklere sahip olmaları devlete yönelik bir tehdit olarak anlaşılabilir.**

*****Elbette herkes kendi etnik dilini, ana dilini özgürce konuşacaktır.** O insanlar ana dillerinde özgürce konuşacak, yazacak, öğrenecek, her türlü yayın aracını o dilde kullanacak, müziğini yapacaktır.

Star nasıl özel bir televizyon, Kürtçe yayın yapan Star gibi bir televizyonda kurulabilir, kurulmalıdır. İmkan yok vesaireyse o konuda da yardımcı olunabilir.. Doğrudan sorumluluk üstlenmeden vergi kolaylıkları getirilir. Çünkü bir sosyal şeydir. Ama devlet bunun sorumluluğunu kesin üstlenmesin dedik. **Devlet bir başka kesim adına yayımcılık yapmasın.**

*****Bizim devletimiz etnik devlet değil, ırk devleti değil, kan devleti değil, kafatası devleti değil. Bizim devletimiz. Siyasi bilinç devletidir.**

Kendini bu milletin parçası sayan insanlar, belli bir tarihi paylaşmış, belli duyguları yaşamış, belli bir kader ortaklığı yapmış, iyi günde, kötü günde beraber olmuş insanlar. Biz bir milletiz diyoruz. İçinde Arnavut'ta var. Arnavut diye bir devlet var. Ama bizimde Arnavut'umuz var. Buradaki Arnavut ben Türk milletinin Arnavut'uyum diyor. Arnavutluğunu da inkar etmiyor, Türk milletini de inkar etmiyor. Arap'ımız var. Arapların 20 tane devleti var. Cezayir'inden, Tunus'undan, Kuzey Afrika'sından tut Ortadoğu'suna yığınla Arap devleti var. Bizimde bir sürü Arap vatandaşımız var. Ülkenin her yerinde. Adana'da, Mersin'de, Hatay'da, bir sürü yerde var. Onlar hem Arap, hem Türk milletinin parçası. Şimdi onlara sen Türk milletinin parçası değilsin mi diyeceğiz? Adam öyle hissediyor kendini. Bende onu öyle hissediyorum. Onu vatandaşım diye görüyorum, milletimin bir parçası diye görüyorum. O da kendini öyle görüyor. Ama bunun gereği senin Araplığını inkar etmektir, sen Araplığı artık unut mu diyeceğiz? Böyle bir şey olabilir mi?

Şimdi bu beraberlik büyük ölçüde bir yaşanan gerçektir. Ama bu beraberliği bozmayı Türkiye'nin aşilin topuğu gibi zaaf noktası olarak algılayıp üzerine yürünmekte olduğunu da görüyoruz. Şimdi bu tuzağa düşmemek lazım. Buradaki ince nokta şudur: **Özgürlük tamam. Herkes kimliğiyle iftihar edecek. Her türlü yayını yapacak, kimliğini sürececek, müziğini yapacak, Kürt'üm diye çıkacak. Bizde birbirimizin etnik kimliğini doğal olarak sempatiyle, sevgiyle kabul edeceğiz. Hırsla, kızgınlıkla değil. Ondan sonra o insanlarda, bu millet benim milletim diyecek.**

*****Etnik kökeni ne olursa olsun herkes Türk milletinin ayrılmaz bir parçası olabilir, Türkiye Cumhuriyetinin eşit haklı vatandaşı olabilir. Ulusal bütünlük içinde beraber yaşayabilir.**

Türk hepimizin ortak milli kimliğidir. Yoksa sen Türk bir ırk, bir etnik kimlik diye anlarsan yanlış yaparsın. Böyle bir şey yok. O bizim milli genel kimliğimiz. Onun içinde herkesim var. Bir kısmı da iyece karışmış ya ben ne bileyim diyor. Annemden şöyle, babamdan böyle, annemin annesinden böyle, onun babasından böyle, onun böyle. E ben neyim? Ya kardeşim herkesin bir etnik kimliğe yerleştirmesi şart mı? İlla su geçirmez kaplara oturup yerleşecek miyiz?

*****Devlet, karşısındaki vatandaşın etnik kimliğini görmeyecek, etnik kimliğine bakmayacak, etnik kimliğini aramayacak, devlet etnik kör olacaktır.**

RAPORLA DA YETİNMEDİK, HEMEN ARKASINDAN TÜRKÇEDEN FARKLI DİLLERİN KULLANILMASI HAKKINDA BİR KANUN TEKLİFİ VERDİK.

SHP Genel Sekreteri ve Antalya milletvekili olarak ilk imzacısı Deniz BAYKAL olan o kanun teklifinde dedik ki; **Bırakın herkes istediği gibi konuşsun.** Bunun arkasındaki felsefeyi de bu raporda ortaya koyduk. Şimdi bu nedir? **Bu etnik kimliğe özgürlük verilmesini talep eden bir yaklaşımdır.** 20 yıl sonra Türkiye bu noktaya geldi. Bu konu artık bu tartışılmıyor.

Bireysel kültürel hakların kullanımı ile ilgili uygulamada hala engeller var. Ama bugün akli başında, sorumlu herkes bunun çok temel bir anlayış olduğunu kabul ediyor.

Demokrasimizin, demokratikleşme sürecimizin bu temel konusuna biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak çok ciddi katkı yaptık. 1989 Raporu bunu anlatır. **Ama bu rapor kesinlikle, “Devleti herhangi bir etnik kimliği teşvik etmeye, geliştirmeye yönelik faaliyetlerin içine sokalım” demez. Bunu öngörmez. Aksine, “Etnik kimlikler karşısında devlet kördür, devlet etnik farklılıkları görmez” der.**

Ben o nedenle bu TRT Şeş’e karşı çıktım. TRT Şeş neydi? Devlet televizyonunda Kürtçe yayın yapmak. Ben Kürtçe yayını her toplum kesiminin kendi sorumluluğu altında, yasalara uygun olarak, RTÜK düzeni içinde, hukuk düzeni içinde, hatta devletin belirli maddi ve fiziki desteği altında, yapmasının hakkı olduğuna inanıyorum.

Türkiye’nin her yerinde milyonlarca kürt kökenli vatandaşımız var. Yani her coğrafyamızda var. Bu insanlarımızın tümü bu milletin parçası, bizim canımız, kardeşimiz, özümüz. Hep beraber bu sürecin içinden geçmişiz. Dünya bizi beraber görüyor.

Dünya bize baktığı zaman “Türkler” diyor. Türkler derken bizleri etnik kökenlerimize göre ayırmıyor. Bizi onlar öyle görüyor, bizde öyle görelim. Biz beraberiz.

BAŞBAKANIN VE DAYATMAYA ÇALIŞTIĞI AÇILIMIN YANLIŞLARI TÜRKİYE'Yİ GERİYOR, BÖLÜNMENİN KAPILARINI ZORLUYOR

****Bir defa başından beri Başbakan tuttu bizim millet olarak birliğimizi vurgulamaktan uzak durmaya çalıştı. Yıllarca Türk milleti lafını ağzına almadı. Zannetti ki, Türk milleti derse o etnik farklı kökenlere sahip olanları tahrik eder, onları üzer. Onlara yaranacağım diye Türk milleti demedi, diyemedi.**

Oysa herkesin bir etnik kimliği var. Ama bir milli kimliği de var. Etnik kimlik ayrı, milli kimlik ayrı. Hepimizin sülalesi var. Hepimizin ailesi var. Yani önce aile oluyoruz birileriyle, çocuklarımız oluyor. Ondan sonra bir bakıyoruz hısım akraba, bir soy sop, bir sülale, bir aşiret var. Bunlar benim milli olmama engel mi canım? Milletin parçası olmama engel mi? Bunlar altımızdaki dayanışma grupları. Bunların arasında bir etnik dayanışma grubu da var. Evet olacak. O da, biz Araplar, biz gelmişiz, şuradan olmuş, buradan bitmiş, Arnavutlar böyle, Boşnaklar. Ya bizi sürdürler işte bilmem Makedonya'dan şöyle oldu, Yunanistan'dan böyle oldu. Çerkezler, Abazalar Kafkasya'dan biz şu acılarla geldik, geldi yerleştiler.

****Biz bu memleketin vatandaşıyız. Kimliğimizi de biliyoruz. Çoluğumuz, çocuğumuzda biliyor, hep beraber yaşıyoruz. Çapraz evlilikler o kadar yaygın bir olay ki. Yani bu noktada bizim devlet olarak etnik kimlik, etnik vurgusu yapmamız yanlış. Etnik kimlik ancak vatandaşın özgür tercihi olabilir.**

****Başbakan etnik kimliklere devlet olarak sahip çıkarak, ülkemizde etnik ayrışmayı teşvik ederek terörü etkisiz kılabileceğini zannediyor. Niçin? Çünkü terör yapanlar onlardan etnik kimliği ayrıştırma talebini yapıyorlar.**

****Başbakan etnik ayrışmayı teşvik etmeyi, teşvik etmeye katkı yapmayı, ona sahip çıkmayı, terörü ortadan kaldıracak yöntem olarak düşünüyor.**

****Başbakan'ın çevresindeki bir takım insanlar, “canım silahların tümünün ortadan kalkması, silahsızlanmanın talep edilmesi haklı değil, makul değil” demeye başladılar. Bu ne demektir? “Silah onun elinde kalsın, şimdi ben vereceğimi vereceğim, o daha sonra bunun üstünden istediklerini isteme hakkına sahip olsun” demektir.**

BUGÜN GELDİĞİMİZ NOKTADA İKİ TEMEL, ÖNEMLİ OLUMSUZLUK YAŞANDI, YAŞANMAYA DEVAM EDİYOR...

1. Öcalan bu sorunların muhatabı haline geldi. Kilit noktasındaki adam haline geldi.. Terörü kınamadıkları sürece konuşmam dediği halde, Başbakan DTP ile konuştu. Konuşurken “*efendim Başbakan olarak görüşmüyorum, Genel Başkan olarak görüşüyorum*” dedi. Yani bunlar hepsi inandırıcı olmaktan uzak, tutarsızlığı yansıtan, tereddüdü yansıtan garip yaklaşımlar. Cesur, tutarlı, ne yapacağını bilir bir vaziyette olacaksın. Bak ben sana bunları

söylediğim zaman “*bunların hepsi aynı, DTP’de, PKK’da, Kandil’de aynı anlayışın parçasıdır. Bunlar arasında bir ayırım varmış gibi yaklaşma olaya*” dedim.

2. Türkiye’yi böldün, parçaladın. Bir etnik zorlamaya maruz kaldığını hissediyor insanlar. Herkes bir etnik gerilim yaşıyor. Ya ne gerek var? Kimsenin kafasında böyle bir şey yok. Herkes bu memleketin evladı diye kendini düşünüyordu. Şimdi ay ben omuyum, bu muyum, o bumu? Bakıyor ya bunlar mı geliyor? Onlara arsa satalım da satmayalım, onun dükkanından alışveriş yapmayalım. Bunlar çok yanlış işler

“SUÇ ORTAĞI OLMAYACAĞIZ”. BUNU BİLEREK SÖYLÜYORUM. BAŞBAKANIN SARSILMASINI İSTİYORUM.”

Evet, bu suçtur. Bu çok tehlikeli bir şeydir, bir siyasi suçtur, bir anayasal suçtur. Anayasa burada açın bakın. Anayasal suçtur. Biz o anayasayı beğenmiyoruz. Böyle bir şey mi var? Anayasayı beğenmiyorsan değiştireceksin. Değiştirmenin yolunu arayacaksın. **Ben değiştirmem, beğenmem, yok sayarım, yürürüm. Öyle şey olur mu?**

“BİRİLERİ YOL HARİTASINI ÇİZMİŞ, VERMİŞ” BUNA EVET DEMEMİZİ Mİ BEKLİYORLAR?

Tartışma götürmez bir gerçek bu. Bunu çok iyi biliyoruz. Yani onlar bir model koydular sorumluluğu paylaştırmaya çalışıyorlar. Ve o nedenle herkesi, hepimizi bu işin bir parçası haline dönüştürmeye çalışıyor.

Bu bir demokratikleşme, ulusal birlik projesidir, deniliyor.. Çocuk mu aldatıyorsunuz? Ulusu tahrip projesidir bu. Çok açık bir milleti çoğaltma projesidir. Milleti dağıtma projesidir.

- **Çok tehlikeli bir oyun oynanıyor. Çok tehlikeli. Yıllarca türkiye’nin üzerinde başkalarının oynadığı oyunu şimdi türkiye’nin içinden oynattırıyorlar bize.**
- **PKK’nın talepleri sanki bölge halkının tümünün talepleriymiş gibi lanse ediliyor.**
- **Bu gidişe kimse seyirci kalamaz. Kalmamalıyız. Oralara gelmesin bu işler. Ayağa düşmesin. Toplum kendisini savunmak zorunda kalmasın. Etnik kesimler kendi içinde ayrışma, çatışma, tartışmaya sürüklenmesin.**

ASIL YAPILMASI GEREKEN ŞEY, AYRIMCI DEĞİL KAYNAŞTIRICI PROJELERİ ORTAYA ATMAKTIR

Bölgede yaşamakta olan çocukların, gençlerin, önümüzdeki yakın gelecekte, on yıl, onbeş yıl sonra Türkiye'nin içinde çok daha etkin bir konum tutmalarını sağlayacak projeler uygulamaya konulmalıdır.

I.- BU PROJELERİN BAŞINDA EĞİTİM PROJESİ YER ALMALIDIR BÖLGEDE EĞİTİMDE POZİTİF AYRIMCILIK UYGULANMALIDIR.

- Eğitim insanları ve toplumu geleceğe hazırlamanın temel dayanak noktası. **Eğitimde fırsat eşitliği Türkiye içinde problemde ama bu bölgede daha büyük bir problem oluyor.** O nedenle mesela bu bölgeye ben Türkiye'nin büyük kaynak ayırarak, olağanüstü çarpıcı bir eğitim projesiyle girmesi gerektiğine inanıyorum. O bölgedeki daha ilkokula başlamamıŐ çocuklardan başlayarak. Yetenekli, belli özel kabiliyetleri olan çocukları belirleyip, onları Türkiye'nin **en iyi okullarında, bugünkülerinden de daha iyi okullarında, bütün olanaklar sağlanarak eğitmek gerekmektedir.**
- **Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki her ilde, kolej, fen lisesi, Anadolu lisesi dahil birkaç tane en yüksek kalitede eğitim kurumu açılmasını sağlamak lazım.** Çocukları, ilkokuldan başlayarak, onlara mükemmel Türkçe konuşmayı öğreterek, en mükemmel bilgileri vererek, en iyi şekilde hazırlamak gerekir. Onları yurt içinde ve dışında en iyi okullarda okutup, **onların bu ülkenin geleceğinde söz sahibi olmasını sağlamak lazım.**
- Böylesine iddialı ve kapsamlı bir **Eğitim Projesi** uygulaması sonucunda, oradaki çocuklar, **ben ülkenin en iyi doktoru olabilirim. En iyi mühendisi olabilirim. En iyi siyasetçisi olabilirim, en iyi askeri olabilirim, en iyi sanatçısı olabilirim.** diyebilmelidir.

Böylesine bir Eğitim Projesi, çocuklarımıza, gençlerimize yeteneklerini en iyi şekilde geliştirmek yanında, gerçek anlamda bir entegrasyon projesi, bir bütünleşme projesi işlevini de göreceklerdir.

Tabiatıyla bunun maddi bedeli var, başka kararlar da gerekiyor. İyi öğretmen bulmak, onu orada okutmak, devlet eğitimine sahip çıkmak gerekiyor. Oraya ciddi bir devlet eğitim sisteminin oturtulması gerekiyor.

II.- DOĞU VE GÜNEYDOĞU'DA "KADINI KALKINDIRMA, GELİŞTİRME" AMAÇLI ETKİN VE KAPSAMNLI BİR PROJEYE İHTİYAÇ VAR. BÖLGE KADININA POZİTİF AYRIMCILIK UYGULANMALIDIR.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da kapsamlı, çağdaş, etkin bir kadın projesini devletin yeterli desteği altında geliştirmek ve yaşama geçirmek fevkalade olumlu sonuçlar verecek bir adımdır.

Türkiye'deki en hassas konulardan biri kızlarımızın okula gönderilmesinin, kaliteli eğitim görmelerinin sağlanmasıdır. "Kızlar Okula Projesi" büyük iyi niyetle başlatılan bir proje, doğru bir proje. Ama onu sadece kızları okula göndermeye yönelik teşvik olmaktan çıkarıp kapsamlı, dört başı mahmur bir **Güneydoğudaki kadını çağdaşlaştırmaya, eğitmeye, özgüvenini arttırmaya yönelik bir proje haline getirmek lazım.**

III.- BÖLGEDE İSTİHDAM PROJESİ'NE İHTİYAÇ VARDIR. KAMU YATIRIMLARI İÇİN BÖLGEYE POZİTİF AYRIMCILIK GEREKİYOR.

Güneydoğuda aile anlamı kaybediyor. Sosyal yapı büyük ölçüde tahrip olmuş, çözülmüş durumda. O sosyal yapıyı yeniden inşa etmek lazım. Onun için ne yapacağız? **Aileye sahip çıkacaksınız. Babaya sahip çıkacaksınız. Babayı işe alacaksınız kardeşim. Cebine para koyacaksınız babanın.**

"Dağıtıyorum, seçime doğru sana Yeşil Kart verdim, işte sen hastanı getir falan" diyerek ya da "Ramazanda şey veriyorum ve yahuutta belediyenin yardım programı içindedir" diyerek sorunlar geçiştirilemez. Orada fabrika açacaksınız. Açtığınız fabrika orada yüzlerce binlerce insana iş verecek. O insanların her birisi bordrodan hakkı olan parayı alacak, sonra da evine gidecek baba olarak çocuğuna, "al harçlığın budur" diyecek. Bunu inşa etmek lazım. **Babayı saygın hale getirmek lazım. İşsiz baba çözülür. Aile çözülür. Toplum çözülür, oradan tutmak lazım. Bunun için oraya istihdam olanağı yaratmak lazım.**

Bunlarda uğraşıyorlar istihdam yapmaya çalışıyorlar. Ne yapıyorlar? Teşvik Yasası çıkarıyorlar. O teşviklerle Allah'ınızı severseniz bir gün orada ciddi bir tesisin kurulduğunu söylemek imkanı var mı? Kurulamaz. Mümkün değil. Teşvikle parayı alıyor gidiyor Antalya'da arsa alıyor. Bodrum'da arsa alıyor. Yani oraya duvar çekiyor, arkasından birkaç bir şey koyuyor, oradan çıkıyor. Bu olmaz.

Oraya devlet gelecek. Nasıl cumhuriyet kurulurken Etibanklar, Sümerbanklar falan o günün koşulları içinde her birisi bir sosyal projeydi. O zamanda söylenirdi bu. Bir hayat tarzıydı ve toplumu nasıl değiştirdi.

Zarar edeceğinizi bilerek ama ciddi, dört başı mahmur fabrika kurun. Tesis kurun, işyeri yapın. Devlet olsun. Devlet zarar etsin. Yani biz zarar etmiyor muyuz bütün bu terör belasıyla uğraşırken.

DENİZ BAYKAL'DAN BAŞBAKAN'A “AÇILIM” UYARILARI

“TÜRK MİLLETİNİN BİR FERDİ OLMAMIZ BİZİM ARAP OLMAMIZA, ARNAVUT OLMAMIZA, GÜRCÜ OLMAMIZA, KÜRT OLMAMIZA ENGEL DEĞİLDİR. TÜRKİYE'DE TÜRK MİLLİ KÜLTÜRÜ, ETNİK KİMLİK DEĞİLDİR. BUNU BAŞBAKANIN ÖĞRENMESİ GEREKİR”

“ETNİK KİMLİKLERİMİZ TAM BİR ÖZGÜRLÜK ANLAYIŞI İÇİNDE YAŞANACAKTIR, AMA MİLLİ KİMLİĞİMİZ DEĞİŞMEZ BİR ŞEKİLDE KALACAKTIR.

“HERKESİN KİMLİĞİNİ ÖZGÜRCE YAŞAMASI GEREKTİĞİNİ CHP 30 YIL ÖNCE ORTAYA KOYMUŞTUR”

“ETNİK KİMLİK İLE MİLLİ KİMLİK BİRBİRİNE HASIM DEĞİL. HEM ETNİK KİMLİK, HEM DE MİLLİ KİMLİK. BİRİLERİ ETNİK KİMLİĞİ MİLLİ KİMLİĞİN ÖNÜNE KOYMAYA KALKARSA, O YANLIŞ.

Başbakan “Çözümünden bahsetmiyoruz, süreçten bahsediyoruz.” diyor. O zaman halkımızı ne diye oyalyyorsun. Ağzında lafları geveleme, sahte umutlar dağıtma. Başbakan değil misin? İktidar değil misin? Sorumluluğunu üstlen, çözüm önerilerini sırala, bizde katkı sağlamaya devam edelim? Biz anlayışımızı her vesile ile ortaya koyduk.

- **Türkiye anayasal düzeni itibariyle bu konuda sağlıklı bir anlayışın içindedir.**
- **Türkiye bir ırk devleti değildir, bir kan devleti değildir, kafatası devleti değildir.**
- **Türkiye’de bir ırkı temel alarak bir toplum, bir millet oluşturmuş değiliz. Milletimizin içinde her ırka, her etnik kimliğe bağlı insanlar bir araya gelmişlerdir.**
- **Bizim milletimiz bir ırk milleti değildir, kafatası milleti değildir.**
- **Hepimiz bu topraklarda bu milletin bir parçası olma bilinciyle yaşıyoruz.**
- **Karşımızdan kimseyi de bizimle aynı etnik kimliğe mensup olma mecburiyeti içinde değerlendirmiyoruz.**
- **Farklı kimliklerinin olmasından da mutluluk duyuyoruz.**

Etnisiteyle milli kimlik ilişkisinin çok iyi anlaşılması lazım. Pek çok kişi ve özellikle Başbakan bu konuda ciddi bir hatanın içindedir.

Başbakan milli kimlikle etnik kimliği karıştırmaktadır. Zaman zaman çıkar Türkiye’de işte, 8 tane etnik kimliği sayar, bunların arasında milli kimliği de koyar sayar. Etnik kimliklerle milli kimlik ayrıdır, hepimiz Türk milletinin parçasıyız. Türk milleti bizim milli kimliğimizdir.

Türk milletinin bir ferdi olmamız bizim Arap olmamıza engel değildir, Arnavut olmamıza engel değildir, Gürcü olmamıza, Çerkez olmamıza, Kürt olmamıza engel değildir, hepsi mümkün.

Milli kimlik Türk milli kimliği. Bu milli kimliğin içinde etnik kimlikler var, elbette olacak. Bugün Arnavut’u da, Arap’ı da, Çerkez’i de, Gürcü’sü de, Kürt’ü de bu milletin bir parçası olarak bu toplumun içinde eşit yerini alacak.

Başbakan, sanki etnik kimliklerden oluşan bir toplulukmuşuz gibi milli kimliği atlayarak Türklüğü de bir milli kimlik olarak değil, bir etnik kimlik olarak diğerleriyle birlikte sayıverir, bu yanlıştır, bu ciddi bir yanlıştır.

Türkiye’de Türk milli kimliği etnik kimlik değildir, bunu Başbakanın da öğrenmesi lazımdır.

Bakın, bizde Arap kimliği var. Arap kimliği Türkiye’de etnik kimliktir ama Mısır’da milli kimliktir. Çok doğal, orada milli kimliktir ama Türkiye’de etnik kimliktir.

Arnavut, Türk Milletinin Arnavut’u etnik kimliktir Türkiye’de ama Arnavutluk’ta milli kimliktir. Çok doğal.

Şimdi ben Türkiye’de Türk milli kimliğini etnik kimlik sayarsam, üstelik bunu Başbakan düzeyinde yaparsam, Başbakan olarak burada milletin adının Türk milleti olduğunu unutmayı, unutturmayı mağfiret zannedersen bu sorunlar çözülür mü? Etnik kimliğe saygı esas, her etnik kimliğe saygı gösteriyoruz, hepsini de seviyoruz. Etnik kimliğin herkesin şerefi, şanı olduğundan bir an bile kuşku duymuyoruz.

Arnavut olan Arnavut olacak, Kürt olan Kürt olacak başımla beraber, başım gözüm üstüne hiçbir mesele yok.

Ama burada bitmiyor işi, her şey bundan ibaret değil. Bu olacak ama hepimiz Türk milletinin bir ferdi olacağız, bir parçası olacağız, buna engel olmayacağız. Etnik kimlikle milli kimlik birbirine hasım değil, düşman değil, biri varsa öbürü yok, öbürü varsa bu yok değil, hem herkese milli kimlik, hem de isteyene etnik kimlik,

“Hayır, benim etnik kimliğin var milli kimliğim yok” böyle bir şey olabilir mi? Etnik kimliğin de olacak, milli kimliğin de.

Ama birileri eğer etnik kimliği milli kimliğin önüne geçirmeye kalkarsa işte o yanlış, o yanlış kardeşim.

Milli kimlik o kadar kolay kurulmuyor. Anadolu'da milli kimliğin oluşmasının bin yıllık tarihi var. Kolay olmadı. Büyük bir destandır.

Sadece 1071 Malazgirt Savaşı değil, Orta Asya'dan kopup gelmiş olan yazarlar, düşünürler, Yunus Emreler, Mevlanalar, Hacıbektaş Veliler, onların etrafındaki erenler, onların taşıdıkları ruh, anlayış, zihniyet Anadolu'da öbek öbek, mezra mezra, köy köy, ilçe ilçe Anadolu'yu bir kültürün etrafında toplama mücadelesi bin yıllık mücadeledir. Kimlik öyle oluşuyor, oluştu.

Birinci Dünya Savaşının sonunda Anadolu'yu kendi kafalarına göre şekillendirmek istediler emperyalist güçlere karşı bir milli kimlik mücadelesi daha verildi ve onun sonucunda da Mustafa Kemal Atatürk'ün öncülüğünde yeni Türkiye Cumhuriyeti, Türk milli kimliği olarak bir kez daha kendisini kabul ettirdi.

Yani bunun askeri boyutu var, siyasi boyutu var, diplomatik boyutu var, kültürel boyutu var, felsefi boyutu var, inanç boyutu var, din boyutu var bütün bunlar hepsi beraber böyle oluştu bu kimlik.

Şimdi ne yapacağız? Bu kimliği, bu oluşmuş kimliği kenarından köşesinden o öyle telkin etti, bu böyle istedi, iktidardakilerin de işte, hem işine geldi hem mecburiyeti oldu ayırıştırılalım, bölüştürelim yok böyle şey yok, ayırıştırılmazlar, bölüştürmezler size.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz bu konunun iki yönüne de sahip çıkıyoruz. Bu yönlerden biri her insanımızın istiyorsa kendi etnik kimliğini özgürce yaşayabilmesi mücadelesi, bu mücadeleyi ilk veren parti Cumhuriyet Halk Partisidir. 1989'da biz bunun mücadelesini verdik, raporunu yazdık Cumhuriyet Halk Partisi olarak.

Bugün ortaya çıkan görüşlerin temeli odur, tam otuz yıllık bir geçmişi vardır. **Otuz yıl önce biz herkesin etnik kimliğinin eşit ve saygın olduğunu, asimilasyonun kabul edilemez olduğunu, herkesin etnik kimliğini, ana dilini özgürce öğrenme, konuşma, yazma, yayın yapma hakkına doğal olarak sahip çıktığını, devletin bu işlerin bir parçası olmaması gerektiğini kararlılıkla söylemişiz.**

Ama bunu Türkiye'yi bölmek için değil, Türkiye'yi parçalamak için değil, etnik ayırıştırma yapmak için değil, insan hak ve özgürlüğüne saygının gereği olarak, insana, insanın kimliğine, insanın kişiliğine, inancına, etnik kimliğine, şerefine, onuruna saygının gereği olarak bunu yapmışız.

Devlet dine bulaşmasın, mezhebe bulaşmasın, etnisiteye bulaşmasın; ama etnisiteyi de sakın ha devlete taşımayın, devlet etnisiteye sakın bulaşmasın. demişiz. Devlet, herkesin devleti, etnisite de herkesin sosyolojik gerçeği, ona da saygı göstereceksin, bunu da doğal karşılayacaksın.

Şimdi, geldiğimiz noktada bu senteze Türkiye'nin çok ihtiyacı var, biz şimdi bunu anlatıyoruz.

- Türkiye'de Kürt kökenli insanlarımızın Güneydoğu Anadolu'da yaşayan Kürt kökenli insanlarımızın çok ciddi sorunlarının olduğunu,

- Kendilerini büyük Türkiye’den dışlanmış gibi hissettiklerini, büyük Türkiye’nin bir parçası oldukları duygusunu, aidiyet duygusunu, büyük Türkiye aidiyet duygusunu yeterince yaşayamadıklarını,
- Gençlerin, yeni gelen kuşakların giderek kendilerini o büyük Türkiye’de söz sahibi olamaz gibi hissetmeye başladıklarını görüyorum.

Bundan büyük üzüntü duyuyorum ve bunu çok önemli bir sorun olarak kabul ediyorum ve bunun değiştirilmesini en önemli meselemiz olarak kabul ediyorum.

- Oradaki bütün insanlarımız, oradaki çocuklarımız, hepsi kendilerini tüm Türkiye’nin her kesim gibi sahibi hissedebilmelidir. Bu bir boş söz olmamalıdır, bir hamaset olmamalıdır, bir temenni olmamalıdır, bir gerçek olmalıdır.
- Oradan çıkan çocuk da Türkiye’nin en iyi mühendisleri arasında yerini alabilmelidir, Oradan çıkan çocuk da Türkiye’nin en iyi iş adamları arasında yerini alabilmelidir, en iyi doktorlar arasında yerini alabilmelidir, en iyi bilim adamları arasında yerini alabilmelidir,
- Türkiye’de o da toplumda saygın olabilmelidir, en iyi sporcusu da oradan çıkmalıdır, en iyi sanatçısı da oradan çıkabilmelidir.
- Şimdi, giderek orası kapanıyor. Giderek orada yaşayan insanlar ya terör örgütünün hiyerarşisi içinde yer tutmaya mahkum hâle dönüşüyorlar, ya dini yapılanmaların içinde kendilerine gelecek aramaya mecbur hissediyorlar ya da mafyalaşmış ilişkilerin bir parçası olmaya mecbur hissediyorlar.
- Hiçbirisi kendisini, ben nerede okuyacağım, nerede Anadolu liselerinde, kolejlerde yetişmiş, fen liselerinde yetişmiş, Türkiye’nin her yerindeki öğrencilerle yarışacağım da ciddi eğitim alacağım, üniversite okuyacağım büyük adam olacağım, hadi canım sen de, bize onlar uzak diye düşünmeye başlamışlardır.

Bunda haklıdırlar. Onlar da gençtir, onlar da heyecanlıdır, onlar da iddialıdır, onlar da meydan okumak istiyorlar, onlar da kendi kişiliklerini Türkiye’ye kabul ettirmek istiyorlar. Onlar da saygı görmek istiyorlar. Onlar da önemli adam olmak istiyorlar, sözü geçen insan olmak istiyorlar. Kendilerini ispatlamak istiyorlar, ailesine, arkadaşına, komşusuna iddiasını sergileyebilmek istiyorlar ve bunda çok haklılar.

İşte bu isteği, o enerjiyi bu başkaldırı potansiyelini ayırışmak için değil, dinci örgütlenmeler için değil, terör örgütleri için değil, Türkiye’nin kalkınması için değerlendirmek zorundayız. O çocuklardaki bu özlemi, o heyecanı, o iddiayı bizim ülkenin kalkınması için en doğru kanallarda en iyi şekilde değerlendirmeliyiz. Bunun olanaklarını koymalıyız oraya.

Bunun olanakları nedir?

- Türkiye’nin en iyi okulları orada olmalıdır. Güneydoğu Anadolu’daki illerin her birisinde birkaç tane Türkiye’nin en iddialı okulları gibi okullar olmalıdır. Okul öncesi de olmalıdır, ilkokul da olmalıdır, ortaöğretim de olmalıdır. Bütün o Güneydoğu illerinin her birisinde, parasız devlet okullarının en iyileri olmalıdır.
- Yani yapılacak iş oraya çok büyük eğitim iddiasıyla girmektir. Türkiye’nin en kalitesi eğitim kurumlarını oraya sokmaktır.

- Orada istihdam yaratacaksınız, analarına babalarına iş vereceksiniz. Neyle vereceğiz?! Neyle vereceksin, fabrika kurarak vereceksin, iş yeri açarak vereceksin.

Şimdi diyorlar ki “**Biz devletin yatırım yapmasına karşıyız. Biz devlet olarak yatırım yapmayacağız.**” 2005’te gittiği zaman Başbakan’a “**İş ver Sayın Başbakanım**” diye iyi niyetli bir kişi Diyarbakır’da söyleyince “**Biz fabrika kurmayacağız kardeşim**” dedi.

Fabrika kurmazsan işte böyle olur, o fabrikayı kuracaksın. Türkiye’nin her yerinde fabrika kurarak Türkiye bugünkü noktaya geldi. Bugünkü noktaya o fabrikalarla geldi. Efendim, devlet fabrikası zarar eder. Ederse eder, orada artık kârlılık bir temel konu olmaktan çıkmıştır. Sen orada devletin milyarlarca dolarını geleceğini, kuşaklarını, insanlarını harcıyorsun, orada üç kuruşun, beş kuruşun hesabı yapılmaz. Özel sektöre bak kurdu kârlı olmayan devlet yatırımlarını, ne oldu şimdi Türkiye? Dönüştü. Orada da kuracaksın kardeşim, zararı da göre alacaksın, zarar ederse eder, paran gitsin, canın gitmesin. **Şimdi, bu yaklaşımı değiştirmek lazım, Güneydoğu’da fabrika kuracaksın, devlet olarak kuracaksın.**

“**Hayır, ben kurmam, ben teşvik veririm.**” Teşvik verdin ne oldu o verdiğin teşvikler? Teşviki alanlar gittiler Antalya’da arsa aldılar, Bodrum’da arsa aldılar. Dört duvar çektiler, teşviki aldılar, paraları batıya götürdüler.

Fabrikayı sen kuracaksın kardeşim, sen kur, bırak zarar ediversin ya. Her şeye zarar ettiriyorsun da buna niye zarar ettirmiyorsun? Bunu göze alacaksın. Oraya iş yeri açsaydın, devletin 40-50 milyar dolarını harcamış olsaydın oranın kaderi değişirdi.

Biz bastırınca GAP Bölgesine 12 milyar dolar harcayacağım diye açıklama yaptın. Peki soruyoruz: son üç yıl içinde GAP’ta hangi ihaleyi yaptın çık da bir söyleyiver Allah aşkına ya, hangi ihaleyi yaptın GAP’ta, bir tane ihale var mı? Barajlar kurulmuş, sular toplanmış, kanaletler ihale edilmemiş ve ovalar kupkuru bekliyor.

Sulamayı getir. Tarlada verim üç katı, dört katı verim artsın. Kim elini tutuyor. Niye GAP’a yatırım yapmıyorsun. Niye Doğu ve Güneydoğu’ya devletin elini uzatmıyorsun, niye bu bölgeye kamu yatırımları için pozitif ayrımcılık uygulamıyorsun.

Niye yapmıyorsun bunları? Bunu yapmadığın için işte o çocuklar sokaklarda öyle dolaşiyor. O çocuklar onun içindir ki kendilerine bir gelecek aramak için bambaşka yollara sapmak zorunda kalıyorlar.

Bunları değiştirmenin yolu var. Devlet olarak sahip çık.

Bunlar tabii Türkiye’yi ayrıştıracak öneriler değil. Eğer niyetin ülkeyi ayrıştırmaksa, bunlara itibar etmezsin. Kaynaştırmaksa, bütünleştirmekse niyetin, gel ben sana söyleyeyim ne yapacağını.

Türkiye'nin en iyi okullarını Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki bütün illere taşı.

Bir büyük hamle yap, devlet fabrikalarını, madencilikte, sanayide, tüketime yönelik sanayide, tarıma yönelik sanayide, ihracata yönelik sanayide o illerin her birisine birer ikişer tane fabrika kur.

Devlet olarak kur, zararı göze alarak kur, yap bunları. Görürsün bak değişmeye başlar.

Kimse senden iane istemiyor, kimse senden bana bakıver, seçim öncesinde bana yeşil kart ver, seçim öncesinde bana yiyecek dağıt, beni sadakaya mecbur et, beni yaşat demiyor; bana iş ver diyor, iş, kendi kazancımı kendim sağlayayım, kendi aileme kendim bakabileyim diyor.

Bu imkânı sağlamak lazım. Onun bedeli neyse, Türkiye'nin de bunu üstlenmesi lazım.

Şimdi, Türkiye bir yol ayrımında. Bu konuya yönelik yaklaşımı ayrıştırıcı mı olacak, kaynaştırıcı mı olacak.

Biz, kaynaştırıcı önerilerin yanındayız, ayrıştırıcı önerilere de şiddetle karşı çıkıyoruz, onu çok tehlikeli, çok yanlış buluyoruz.

Şimdi bakıyorum ortada konuşulan laflara, Neymiş? Anayasadaki millet anlayışını, 66'ncı maddedeki ortadan kaldırmaya yönelik arayışlar. Türk milleti lafını Anayasadan çıkaracakmışız, bu bizi kaynaştıracakmış. Hadi canım sende, böyle saçma şey mi olur.

Bu milletin yeniden bir kimlik arayışına ihtiyacı yok, bu milletin kimliği oturmuştur. Milli kimliğimiz bellidir, etnik kimliklerimiz de tam bir özgürlük anlayışı içinde herkes tarafından kendi kararıyla yaşanacaktır ama milli kimliğimiz değişmez bir biçimde kalacaktır.

Türk milletinin parçasıyız, Anayasamızdan bunu değiştirmeye kimsenin hakkı da yoktur, böyle bir girişimi zihinlerde yer ediyor olmasını dahi üzüntüyle karşılıyorum. Bu tartışma kafalarda netleşsin.

Hükümet bizimle görüşmek istiyor, ancak “Ne söyleyeceğimizi bilmiyoruz, sizi dinlemek istiyoruz.” diyorlar. Bizi dinlemek istiyorsan işte burada biz söylüyoruz, bunları dinle ve ona göre davran. Eğer bir şey söyleyeceksen, ha, gel o zaman konuşalım.

“Ben bir şey söylemeyi düşünmüyorum, sizlerden görüş alacağım,” diyorsan, milleti oyalama, o süreç dediğin politikanın bir parçası hâline bizi getiremezsin. Sen, ne istediğine karar ver, olur mu olmaz mı biz düşüncemizi açıkça ifade ederiz.

Milli kimlikle oynamak olmaz. Anayasa değişikliği bu kontekste kesin olmaz, bunlar yanlış işler.

Milli eğitime etnisiteyi sokmak kesin olmaz. Bakın, adı üstünde. O milli lafı niye orada? O demek istiyor ki, “biz hepimiz farklı kültürel, etnik özellikler taşıyor olabiliriz ama uluslaşma sürecimiz içinde hepimiz aynı milletin parçası olma noktasına gelmeye çalışıyoruz.” O nedenle çocuklarımızı, geleceğimizi bu ortak anlayış etrafında hazırlayın, birbirimize düşman olmayalım, birbirimize karşıt olmayalım, birbirimizi sevelim, sayalım, eşit davranalım birbirimize, o ortak kimliğimizi geliştirelim.

Neyle olacak o? Milli kimlikle. AKP iktidarı milli eğitime dini sokarak zaten en ciddi zararı verdiler, tarikatçılığı sokarak en ciddi zararı verdiler, şimdi etnisiteyi sokma tehlikesi var. Etnik anlayışa göre, etnik zihniyete göre ayrıştırma yapma, etnik kimliği geliştirecek düzenlemeler yapma, eğitim yoluyla bu milletin dilini bölme, kültürünü bölme, değerlerini bölme yanlıştır.

Etnisiteyi milli eğitime sokmayınız, Anayasanın milli kimlik kavramıyla oynamayınız ve bizim bir ulus devlet kimliğimize dokunmayınız.

Herkesin kimliğini geliştirmesine her türlü desteği veriniz, herkese her türlü saygıyı gösteriniz, her türlü engelini aşınız, gerekirse pozitif ayrımcılık yapınız hep beraber destekleyeyim.

Geride kalmış olanlarımızı kucaklayıp kaldıralım, birlikte kaldıralım, daha ileriye götürelim, gerekli fedakarlıkları hep yapalım, milletçe yapalım ve kaynaşalım.

Varacağımız hedef birbirimizi sevme hedefi, birbirimizi sayma hedefi, birbirimizin varlığından onur duyma hedefi, birbirimizi dışlama değil, birbirimizi kaynaştırma ve kucaklaşma hedefi, bu hedefe yönelik olarak her türlü öneriyi birlikte destekleriz ama Orta Doğu ülkelerinde yaşanmış olan senaryoyu şimdi Türkiye'ye taşımaya yönelik, bizi etnik ayrıştırmaya götürecek, gelecekte daha da ileri ayrıştırmaların temellerini atacak süreçlere çekmek bu kabul edilebilir değildir.

Buradan uzak durmalarını tavsiye ediyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz geçmişte de bu konuda çok büyük görev yaptık, o birinci meseleyi anlatmaya, yani etnik kimliğin saygın olduğunu ve hak olduğunu anlatmaya yönelik çalışmalar yaptık, şimdi etnik kimliklerimiz ne olursa olsun hepimizin bir ortak milli kimlik içinde bir ve beraber olduğumuzu herkese anlatmak gibi bir görevimiz var. Bu görevimizi şimdi yapıyoruz.

Bunu başaracağız. Türkiye'yi kimsenin bölmesine izin vermeyeceğiz, Türkiye buna izin vermeyecektir. Türkiye'nin gerçek sorunları işsizliktir, yoksulluktur, ekonomik sıkıntılardır, onların çözümü için bütün gücümüzle mücadele etmeye devam edeceğiz.

TERÖR İLE TÜRKİYE'YE HİÇBİR İDDİA DAYATILAMAZ; TERÖR İLE HİÇBİR AMACA ULAŞILAMAZ

I.- TERÖR HİÇBİR ŞEKİLDE BİR SİYASİ MÜCADELE YÖNTEMİ OLARAK GÖRÜLEMEZ... AF TERÖRLE MÜCADELENİN YÖNTEMİ OLAMAZ.

Hükümet “şartları oluşmadan af çıkararak”, bir “af söylemi geliştirerek” teröre başvuranların sanki teröre başvurma arzularını azaltacağını zannediyor, onları teröre başvurmaktan caydırabileceğini zannediyor. Bu yanlıştır.

Bir aldatmaca olarak değil, bir taktik olarak değil, nihai, stratejik bir temel tercih olarak silaha başvurmanın gündemden düştüğü zaman AF DÜŞÜNÜLÜR.

AF ancak, terörün artık bir siyasi yöntem olmaktan çıktığı, terörün artık fiilen sona erdiği, artık teröre başvurulmayacağı konusunda güven verici bir gözlemin yapıldığı bir ortamda bir TOPLUMSAL BARIŞ, KAYNAŞMA ve KARDEŞLİK PROJESİ olarak düşünülmelidir

Ama, “silahı şimdilik susturalım, sen af çıkar, sonra bakarız” yaklaşımına girmek yanlıştır.

Hepimiz Türkiye'nin bu sıkıntılardan bir an önce kurtulmasını istiyoruz. Kimsenin burnu kanamasını istiyoruz. Bu acı haberleri artık almamak istiyoruz. Türkiye'nin bütün coğrafyalarında yaşayan insanların, tam kendilerini özgür, başı dik, onurlu, mutlu, refah içinde hissetmesini sağlamak istiyoruz. Bu doğrultuda yapılması gereken her şeyi hep birlikte yapmaya hazırız ama kendimizi aldatmamızı kimse bizden istemesin. **Yeter derecede aldatılmış bir milletiz biz ve Türkiye'yi yönetenler de bu aldatmaya alet olmasınlar.**

II.- ACABA TARİHİ BİR FIRSAT MI, YOKSA TARİHİ BİR MECBURİYET Mİ SÖZ KONUSUDUR

Toplum ve kamuoyu bir uzlaşma, bir barış döneminin artık gelmesi gerektiği konusunda öylesine şartlanmış, öyle bir bekleyiş içine girmiş ki, hepimiz bunun zamanı geldi anlayışıyla konuya bakmaktayız.

Bu da çok doğaldır. Terör hiçbir zaman böyle sonsuza dek sürdürülebilir bir yöntem değildir. **Terör kullanıldıkça paslanır, tepki çeker. Kullananlara zarar vermeye başlar.** Onun süresi makul bir dönemi aştıktan sonra artık çok büyük bir husumet çekmeye başlar ve onu kullananları yaralar. Şimdi Türkiye hızla o noktaya doğru yol almaktadır.

Bu ortamda herkes bir iyimserlik havası içine girdi. Sorunun hızla çözülmesini isteyen Kürt kökenli olan veya olmayan, ancak Kürt sorununu anlayışla karşılayan pek çok kesim de artık, **“mutlak bir silahsızlanmanın, silahtan vazgeçmenin, silahı ve şiddeti/terörü bir yöntem olarak kullanmayı bir kenara bırakmanın”** artık zamanının geldiğini söylemeye başladılar.

CHP olarak tümüyle paylaşmakta olduğumuz bu hissiyatın bölge de de çok yaygın olduğu açıkça görülmektedir. Genel Başkan Deniz Baykal'da bölgeye yapmış olduğu son inceleme gezisinde de buna yakinen tanık olmuş, herkesin derin bir üzüntü içinde olduğunu bir kez daha gözlemlemiştir.

Bölge insanının büyük bölümü, **“bu konularda olumlu bir gelişme galiba olmayacak”** duygusu içine girmeye başlamışlardır. Bir kısmı zaten o söylemi ciddiye almadıkları için **“daima .böyle söylenir, bunun sonucunda bir şey çıkmaz”** bekleyişi içinde olduklarından dolayı belki şaşırılmamışlardır ama olayı çok üzüntüyle karşıladıklarına hiç kuşku yoktur.

III.- DEVLET GÜÇ KULLANMA TEKELİNE SAHİP OLAN TEK TARAFTIR

Karşılıklı olarak silahların bırakılması gibi bir söylem geliştiriliyor. Bu her türlü geçerlilikten uzaktır. Bir ülkede bir grup silahlı eylem yaparak, güç göstererek, devletin ortak kurallarını ihlal etme konumunda bulunuyor ise, bunu anlayışla karşılamak, buna bir meşruiyet izafe etmek söz konusu olamaz. Devlet güç kullanma tekeline sahip olan tek taraftır.

Devlet güç kullanma tekeline sahip olan tek taraftır. Meşru devlet gücü ile onun karşısına çıkan **“fiili bir güç odağını/gayri meşru silahlı eylem gücünü”** aynı meşruiyet düzeyinde kabul ederek aralarında bir temas kurulmasının düşünülmesi veya ciddi bir politika olarak önerilmesi söz konusu olamaz.

Yapılması gereken şey Türkiye’de şiddet ve terör uygulayarak belli bir amaca ulaşmak isteyen bir **“hareketin/ PKK’nın”** artık bu yolla bir yere varamayacağını görerek ya da bunun uygun doğru olmadığını değerlendirerek **bu yöntemi (her türlü şiddeti ve silahlı terör eylemini) bıraktığını inandırıcı biçimde ortaya koyması. gerekir.** Türkiye’nin, toplumumuzun, her kökenden tüm yurttaşlarımızın ihtiyacı budur.

Eğer terör örgütü gerçekten bu noktada ise, önce böyle bir kararlılık içine girdiğini inandırıcı bir şekilde sözlü olarak ifade eder; **“Yeni politikaya giriyoruz artık, biz bugüne kadar silahla götürdük ama artık silahla götürmeyeceğiz, biz toplumun genel kuralları içinde yerimizi alacağız”** der.

Bunun sonucu olarak da elindeki silahların, cephanenin bu amaçla kullanılmayacağı güvencesini verecek şekilde kendi denetiminden çıkarılmasını öngörür, o doğrultuda adımlar atar, tüm silahları ve cephanelerini teslim eder, bir yerlerde bırakır, imha eder; bu süreç açıkça görülür ve tesbit edilir.

“Artık silah yok” denilir ve buna paralel olarak da, **“biz dağda yaşamak istemiyoruz, bir suçlu konumunda, aranan insanlar konumunda olmak istemiyoruz”** derler. **“Artık bundan sonra bu yola başvurmayaacağız. Bu kimseye yararlı değil”** derler.

Bunun sonucunda her kesime sağduyu hakim olur. Toplumun kendilerini bir suçlu olmaktan çıkaracağı, bugüne kadar yapılmış olan eylemler dolayısıyla bir kan davasının, bir

intikam alma mücadelesinin, “*siz hesap vereceksiniz, haddinizi bildireceğiz, bunca yıl çektiğimiz acıları takip edeceğiz*” ısrarının ortadan kalkabileceği, bir barış, uzlaşma ortamı yaratılır.

IV.- İŞTE O AŞAMADA HEPİMİZE GÖREV DÜŞER. MEDYAYA DA, İSVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNE DE, SİYASİ PARTİLERE DE, HÜKÜMETE DE GÖREV DÜŞER.

O ortamda, hepimiz şu ikilemle karşı karşıya kalırız.

***Ya, “*bu kadar acı çekildi, bu kadar şehit verildi, bu adamların yüzünden oldu, şimdi vazgeçeceklermiş. Olur mu böyle şey hesabını soralım*”

***Veya “*bu acı bir dönemdi, bu dönemin ızdırabını hepimiz yaşadık, artık bunu devam etmesi bir tek insanın daha hayatını kaybetmesi kabul edilemez. Madem bu işler tamamen bitiyor, silahlı dönem sona eriyor, bunu değerlendirelim ve insanları rehabilite edelim mi? Topluma restore edelim mi? Yeninden toplumda onların kaynaşmalarını, bütünleşmelerini sağlayalım. Bunun için bir esneklik, bir barış be hoşgörü ortamı yaratalım*”.

Af terörle ihtiyacının ortadan kalktığı, terörün artık bir siyasi yöntem olmaktan çıktığı, Türkiye'nin gündeminden düştüğü kesinlik kazandıktan sonra bir toplumsal barış projesi olarak, bir toplumsal kaynaşma projesi olarak düşünülebilir.

Ne zaman düşünülür? O zaman düşünülür. Hangi zaman? Artık bir aldatmaca olarak değil, bir taktik olarak değil, nihai, stratejik bir temel tercih olarak silaha başvurmanın gündemden düştüğü zaman.

V.- TÜRKİYE'DE BİR BARIŞ VE UZLAŞMA DÖNEMİNİN AÇILMASINA KATKI VERİRİZ.

O noktada herkes tavrını seçer ve ben inanıyorum ki, **biz katkı verimiz. Biz Türkiye'de bir barış ve uzlaşma döneminin açılmasına katkı verimiz.** O doğrultuda hepberaber bir çözüm üzerine mutabakat sağlanır. Örneğin;

- Bazı artık kabul edilemez öncü kişilerle ilgili makul bir çözüm bulunabilir.
- Gerçekten pişman olmuş militanlar için hoşgörü zemininde bir başka çözüm bulunabilir.
- Elini silaha bulaştırmamış ama dağda bir maceraya sürüklenmiş çocuklar, gençler kucaklanır, toplumla kaynaştırılabilir.

Türkiye'de gerçekten af denilen de zaten budur. “*Af, terörle mücadelede bir yöntem değildir*” diyorduk. Böylece ; “*Bizim hükümet şartları olmadan af çıkararak ikide bir, af çıkarmaya yönelerek bir af söylemi geliştirerek teröre başvuranların sanki teröre başvurma arzularını azaltacağını zannediyor, onları teröre başvurmaktan caydırabileceğini, aftan söz ederek caydırabileceğini, yumuşatabileceğini zannediyor. Bu yanlışır*” demek istiyorduk.

“*Böyle davranarak aslında, tam tersine, terörü dolaylı olarak teşvik ediyorsunuz. Af olabilir, ancak bu terörle mücadele için bir yöntem olarak sunulamaz.*” diyorduk.

VI.- TERÖRÜ SÜRDÜRME İDDİASI MEVCUT OLDUĞU SÜRECE, TERÖRLE MÜCADELE ULUSAL KARARLILIKLA SÜRDÜRÜLMELİDİR

Terör ülkenin varlığı ve bütünlüğüne yönelik bir tehdit oluşturduğu sürece, ülkemizde barışı kanattığı sürece terörle mücadele, Kürt sorunu olarak genelde tanımladığımız toplumsal (siyasal, ekonomik, sosyal) soruna çözüm çabalarını aksatmadan, terörle kararlılıkla mücadele edilmelidir. Bu çerçevede; “TERÖR İLE ETKİN MÜCADELE” demek;

- ✓ Mücadelede kararlılıktır, konuyu ciddiyetle takip etmektir,
- ✓ Doğru ve yaygın iç ve dış istihbarat edinmektir, bu konuda Ulusal İstihbarat Kurumlarının etkinliğini ve kendi aralarında eşgüdümünü artırmaktır,
- ✓ Örgüt unsurlarının dağa çıkışlarının önünü kesmektir, bu süreçte etkin olan dinamikleri doğru belirlemektir,
- ✓ Terörü ısrarla sürdürmek isteyenleri başarılı olamaz hale getirmektir, bu amaçla Silahlı Kuvvetlerin “profesyonel/uzman” muharip gücünü hızla yeterli düzeye getirmektir,
- ✓ Sınırdışında barınarak ülkemize eylem için sızmalarının önünü almak, sınır güvenliğini tam olarak sağlamaktır,
- ✓ Kandil dağı ve çevresinde barınarak Türkiye’ye karşı terörist eylemlerde bulunanlara komşu veya dost ülkelerden doğrudan veya dolaylı olarak sağlanmakta olan her türlü lojistik desteğin sona erdirilmesi için tüm siyasal (gerektiğinde ekonomik) meşru mekanizmaların devreye sokulmasıdır..

Terörle etkin mücadele, bu ve diğer adımların atılmasıdır. Ama, terörü sürdürme iradesi sürdürülürken, terörle mücadele ile af mekanizması hiçbir şekilde birdiğeri ile bağdaşamaz.

VII.- BU BÖYLE GİTMEZ. TERÖRÜ BÖYLE SÜRDÜREMEZLER. YETER Kİ BİZ TÜRKİYE OLARAK HATA YAPMAYALIM.

- Hem tabandaki insanlara hata yapmayalım, onların “siyasal-toplumsal-sosyal-ekonomik” sorunlarına çözüm geliştirelim,
- Hem terörü sürdürenlere karşı olabildiğince hukuk içinde ama kararlı bir şekilde mücadeleyi götürelim,
- Hem de, eğer doğru bir çizgiye girmeleri durumunda onlara bir gelecek vaat edecek yeni bir yaklaşımı uygulamaya koyalım.

Bir yandan, bu iş hiç bitmeyecekmiş gibi mücadeleye hazır olmak lazım. Terörle bu iş hiç bitmeyecek ve daima önümüzde terör olacakmış gibi mücadeleyi göze almak lazım. Yılmamak lazım. Kendimizi aldatmamak lazım. Bu konuda kararlı olmak lazım. Bıkmayacağımızı göstermek lazım.

Diğer yandan, yarın uzlaşma olacakmış gibi her an uzlaşmaya hazır bir ruhsal durumda olabilmeliyiz.

Bu olduğu zaman onlarda bilmeli, herkes bilmeli ki, biz barışı istiyoruz. O konuda bir iyi niyetli aşamaya geldiğiniz anda hiç merak etmesin ki sevgiyle kucaklaşabilir ve bütün olumsuzlukları ve acıları geride bırakabiliriz.

VIII.- GÜNÜMÜZDE BU TERÖR ORGANİZASYONUNU SIKINTIYA SOKAN BAZI GELİŞMELER VAR.

Obama'nın başkan oluşundan sonra Amerika'nın Irak'tan kısa süre içinde ayrılması gündeme geldi. Obama, Amerika'nın Irak'tan ayrılışından sonra mevcut ince ve hassas dengelerin devam etmesini istiyor. Bunu güvence altına almak istiyor.

Türkiye'nin bu konudaki tavrı dolayısıyla **PKK'nın Irak'taki varlığının Amerika'nın arzu ettiği Irak ve Ortadoğu dengesine ciddi zarar verebileceğini** değerlendiriyor. Türkiye'yi tatmin edecek bir tablo yaratmamamız gerekir diye düşünüyor. Bunun yolunu da **Kuzey Irak'taki PKK varlığına son verilmesi** için Irak yönetimini, Bağdat'taki yönetimi, Kuzey Irak'taki yerel yönetimi, bu noktaya çekmeye çalışıyor.

Onlarda belli bir ölçüde bunun önemini kavramaya başladılar. Irak Başbakanı Maliki bu konuda artık daha bir dikkatli gözüküyor. Belki Irak Devlet Başkanı Talabani bu konuda Amerika'nın ihtiyacını ve onu tatmin etmenin kendisi için önemini bilerek bir politikaya yönelmiş olabilir.

IX.- DEVLET BAŞKANI SEVİYESİNDE BİZİM “TARİHİ FIRSAT GELDİ, ÇÖZÜYORUZ” HEYECANINA GİRMEMİZİ HAKLI KILACAK BİR TABLO ORTADA YOK.

Dünyada süper güç Amerika düğmeye basacak, her şey yeni rayına oturacak. Yok öyle bir şey. O süreçleri nasıl işleyeceği konusunda her türlü ihtimale açık durmalıyız. Her türlü gelişmeyi değerlendirmeliyiz. Kendi tedbirimizi almalıyız.

Şimdi PKK bu baskıyı hissediyor. Bu baskı ortada. Bu baskı dolayısıyla şimdi “**sende silahları bırak ve bu olaya bir son ver**” deniliyor. Ancak, terör örgütü henüz bu noktaya gelmiş değil. Geldiğine dair hiçbir işaret yok.

X.- IRAK TÜRKİYE İÇİN, BÖLGE İÇİN ÇOK ÖNEMLİ BİR ÜLKEDİR.

Bizim geçmişte çok sıcak ilişkilerimiz olmuştur. Gelecekte de çok iyi, çok sıcak ilişkilerimizin olması mutlak zorunluluktur. Çünkü burada birbirimize çok katkı verme durumunda olan iki ülkeyiz. Su konusunda bizim Irak'a çok ciddi katkılarımız olabiliyor. Petrol boru hattı Türkiye toprakları üzerinden geçiyor. Ortak bir kültürün içinden gelmişiz.

Irak'ın istikrarı, barışı Türkiye için büyük önem taşır. Türkiye ekonomik bakımdan Irak'a ciddi katkılar verebilir. Türkiye'nin kalkınmasına, zenginleşmesine Irak yardımcı olabilir. Biz Irak'ın gelişmesine yardımcı olabiliriz.

XI.- KUZAY IRAK'TA HERKES KENDİ OYUNUNU OYNUYOR, HERKES BİİRBİRİNİ İDARE ETMEYE ÇALIŞIYOR:

Talabani'nin Genel Başkan Deniz Baykal'ı Irak'a davet ettiği söyleniyor. Öyle bir davet resmen gerçekleşirse, doğal olarak Genel Başkan bunun gereğini yerine getirecektir.

Bu arayışların gündeme gelmesinin altında önce Amerika'nın, sonrada Irak yönetiminin belli bir ölçüde PKK'yı bu bölgede yönlendirme ihtiyacı yatıyor. Bunlar her birisi, herkes birbirini idare ediyor. Yani Talabani hem Amerika'yı idare ediyor, hem PKK'yı idare ediyor. PKK hem Talabani'yi idare ediyor, hem Amerika'yı idare ediyor, hem başkalarını idare ediyor. Herkes ona göre oyununu oynuyor. **Herkesin belli bir amacı var, değişmeyen amacı var, hedefi var. Ona doğru yürümeye çalışıyor.**

Şimdi burada yeni unsur Irak devletinin devlet yönetimi olarak cumhurbaşkanının ve başbakanının Türkiye'ye haksızlık yapmakta olduklarını görerek, Türkiye'ye karşı terör hareketinin Irak'tan kaynaklanıyor olmasından dolayı sorumluluk hissederek bunu önlemek ihtiyacını artık kabul ederek, bu konuda iyi niyetli gayrete girmekte olduğu mesajını Türkiye'ye vermeye çalışıyor. Bu tesbit önemli ölçüde doğrudur.

Ama bunun kısıtları vardır, sınırları vardır. Şimdi bizim bütün bunları değerlendirerek ilişkimizi Irakla, Irak'taki terörü etkisiz kılmak için, Türkiye'ye karşı terörü Irak'tan tümüyle çıkarabilmek için, Türkiye'yle Irak arasındaki ilişkileri giderek geliştirmek için kullanmamız lazım.

Var mı uluslararası hukukta bir başka ülkeye karşı terör eyleminin komşu ülkeden yapılması? Egemen bir ülkenin buna yapmaya hakkı yoktur. Sen egemen bir ülkeyse buna izin vermeyeceksin. Bunları yavaş yavaş kabul etmeye başladılar.

Bu konuda biz bir süre önce Cenevre'de Talabani ve Barzani'yle çok sert bir tartışmanın içine girdik. "**Devletsen buna engel ol**" dedik. Talabani, Deniz Baykal'ın bu konudaki duyarlığını çok iyi biliyor. Eğer şimdi ortada Talabani tarafından yapılmış bir davet varsa, bu bir anlamda "**haklı olduğumuzun Irak yönetimi tarafından kabul edilmekte olduğu**" anlamına gelir. **Böyle bir durumda sürece katkıda bulunmak görevimiz olur.**

Terörizmi eleştirmek ve ona karşı durmak tüm demokratik ülkelerin temel görevidir. Ülkemizdeki terör odaklarının dış destek kaynaklarının hızla tasfiye edilmesi, uluslararası ilişkilerimizde temel alınacak öncelikli kriterlerden biri olarak değerlendirilecektir.

‘AÇILIM’ MİLLİYETÇİLİKLE OLMAZ: BAYKAL’A KULAK VERİN

Bir süredir topluma “**Kürt Açılımı**” adıyla sunulan bir proje var...

İktidar bu projenin bir “**devlet projesi**” olduğunu öne sürüyor...

Muhalefet ise bunun bir **ABD-AB-AKP projesi** olduğu iddiasıyla “**Devlet projesi**” niteliğini reddediyor...

Bence bu projenin en önemli yanı sıra, adından kaynaklanıyor:

“**Kürt Açılımı**” ismi, bu projenin bir etnik grup ya da bir millet adına yapıldığı izlenimi veriyor...

Yani temelinde “**milliyetçilik ideolojisi**” yatıyor...

Konuya bir ırk ya da bir millet adına yaklaştığınız zaman, o toplumda yaşayan **öteki ırkların, milliyetlerin** de gündeme gelmesi kaçınılmazdır...

Tabii o toplumu oluşturan **çoğunluğun** ırk ya da **milliyet kimliği** de derhal ön plana çıkar.

Oysa günümüzde artık ırka ya da milliyete dayalı vatandaşlık anlayışı aşılmış, “**demokrasi ve insan hakları**” felsefesi çağımıza damgasını vurmuştur:

Bir devlete **vatandaşlık bağı** ile bağlı olan tüm insanlar, **ırk, din, dil, milliyet, mezhep** farkı olmaksızın **eşit haklara** sahiptir.

Vatandaş-devlet ilişkilerinde, demokratik hak ve özgürlükler konusunda “**milliyete dayalı bir yaklaşımın**” ya da böyle bir yaklaşımı ön plana çıkaran bir ismin **birleştirici** ve **sorun çözücü** olmasını beklemek **hayalperestliktir**.

Nitekim **MHP**’nin tepkileri, yapılan bu yanlıştın **doğal, normal ve beklenen** sonuçlarıdır.

Bunu bile öngöremeyen “**proje sahiplerinin**” “**Açılımın**” bundan sonrasını başarıyla yönetebileceklerini beklemek en hafif deyimle **aşırı iyimserlik olacaktır**.

Çağdaş, demokratik ve insan haklarına dayalı rejimlerde “**milliyetçi ideolojinin**” ayrıştırıcı etkilerini bertaraf etmek için “**dinciliğe**” başvurulması ise ayrı ve katmerli bir yanlıştır.

Çünkü dincilik ideolojisi zaten özünde demokrasiye ve insan haklarına karşı, **totaliter bir felsefedir**.

Nitekim, Malezya, Afganistan, Irak ve nihayet Kuzey Irak ile Filistin'in Hamas denetiminde olan bölgesindeki son gelişmeler bunun en güzel örneğidir.

Aslında AKP içinde bunu gören ve dile getiren bir politikacı da vardır:

Başbakan Yardımcısı **Bülent Arınç** bu açılımın aslında bir “**Demokrasi Açılımı**” olduğunu dile getirmiş, ama kimseden doğru dürüst bir destek alamamıştır.

Belki de bunda, RTÜK Başkanı **Zahid Akman** olayında yitirdiği prestijın etkisi vardır ama kanımca kendisine haksızlık edilmiştir.

Gözden kaçan çok önemli bir nokta da ortada **CHP**'nin çeşitli tarihlerde “**demokratik felsefeye**” dayalı olarak ürettiği “**Reform Planlarının**” veya moda adıyla “**Açılımların**” olmasıdır.

CHP Genel Başkanı Deniz Baykal da son günlerde sürekli olarak bu “**Demokratik Açılımın**” ilkelerini vurgulamaktadır.

Ama gözünü hırs bürümüş olan içteki ve dıştaki politikacılar, farklı nedenlerle bu gerçeği görmemekte veya görüyorlarsa bile göz ardı etmektedir.

Hadi diyelim ki **dıştan** bu projeyi **empoze edenlerin** neden **milliyetçi** bir yaklaşımı tercih ettikleri ve Türkiye'yi **birleştirici** değil, **bölücü** işlev de yapsa, kendilerinin bölgedeki çıkarları için böyle bir ideolojiyi benimsedikleri anlaşılabilir.

Ama ya **içerdeki iktidar sahipleri**?

Nasıl bu kadar **aymaz** olabilirler!

Prof. Dr. EMRE **KONGAR**

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN BAYRAMLAŞMA ÖNCESİ YAPTIĞI KONUŞMA (21 EYLÜL 2009)

Değerli arkadaşlarım, bugün Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezindeki bayram kutlaması törenimize geçmeden önce gazeteci arkadaşlarımızın sorularına cevap vermek üzere buradayım.

Önce hepinizin, bütün vatandaşlarımızın Ramazan Bayramını bir kez daha içtenlikle kutluyorum. Bütün vatandaşlarımıza sağlık, mutluluk, esenlikler diliyorum. Daha nice bayramları hep beraber huzur içinde, mutluluk içinde ve inşallah refah içinde, sosyal adalet içinde birlikte kutlayacağımız günlerin gecikmeden ülkemize ulaşmasını diliyorum.

Bu bayramın buruk bir bayram olduğunu daha öncede ifade etmiştim. Gerçekten bu bayrama girerken elbette bayram sevincini bir Ramazanı arkada bırakıyor olmanın mutluluğunu, kıvancını, duygularını yaşıyoruz. Ve bu bayramda da hep bir arada sağlık içinde, barış içinde olabilmekten gerçekten sevinç duyuyoruz. Bu sevincimizi birbirimize iletiyoruz. Kardeşçe bir dayanışma içinde bu bayramı kutluyoruz. Ama bu bayramı kutlarken hiçbir zaman unutamayacağımız bu yılın içinde kendisini göstermiş olan üzüntü verici, acı olayları unutmak mümkün değildir. Gerçekten bu yıl vatandaşlarımız için çok zor bir yıl olmuştur, çok sıkıntılı bir yıl olmuştur. Ekonomik bakımdan büyük rahatsızlıklar yaşanmıştır. Ekonomi daralmıştı. İşsizlik çok büyük bir yükseliş göstermiştir. Milyonlarca insan işini kaybetmiştir, işsizdir. İnsanlar borçlarını ödeyememiştir. Herkesin geliri büyük ölçüde daralmıştır. Yoksulluk bir temel kaygı konusu olarak ortaya çıkmıştır ve Türkiye’de zenginlerle, yoksullar arasındaki mesafe geride bıraktığımız bu yıl içinde daha da açılmıştır. Sosyal adalet ihtiyacı daha da yoğun bir biçimde kendisini göstermiştir. Ekonomik sıkıntılar insanları, aileleri birbirine düşürmüştür, büyük acılar yaşanmıştır, mutsuzluklar yaşanmıştır. O nedenle bu bayramı kutlarken bu acıları yaşamakta olan kardeşlerimizi unutmak mümkün değildir. Onların acılarını hatırlamak, onların ızdıraplarına son verme kararlılığımızı bir kez daha hep birlikte yüksek sesle ifade etmek zorundayız. O insanlara sahip çıkmak zorundayız. Bayram bize bu gerçeği hatırlatan bir vesile olmalıdır.

Bu bayramda ben işini kaybettiği için, işinden atıldığı için, dükkanını kapatmak zorunda olduğu için borcunu ödeyemez hale düşmüş, büyük ekonomik sıkıntıların içinde kıvranan vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. Onları yüreğimizde bir büyük sorumluluk olarak taşıyoruz. Onların dertlerine, sorunlarına sahip çıkma kararlılığımızı bu vesileyle bir kez daha ifade ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, aynı şekilde bu bayramda ekonomik sıkıntıların yanı sıra çok büyük haksızlıklara maruz kalmış, acılar çekmekte olan, hiç hak etmedikleri halde çok büyük hukuksuzluklara maruz bırakılmış olan bu memleketin dürüst, namuslu, aydınlarını Silivri’de tutuklanmış olan gerçek aydınları, vatanseverleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu bayram Sayın Başbakanın gayretiyle bir bayram olmanın ötesinde bir siyasal Kürt açılımı zemininde geçen bir bayram oldu. Başbakan her vesileyle ağızını açtığı zaman bu konulara temas etti ve sürekli olarak bir Kürt açılımı propagandasının, gayretinin içinde olduğunu bütün Türkiye bir kez daha seyretti. Başbakanın bir telaş içinde olduğu anlaşılıyor. Bir sıra dışı gayret içinde ve heyecanlı bir çırpınış içinde olduğunu görüyorum. Sürekli olarak bu konuyla ilgili kararlılığımızı sürdürüyoruz. Ne bahasına olursa olsun bu konuyu çözeceğiz diye söylevler veriyor, nutuklar atıyor.

Değerli arkadaşlarım, bu konuşmaların altında bir telaşın yattığı açıktır. Son olarak da Başbakan kendisine iktidara yönelik bir bölücülük suçlamasının toplum tarafından benimsenmekte olduğu gerçeğini görmüş olduğu içindir ki bunu reddetme çabası, gayreti içine girmiştir. Bu konuşmalarında bölücülükle ilgili olarak bir üslup sertleşmesi, bir karşılıklı suçlama içinde bir tartışma açma çabasına girdiğini görüyorum. Başbakan bir telaş içinde. Giderek ülkeyi ayrıştırmakta olduğu, kamplara bölmekte olduğu, Türkiye'yi sıkıntılı günlere doğru sürüklemekte olduğu ortaya çıkıyor, toplum bunu değerlendiriyor ve bununla ilgili olarak bu iktidara yönelik bir bölücülük suçlaması milli vicdanda giderek daha yaygın yer tutuyor. Başbakanda bunun altında eziliyor. Bölücü biz değiliz muhalefettir demeye başlıyor. Böyle boş laflarla kimin bölücü olduğu belirlenemez. Bu iş suçlamayla, karşılıklı hakaretle ortaya çıkmaz. Ama Türkiye'nin böyle bir tartışmanın içine girdiği, Başbakanın kendisini savunma zorunluluğu içine girdiği açıktır. Başbakan bu ithamın altında ezilmiştir, kendisini savunma mecburiyeti içine girmiştir. Savunurken de inandırıcı, makul, akla yakın bir söz söyleyememiştir. Bölücü sizsiniz diye muhalefeti suçlamakla yetinmiştir.

Şimdi bu nereden ortaya çıkıyor değerli arkadaşlarım bunu anlamamız lazım. Bu suçlamanın altında ne yatıyor? Hiç şüphe yok ki bu suçlamanın altında Başbakanın çok daha uzun bir süreden beri başlayan, günümüze kadar süren ve son zamanlarda daha da açıklık kazanan bir zihniyeti, bir anlayışı, bir yaklaşımı yatıyor. Başbakan Türkiye'yi bir bütün olarak görmektense Türkiye'yi oluşturan, Türkiye'nin bir parçası olan, Türk milletini oluşturan etnik alt kesimleri ayrıştırmayı, ayrı ayrı vurgulamayı sanki birbirlerinden bunlar köklü bir biçimde ayırmışlar gibi o ayrılığın altını çizmeyi marifet zannediyor olmasıdır. Türkiye'yi buraya getiren budur. Başbakan yıllardan beri söze Türkiye'de 28 tane etnik grubu sayarak başlamıştır. Her konuşmasında bu farklılığı vurgulamıştır. Bu ayrılığı ortaya koymaya çalışmıştır. Ayrılığı derinleştirmeye gayret etmiştir. Ve bugün geldiğimiz noktada Kürt açılımı diye o kesimlerden bir tanesine dayanan bir açılım projesiyle Türkiye'nin karşısına çıkmıştır. Elbette Türkiye bunu yadırgamıştır. Türkiye'nin milli bütünlüğü içinde elbette her toplum kesiminden insan vardır. Her etnik kesimden insan vardır. O insanların var olması, o insanların birbirinden farklı ırk ve etnik kimliklerine sahip olması, onların Türk milletinin eşit, kardeş tam bir sahibi olmasına hiçbir şekilde engel değildir. Hiçbir zaman engel olmamıştır. Bundan sonra hiç engel olamayacaktır. Bu kadar açık bir gerçeği yok sayarak Başbakanın bu konuda bir ayrıştırma gayreti içine girmesi maalesef temel yanlışı olmuştur.

Bugün geldiğimiz noktada insanlarımız artık kendisini sorgulama mecburiyeti içine girmeye başlamışlardır. Herkes biz kimiz diye sormaya başlamıştır. Bir Başbakanın böyle bir baskıyı vatandaşlarına yaşatmaya hakkı var mı? Bugün ilkökul öğrencileri sen nesen, sen nesen diye birbirinin etnik kimliğini sorgular hale gelmişlerdir. Böyle bir gelişmeyi memnuniyetle karşılamak mümkün mü? Hepimiz bu milletin parçasıyız.

Hepimizin kökünde, kökeninde bugün geçmişte şu etnik köken var, bu etnik köken var. Elbette olacak. Ama bizi ayırıştırmanın, bizi tek bir kimliğe dayalı olarak birbirimizden farklıymışız gibi ortaya koymanın bir Başbakanı yakışan bir şey olduğunu düşünmek mümkün müdür? Başbakan bize sayıyor. Hepsini sayıyor, ondan sonra Türk diye de ekliyor. Başbakanı şunu anlatamadık. Herkesin belli bir etnik kimliği olabilir. Türk sözü bir ırkı, kana dayalı, kafatasına dayalı bir etnik kimlik ifadesi değildir. Türk kimliği bütün etnik kimlikleri kucaklayan, sahiplenen bizim milli kimliğimizdir. Bu milli kimliğin içinde herkes vardır, olabilir. Arap'ı da vardır, Çerkez'i de vardır, Gürcü'sü de vardır, Kürt'ü de vardır, Arnavut'u da vardır, Laz'ı da vardır, herkes vardır, olacak. Ama bir insanın Laz olması, bir insanın Gürcü olması, bir insanın Kürt olması onun Türk milletinin parçası olmasına engel değildir. Bunu Başbakanı öğretmemiz lazım. Başbakan böyle bir ayrımcı anlayışı götürüyor başından beri. Hamaset yapıyor, üniter devlet diyor, vatandaşlık diyor. Ama milleti demiyor. Milleti demeden bu iş olmaz. Her etnik kökene saygımız var, her ırka saygımız var. Herkesin elbette kendi ırkı var, etnik kökeni var. Ama herkesin kendine göre de bir devleti var. O devletle o ırk üst üste çakışmak zorunda değildir. Şimdi Türkiye'de bizim bir devletimiz var. Bizim devletimiz bir ırkın üstüne oturan devlet değil. Türkiye'deki devlet bir kan devleti, bir kafatası devleti, bir ırk devleti değil. Bu devletin içinde her ırktan insan var, her kandan insan var, her damardan insan var. Mustafa Kemal'in dediği gibi Diyarbakırlısı, Manisalı, Trabzonlusu, Samsunlusu, Makedonyalı hepimiz aynı damarın cevherleriyiz diyor. Öyleyiz.

Şimdi bunu ayırıştırmanın bir anlamı var mı? Elbette herkes kendi kimliğiyle övünecek. Kendi kimliğine sahip çıkacak, özgürce kendi ana dilini öğrenecek, öğretecek, yaşayacak, kullanacak, yayın yapacak. Elbette kimliğini ilan edecek. Ama bu onun Türk milletinin parçası olmasına engel değil. Hem o olacak, hem bu olacak. Hem etnik kimliğe özgürlük olacak, hem de Türk milletine saygı olacak. Hayır biz etnik kimliğimize göre devlet kuracağız. Biz Arnavut'uz Türkiye'de yaşayan Arnavutlar. Bir Arnavut devleti kuracağız. Biz Türkiye'de yaşayan Çerkezler bir Çerkez devleti kuracağız. Gürcüler bir Gürcü kuracağız. Kürtler bir Kürt devleti kuracağız. Böyle bir şey yok. Bu devlet kuruldu değerli arkadaşlarım. Bu yanlış, bu sakıncalı. İşi buraya getirmek doğru değil. Başbakanın işi değil. Türkiye'yi ayırmak, bölmek isteyen içerdeki, dışarıdaki çevrelerin değirmenine su taşımak Türkiye Cumhuriyeti Başbakanının görevi değildir. Kaldı ki, hepimiz çok iyi biliyoruz bugün Türkiye'de yaşayan Kürt kökenli milyonlarca insan dikkat ediniz. Kürt kökenli milyonlarca insan Kürtlüğüyle iftihar ediyor, Kürt kimliğini iftiharla taşıyor, şerefle taşıyor ve aynı zamanda diyor ki benim ayrımcılık diye bir derdim yok. Benim terör diye bir derdim yok, benim bu devletle bu anlamda bir mücadele, bir kavgam yok. Ayrı bir devlet kurma mücadele yok. Türk milletini bölme, parçalama, ayırıştırma, millet olarak kendimi ayırma devam yok diyor. Bunu o insanlar söylüyor. Ama içerden birileri eline silah almış uzun bir süreden beri biz kendi ırk temelinde devlet kuracağız diye mücadele ediyor. Bunu biliyoruz. Türkiye bununla mücadele ediyor. Binlerce şehit verdi bunun için. Dışarıda birileri Türkiye böyle bölünse çok iyi olur diyor. Irk temelinde Türkiye ayrılrsa ne kadar iyi olur diyor. O zaman Ortadoğu dengeleri çok daha kolay manipüle edilir, ipi çekilir, yönlendirilir, benim için çok daha iyi olur diyor ve bu insanlara yürüyün devam edin diyor.

Şimdi bu tablo karşısında Türkiye'nin Başbakanına düşen görev bu hedeflere hizmet etmek değildir. Başbakan şimdi bir açılım diye büyük iddialarla yola çıktı. Biz ne istiyorsun söyle de bir anlayalım bakalım dedik. Hala bakın 1,5 ayı geçti, 2 aya

geliyor. Hala tek bir önlem telaffuz edilmedi. Tek bir çözüm söylenmedi. Her şey olabilir, hiçbir şey olmayabilir. Ama siz yanımızda olun, gelin hep beraber arayalım. Kardeşim bu gemiyi sen nereye doğru yola çıkarıyorsun? Sen hangi limana gideceksin kararını alda bakalım ona göre değerlendirelim. Hayır, gel beraber yola çıkalım bakarız yolda yürürüz. Böyle bir şey olabilir mi? Bizi sen o hedefi belli olmayan, rotası belli olmayan yolculuğa çekebilir misin? Ne istediğini söyle. Canım gel beraber kararlaştıralım.

Değerli arkadaşlarım, bu propaganda telaşının Başbakan bir süredir içine girdiği propaganda telaşının altında bir halkı aldatma gayreti vardır. Çok açık söylüyorum, bir halkı aldatma, halkı yanıltma, halkı yanıltma sevk etmek gayreti vardır. Gerçekleri kamufle edip farklı ve güzel şeyler söyleyip anaların gözyaşı dinsin edebiyatıyla Türkiye'yi bambaşka sıkıntıların içine doğru sürükleyecek bir yolculuğa çıkmıştır. Şimdi o yolculuğun Washington durağına doğru gitmektedir.

Şimdi Başbakanın önerisinin hala 2 aya yakın süre geçti içi boştur. Bunun hala içini göremedik. Hani paketini aç diyoruz. Başbakan diyor ki, bu bir paket değil süreç. Yani ucu belirsiz demeye çalışıyor. Bunun yarını var, yarından sonrası var. Arkadaş ne yapacaksın? İlk aşamada ne bir söyle. Hala hiçbir şey söylenmiş değildir. Ama tabi kuşumuzu arttıran bir sürü söylem geliyor bu arada. Ne gibi? Başbakan diyor ki, bu işleri mecliste bir kapalı oturumda konuşalım. Niye kapalı oturumda konuşuyoruz? Sen bu işi kapalı oturumda konuşunca kime karşı kapalı oluyor bu? İmralı'ya karşı kapalı oluyor? Meclisteki o görüşmeyi İmralı'mı haber alamayacak? Kime karşı kapalı? Millete karşı kapalı. Millete karşı kapalı bir oturum yaparak bu sorunu aydınlatmak, halka kabul ettirmek mümkün olur mu? Bunun kapalı olması tercihi Başbakanın kapalı kapılar arkasında bu işi kotarma, oluşturma, emrivakiler yapma, onu bunu devreye sokma gayreti içinde olduğunu bize gösteriyor. Açık, net, dürüst bir süreç. Hedefini söylersin, yöntemini söylersin, kiminle nasıl konuşacağını söylersin, millete haber verirsin yürür. Oluyor mu böyle bir şey? Hayır böyle bir şey olmuyor. E niye olmuyor? Kimden korkuyorsun Sayın Başbakan? Kimden kaçırıyorsun? O söylemediğin düşüncelerini bir söylesene. Kapalı oturum diyor Sayın Başbakan.

İçişleri Bakanı çıktı geçenlerde konuya aydınlık getirecek güya. Dedi ki, Anayasa değişikliği yok. Aradan bir hafta geçti geçmedi Başbakan birkaç gün önce çıktı Anayasa değişikliği var. Sen daha İçişleri Bakanıyla aynı görüşe gelmemişsin. İçişleri Bakanın bir şey söylüyor, sen bir şey söylüyorsun. İçişleri Bakanın çıkıyor diyor ki Anayasa değişikliği yok. Sen çıkıp diyorsun ki Anayasa değişikliği var. Biz şimdi kime inanacağız? Kime güveneceğiz? Nasıl yola çıkacağız? Çıktığımız yolda Anayasa değişikliği var mı, yok mu? İçişleri Bakanına bakarsak yok, sana bakarsak var.

Şimdi bu tutarsızlıklar, bu kararsızlıklar tereddüt yaratıyor. Günlerce İmralı'dan gelecek mektubu beklediler. O mektupta işte düşünceler bir ortaya çıksın dediler. Hatta Başbakan Yardımcısı çıktı dedi ki bir gelsin bakalım mektup, bakarız, uygun bir şeyler varsa yararlanırsınız dedi. Mektup geldi, mektup hükümetin elinde ne oldu mektup? Mektup bir türlü açıklanmıyor. Niye açıklamıyorlar? Canım açıklarsak olayın içyüzü daha iyi ortaya çıkar. Karşımızdakilerin ne istediği, taleplerinin ne olduğu görülür. Halbuki biz milleti uyutmak istiyoruz. Karşının talebi konusunda yanıltmak istiyoruz. Onlarda fazla bir şey istemiyorlara getirmek istiyoruz. Bu oyun bozulacak. Bunun dürüst bir süreç olduğunu söylemek mümkün mü bu geldiğimiz noktada? Dürüst bir süreç yoktur, açık bir süreç yoktur, tutarlı bir süreç yoktur. Ne yapmak

istediğini bilenlerin planladığı bir süreç yoktur. Çeşitli etkilere, telkinlere açık, içeriden ve dışarıdan çeşitli yol haritaları ellerine tutuşturulmuş, neyi kabul ettirebilirsek, kime neyi kabul ettirebilirsek hadi yürüyelim şimdilik daha sonrasına daha sonra bakarız anlayışıyla başlatılmış bir yolculuk var.

Değerli arkadaşlarım, bize diyor ki, ne istediklerini söylesinler biz ona göre çıkarırız. Düşüncelerimizi onların isteklerini aldıktan sonra değiştiririz. Ne istediğini siz söyleyin biz ona göre gerekli değişikliği pakette yaparız diyor. Senin paketinin içinde neyin olduğunu sen bana bir söyle de, biz o paketi bir görelimde ona göre neyi isteyip neyi istemediğimizi söyleyelim. Hayır, sen neyi isteyip istemediğini söyle biz ona göre paket hazırlayalım. Öyle bir şey olabilir mi?

Şimdi Başbakanın sık sık söylediği bir şeyde her ne bahasına olursa olsun biz bu işin arkasındayız. Neyi burada neyi kast ediyor onu da tam anlayamadık. Başbakan her ne bahasına olursa olsun derken kendisinin, partisinin göreceği zararı kastediyorsa mesele yok. Ama Başbakan her ne bahasına olursa olsun diyerek Türkiye'nin göreceği zararı kastediyorsa, Türkiye'nin yaşayacağı zararı söylüyorsa orada dur bir dakika. Bunu söylemeye senin hakkın yoktur. Türkiye'ye zarar vermene hiçbirimiz müsaade etmeyiz.

Gene Başbakanın bu konuları konuşurken bir temel yanlışı 30 yıldır devam ediyor diye bir söyleme dayalı olarak gelişiyor.

Değerli arkadaşlarım, herkesin şunu çok iyi hatırlaması lazım. 2002'de bu iktidar işbaşına geldiği zaman sıfır terör vardı. Yani bu iş halledilmişti. 1999 yılında halledilmişti. 1999 – 2000 – 2001 – 2002, 4 yıl Türkiye bu konuyu huzur içinde yaşamıştı. 2002'den sonra tekrar bu konu ortaya çıkmıştır. AKP iktidarıyla birlikte terör hızla gelişmiştir. Kendi ellerinde büyümüştür. Kendi ellerindeki sorunu geçmiş bütün iktidarlara yönelik bir sorun olarak ifade edemez. Hepimiz bu sorunun Ortadoğu'daki gelişmelerle yakın ilgisini biliyoruz. Ortadoğu'daki gelişmelere AKP'nin nasıl baktığını, ondan önceki hükümetlerinde hangi yanlışı yaptığını hepimiz çok iyi biliyoruz. Zaten o yanlışı söyleye söyleye Türkiye'nin böyle bir noktaya gelmesini önlemek için mücadele ede ede Cumhuriyet Halk Partisi olarak bugünlere geldik, hep anlattık. Şimdi Ortadoğu'daki yanlışılar AKP elinde daha da büyüdü 2002'den sonra ve bugün o terörün bu noktaya gelmesine en büyük nedeni oluşturdu. Başbakan ve etrafında ona destek olanlar CHP'siz bu iş olmaz diyorlar. Ne yap yap CHP'yi de yanına al, CHP'yi de devreye sok birlikte bu işi yapın. Başbakanda CHP mutlaka olmalıdır diye ısrarla konuşuyor. Bu konuşmalara bakarsanız şöyle düşünebilirsiniz. Ya adam ne kadar iyi niyetli. Yani CHP'ye çok değer veriyor, çok saygı gösteriyor, CHP'siz olmaz diyor ne güzel bir düşünce. Sanki bugüne kadar Türkiye'nin bütün önemli sorunları karşısında aynı tavrı takınmış, aynı tutumu takınmış, aman birde CHP'ye soralım, CHP'yle istişare edelim, CHP'yle el ele verelim, birlikte bu işi yapalım demişte şimdi bu konu gündeme gelince elbette onun bir parçası olarak bu konuda da gel beraber çalışalım diyormuş gibi bir düşünce içine vatandaşımız girebilir.

Değerli arkadaşlarım, gerçeği herkes çok iyi biliyor. Bugüne kadar CHP'yi yok saymışsın. Hiçbir konudaki en önemli düşüncelerini bir süre sonra uygulamak zorunda olacağın düşüncelerini dahi sen kim oluyorsun demişsin. Seçim kampanyası içinde ekonomik krize yönelik tedbirler söylemişiz biz vergi indirimi yap vs. diye. Sen

ne anlarsın bu işlerden diye başlayıp CHP'ye en ağır suçlamaları yapmış, en ağır hakaretleri yapmış. Tabi aradan bir ay, iki ay geçince CHP'nin önerdiği tedbirleri uygulamak zorunda kalmış ayrı bir iş. Bunu yapmış. Anayasa değişikliği yapılırken Cumhuriyet Halk Partisinin adını anmamış. Anayasa Türkiye'nin temel belgesi. Seninle kayyim değil. Sen bugün varsın, yarın yoksun. Sen yarın gideceksin CHP gelecek. CHP iktidarında da o anayasa uygulanacak. Sen bir sormaz mısın gelin hep beraber bakalım ne düşünüyorsun diye. Tek temas yok, tek istişare yok, tek soru yok. Biz bildiğimiz gibi yaparız demiş, kendi kafasına göre anayasa değiştirmiş.

Cumhurbaşkanı seçimi yapıyor. Ya ana muhalefet partisi, Türkiye'nin ikinci en büyük partisi. Cumhuriyet Halk Partisine Cumhurbaşkanı konusundaki düşüncesini bir sorsana. Biz çıkmışız AKP'li biriside olabilir. Ama anayasaya inanan birisi olsun, güven veren birisi olsun, AKP'nin iç çekirdeğinden, militan çekirdeğinden birisi olmasın demişiz. Hayır demiş, onu da reddetmiş. Bize sormadan Cumhurbaşkanını seçmiş. Daha dün meclis başkanı seçimi var. AKP'li bir meclis başkanı görevde. Biz demişiz ki, meclis başkanından elbette bizimde zaman zaman şikayetimiz oluyor ama bu işler böyledir. İyi niyetine güveniyoruz, göreve devam etsin destekleyelim demişiz. Hayır o değiştirecek. Emir kumanda zinciri içinde, talimatıyla hareket edecek, yat deyince yatacak, kalk deyince kalkacak birisini seçtirecek. Onun için hayır bu olmaz diyor başka birisini gene bize sormadan, gene bizimle istişare etmeden kendi başına dayatıyor. Şimdi bunu yaptıktan sonra diyor ki, bu konu gelince CHP'siz olmaz. Mutlaka CHP lazım. İyi niyetli pek çok çevrede bize ya niye konuşmuyorsunuz, konuşun, anlatın. Evet elbette konuşmamız lazım.

Şunu herkesin çok iyi bilmesini istiyorum. Bu konuşulan konularla ilgili olarak, yani Türkiye'deki ulusal bütünlük, etnik kimlik, insan hakları, demokrasi, terör konularıyla ilgili olarak Türkiye'de en çok kafa yormuş, en çok düşünce üretmiş, en geçerli politikaları ortaya koymuş parti hiç şüphe yoktur ki Cumhuriyet Halk Partisidir. Bizim 20 yıl önce ortaya attığımız düşünceler bugün Türkiye'ye yön veren temel anlayışı ortaya koyuyor. Yani nedir? Herkesin etnik kimliği kendi şerefidir, etnik kimlik haktır, özgürlüktür, kimse kimsenin etnik kimliğine karışamaz. Nasıl dinine karışamazsa, nasıl mezhebine karışamazsa kimsenin etnik kimliğine de devlet karışamaz, kimse karışamaz. İnsanlar özgür olarak kimliğini ortaya koyar. Ben Kürt'üm der, ben Çerkez'im der, ben Gürcü'yüm, ben Arap'ım der. Elbette der. Onun öyle söylemesi devlete yönelik bir tehdit değildir. Bu devlete zarar verecek bir anlayış değildir. Devletin insanları böyle söyleyemez hale getirmesi hak değildir, demokrasi değildir. Bunları biz 20 yıl önce söylemişiz. Şimdi Türkiye buraya geldi. Ama şimdi bize mademki etnik kimlik hak öyleyse o etnik kimliğe göre de milleti ayrıştıralım, milleti de bölüverelim, o millete göre de bir devlet yapiverelim. Buraya getiriyorlar işi. Böyle bir şey yok değerli arkadaşlarım. Demokraside yok, AB'de yok. Yani bu olaylara AB penceresinden bakma alışkanlığı içinde olan, dünyayı o pencereden gören dostlarım için söylüyorum AB deyip yatan, AB deyip kalkanlar için söylüyorum. AB'de her etnik kimliği millet olarak kabul etmek, ona millet olarak ayrışma yolunu açmak diye bir hak, özgürlük uygulama yok değerli arkadaşlarım. Avrupa'da yok, şimdi Türkiye'de bize dayatmaya çalışıyorlar. Demokrasilerde yok, demokrasi diye Türkiye'ye bunu kabul ettirmeye çalışıyorlar. Tabi en büyük destekçileri de Başbakan. Başbakanın kafa karışıklığı bütün bu sürece neden oluyor. Birde yandaş ya da yandaş olmaya doğru hızla yelken açmış olan medya var. Yandaş olma mecburiyetini kavrayıp ona göre adım atma alışkanlığı içine girmiş, o marşa göre tempo tutmaya başlamış olan medya var. Onlarla bunu götüreceklerini zannediyorlar. Götüremeyecekler değerli

arkadaşlarım. Çünkü bizim milletimiz yüzyıllarca tarihin büyük tecrübelerinin içinden geçmiştir. Olayları en iyi şekilde değerlendirir. Bu tip yanıltmalarla hiçbir yere varmaları kesinlikle mümkün değildir. Milletimiz bu olayı görmüştür. Bu işe kalkışanlar bu projelerin altında kesinlikle kalacaklardır. Milletimiz bunlara fırsat vermeyecektir. Buna kesin inanıyorum. Bu inancımı da güvenle sizlerle paylaşıyorum.

Değerli arkadaşlarım, önümüzdeki günlerde bu tartışmaları yapacağız. Ama artık bu iş oturmaya başladı. Bir sistematik bir propaganda ile medyanın desteğini de seferber eden bir propaganda ile millete bu gerçekleri çarpıtarak anlatma gayreti var. Ama bu gayret kesinlikle başarıya ulaşamayacaktır. Bizim bu konudaki düşüncelerimiz ortada. Cumhuriyet Halk Partisinden yararlanmak isteyenler her konuşmamızda söylediğimiz gerçeklere bakabilirler. Bu konudaki yayınlarımıza bakabilirler, raporlarımıza bakabilirler. Her vesileyle düşüncelerimizi ortaya koyduk. Bunların hepsi iktidar tarafından kullanılabilir, kullanılmalıdır. Bizim düşüncelerimizle katkı yapmamız sözkonusuysa o düşünceler zaten ortadadır. Biz saklamıyoruz, gizlemiyoruz, kapalı kapılar arkasında değildir o düşünceler. O düşünceleri alsınlar değerlendirsınlar. Bize sorarlarsa cevaplarını da alırlar, düşüncelerimizi elbette ifade ederiz, ediyoruz. Sorun Cumhuriyet Halk Partisinin birikiminden, düşüncelerinden, politikalarından yararlanma sorunu değil. Bu konuda bir engel yok. Sorun Cumhuriyet Halk Partisini bu yanlış yolculuğun parçası halinde gösterme mecburiyetinden kaynaklanıyor. İktidar kendisini buna mecbur hissediyor, yanına CHP'yi almak istiyor, onun için etrafındakilerde canım istemesen de git konuş, anlat diye bize güya baskı yapıyorlar. Bize bu doğrultuda yön vermeye çalışıyorlar. Bunların hepsini ilgiyle izliyoruz.

Değerli arkadaşlarım, Cumhuriyet Halk Partisi bu konularda Türkiye'ye daima yön vermiştir, ufuk açmıştır. Bu sorumluluğumuzu biliyoruz. Gene bu doğrultuda gerekli gayreti önümüzdeki günlerde de göstereceğiz. Ama halkımızın her şeyi çok iyi anlamasına gerek vardır. Anlaşılması gereken ortada iyi niyetli, konuyu çözecek bir proje yoktur. Belirsizlik hakimdir, ucu açık bir süreç vardır. Ne yapmak istediklerine karar verememişlerdir. Ne yapmayacaklarına bile karar verememişlerdir. Anayasayı değiştirecekler mi, değiştirmeyecekler mi bu konuda dahi karar yoktur. Böyle bir tereddüt ortamı içinde bizim onların sorumluluğunu, tutarsızlığını paylaşmamız elbette sözkonusu olmayacaktır.

Bu bayram ortamında bunları söylemek zorunda kaldım. Çünkü Başbakan iki gündür sürekli bunları anlatıyor. Sanki bunların cevabı yok gibi bir manzara ortaya çıkıyor. Bunların hepsinin cevabı vardır. Başbakan kendi kendine konuşuyor. Boş konuşuyor. Bunların hepsinin cevabını her zeminde kendisine vermeye devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlarım, bu bayramı en iyi şekilde sevdiğinizle, ailenizle, ana babalarınızla, hısım akrabalarınızla, konu komşunuzla birlikte huzur ve mutluluk içinde yaşayın. En güzel bayramlara milletimiz layıktır. İnşallah çok daha güzel bayramları hep beraber yaşayacağız. Hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum.

İSTANBUL SEL AFETİ HAKKINDA MUSTAFA ÖZYÜREK'İN BASIN TOPLANTISI (13.09.2009)

Yaşadığımız sel felaketini hepimiz gittiniz gördünüz. Biz de Genel Başkanımız olmak üzere bölgeyi gezdik, gördük. Çok büyük bir felakette İstanbul Karşı karşıya kalmıştır. Ama bu bile bile, göre göre yaşanan bir felakettir. Eğer siz sel yatağına bina yaparsanız, sel yatağını dereleri ıslah etmezseniz bu felaketlerle karşı karşıya kalırsınız. Eğer durum böyle devam ederse felaketler kaçınılmazdır. Onun için her felaket olduğunda, meydana geldiğinde onu bunu suçlayarak üzerinize düşen görevleri, üzerinize düşen sorumlulukları yapmayarak gününüzü gün ederseniz gene İstanbul'da insanlar ölür. İstanbul'da milyarlarca dolarlık zararlar karşı karşıya kalırsınız.

Burada iktidar her zaman olduğu gibi Sayın Başbakan, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanı muhalefeti suçlayarak, ozon tabakasını suçlayarak o bölgede bina yapmış olanları suçlayarak kendilerini temize çıkarmaya çalışıyorlar. Ama insaf ile bakan yurttaşlarımız görürler ki, 16 yıldır İstanbul Büyükşehir Belediyesini Recep Tayyip Erdoğan ve onun kadrosu idare ediyor. Biliyorsunuz, 1994 seçimlerini Recep Tayyip Erdoğan kazanmıştı. Ama Refah Partisinden seçilmişti. Arkasından Ali Müfit Gürtuna yine aynı partiden daha sonra bir ihtilafları oldu ayrı mesele. İki dönemdir de Kadir Topbaş yönetiyor. Daha öncesine ait Cumhuriyet dönemine ait hatta Atatürk dönemine ait Belediye Başkanlarını suçlayarak bu işin altından kalkmak, bu işten kaçmak söz konusu değildir. Şimdi 2004 yılından itibaren çıkan Belediye kanunu ve Büyükşehir Belediye Kanunu bütün ruhsat yetkilerini, bütün derelerle ilgili ıslah yetkilerini Büyükşehir Belediyesine vermiştir. Hani diyorlar ya, işte 1999'da şu verdi. 1985'de şu ruhsat verdi. Böyle bir şey yok ama varsa başka belediye başkanları yanlış bir iş yaptı. Siz 16 yıldır iktidardasınız. Bırakınız yanlış düzeltmeyi yepyeni İstanbul kurabilirsiniz 16 yılda. 16 yıl az bir süre değil. Şimdi bütün dere yatağına yapılan binalarla ilgili dere yatağında yapılan imar planlarıyla ilgili bütün Büyükşehir belediyesi imar komisyonu kararları da arkasından belediye meclisi kararına dönüşmüş kararlar elimizde.

Bunların hiçbirinde yani dere yatağında yapılan inşaatların, dere yatağında yapılan plan tadilatlarının hiçbirinde CHP'li belediye meclis üyelerinin oyu yok. Bırakınız oyu olmayı, hepsinde arkadaşlarımızın özellikle komisyon raporlarında muhalefet şerhleri var. Yani biz CHP'liler CHP'li belediye meclis üyeleri bu dere yatağında bina yapılmasının, bu dere yatağının imara açılmasının felakete yol açacağını uyardık. Sadece biz uyardık. Mimarlar Odası uyardı. Mühendisler Odası uyardı. Hatta konu yargıya gitti ve yargıda bu binalarında bir kısmının yıkılması planının iptali yönünde kararlar aldı. Hiçbirini dikkate almadılar. Ayrıca Büyükşehir'e bağlı olan İSKİ dere yatağında ve su havzalarında yapılan yapılarla ilgili yüzlerce tutanak tuttu. İSKİ ayrı bir kuruluş değil aslında. İSKİ'nin başkanı da Kadir Topbaş'tır. Belediyeyi yöneten de odur. Ayrıca İSKİ'nin genel kurulu da belediye meclisidir. Buna rağmen sorumluluk gereği teknik namuslarının bir doğal sonucu olarak tutanakları tutmuşlar, demişler ki bu sel yatağına yapıyorsunuz bu felakete yol açar. Bunu yıkın ama belediye yıkmamıştır. Onun için şimdi Başbakan büyük bir keşifte bulunuyor. Diyor ki, dere

yataklarının yapılaşması, derelerin ıslahı yetkisini İSKİ'ye vereceğiz. Fiilen zaten oradaydı. Değişen bir şey yok.

En büyük felaket tabii Silivri'de de, Çatalca'da da, Büyükçekmece'de de büyük felaket yaşadık ama en büyük felaket Ayamama deresinde yaşandı. Ayamama dersi hepinizin bildiği gibi bu havaalanına giden Hürriyet Gazetesinin daha önce Sabah Gazetesinin bulunduğu o aradan geçmiş olan yol. Basın Ekspres yolu onun sol tarafında bir dere geçiyor. O dere Ayamama deresi daha önce orada geniş bir su yatağı, dere vardı. Çok su geldiği zaman o geniş dereden akar giderdi. Ama ne zaman ki yol yapıldı o yolun hemen havaalanına doğru giderken sol tarafına tesisler yapıldı. Sağlı sollu binalar yapıldı. Orada felaket başladı. Dünya Ticaret Merkezi, EGS'nin olduğu yerler. İhlas Holding'in olduğu yerler. Çağ Kolejinin bulunduğu yerler bunlar hepsi dere yatağına yapılmış olan inşaatlardır ve bunlar tesadüfen gecekondu eklende yapılan binalar değil belediyeden ruhsat alınarak yapılmış binalardır. Şimdi geçmişte İstanbul'da daha çok gördüğümüz olay kaçak izinsiz gecekondular yapılmıştı. Bunlar derme çatma binalardı. AKP ile birlikte bu derme çatma binaların dönemi bitti yerine belediyede ruhsatlı büyük iş merkezleri, büyük iş hanları, okullar, hastaneler yapılmaya başlandı. Niçin buna gidildi? Yani bu konuda uyarı kimse olmadı mı? Biraz önce söyledim. CHP Belediye Meclisi Üyeleri, CHP'liler sürekli dere yatağına bina yapmayınız. Dere yatağının doğal düzenini bozmayınız diye uyarılarda bulundu. Mimarlar Odası uyardı. Buna rağmen niçin bu uyarılar dinlenmedi de bugünkü felaketle karşı karşıya kaldık. Çünkü AKP İstanbul rantından beslenen bir partidir. AKP'nin dayanağı ranttır. Kent rantlarıdır. En büyük kent rantı da İstanbul'da oluşmaktadır. Oluşan bu kent rantlarını AKP'liler çok uygun bir şekilde aralarında paylaşmaktadırlar. Onun için hayatını kaybetmiş 33 vatandaşımızın katili bu rant peşinde koşanlardır. Yani bu bile bile rant uğruna dere ıslah edilmemiştir. Dere yatağına binalar yapılmıştır ve büyük felaketle karşı karşıya kalmışızdır. 13 kişinin hayatını kaybettiği Kamer Garajında Genel Başkanımızla birlikte arkadaşlarımızla birlikte bir inceleme yaptık. Belki sizlerden de pek çok arkadaşınız görüntüledi. İzledi. 13 kişinin öldüğü bir yer. Hemen derenin kenarı deniliyor ki işte ruhsatlar daha önce verildi. Hayır değerli arkadaşlarım bunun ruhsatı orayı işleten kişinin açıklamasıyla sabittir ki 1995'ten itibaren 4'er ay 4'er ay uzatılarak verilmiştir. Eğer daha önce de verilmiş olsaydı siz iktidardasınız bunu iptal edin. Peki, o garaj kimin? Genel Başkanımız orada bir soru sordu. O garaj Sayın Başbakanın çok yakını olan Cihan Kamer'in % 24,5'üne sahip olduğu işletmesini yine o aileden birisi tarafından yapılmış olan bir garajdır. O garajda yüzlerce tır, yüzlerce çekici park etmekte ve gece aniden gelen selle 13 insan orada hayatını kaybetmiş ve sürüklenen tırlar, devrilen çekicilerle çok büyük bir zarar verdi. Onun hemen yanında Osmanlı Garajı var. Yine tırların park ettiği bir garaj. Orayı da Sayın Topbaş'ın açıklamasıyla sabittir ki. Biz diyor 2009'da burayı mühürledik. Ama mühürlediniz ama Eylül ayında selin geldiği günlerde de orası çalışıyordu. Orada da büyük hasar meydana geldi. Yani arkadaşlarım işin özü şu. AKP rant sağlamak için dere yataklarını imara açmıştır. Bunu plan değişiklikleriyle yapmıştır. Plan değişiklikleri CHP'li belediye meclis üyelerinin açık muhalefetine rağmen yapılmıştır. Mimarlar Odasının açık muhalefetine rağmen yapılmıştır ve sonunda da bu felaket başımıza gelmiştir. Şimdi Sayın Başkan çok güzel laflar ediyor. Derenin intikamı acı olur diyor. Buraları ıslah etmemize dava açan CHP engel oldu diyor. İl başkanımız Sayın Gürsel tekin açıkladı. CHP'liler hiçbir dere ıslahıyla ilgili konuda dava açmamışlardır. Hakkı zayı olan, binası yıkılan veya yıkılacak binası için yeteri kadar istimlak bedeli ödenmeyen vatandaşlar hakkını elbette arayacaktır. Kaldı ki hak aramayı dava açmayı suçlu gibi

gösteren bir davranış hukuk devletinde olamaz. Demokratik düzende olamaz. Bunlar diktatörlük dönemlerinin, faşizan yaklaşımların sonucudur.

Dünya Bankasından 2007 yılında çok büyük miktarda kredi tahsis edilmiştir. Bu derlerin ıslahı için. Fakat 2 yıldır bu para belediyede olmasına rağmen (başka yerlere kullanmışlardır büyük ihtimalle) dere ıslahıyla ilgili olarak bir kuruluş para harcanmamıştır. Yani ortada bir kaynak sorunu yoktur. Kaldı ki çok büyük bir bütçesi olan Büyükşehir belediyesinde dere ıslahına yetecek kadar kaynak, para ödenek her zaman bulunabilir. Ayrıca Dünya Bankasından hazır çıkmış kredi de vardır. Buna rağmen hiçbir şey yapılmamıştır. Bu da gösteriyor ki birinci mesele kaynak meselesi değildir. İkinci mesele teknik yönden uyarılmadık bilgimiz yok, nereden bilelim böyle bir felaketin doğacağını deme şansları da yok her türlü uyarı yapılmıştır. Ama buna rağmen 33 kişinin ölümüne yol açan bir felakete karşı karşıya kaldık. Niçin? Biraz önce söylediğim rant merakıdır ve AKP iktidarının İstanbul'u talan etme anlayışının sonucudur. Gerçekten İstanbul Sayın Erdoğan ilk belediye başkanı seçildiğinde demiştir ki İstanbul'da boş alan bırakmayacağım. Gerçekten selin akacağı alanı bile bırakmadılar ve bu felaket karşımıza geldi.

İstanbul bir deprem bölgesi değil mi? 1999'da çok büyük bir depremi yaşadık. Çok can verdik. Çok bina yıkıldı. O günden bu güne ne tedbir aldınız. Hiçbir tedbir almadınız. Mesela Anadolu Yakasında bir depremde vatandaşların kaçabilecekleri boş alan yoktur. Deniz kıyısına gidemezsiniz biliyorsunuz depremde büyük bir risk vardır. Onun dışında eskiden meteorolojinin arsası vardı. Orayı da verdiler birilerine. Depremde insanların çadır kuracağı bir alan bile kalmamıştır. Yani böylesine bir yağma düzenidir. Ne acıdır ki Sayın Başbakan bu hala pek çok vatandaşımızın kayıp olduğu, cesedinin bile bulunamadığı bir dönemde buralarda gelip inceleme yapacağına, talimatlar vereceğine yine 3. köprünün güzergahının tespitiyle meşguldür. Çünkü orada da rant kapısı doğacaktır. Onun için sel yatağında yeterli rant kullanılmıştır. Öyleyse ormanı yok ederek 3. köprü yaparak yeni rant alanları yaratmaktadır. Şimdi İstanbul'da AKP anlayışı dediğimiz gibi önlem almayarak zamanında dereleri ıslah etmeyerek, dere yatağına binalar yaparak, yaptırarak felakete yol açmıştır. Felaket meydana geldikten sonra Büyükşehir Belediye Başkanı bir gün ortada görünmedi. İkinci günden itibaren de ozon tabakasından başlayarak, vatandaş suçlayarak bu işin üstesinden gelmeye çalıştı. Sayın Başbakan geldi yere inip kaybolan vatandaşların, ölen vatandaşların pek çok malı hasara uğrayan vatandaşların yanına gelemedi. Sadece havadan helikopterle dolaşarak inceleme yapmaya çalıştı. Çünkü yüzleri yoktu. O sel felaketinden zarar gören yakınlarını kaybetmiş insanların yanına gidip geçmiş olsun demeye bile yüzleri yoktu. O nedenle uçakla dolaşarak vaziyeti idare etmeye, ilgileniyormuş gibi yapmaya çalıştılar ve diler ki kimse kusura bakmasın bundan sonra daha acımasız olacağız. Bu binaları yıkacağız. E peki, bu binaların bu felakete yol açacağını yaparken biliyordun ama şimdi selin tokatı öylesine kuvvetli gel ki, zorunlu olarak önlem almaya çalışıyoruz. Yine alacağı önlem sırasında göreceksiniz yandaşlarının binası, tarikatların binası duracak onun dışındaki insanların binası belki yıkılacaktır.

Konu medyamızda İstanbul'da yeteri kadar tartışılıyor, görüşülüyor. Biz bunu TBMM'ye taşımaya karar verdik. Çünkü bütün konuların görüşüleceği, konuşulacağı ve tedbirlerin alınacağı yer milletin temsilcilerinden oluşan TBMM'dir. Biz İstanbul Milletvekilleri olarak genel görüşme açılmasını, bu konunun enine boyuna görüşülmesini, niçin ihmaller nelerdir, sorumlulukları kimlerdir bunların tespit

edilmesini ve bundan sonra bu tip felaketler meydana gelmemesi için alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi için bu genel görüşme önergesini sunmuş bulunuyoruz.

Soru: efendim mağdur ailelerden bahsettiniz. Mağdur ailelere herhangi bir yardım yapılması için bir öneriniz var mı mecliste.

Cevap: tabi bu genel görüşme sırasında ki genel görüşmenin yapılabilmesi de maalesef AKP'nin çoğunluğunun kabulüne bağlı. O genel görüşme noktasında da bu zarar gören ailelere yardım için her türlü önerimiz, her türlü baskımız olacaktır.

Soru: Geçtiğimiz günlerde Mimarlar Odasından bir açıklama yapıldı bu açıklamada da 1997 yılında zannedersen 1/5 ölçekli bu bölgeye bir plan oluşturulmuş. Sayın Başbakanın belediye başkanı olduğu söyledi. Yalnız Başbakan bunu kesin bir dille yalanladı. Bu konuda görüşlerinizi alabilir miyiz sizden.

Cevap: Evet Şimdi Mimarlar Odasının raporu elimde. Bu 1997 yılında 1/5000 ölçekli planın değiştirildiği belediyedeki kayıtlarla sabit ve bunun üzerine mimarlar odasının dava açtığı mahkeme kayıtlarıyla sabit. Daha sonra 2001 yılında bu davanın kabul edilerek yürütmeyi durdurma kararı yine idare mahkemesi kararıyla sabit ve en son aşamada da Danıştay kararıyla, Mimarlar Odasının talebine hak verildiği, kabul edildiği sabit ve 1994 yılında Recep Tayyip Erdoğan'ın RP'den Belediye Başkanı seçildiği kesin kayıtlar bunu gösteriyor. 1997 yılında da kendisinin belediye başkanı olduğu yani bu dere yataklarıyla ilgili imar planının yapıldığı dönemde belediye başkanı olduğu sabit bunun neresine itiraz ediyor anlamadım. Ama yalan söylemek, yalandan kim ölmüş derler ya şimdi Sayın Başbakanın huyudur. Âdetidir ve kendi sorumluluğunu başkalarına atmak hep bunu yaparlar. Utanmasalar Atatürk döneminde bu işler yapıldı diyecekler. AKP iktidarı geldiğinde, 1999 yılında İstanbul daha küçük bir kentti. Kimsenin aklına da bu dere yataklarını kullanmak, buralara ruhsat vererek alışveriş merkezi, otel yapmak gelmezdi. Olsa olsa bazı vatandaşlar kaçak gecekondular yapıyorlardı. Başta da söylediğim gibi onun için bunlar rant sağlamak için buraları imara açmışlardır. Ve bu felakete bile bile davetiye çıkarmışlardır.

Soru: dere yataklarında özellikle dederesi yatağında yüzlerce oteller var. Peki, Sayın belediye Başkanının söylediği yıkacağız söylemini gerçekçi buluyor musunuz? Şimdi bunları yıkmak bu kadar kolay mı? Yıkabileceğini düşünüyor muydunuz?

Cevap: Şimdi ben düşünmüyorum. Biraz önce de söyledim. Kendi yandaşlarının binalarını yıkmayacaklardır. Çünkü o binaların çoğuna kısa bir süre önce kendileri ruhsat vermişlerdir. Belki zaten kızdıkları, piyasadan çekilmesini istedikleri bazı firmaların binalarını göstermelik olarak yıkabilirler. Zaten bu işlerin plan tadilatı sırasında düşünmeleri lazım. Bina yapılırken düşünmeleri lazım. İşte koca koca oteller yapıldı. Koca EGS'nin koca koca binaları var. Dünya Ticaret Merkezi. Bunlar dere yatağında ruhsatla yapılmış binalar. Nasıl yıkacaksınız? Ne olacak. Şu da kesin ki TOKİ'nin yaptığı binalar. Devletin yaptığı hastaneler mutlaka ve mutlaka bir şeyler yapmak lazım. Yani İstanbul yaşanılır bir kent olsun istiyorsak, İstanbul'da yeni yeni vatandaşlarımızın ölmesini, sellerin binaları basmasını önlemek istiyorsak mutlaka radikal önlemler alıp bir kısmını yıkmamız gerekir.

(CHP'NİN 86. YILDÖNÜMÜ ETKİNLİĞİ PANELİ) YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE DEMOKRASİ (9 EYLÜL 2009)

Muammer AYDIN- Sayın Genel Başkan, Cumhuriyet Halk Partisinin değerli yöneticileri, Sayın partililer, değerli konuklar, hepimiz bugün tertiplenen bu panele hoş geldiniz. Tabii içinden geçmekte olduğumuz bu süreçte bugünkü 86. yılını kutlayan Cumhuriyet Halk Partisi ve yine bu süreçte yaşananlar ama Cumhuriyet Halk Partisinin varlığı önemli bir yet tutmaktadır. Çünkü siyasi partiler siyasi hayatın ve demokrasilerin vazgeçilmezleridir. Ancak 86 yıl yaşayabilmiş bir siyasi parti gerçekten cumhuriyeti ve demokrasiyi ne kadar özümsemiş olduğumuzun da önemli bir göstergesidir. Çünkü 1950'de çok partili hayata geçilmiş olmasına rağmen bugün önemli dönemlerden geçmiş ülkede görev almış siyasi partilerin siyasi hayatımızda bulunmamış ve bulunmuyor olmasını da dikkatinize sunuyorum.

O nedenle özellikle demokratik yolları kullanarak ama cumhuriyetle kavgalı olarak siyasi hayatın içerisinde yer alanların çok fazla yaşayabileceğini de düşünmüyoruz. Evet siyasi partiler demokrasilerin ve siyasi hayatın vazgeçilmezleridir. Ancak her ülkenin değerleri vardır. O değerlerle kavgalı olmak gerçekten hem o ülke değerlerine ve onları yaşatmaya canını veren, kanını veren ve cumhuriyetin kuruluşuna, onun değerlerine hayat veren ve bu ülkede demokrasiyi yaşatmaya azmetmiş olan insanlara da gerçekten bir saygı ifadesi olarak bir kez daha düşünmek gerekir diye ifade etmek istiyorum.

Evet ben şahsım adına ve temsil ettiğim kurum adına ve müsaadeleriyle bu konudaki söz hakları saklı kalmak kaydıyla değerli panelistler adına yeniden ve bir kez daha Cumhuriyet Halk Partisini ve Genel Başkanının şahsında tüm partilileri, yöneticileri kutlamak istiyorum. İyi ki varsınız, iyi ki olacaksınız. Çünkü Atatürk'ün mirasisiniz.

Evet demokrasiden bahsettik. Demokrasi olmazsa birçok şey olmaz ve kavramlar içi boş hale gelir. Sayın Genel Başkan birçok hatlarıyla ifade ettiler. Cumhuriyetle demokrasi arasında hukuk bağlamında önemli ilintiler var. Bir ülkede hukuk olmazsa ve o ülke hukuk devleti olmazsa sıkıntı kapıda demektir. Nitekim içinden geçtiğimiz süreçte de hukuk devleti olarak yeşeren, cumhuriyetin nitelikleriyle bezenmiş bu ülkede bir takım sıkıntıları hukuk devleti anlayışından uzaklaşarak gerçekleştirmek isteyen bir anlayışla karşı karşıyayız. Anayasamızda özellikle anayasa 3 erkin birbiriyle bağımsızlığını ve bu erklerin birbiriyle olan ilintilerini düzenler. Nitekim yasama ve yürütmeyi yargı erki denetler. Yasama çıkardığı yasaları hukukun üstünlüğü ilkesine inanmış bir hukuk devletinde yargı erkinin organları denetler. Yine yürütmenin iş ve eylemlerini yine hukukun üstünlüğü ilkesine inanmış bir hukuk devletinde yargı ve yargının organları denetler.

Oysa bugün geldiğimiz noktada yasama ve yürütme artık yargıya da el atmaktadır. Ve bu durum kesinlikle içe sindirilemez bir hale gelmiştir. Çünkü yargının diğer kurumlara olan ilintisinde bağımsız olması gerekirken ve yine yargı kendi içindeki kurumlarıyla birbirlerine karşıda bağımsız olması gerekirken bunların yaşanmaması tam tersine siyasetin yargı üzerinde gölge yapması, hatta daha ileriye giderek yargıyı kullanarak emellerini gerçekleştirmeye çalışması ki gerçekten bir kaosa neden olmaktadır. Nitekim içinden geçtiğimiz süreçte yaratılan ve yaşanan bir soruşturma hala ucu açık şekilde devam etmektedir. Dünya tarihinde görülmemiş bir soruşturma ucu açık biçimde bir takım kavuşturmalara dönüşmek kaydıyla devam ediyor. Nerede duracağını zannediyorum ki onu yaratanlar dahi bilmiyordur. Kovuşturmaların ne zaman biteceğini hiçbir hukukçu kestiremiyor. O zaman burada bir yanlışlık var demek. O yanlışlığı da inanıyoruz ki tam bağımsız Türk yargısı mutlaka çözecek ve bir gün bu kör düğümü çözülmüş şekilde, kendine yakışan şekilde kenara koyacak ve demokrasiyi, cumhuriyeti ilkeleriyle yaşatacaktır.

Evet soruşturmalardan bahsettik. Bahsettiğimiz bu soruşturmalarda hep söylendi, hep çizildi, hep yazıldı önemli hukuka aykırılıklar vardı. Hukuka aykırılık neden olur? Adı üstünde zaten hukuka aykırı, yani yasal düzenlemelere aykırı. Yani hem ulusal, hem uluslararası mevzuata aykırı. Olur mu? Ben

yaparsam olur. Ben yaptım oldu mantığıyla yürütülen bir yargıyı ancak taraflı yargı olarak nitelendirebiliriz. Oysa soruşturmaların ve kovuşturmaların tarafsız, yansız, nesnel yargı organları ve o organlarda görev alan hakimler, savcılar ve tabii ki vazgeçilmezleri avukatlar tarafından gerçekleştirilmesiyle olur. Ama gördük ki, Türkiye’de soruşturma makamları aldıkları yetkiyi sonsuz zannederek işlemler yaptılar. Oysa hiçbir yetkinin sonsuzluğu söz konusu değildir. Ki özgürlüklerde dahi sonsuzluk ve sınır vardır. Çünkü herkesin özgürlük alanının bittiği noktada bir başkasının özgürlüğü başlar. Özgürlüklerde ifrata kaçmak anarşi doğurur hukuk fakültelerinde bize öğretili. Demek ki, özgürlükleri yaşarken ifrata kaçmamak lazım. Demek ki özgürlükleri ve alınan yetkileri kullanırken de ifrata kaçmamak lazım. Ama öyle gözüktü ki soruşturmayı yürütenler ve hala bu ülkede birçok yerde ben yaptım oldu mantığıyla soruşturmalar bu şekilde devam ede gelmektedir. Ve bu soruşturmalardan şuana kadar toplam 6 bin sayfayı bulan üç iddianame doğdu. Her üç iddianamede mahkemesi tarafından kabul edilerek şuanda kovuşturma olarak devam ediyor. Ama bir gerçek var. Bu iddianamelerde yer alanların ne kadar doğru olduğu yargılama sırasında gerek soruşturma aşamasında diğer şüphelilerce, kovuşturma aşamasında da sanıklar ve vekillerince ifade edildi. Ve birçoğunun gerçekten uydurma olduğu, birçoğunun gerçek dışı olduğu ve birçoğunun da birbirini çelişkili olduğu açık ve net olarak görüldü ve inanıyoruz ki, yargılama makamları objektif olarak bu yargılamayı sonuçlandırdıklarında içinde kayda değer çok fazla bir sıkıntı olmadan bu yargılamalar sona erecektir. Bizim istediğimiz gerçekten hukuka uygun olarak, bizim istediğimiz gerçekten bu ülkenin barışını bozmadan, toplumsal barışına zarar vermeden ve ülkedeki demokratik hayata zarar vermeden bu sürecin geçirilmesi ve yine demokratik yollarla bu süreçten kurtulmaktır. Aksi takdirde gerçekten bir ülkede demokrasiden bahsedilemez, yargının bağımsızlığından bahsedilemez ve hukuk devletinden bahsedilemez. Oysa bugün yaşananlar bunların hepsinin tersini göstermekte. Ama umutlarımız cumhuriyetin kuruluş nitelikleri ve oradan aldığımız güçle Atatürk ilke ve devrimlerinden ve bunların bu ülke hayatına yaygın olarak yayılmış olmasından ve laikliğe sahip çıkılmasından yola çıkarak bütün bunların aşılacağını düşünüyoruz.

Rıza TÜRMEN- Teşekkür ederim Sayın Başkan. Cumhuriyet Halk Partisinin Sayın Genel Başkanı ve değerli milletvekilleri, saygıdeğer mensupları hepinizi saygıyla selamlarım. Cumhuriyet Halk Partisinin 86. kuruluş yıldönümü kutlu olsun.

Bu kuruluş yıldönümüne konuşmacı olarak katılmak benim için büyük bir onur. Beni buraya davet eden Cumhuriyet Halk Partisi yönetimine bu yüzden çok teşekkür etmek istedim. Tabii Mustafa Kemal Atatürk’ten sonra konuşmacı olmanın ne kadar büyük bir onur ve ne kadar büyük bir güçlük olduğunu takdir edersiniz. Fakat o konuşmanın ışığında bu panelin yapılmış olması bence panele ayrı bir anlam kazandırıyor.

Türkiye’nin içinden geçtiği dönem sırasında yargı bağımsızlığı konusunda bir panel düzenlenmesi bence son derece isabetli. Yargı bağımsızlığı nedir? Yargı bağımsızlığının temelleri nedir bunları gözden geçirip ondan sonra Türkiye bu konuda nerededir sorusuna yanıt aramak bu aşamada çok önemli. Yargı bağımsızlığı demokrasinin temel taşlarından biri. Eğer hukuk devleti kuvvetler ayrılığı demokrasinin omurgası ise yargı bağımsızlığı bu omurganın üstüne oturduğu bir temel taşı. Yargı bağımsızlığını ortadan kaldırdığınız zaman bütün bir kaide çökebilir. Kuvvetler ayrılığı hukuk devleti ve buna bağlı olarak demokratik sistem çökebilir. O nedenle yargı bağımsızlığının korunması aslında bunun için verilen mücadele, aslında demokrasinin korunması için verilen mücadeledir.

Bağımsız bir yargının iki temel işlevi olduğunu düşünüyorum. Birinci işlevi; tabii ki yargılama sürecinin adil yargılama kurallarına uygun olması, adil yargılamanın bütün güvencelerini içermesi yargılamanın. Bunu sağlamak birincisi yargı bağımsızlığının işlevi. İkinci işlevi ise; demokrasiyi ve demokrasinin içerdiği değerlerin korunması. Yargı bağımsızlığının daha genel bir işlevi de bu. Bunları tabii sağlayacak hukuki düzenlemeler lazım. Bu düzenlemelerin doğru dürüst uygulanması lazım. Bunlar yapılmadığı takdirde yargı bağımsızlığı kendiliğinden olan biten bir şey değil. Ve bunları yapmakta tabii hükümetin görevi, siyasi iktidarların görevi. Siyasi iktidarlar ne kadar yargı kararlarını sevmeseler de, yargı kararlarını beğenmeseler de gene de yargının bağımsızlığını korumak için gerekli önlemleri almaları aslında demokratik rejimin bir kuralı. Yargı bağımsızlığını iki türlü anlamak mümkün. Bir yargıcın bağımsızlığı, ikincisi de kurumsal olarak yargının bağımsızlığı. Erk olarak bağımsızlığı. Yargıcın bağımsızlığı şu anlama geliyor. Yargıç hukuk dışında hiçbir makama tabii olmamalı. Yargıç bir koruyucu duvarla çevrilmeli ve bu davar arkasında yapılmış olabilmeli. Üzerinde hiçbir etki olmamalı. Kararlarını etkileyecek hiçbir şey, hiçbir unsur bulunmamalı. Dış baskılara karşı güvencelere sahip olmalı. Ve emin olmalı ki verdiği karardan dolayı azil ya da terfili yapılmaması, ya da nakledilmesi

gibi yaptırımlarla karşılaşmayacaktır. Böyle bir endişesi olmaması çok önemli. Kişisel bağımsızlık, yargıcın kişisel bağımsızlığı siyasal iktidarlardan, davanın taraflarından, kamuoyundan, hatta diğer yargıçlardan ve hatta kendinden bağımsızlık. Kendi düşüncelerinden, kendi inançlarından, kendi ideolojisinden bağımsızlık. Yargıcın tek bağımlı olduğu, tek dayandığı şey hukuk ve yasalar olmalı.

Kurumsal bağımsızlık ise; aslında kurumsal bağımsızlık kişisel bağımsızlıkla birbirini tamamlayan kavramlar. İkisi kümülatif, ikisinin birlikte bir arada olması lazım. Tek başına kişisel bağımsızlık yeterli değil. Kişisel bağımsızlığın mutlaka kurumsal olarak yargı erkinin bağımsızlığıyla sağlanması gerekli. Yargı hiçbir şekilde yasama ya da yürütmenin bir uzantısı olmamalı. İdari yönden bağımsız yönetilmeli. Yürütmenin kararlarına tabi olmamalı. İşte bu amaçla yargının kurumsal ve dolayısıyla yargıcın kişisel bağımsızlığını sağlamak için devletler yargıçlardan oluşan, yargıyı idare edecek bağımsız kurullar oluşturuyorlar. Yargının bütün idari işlemleri yürütmeye değil, adalet bakanlığına değil, bu bağımsız kurullar tarafından yerine getirilmesi önemli. Yani bu bağımsız yargıç kurullarını yargının bütün idari işlemlerini yapacak olan bağımsız yargıç kurullarını bütün batı demokrasilerinde görüyoruz. Türkiye’de de görüyoruz. Türkiye’de de anayasanın 159. maddesi Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunu düzenliyor. Yalnız Türkiye’deki bir kere bu hakim ve savcılar aynı kurula tabi olması birçok ülkeden farklı. Bütün aşağı yukarı ülkelerde hakimler ve savcılar ayrı kurullara tabi. Aslında hakimlerin bağımsızlığı sözkonusu. Savcıların yaptığı iş biraz daha değişik. Savcıların yaptığı iş hakimlerle aynı şey değil tabi. Savcılar daha fazla devlete yakın görevliler. O nedenle ikisini aynı sepete koymuyorlar. Bizde aynı sepete konmuş. Birinci problem oradan başlıyor.

Şimdi bu 159. maddede öngörülen Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu birçok bakımdan eksikleri olan bir kurum. Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu yargı bağımsızlığının anahtarı aslında. Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu bağımsız olarak etkili bir biçimde çalışabilirse o ülkede yargı bağımsızlığının bir güvencesi haline geliyor. Ama böyle değil de yargı Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu üzerinde yürütmenin bir etkisi varsa, yürütme ipleri elinde tutuyorsa o zaman bütün bir yargı yürütmeye tabi olarak çalışmaya başlıyor. O bakımdan Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun ne oldu, ne bitti, ne kadar bağımsız olduğu o ülkedeki yargının ne kadar bağımsız olduğunu gösteren bir kriter. Anayasanın 159. maddesinde düzenlenen Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun bir çok eksikliği olduğu gerçek. O nedenle bir reform ihtiyacı var. Ve bu reformla ilgili adalet bakanlığının bir tasarısı geçenlerde ortaya çıktı. Adalet Bakanlığının tasarısında söylenen şey deniyor ki amaç yargı bağımsızlığının güçlendirilmesidir. Bu tabi çok güzel bir amaç. Yargı bağımsızlığının güçlendirilmesine gerçekten Türkiye’de ihtiyaç var. Ve bir takımında önlemler sıralanıyor. Bunlardan en önemlisi hakimleri teftiş görevinin adalet bakanlığından alınarak bu Hakim ve Savcılar Yüksek Kuruluna bağlanması. Bu çok önemli bir gelişme. Çünkü şimdiye kadar adalet bakanlığı müfettişleri yargının üzerinde bir demokrasinin bulucu gibi sallanıyordu. Ve iktidarın sevmediği kararları alan hakimler müfettişleri kapılarında buluyorlardı. O nedenle teftişin bir kere Hakim ve Savcılar Yüksek Kuruluna bağlanması önemli bir gelişme.

Bunun yanında işte Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun ayrı bir bütçesi olması, ayrı bir sekreteryası olması, ayrı bir binası olması ki yoktu. Adalet bakanlığının bir uzantısı halindeydi. Bu kurulun kararlarını yargı denetimine tabi olması. Hepsi önemli adımlar, olumlu gelişmeler. Ancak tabi bunların bir anlam taşıyabilmesi için Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun bağımsız olması gerek. Eğer Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu bağımsız bir kurul olarak çalışmıyorsa onun ayrı bir bütçesi, ayrı sekreteryası ya da teftiş yetkisinin ona verilmesinin de gerçekte hiçbir anlamı kalmayacaktır. O nedenle bakmak gerek şimdi. Bütün bu reform tasarıları çerçevesinde Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu bağımsız bir kurul haline gelmiş midir? Bu reform tasarısında Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun bağımsız bir kurul olmasını önleyen iki tane önemli neden vardır. Bir tanesi işte her beyanda söylendi, tartışıldı. Adalet bakanı ve müsteşarı hala reform tasarısında da bu kurulun üyeleri. Bu yetmezmiş gibi adalet bakanı Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun aynı zamanda başkanı. Şimdi bir kere onu söylemek lazım ki müsteşar bakandan bağımsız olması beklenemez. Yani şunu düşünmemiz gerçekçi değil galiba. Orada müsteşar Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunda otururken kendi bakanından bağımsız hareket edebilecektir. Nitekim Anayasa Mahkemesi de bir kararında şöyle der; kurulda idari işler bakımından adalet bakanının emir ve direktifleriyle görev yapan müsteşarın kuruldaki görevi yönünden güvencesiz olması durumunda bağımsız davranabileceği ve görevini yalnızca anayasaya, yasaya ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatine göre yapacağı düşünülemez. O nedenle iki tane yürütmeye mensup bakan ve müsteşarın bir kere bu kurulda oturması başlı başına hiçbir şey yapmasalar bile ve başkanlığını yürütmesi bir siyasi müdahale, bir siyasi varlık var orada yargıçların yanında. Ama bununla kalmıyor. Bu siyasi mevcudiyet aynı zamanda etkili bir kontrol mekanizmasına da dönüşebiliyor. O da şu yoldan galiba. Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun

işlemesine ilişkin 2461 sayılı bir yasa var. Bu yasanın 10. maddesi şunu söylüyor. Kurul başkanın, onun yokluğunda başkan vekilinin daveti üzerine üye tam sayısı ile toplanır. Bir kere bu 10. madde iki türlü sakınca barındırıyor. Şunu gösteriyor ki Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun belirli bir toplanma zamanı yok. Mutlak aralıklarla toplanıyor diye bir şey yok. Bakan ne zaman isterse kurulu o zaman toplanır. Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun toplanması siyasi iradeye tabidir bugün. Ve bu reform tasarısında da geçerlidir. Bakan canı isterse çağırır, canı istemezse çağırılmaz toplantıya. İkincisi de üye tam sayısı ile toplanacağı için bakan ve müsteşar siyasi iktidarın beğenmeyeceği bir kararın alınacağını kurulda hissettikleri an, kurulun çalışması buraya yönlendiği an dışarı çıkabiliyorlar. Dışarı çıktıkları an karar alınamıyor. İşte bu en son toplantıda da bunu gördük.

Yani dolayısıyla bakan ve müsteşar Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun karar almasını önleyebiliyorlar. Böyle bir veto yetkileri var. O nedenle efendim Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunda işte şimdi bugün 5 üye var. 21 üyeye çıkarılacağı söyleniyor. Orada bir bakanla müsteşarın olması ne fark eder ki, onlar nasıl olsa azınlıktadırlar diye düşünmek son derece yanlış. Deniyor ki, efendim şimdi işte bugün 5 üye var, ikide müsteşar ve bakanla 7 üye. O nedenle onların ağırlıkları fazla oluyor. Üye sayısı genişletilip de 21'e çıkarılırsa bakan ve müsteşarın ağırlıkları da, oradaki etkinlikleri de azalacaktır. Bu doğru değil. Bu doğru değil, çünkü o zamanda bakan başkan olacaktır oraya. O zamanda bakanın iradesiyle toplantıya çağırılacaktır. O zamanda bakan ve müsteşarı istedikleri zaman istemedikleri kararı önlemek için dışarı çıkıp toplantıyı bloke edebileceklerdir. Tabii bunun çaresi 2461 sayılı kanunun 10. maddesini değiştirmektir. Burada şöyle tuhaf bir durum var. Bu reform tasarısında ileri sürülen bütün değişiklikler aslında anayasal değişiklik. Anayasanın 159. maddesinde değişiklik yapılması gerektiren öneriler. Oysa hükümetin meclis grubunun yeterli oy çoğunluğu yok. Anayasayı değiştirecek oy sayısına sahip değil. O yüzden bu reformların yapılması, anayasanın değişmesi son derece güç bir süreç. Referandum mu olur, siyasi iktidar muhalefetle mi uzlaşmaya çalışacak bunları bilmiyoruz. Ama hükümet gerçekten bir reform yapmak istiyorsa bağımsızlığı güçlendirme hedefine yönelik onu gerçekleştirmek için gerçekten bir reform yapmak istiyorsa 2461 sayılı kanunun 10. maddesini değiştirebilir. Bunu değiştirmemek için hiçbir neden yok. Ve burada yapılacak değişiklik son derece önemli bir adım olur. Yani yargı bağımsızlığı ve Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun bağımsızlığını gerçekleştirmek amacıyla atılmış son derece önemli bir adım olur. Eğer niyet gerçekten buysa bunu yapmak, asıl yapmanın yolu buradan geçiyor.

Başka bir şey; Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunda önerilen reformla ilgili başka bir problem. Birde şunu söylemek lazım. Peki bakan ve müsteşar niye var bu kurulda? Bakan ve müsteşarın bu kurulda bulunmasını gerektiren hiçbir neden yoktur ortada. Yani Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun işlevleri, görevleri adalet bakanını ilgilendirmez. Yargıçlarla ilgili görevlerdir bunlar. Yargıçların azil, terfi, tayin, disiplin soruşturmaları şimdi yeni tasarıda. Bütün bunlar yargıçlar arasında olup biten işlerdir. Adalet bakanının zaten bunlardan uzak durması lazım ya da müsteşarının. İki neden gösteriliyor bakan ve müsteşarı niye var. Bir kere deniyor ki, efendim deniyor bir adalet bakanlığı ile bu kurul arasında bir ilişki kurulmasını sağlıyor müsteşarın bulunması. Bu müsteşarın bulunmasının gerekçesi. Müsteşar orada bulunarak adalet bakanlığı ile Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu arasında bir işbirliği, bir ilişki sağlıyor. Bu müsteşar ya da bakan olmadan da bu ilişki sağlanabilir. Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararları bakanlığa gönderilir, bakanın bilgisine sunulur. Pekala haberleri olur ne olup ne bittiğinden. Tabii çok da isteniyorsa olması bir takım ara formüller vardır. Mesela Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu bazı toplantılara bakanı davet eder. Derki bu bakan ve müsteşarı ya da müsteşarını davet eder. Bu adalet bakanlığını ilgilendiren bir meseledir bu toplantıyı lütfen duyurun der. Mesela böyle şeylerde olabilir.

İkinci gerekçe olarak; yani bu da bakanın bulunmasının gerekçesi olarak demokratik meşruiyet gerekçesi ileri sürülüyor. Yani deniyor ki, efendim işte millet iradesi oluşmuş bir meclis vardır, Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunda bu meclise karşı hesap vermelidirler. Bakanda bu ilişkiyi sağlayacaktır. Bakanın orada bulunması siyasi bir hükümet üyesinin orada bulunması meclisle Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu arasındaki ilişkiyi sağlayacaktır, onların orada meclise hesap vermesini sağlayacaktır ve bir demokratik meşruiyet kazandıracaktır. Bu tamamen yanlış bir yaklaşımdır. Yargının meclise hesap verme gibi demokrasilerde yargının meclise hesap verme gibi bir yükümlülüğü yoktur. Yargı meclise hesap vermez. Yargı kime hesap verir? Yargı kendi temyiz mahkemesine hesap verir bir kere. Yargıtay'a hesap verir yargıç kararıyla. Bir de tabii halkın güvenini kazanması önemlidir. Ama böyle bir demokrasilerde yargının meclise hesap vermesini öngören bir mekanizma hiçbir zaman yoktur ortada.

Şimdi Hakim ve Savcılar Yüksek Kuruluyla ilgili olarak Avrupa Yargıçlar Konseyi vardır. Avrupa Yargıçlar Konseyi önemli bir kuruluştur. Avrupa'daki yargıçların bir arada toplandığı Avrupa Konseyi

bünyesinde çalışan ve yargıçların bağımsızlığıyla ilgili önemli kararlar alan bir kuruluştur. Avrupa Konseyi bakanlar komitesi bir karar çıkararak Avrupa Yargıçlar konseyinden yargı bağımsızlığı bu ve bu yargıç kurullarının bağımsızlığı konusunda bir çalışma yapmasını istemiştir. Avrupa Yargıçlar Konseyi bu çalışmasını yaparken Venedik Komisyonundan da görüş sormuştur. Venedik Komisyonu bir katkı niteliğinde olmak üzere bir rapor hazırlamış ve Yargıçlar Konseyine göndermiştir. Avrupa Yargıçlar Konseyi bu raporu da dikkate alarak ve üye devletlerin görüşlerini de dikkate alarak 2007 yılında bir rapor çıkarmıştır ve bunu Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine sunmuştur. Şimdi bu raporda altı özellikle çizilen bir konu şudur; bu gibi kurullar Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu kurullar ki her ülkede var bu. Bunların başkanı mutlaka yargıç olmalıdır. Ve tercihen kurulun içinden seçilmelidir. AB raporlarına baktığınız zaman orada başka bir şey görüyorsunuz. Mesela 2006 raporu var AB komisyonunun ilerleme raporu Türkiye'yle ilgili olarak. Orada söylenen şey; adalet bakanı ve müsteşarının Hakim ve Savcılar Yüksek Kuruluna üye olmaması gerektiğidir. Türkiye'den bu isteniyor. Yani işin uluslararası yönü de böyle.

Bağımsızlık bakımından sakınca doğuran bir diğer meselede bu reform tasarısında öngörülen yargıç olmayan üyelerin meclis tarafından seçilmesi ve artı cumhurbaşkanınca atanması. Şimdi tabii bunların sayısı ortada yok. Yani 21 üyeden oluşacak deniyor. Kaç tanesi meclis tarafından seçilecek, kaç tanesi yargıçlar tarafından seçilecek bunlar ortada yok. Fakat yargıç olan üyeler yargıçlar tarafından seçilecek, Sayın Adalet Bakanı bunu söyledi. Ve çoğunluk yargıçlarda olacak. Bunu da söyledi adalet bakanı. Yalnız yargıç olmayan üyelerin meclis tarafından seçilmesi tabii ki bu kurala siyasi bir nitelik kazandıracaktır. Bu hiç mi hiç istenmeyen bir gelişmedir. Avrupa Yargıçlar konseyi ve de Venedik komisyonu yargıç olmayan bazı üyelerin bu kurullarda olmasını kabul ediyor. Yani böyle bir karmaşık nitelik olması. Çünkü yargıç olmayan başka hukuk adamlarının da, hukukçularında bu kurulda üye olmalarını olumsuz karşılamıyor. Ve bu arada birde şey söylüyor Avrupa Yargıçlar Konseyi raporunda. Yargıç demekleri varsa bir ülkede o yargıç demekleri de aday gösterebilir deniyor. Fakat bu yargıç olmayan üyelerin seçimi bakımından gerek yargıçlar konseyi, gerek Venedik komisyonu gayet kategorik bir tutum alıyorlar. Diyorlar ki, bunlar siyasi nitelikte olmayan bir organca seçilmelidir diyorlar. Yani meslek kuruluşlarından, barodan gelecekse baro tarafından seçilmelidir. Parlamento seçerse diyorlar eğer, yani hiç istenmeyen bir şey ama eğer mutlaka parlamentonun seçmesi öngörülüyorsa o zaman muhalefetine mutabakatını sağlayacak ağırlıkta bir oy sistemi öngörülmelidir tavsiyesinde bulunuyorlar. Gerek Venedik Komisyonu, gerek Avrupa Yargıçlar Konseyi. Tasarıda bunlar yoktur. Tasarıda böyle şeyler öngörülmemektedir. Adalet Bakanının söylediğine göre sayısı belli olmayan üyeler meclis tarafından seçilecek. Bazıları da cumhurbaşkanı tarafından atanacaktır.

Tabii ne kadar bu 21 üyeden mesela 11'i yargıç olacak, 10'uda böyle atamayla gelecekse çoğunluğun ne tarafta olacağı tabii hiç belli olmaz. Çünkü o zaman yani yargıçlar tarafından seçilecek bazı üyelerde pekala siyasi iktidar tarafından beğenilen üyeler olabilir.

Bir örnek vereyim bu İngiltere'de bir hukuk devleti anlayışıyla ilgili olarak. Bu Belmark davası vardır 2005'te. Bu Havsoldros'ta görüşülür ve burada yabancıların terörist oldukları kuşkusuyla süresiz tutuklanmaları sözkonusu ve bu Lordlar kamarası buna itiraz eder. Böyle şey olmaz, böyle zaat olmaz derler. Başsavcı derki, siz seçimle işbaşına gelmiş insanlar değilsiniz. Biz seçimle işbaşına gelmiş insanların kabul ettiği bir kanun çıkaracağız. Bu onların işidir siz karışmayın gibi böyle anlama gelen bir laf söyler. Onun üzerine Lordlar kamarasında görüşülürken bu Lord Bred Bingham şöyle söylüyor. Başsavcının belirttiği demokratik kurumlarla yargı arasındaki farklılığı kabul edemem. Bu ülkede yargıçların seçimle işbaşına gelmedikleri ve parlamentoya karşı sorumlu olmadıkları elbette doğrudur. Ama şu da doğrudur ki, parlamento yürütme ve yargı farklı görevlere sahiptirler. Bağımsız yargıçların görevi; yasaları yorumlamak ve uygulamaktır. Bu ilkenin modern demokratik devletin en başta gelen bir özelliği hukuk devletinin köşe taşı olduğu evrensel kabul görmektedir. Bu sözler herhalde bizim içinde geçerli.

Ben galiba zamanımı doldurdum. Son bir şey söyleyeyim. Alexsis şöyle der; mahkemeler demokrasinin hatalarını doğru yoldan sapmalarını düzeltir. Bizde de mahkemelere, yargıya bu şans tanımak lazım. Çünkü demokrasimizin hataları oldukça kabarık gözükmektedir.

Nuri ALAN- Teşekkür ederim Sayın Başkan, Sayın Genel Başkan, partinin yöneticileri, değer milletvekilleri, değerli izleyiciler hepinizi saygıyla selamlıyorum. Gerçi panel başkanı kuruluşla ilgili bizleri de kapsayan bir kutlama yaptı. Bende hissiyatımı ifade etmek istiyorum.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluşunda, Türk devriminin gerçekleştirilmesinde ve toplumun her yönüyle gelişmesinde en önemli aktörlerden birisi olan Cumhuriyet Halk Partisinin 86. kuruluş yıldönümünü kutluyor ve 86 yıldan buyana ülke için devam eden hayırlı ve yararlı hizmetleri sürdürmesini diliyorum.

Efendim yargı reformu ve onun temel unsurlarından olan yargı bağımsızlığı, yargıçlık teminatı konuları benim hukukla ilgilenmeye başladığım 56 senesinden buyana süregelmekte. Bu konuda yapılan her düzenleme bir önceki düzenlemenin ve uygulamada ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesi amacıyla, yani birer tepki yasası olarak getirildi. 61 anayasası 1950-60 arasındaki gerçekten hakim teminatını tamamıyla yok eden uygulamalara karşı bir düzenleme getirdi. 71'de yapılmış olan 1488 sayılı yasayla yapılmış olan değişiklik genelde özellikle idari yargı alanında sınırlamalar getirmekle beraber bir hayırlı iş yaptı. Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun tamamen Yargıtay Genel Kurulu tarafından seçilmesi, kendi üyeleri arasından seçilmesi kuralını getirdi. 71'den 81 anayasası yine geçmişe tepki olarak ve tamamen yargıçlardan kurulmuş olan kurulun yetersiz olduğu görüşü içerisinde bakanı ve müsteşarı dahil ederek yeni bir kurul kuruldu ve o zamandan buyana da en yoğun biçimde yargıçlık teminatı, yargı bağımsızlığı ve hakimlerin ve savcılarının özlük işlerinde kimin yetkili olacağı konusu sürekli olarak tartışılıyor. Bugünde Sayın Başkanın ve Sayın Rıza Türmen'in dediği gibi ana ayrıntıları belli olmayan bir projeye karşı karşıyayız. Ben buna hazırlanırken hükümetin projesinde kurulun nasıl oluşturulacağı, hangi konularda idari yargı yoluna başvurulabileceği gibi konularda tam bir tespit bulunamadım. Acaba bilgi yetersizliğinden mi diye düşündüm. Çünkü biraz uzaklarda yaşıyorum bu sıra. Sayın Başkanın elindeki stratejiden de anlaşılıyor ki henüz ayrıntıları saptanmış bir proje yok. Bu konuda aşağı yukarı 55 seneden buyana söylenebilecek her şey söylendi. Sayın Başkan, Sayın Rıza Türmen açıkladılar.

Ben şöyle bir yöntemle sizlere sunuş yapmak istiyorum. Yargı bağımsızlığının ve hakimlik teminatının esasları anayasada düzenlenmiş durumda. Yargı bağımsızlığından amaç yargıcın yargısal fonksiyonunu ifade ederken adil yargılama kuralları içerisinde hukuka ve incelediği dosyada mevcut bilgi ve belgelere göre oluşturduğu kanaatine göre karar vermesini ifade etmektedir. Burada tabii ki her türlü müdahale dışlanmaktadır. Bununla beraber anılan ama aslında yargı bağımsızlığının temel unsurlarından bir tanesi olan hakim teminatı ise hakimlerin özlük işlerinde diğer memurlara nazaran farklı bir takım düzenlemeler getirmiştir. Anayasanın 139. maddesi hakimler azledilemez diyor. Aslında bu kelimeyi ben tabiri biraz ağır buluyorum. Şunun için ağır buluyorum. Zaten Türk hukukunda 788 sayılı memurun kanununun yürürlüğe girdiği 30'lu senelerin başında azil müessesesi ortadan kaldırılmıştır. Madde çok kısadır. Azil mülğadır diyor.

Şimdi diğer kamu görevlileri için esasen uygulanmayacak olan bir müessesenin hakimler için sanki uygulanması mümkününde kaldırılacakmışçasına bir düzenleme bence fazla gelmektedir. Bunun için göreve son verilemez deyiminin kullanılması gerekir. Çünkü azil keyfi bir işlemdir. Göreve son verme ise belli objektif kurallara bağlanmış ve memurun, hakim kadrosuyla hukuki ilişkisinin kesilmesini ifade eder.

İşte hakimler 65 yaşından önce emekliye ayrılamayacak. Efendim kadroları kaldırılmış olsa da maaşlarından ve özlük haklarından mahrum kalmayacaklar. Bunları oluşturduğunuz zaman bağımsız bir mahkemenin temellerini de atmış olacaksınız. Peki, bunlar yeterlimi? Bunlar anayasada, yasalarda düzenlenmiş ama bunun uygulaması var. Bütün tartışma hakim özlük işlerinde yetkili kim olacaktır, hangi makam, hangi kişi, hangi kurul olacaktır. Zaten kavgada bunun üzerinde dönüyor. Aslında yargı reformu deniliyor. Yargı reformu çok kapsamlı bir deyim. Yani bunun unsurlarını burada günlerce tartışmak mümkün değil. Ama bakıyorsunuz karşısında yargı reformu içerisinde giderek Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu geliyor.

Şimdi ben şöyle bir yöntemle açıklamalarda bulunmak istiyorum. Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun bugünkü yapılması ve buna yöneltilen itirazlar taslak ne getiriyor. Gerçekten bugünkü eleştirileri karşılayabilecek bir yapı mıdır? Yalnız şunu da önemle vurgulamak istiyorum ki yargı reformu konusunda deminde arz ettiğim gibi sadece tepki hükümleri getirilmemelidir. İkincisi de sadece bu hükümetin sunmuş olduğu tasarıya karşı değil, yürütmeye karşı hakim ve savcılar bağımsızlığının sağlanması gerekir. Çünkü iktidarlar kalıcı. Belki de bilemiyorum siyasi konjonktür neyi gösterecek bu anayasa değişikliği yapılmadan iktidarda değişiklikte olabilir. Onun için meselenin bunlardan bağımsız olarak ve gerçek bağımsızlık, gerçek hakim teminatı nelerdir onlar düşünülerek yapılması lazım. Tabii izleyenler arasında konuyu yakından izleyenler var. Ancak bilmeyenlerin olabileceğini düşünerek de yapıyı kısaca anlattıktan sonra eleştirilerin neler olduğunu ve bunların giderilebileceğini, bunu daha

sonra. Ama bugünkü sunulan projenin de bunlara nasıl cevap verdiğini, bunların giderilmesi için yeterli olup olmadığını tartışacağım. Zorunlu olarak bazı tekrarlar olacak. Ama bir mantıklı bütünlük sağlayabilmek için bu tekrarlar zorunlu.

Şimdi 1982 anayasasınının 159. maddesine göre 7 kişilik bir kurul söz konusu. Bakan, müsteşar katılıyor, 3 Yargıtay'dan, 2'de Danıştay'dan Yüksek Mahkeme Üyesi var. Kararlarına karşı yargı yoluna başvurulamıyor. Kurulun sekreteryası yok. Sekreteryaya hizmetini Adalet Bakanlığının merkez projesinde yer alan Özlük İşleri Genel Müdürlüğü yürütüyor.

Şimdi bence eleştirilerden en önemlisi Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu kararlarına karşı yargı yolunun kapatılmış olmasıdır. Anayasa ilke olarak her türlü eylem ve işleme karşı yargı yolunu açık bırakmış iken birkaç konuda istisna getirmiş. Bunların arasına Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu kararlarını da dahil etmiştir. Bu bence şunun için çok önemli. Her türlü olumsuzluğu giderebilecek olan çare yargısal denetimdir. Diğer nedenlerle kuruluşun kaynaklanan diğer olumsuzluklarda var. Ama hukuka aykırı bir işlem yapılmış ve siz buna yargı yolunu kapatıyorsanız artık işlem orada bitmiş, üstü örtülmüş demektir. Onun için yeni düzenlemede yargı yolunun mutlaka açılmasının gerektiğini düşünüyorum. Ancak bu konuda da tereddüt içindeyim. Çünkü bazı yerlerde sadece disiplin kararlarına karşı yargı yolu açılacaktır. Bazı yerlerde hiç yargı yolu değil, iç itiraz. Yani idari itiraz yollarının güçlendirileceği ifade ediyor. Hatta disiplin cezalarında duruşma yapılabileceği, bir avukat vasıtasıyla savunulabileceği ifade ediliyor. Belirsizlik bu yönde. Ancak düzenlemede bunun üzerinde ısrarla durulması gerektiğini düşünüyorum.

İkinci kuruluş; Sayın Rıza Türmen'de söyledi. Kurulda bakan ve müsteşar var. Yalnız şöyle biraz sakın düşünersek bakanın ve müsteşarın kurula katılması ve salt oy kullanmasında hiçbir olumsuzluk yok. Niçin yok? Çünkü orada 5 tane yüksek mahkemeden gelen aday var. Ancak bakanın ve müsteşarın kurulda yer almış olmasının başka düzenlemelerde dikkate alındığında sakıncaları ortaya çıkıyor. Nedir bunlar Türmen söyledi. Gündemi bakan düzenliyor. Bakan katılmadığı zaman yedeği var. Başkanvekili. Yargıtay üyelerinden bir tanesi başkan vekili olarak görev yapıyor. Ama müsteşar katılmadığı zaman kilitleniyor.

Şimdi geçmiş bir hadiseyi sizin bilgilerinize sunmak istiyorum. Hatırlayacaksınız 2006 ile 2007 seneleri arasında Danıştay üyelikleriyle Yargıtay üyeliklerine yapılacak seçimler kilitlendi. Nasıl kilitlendi? Bakanın gündeme bu seçimleri koymamasıyla. 2006 senesinin sanıyorum Mayıs ayında kanunun emrettiği şekilde 4 üyelik boşaldığında Danıştay'da Danıştay Başkanlığı Başbakanlığa bildirdi. Cumhurbaşkanının bir kişiyi seçmesi, üç kişiyi de kurulun seçmesi için. Cevap yok. Cevap niçin yok? Zamanın Adalet Bakanı merkez teşkilatında görevli bir hakimin Danıştay üyesi seçilmesi için ısrarlı oldu. Bu arkadaş karşı hiçbir şey söylemiyor. Bu arkadaş muhtemelen bu konuda ehilde olabilir. Ama bakanın dayatması çok önemlidir. Bakan illa bu seçilecek diyor. Seçilmediği zaman müeyyide kurul toplanılır. İkinci yazı yazılıyor. Ekim veya kasım ayında ikinci dördük boşalıyor. Bu sefer Danıştay Başkanı Adalet Bakanına gidiyor. Danıştay'ın 95 tane üyesi var. Şuanda 12 dairesi var. 13. dairede kuruldu pardon. Zaten üyeler yetişmiyor. 8 üye boşluğuyla Danıştay çalışmaya mahkum ediliyor. Bu arada Yargıtay'da 10 münhal oluyor. Yargıtay kanununa göre 10. münhal olduğunda bunun kurula bildirilmesi lazım. Ses yok. Yargıtay Başkanlığı 3 kez yazısını yineliyor seçim yapılması için. Tarihleri tam hatırlayamıyorum 2007 senesine sirayet etti seçim ve Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu bakansız toplanmak suretiyle ve birazda kuralları zorlayarak kendi gündemini yarattı ve seçim öyle oldu. Seçim öyle yapılabildi. O arada hatırlayacaksınız müsteşar tam toplantı günü rapor aldı ve gene kilitlendi. Şimdi bakanın ve müsteşarın buraya katılmasının yarattığı olumsuzluk birincisi bu.

İkinci olumsuzluk; bence çok basit gibi görünüyor ama sekreteryanın olmaması. Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun sekreteryanını deminde söylediğim gibi bakanlık bünyesinde yer alan Özlük İşleri Genel Müdürlüğü yürütüyor. Bu şu; Hakim ve Savcılar Yüksek Kuruluna anayasayla tevdi edilmiş olan görevlerin hazırlık işlemlerini Özlük İşleri Genel Müdürlüğü yapıyor. Tabi bunların içinde naklen atama işlemleri çok çok önemli. Yaz kararnamelerinde kurulun önüne aşağı yukarı ortalama 1000 veya 1200 civarında tayin şeyi olan bir liste geliyor. Şimdi Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu evvelden hem oradaki görevlerini, hem de mensup oldukları yüksek mahkemedeki görevlerini birlikte yürütürlerdi. Ancak bu kısa çalışma şekli yeterli olmadığı için kanunda yapılan değişiklikle artık görevleri süresince Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunda görevliler. Fakat 1200 kişilik bir listeyi incelemek ve bütün üyeler ve başkanvekili tarafından incelemek asla mümkün değil. İnceleme sadece yer alan kişilerle ilgili olmayacak. İnceleme onların özlük dosyalarını da getirteceksiniz, hukuksuzluk var mı, takdirde büyük hata var mı onlara bakacaksınız ve böyle bir şey mümkün olamıyor. Şimdi bu nasıl bir duruma neden

olabilir? Bir senaryo oluşturalım. Siz hükümet olarak bir suç tertip etmek istiyorsunuz. Bunun dayanaklarını oluşturduunuz. Davanın görüleceği coğrafi alanı ve bu coğrafi alanda görev yapacak olan mahkemeyi belirlediniz. Listeye de sokuşturdunuz birkaç tane. Yani maalesef şunu söylemek istiyorum arkadaşlar. Yargıdan geliyorum. Yargıda ideolojik yapıda kamplaşmalar var. Özellikle 1990 senesinde göreve alınmış olan ve bugün için yargının üst kademelerinde artık görev alabilecek kıdeme erişmiş olan yargıçlar var. O seneleri hatırlarsınız, kimlerin adalet bakanı olduğunu hatırlarsınız. Bunlar yargıya dahil edilmiştir tabi. Biraz sonra arz edeceğim bir yanlış, eksik düzenleme nedeniyle anayasa belki yanlış yorumlanıyor eğer daha kapsamlı yorumlanabilseydi bu olmayacaktı. Bugün yargıda görev yapacak olanları seçme hakkı tamamen bakanlığa aittir. Bakanlık o çuvalın içine, o listenin içerisine kimi koyarsa eğitim dönemi sonunda Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu onlar arasından atama yapmak zorundadır. Bu büyük bir sakıncadır. Ve sanıyorum Cumhuriyet Halk Partisinin Anayasa Mahkemesine gönderdiği bu kanun başkanın gündeme almaması nedeniyle halen yürürlüğünü korumakta ve halen bu kanuna göre işlemler yapılmaktadır.

Şimdi sekretaryanın bulunmamasıyla ilgili taslakta ne deniyor? Ben şuradan bir yeri işaretledim. Onu sizlere okumak isterim. Teklif makamıyla karar makamının tek elde birleşmesini engelleyecek şekilde sekretarya hizmeti yeniden yapılandırılacaktır.

Arkadaşlar, burada yasal düzenlemeyle bu husus Adalet Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Ama buna bir anayasal dayanak oluşturulmaya çalışılıyor. Teklif makamı kim? Adalet Bakanlığı bünyesindeki Özlük İşleri Genel Müdürlüğü. O teklif edecek, karar makamı da kurul olacak. Şimdi Adalet Bakanlığının bu konuda ne kadar hızlı olduğu, ne kadar yanlış düşünceler içinde olduğu geçen Adalet Bakanlığından yapılan bir açıklamayla ortaya çıktı. Asli karar sahibi olan Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunu fonksiyon gaspı yapmakla suçladı. Fonksiyon gaspı hukukta çok ciddi bir yetki ihlalini ifade eder. Organların kendi alanları dışında karar almalarını ifade eder. Veyahutta yetkili makamların hiç yetkisi olmayan alanlarda tasarruf yapmasını. Sen hazırlık işlemi yapıyorsun. Karar sahibi Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu. Yüksek kurul isterse o listeyi tamamını reddeder. İsteddiği değişikliği yapar, istediğini koyabilir. Ama Adalet Bakanlığının zihniyeti eğer cahillikten kaynaklanmıyorsa bu husus...(mikrofon bozuldu).

Süreyi aşmamak için bir iki konudaki görüşlerimi kısaca sizlere sunarak bitirmek istiyorum. Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunun hükümetçe önerilen biçimde yapılması konusu 1961 Anayasasında denendi. O günleri yaşayan arkadaşlarımız çok iyi bilecektir. Üç senato Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu için üç senato, üçte millet meclisinin seçim hakkı var idi. 18 kişiden oluşuyordu. 6 tanesi Yargıtay Genel Kurulunda, 6 tanesi birinci sınıf ayrılmış hakimlerin kendi aralarından yapacakları seçimle oluşacaktı. Arkadaşlar Türkiye o zaman bir seçim arenasına döndü. Buradan adaylığını koyan yüksek birinci sınıf ayrılmış hakimler uçaklarla Türkiye'nin her tarafına yayıldılar seçilebilmek için. Senato ve millet meclisi önünde kuyruklar oluştu.

Şimdi yeniden, bu denenmiş bir usul. Bunu yeniden gündeme getirmenin bence hiçbir anlamı yok. Birazda yargıçların ister istemez seçim girdiği zaman siyasete bulaşmaları gibi bir duruma da neden olacağı için asla kabul edilmemesi gereken bir durum olarak düşünüyorum.

Vakit kalırsa şunu da mutlaka dikkat edilmesi gereken bir önemli eksiklik olarak görüyorum. Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunda bir başka dengesizlik var. Adli yargı üç yüksek yargıyla ikide idari yargı mensubuyla oluşuyor. Ve 7 kişiden oluşan bu kurul Danıştay ve Yargıtay üyelerini seçiyor. Fiiliyatta ne oluyor? Adli yargıdan gelen üç kişilik ekip kendi adaylarını Danıştay'dan giden iki kişi kendi adaylarını belirliyor. Ve burada eğer bu üyeler belli yaş ve kıdeme gelmemiş iseler ilerisine dönük seçimlere neden oluyorlar. Ben hiçbir kurumu somut olarak kurulu suçlamak istemiyorum. Yalnız zaman zaman yaşamış olduğumuz olaylar, seçim sonuçları bizi öylesine hayrete düşürmüştür ki şunlar, şunlar dururken nasıl oluyor da bunlar seçiliyor diye. Şimdi o zaman yapılacak olacak husus şudur; yeni düzenlemede sadece Yargıtay üyelerinin ve Danıştay üyelerinin seçimiyle sınırlı olmak üzere Danıştay'dan ve Yargıtay'dan Danıştay Başkanının, iki başkanvekilinin en kıdemli 5, bir örnek olarak 5 üyenin katılmasıyla oluşturulacak bir kurul. Çünkü küçük kurullardan sübjektif kararları engelleyemiyorsunuz. Kurul sayısı arttıkça objektifliği yakalamak daha mümkün oluyor.

Erdoğan TEZİÇ- Sayın Başkan çok dolu. Dur durak bilmiyor, haklı. Ben bugün Cumhuriyet Halk Partisinin 86. yılını idrak ettikleri bir ortamda bulunmaktan duyduğum mutluluğu dile getirirken gelecekte de huzurlu bir Türkiye'nin inşasında katkılarının devamını temenni ediyorum ve de

Türkiye'deki bütün siyasi partilerin anayasanın temel ilkelerine sadakatle bağlı olarak hepsinin Türkiye'nin partisi ve partileri olarak onlarında başarılarını temenni ediyorum.

Konuşmalarda sık sık üç kuvvetten söz ediliyor. Sizlerde bunu duya duya kanıksamışsınızdır. Yasama, yürütme ve yargılama ve bundan kuvvetler ayrılığı sözleri çıkarıyoruz. Acaba kuvvetler birbiriyle ilişkilerinde biri diğerine müdahale etmek isterken ki bunların içinde yasama, yürütme bütünlüğünü gözden kaçırmamak lazım. Çünkü aynı çoğunluğun içinden yürütme çıktığına göre yasamayla yürütme siyasi iradenin oluşmasında birlikte hareket ediyorlar. Ancak yasamanın içinde tabi muhalefeti bundan ayırmak lazım. Yürütme özelliği dolayısıyla bu bütünlük, birleşme var. Nedir bunların özelliği? Şöyle bir değerlendirme yaparsak kafamızda soracağımız sorularda bir açıklık getireceğimizi umuyorum. Hocalık sapmasından kaynaklanan böyle bir açıklamaya da girdiğim için beni hoşgörüyü karşılamanızı istiyorum. Nedir yasama? Milletvekillerinin belli koşullara sahip ise, hatta çok yüksek niteliklerde aramıyoruz. Tek aradığımız onların halkın vicdanından gelen sese uygun davranıp davranamayacaklarına ilişkin anayasaya bağlı olarak halkın temsilcilerinden oluşan bir parlamentonun varlığı. Ve Türkiye'de yasama organına üye seçmek için mebzulen insan kaynağımız var. 72 milyonun işte yaş milletvekili seçilme yaşına uygun olanların en az 30 – 35 milyon civarında insan arasından milletvekillerini seçebiliriz. Bol bol var mebzulen. Keza bakan olmak içinde parlamentonun içinde bol bol bakan aday bulunur. Hiçbir zaman bu eksikliği duymayız. Ama yargı deyince şöyle bir şey var. Yargılama fonksiyonunu, işlevini yerine getirecek insanların sayısı bir avuç kadar, çok sınırlı. Ve de bir liyakat süzgecinden geçtikten sonra ancak görevi yapabilme imkanına sahip olabiliyorlar. Ama siyasilerle bu bir avuç nitelikli insan arasında bir didişme, bir hoşlanmama atmosferi hep devam eder. Siyasiler denetimden hoşlanmaz. Sözüm meclisten dışarıya pek hoşlanmazlar. Denetlendiklerinde de olmasaydı keşke gibi içlerinden geçirirler. Yönetici olarak da bir işlev yaptığım için aynı duyguları bende duyuyordum yönetici iskemlesinde otururken. Doğaldır bu. Ancak bugünlerde yargı bağımsızlığından söz ederken bir kavram üzerinde sık sık duruyor siyasiler. Bu reform sözcüğünü kullananlar. O da demokratik meşruiyet var. Yargıçların da genel oydan gelenlerin iradesiyle oluşacağı bir yapı isteği. Şimdi iki kavramı birbirinden çok sık kullanılan birbirinden ayırılım. Yasallık ya da kanunilikle meşruiyet farklı kavramlar. Sözlüklere bakarsanız her ikisinin karşılığında öz Türkçe olarak da yasallık diyor. Kanunilik yürürlükteki kanunlara uygun olarak bir takım işlemleri, faaliyetleri yapmadır. Hukuki bir terim kanunilik. Meşruiyet ise sosyolojik bir kavram. Yani toplumda yaygın olan inançlara hitap ediyor mu, etmiyor mu? Bu bakımdan demokratik meşruiyet sözü içinde yasallığı ayırılım, kanuniliği ayırılım. Yani yargıçlar, milletvekilleri, yürütme organı üyeleri, bireyler hepimiz belli kurallara tabi olarak belli işleri yaparız. Ama yetki kullanırken bu yetkilerin kaynağını da bize anayasa gösterir. Anayasamız bu yasama, yürütme ayrımını yaparken gerekçesinden açıkça söylenmese de çıkaracağımız somutlaştıramaz sade yurttaş hukusunda. Nasıl durduruyor öteki kuvveti. Parlamentodaki mücadele hani yasamanın yürütmeyi görevden uzaklaştırması çok uzak ihtimal. Bunu değil. Kafayı karıştırmamak için şunu söyleriz biz birinci sınıftaki öğrencilerimize, sade yurttaşlara anlatırken. Kuvvetler ayrılığı hangi organların hangi tür işlemleri yapabileceğine ilişkin bir kuraldır. Yasama işlemini yasama organı yapacaktır. Bağımsız otonom bir güç muhtar. Yürütme organı kanunların uygulanmasını sağlamak üzere idari düzenleyici işlemler yapacaktır. Onunda alanı bellidir. Ama yasama organı öyle bir güç ki, yürütmenin yaptığı düzenlemeleri de aşarak yeni bir düzenleme yapabilir. Alanı sınırsızdır. Mahfuz alanı yok yasamanın. Her alanı düzenleyebiliyor. Yürütme ise kanun olduğu zaman harekete geçebilir. Onun için kanunu idare ediyoruz. Bir kanundan güç alarak düzenleyici işlem yapar. Peki yargılama faaliyeti? Yargılama faaliyeti de uyuşmazlıkların çözümünde hukuki gerçeği saptama yetkisiyle donatılmıştır. Onun içinde bir bilgi birikiminden, yetenek kanallarından geçerek bu yetkiyi kullanır. Herkesin yapabileceği bir faaliyet değil. Binaleyh kuvvetler ayrılırken herkesin anayasaya göre yapabileceği işlemler belirtildiğine göre, yargı işlemini yargıçlar yapacağına göre o zaman deriz ki şu soru aklımıza gelir. Bunların atamasında yasamanın, yürütmenin ne rolü olabilir. Şu olguyu da gözden kaçırmamak koşuluyla bunun cevabını arayalım. Yargıçlar atamayla geliyorlar sınavlardan geçerek. Ondanda sonra hep notlama sistemiyle yükseliyorlar. Milletvekili seçimden çıkıyor, parlamentoya geliyor. Onun işlemine müdahale eden kimse yok. Anayasa Mahkemesi müracaat üzerine işlemlerini denetliyor. Yargılama fonksiyonunu gören üyeler oraya kimseyi atamıyor. Müdahale etmiyor atamalarına. Peki biz niçin demokratik meşruiyet diyerek niteliklerinde bir özellik aramadığımız yasama üyelerini, yürütme üyelerini yargının görev alanına uzatıyoruz. Bunun mantıki cevabını bulmakta zorlanıyoruz. Yargının bağımsızlığı derken bu noktayı da göz önünde bulundurma zorunluluğumuz var. Onun için şahsen kanaatimi söylemek istiyorum bu noktada da. Gerek Hakim ve Savcılar Yüksek Kuruluna, gerek Anayasa Mahkemesine, gerek Danıştay'a, hatta hatta üniversitelere atanacak rektörler konusunda

siyasi iradenin kenara bırakıldığı bir düzenleme biçimine girmemiz lazım. Türkiye eğer bir yargı reformu yapacaksa, böyle yargı düzenlemesi filan değil, kendine göre düzenleme gibi bir işleme reform denmez zaten. Bu noktanın üzerinde hassasiyetle durmalı. Her boş yer için 3 aday. E birisi seçildi ikisi kötümü? Bundan da vazgeçelim. Onurunu kırıyoruz biz. Aday olmanın şevkini kırıyoruz. Onun için yargılama organları Yargıtay, Danıştay adaylarını seçerler ve bunlar doğrudan göreve giderler. Araya bir siyasi süzgecin onurlandırma vesilesi olsa bile Cumhurbaşkanı'nın devlet iradesini ona katmasını düşünsek bile bu yoldan uzak durulması tecrübelerle bugün ortaya çıkmış durumda. Cumhurbaşkanı'na göre işleme güveniyoruz. Cumhurbaşkanı'na göre işlemekten korkuyoruz. Bunların hepsini ortadan kaldıracak mekanizma bu meşruiyetleri kurumlar kendi içinde oluşturarak görevlerine gönderebilmeli. Anayasa Mahkemesine üye seçecekse Yargıtay bunları seçer, bir tane boş yer varsa o bir tane gider görevine başlar. Tabi koşulları uygun mu, değil mi? Bunları kontrol edecek birileri olmazsa bir takım sakıncalar çıkacak sözlerine de verilecek cevap şu; yalan beyan bir gün insanın suratına çarptığı zaman en ağır yaptırımdır. İnsan onurunu ayaklar altına alacak bir tablonun içinde gelmişse bundan daha büyük yaptırım olamaz. Ve bu hiçbir zamanda saklanamaz. Kaldı ki, biz parlamentoya üye seçerken o aday seçimlere katıldığı zaman bir mahkumiyeti yok ama sırtında bir takım yargılama dosyaları varsa seçim mazbatasını aldığı gün onu bir dokunulmazlığın içine sokuyoruz. O dokunulmazlığın içine giren zatı muhteremin sırtında kaç tane şüpheli dosyası var hiç onu düşünüyor muyuz? Dokunulmaz diyoruz ve o dokunulmaz şahıs, üstünde şüpheleri olan kişi yargılama makamlarına gelecek olanlarda idare beyan edecek. Bunu kabul edebilecek miyiz arkadaşlar?

O bakımdan bu anahtarları yeniden temizlemek lazım. Çünkü bugün karşılaştığımız sorunlar, bizim içinde bulunduğumuz sıkıntılar yüce makamlara gelenlerin üzerinde tercih yapılırken parlamento çoğunluklarının gürültüsü içinde kamuoyunda da fazla yansıma bulmuyor. Anayasanın belirlediği niteliklere sahip mi, değil mi? Bunları araştırmıyoruz. İddialar ileri sürülse bile bir mahkumiyeti yok cevabını aldığınız zaman hakkınızda da hakaret davası açılır, gürültüye gidersiniz. Vatandaş veyahut başkaları da bu yola gidemez zaten. Bakın seçeceklerimizin bu özelliğini dikkate alarak yargıyı bütün bunlardan müstani kılalım. Bu ülkede yargılama faaliyetini yerine getiren bir avuç yürekli insan bizim hepimizin medarı iftarı olmalıdır. Sonunda ne pahasına olursa olsun biz yargıya güvenmeliyiz, güvenmek zorundayız. Çünkü anayasamız onlara niteliklerini belirten özellikleri verirken kararlarında bir büyük emanet vermiş. O kadar büyük bir emanet ki onu taşıma sorumluluğu bir yargıcın uykularını, huzurunu her an kaçıran bir emanet vicdani kanaat. Bir yargıç kurallara bağlı olarak dosyasını hazırlar ama vicdani kanaati onu huzursuz eder. Bu herkese emanet edilen bir kavram değil. Gerçi bütün bireyler bir vicdani kanaat içinde yaşamalı. Hatta bunun üstünde başka bir kavramda zorlar bireyleri. Özgürüz ama sorumluluklarımız var deriz. Özgürlük istediğimiz gibi kullanacağımız bir şey değildir. Sorumluluklarla, yani her davranışımızın uzantılarını, nelere mal olduğunu, neler yarattığını da düşünerek hareket etmek zorundayız.

O bakımdan ben bu konuya girerken şu nokta üzerinde hassasiyetle durmamız gerektiği inancını birazda tecrübelerimle bunu dile getirmeye çalıştım. Kurallar, kavramlar çok güzel. Arkadaşlarımın burada söylediklerine aynen katılıyorum. Ve konuşmamı bugün şu 20 dakikaya sığdırmaya çalışacağım, 5 dakikaya sığdıracağımı ikiye ayırdım. Bir tanesi bu tamamen yargılama ve Anayasa Mahkemesi üzerinde gene çok özet bazı endişelerimi dile getireceğim.

İkicisi de bütün bu söylenenler, Türkiye'nin bilgi birikimleri hukuk planında. Çünkü Türkiye çok zengin bir birikime sahip. Hiç endişemiz yok bu konuda. Bir anayasa yapımında bol bol düşünceler ortaya çıkacaktır. Bir yasal düzenlemede burada dile getirilenler her tarafta dile getirilebilecektir. Farklılıklarda dile getirilecektir. Ama biz nasıl çözüme gideceğiz. Bir güvensizlik ortamı var bugün. Bütün bunları tıkayan. Ben bu güvensizlik ortamı üzerine de 5 dakika içinde vakit kalırsa son konuşmamda bununda nasıl aşılabileceğini, nasıl aşılması gerektiği hususunda da haddim olmayarak birkaç cümle dile getireceğim. Ama şu geri kalan noktada da anayasa yargısıyla ilgili bir iki noktayı belirtmek istiyorum. Bakın anayasa yargılaması 550 kişilik bir parlamentonun ortaya koyduğu iradeyi 11 – 12 kişi oturuyor tık tık senin yaptığın aykırıdır diyor. Kabul edilebilir bir şey mi bu sözleri bütün bir 19. yüzyıl boyunca söylendi. 19. asır, yani parlamentoların ağır ağır ortaya çıkmaya başladı demokratikleşme süreçlerinin başladığı dönemde. En üstün irade parlamentoydu. Parlamentonun iradesinin üstünde başka bir irade tanınmıyordu güçlü. Çünkü yürütmeye karşı en güçlü mekanizma, hürriyetlerin en büyük teminatı parlamentoydu. 20. yüzyılda parlamentolar o yüceliklerini eritmeye başladılar. Acı tecrübeler yaşandı. Görüldü ki baskı yönetimleri yürütme organından çok parlamentolardan gelmektedir. Çoğunlukların baskısı ben ulusal iradeyi temsil ediyorum diye her türlü düzenlemeyi yapma yetkisini kendisinde görenlerden gelen tehlike en büyük tehlike olmaya başladı. İşte bunun içinde dendi ki aman siyasi

tercihleri de hukuki denetime tabi kılalım. Niçin yapalım bunu? Demokrasi için. Hangi demokrasi için yapalım bunu? Çoğunlukçu demokrasi için değil, çoğulcu demokrasi için yapalım. Yani pek çok partinin bir arada olduğu iktidarla muhalefetin bir arada yaşadığı parlamentonun ürünü olan kanunlar denetlenirken neye hizmet edecek bu? Demokrasiye. Şu özelliği de gözden kaybetmeyelim arkadaşlar. Kanunların anayasaya uygunluğunun yargısal denetimi demokratik teoriye ait olmaktan çok liberal siyasi felsefenin ürünüdür. Liberal siyasi felsefe çoğunlukçu bir mekanizme görür. Püdüralist dediği Frenklerin. Halbuki çoğunluk iradesi denetim kabul etmeyen bir iradedir. Benim iradem ulusu temsilen her şeyi yapmaya azadedir gibi bir anlayıştan yola çıkar. Onun için bugün Anayasa Mahkemelerinin bulunduğu ülkelerde kanun dediğimiz işlem parlamentonun iradesiyle Anayasa Mahkemesinin yaptığı denetim sonucu ortaya çıkan iradeyle bütünleşmiş olarak belirir. Buna biz anayasa hukukunda ve günlük dile de girmeye başladık. Siyasetin hukukileşmesi diyoruz. Siyaset hukukileştiği oranda da yetki kurallarına sadakat, bağlılık bizi daha da rahatlatır. O bakımdan tehlikenin geleceği yeri Anayasa Mahkemesiyle denetleme zorunluluk hale gelmiştir. Niçin? Geçici çoğunlukların siyasi kaprislerine fren olabilecek en iyi mekanizma onları da düşündürecek, onları da tehlikeden koruyabilecek tek mekanizma yasama organı olarak Anayasa Mahkemeleridir. Anayasa Mahkemeleri deyince bugün bizim Anayasa Mahkememizin pek çok sorunu var. Bu konuda da yeni bir düzenlemenin yapılması lazım. Reform demiyorum. Reform bir günlük süreç değildir. Reform çok uzun soluklu bir çalışmayı gerektirir. O uzun soluklu çalışmaya katkıda bulunulacak düşünceleri de biz böyle panellerde dile getiririz. Sonra onun alt birimleri daha geniş çevreler, daha da geniş katılımlarla bir strateji dediğimiz yani eldeki olanaklarla en iyi sonuca nasıl gidileceğine ilişkin rapor ortaya çıkar.

Anayasa Mahkememiz bugün artan talepler karşısında ihtiyaçlara cevap vermekte hayli zorlanıyor, gecikiyor. Zamanında yerine getiremediği bir sorumluluk altına girmiş durumda. Ve bu mahkemenin artık iki kanatlı, iki meclisli olmasında bir zorunluluk var. Bunun tipik örneği Almanya'da vardır. Hatta Almanlar birine kara daire, birine kızıl daire der. Çünkü muhafazakarların olduğu daire kara dairedir. Sol eğilimlilerin bulunduğu dairede kızıl daire denir. Kürtaj kanunu es kaza eğer kızıl daireye gelseydi oradan iptal kararı çıkardı. Ama kara daireye gittiği için muhafazakarlar kürtajla ilgili kanunun yasak getiren kanunu anayasaya uygun buldular gibi böyle söylemlerde olmuştu 70'li yıllarda. Biri muhafazakar, biri farklı. Ama artık siyasi partiler çok keskin hatlarla bölünmediği, herkesi yakalayan partiler, parti dedikleri sisteme girildiği için parti herkesi kucaklayan partiler olma sürecine girdi bütün dünyadaki siyasi hayat. Böyle olunca da aralarındaki farklar törpülenme zorunluluğunu getiriyor. Bu ortamda Anayasa Mahkememiz bizim teknik bir bölünmeyle iki kanatlı olabilir. Bu kanatlardan biri ceza ağırlıklı ve parti kapatma davalarını. Ötekide bunun dışında kalanlara bakabilir. Ama üyelerinin seçiminde araya hiçbir kademe girmeden ve buna anayasa şikayetini de ekleyerek bir yeniden Anayasa Mahkemesi Kanunu, hatta anayasa değişikliği gerekecek noktalarda da Anayasa değişikliğine de gitme zorunluluğu var.

Ben bu konudaki sözümü bitirirken yargılamayla ilgili şu noktayı da belirtmek istiyorum. Yargılamadaki kalite çok önemli. Bu binanın kalitesinden personelin kalitesine kadar yargılama makamında oturan yargıçların günlük hayatta herhangi bir sıkıntı çekmeyecekleri yaşam düzeyine ulaştırılmaları açısından da bütün bunlara çok özen gösterilmesi gerekiyor. Bir yargıç yargıç gibi ağırlığını her yerde hissettirecek bir yaşam düzeyine ulaşabilmeli. Yargıç pek çok şeyden mahrumdur biliyorsunuz. Yargıç herhangi bir düğüne gidemez. Herhangi bir gece kulübüne gidemez. Yargıç herhangi bir işadımının masasında misafir olamaz. Bütün bunlara dikkat etmek zorundadır. Eli ayağı toplumdan soyutlanmış olarak yaşama zorunluluğu içindedir. Hediye kabul edemez, ziyafetlerin başkonuğu olamaz vs. vs. Ama bizim yargıçtan da beklediklerimiz vardır. Kararlarının kaliteli olmasını bekleriz. Kısa zamanda kararını vermesini, onun binasındaki çalışan personelin yetenekli olmasını. Çünkü onun tarafsızlığı kanunlarla düzenlenemeyecek kadar zor bir alan. Tarafsızlığı vicdanına kalmış bir şeydir. Önyargılı olmayacak. Bağımsızsın ama önyargıyla karar vermemenin ağır sorumluluğu vardır. Kim ki tarafsız makamı işgal ediyor o çok güçlü insandır. Onun gücünü başka yerde aramasına lüzum yoktur. Bir silahtan daha güçlü olanakları vardır tarafsız makamın.

Bakın, meclis başkanımız tarafsızdır deniyor. Onun işaretlerini görüyor muyuz görmeyecek miyiz ikinci kazanım bunu söyleyeceğim ama dikkatimi çeken bir husus oldu. Obama buraya Amerikan Başkanı geldiği zaman dikkat ettim meclis başkanı onu karşıladı. Parlamentoda nerede oturacak diye dikkat ettim. Gitti kendi grubunun içinde oturdu. Olmaz arkadaşlar. Oy hakkı dahi olmayan, o parlamentoda oy verme yetkisi olmayan tek kişi meclis başkanıdır. Oturumlara katılmayıp, gidip kendi grubunun olduğu bölgede de oturamaz. Onun belki başka bir yerde oturması lazım veya hiç girmemesi lazım içeriye. Kendine oturma yerini ayırması lazım. O bakımdan tarafsızlığın getirdiği sorumluluk vardır.

Tarafsızlık seyretme, pasif olmada değildir. Niçin değildir ikinci kısımda bunu da dile getirmeye çalışacağım. Sabrınız için teşekkür ediyorum.

Muammer AYDIN- Değerli bir anayasa hukukçusundan, Sayın Teziç'ten değerlendirmeleri aldık. Görülüyor ki yargı bağımsızlığının sağlanabilmesi öyle bir iki organın ya da bir iki kurumun ya da yargının işleyişi içerisindeki birkaç sıkıntının giderilmesiyle sağlanabilecek şey değil. Orada bir takım ilkeler var. Orada bir takım ön kabuller var ve bunları gerçekleştirirken de insanların özellikle yargıçların mutlak surette objektif olabilmesi ama bunun yanında sorumsuz olmaması gerekiyor. Evet kararları verirken millet adına karar verecek, bağımsız olacak, hiçbir etki altında kalmayacak ama diğer tarafta da adaleti sağlama noktasında objektifliğini koruyacak ama sorumsuz olmayacak. Bunun içinde gereken yasal düzenlemeler gerçekleştirilmelidir. Bu yapıldığında da görülecektir ki, tayinlerde ve atamalarda hiç kimse bir diğerinin yada kişilerin görüşmeleriyle ve onların birilerini önermesiyle bir yerlere gelme isteği kalmayacak. Bunların gerçekleşmesini hepimiz diliyor ve bekliyoruz. Ama biliyoruz ki bazı şeyler birden olmaz. Süreye ihtiyaç var. Burada da öngörüldüğü gibi. Ama bazı şeyleri yapabilmek içinde gerçekten objektif iradeye ihtiyaç var. Toplumsal barışın sağlanması adına bu ülkede demokrasinin daha da yerleşmesi ve kurumsallaşması adına yargı bağımsızlığının sağlanabilmesi için yargı reformunun biran önce sağlanması adına dileklerimizle sizlerden gelecek sorulara geçiyoruz.

Sayın Profesör Doktor Erdoğan Teziç'e soru var. TBMM'de 350 yolsuzluk dosyası yok mudur? Bu dosyalar milletvekili dokunulmazlığına göre işleme neden konmuyor? Üçüncü soruda anayasamız bu konuda dokunulmaz, hırsız, ahlaksız milletvekillerini koruyor mu? Saygılar.

Buyurun, önce Sayın Teziç'ten başlayalım.

Erdoğan TEZİÇ- Bu sayının ne olduğunu tam bilmiyorum ama hayli kabarık bir dosya sayısı var dokunulmazlıklarla ilgili olarak. Bakın, bununla ilgili anayasa değişikliği yapılırsa zor değil. Anayasanın 83. maddesinde dokunulmazlığı düzenleyen maddeden iki tane sözcük ayıklanacak. Sorgulanamaz, yargılanamaz. Bunları çekelim, sorgulansın, yargılansın ama hürriyeti bağlayıcı bir durum ortaya çıkacaksa o zaman bunun kararını meclis versin. Ama dosyalar zaman içinde erimesin, kaybolmasın, hafızalarda silinmesin, sığağı sığağına o yargılama, sorgulama yapılsın, karara bağlansın. Sonucuna göre eğer tazminat ödeyecekse öder, eğer bir tutuklama veyahut hapisane yolu gözüküyorsa onun kararını da meclis versin.

Dokunulmazlığın kaldırılmasına niye dokunulmuyor diyor. Bu konuda çok girişim oldu parlamentoda. Benim burada haddimi aşarak bir önerim var. Gerçi Sayın Başkan bunun üzerinde çok hassasiyetle durdu. Hatta var mısınız dedi ikimiz dokunulmazlarımızı kaldıralım ondan sonra yola çıkalım. Temiz topluma itiraz eden var mı sorusunu soralım. Eğer referandum yapılacaksa. Bunun matiki sonucu da buna bağlı olarak da dokunulmazlıkların sınırlandırılmasına bir diyeceğiniz var mı? Evet mi, hayır mı? Yola çıkılacaksa bugün Türkiye'de. Bakın güven ortamı sağlanmak isteniyorsa en son söyleyeceğimi şimdi bu vesileyle söylüyorum. Bunun hareket noktası dokunulmazlıkların kaldırılarak parlamenterlerin, olmasa bile iki başkanın biz temiz toplum özlemi içindeyiz. Bu sürece girebilmek için açılım, kapanım neyse süreçler bunlara girmeden önce bunu çözelim. Bunun bir cevabını alalım.

Bir hususu daha buna ekleyerek söylemek istiyorum. Her vesileyle sıkışıldığında referanduma gideriz sözcüğü çıkıyor. Bir çeşit meydan okuma. Evet bende her konuda referanduma gidilmesini hayat pahalılığı, zamlar ve vergi kanunları içinde referanduma gidilmesini istiyorum. Eğer varsa hepsine gidelim. Referandum meydan okuma aracı değildir. Çok tehlikeli bir araçtır. Bu tür referanduma referandum denmesi bile Bir şahsın tercih edilip, bir kişinin isteğinin kabul edilip edilmemesi noktasıdır. Bu ikisini birbirinden ayıralım. Bugün Türkiye'de yapılmak istenen referandum, halk oylaması değil,dir, siyasi tercihimidir? O zaman açalım kapıları halk iradesinin kutsallığına hepimiz inanıyoruz. Ama her alanda açalım. Her alanda varsak varız diyebiliyor muyuz tabi. Haddimi aşıyorum ama kusura bakmayın. Hocalığıma bağışlayın.

Anayasamızın bu konuda dokunulmazlık, hırsız, ahlaksız milletvekili koruyor mu? Zaten dokunulmazlığın amacı bu değil. Amma olanaktan yararlanarak bir furya halinde yargılama süreçleri devam ederken bakıyorsunuz hiç üzerinde yüklerin ağırlığını hissetmemek için milletvekili adaylığına yönelebiliyor parlamenterler. Onun için en güzeli bunu sınırlamak. Herkes sorgulansın, yargılansın ama hürriyeti bağlayıcı bir yaptırımla karşılaşacağı zaman onun kararını da parlamento versin.

Muammer AYDIN- Hocam bir tane daha var. Onu da okuyayım ondan sonra size vereyim. Her yargı organını denetleyecek bir üst kurum var. Fakat en yüksek mahkeme olan Anayasa Mahkemesini denetleyecek bir kurum yok. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi siyasi bir kurum olmak zorundadır. Otorite ya da güç yozlaşmaya en müsait kavramlardır ki hukuk devletinde güç hukukun elinde olduğundan yozlaşmaya en müsait kurumlar yargı organlarıdır. En üst kurumda yukarıda açıkladığım nedenlerden dolayı yozlaşmaktadır. Öyle ki, çok başlı canavar gibi bu yozlaşmayı çok değişik varsayımlarla özellikle alt birimler olan özel yargı yerlerinde görmekteyiz. Bu konudaki felsefi düşünceleriniz nelerdir?

Erdoğan TEZİÇ- Çok kısa cevap vereceğim. Türkiye'de bidayet mahkemelerinde büyük sorun var. Yargının kalitesi derken yargıca da yönelmişim. Yargıçta kendisine emanet edilen bir uyumsuzluğun çözümünde bir defa duruşmalarda tarafları korkutmamalı yargıç. Bir aile babası gibi hareket etmeli. Roma hukukundan gelen bir özdeyiş vardır. Bonus pater familyas deriz. İyi bir aile babası gibi davran der. Yargıçta öyle olmalı. Şefkatli olmalı, azarlamamalı, korkutmamalı, ürkütmemeli. Bir defa bu vasfı yargıçlarımızın bütün meslek hayatları boyunca korumalarında isabet var. Zaman zaman bu tür şikayetler geliyor. Azarlandım, terslendim, ne söyleyeceğimi şaşırdım. Genç avukatlar bunu, öğrencilerimiz geliyor hocam çok azarlanıyoruz. Bunun olmaması lazım.

Birde Asliye Mahkemelerinin üçlü hakimle çalışmasında isabet var. Tek hakimli mahkemelerden çok sıkıntılar geliyor. Bu kötü davranma ya da yanlış karar verdiklerinin üzerinde başka bir şey. Üçlü bir hakim sistemi olduğu zaman daha güvenli hissediyor. Demin Sayın Nuri Alan dedi ki heyetler genişledikçe kararların alınması da o ölçüde güven verici bir hale gelir. Yargıcıda tek başına kaderiyle baş başa bırakmayalım. Onun için Asliye Mahkemelerinde bu olmalı.

Anayasa Mahkememize gelince. Bizim önerdiğimiz, çalıştığımız bir sistem Anayasa Mahkemesini iki dairesli yaparken bu iki dairesinin kararlarına hangi kararlar olacağını tespit ettikten sonra Anayasa Mahkemesinin kararına itiraz edecekler, bir üst merci olarak iki dairesinin bir araya gelmesiyle genel kurula sorunu getirmeli. Bir kez de o karar orada değerlendirilebilmeli. Bu o karara muhatap olanlarda da bir güven duygusunu daha da pekiştirir. Ama hani yargıya da güvenmiyorsam kime güveneceğim dediğimiz zaman zaten kendi içinde kendini en iyi denetleyen kuvvette yargıdır gene. Alt mahkemenin verdiği kararlar ta Yargıtay'a, Yargıtay'dan da gene iadeyi muhakeme, işte yargılamanın yenilenmesi, o da yetmiyorsa Sayın üstadımız burada. Kendisini başı çok ağrıyordu Avrupa Mahkemesinde. Oraya kadarda şikayetler geliyordu ve haklılığını orada da kanıtlama olanağı var. Uzun bir süreç, hepimizi yoran bir süreç. Ama şunu unutmayın. Hukuksal gerçeği sağlamada başka bir mekanizmada bulunabilmiştir. İlahi bir güç yaratamayız. Hepimiz insanız. Başka yolu da yok bunun. Tatmin edici bir cevap değil. Bende tatmin olmuyorum ama başka bir formülü buluyorsanız, varsa düşünceniz söylersiniz, yazarsınız öğreniriz.

Muammer AYDIN- Sayın Nuri Alan'a sorular var. O nedenle sözü Sayın Alan'a veriyorum.

Nuri ALAN- Ben son soruyla ilgili düşüncemi sizlere sunmak istiyorum. Yargılama süreci ister istemez bir noktada bitecektir. Bunun çaresi yok. Yani daha önce Danıştay'da ilk derecede davalar görülmekte iken son çare olarak bir tahsi karar müessesesi vardı. Ama İdare Mahkemeleri bölgelere yayılınca bir temyiz, bilahare gene tahsi karar müessesesi. Şimdiki yapının içerisinde Anayasa Mahkemesinin kararlarını yargısal yolla denetleyebilmek mümkün değildir. İşte başka yollar var. AIHM gidersiniz, orada bu işe bir çare ararsınız. Ama bu düzen içerisinde çaresi yok bu işin.

Yargı reformuyla ilgili rahmetli Pertev Bilgen'in bir sözü var. Yargı reformuna önce hukuk fakültelerinden başlamak gerekir diyordu. Sizde öyle düşünüyorsunuz. Bende emeklilikten sonra 4 sene bir fakültede öğretim görevlisi olarak çalıştım ve sözün doğruluğunu gerçekten anladım. Benim çalıştığım fakülteyle ilgili değil sadece. Ders verdiğim fakülteyle ilgili değil. Birçok hukuk fakültesinde aynı sorun yaşanıyor. Bilgi depo ediyorlar ama bu bilgiyi kullanmaya geldiği zaman hiçbir cevap alamıyorsunuz. Oradan da bu sene emekliliğimi istedim.

Şimdi bir soru var. Banka hortumcuları zaman aşımından ceza neden almıyor. Yargıtay'da bazı dosyalar yıllarca saklanıp neden bulunamıyor. Şimdi bu imzasız bir soru. Ben özel hukukçu değilim. Yargıtay'da da çalışmıyorum. Bunun nedenlerini bilemem. Ancak yargıda bazı dosyalar yıllara sarkıyor sözüne bende yargının genel derdi olduğu için bir cevap vermek istedim. Bugün arkadaşlar yargının en önemli sorunlarından bir tanesi iş yüküdür. Bunu kesinlikle çözmemiz gerekiyor. Yoksa bu iş yükü arasında ne zamanında karar verebilirsiniz ne de tarafları tatmin edecek bir karara ulaşabilirsiniz.

Yani bugün yargıçlar ikinci mesailerini de evlerinde yapmaktadırlar. Evlerine dosya götürürler, evlerinde eksik kalan kısmı tamamlarlar, ola ki, Yargıtay'da da bazı davaların uzun süre sonuçlandırılmaması ki, Yargıtay Başkanı açıkladı, 1 milyon dava var arkadaşlar. Yani son mercii burası. Üstün körü inceleyemezsiniz. Gerekli titizliği göstermeniz lazım ve bunun çözümü de daire adedini arttırmak ya da hakim adedini arttırmaktan değil daha derin reformlara ihtiyaç gösteriyor.

İkincisi, hakim ve savcılar vicdanlarıyla, cüzdanları arasında kalmışlardır manasını açıklar mısınız? Bunu rahmetli bir arkadaşımız söyledi. Sayın Genel Başkanında sınıf arkadaşıdır 59'lu. Ben bunun yargıç parayı gördüğünde vicdanını satar anlamında kullanıldığına asla inanmıyorum. Biraz şair ruhluymuş, belki düşünceleri tam ifade edemedi, belki vicdanla cüzdanın arasındaki kafiyeye teslim oldu. Yani söylenen anlamda, düşünülen anlamda bir içeriği olduğunu kesinlikle düşünmüyorum.

Erdoğan TEZİÇ- Ben bir şey ekleyebilir miyim bu öğrenimle ilgili? Bundan 3 yıl önce Yükseköğretim Kurulunda hukuk fakültesi dekanlarıyla özel bir toplantı yaptım. İçinde bulunduğumuz koşulların Nuri Bey'in söylediği hukuk fakültelerinin yeterli düzeyde öğretim vermedikleri dile getirmişti pek çok kesimlerden. Sonunda şunun üzerinde mutabık kaldık; hukuk fakülteleri herhangi bir düzenlemeye gerek kalmaksızın kendi iradeleriyle üniversiteler, buldukları üniversiteler fakültelerine 1 yıl daha ekleyebilirler. Bir hazırlık sınıfı yapabilirler. Bu hazırlık sınıfında dil öğretimi yanı sıra hukukçunun çok ihtiyaç hissedebileceği felsefe, tarih, sosyoloji ve matematik derslerinin buralarda 1 yıl daha verilmesinin isabetli olacağını hatta bazı hukuk başlangıcı, hukuk tarihi derslerinin de araya sıkıştırılabileceği konusunda karar bağlamıştır amma zaman içinde bunu yapanlar oldu, görüyorum fakat bir kısmı da çocuğum bir an evvel 4 yıl içinde mezun olsun, hayata atılsın, yargıç olsun gibi ailelerden gelende baskılar var. Bununla da mücadele etmek hele vakıf üniversitelerinin başında büyük sıkıntı bu. Belki bunu mecburi hale getirmek daha iyi olabilirdi ama ben zorlayıcı bir mekanizma uygulamak istemedim yönetimim sırasında. Üniversitelerin kendi özerk iradesine bırakalım dedik ama demek ki, zorlayıcı kararları çocukların yetişmesi noktasında almakta isabet var. 5 yıl hatta bazı üniversiteler kendi zamanında kurucusu da olduğum üniversitemde biz 6 yıllık bir zaman dilimini yaymıştık hukuk tahsilini.

Rıza TÜRMEN- Şimdi soru şöyle, şu andaki Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu yönetimi 5 üyeye Adalet Bakanı inisiyatifinde toplanıyor. 2461 Kanununun 10.maddesini ele alırsak 21 kişiye çıkartılacak olan Hakimler Savcılar Yüksek Kurulunda Adalet Bakanının inisiyatifinde bu olguyla beraber bugünkü iktidarın ve Başbakanın istediği doğrultusunda mı gerçekleşecek? Bahsettiğimiz kurulu sekreteryaya eksikliği ve bağlı olduğu özlük işleri genel müdürü de bahsettiğimiz koşullarla muzdarip.

Genel olarak şunu söylemek lazım; bu reform girişiminin ya da yeni düzenleme girişimine bakacak olursak şöyle bir felsefinin hakim olduğunu görüyoruz; bir taraftan hükümet, siyasi iktidar bu Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu dizginlerini elinde tutmak istiyor. Bu dizginlerden vazgeçmek istemiyor öte yandan da böyle bir reform yapar gözükür istiyor.

O zaman tabii soru şuradan çıkıyor; mademki bu dizginleri bırakmak istemiyor bugünkü durumu devam ettirmek daha akıl karı olmaz mı? İşte o olmuyor. Yani o reformu yapmaya zorlayan bir takım etkenler var. Yani AB reform istiyor, burada her raporunda yazıyor, bu olmaz diyor. Dışarıya karşı reform yapar gözükmek fakat aynı zamanda da Hakimler Savcılar Yüksek Kurulunun dizginlerini elinde tutmak çabası içinde.

Tabii bu ikisi bazen üst üste gelmiyor burada olduğu gibi. Onun için yani her reform önerisinin altında bakıyorsunuz biraz kaldırdınız mı başka bir şey çıkıyor. Yani öyle gözüküyor ama öyle değil. Hep böyle bir görünüş var fakat bu da, sorunun cevabı da böyle.

Şimdi 21 kişiye çıkartılması aslında bugünkü ileri sürülen öneriler bakımından, bugünkü sakıncalar bakımından hiçbir şey değiştirmeyecek. Gene Adalet Bakanı ve Müsteşarı oraya üye olacaklar, gene Adalet Bakanı Başkanlık yapacak, gene gündemi Adalet Bakanlığı belirleyecek, gene toplantıyı bloke imkanları, dışarı çıkarak bloke etme imkanı elinde olacak ve istediği zaman toplantı yapıp istemediği zaman toplantı yapmamak imkanı gene yürütmenin elinde olacak. Onun için hiçbir şey değiştirmeyecek bu 21 kişiye çıkarılması.

Sekretarya bakımından ise biraz önce Nuri Bey değindi ona, bir bağımsız sekretarya yapılıyor, veriliyor. Bu gayet güzel görünüşte. Bu iyi bir şey. Fakat baktığınız zaman teklifi gene Adalet Bakanlığı yapacak. O Yüksek Hakimler ve Savcılar Genel Kuruluda bu teklifi kabul edecek. Burada da bir şey değişmeyecek aslında.

Hep böyle bir şey var. Bir aldatmaca var ortada. Hayır, üstelikte Nuri Beyin işaret ettiği başka bir mesele var. Bu sefer teklifin Adalet Bakanı Hakim ve Savcılarla ilgili tayinler, terfiler teklifleri önerilerinin Adalet Bakanlığı tarafından yapılması Anayasal bir statüye kavuşacak. Şimdi hiç olmazsa böyle değil. Yani bugünkü durumdan daha da geriye gidilmiş oluyor aslında. Yani sakıncalı olan bir durum Anayasal bir temele oturtulmuş oluyor. Böyle bir reform işte.

Bir de biraz önce mikrofon açıkken Erdoğan Beyin değindiği bir şey var. Bu milletvekillerinin dokunulmazlığı. Dünyanın hiçbir yerinde Türkiye’de olduğu kadar geniş bir milletvekili dokunulmazlığı yok. Yani kürsü dışında böyle adam öldürseniz bile milletvekili olmadan önce milletvekili oldunuz diye bütün ceza kovuşturmasının askıya alındığı başka bir ülke göremiyorsunuz baktığınız zaman.

Burada İnsan Hakları Mahkemesi Atilla Kart Bey burada yok galiba. Atilla Kart Beyin davasıyla ilgili olarak bir karar verdi. Önce dairenin kararında Türkiye’deki milletvekili dokunulmazlığı bakımından sözleşmenin ihlali olduğuna karar verdi. Sonra büyük daireye gitti. Büyük daire o kararı değiştirdi. Bunun seçme ve seçilme hakkını ihlal etmediğine karar verdi. Oradaki genel düşünce galiba şu oldu; bu milletvekili dokunulmazlığı milletvekiline verilmiyor. Atilla Kart Bey kendi talebiyle dokunulmazlığının kaldırılmasını istiyordu. Milletvekiline aittir, milletvekili bunu kendi iradesiyle ortadan kaldıramaz. Bu milletvekili oldu diye içine konulduğu o Yüzden meclisin kaldırması lazım.

Ama tabi daire kararına bakarsanız orada bir kere şundan bahsediyor; suiistimalle ilgili mücadeleyi ortadan kaldırıyor bu kadar geniş bir dokunulmazlık. Onsan sonra diyor, meclisin ilgili komisyonu görüşmedim hiç bile yıllardır bu talep var ortada, yıllardır ele dahi almamış bu talebi. Yani görüşüp de reddetmiş de değil. Görüşmeyi reddediyor. Ama bunlar galiba büyük dairede yeteri kadar yer bulmadı.

Muammer AYDIN- Teşekkürler. Burada yeri gelmişken dokunulmazlıkla ilgili, Cumhurbaşkanlığıyla ilgili, cumhurbaşkanının yargılanıp, yargılanamayacağı konusunda ilgili de bildiğiniz gibi bir tartışma var. Sincan Ağır Ceza Mahkemesince verilmiş olan bir karar. Onunla ilgili de şu anda Yargıtay’a gidildi. Ama zaten oradaki dokunulmazlığı Anayasa düzenlerken vatana ihanet dışında başka bir şekilde yargılanamayacağını düzenlemiş. Ama Anayasa orada şunu düşünmüş Anayasayı yapanlar; buraya, bu makama gelecek olan kişilerin böyle bir suç işlemiş olma ihtimalini düşünmemişler dahi o nedenle düzenlemeyi sadece vatana ihanetle ilgili koymuşlar. Onun dışında bir başka dokunulmazlık zırhına büründürmemişler.

PANELİST- Onun tarihi bir kaynağı var. Parlamenter sistemde taç, yani bugün devlet başkanları parlamenter sisteminde de kral kötülük yapmaz ilkesi parlamenter sistemlerin cumhuriyetle idare edilenlere geldiği zaman orada vatana ihanet ki, ona yüksek ihanet demek daha doğru tabi. O bakımdan beklemiyor yani kötü vasfı veya eksik bir şey olabileceği düşünülüyor cumhurbaşkanının. O bakımdan seçerken 101.maddenin o öngördüğü koşullara özen gösterilmesi çok önemliydi. Tabi adayın sunulmasında mutabakat sağlanmayınca bu sıkıntılar ortaya çıkabiliyor.

Muammer AYDIN- Bana gelen 3 tane soru var. Onları da hemen kısaca ve özlü olarak cevaplamak istiyorum. Birincisi Ergenekon Davasının temel dayanağı olan el bombaları savcının isteğiyle, mahkeme kararıyla sanırım bir hafta içinde imha ediliyor. Davanın en önemli delilleri imha gerekçesi patlarmış ve kimse bunu ön plana çıkarmıyor. Soru bu şekilde.

Bildiğiniz gibi zaten bugünkü yargılaması süren adına Ergenekon Davası denen olay Ümraniye’de bulunan el bombalarıyla başladı. Ama el bombalarının patlama özelliğinin olmadığı da hep söylendi ve imha edildiği söylenmiş olmasına rağmen imha tutanaklarının da ortada olmadığı hep yazıldı, çizildi.

Dolayısıyla sürmekte olan bir yargılamada bütün bunların hepsi mutlaka yargı makamı tarafından değerlendirilecektir. Onun için söyledik zaten. Savcılar isimlerinde olduğu gibi savmak zorunda değildirler. Hele ki, Türkiye Cumhuriyeti’nin cumhuriyet adını başlarında taşıyan cumhuriyet savcılarını kanundan doğan yetkileri nedeniyle hem lehe hem de aleyhe delilleri toplamak durumundadırlar. Ama 31 yılı aşkın meslek hayatımda tabii ki işini düzgün yapanları tenzih etmekle birlikte lehe delil toplayan

savcı görmedim. Dolayısıyla da bu tür delillerin mutlaka ve mutlaka dosyada korunması ve onlarında seslendirilmesi, onlarla ilgili incelemenin yargı makamı önüne, yargıcın önüne getirilmesi gerekir. Fakat maalesef bu delillerin bu şekilde patlatıldığı ya da patlama özelliğinin olmadığıyla bir takım söylemlerim bulunduğunu hepimiz biliyoruz.

Zaten davanın bütünüyle ilgili genel anlamda herkesin kafasında kuşku var. Yaratılmış bir dava olduğu herkes tarafından ifade ediliyor. Ama hepimizin bildiği bir gerçek de var ki, bugün bu davada cumhuriyetçiler, Atatürkçüler yargılanıyorlar ve özellikle biz hiç kimsenin yargılanamayacağı ya da hiç kimsenin yargılamadan başışıklığı olmayacağını her zaman ifade ettik. Ama belki en son yargılanabilecek kişileri yargılama konusunda hassasiyet gösterilmesi ve bir sindirme, korkutma politikasıyla ülkede bir kaos yaratılması da bu yargılamanın başında gelen sıkıntıyı oluşturmaktadır.

Önümüzdeki süreçte yargı bunları çözecektir. Ama hep ifade ettik. Herkesin bir gün yargıya işi düşecektir. Herkes bir gün yargıdan gerekeni alacaktır. Yargı bağımsızlığının başındaki kişi Ali Dibanun en lakaplı olduğuna göre onu atayan da mağlum o halde yargı bağımsızlığı nasıl olacak?

Evet, Engin Usta arkadaşımız sormuş soruyu. Şunu ifade etmek istiyorum; biz kişilerle uğraşmıyoruz. Bizim için önemli olan kurumlar ve o kurumların oluşmasındaki ilkeler. Türkiye Cumhuriyeti hep söyledik bir hukuk devleti ve her zamanda bir hukuk devleti olarak kalacak. Dolayısıyla bu ülkenin kuruluş değerleri hiçbir zaman bir siyaseti oluşturmaz. Bu değerler her zaman bir ülke bütünlüğü içerisinde, Misaki Milli sınırları içerisinde yaşayan bütün insanlarımızın ortak değerleridir. Atatürk ilke ve devrimleri bu ülkenin vazgeçilmezleridir.

Yine laiklik bu ülkede korunması, kollanması gereken sonsuza kadar cumhuriyetle birlikte yaşaması gereken ilkelerin başında gelmektedir. Çünkü bir tarafta baktığınızda bir şeriat düzeninden bugün laik bir düzene geçilmiş. Ümmetten ulus yaratılmış ve eden insanlardan da bugün için bireyler yaratılmıştır. Hiçbir zaman yapılmak istenen bu ülkenin ilerlemesine engel koymak olmamalıdır. Bu ülke geçmişin karanlığına sürüklenmemelidir. Bunu hep ifade ettik. Bunun ön şartlarından birisi de az önce söylediğimiz değerleri korumak, kollamak ve onların içini doldurarak hayata geçmesini sağlamaktır.

Tabii ki yargı bağımsızlığını sağlarken de az önce söylediğim o strateji taslağının içerisinde nasıl doldurulması gerektiğini hep ifade ettik ama birilerinin kendi anlayışına uygun yargı yaratması yani Yargıtay Başkanımızın da söylediği gibi yandaş yargıyı yaratmasına mutlaka ve mutlaka bu ülkenin değerlerini koruyan, kollayan kişiler ve kurumlar olarak hepimiz gerekli engeli koyacağız, bundan kimsenin de kuşkusu olmasın.

Yargı bağımsızlığının teorik ifadelerle izahı sadece elit, entelektüel, aristokrat bir kesimin kapsam alanı içinde kalması konunun hak etmediği dar bir alanda sıkışmasına sebep olmaktadır. Böylesine önem arz eden bir konunun bütün toplumun direk sorunu olması gerekirken toplumsal refleksimizin katsayısı maalesef düşük görülmektedir. Pratikte bu katsayıyı arttırmak, toplumsal refleksimizi daha duyarlı hale getirmek amaçlı teorinin pratiğe dönüşmesinde ne yapmalı? Yılmaz Yakar sormuş.

Evet, az önceki söylemlerimde bununla ilgili. Bir kez bu toplumdaki bütün insanlar kendi bireysel menfaatlerini bir kenara koyarak öncelikle toplumsal menfaati ön plana almak zorundadır. Aksi takdirde üstünde yaşanacak bir ülke kalmadığında ya da korunacak değer kalmadığında bireysel menfaatlerle hiç kimse zaten bir yere varamayacağını görecektir. Onun için az evvel söylediğim cumhuriyetin değerleri, Atatürk ilke ve devrimleri ve laikliği ön plana alarak bütün toplumu oluşturan bireyler yani ulus olarak mutlaka ve mutlaka o bireysel menfaatlerimizden sıyrılmak durumundayız.

Aksi takdirde tehlike kapıda. Ama bu tehlikenin önlenmesi de bu refleksin arttırılmasına bağlıdır. O nedenle de biz İstanbul Barosu olarak bütün topluma bu çağrıda yaptık. Ama bu çağrıyı yaparken özellikle yargı mensuplarına önemli bir çağrıda daha bulduk. Evet, herkes cesur olmalı ama yargı mensupları evleviyetle cesur olmak zorundadır. Aksi takdirde Türkiye Cumhuriyetinin ve bu ülkede kurulmuş olan demokrasinin korunup, kollanabilmesi mümkün görülmemektedir.

İSTANBUL BAROSU KAMUOYU BİLDİRGESİ

Başkan Av. Muammer Aydın'ın 4 Ağustos 2009 Cuma günü saat 11.00'da Orhan Apaydın Konferans Salonunda düzenlediği toplantıda yaptığı basın açıklaması şöyle:

ÜLKEMİZDE YAŞANAN SORUNLAR ANCAK TAM DEMOKRASİ İLE ÇÖZÜLÜR

“Bir yeni Adli Yıla daha girmektedir. Terör, Ekonomik Bunalım, İşsizlik, Hayat Pahalılığı, Eğitim ve Öğretimdeki sorunlar ve Fırsat Eşitsizliği; Çarpık Kentleşme, Sağlıksız Çevre, Sosyal Güvensizlik, v.b. sorunlar yumağı içinde olan ülkemizin en ciddi sorunlarından biri de Hukukun Üstünlüğü ve Yargı Bağımsızlığı İlkesinin yeterince kurulamamış, kurumsallaşamamış olmasıdır.

YENİ ADLİ YILA BİRÇOK SORUNLA GİRİYORUZ...

Yeni adli yıl başlarken mesleğimizin ve genelde hukukçuların temel sorunu ülkemizdeki hukuk eğitiminde yaşanan sıkıntılardır. Hukuk eğitimindeki plansızlık ve bu plansızlığın yol açtığı sorunlar her geçen gün alabildiğine büyümektedir. Bugün için Eğitim-Öğretim etkinliğini sürdüren 56 Hukuk Fakültesi ve 25.000 hukuk öğrencisi mevcut olup, bu fakültelere her yıl 6.000 yeni öğrenci alınmaktadır. Her yıl ortalama 5000 mezun ve lisans diploması verilmekte ve gençler hukuk dünyasında iş olanakları ararken “en kolay ulaştığı meslek olarak” da “*stajı göstermelik, sınavı kalkmış*” avukatlığı seçmektedirler. Dünyada avukatlık için salt hukuk fakültesi diplomasını yeterli bulan ender ülkelerden biriyiz. Sayısı her geçen gün artan ancak eğitimin nitelik ve niceliği değişmeyen hatta giderek gerileyen hukuk fakültelerinden, neredeyse her mezun olanın, avukat olduğu ülkemizde, “*Avukatlar*” çoğaldıkça büyüyen ve kendi mesleki geleceğini sıkıntıya sokan bir yapıya doğru hızla ilerlemektedirler. Hukuk eğitimini fakülte açmak olarak algılayan anlayışa tepkilerimizi ve hukuk eğitimi kalitesine yönelik eleştiri ve önerilerimizi yıllardır bıkmadan dile getiriyor ve her fırsatta yineliyoruz. Bilinmelidir ki, köklü, kalıcı ve kapsamlı bir yargı reformu, öncelikle “*hukuk eğitimi*”nin nicel ve nitel değişiminden geçer.

Bugün Avukatlar, Avukatlık Mesleği ve Barolar büyük sorunlar yaşamaktadır. Daha staj aşamasında çalışma yasağı olan ve sosyal güvenceden yoksun üyelerimiz, mesleğe başladıklarında da ağır vergi yükleri ve masraflarla karşı karşıya kalmakta, geçim derdine düşmekte, kendi sosyal ve mesleki sorunları yanında yargının ağır ve giderilemeyen sorunları ile de boğuşmak zorunda bırakılmaktadır.

Aslında biliyoruz ki, mesleğin sorunlarından bir kısmı ülkemizdeki demokratik yapılanmanın bozuk olmasından, Adil Yargılanma Hakkı, Hukukun Üstünlüğü ve Yargı Bağımsızlığı ilkelerinin tam ve gereği gibi uygulanamamasından doğmaktadır.

ADALETE ERİŞİM ve CMK ÖDEMELERİ

Bilindiği gibi ‘Adalete Erişim’in kolay ve ucuz olması hatta ücretsiz olması “Adli Yardım”ın etkinleştirilmesi çağdaş ve gelişmiş ülkeler demokrasisinin, temel ilkeleri arasındadır. Bizde de CMUK ile başlayan ve CMK ile gelişen bir Adalete Erişim uygulaması başlangıçta çağdaş

lkeler standardındaydı. Ancak Siyasi İktidar bunu da halkımıza çok görerek sürekli yasa değişiklikleri yaparak, kaşıkla verdiği hakları kepçe ile geri aldı. Sonunda hem sistemi kuşaa çevirdi ve hem de burada görev yapan avukatları mağdur ederek zorunlu mdafiliği angaryaya dönüştürdü. Bugün CMK'da görev alan meslektaşlarımız zaten çok düşük olan ücretleri almak için 6 – 8 ay ve 1 yıl sürelerle Cumhuriyet Savcılarının imzalarını bekler oldular. Bir anlamda Cumhuriyet savcıları CMK da görev yapan meslektaşlarımızın ita amiri konumuna getirildi. Bu durum artık kabul edilemez sonuçlar doğurmaya başladı. Bu nedenle 4.000 meslektaşımız emeğinin karşılığını ve yaptığı masrafları alamadığı gibi bir de İstanbul gibi bir metropolde “mutad vasıta” denilen günlük vasıtalarla göreve gitmeye zorlanmışlardır. Ayrıca aldıkları masraflar nedeniyle geriye yönelik haksız ve mesnetsiz vergi yükü (STOPAJ ve KDV) ile karşı karşıya bırakıldılar. şu anda yaşanılanlar nedeniyle, İstanbul genelinde hiçbir avukat haklı gerekçelerle görev kabul etmezken ve yargının iş yükü daha da artarken, bu işin asıl mağduru vatandaş olurken, Sayın Adalet Bakanı ve Maliye Bakanlığı Müsteşarı ile yapılan görüşmelere karşın, bilinen bu duruma ve sorunlara hala çözüm üretilmemiştir. Aradan geçen bunca zamana karşın sorunların henüz çözümlenememiş olması ve bu sorunlarla yeni adli yıla başlamış olmak Hukuk Tarihimiz için bir utanç sayfası olacaktır.

SAğLANAMAYAN YARGI BAğIMSIZLIğI ve HSYK

Ne yazık ki ülkemizde bugüne değin ‘*Yargı Bağimsizliği*’ tam olarak sağlanamamış ve çeşitli hukuk kurumlarının eleştirileri ile sürekli karşılaşmıştır. Bugün geldiğimiz noktada Yargı Bağimsizliği kavramı her gnknden daha da geriye gitmiş ve siyasi iktidarın ‘**el atması**’ noktasına gelmiştir. Hâkim ve Savcıların yasal ve demokratik sesi ve rgtlenmesi YARSAV’ı kapatmak için uğraş veren anlayış, YARSAV Başkanı hakkında da mesnetsiz türlü iddialarla soruşturmalar açarken, hakkında yüzlerce yakınma olan savcı ve hâkimler için hiçbir işlem yapmamaktadır. Siyasi İktidarın yargıya el atması, HSYK’daki 7 üyeden ikisinin Adalet Bakanı ve onun Müsteşarı olmasından ve bu kurumun kararlarını nitelikli çoğunlukla yani 5 ye ile almak zorunda bulunmasından kaynaklanmaktadır.

Adalet Bakanlığı’nca hazırlanan ve içeriği tam olarak bilinmemekle birlikte Basına yansıyan Yargı Reformu Taslağında yer alan; Anayasa Mahkemesi yeleri ile HSYK yelerinin Meclis tarafından seçilmesini öngören düzenlemeler, Yargı Bağimsizliğini zedeleyici niteliktedir. Meclisin ıkardığı Yasa ve Kararları denetleyen bir yüksek mahkeme yelerinin, Meclis tarafından seçilecek olması, bu mahkemenin bağimsizliğini ortadan kaldıracaktır. HSYK yelerinin Meclis tarafından seçilmesi de Yargıyı Yasamaya bağımlı kılacağından, kabul edilemez. Kuvvetler ayrılığı ilkesi gereğince Yasama, Yürütme ve Yargı’nın birbirlerinin alanlarına müdahalede bulunması düşünülemez. Taslakta ngrlen düzenlemeler, bu anlamda demokrasinin olmazsa olmaz koşulu, “**Erkler Ayrılığı**” ilkesine ters düşecektir. HSYK Yargıç ve Savcıların zlk işlerini, atama ve yükselmelerini yürütmekle yetkilendirilmiş bir kurul olup bu kurulun özerk bütçesi, özerk yönetimi ve kendine bağlı müfettişleri ile sekreteryasının, siyasi baskılardan ve etkilerden uzak olması yargı bağimsizliğinin temel ögesidir.

Son günlerde gündemimizi işgal eden HSYK ve kararları hakkında bir kısım basında yer alan karalama ve iftiralarla bu kurum tamamen baskı altına alınmak istenmiş, birkaç Savcı ve Yargıcın yerlerinin değişmemesi için siyasi iktidar HSYK’yı kilitlemeyi göze almıştır. Siyasi iktidar önümüzdeki dönemde de “Yargı Reformu” adı altında HSYK ve Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve Yargıtay’ın yapısını da değiştirerek kendi anlayışına uygun, dilediği kişileri yerleştirmek isteyecektir. Bağimsiz yargı ve tarafsız adalet ilkelerine ve objektif ölçütlere aykırı bu durum kabul edilemez ve bunların gerçekleştirilmesi halinde nesnel bir yargı reformundan söz edilemeyeceği gibi, bu sisteme de hukukun üstünlüğüne dayalı bir DEMOKRASİ denilemez.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nun; **20.11.2007** gnl kararında Hâkim ve Savcılara verilen görev ve tanınan yetkiler kullanılırken, ulusal hukuk normları ile birlikte evrensel hukuk

normlarına da bağlı olduklarına kuşku bulunmadığı belirtilmekte ve *Bangalor Yargı Etiği İlkeleri ve Savcılar İçin Etik ve Davranış Biçimlerine İlişkin Avrupa Esasları 'Budapeşte İlkeleri'*ne tabi olarak görevlerini yerine getirmeleri gerektiğine dikkat çekilmektedir. Bu kapsamda HSYK'nın bu denli karar alamaz duruma getirilmesi ve Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarının HSYK toplantısının karar sayısına etki eden üyeleri olmaları nedeniyle hem Anayasa'nın Yargı Bağımsızlığını düzenleyen 138, 139 ve 140. maddelerine, hem Anayasanın ruhuna ve hem de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. Maddesine açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

YARGILAMADAN KAYNAKLANAN YANLIŞ UYGULAMALAR SAVUNMA HAKKINI ZEDELEMEDİR...

2005 Yılında yürürlüğe giren TCK ve CMK henüz arkalarında yeteri kadar Yargı Kararları desteğini bulamamıştır. Bu nedenle kimi uygulamalar, Yargıtay denetiminden geçmemiş olmasına karşın tüm ülkede ve neredeyse tüm davalarda genel uygulama haline gelmiştir. Birçok savcı ve yargıç da kendine özgü usuller, yöntemler oluşturarak, soruşturma ve kovuşturmalarda bu tür uygulamaları sürdürmektedirler.

CMK aslında **suçluların hukuku değildir**. Anayasa ve temel ceza hukuku ilkesi olan "suçsuzluk karinesi" gereğince, **suçu kanıtlanana kadar kişi suçsuzdur**. Bu nedenle iddia ile başlayan yargılamada CMK'da yer alan haklar ile savunma, iddiaya yanıt vermektedir. Ancak savunmanın başladığı yerde müdafilerin, sesinin kesilmek istenmesi; ne kadar demokrasi ve ne kadar hukukun üstünlüğü ilkesine sahip çıkıldığının ve savunmaya ne kadar saygı duyulduğunun göstergesidir!

Gerçekten CMK'nın 149. Maddesi soruşturma evresinde suçlanan kişiyi savunmak üzere en çok üç avukatın hazır bulunabileceğini belirtmekte ve **kovuşturma evresi için de bir sınır getirmemektedir**. Bu konu Yasa Koyucunun tercihidir. Buna karşın görülmekte olan birçok davada, Mahkemelerce bu yasa hükmüne açıkça aykırı biçimde kabulü olanaksız ara kararları alınmış ve DURUŞMALARDA DA üç avukattan başka avukatın görev ve söz alamayacağı genel uygulama haline getirilmiştir. Bu durum savunma hakkının kısıtlanmasıdır; Adil Yargılanma Hakkı ile bağdaşamaz.

Ayrıca 149. Maddenin 3. Fıkrası soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında avukatın ifade alma ve sorgu sürecinde şüpheli ya da sanığın yanında olma ve hukuki yardımda bulunma hakkı engellenemez demektir. Bu hüküm, maddenin gerekçesinde biraz daha açılarak izah edilmesine karşın, ne mahkemelerin fiziki yapısı ne de yargılama makamlarının anlayışları buna uygun değildir. Nitekim ülkemizde mahkemelerde yasal bir engel olmamasına rağmen meslektaşlarımızın savunma ve ifade alma sırasında müvekkilleri ile yan yana oturma konusundaki talepleri reddedilmektedir. Oysa "**savunma**", insanlar için vazgeçilmez kutsal bir haktır. Savunmasız yargılama olmaz ve savunmayı dışladığınız zaman geriye salt yargısız infaz kalır. Bu nedenle savunmanın tam ve eksiksiz yapılması ve sanığın savunma hakkından yararlanabilmesi için her aşamada Avukat ile şüpheli/sanığın dokunma mesafesi içinde bulunması ve yan yana olması Adil Yargılanma Hakkının gereğidir. Bunu yasaklayan bir yasa ve CMK hükmü de yoktur. Aslında istenen mağdura ve katılana tanınan haklardan fazlası da değildir. Bu nedenle mahkemelerin yasal düzenlemelerin mevcudiyetine karşın kendiliğinden usul ve yöntem geliştirmesi, ben yaptım oldu anlayışından öteye gidemez ve bu hukuka uygun olmayan durumun, savunma alanı içine el atması hoş görülemez ve içe sindirilemez.

Yine CMK'nın 183. Maddesi; *"180 inci Maddenin beşinci fıkrası ile 196ıncı Maddenin dördüncü fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, adliye binası içerisinde ve duruşma başladıktan sonra duruşma salonunda her türlü sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletler kullanılamaz. Bu hüküm, adliye binası içerisinde ve dışındaki diğer adli işlemlerin*

icrasında da uygulanır.” demektedir. Bu hüküm mahkemenin de ses ve görüntü kaydı ve tespiti yapamayacağını göstermektedir. Çünkü madde metninde mahkemenin ayrık tutulmadığı açıkça görülmektedir. Örneğin; Silivri Davalarının görüldüğü duruşma salonunda, yasanın bu açık hükmüne karşın 360 derece dönebilen ve her şeyi kaydeden bir sistemle görüntü kaydı yapılmakta; Hâkimler, Savcılar ve Avukatların önlerindeki her türlü evrak net olarak görülebilmektedir. UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi) sisteminde olduğu gibi bu yolla da Yargının gözetlenmesini kabul etme olanağı bulunmamaktadır.

Diğer yandan CMK'nın 219. Maddesi ise, duruşma için tutanak tutulacağını ve bu tutanağın mahkeme başkanı veya hâkim ile zabıt kâtabi tarafından imzalanacağını, duruşmada yapılan işlemlerin **teknik araçlarla kayda alınması** halinde, bu kayıtların vakit geçirilmeksizin **yazılı tutanağa dönüştürülerek mahkeme başkanı veya hâkim ile zabıt kâtabi tarafından imzalanacağını** düzenlemektedir. Teknik kayıt ile amaçlanan görüntülü ve sesli kayıt olmadığı açıktır. Teknik kaydın anlamı steno, sesi yazıya çeviren sistem gibi anında tutanağa dönüştürülebilir bir yöntemdir. Ancak birçok ağır ceza mahkemesinde bu sistem kurulmuştur ve yine, sesli ve görüntülü bu kayıtlarla tespit edilenler ancak üç hafta sonra tutanağa dönüştürülebilmektedir. Oysa madde düzenlemesinde *“bu kayıtlar vakit geçirilmeksizin mahkeme başkanı veya hâkim ile zabıt kâtabi tarafından yazılı tutanağa”* dönüştürülür, denmektedir. *“Vakit geçirilmeden”* kavramının karşılığının ise bir gün sonra ya da üç hafta sonra olarak algılanamayacağı da açıktır. Bu yasal gerek de ne yazık ki yerine getirilmemekte şüpheli ve sanıkların savunma hakları kısıtlanmaktadır.

Bu arada Silivri Davaları bilindiği gibi önce Silivri Cezaevi Kampusu içinde yapılmakta iken daha sonra spor salonu duruşma salonuna dönüştürülmüş ve böylece cezaevi yerleşkesi ile ilişkisinin kesildiği ifade edilmiştir. Oysa gerçek durum böyle değildir ve duruşma günlerinde oradaki Meslektaşlarımızın üzerlerindeki cep telefonları girişte alınmakta ve tam bir günü bulan duruşma sırasında meslektaşlarımızın dışarı ile diğer müvekkilleri ile büroları ile iletişimleri kesilmektedir. Beşiktaş'taki özel yetkili Ağır Ceza Mahkemelerinden birisi olan bu mahkemeye de diğer mahkemelerde olduğu gibi telefonla girebilmek mümkün olmalıdır. Yasakçı bu zihniyeti ve olanları kabul edebilmek mümkün değildir. Bu konu avukatlık mesleğine bakış ve avukatın bağımsızlığına saldırı niteliğinde olup *“ Savunma Hakkı ve Adil Yargılanma Hakkı ”* ile de bağdaşmamaktadır.

AVUKATIN DURUŞMALARDA AYAĞA KALKMAMASI...

Ayrıca yargılama esnasında tüm davalarda her söz alıfta yerli yersiz Avukatların ayağa kalkması istenmekte, ayağa kalkmadan konuşan meslektaşlarımızın bu davranışı sanki mahkemeye hakaretmiş gibi algılanmaktadır. Oysa yargılamanın üçayağını oluşturan iddia, hüküm ve savunmanın birbirlerine bir üstünlükleri yoktur. Bu üçlünün birbirine karşı saygıda kusur etmesi için bir neden de yoktur. Avukatlar birlikte görev yaptıkları hâkim ve savcılara karşı insani ve görevden doğan, makama ilişkin nezaketi göstermektedirler; ancak aynı nezaketi asgari seviyede dahi olsa görememekteler. Unutulmamalıdır ki, yargılamanın bu üç unsuru, vatandaşa karşı olduğu gibi birbirlerine karşı da asgari nezaketi göstermek zorundadırlar. Nitekim yasada salt “hüküm fıkrası okunurken” ve “yemin” esnasında herkesin ayağa kalkacağı düzenlenmiştir. Bunun dışında avukatın ayağa kalkmasını düzenleyen bir norm ve düzenleme yasalarda yoktur. Bugüne kadar oluşan teamül nedeniyle ayağa kalkan **Avukatlar bundan böyle yasada belirtilen haller dışında, nerede oturup nerede ayağa kalkacaklarına kendileri karar vereceklerdir.** Bunun savunma üzerinde bir baskı unsuru olarak sürdürülmesi, sırf oturduğu yerden konuştu diye avukatların haklarında Bakanlığa ve Baroya şikayette bulunulması ve duruşmalardan çıkartılmaları kabul edilemez. İstanbul Barosu olarak hukuka aykırı bu uygulamaların takipçisi olacağımız bilinmelidir.

SAVUNMA HAKKININ ÖZÜNE DOKUNULAMAZ

CMK 135. Madde İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınmasını düzenlemektedir. Bu maddeye(135/2) göre şüpheli ya da sanığın tanıklık yapmaktan çekinebilecek kişilerle yaptığı konuşmalar kayda alınmaz. Yani CMK 45. Maddeye göre şüpheli ve sanığın nişanlısı, evlilik bağı kalmasa bile şüpheli ve sanığın eşi, kan hısımlığından ya da kayın hısımlığından alt ve üst soyu ve şüpheli ve sanığın 3. Derece dâhil kan veya ikinci derece dâhil kayın hısımları ve sanık veya şüpheli ile evlatlık bağı bulunanlara ilişkin dinleme yapılamaz ve kayıt altına alınmaz. Kayda alma gerçekleşmişse alınan kayıtlar derhal yok edilir. Bu hükme karşın bu doğrultuda alınan ifadeler iddianamelerde yer almakta ve bile bile suç işlenmektedir. Ayrıca CMK 136. Maddeye göre şüpheli ve sanığa yüklenen suç dolayısı ile avukatının **bürosu, konutu ve yerleşim yerindeki telekomünikasyon araçları** hakkında 135. Madde hükmünün uygulanamayacağı düzenlenmiştir. Yine birçok meslektaşımızın müvekkili ile ilgili olarak yaptıkları savunma hazırlıkları ve kanıt toplama faaliyeti sırasında yaptıkları konuşmaları dinlenmiş ve bunlar da iddianamelerde yer almıştır. Bu durum başta Anayasa ve AİHS olmak üzere hem kutsal hak ve özgürlüklerden sayılan **Savunma Hakkının** özüne dokunmakta ve hem de CMK'nın 46 ve 136. Maddelerine açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

SAVUNMA OLMADAN DEMOKRASİ VE ADALET SAĞLANAMAZ...

Ayrıca CMK'nın 134, 135 ve 140. Maddesinde yer alan hükmün de yasaya aykırı uygulandığını önemle belirtmek gerekir. Yasaya göre Bilgisayarlarda, Bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve el koyma ile Telekomünikasyon yoluyla yapılan *İletişimin Denetlenmesi* ve de Teknik Araçlarla İzleme ancak başka suretle kanıt elde etme olanağı bulunmaması durumunda başvurulacak bir yöntem olarak düzenlenmiş iken bu maddeler hiçe sayılarak suç teşkil eden uygulamalar yapılmıştır. Bu maddelerin gerekçelerinde uygulamanın "*Ultima Ratio*" yani "son çare" olarak yapılacağı belirtilmişken, 6 Bin sayfaya ulaşan kamuoyunca bilinen davada üç iddianamede de nerede ise bu yöntemlerle elde edilmiş "**kanıtlar**" mevcuttur. Yani "*Ultima Ratio*" olarak uygulanacak bir madde ben yaptım oldu mantığıyla "*Prima Ratio*" yani "ilk çare" olarak uygulanmıştır. Diğer yandan bu yolla toplumda tüm vatandaşlar üstünde korku ve sindirme politikaları uygulanmış, Hâkim ve savcılarımızın da her fırsatta suç şüphesi olmaksızın dinlendikleri ve korku, baskı, sindirme ve yıldırmaya maruz bırakıldıkları bilinmektedir.

Kesin olarak bilinmelidir ki meslektaşlarımız mesleklerini ifa etmekte ve görevlerinin gereği hak ve hukukun korunması adına savunma yapmaktadırlar. Unutulmamalıdır ki her mesleğin altındaki unsur insandır ve bir mahkemeyi mahkeme yapan ve adaletin gerçekleşmesini sağlayan da savunmanın varlığıdır. Savunma olmadan demokrasi ve adil yargılama olmaz, adalet sağlanamaz.

MAKUL SÜRENİN AŞILMASI- PEŞİN CEZA

Geçmişte olduğu gibi bugün de yargının büyük sıkıntılar içinde bulunduğunu biliyor ve bir kez daha ifade ediyoruz. İcra daireleri mevcut adliyelerin bodrum katlarında olup iş yükleri altından kalkılamayacak boyutlardadır. Buralar girilemez, görev yapılamaz durumdadır. Personel, yer ve araç yokluğu nedeniyle icra dairelerinde işler durma noktasına gelmiştir. Adliyeler de yer yokluğu sebebiyle gereksinim duyulan mahkemeler kurulamamakta, çok uzun duruşma günleri verilmekte, takviye personel gönderilememekte, savcı ve hâkimler için oda bulunamamakta, aynı odada birden çok savcı ve hâkimin oturması zorunlu hale gelmektedir. İş çokluğu ve personel yokluğu nedeniyle işlemler zamanında yapılamamakta, kararlar süresinde yazılamamakta, sorumlu olarak da savcı ve hâkimler görülerek haklarında soruşturmalar açılmaktadır. Ceza ve Tevkif Evlerinde uygulama yanlışlıkları, yargılamanın makul sürelerde bitirilememesi ve tutuklamalarda makul sürenin aşılması, tutuklamanın

tedbir yerine, peşin cezaya, infaza dönüştürülmesi nedeniyle kapasite üstünde tutuklu ve hükümlü bulunduğu insan haklarına ve yasal düzenlemelere aykırı olarak insanlara eza ve cefa yapılmakta ve adeta **bir suçta ikincil cezalar** çektirilmektedir. Personel ve araç yokluğu sebebiyle tutuklular mahkemelere zamanında getirilemediğinden, yasal hakları kısıtlanmakta ve uzun süre tutuklu kalmalarına neden olmaktadır. UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi) sistemi, yapılan iyileştirmelere karşın hala sorunlu ve yakınmalara neden olmaktadır. UYAP konusundaki yakınmaların bir an önce giderilmesi gerekmektedir. Keza sistemin Adalet Bakanlığı denetiminde olması nedeniyle yargının gözetlenmesinden dolayı yargı bağımsızlığı da tehdit altındadır. UYAP sisteminin Adalet Bakanlığı'ndan alınarak HSYK kontrolüne verilmesi, yargı bağımsızlığının olmazsa olmaz koşuludur.

TOPLUMSAL BARIŞ...

Bugün ülkemizde özlenen ve beklenen mezhepler, dinler, ırklar arası barış mıdır yoksa '*Toplumsal Barış*' midir? Yakın tarihimizde ve bugün bu topraklarda dinler, mezhepler ve ırklar arasında bir gerilim, bir savaş yoktur. Ülkemizin gereksinimi toplumsal barıştır. *Toplumsal Barışın* temelini ise o ülkedeki sosyal sınıflar arasındaki farklılıkların, sosyal dengesizliklerin giderilmesi ve aradaki uçurumun azaltılması ve de her alanda fırsat eşitliğinin sağlanması oluşturur. Saptamalarımıza göre bugün yüzeysel, dış destekli ve dayatmacı bir barış süreci yaşanmak, yaşatılmak isteniyor. Oysa toplumsal barış ancak toplumcu bir bakış açısı ve toplumcu bir felsefe ile çözülür.

Dünyada bütün savaşların, kavgaların temelinde paylaşım bozukluğu ve ekonomik çıkar çatışmaları vardır. Barışın sağlanması için de tüm paylaşım bozukluklarının düzeltilmesi, ekonomik çıkar çatışmalarının törpülenmesi, yok edilmesi, eşit ve çağdaş bir düzen kurulması, *Toplumsal Barış* için yeterli olacaktır.

TAM BAĞIMSIZLIK...

Biliyoruz ve istiyoruz ki, hangi ad altında olursa olsun, bu ülkede huzur ve barış mutlaka ama mutlaka sağlanmalıdır. Ve bunu hep birlikte başarmalıyız. Bunun için atılacak adımlar, ülkemizde yaşayan tüm yurttaşları kapsayıcı, kollayıcı ve birleştirici olmalı, ancak ayrıştırıcı ve bölücü etnisite tanımlarından kaçınmalı, Türk Ulusu ve Türk Milleti olarak herkes ve her kurum kendine düşen GÖREVİ yapmalıdır. Ancak bunlar yapılırken ülkemizin ULUSAL değerlerinden vazgeçilmemesi gerektiği de UNUTULMAMALIDIR. Bu nedenle de barışın yanında olurken, ülkemizi Mustafa Kemal'in İşaret ettiği "TAM BAĞIMSIZLIK" ilkesinden Ulus devlet, Laik ve Üniter yapımızdan geri götürecektir eylem ve işlemlerin karşısında olmayı da sürdürmeliyiz.

ULUS BİLİNCİ KORUNMALIDIR...

Ülke olarak önemli, tehlikeli ve dayatılmış projelerle karşı karşıyayız. Bir yandan *Laiklik* ve *Çağdaşlık* karşıtı öte yandan etnik bölme ve parçalamayı hedefleyen güçler, iç ve dış işbirlikçileri ile hedefe hızla yaklaşmaktadır. Öyle ki Cumhuriyetimiz her yönüyle ileriye dönük, temelinde ulusal egemenlik, demokrasi ve tam bağımsızlık harçları ile donatılmış, büyük bir toplumsal değişim, dönüşüm ve gelişimi sürdürmeyi hedeflemekte iken birileri bizlere durağan, zaman zaman geriye dönen, çağdaş ve uygar dünyanın değerlerinden ayrılmış ve en kötüsü bağımsızlığını yitirmiş, karanlık bir dünya içinde sorunlar yumağı ile boğuşan bir ülke olmamızı layık görmektedir. Ne yazık ki *Siyasi İktidar* da bu gerçekleri görmekten hayli uzak bir politika sergilemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti'ni oluşturan en önemli ilke '*Ulus Bilinci*'nin yaygınlaşmış olmasıdır. Yine Atatürk'ün altını çizdiği ve Anayasamızda da karşılığını bulan **Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye Halkına Türk Milleti denir** sözü, her etnisiteden yurttaşın yıllarca bir arada barış

içinde yaşama isteğinin temel kaynağını oluşturmaktadır. Farklı etnik kökenlerden gelenlerin kendi kültür ve dillerini yaşamalarında bir sorun yoktur ve de olmamalıdır. Ancak bu etnik ve kültürel farklılıkların dışarıda hazırlanan plan ve projelerle desteklenmesi ve azınlık hakları gibi gösterilmeye çalışılması en başta ülkemizin kuruluş antlaşması olan **Lozan**'a ters düşmektedir. Diğer yandan bugün için tutuklu şüpheli ve sanıkların savunma hakkı ve adil yargılanma hakkı kapsamında müdafileri ile görüşmeleri ve savunma hazırlamaları bile sorun oluşturmakta iken bölücülükten hükümlü olan bir kişinin birilerince muhatap gösterilerek "**Kürt Açılımı**" için **yol haritası** hazırlaması ve bunu rahatça sergilemesi demokrasi ve düşünce özgürlüğü ile açıklanamaz. Kaldı ki, önceden ne olduğu belli olmayan şimdi de içinin boş olduğu anlaşılan açılımı fırsat bilen birileri, terör örgütü ve başını taraf olarak göstermektedir ki, bunun kabul edilebilir yanı yoktur.

CUMHURİYET'İN DEĞERLERİNİ SAVUNANLAR CESUR OLMALIDIRLAR.

Yukarıdaki açıklamaların bir bölümünde kanıtlardan söz ettik. Hukuka aykırı bir biçimde toplanan kanıtlar "*sözde kanıt*"tır. Yasaya, usule, yönetmelik ve yöntemlere aykırı olarak toplanmış kanıtlar başka türlü nitelendirilemez. Bugün kavram kargaşası yaşanan bir davanın iddianamelerinde milyonların katıldığı yasal "Cumhuriyet Mitingleri", **sözde toplumsal refleks** olarak nitelendirilmektedir. Bu niteleme hukuki ve hukuka uygun değildir. Cumhuriyet'e ve değerlerine inanan herkes, Atatürk İlke ve Devrimlerine, laikliğe sahip davranış biçimleri göstermeli ve yargı mensupları da bu değerleri cesaretle savunmalı ve korumalıdır.

Bu arada görevlerini yapan Erzincan Başsavcısı, Sincan Ağır Ceza Hâkimi, Kartal Sulh Hukuk Hâkimi vb gibi haksız ve mesnetsiz soruşturmalara uğrayan; yasalara aykırı davranışlar hakkında işlem yaptıkları için siyasi baskı ve sindirmeye maruz kalan yargı mensuplarımızın içine düşürdükleri durumu kabul edebilmemiz de mümkün değildir.

Daha dün, Anayasanın 3. Maddesinin değiştirilemeyeceği kuralının kaldırılmasını dile getirmeye cesaret edemeyenler, bugün bir cesaret örneği daha göstererek Anayasanın 3. Maddesi kalkmadıkça yani "*Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütündür*" hükmü değişmedikçe demokrasinin kurulamayacağını ileri sürmektedirler. Böylece hem ABD'nin ve hem de AB'nin ülkemizi Demokratikleştirmek için uğraştıklarını, bir kısım halkın ayrılma, bölünme ve bağımsız ayrı bir devlet kurma hakkı tanınmadıkça, demokratikleşemeyeceğimizi ileri sürerek yaptıklarından aldıkları güçle yüksek sesle haykırmaktadırlar.

ÇAĞDAŞLIKTAN GERİYE DÖNÜŞ...

Genelde ülkemizin, yargının ve özelde de Avukatlık Mesleğinin bazı sorunlarından söz ettik. Aslında bu sorunların tümünü sıralamak sayfalara sığmayacaktır. Ancak bu sorunları temelde demokrasi sorunundan ayırma olanağı da bulunmamaktadır. Bütün sorunların anası demokrasi eksikliği sorunudur. Siyasi iktidarlar demokrasiyi salt kendi iktidarlarının sonsuzluğu olarak görmektedirler. Bunun sonucu olarak da yurttaş hakları, toplumsal haklar, temel hak ve özgürlükler bir bir yok edilmektedir. Bugün ülkemizde temel bir demokrasi sorunu vardır. Sosyal ve Laik Hukuk Devleti yerine basit çizgileriyle bir Polis Devleti inşa edilmiştir. Ülkemizde TRT ve RTÜK diye özerk olması gereken kurumlar kalmamış, bilim yuvası olması gereken Üniversiteler cemaatler ve yandaşları ile doldurulmuş ve yönetimlere bu kişilerin gelmesi sağlanmış/sağlanmaktadır. YÖK deyim yerinde ise YOK olmuş, akıl ve bilimin değil siyasi iktidarın ve cemaatlerin bir organı gibi çalışmaya başlamıştır. YÖK bilim kaygısı ile değil siyasi iktidara yaranma kaygısı ile görev yapmaktadır. Eğitim sistemimiz 'ÖĞRETİMİN TEKLİĞİ' ilkesinden ve yasasından uzaklaştırılmış, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin burs verdiği 15.000 öğrenci hakkında inceleme başlatılmış, Sendikalarımız ve Demokratik kitle örgütlerimiz sindirilmiştir. Yasal haklarını kullanarak

gösteri yapmak isteyen demokratik kitle örgütlerine ise gözdağı verilmekte, Cumhuriyet Mitinglerini tertip edenler ve katılanlar suçlu sayılmaktadır. Kısaca tüm değerler ters yüz olmuş, kişiler, kurum ve kuruluşlar üzerinde baskı ve sindirme politikaları uygulanmış ve taraflı kişiler, kurumlar yaratılmış; bir kısım basın yalan, iftira ve karalama kampanyaları ile toplumu bölmek için var gücüyle çalışmakta ve bunlara direnen kişiler ve kurumlar nerede ise kalmamıştır.

Ülkede demokrasi, hak ve temel özgürlükler salt birey bazında ele alınmakta o da göstermelik olarak yapılmaktadır. Toplumsal özgürlüklerin tümü; başta grev ve toplu sözleşme hakkı olmak üzere yok edilmiştir.

TAM BAĞIMSIZ TÜRKİYE TARAFSIZ YARGI...

Bu sorunlu ve acı tablo ile bir adli yılın daha başındayız. İstanbul Barosu olarak tarihsel geçmişten ve Yasamızdan aldığımız güçle DEMOKRATİK, SOSYAL ve LAİK HUKUK DEVLETİNİN tesis edilmesi için tüm sorumluluklarımızın bilincinde olarak ulusumuzu, aydınlarımızı ve Cumhuriyetin tüm kurum ve kuruluşlarını, ÇAĞDAŞ UYGARLIĞA, TAM BAĞIMSIZ TÜRKİYE'YE, BAĞIMSIZ YARGI VE TARAFSIZ ADALETİ gerçekleştirmeye ve bunun için CUMHURİYET DEĞERLERİYLE, ATATÜRK İLKE VE DEVRİMLERİ doğrultusunda çalışarak güçlü bir demokrasinin yerleşmesi adına HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNE DAYALI ve GERÇEK ANLAMDA YARGI REFORMUNUN SAĞLANMASI çalışmasına davet ediyor ve bu uğurda yılmadan özenle demokratik kurallara uygun davranarak hukuksal mücadeleyi sürdüreceğimizi kamuoyuyla paylaşıyoruz..."

FINDIK SÖKÜLEMEZ: Hükümet fındık dikim alanlarının **406 bin hektar alanla sınırlandırılması**. 176 bin hektar alandaki fındığın sökülmesini öngörüyor.

Bu son derece yanlıştır. Türkiye'nin her yıl ortalama **650 bin ton** fındık üretebilmesi gerekir. Aksi halde dış pazarları kontrol gücümüzü kaybederiz.

Fındık üretimine sınırlama, ancak bundan sonra dikilecek yeni alanlara getirilmelidir.

Sökülen her fındık kökü, sel afetine davetiye çıkarmaktır.

ÜRETİCİYİ BÖYLESİNE HIÇ SAYAN, ARACININ VE DIŞ ODAKLARIN SÖZÜNE BÖYLESİNE TESLİM OLAN, BÖYLESİNE VURDUMDUYMAZ, BİR HÜKÜMET HIÇ GELMEMİŞTİ...

**AKP GİDECEK,
“FINDIK ÜRETİCİSİNE
AKP ZULMÜ”
SONA ERECEK...**

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

**SN. BAŞBAKAN;
FINDIK ÜRETİCİSİNİN
GIRTLAĞINDAN
ELİNİ ÇEK!!!**

Sn Başbakan; yabancının, aracının, tefecinin sözüne değil, “üreticinin feryadına kulak ver”

Hükümetin hedefi, Fındık üreticisini toprağında “sözleşmeli ırgat” yapmak.

Önce FİSKOBİRLİK'i üreticiden koparttılar, birliğin kredi kaynaklarını kuruttular, fındık politikasında devre dışı bıraktılar.

Sonra bir kandırmaca olarak **TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ**'ni alımdan sorumlu kıldılar. Şimdi onu da devreden çıkardılar.

Fındıkta piyasayı düzenleyen, üreticiyi koruyan hiçbir devlet mekanizması bırakmadılar. **Fındık üreticisini başıboş piyasaya devrettiler.**

Artık devlet adına kimse fındık alımı veya fındık stoklaması yapmayacak. Artık devlet fındık fiyatı açıklamayacak...

Yani, gerçek fındık üreticisi hükümetin bu politikası ile yabancılardan sözcüleri ile tüccarın belirleyeceği **düşük alım fiyatlarına**, kısaca, **açlığa ve yoksulluğa mahkum edilmiştir.**

**CHP İKTİDARINDA
FINDIK ÜRETİCİSİ
EMEĞİNİN KARŞILIĞINI
VE HAKKINI ALACAK**

**FINDIK, ÜLKEMİZE YILDA 2
MİLYAR DOLAR DÖVİZ
KAZANDIRABİLEN STRATEJİK
BİR ÜRÜNDÜR...**

**DÜNYA ÜRETİMİNDE PAYIMIZ
yüzde YETMİŞ BEŞ...
FİYAT belirlemede SÖZ HAKKIMIZ
ise YOK düzeyde!!!
BU ÇARPIKLIĞA SON VERECEĞİZ**

**CHP İKTİDARINDA, HEM
FINDIK ÜRETİCİSİNE, HEM
FİSKOBİRLİK'E, HEM DE
EKONOMİMİZE SAHİP
ÇIKACAĞIZ**

Hükümetin fındık stratejisi üreticiye yönelik bir dayatmadır. Üreticinin desteğini almayan hiçbir karar kabul edilemez. Hükümetin bu çarpık politikasını mutlaka değiştireceğiz.

Fındık Stratejisini, üreticiye en yüksek getiri, ülkeye en yüksek ihracat geliri sağlayacak şekilde yeniden belirleyeceğiz. Bu amaçla etkin bir DEVLET FINDIK STOK ve DESTEK POLİTİKASI izleyeceğiz...

- FİSKOBİRLİK'in, elinin kolunun bağlanmasına, siyasi hırs ve emellere alet edilmesine SON VERECEĞİZ...
- Bu amaçla, FİSKOBİRLİK'e yeterli KREDİ ve STOKLAMA olanağı ve yetkisi sağlayacağız.
- Üreticinin hak ettiği FINDIK TABAN FİYATINI her yıl hasat başlamadan önce mutlaka açıklayacağız...
- Lisanslı Depoculuk ile Fındık İhtisas Borsası ve Bölgesel Fenni Fındık Depolarını geliştireceğiz.
- "Uluslararası Fındık Alım Satım BORSASI'nı" Doğu Karadeniz bölgemizde kuracağız.
- Türkiye'yi; dünya piyasalarında, YÖNLENDİRİCİSİ ve PİYASA YAPICISI ülkeye dönüştüreceğiz.
- Fındık ihracatının geliştirilmesini, kaliteli fındığın İç Pazarda tüketimini destekleyeceğiz.
- Fındıklıkların gençleştirilmesine destek sağlayacağız, bu amaçla sertifikalı fidanlık geliştirileceğiz.

**SN. BAŞBAKAN, HALKI DİNLE,
UYARISINDAN DERS AL...**

"Karadeniz'e, onuru ile ayakta durmaya çalışan fındık üreticisine tepeden bakma, afra tafra satma..."

Fındığı yok pahasına kapatmak isteyen kişi ve oyunlara arka çıkma..."

Deniz BAYKAL (CHP Gn Başkanı)

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

NABUCCO PROJESİ HAKKINDA

Nabucco'nun ortaya çıkış nedeninin amacı, AB üyesi ülkelerin enerjide tek bir kaynağa, özellikle de AB üyesi olmayan bir kaynağa bağımlılıklarını makul bir seviyeye çekmek, kaynakları çeşitlendirmektir.

Nabucco için kaynaklarda dört tane ülke var: Azerbaycan, İran, Irak ve Mısır. Ama 2008'den itibaren Nabucco Projesi'ne gaz tedarik kaynakları başlığının altındaki ülke isimlerine Rusya da eklendi.

Nabucco, 2000'li yılların başlarında Türkiye'nin boru hatlarından sorumlu kamu kuruluşu BOTAŞ'ın ortaya attığı bir proje. Bu, Orta Asya, Kafkasya ve Ortadoğu'daki kaynakların, özellikle de doğalgazın Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınmasına yönelik. Bu proje ortaya atıldığında buna en fazla ilgi gösteren, Avusturya'nın OMV şirketi oldu. Dolayısıyla 2000'li yılların başında OMV'yle BOTAŞ arasında bir mutabakata varıldı.

- OMV Petrol Ofisi'nin ortağı olan şirket değil mi?

- Evet. Onlar dikey entegre şirketler. Sadece arama, üretim değil; arama, üretim, taşıma, rafinaj, dağıtım ve pazarlama yapıyorlar. Bu yapı petrol sektörünün olmazsa olmaz yapısıdır. Ama Türkiye'de böyle değil. BOTAŞ'la OMV arasındaki o mutabakattan sonra Bulgarların Bulgar gazı, Romanya'nın Trasgazı ve Macaristan'ın MOL şirketi yüzde yirmişer hisseyle ortak oldular. Böylece Nabucco Projesi yürümeye başladı. Nabucco'nun ortaya çıkış nedeninin amacı, AB üyesi ülkelerin enerjide tek bir kaynağa, özellikle de AB üyesi olmayan bir kaynağa bağımlılıklarını makul bir seviyeye çekmek, kaynakları çeşitlendirmektir.

13 Temmuz'da imzalanan hükümetler arası anlaşmanın girizgâh bölümünün ilk sayfasında madde A'da amacın kaynak çeşitlendirmek olduğu vurgulanıyor. Yani aşırı ölçüde bağımlı olduğunuz bir tarafa karşı kaynak çeşitlendirmek. Nabucco böyle çıktı. Nabucco'nun 2005'teki ilk sunumuna baktığınızda şöyle deniyor: Nabucco için kaynaklarda dört tane ülke var: Azerbaycan, İran, Irak ve Mısır. Ama 2008'den itibaren 2009 sunumlarına baktığınız zaman Nabucco Projesi'ne gaz tedarik kaynakları başlığının altındaki ülke isimlerine Rusya da eklendi. Bunu şirketin kendisi yapıyor. *Nabucco yerine Rigoletto!*

- Peki, zaman içinde ne değişti de böyle oldu?

- Teknik, ekonomik ve jeopolitik sorunların baskısı altında, aslında işin özünü hiç bağdaşmayan, real politiğin dayatmasıyla ironik bir şekilde Rusya da kaynak olarak görülmeye başlandı. Ama işin özü o değil.

Christian Science Monitor ve çeşitli yayın organlarında yazıları çıkan arkadaşımız **Vladimir Sokor**'un enteresan bir benzetmesi var. Geçen yıl Ankara'da bir panele konuşmacı olarak katıldı. Nabucco'ya Rus gazının gelmesiyle ilgili bir soruya şu cevabı verdi: **"Bunun hiçbir sakıncası yok. Ama işin özünü ters düşer. O zaman da projenin adı Nabucco yerine Aida ya da Rigoletto olabilir."**

Bir kere başlangıçta Nabucco'nun amacı Avrupa'yı ismini zikretmeden Rusya'ya bağımlılıktan kurtarıp kaynak çeşitlendirmesine gitmekti.

- Bugüne kadar konuştuğum Rus yetkilileri Nabucco konusunda, “Bizim gazımıza alternatif olacak bir projeye biz neden gaz verelim?” dediler. Ama şimdi bakıyoruz, Rusya da Nabucco'nun içinde. Bu ciddi bir çelişki değil mi?

- Enerji Bakanı **Taner Yıldız** geçen günlerde Moskova'ya gittiğinde Rus tarafı, “**Siz de gelin bizim Güney Akım'a ortak olun**” diye bir teklif getirdi. Rusya'yla en son imzalanan 20 anlaşmanın ağırlıklı bölümü enerjiyle ilgili. Bunun içinde petrol, doğalgaz ve nükleer ilgilendiren altbaşlıklar var. Sürekli bir paketten söz ediliyor. Bundan anladığımız şu:

Türkiye bir şeyler alacak, karşılığında bir şeyler verecek. Yani bu bir alışveriş. Rusya, “**Siz Güney Akım'a girin**” diyor. Gazprom'un sitesine girip haritasına bakın. Türkiye'den geçen bir tarafı var mı? Güney Akım Ukrayna'nın hatta Romanya'nın münhasır ekonomik alanından geçiyor. Burada etüt yapabilmek, daha sonra da boru hattını döşeyebilmek için o ülkelerin izni lazım. Ama Rusya, Romanya ve Ukrayna'yla iyi ilişkide olmadığı için burada seçenek olarak Türkiye öne çıkıyor. Ama Güney Akım'ın Türkiye'ye gaz verme konumu olmadığı bir dönemde ortak olmamızın bir anlamı yok. Nabucco konusunda eleştirmemiz gereken sadece Rus politikaları değil, özellikle ABD'nin politikaları. Bir taraftan “**Kaynak çeşitlendirelim. Nabucco'nun arkasındayız**” diyorlar. Ama onun dünya ölçeğindeki ve bu coğrafyadaki çıkarları bambaşka şeyleri öne çıkarıyor.

- Nedir bu ABD çıkarlarının dayattıkları?

- Örneğin Azerbaycan, İran, Irak ve Mısır kaynaklarının önündeki engeller var. Azerbaycan'la ilgili Türkiye'yle fiyat anlaşmazlığı. Gazın yetersizliğinin yanı sıra Rus politikaları diyebiliriz. Burada Rus politikaları eleştirilebilir. Çünkü geçiş güzergâhı olan Azerbaycan ve Gürcistan'a baskı yapıyor. Onların gaz fiyatlarını arttırıyor.

Azerbaycan, Rusya'dan 110 dolardan gaz alırken 1 Ocak 2007'den itibaren Rusya fiyatı 230 dolara çıkardı. Bunun üzerine Azerbaycan bu fiyatı ödeyemeyince kendi gazını daha fazla kullanma yolunu seçti. Dolayısıyla da ihracata daha az gazı kaldı. Böylece de Nabucco gibi Rusya üzerinden gitmeyen boru hatlarını besleyecek gazın miktarı düştü. Ben bir taraftan Gazprom'cuları da dinliyorum. Onlar da diyor ki: “**Ben vatandaşımın kesesinden seni niye sübvansede edeyim?**”

Dönelim İran'a. İran, kimilerine göre nükleer ihtirası nedeniyle cezalandırılıyor. İran'da yaşanan kaotik süreç bir yumuşama olmayacağını gösteriyor. Dolayısıyla da yaptırımların **Obama**'nın gelişiyile birlikte gevşemesini beklememek gerekiyor. Hatta İran'a karşı tutum daha da sertleşecek. İran, Rusya'nın arkasından dünyada en fazla gazı olan ikinci ülke. İran'da dünya rezervlerinin yüzde 15'i gaz var. Şu an Türkiye 38 milyar metreküp gazla çok büyük bir tüketici. İran ise 120 milyar metreküp gaz tüketiyor ki iki ülke nüfusu hemen hemen birbirine yakın. ABD'nin ambargosunun sertleşmesiyle İran'da yeni sahalar için yatırım yapılmadığı takdirde Türkiye'ye İran'dan gaz gelmesi imkânsız hale gelecek.

- Buradan şu mu ortaya çıkıyor? ABD bir yandan kaynak çeşitlendirilmesini, Avrupa'nın Rusya'ya bağımlılığının azaltılmasını isterken bu gazı sağlayacak olan İran'ın önünü kesiyor...

- Aynen öyle. Irak'ın ne kuzeyinde ne de öbür bölgelerinde istikrar var. Irak Başbakanı **Maliki** söylüyor bunu. ABD'de, “**İstikrar yok. İstikrara en büyük tehdit Arap-Kürt çatışmasıdır**” dedi. Hele de **Barzani**'nin umarsız zaman zaman küstahlığa varan tavrı ve politikaları nedeniyle iş bir çatışmaya doğru gidiyor görünüyor.

Öte yandan Dışişleri Bakanı **Davutoğlu**, Council on Foreign Relations'a Aralık 2008'de bir konuşma yaptı. Başlığı "**False optimism in Iraq**" yani "**Irak'ta yanıltıcı iyimserlik**". İstikrar olmayan bir ortamda nasıl yatırım olacak?

- Bu durumda Çukurova Grubu neden Kuzey Irak'ta petrol yatırımı yapıyor?

- ABD'nin de dayatmasıyla Irak'ın kuzeyinde bir sanal cennet yaratıldı, deniyor. Evet, orada birtakım yatırımlar yapıldı. Irak'ta hidrokarbon yasası kabul edildi. Ama çatışmalar nedeniyle meclisten geçirilip onaylanamadı. Irak Anayasası'na göre Irak'ın bütün petrolü Irak halkına ait olarak kabul ediliyor. Hangi bölgede petrol çıkarsa bunun yüzde 15'i o bölgede kalıyor, geri yanı merkezi yönetime gidiyor. Kürtler bununla yetinmek istemiyor. Merkezi hükümete ABD'li abilerinin de desteğiyle deyim yerindeyse posta koyuyorlar. Merkezi hükümetin, hem Şiiilerin hem de Sünnilerin Kürt yönetimine çok büyük tepkisi var.

Kürt yönetimi 28 anlaşma imzaladı. Bu ortamda sadece Genel Enerji (Çukurova Grubu'nun şirketi) değil, başka Türk şirketleri de o riski aldılar. İşadamı bunu göze alır. Genel Enerji'nin Norveçli ortağı DNO. Kuzey Irak'tan bir miktar petrolün ihraç edildiği biliniyor. Ama bundan bir miktar para ne DNO'nun ne de Genel Enerji'nin kasasına girdi. Bu bir anlamda tarafların kol çekme operasyonuydu. Merkezi hükümet "**Kurallara uyarsanız ihraç etmenize izin veririm. Ama para bana gelecek. Ben de dediğim koşullarda sana vereceğim**" dedi. Kürt yönetimi ise bunu kabul etmeye yanaşmıyor. Türk işadamlarının başarıları beni ancak sevindirir. Ama bugünden yarına iş nereye gider? Irak'ın kuzeyinde yakın bir gelecekte istikrar kolay sağlanamaz. Eğer oralarda bir milyondan fazla sivil öldüyse, bunca olay yaşandıysa tarafların bugünden yarına birbirlerini kucaklamaları beklenemez. O nedenle Irak'ın çok önemli kaynakları olmasına rağmen Nabucco'yu beslemesi soru işareti durumundadır.

- Peki, Kürt açılımı biraz da Kuzey Irak'taki iştah kabartan enerji kaynaklarına mı bağlı?

- Burada Kürt açılımının enerji boyutu yoktur, demek çok akıl kârı değil. "**Petrol ve gaz nereden olsa alınır, bulunur. Bunun hiçbir şekilde siyasi boyutu yoktur**" deniyor. Bu da tarihi belleğin olmadığını gösterir. Evet, petrolü pek çok pazardan alabilirsiniz. Dünyada bilinen petrol rezervlerinin yüzde 60-65'i Ortadoğu bölgesinde. Sadece hacimsel önemi değil, arama ve üretme maliyetleri dünyanın diğer bölgelerine göre son derece düşük. Dolayısıyla burada Irak'ın önemli olmadığını söylemek saflıktır. Basra Körfezi bugün dünya petrol ticaretinin en ağırlıklı yapıldığı yerdir.

Güney Akım Nabucco'ya alternatif olarak düşünüldü

- İyi de bu kadar insan nasıl böylesine hataya düşebiliyor?

- Hangi şirketlerin, grupların oralara yatırım yaptıklarının izini sürmek lazımdır. Oraya yatırım yapmak yanlış değil. Ama kimin hangi kapasitesi var? Ne tür ilişkiler içinde? Kim kime yakın? Bu işe heveslenenler gerçekten enerji şirketi mi değil mi? Bir de olaya bu boyutuyla bakmalıyız.

- Bu işlere heveslenen iki Türk şirketin ikisinin de enerji şirketi olmadığı duyumları var. Bu doğru mu?

- Doğru. Devlet politikası açısından olması gereken; yeterlidir, değildir, TPAO'yu başlangıçta olduğu gibi dikey entegre yapıda örgütleyip hem finansal hem organizasyon anlamında güçlü hale getirerek yanı eşim dostum yandaşım ya da falanca tarikattan olduğu için değil doğru

kadrolarla donatarak, özerk bırakarak öne sürmektir. Böylece orada çok daha başarılı olursunuz.

Ama bunun gereğini yapmazsanız kimse size saygı göstermez. Birtakım şirketlere kâr elde edeceğiz diye bu işi vererseniz ne onu başarabilirsiniz ne de saygınlığınız kalır. Bu sefer ulusal şirketinizle yapabileceğinizi de yapamazsınız. Yöneticilerin bunu görmesi lazım. Ama tam tersine, BOTAŞ'ı daha da parçalamak, onu da özelleştirmek için çaba görüyoruz. Bütün bunların değiştirilmesi lazım.

- Nabucco ve Güney Akım birbirlerinin alternatifi mi yoksa birbirini tamamlayan boru hatları mı?

- İddia edildiği gibi tamamlayıcı değildir. Nabucco'ya tamamıyla alternatif bir boru hattıdır. İkisi de aynı pazarları hedeflemektedirler. Nabucco 31 milyar metreküplük bir boru hattı. Güney Akım 10 milyar metreküple başladı. Daha sonra 30 milyar metreküp dediler. Şu an Gazprom'un sitesine girin. 63 milyar metreküp gibi çok ihtiraslı bir rakam görürsünüz. 63 ile 31 milyar metreküpü topladığınızda ortaya çıkan rakam 94 milyar metreküptür. Avrupa'nın 2030 yılı projeksiyonuna baktığınızda bugün yaklaşık 540 milyar metreküp tüketen Avrupa'nın 2030'da yaklaşık 820 milyar metreküp tüketeceği bildiriliyor. Dolayısıyla 94 milyar metreküplük hatlar da olabilir, başka boru hatları da gelebilir. Bunlar rakip değildir, denebilir. Ancak bunlar eşzamanlı yürütülen projeler. Nabucco 7.9 milyar Avro olarak açıklandı. Şu an güzergâhı bile tam belirgin olmadığı için 15 ile 24 milyar Avro'ya çıkması beklenen Güney Akım var. Bunların teğet geçmediğini düşündüğümüz küresel ekonomik kriz ortamında, her iki hattın aynı anda finansal destek bulması mümkün değil. Bunun bir kısmını ödersiniz, geri yanı için kredi bulmanız gerekir. Kredi istediğinizde boru hatlarını dolduracak gaz olup olmadığını sorarlar. Güney Akım'ın burada avantajı var ama Nabucco'nun yok. Aynı piyasaları hedeflediğiniz için de birisi tatmin olursa öbürü 10-15 yıl sarkar. Ya da ona hiç ihtiyaç kalmaz. Açıkça söyleyeyim: Bunlar birbirine rakip iki projedir.

Necdet Pamir *Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi Yönetim Kurulu üyesi*

İMAM HATİP LİSELERİ VE YÖK KARARI

22 Temmuz 2009 tarihinde YÖK, bir oldubittiyle üniversiteye girişteki katsayıları eşitledi, iki basamaklı sınav biçimini yeniden getirdi. Böylece meslek liseleri gerekçe gösterilerek imam hatip liselerini bitirenlerin üniversitenin her alanına kolayca girme yolu açıldı.

Ülkede gündem çok hızlı değiştiği için, laik, bilimsel eğitim sistemini, milyonlarca gencin geleceğini ilgilendiren bu karar, sınırlı bir çevre dışında yeterince tartışılmadı.

AKP, iktidara geldi geledi, türbanın üniversitelerde serbest bırakılması, imam hatip liselerini bitirenlerin üniversitenin her alanına girmesi için uğraştı. Bunun için açık lise yönetmeliğini değiştirmeyi, yeni bir yasal düzenlemeyi, 17. Milli Eğitim Şûrası'nda bu yolda karar aldırılmayı, YÖK Yasası'nı değiştirmeyi denedi. Ama her seferinde kamuoyunun tepkisi, yargı kararı, eski Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet **Necdet Sezer**'in vetosu ile karşılaştı. Kısaca bütün bu denemelerden sonuç alamadı.

Sonunda, üyelerinin büyük çoğunluğu iktidar yandaşlarından oluşan YÖK'e bu kararı aldırdı. Anayasaya, Milli Eğitim Temel Yasası'na, Öğretim Birliğine aykırı olan bu karar umarız yargıdan döner.

Bu kararla amaç; imam hatip liselerini dini hizmet veren meslek okulları yerine bütün meslek dallarının temel eğitimi veren okullar durumuna getirmektir.

Nitekim YÖK'ün kararından bir hafta bile geçmeden "*İmam Hatip Liseleri Yönetmeliği*" değiştirilmiştir. 31 Temmuz 2009 tarihinde yayımlanan bu yönetmeliğin 5. maddesinde daha önce yer alan "*dini hizmetler*" ibaresi kaldırılmıştır. Hem mesleğe hem yükseköğretime hazırlayan okullar olarak kaldırılmıştır. (1)

AKP döneminde imam hatip liselerinin öğrenci sayısı ikiye katlandığı, kız öğrenci sayısının erkekleri aştığı düşünülürse yapılmak istenen daha kolay anlaşılır.

Dershanelere Giden Öğrenci Sayısı Artar:

YÖK'ün aldığı katsayı değişikliği kararı yalnızca eğitimi dinselileştirmeyecek, aynı zamanda daha da ticarileştirecektir. Dershanelere giden öğrenci sayısı hızla artacaktır. Meslek liselerine verilen umutlarla öğrenciler mesleğe değil, dershanelere yönelecektir.

İmam hatip lisesi dışındaki meslek liseleri, genel liseliler gibi kültür derslerini ağırlıklı olarak okumadıkları için doğal olarak ÖSS'de yeterince başarılı olamamaktadır. Örneğin 2008 yılında 4 yıllık üniversiteye giren imam hatip liselilerin oranı yüzde 6 iken, endüstri meslek liselerindeki yüzde 4, ticaret liselilerin yüzde 2'dir. Başka bir deyişle aynı yıl sınava giren 139 bin endüstri meslek lisesi bitirenlerin 5 bin 945'i, 59 bin imam hatip lisesi bitirenlerin 3 bin 668'i dört yıllık fakülteleri kazanmıştır. (2)

Geçtiğimiz yıllarda da durum çok farklı değildir. Katsayı eşitliği, bir umutla meslek liselileri dershanelere yöneltecektir. Bu durum meslek liselerine aslında yarar değil, zarar verecektir.

Aslında meslek liselerinin birçok sorunu vardır. Onlara iyilik yapmak, o sorunları çözmekle olur. Örneğin meslek liselerinin altyapısı iyileştirilebilir; meslekleri doğrultusunda

yükselmeleri, ilgili mühendislik bölümüne gitmeleri sağlanabilir, iş bulmaları için kimi güvenceler verilebilir.

İmam hatiplileri kamunun her alanında söz sahibi yapmak, eğitimi daha da dinselleştirmek, ticarileştirmek yanlıştır.

Yapılacak iş bu okulları kaldırarak imam ve hatipliğe öteki mesleklerde olduğu gibi gereksinim ölçüsünde yüksek öğretim programları arasında yer vermektir. Genel liseyi bitirenlerden isteyenler bu bölümleri tercih edebilirler. Sorun da büyük ölçüde çözüldür. Ama iktidarın böyle bir niyeti yoktur asıl ondan kurtulmadıkça sorun büyüyerek sürecektir.

MUSTAFA GAZALCI *CHP Eski Denizli Mv.*